REGIONÁLIS FEJLESZTÉS
OPERATÍV PROGRAM

Európa itt épül

EURÓPA TERV

MKI
MAGYAR KÖZIGAZGATÁSI INTÉZET

A KOZIGAZGATÁSI ELJARAS
Tankönyv
a koztisztviselok tovabbképzéséhez

Szerkeszto

dr Kökényesi Jozsef

2005 majus 13

MAGYAR KOZIGAZGATASI INTÉZET

A TANKONYV A REGIONALIS FEJLESZTES OPERATIV PROGRAM
TÁMOGATASAVAL KESZULT

A TANKONYVET MEGALAPOZÓ TANULMANYOK
SZERZOI

DR KILENYI GEZA
I-IV fejezet
DR PUSS LAJOS
V fejezet
DR ZSUFFA ISTVAN
VI fejezet
DR IVANCSICS IMRE
VII fejezet
DR BENDE SZABÓ GABOR
VIII-X es XII fejezet
DR FARKAS IMRE
XI fejezet
DR GYERGYAK FERENC
XIII fejezet
DR DARAK PÉTER
a kozigazgatas per

LEKTOR
DR KARA PAL

SZERKESZTO
DR KÖKENYESI JÓZSEF

2005 MAJUS 13

TARTALOMJEGYZEK

Bevezetes . 9

I fejezet 10

Elvi alapozas 10

1 A Ket. szabalyozási elozményei . 10

1 1 A Ket megalkotásának indokai es a törvényhozó alapveto celjai 11

II fejezet 13

A kozponti es a helyi – teruleti kozigazgatasi szervek feladatai 13

a Ket. alkalmazasara valo felkeszules soran 13

1 Jogalkotasi feladatok. . . 13

2 Kepzesi es tovabbkepzesi feladatok . 15

3 Szervezesi feladatok 15

3 1 A lakossag tajekoztatasa . . 15

3 2 A nemzetkozi kozigazgatasi jogsegely egyezmenyek letrehozasa . 15

3 3 Az anyanyelv-hasznalati jog megalapozasa 16

3 4 Az elektronikus tajekoztato szolgaltatasok megszervezése 16

3 5 Ugymenet-modellek kidolgozasa 16

3 6 Formanyomtatvanyok letrehozasa, aktualizalasa 17

3 7 Felkeszules az elektronikus ugyintezesre 17

3 8 A társhatóságokkal való együttmuködés elokészítése 17

3 9 Felkeszules a nyelvhasznalati szabalyok alkalmazasara 17

3 10 Felkeszulés az ideiglenes intezkedesek megtetelere . 18

3 11 Technikai eszkozok biztositasa 18

3 12 Felkeszules veszelyhelyzetre . 18

3 13 Szakértói jegyzékek összeállítása 18

3 14 Felkészulés a lefoglalt tárgyak megorzésére 18

3 15 Felkeszules meghatarozott cselekmeny elvegzesére a kotelezett helyett 18

III fejezet 19

Alapelvek es alapveto rendelkezések . 19

IV fejezet . 25

A torveny hatalya es a kulonos eljarasi normak 25

1 A torveny hatalya 25

2 A Ket. es a kulonos eljarasi normak 25

V fejezet 28

JOGHATOSAG, HATASKOR, ILLETEKESSEG 28

1 Joghatosag 28

2 A hataskor megallapitasa es az eljarasi kotelezettseg 28

2 1 Illetekesseg 30

2 2 A joghatosag, a hataskor es az illetékesseg vizsgalata 31

2 3 Hataskori, illetekessegi vita 31

2 4 Eljaras az illetekessegi teruleten kivul . . 31

2 5 Belföldi es nemzetkozi jogsegely . 32

Fogalomtar az V fejezethez 33

VI Fejezet 34

A kozigazgatasi hatósági eljaras .. 34

1 Az első foku eljárás 34

1 1 Az eljaras megindıtasa 34
1 1 1 Az eljaras megindítása hivatalbol 34
1 1 2 Az eljaras megindıtasa kerelemre 35
1 1 3 A kérelem elóterjesztésének modja 36
1 1 4 A kerelem tartalma 36
1 1 5 A kerelem mellekletei 36
1 1 6 A kérelem ellenórzese, felhivás hianypótlasra 37
1 1 7 A kérelem benyujtasanak helye 37
1 1 8 A kerelem visszavonasa 38

1 2 Értesítes az eljáras megindıtasarol 38
1 2 1 Az ertesités tartalma 38
1 2 2 Az ertesites formai 39

1 3 A kérelem erdemi vizsgalat nelkuli elutasıtasa . 39

1 4 Az eljárás megszuntetese 40
1 4 1 Az eljarás megszüntetésenek kötelezo esetei 40
1 4 2 Az eljaras megszuntetese a hatosag merlegelese alapjan 40
1 4 3 Ertesites az eljárás megszuntetéséről 40

1 5 Az eljaras felfuggesztése 41
1 5 1 Az eljárás felfüggesztésének kötelezó esetei 41
1 5 2 Az eljaras felfüggesztese a hatosag merlegelese alapjan 41
1 5 3 Az eljaras felfüggesztesenek jogkovetkezmenyei 42

2 Határidok . . 42

2 1 A határido és határnap fogalma 42

2 2 Ugyintézési határidok . . . 42
2 2 1 Az ügyintézési határidó kezdete 43
2 2 2 Az ügyintézési hatarıdobe nem beszámithato idotartamok 43
2 2 3 Az ügyintézési határido számitása 43

3 Jegyzokönyv és hivatalos feljegyzes 44

3 1 Mikor kell jegyzókönyvet készıteni? 44

3 2 A jegyzokönyv tartalma 45

3 3 Hivatalos feljegyzés 45

3 4 Mikor nem kell jegyzőkönyvet készıteni? . 45

4 Kepviselet 46

4 1 A kepviselet fogalma 46

4 2 A kepviselet fajtai 46
4 2 1 A torvenyes kepviselet 46
4 2 2 Meghatalmazotti kepviselet 47
4 2 3 Ugygondnoki kepviselet 47

4 3 A képviseleti jogosultsag vizsgalata 47

5 Hatósági közvetítő 48

5 1 A hatósági közvetítő feladatai 48

5 2 A hatósági közvetíto jogai és kotelezettségei 49

6 Kizaras 49

7 A szakhatóság közremuködése 50

7 1 **A szakhatósagi eljaras** 50

7 2. A szakhatoság dontese .. 50

8 Idezes és ertesites 51

8 1 A mulasztas kovetkezmenyei 52

8 2 Értesites . 52

9 A tenyallas tisztazasa, bizonyitas 52

9 1 A bizonyitekok nevesitett fajtai 53
9 1 1 Az ugyfel nyilatkozata 53
9 1 2 Irat 54

9 2 A tanu 55
9 2 1 A tanuzas altalanos szabalyai 55
9 2 2 A vedett tanu 56
9 2 3 Hatosagi tanu 56

9 3 Szemle 57

9 4 Szakértő 57
9 4 1 A szakérto jogai és kötelességei 58

9 5 Tolmacs 58

9 6 Targyalas es kozmeghallgatas 59
9 6 1 Kozmeghallgatas 59

9 7 Egyezsegi kiserlet 59

9 8 Igazolasi kerelem 59

9 9 Az eljaras irataiba valo betekintes 60
9 9 1 Az ugyfel iratbetekintesi joga 60
9 9 2 Harmadik szemely iratbetekintesi joga 61
9 9 3 Bárki által megismerheto iratok 61

9 10 A bizonyitekok ismertetese az ugyfellel 61

10 Az eljaras akadalyozasanak kovetkezmenyei 61

10 1 Eljarasi birsag 61
10 1 1 Ki sujthato eljarasi birsaggal? 62

10 2 Egyeb szankciok 62

VII fejezet 63

A hatosag dontesei 63

1 A hatarozat 63

1 1 A határozat rendelkezo része 63

1 2 Indokolas 64

2 A vegzes 64

V e g z e s 66

3 Az egyszerűsített döntés 68

4 Egyezseg jovahagyasa 68

5 A hatósági szerzodés 68

6 A dontes kozlese 69

6 1 A kezbesitési velelem 69

6 2 A kozlesi modok 69

VIII Fejezet 71

Hatosagi bizonyitvany, igazolvany es nyilvantartas 71

1 A hatosagi bizonyitvany, igazolvany es nyilvantartas 71

2 Kozos szabalyok 71

3 Hatosagi bizonyitvany 72

4 Hatosagi igazolvany 72

5 Hatosagi nyilvantartas 73

IX Fejezet 74

Hatósági ellenorzés 74

1 A hatósági ellenőrzés fogalma, rendeltetese 74

2 A szabalyozas szintjei 74

3 A hatósági ellenorzés fajtái 75

3 1 Helyszini ellenorzés 75

4 A hatósági ellenorzes jogkovetkezmenyei 76

X fejezet 77

Jogorvoslatok 77

1 A jogorvoslas alkotmanyos alapjai 77

2 A kozigazgatasi jogorvoslas uj rendszere 77

3 A szabalyozas szintjei 78

4 Kerelemre indulo jogorvoslati eljarasok 79

4 1 A fellebbezes 80
4 1 1 A fellebbezes benyujtasanak jogi hatasa 81
4 1 2 A fellebbezes elbiralasa sajat hataskorben 82
4 1 3 A fellebbezes elbiralasa masodfokon (a fellebbezesi eljaras) 82

4 2 A birosagi felulvizsgalat 83

4 3 Az ujrafelvetelt eljaras 86

4 4 Meltányossagi eljáras 87

5 Hivatalbol inditott dontes-felulvizsgalati eljarasok 88

5 1 Az eljárás megindításának közös jellemzői, feltételei 88

5 2 Eljaro szervek az ex officio dontes-felulvizsgalati eljarasokban 88

5 3 A dontes hivatalbóli módositasa, illetve visszavonasa 89

5 4 A felugyeleti eljárás 89

5 5 Felulvizsgalat az Alkotmanybirósag hatarozata alapján 90

5 6 Az ugyeszi óvas 90

6 A semmisseg .. 91

XI fejezet 92

A VEGREHAJTAS 92

1 A kozigazgatasi vegrehajtas fogalma es rendeltetese 92

1 1 A kozigazgatasi végrehajtas fogalma 92

1 2 A kozigazgatasi vegrehajtas rendeltetése . 92

1 3 A vegrehajtas alkalmazasanak hatarai 92

1 4 A végrehajtasi szabalyok es a torveny egyéb reszei kozotti viszony 92

1 5 A kozigazgatási vegrehajtas helye a végrehajtasi jogok rendszerében 93
1 5 1 A vagyoni vegrehajtas 93
1 5 2 A szemelyes szabadsag korlatozasa 93

2 A vegrehajtas feltetelrendszere 94

2 1 Kötelezettség megallapitasa . 94

2 2 A döntés jogerore emelkedése 95

2 3 A teljesitési határidő elmulása 96

2 4 A kulfoldi hatarozat vegrehajtasának egyeb feltetelei 96

2 5 Az elevules.. 97
2 5 1 Nyugszik az elevules 97

2 6 A teljesítés ellenorzése 97

3 A vegrehajtas folyamata 97

3 1 A végrehajtas elrendelese 97
3 1 1 A vegrehajtasi eljaras megindítasanak sajatos esetei 98
3 1 2 Jogutódlas és mögöttes felelősség 99

3 2 A vegrehajtasi eljarás felfuggesztése 99

3 3 A vegrehajtas megszuntetese 100

3 4 A végrehajtásban közremüködo hatóságok 101
3 4 1 A vegrehajto szolgalat 101
3 4 2 Az egyeb szervek 101

3 5 A kozigazgatasi vegrehajtas eszkozrendszere . 102
3 5 1 Penzosszeg behajtasa 102
3 5 2 A penzugyi intezmenynel kezelt penzosszegre vezetett vegrehajtas 102
3 5 3 Pénzforgalmi uton törteno behajtás 103
3 5 4 Vegrehajtas munkaberre es egyeb jarandosagra 104
3 5 5 Penzkoveteles vegrehajtasa egyeb vagyontargyakra vezetett vegrehajtassal 105

3 5 6 Meltanyossag a penzkoveteles vegrehajtasanal fizetesi kedvezmenyek 105
3 5 7 Kesedelmi potlek 106

3 6 Meghatarozott cselekmeny vegrehajtasa 106

3 7 Meghatarozott ingóság kiadasa 107

4 Jogorvoslat a végrehajtasban 107

5 A biztositasi intezkedés 108

5 1 A biztositasi intézkedés celja 108

5 2 A biztositasi intezkedes elrendelese es foganatositasa 108

5 3 A biztositasi intezkedes megszüntetése, illetve megszunése 109

Fogalomtar a XI fejezethez 110

XII fejezet 111

Eljarasi koltseg 111

1 Az eljarasi koltseg fogalma 111

2 Az eljaras megindutasaval kapcsolatos koltsegek 111

2 1 Eljarasi illetek 111

2 2 Igazgatasi szolgaltatasi dij 111

3 Az eljarás lefolytatása soran felmerulo koltségek 111

4 Az eljarási koltségek viselése az ellenérdekú ugyfelek részvételével folyó eljárásokban 112

5 Az egyéb eljárasi koltségek megelolegezése és viselése 112

6 Dontés a költségek viseléséról 113

7 A koltsegmentesseg 113

XIII fejezet 114

Elektronikus ugyintezes es hatosagi szolgaltatas 114

1 Az elektronikus ugyintezessel kapcsolatos szabalyok 114

2 Az uzemzavar eseten alkalmazando eljaras 118

3 Elektronikus tajekoztato szolgaltatas 119

4 Az elektronikus ugyintezes es tajekoztatas kovetelmenyei 120

5 Mas elektronikus eszkozok igenybevetele 121

6 A hatosagi szolgaltatas 121

Fogalomtar a XIII fejezethez 122

A kozigazgatasi bíráskodas rendszere 123

FUGGELEK 132

Bevezetes

A közigazgatasi hatósági eljárás és szolgaltatas általanos szabalyairol szolo uj törveny zökkenomentes bevezetéséhez szükseges, hogy a köztisztviseloi kar megfeleloen felkeszüljön az uj joganyag alkalmazására

A törveny megalkotása és hatályba lépése között igen rövid ido all rendelkezésre a megfelelo jogalkalmazas készség szintu elsajatitására Erre tekintettel a Magyar Közigazgatasi Intezet, mint a köztisztviselok tovabbképzésének orszagos modszertani központja, az érintett köztisztviselok szükségleteihez igazodo, modul rendszeru felkeszitó programot fejlesztett ki A képzési program elso eleme a jegyzok es a vezeto hatosagi ügyintézok szakértói szintu felkeszulésének elosegitését szolgalja öt napos tanfolyami felkészito keretében A masodik modul a hatsági ügyintézók jogalkalmazoi ismereteket biztositó felkeszülését szolgalja két napos felkeszito tanfolyamon A harmadik modul a közigazgatási alapvizsga, a negyedik a közigazgatasi szakvizsga kereteben ad segitséget a köztisztviseloknek a közigazgatási eljaras alapozo ismereteinek megszerzéséhez A hagyomanyos kepzesi modulok mellett kifejlesztésre kerult a program ötödik eleme, amely elektronikus szeminarium formajában áll rendelkezesére mindazon koztisztviselonek, akik közvetlenul nem vesznek részt a hatósági jogalkalmazasban, de az eljarasi törvény alapismerete számukra is kötelezettseg

Ez a tananyag azt a célt szolgálja, hogy a hatósagi jogalkalmazók rendszerezett attekintést kapjanak a törvény fo celjairol, belsó és más joganyaggal valo összefüggeseirol, továbbá hogy a tananyagban bemutatott példak, jogesetek, és birosagi eseti döntesek segitseget adjanak a jogalkalmazoi jogertelmezéshez, a törvény gyakorlati alkalmazásához A teljes tananyag egyben a szakértoi szintu felkeszitest szolgaló tanfolyamok ismeretanyaga, amelyet a resztvevok eloadások es gyakorlati foglalkozások kereteben, illetve egyéni tanulassal sajátitanak el

A tananyag tartalmazza e tankönyvet, továbbá CD ROM-on a törveny gyakorlati alkalmazasat segitó feladatgyujteményt, iratminta-tárat, a törvényt magyarázó kommentárokat, az önkormányzati rendeletek harmonizációjához hasznalható feladatjegyzeket es az ugyintézési határidokben való eligazodast segitó összefoglalot

Reméljuk, hogy a tankönyv es a CD ROM-on rendelkezesre bocsátott, a tanulast es a jogalkalmazást egyaránt segito tananyagok, valamint az ezeket feldolgozo tovabbképzések hozzajárulnak e nagy jelentoségu törveny eredmenyes, az állampolgarok megelégedését kivalto alkalmazásához

Budapest, 2005 majus 13

dr Kökenyesi Jozsef
szerkeszto

I fejezet

Elvi alapozás

1 A Ket szabályozási elozményei

Annak, amit manapság demokratikus jogállamnak nevezunk, nem egy csapásra, hanem hosszabb fejlodési folyamat eredményeként alakult ki az államszervezeti modellje és a szabályozási rendszere Ráadásul nem egyetlen – egyedül üdvözítónek tartott – szervezeti modell létezik a Föld országaiban, mint ahogyan a jogi szabalyozás is jelentos eltéréseket mutat
Erdemes tehát a témát a jogállami alapértékek oldalarol megközelíteni
A jogállami alapértékek sorában mindenképpen a törvényességet illeti meg az elso hely A törvenyesség nem pusztán a jog uralmát jelenti A fogalom egyik összetevoje **a törvények szerepének felértékelodése a rendeleti kormányzással szemben** A demokratikus jogállam törvényesseg-fogalma elválaszthatatlanul összekapcsolódik a törvények milyensegével, közelebbrol azzal, hogy
- a törvények valóban **a népakaratot juttatják-e érvényre**,
- **mely szerv**, s **milyen eljárás keretében** alkotja ezeket a törvényeket,
- érvényesül-e a **jogbiztonság**, amelynek tartalma
  - a törvények stabilitása,
  - az állami akarat kiszámíthatósága,
- fennall-e a **bizalom a közhatalmat gyakorló szervek egyedi dontéseiben**[1] (azaz nem lehet tetszés szerint megvaltoztatni a döntéseket, csupán meghatározott rendben és meghatározott idon belül) es
- érvényesül-e a **jogorvoslathoz való jog**[2] , amelynek az a lényege, hogy az állampolgár (vagy a jogi személy) nincs kiszolgáltatva a jogalkalmazo szerv kénye-kedvének, hanem az altala serelmesnek tartott döntés más szerv általi felülvizsgálatát kezdeményezheti

Ha mar most mindezek tükrében azt vizsgaljuk a kozigazgatási eljarásban mikor és hogyan kezdtek érvényre jutni a jogállami alapertekek, kénytelenek vagyunk megállapitani, hogy viszonylag keson s akkor is meglehetosen lassan A tars-jogagakban – igy a polgári jogban és a büntetójogban – hamar utat tört maganak az a felismerés, hogy az önkéntes jogkövetés egyik legfontosabb elofeltétele a jogszabályok átláthatosaga, megismerhetósége Ezért az orszagok jelentos részében mar a XIX században sor került az emlitett jogagak anyagi jogi kodexének (polgári és bünteto törvénykönyvenek) megalkotására, s ezt – hosszabb-rovidebb ido után – nyomon követte az eljárasi szabalyok kodexbe foglalása is Ezzel szemben a jogalkotási gyakorlatban, sot a közigazgatás-tudományban is még a XX század elso évtizedeiben is az volt a csaknem kizárolagos felfogás nem csupán a közigazgatási anyagi jog alkalmatlan az átfogó kódexbe foglalásra, de a közigazgatasi eljarásra vonatkozó szabályok egységesítése is az álmok világába tartozik, hiszen pl a bányahatósági eljarás olyan mértékben ter el a gyámhatósági eljárástol, illetoleg a kisajátitási eljáras annyira kulonbözik a hatosagi ellenórzésre iranyulo eljarasfajtáktol, hogy az eljarási szabályok egységesitésére gondolni sem lehet
Részben e felfogás nyomán a kialakulóban levo jogallami fejlódésben a közigazgatási jog volt az egyik legkevesbé jogállami jogág Ebben persze más okok is szerepet jatszottak A tarsadalom – teljes joggal – azt várja a közigazgatástól, hogy az **gyorsan és rugalmasan reagáljon** az életviszonyokban – pl a technikai fejlodésben, a településhálózat átalakulasaban, a lakossag vagyoni helyzetében – beállo változasokra **Ez pedig a legkevésbé sem kedvez a törvényi szintu szabályozásnak**, sokkal inkább **a rendeleti jogalkotás elotérbe kerülését segíti elo** Azt sem szabad szem elol téveszteni, hogy a kozigazgatáson többnyire nem csupán a jogszabályok megtartását kerik szamon, hanem valamilyen eredmény elérését is Ilyen eredmény lehet a közut épiteséhez szükséges ingatlanok tulajdonjogának közhatalmi eszközök segitségével történo megszerzése vagy a biztonsagos bányamuvelés hatósági uton – pl rendszeres ellenorzés révén – való elosegitése Ebbol pedig az következik, hogy **a közigazgatás a törvényességet illetoen nem mindig elfogulatlan** feladatainak ellátása során a tole megkivánt eredmény elérésére való törekvés vagy a gondozására bizott közérdek érvényre juttatására irányuló szándék erósebb motiváció lehet egy-egy ugyben, mint a jogszabályok betartasanak kötelezettsége Azonos torol fakad az is, hogy a közigazgatasi szervekben van egyfajta berzenkedes a jogi szabályozással szemben gyakran nyugnek éreznek minden olyan rendelkezést, amely – barmennyire fontos okból is – szukiti eljárási mozgásteruket
Mindezekre tekintettel nem lehet csodálkozni rajta, hogy a magyar törvényalkotas a masodik világhaboruig nem tekintette feladatának a közigazgatási eljárás általános szabalyairól szóló törvény megalkotását, beérte három olyan törvénnyel, amelyek eleve nem irányultak az egész eljárás atfogó szabályozására, mindössze bizonyos eljárási cselekmenyeket, illetőleg az eljárás egyes szakaszait vonták szabályozási körükbe [3] Ahhoz képest, hogy korábban a közigazgatási eljarás jogi szabalyozását az „ahány eljárásfajta, annyifele eljárasi szabály" elve jellemezte, s az ügyfelek keptelenek voltak eligazodni a különös eljárási szabályok szövevényében, már a három emlitett törveny is jelzett bizonyos felfogasbeli valtozást, a szabályozas egysegesitésere irányuló törekvést

Közben azonban történt valami, ami a tudomany világában lenyegesen nagyobb visszhangot keltett, mint az egyes orszagok törvényhozásaban **Ausztria 1925-ben megalkotta a világ elso kozigazgatási eljárási törvényét** Ez meg akkor is tiszteletet parancsoló vallalkozás volt, ha a törvény nem a késóbb kialakuló „kemény" modellt követte rendelkezéseit csak akkor kellett alkalmazni, ha az adott eljárásfajtára vonatkozó különös eljárási jogszabály máskent nem rendelkezett Az osztrák peldát a második világhaboruig csupán két ország követte Lengyelország és Csehszlovákia, ezek közül is az egyik nem törvenyt, hanem kormanyrendeletet alkotott
A magyar közigazgatás-tudományban azonban egyáltalán nem maradt visszhangtalan az osztrák törvény, ami döntó mértékben a tudományag mindmáig legnagyobb tekintélyu, iskolateremto egyénisegének, Magyary Zoltán professzornak volt köszönheto (A „Magyary-iskola" professzorok egész sorát adta magyar tudománynak [4])

---

1 Azaz nem lehet tetszes szerint megvaltoztatni a dönteseket csupan meghatarozott eljarasi rendben es meghatarozott idón belul Az emlitett időtartamon tul beall a dontesek megtamadhatatlansaga es megvaltoztathatatlansaga

2 Ennek az a lenyege, hogy az allampolgar (vagy jogi szemely) nincs kiszolgaltatva a jogalkalmazo szerv kenye-kedvenek hanem az altala serelmesnek (jogszabalysertőnek, megalapozatlannak meltanytalannak) tartott dontes mas – lehetoseg szerint partatlan, az ugy kimeneteleben nem erdekelt – szerv altali felulvizsgalatat kezdemenyezheti

3 Ez a harom törveny az 1901 evi XX tc az 1929 evi XXX tc es az 1933 evi XVI tc volt

4 Magyary professzor alapitotta es vezette a Magyar Kozigazgatastudomanyi Intezetet, amely a kor egyik legrangosabb tudomanyos muhelye volt Az Intezet eljarasjogasza, Vallo Jozsef – meritve az osztrak törveny szabalyozasi megoldasaiból is – 1937-ben es 1942-ben konyv formajaban publikalt egy-egy komplett eljarasi torvenytervezetet, indokolassal egyutt Csak sajnalhatjuk, hogy egyikbol sem lett torveny, epp ugy, mint Szitas Jeno 1939-ben kiadott törvenytervezetebol, noha az utobbi az akkori belugyminiszter megbizasabol keszult

A második világháborut követő években – amikor a hatalom a földreformmal, az államosításokkal és a kitelepítésekkel volt elfoglalva – nem kedvezett a politikai szeljaras a közigazgatási eljaras egysegesitesere iranyulo torekveseknek 1954-ben felmerult az államigazgatási eljaras altalanos szabalyairol szolo torveny megalkotasanak gondolata, 1956 nyarara elkészult a törvénytervezet, egy evvel később pedig az Országgyulés elfogadta az 1957 évi IV törvényt (a továbbiakban Et)

Csaknem fel evszazaddal később visszatekintve megállapítjuk az akkori torvenyszerkesztók jo munkat végeztek, es szinvonalas, időtálló törvényt dolgoztak ki Ezt bizonyítja, hogy a törvény elso és egyetlen átfogo felülvizsgalatara csak 1981-ben kerult sor, s a Ket is jo nehany bevalt szabalyt vett at valtoztatas nelkul vagy minimalis valtoztatassal az 1957-es törvényszövegbol Az 1957 évi IV törveny mas szabályozási modellt kovetett, mint az 1925 evi osztrak torveny A mi eljarasi torvenyunk ugyanis „rugalmasan elsodleges" szabalyozas kívánt lenni Ebben a meghatározásban az „elsodleges" jelzon van a hangsuly, ami az jelenti, hogy a törvény rendelkezéseinek többségétól a különös eljarasi normak nem terhettek el Ugyanakkor a törvényszerkesztok nem feszítettek tul a hurt, azaz nem eroltették bármi áron az eljárási törvény elsodlegességet Ezt bizonyítja, hogy

- a torveny targyi hatalyanak megallapitasanal meghatarozták egy olyan eljaras-csoportot, amelynek tekinteteben az eljarasi torveny a maga egeszeben szubszidiarius volt, azaz rendelkezeseit csak akkor kellett alkalmazni, „ha jogszabaly maskent nem rendelkezik",

- a törvény rendelkezéseinek hozzavetolegesen egynegyede maga is lehetové tette a benne foglaltaktól valo elterést, különbozo módokon Ebbe a körbe tartoztak a „ha jogszabály maskent nem rendelkezik", a „ha törvény, törvényereju rendelet vagy kormányrendelet maskent nem rendelkezik", illetóleg a „ha törveny vagy törvenyereju rendelet másként nem rendelkezik" szövegrészt tartalmazó szabalyok De ugyanide kell sorolnunk ama rendelkezeseket is, amelyek arra nyujtottak modot, hogy bizonyos magas szintu jogszabályok meghatarozott eljarasokban valamire felhatalmazzak az eljaro szerveket

A mult szazad nyolcvanas éveinek elején a kormanyzat elerkezettnek látta az időt arra, hogy sor kerüljön az Et átfogó felülvizsgálatára
A közigazgatási eljarasjog teljes normaanyaganak atfogo felulvizsgalatara az Igazsagugyi Miniszterium kodifikacios bizottsagot hozott letre neves elmeleti es gyakorlati jogaszok bevonasaval A bizottsag megallapitasai kozul ezuttal csak egyet emelunk ki, azt is csupan azert, mert kísértetiesen egybecseng a Ket elokészitese soran tapasztaltakkal, mintegy demonstrálva, hogy **a burokracia „termeszetrajza" fuggetlen a politikai rendszerektől** A miniszteriumok es mas közigazgatási szervek a kulonos eljarasi jogszabalyok megalkotasanal epp a torvenyalkoto legfontosabb céljat hagytak figyelmen kivul az eljaras jogi egysegének lehetoseg szerinti megorzeset Minden tarca ugy itelte meg, hogy a gondozasara bizott eljarasfajtak annyira sajatosak, atipikusak, hogy azokra az Et szabalyai nem alkalmazhatok Ezert azutan gatlastalanul eltertek az Et rendelkezéseitol, olyan esetekben is, amikor a gondos elemzes kimutatta az eltérésnek semmilyen elfogadható, ésszeru indoka nincs Ezt a tarcák fokent amiatt tehettek, mert az államszervezetben az Et -nek nem volt olyan kijelölt „gazdaja" amely gondosan orködött volna az Et elsodlegességének érvényre juttatasa folött
A kodifikacios bizottsag munkajanak vegtermeke egy atfogo torvenymodositast lett, amelyet az 1981 evi I torveny (a továbbiakban Ae) foglalt egyseges szerkezetbe az Et -vel Ezt kovette a kulonos eljarasi normak szigoru osszhangba hozatala az Ae -vel, amit politikai „hatszel" is segitett, hiszen a korabbi evekben sok allampolgari panasz forrasa volt a kulonos eljarasi normak tulburjanzasa (Mas kerdes azutan, hogy a szigoru rendteremtes hatasa nem bizonyult hosszu eletunek)

A rendszerváltozas után hivatalba lépo kormánynak – értheto módon – sok sürgosebb dolga volt annal, hogysem ráért volna a közigazgatási eljarasjoggal foglalkozni Igy azutan – noha az eljarasi szabalyok korszerusitese mar 1992-ben felbukkant a kormanyzati celok kozott – csupan nehany, sebteben osszecsapott torvenymodositasra kerult sor
A kilencvenes evek vegeig azonban mar annyi erv halmozodott fel a közigazgatási eljarasra vonatkozo jogi szabalyozás korszerusitese mellett, hogy ezeket a Kormany sem hagyhatta figyelmen kivul A kozigazgatas tovabbfejlesztesenek 1999-2000 evre szolo kormanyzati feladatterveben megjelent, hogy „felul kell vizsgalni az államigazgatási eljaras altalanos szabalyairol szolo 1957 evi IV torvenyt" A kormanyhatarozat azt is megszabta, hogy az elokeszito munkára kodifikácios bizottságot kell létrehozni, amelynek elso fo feladata a szabályozási koncepcio tervezetenek kidolgozasa A Kormány három fohatósagot tett felelosse az eljarasjog korszerusiteséért a Belügyminiszteriumot, az Igazsagugyi Miniszteriumot es a Miniszterelnoki Hivatalt es e szervek kotelessegeve tette, hogy 2000 december 31 napjaig a szabalyozási koncepciot terjesszek a Kormany ele

A rendszervaltas ota keves torvenynek volt olyan elmélyult és sokoldalu szakmai elókészítése, mint a Ket -nek A kodifikacios bizottsag – mivel eljárási szakemberekbol állott – kezdettol fogva uj törvény megalkotását tartotta feladatanak Ugyanakkor komplex modon kozelitette meg a szabalyozast, ezert az alapozo tanulmanyok az ugyeszi torvenyessegi felugyeletre epp ugy kiterjedtek, mint a közigazgatási hatarozatok birosagi felulvizsgalatara A munka tehat folyt annak rendje-módja szerint, közben pedig az idó telt Mar régen elmult a Kormany altal megszabott határidó, de valahogyan nem akartak kirajzolódni a szabalyozasi koncepcio konturjai Mit tehet ilyenkor egy kormany ? Hoz egy uj hatarozatot, s ebben ujra meghatarozza azt a feladatot, amellyel ezt egyszer mar megtette Igy is tortent Az uj hatarozat azt 1057/2001 (VI 21) Korm határozat volt Ennek nyoman 2001 szeptemberetol felgyorsultak az esemenyek A három felelos fohatóság ezuttal komolyan vette saját felelósseget „Orségváltas" történt a kodifikácios bizottság élén, s – a letszam radikalis csökkentese mellett – reszben megvaltozott a bizottság összetétele is A megujult testulet két kokemény határidot kapott a három közigazgatási államtitkartol a szabalyozasi koncepció kidolgozasara 2001 december 31 -et, a teljes normaszovet elkeszitesere pedig 2002 junius 30 -at A bizottsag becsuletere legyen mondva kemeny es osszehangolt egyuttes munkaval mindkettot masodpercnyi pontossaggal betartotta
A kodifikácios bizottság 2003 tavaszáig tartotta kezében a Ket elókészítését Ami a későbbiek során történt, azt legjobb lenne elfelejteni A Ket tervezete ugyanis – immar a kodifikacios bizottsag reszvetele nelkul – megkezdte vesszofutasát a hivatali egyeztetes csatornaiban Errol nagyon röviden csak annyit, hogy a normaszoveg ezalatt is sokat változott, s tulnyomórészt nem az elónyére
Vegul is az Országgyules 2004 december 20-an fogadta el a Ket -et, s a torveny rendelkezeseinek tulnyomo tobbsége 2005 november 1 napjan lep hatályba A rendelkezésre állo felkészülési ido tehát nem tulzottan hosszu Ezalatt sok tennivalo var mind a kozponti, mind a helyi-teruleti közigazgatási szervekre Van okunk annak feltételezésere, hogy ezt becsulettel elvégzik, s a Ket vegsó soron az ugyfelek javat fogja szolgalni

1.1 A Ket megalkotasanak indokai és a torvényhozó alapvető celjai

Az Et megalkotasa idejen, az akkori tarsadalmi kornyezet altal meghatarozott mozgaster keretein belul, progressziv, elore mutato torvény volt, amely azonban az elmult csaknem fel evszazad alatt betoltotte tortenelmi szerepét Uj törvénnyel való felváltását tehát elsodlegesen az tette szuksegesse, hogy az Et – minden erenye ellenere – egy letunt politikai rendszer jogalkotasi termeke volt Azota az Et korul minden

megvaltozott az allam szerepfelfogasarol vallott nezetek, az allam es a tarsadalom viszonya, a hatalomgyakorlas modja, az egesz allamszervezet (s benne értelemszeruen a közigazgatas szervezetrendszere es feladatai), a tulajdoni viszonyok es a gazdalkodo szervek szervezetrendszere, a Magyar Koztarsasag szövetségi rendszere es kulkapcsolatai, az alapveto emberi és állampolgari jogok „katalogusa" es e jogok ervenyre juttatasanak garanciai Ezeket a lenyegbevago valtozasokat egy darabig – ugy-ahogy – lehetett kovetni a hatalyos eljarasi torveny toldozgatasaval, de elerkezett az ideje annak, hogy az Et – pontosabban modositott valtoztatasa az Ae – atadja a helyet egy uj, a XXI szazad kovetelmenyeihez igazodo uj torvenynek

Az uj torveny megalkotasa iranti igeny azonban nem csupan az altalanossag szintjen fogalmazodott meg, hanem olyan konkret celokban is testet oltott, amelyeket a Kormany altal elfogadott szabalyozási koncepció foglalt magában Ilyen célok voltak különösen a következők

a) Az Alkotmany 2 §-anak (1) bekezdeseben deklaralt jogallamisagot a kozigazgatas tevekenysegében is maradektalanul ervenyre kell juttatni Ennek erdekeben – noha a kozigazgatasi eljaras jogi szabalyozasaban tovabbra is fontos szerepet tolt be a rendeleti jogalkotas – arra kell torekedni, hogy **a legfontosabb rendelkezeseket torvény hatarozza meg**, s ezektol meghatározott körben csak törveny térhessen el A jogallamisag kovetelmenyrendszere azonban nem merul ki pusztan ennyiben Abba ugyanis az allami akarat kiszamithatosaga, a szerzett jogok védelme, a jogeros hatarozatok viszonylagos stabilitása épp ugy beletartozik, mint a közigazgatási döntések bírosagi felulvizsgalatanak lehetosege

b) A kozigazgatas hataskorebe utalt ugyek tulnyomo tobbsege jellegenel fogva nem viseli el, hogy a hatosagi eljarasok evekig elhuzodjanak A nemzetgazdaságnak szüksége van arra, hogy minél több külföldi muködo tóke érkezzék az országba Ha azonban egy kulfoldi nagybefektető arról értesül, hogy az altala megvalósitani kivant beruhazashoz nelkulozhetetlen hatosagi engedelyek beszerzese – az esetleges jogorvoslati eljarasokkal egyutt – harom evet is igenybe vehet, konnyen odebb all (termeszetesen a penzevel egyutt) A kozigazgatási ügyek átfutási idejének szabályozásánál azonban elsodlegesen mégis a magyar ügyfelek érdekeire kell tekintettel leni, hiszen nekik sem kozombos, hogy a kozigazgatas lassusaga miatt – pl az idoközben bekövetkezo aremelkedesek miatt vagy az elmaradt haszon formajaban – mennyi károsodás éri óket Nem a Ket feladata, hogy minden egyes hatósági ügyfajtában meghatarozza az ügyintézési határidót Am a Ket alapján ki lehet – es kell – alakitani az egyes ugyek sajatossagaihoz igazodó differenciált határido-rendszert, tovabba olyan munkaszervezesi formakat, mint az „egy ablakos ugyintezes", a szakhatosagi modell alkalmazasa, avagy bizonyos – kiemelkedo jelentoségu– ugyekben a dontesi jogkor egyetlen szervhez valo telepitese

c) Nem eleg politikai beszedekben szepeket mondani az „ugyfelbarat kozigazgatasrol", meg a „szolgaltato kozigazgatasrol", ha nem ezt tenylegesen meg kell valositani Ennek egyik modja, ha a kozigazgatas bizonyos eljarasi terheket levesz az ugyfel vallarol, pl azaltal, hogy az ugyfel kerese es felhatalmazasa alapjan helyette beszerzi a hatosagi igazolasokat olyan adatokrol, amelyek valamilyen mas kozigazgatasi hatosag nyilvántartasaban szerepelnek

d) Am a kozigazgatas nem csupan akkor „ugyfelbarat", ha eppen valami jot cselekszik az ugyfellel, hanem akkor is, ha a hatosaggal valo együttmuködési készseg és az önkéntes jogkövetés hianyában – szukseg eseten hatósági kenyszerintezkedesek alkalmazasaval is – ervényt szerez a jogszabalyok rendelkezéseinek vagy a jogerós hatarozatban foglaltaknak Noha a kozigazgatasnak arra kell torekednie, hogy segitokészsege, tekintélye, dönteseinek meggyozo ereje megalapozza az önkéntes jogkövetést, feladatainak ellátásához szüksege van „kemenyebb" eszkozok alkalmazasara is Ilyen lehet a rendőrség szélesebb köru közremuködése a „civil" közigazgatás segitéseben (pl a szemlénél vagy a hatósági ellenorzesnel, a lefoglalasnal, a vegrehajtásnál), a felemelt összegu eljárási birsag, illetoleg pénzfizetesi kotelezettseg eseten a kesedelmi potlek bevezetese

e) Tarthatatlan, hogy a kozigazgatasi eljaras „leggyengebb lancszeme" a vegrehajtas az erdemi hatarozatok egy resze vagy papiron marad, vagy csak sokszori sürgetés után, hosszu idő elteltével realizálódik E helyzet kialakulasában a köztisztviselők személyében rejlo szubjektiv okok (pl a birsag alkalmazasától való idegenkedes) epp ugy szerepet jatszanak, mint a jogi szabalyozas bonyolultsaga, illetoleg fogyatékos volta Vegsó soron az államra vet rossz fényt, hogy képtelen érvenyt szerezni a hatosagi donteseknek, s az kedvezotlenul befolyasolja az allampolgari fegyelmet is E teren gyokeres valtozas csak a hatekonyabb jogi szabalyozas és uj szervezeti forma (a vegrehajto szolgalat) bevezetesenek egyuttes hatasakent varhato

f) Rendezesre szorult a nyelvhasznalat kerdese a kozigazgatasi eljarasban Erre nezve 1957 ota az a szabaly az iranyado, hogy mind irasban, mind szoban mindenki szabadon hasznalhatja az anyanyelvet Ezzel a rendelkezessel kapcsolatban ket gond is van Az egyik, hogy „fel labon all", azaz szabalyozatlanul hagyja, hogy az ugyfel szabad nyelvhasznalata milyen kötelezettsegeket hárit a hatosagra (Azaz eljarasa soran, de főként döntéseiben koteles-e igazodni az ugyfel altal hasznalt nyelvhez) Am ennel sokkal nagyobb baj, hogy az emlitett szabaly tenylegesen soha nem ervenyesult, mivel **a magyar kozigazgatas 1957-ben sem volt és ma sincs felkeszulve arra, hogy a Fold barmely nyelvén kepes legyen az ugyintezésre** A kiindulopont csak az lehet, hogy **a magyar kozigazgatas hivatalos nyelve a magyar** Ugyanakkor gondosan ugyelni kell ra – erre egyebként nemzetközi szerzodes is kotelezi az orszagot – hogy ne erhesse csorba a magyarorszagi nemzetisegekhez tartozok es szervezeteik anyanyelvhasználati-jogát Ezen tulmenően – legalabb a jogallami minimum szintjen – arról is gondoskodni kell, hogy a magyarul nem beszélo kulföldiek se kerulhessenek hazankban kiszolgaltatott helyzetbe a hivatalos nyelv nem ismerese miatt Valojaban tehat differencialt szabalyozasra van szukseg, amely nem marad papiron, hanem tenylegesen ervényesul is
A nyelvhasznalat kapcsan kell szolnunk a kulföldi es nemzetkozi kozigazgatasi szervekkel valo erintkezesrol, amely – reszben az orszag nyitottsaga, reszben europai unios tagsaga miatt – mind gyakrabban valik szuksegesse Tarthatatlan, hogy mikozben szamos orszaggal van polgari- és büntetojogi jogsegély szerződésünk, egyetlen hatályos szerzodésünk sincs a közigazgatasi jogsegelyre nezve Mar pedig elkerulhetetlen, hogy magyar kozigazgatási szervek külföldrol kérjenek okiratokat vagy hatósági bizonyitványt, illetoleg segitséget határozataik külföldön történo vegrehajtásához (Az ilyen kapcsolatoknak természetesen a kolcsonossegen kell alapulniuk)

g) Atfogo felulvizsgalatra szorul a jogorvoslati rendszer is Ennek soran arra kell torekedni, hogy a kozigazgatasi szerv altal elkovetett hibat lehetőség szerint a közigazgatási szervezetrendszeren belul orvosoljak Emellett azonban altalanossa kell tenni a kozigazgatasi döntések bírósági felülvizsgálatának lehetoségét Szélesitesre szorul a semmisegi okok kore, am meg semmisségi ok fennallasa eseten sem szabad idobeli korlátozas nelkul lehetové tenni a határozat megsemmisiteset

h) A jogállamiság megköveteli egyfelol az adatvedelem felértékelodését, másfelol a közérdeku adatokhoz való hozzáférest A rendszervaltas ota megnovekedett a torveny altal vedett titokfajtak kore, igy pl megjelent az uzleti-, ado-, biztositasi-, illetóleg banktitok Ezekre a kozigazgatasi eljaras soran figyelmet kell forditani, ugyanakkor az emlitett titkok vedelme nem benithatja meg a kozigazgatasi szervek muködését (Igy pl az ügyfél az üzleti titokra valo hivatkozással nem tagadhatja meg a hatósági ellenorzést végző közigazgatasi szerv tajekoztatását arrol, hogy honnan szerezte be az egeszsegre artalmas elelmiszert) A titokvédelem nem üresitheti ki az ellenérdeku ügyfel jogorvoslathoz valo jogat sem Ezert ohatatlanul megnovekszik a kozigazgatasi szervek felelossege azért, hogy – pl az iratokba va-

lo betekintés során – kinek mit mutatnak meg, illetoleg a határozat indokolasaban milyen bizonyitékra es milyen részletességgel hivatkoznak Emellett felmerult a tanuvédelem jogi szabalyozasanak igénye is

i) Az Et megalkotasakor az volt a hivatalos allaspont, hogy a közigazgatasi szerveket épp ugy költségvetesi forrásokból kell fenntartani, mint a rendőrséget, a bíróságot és az ügyészseget, ezért a közigazgatási eljáras költségeit az allam viseli, mig azok az ugyfelek, akik valamely konkrét ügyben foglalkoztatják a közigazgatást, jelképes összegu illeteket rójanak le Azóta azonban sokat változott a helyzet Ma már nem az állam a legnagyobb munkaltató, egy magancégtol pedig nem varható el, hogy teljes munkabért fizessen arra az idore, amelyet valamelyik munkavállalója – pl tanuvallomas tetele vagy helyszini szemlen való részvétel miatt – munkahelyetol távol tölt Bonyolultabbá váltak a közigazgatási ügyek gyakori, hogy költseges szakveleményekre, muszeres mérésekre vagy laboratóriumi vizsgálatokra van szukség egy-egy erdemi határozat meghozatalához Növekedett tehat az az anyagi teher, amely eljárási költségek formájában az államra hárul Ugyanakkor nem egyeztetheto össze a tarsadalom igazságerzetevel, hogy az állam – polgárainak adóforintjaibol – allja azokat az eljárasi költsegeket, amelyek valamely természetes vagy jogi szemely jogellenes magatartasa miatt merultek fel, illetoleg amelyek mögött egy hasznot hajtó maganvallalkozas anyagi érdekei huzodnak meg (pl egy bank székházának vagy egy bevásarló központ épületének felepitése)

j) Az 1957-es célkituzés az volt, hogy – mivel a közigazgatási ügyintézok tulnyomo részének nincs egyetemi jogi végzettsége, sót sokan csak középfoku végzettséggel rendelkeznek – a közigazgatasi eljárás általanos szabalyai minél rövidebbek es igy könnyen megismerhetok legyenek Emiatt az Et több fontos eljarasi kerdést nem szabalyozott Azóta bebizonyosodott, hogy ez a szabalyozatlanság nem segiti, hanem éppen ellenkezoleg akadalyozza a köztisztviselok munkajat, hiszen problematikus esetekben semmifele jogszabályi támpont nem all rendelkezésukre (Egy jogállam a joghézag kitöltésénél nem hivatkozhat „a józan paraszti észre") Eppen ezért éppen a jogalkalmazok szorgalmazasára vált szukségessé olyan jogintézmények szabályozása, mint pl az eljárasi jogutódlas, a joghatoság vagy az eljárasi képesség

II fejezet

A központi és a helyi – területi közigazgatási szervek feladatai a Ket alkalmazására való felkészülés során

A Ket alkalmazasához való felkészülés harom nagy feladatcsoportot foglal magában

a) jogalkotási feladatok,
b) képzési és tovabbképzesi teendok,
c) szervezési feladatok

1 Jogalkotási feladatok

1 1 Mellozhetetlen jogalkotási feladat a Ket több ponton való korrekciója, mindenek elott **az alkotmányellenes helyzetek felszámolása**

a) Ez ido szerint a Ket két ponton alkotmányellenes Ezek közul az egyik az országgyulesi zároszavazáskor következett be, elóre nem volt látható A közigazgatási szervek közötti hatásköri vitak eldöntését a törvenyjavaslat az Alkotmánybíróság helyett a rendes bíróság hataskörebe kívánta utalni Ennek megfeleloen a 23 § (3) bekezdésének b) pontja az említett hatáskört – az ország egész területere kiterjedó illetékességgel – a Fovarosi Itélotáblahoz telepitette Ezzel összhangban a Záró rendelkezések cimet viselo XI fejezet egyik rendelkezése módositotta volna az Alkotmanybíróságrol szóló törvényt Az alkotmánybírósági törvény azonban „kétharmados", a törvényjavaslat felhivta a figyelmet arra, hogy az említett rendelkezes elfogadásához a jelenlévo képviselok kétharmadának támogato szavazata szükséges Nos, a rendelkezes ezt nem kapta meg, igy nem is került bele a kihirdetett normaszövegbe Ennek folytán a hatásköri vitak elbirálasanak – ha a jelenlegi helyzet nem változik – november elsejétól két „ gazdája" is lenne a „kétharmados" alkotmanybirosagi törveny alapján az Alkotmánybirosag, valamint a „feles" Ket alapján a Fovárosi Itélotábla (Az alkotmányellenes helyzet azonban már jelenleg is fennáll, hiszen – ha kifejezett formaban nem is, de tartalmilag mindenképpen – egy „feles" torvény módositott egy „kétharmados" törvenyt)

A másik alkotmányellenesség a vegzések bíroság elotti megtámadasával kapcsolatos Jelenleg csak az ügy érdemeben hozott határozat ellen lehet keresetet inditani, a birosagi felulvizsgalat nem terjed ki az eljaras során hozott egyeb határozatokra, azaz a Ket szóhasznalataval élve a végzesekre Az Európa Tanács szakertoi azonban felhivtak a magyar törvényszerkesztók figyelmét arra, hogy mindenfajta közigazgatási döntés birosagi felulvizsgálatanak lehetóvé tétele jogállami minimum-követelménynek számít, tehat ebbol a körbol nem lehet kivonni a végzéseket sem Ez a megoldás áll összhangban a magyar Alkotmány 57 §-ának (5) bekezdésével

Amit végul is a Ket erről a targykörről tartalmaz, az nem csupan érthetetlen, hanem megfejthetetlen is A 109 § (1) bekezdése a jogerős határozat birosagi felulvizsgalatanak kezdemenyezeset teszi lehetővé Ehhez a (2) bekezdes hozzáfüzi „A 98 § (5) bekezdese alapján lehetőseg van az ott meghatározott végzések birósagi felulvizsgalatara is" Az idézett szaballyal tobb baj is van

- *Az első nyomban az, hogy a 98 § (5) bekezdese alapján semmifele végzés kozvetlen birósagi felulvizsgálatara nem kerülhet sor, mivel a hivatkozott rendelkezes nem erről szo, hanem a reszleges jogerőről*
- *Kétsegtelen, hogy a 98 § (5) bekezdeseben talalható egy utalas ugyanezen § (4) bekezdesere, amely kimondja „az eljarás egyeb resztvevője sajat jogan önallo fellebbezessel élhet a ra vonatkozo elsőfoku vegzes ellen"*
- *Am aligha ez lehet a 109 § (1) bekezdeseben talalhato utalas igazi „celpontja", mivel egyfelől itt is fellebbezesről, nem pedig birósagi felulvizsgalatrol van szó, masfelől sulyos diszkriminació lenne az ugyfellel szemben ha a végzés ellen csak az eljáras egyéb resztvevője fordulhatna a birósaghoz, mig az ugyfel akkor sem, ha azonos tartalmu, ra vonatkozo – pl eljarási birsagot kiszabo – hatarozatrol van szo*
- *Tovabb bonyolitja a dolgot a 100 § c) pontja, amely kategorikusan kimondja „Nincs helye fellebbezesnek a masodfokon eljaro szerv altal hozott végzés ellen" Szakmai berkekben kozismert dolog, hogy a masod-, sőt akar a harmad- vagy negyedfokon eljaró szerv is hozhat elsőfokú végzést, amikor pl felfüggeszti az eljarást, eljarási birságot szab ki vagy eljarási koltseg viselese tárgyában dönt (Az ugyanis, hogy valamely szerv az ugy erdemeben masodfokon jar el nem teszi valamennyi vegzeset masodfokuva)*

A Ket jelenlegi szövegébol nem állapitható meg, hogy mely végzesek ellen van helye birósághoz fordulasnak, ez ellentétes a jogi norma világosságának az Alkotmánybíróság által szigoruan megkivánt követelményével További gond, hogy letezik olyan, a 98 § (3) bekezdésé-

ben felsoroltak köze tartozo vegzes, amely ellen sem fellebbezésnek, sem pedig bírosagi felulvizsgálatnak nincs helye, ami serti az Alkotmany 57 §-anak (5) bekezdeseben meghatarozott alapveto jogot

b) Vannak a Ket -nek olyan fogyatekossagai, amelyek nem az alkotmanysertes, hanem egeszen egyszeruen a primitiv kodifikacios hibák kategoriajaba tartoznak

Ilyen pl a 148 § (5) bekezdes a) pontja, amely a torvenyessegi ovasra utal megfeledkezve arról, hogy ezt a jogintézmenyt az Alkotmanybirosag mar tobb mint egy évtizede megsemmisitette (Vélhetően valaki a törvényességi ovást osszetevesztette a ma is letező, jelző nelkuli ovassal) Nem sokkal kulönb a 138 § (1) bekezdesének a) pontja sem, amelyben a következő szövegrész olvashato „kiveve, ha torveny maskent nem rendelkezik" A szovegkornyezet alapjan gyanitani lehet hogy a , nem ' szo felesleges, ami a jogalkalmazas nem alomfejtes Nagy joindulattal sem lehet logikát felfedezni a 123 § (1) bekezdesenek ama rendelkezeseben, amely szerint „nincs helye a dontes kiegeszitesenek, ha a jogorvoslatról szóló tájékoztatast nem tartalmazza' A dontes rendelkező reszének ugyanis 1957 ota kotelező eleme a fellebbezés vagy a keresetindítás lehetőségeről szóló tájekoztatas, s nincs ez maskent a Ket 72 § (1) bekezdésének da) pontja szerint sem Egyaltalan nem mellekesen ez all osszhangban a Ket 5 § (1) bekezdeseben megfogalmazott alapelvvel Ha pedig netan az eljaro hatosag megis elmulasztja az emlitett tajekoztatast, e mulasztas orvoslasanak legkézenfekvőbb módja a döntes kiegészitese, amelynek az a jogkovetkezménye, hogy a kiegeszitő döntés kezbesiteset követő napon megnyilik az erintett fellebbezesi vagy keresetindítasi lehetősége, s igy olyan helyzetbe kerul mintha a hatosag nem kovetett volna el törvénysertő mulasztast A kozigazgatasi szervek állando gyakorlata csaknem fel evszazada az orvoslasnak ezt a módjat alkalmazza Vajon kinek jutott eszébe, hogy ezen valtoztasson, s az illető miként képzelte el a mulasztas orvoslását a jövőt illetően? (Mivel az utobbira mar nem derul feny a Ket szovegeből)

Aki manapsag kodifikaciora adja a fejet, annak ismernie kell az Europai Birosag precedensjogat Aki pedig nem ismeri, az ne avatkozzek bele a jogszabaly-szerkesztesbe A kodifikacios bizottsag legutolso ulesen – a három felelós közigazgatasi államtitkar jelenleteben es egyetertesevel – megallapodas jott letre arra nezve, hogy a Ket kiegeszul egy olyan altalanos felhatalmazassal, amelynek alapjan az eljaro hatóság a Ket bármely rendelkezésétol eltérhet, amennyiben ez az Európai Unió valamely szerve által egyedi ugyben hozott kötelezo ervényu döntes vegrehajtasahoz nelkulozhetetlen Erre a megállapodasra az „Alcan ugyben" hozott, precedens érteku döntés alapjan kerult sor, amelyhez az Europai Birosag kovetkezetesen tartja magat (Az ugy reszletes ismertetesere e helyen nincs modunk Roviden csak annyit az Europai Birosag legfontosabb feladatanak tekinti, hogy barmi aron ervenyt szerezzen az Unio kotelező érvényu normativ aktusainak) A „bármi áron" kifejezésbe az is beletartozik, hogy az unios jogszabalyokat akkor is be kell tartani, ha ez valamely konkret ugyben csak a tagallami szabalyozasi jogkorben kibocsatott torveny – pl a kozigazgatasi eljaras altalanos szabalyairol szolo torveny – egyértelmu megszegese utjan tortenhet Az Europai Birosag ugyanis – a közösségi jog elsodlegességének tételébol kiindulva – egyetlen alkalommal sem fogadta el a tagallamok ama vedekezeset, hogy valamely unios szerv egyedi donteset amiatt nem tudjak vegrehajtani, mert az ellentetes lenne az adott orszag valamilyen nemzeti hataskorben kibocsatott torvenyevel vagy mas jogszabalyaval) Mivel a „mezei" jogalkalmazotol nem varhato el, hogy részletekbe menoen ismerje az Európai Birosag vagy az Emberi Jogok Európai Birosaga precedensjogat, az emlitett felhatalmazás tulajdonképpen arra irányult volna elozetes feloldozást adjon a törvénysértést elkövetok számára olyan esetekben, ha a Ket -be ütköző döntés meghozatalara egy egyedi ugyben hozott unios dontes vegrehajtasa erdekeben kerult sor (A felhatalmazas folytan ugyanis ez nem is lenne torvenysertes) Nos, vegul is az emlitett felhatalmazas ebben a formaban nem kerult be a Ket normaszovegebe Ami ugyanis a 13 § (4) bekezdeseben olvashato, az egeszen masrol szol, az ilyen esetekre nem alkalmazhato (Alapos a gyanu, hogy valaki, aki nem ismeri az Alcan-ugyet, meró jóindulatból „felülírta" a tervezetben lévo szöveget, mert ugy velte, hogy a bizottsag talan pontatlanul fogalmazott A mai bonyolult viszonyok között egyszeruen „életveszelyesek" a több éves munkaval elókészitett jogszabálytervezetbe való efféle laikus belepancsolasok)

1 2 Az Ae -hez nem kapcsolodtak vegrehajtasi rendeletek A Ket összesen kilenc targykorben hatalmazta fel a Kormányt, illetóleg az erintett minisztert vegrehajtasi rendelet kibocsatasara Ez minimum kilenc, de esetleg tobb vegrehajtasi rendeletet jelent, mert van olyan targykor, amelyben tobb miniszter is erintett A vegrehajtasi rendeletek azert fontosak, mert pl az elektronikus ugyintezes targykoreben – ahol az alkalmazott technika is gyakran valtozik, de ugyanez elmondhato egyebek között a vírusfertozés megelozését vagy az adatbázisba való jogellenes behatolást lehetetlenné tevó biztonsagi intezkedésekrol is – a Ket csak az alapkerdeseket szabalyozta, mig a reszletes szabalyozas a vegrehajtasi rendeletre var

1 3 Mivel nehany eljarasfajta kivetelevel az osszes kulónos eljarasi normanak igazodnia kell a Ket -hez, elkerülhetetlen a hatalyban lévo kulonos eljarasi szabalyok atfogo felulvizsgalata – ennek tartalmi kerdeseivel a IV fejezetben foglalkozunk – es a Ket -tel valo osszhangba hozatala Ennek soran az a kiindulopont, hogy kulonos eljarasi szabalyokat torvény, (törvényereju rendelet), kormányrendelet, miniszteri rendelet, (államtitkari rendelkezes) es onkormanyzati rendelet egyarant magaban foglalhat Ezert a felulvizsgalatot – a jogforrasi hierarchiara tekintettel – célszeru felülrol lefele halado idórendben elvégezni A kormányhatározat a legmagasabb szintu különös eljárási jogszabályok felülvizsgálatára forditott nagy figyelmet Elóirta, hogy a miniszterek saját szakterületükön foglaljak jegyzekbe a modositando torvenyeket es kormanyrendeleteket, s e jegyzekeket 2004 december 31-ig kuldjek meg a belugyminiszternek Mivel ez megtortent, tudjuk, hogy **osszesen 120 torveny es kormanyrendelet módositasara van szukseg** (Megjegyezzuk maga a Ket is módositotta egyes törvények bizonyos rendelkezéseit, de ebbol nem következik, hogy e törvényekre ne terjedne ki az atfogó felulvizsgálat) A kormányhatározat azt is eloirta, hogy a miniszterek – az államigazgatasi egyeztetést követoen – a torvényi, illetoleg a kormanyrendeleti szintu különös eljárási normák módositasara iranyulo, szerkesztett és indokolassal ellatott jogszabálytervezeteket 2005 marcius 15-eig kuldjek meg a belügyminiszternek A tervek szerint ebbol a „nyersanyagbol" a Belügyminiszterium egy – a jogi szakzsargonban „saláta" elnevezéssel illetett, azaz egy bizonyos nezópontból sok, különbözó tárgyköroket szabalyozo jogszabaly modositasara iranyulo – torvenytervezetet es egy, jelleget tekintve hasonlo kormanyrendelet-tervezetet terjeszt a Kormany ele 2005 április 1-jeig

1 4 Bár errol a kormányrendelet külón nem rendelkezik, magától ertetodó modon összhangba kell hozni a Ket -tel a miniszteri rendeletbe foglalt kulonos eljarasi szabalyokat is Erre azonban – reszben a 120 magas szintu jogszabaly módositasával kapcsolatos munkateher miatt, reszben mas okbol – célszeru a kormányrendeletek modositasa utan sort keriteni Vannak ugyanis olyan torvenyek, amelyekhez kormanyrendeleti es miniszteri rendeleti szinten egyarant kapcsolodik vegrehajtasi jogszabaly, ezert a modositas idosorrendjének a hierarchiahoz kell igazodnia A miniszteri rendeletek modositasanal a Belugyminiszterium epp olyan koordinatori feladatot lat el, mint a kormanyrendeletek esetében Jelentos különbség azonban, hogy ezeket a modositasokat nem kell egyetlen jogszabalytervezetbe foglalnia, mivel nem kerulnek a Kormany ele, hanem az erintett miniszterek sajat hataskorukben és kulon-kulon vegzik el az indokoltnak latszo modositast Mivel a Kormany nem allapitott meg hataridót a miniszteri rendeleteknek a Ket -tel valo osszhangba hozatalara nezve, etekintetben – jambor ohajkent – annyit lehet mondani, hogy „mielóbb" Ami az ügyet mégis a jámbor óhaj szintje fölé emeli, az az, hogy a Belugyminiszterium kozigazgatasi allamtitkara – a Kormány megbízásából – koordinatori feladatokat lat el a közigazgatasi eljárási szabályok korszerusítése tekinteteben, s eziranyu felhatalmazasa ertelemszeruen kiterjed a tarcaszintu jogalkotásra is

1 5 A jogforrasi hierarchia aljan az onkormanyzati rendeletek helyezkednek el A Kormany felkérte a helyi onkormanyzatokat arra, hogy a Ket hatalybalepesenek napjaig gondoskodjanak egyfelol a Ket és az orszagos érvényu különös eljarási szabályok, másfelól az önkormányzati rendeletbe foglalt kulonos eljarasi szabalyok osszhangjának megteremteséről Az a helyi önkormányzat jár el helyesen, amelyik nem varja be sajat rendeleteinek modositasaval oktober 31 -et, hanem tekintettel van a jogalkotasi torveny ama rendelkezesere is, amely a jogszabaly kihirdetese es hatalybalepese kozott megkoveteli az indokolt mértéku felkészulési idót Mivel a központi kulonos eljarasi jogszabalyok módositasa a nyár előtt mindenképpen befejezodik, szeptember elejen minden feltetel adott lesz az onkormanyzati rendeletbe foglalt kulonos eljarasi normak felulvizsgalatahoz

E vazlatos attekintessel azt kivantuk bemutatni, hogy nem csupan a Ket -rol van szó, hanem a Ket -tel szorosabb vagy lazabb kapcsolatban allo, osszessegeben tobb szaz, különbözó szintu, de egymással mégis rendszert alkoto jogszabály korszerusitéséről

2 Kepzesi és továbbkepzesi feladatok

Annak, hogy 2005 november 1 napjan zökkenómentes legyen az áttérés a korszerusitett joganyag alkalmazasara, a jogalkotáson tulmenóen van egy másik fontos elofeltétele mindazok, akik hivatásszeruen foglalkoznak a közigazgatási jogalkalmazassal, a jelzett időpontig kellokeppen keszuljenek fel az uj feladatok ellatasara Szukebb értelemben véve az érintettek kore megegyezik a különbözo közigazgatási hatosagoknal dolgozo koztisztviselókkel, de helyesebb hozzajuk szamitani a nem kifejezetten közigazgatasi feladatok ellatasara letrehozott, torveny vagy kormanyrendelet felhatalmazasa alapjan kozigazgatasi hatosagi feladatok ellatasara feljogositott szerveknel hatosagi jogalkalmazast vegzoket is Tágabb értelemben véve fel kell készulniuk az átteresre a közigazgatasi biraknak, a torvenyessegi felugyeletet ellato ugyeszeknek, az Országgyulési Biztosok Hivatalában dolgozóknak, sot a közigazgatási ügyekre szakosodott vagy ilyen ugyekkel rendszeresen foglalkozo ugyvedeknek és jogtanácsosoknak is Az persze teljességgel értheto, hogy a Kormánynak elsódlegesen a köztisztviselok felkészitesere volt gondja, s ezzel összefüggó feladatokat allapitott meg a belugyminiszter számára Ténylegesen e feladatok ellatasa a Magyar Kozigazgatasi Intezetre harul

3 Szervezesi feladatok

A Ket hatalybalepesenek napjaig mind a kozponti, mind a helyi-teruleti kozigazgatasi szervekre szamos szervezesi feladat harul

3 1 A lakossag tajekoztatása

A Kormany elrendelte a lakosság szeleskörü tájékoztatását a Ket legfontosabb rendelkezéseirol Miközben a közigazgatas berkeiben mar lázasan folyik a készülodés, az állampolgárok – már pedig a Ket döntó mértékben értük van – szinte semmit sem tudnak arrol, hogy novembertol milyen változások varhatók, mely rendelkezések könnyitik meg az ó eljarasi terheiket Bár sok egyéb mellett e feladat végrehajtasáért is a belugyminiszter felelos, a közérdeku tájekoztatás nem lehet sikeres, ha kimaradnak belole a helyi lapok és televiziók A tajekoztatasi kampanynak celraorientaltnak kell lennie nem iranyulhat a Ket mind a 189 §-ara, hanem ki kell valasztani es közerthetoen el kell magyarazni az ugyfelek szempontjabol legfontosabb uj szabályokat Ehhez feltetlenul szakemberre van szukseg Akad azonban e feladattal kapcsolatban egy el nem hanyagolhato nehezség a közigazgatas tulajdonkeppen ellenerdekelt a rea munkatobbletet harito vagy mas modon hatranyos rendelkezesek ismerteteseben Ezert olyan – a lakossag szolgalata irant elkotelezett – szakemberre kell bizni a helyi (megyei) jogpropagandat, aki kepes felulemelkedni ezen az ellenerdekeltsegen

Példaképpen felsorolunk néhány olyan rendelkezest, amelyet az allampolgarokkal mindenkeppen meg kell ismertetni
Ilyen a Ket 36 §-anak (2) bekezdése, amely kimondja nem kerhető az ugyfeltől olyan adat igazolasa, amelyet – barhol az országban – valamely hatóság jogszabállyal rendszeresitett nyilvántartásanak tartalmaznia kell Ilyenkor az ugyfél – például kerelmebe belefoglalva – irasban kerheti az eljaro hatosagtol, hogy az az ugyfel megbizasaból eljarva szerezze be az altala megjelolt adatra vonatkozo igazolast (Az esetleges illetek vagy igazgatási szolgaltatasi dij megfizetese azonban ilyenkor is az ugyfelet terheli, maga a szolgaltatas viszont ingyenes)
Minden allampolgarnak tudnia kell azt is, hova fordulhat a hatosag jogellenes mulasztasa (az ugyintézési határidő tullepése) eseten, s milyen intezkedesre kerul sor ilyenkor (Ket 20 §) Azt ugyanis kötelező belefoglalni a dontesbe, hogy ez ellen milyen jogorvoslattal lehet elni, de ha a hatóság jogellenes hallgatasba burkolózik, az ugyfel tanacstalan Ennek kapcsan azt sem árt tudni ha a hatóság sajat hibajából lépte tul az ugyintézési határidőt az ugyfel altal lerótt illetek 50%-at vissza kell teriteni, mig az ugyintezesi határidő ketszeresenek tullepese eseten az illetek teljes összegére vonatkozik a visszaterítesi kotelezettseg Az embereknek meg kell ismerniuk a két ujonnan bevezetett jogorvoslati fajtat – az ujrafelveteli kerelmet es a méltanyossagi kerelmet – is, mivel ezekről meg nem tudnak semmit, s ezekre a határozatban sem hivjak fel a figyelmuket

3 2 A nemzetkozi kozigazgatasi jogsegely egyezmények letrehozasa

Magyarorszag egyre nyitottabb orszagga valik Nem csupan a turista- es tranzitforgalom nott a korábbinak a többszörösére, de sok külföldinek van magyarorszagi ingatlan tulajdona, tobb tizezer kulföldi lakik nálunk tartós jelleggel, a gazdasági élet fontos tényezói a külföldi vallalatok, stb Ez okbol szuksegesse valt, hogy – amennyiben ez valamely hatosagi ugyben indokolt – az eljaro magyar kozigazgatasi szerv kulfoldi hatóságtol kapjon jogsegelyt, ide értve a magyar határozat külföldön történo végrehajtását is A Ket 27-28 §-a szabalyozza a nemzetközi jogsegélyt E rendelkezesek azonban jelenleg a levegoben lógnak, mivel hazánknak sok országgal van polgári- és buntetojogi jogsegely egyezmenye, de egyetlen orszaggal sincs kozigazgatasi jogsegely egyezménye, (valahogyan a kozigazgatasrol mindig elfeledkeztek) Ezt a több évtizedes mulasztást mielobb pótolni kell A Ket ugyan – egyezmeny hianyaban – beeri az allamok kozti viszonossagi gyakorlattal is, de – mivel a kozigazgatas szervezetrendszere bonyolult – annak kiépitése is hosszabb időt igenyel

Egyetlen viszonylag gyors kiut kinalkozik a Ket 27 §-anak (5) bekezdese alapjan egyuttmúködési megallapodást kotni a szamunkra legfontosabb – mindenek előtt a kárpat-medencei – orszagok társhatosagaival a hatósági feladatok ellátásának kölcsönös előmozditására Ehhez is törvényi felhatalmazasra van ugyan szükseg, de ez viszonylag gyorsan tető ala hozható Az egyuttmúködési megallapodasokbol azutan

kinőhet a viszonossági gyakorlat, majd a jogsegely egyezmény is Természetesen olyan együttműködési megallapodásokra van szukseg, amelyeket a kozponti kozigazgatasi szervek kotnek ugyan, de hatalyuk kiterjed az iranyitasuk ala tartozó szervekre is

3 3 Az anyanyelv-hasznalati jog megalapozása

A Ket teljesen uj alapokra helyezte a nyelvhasznalat jogi szabalyozasat Annak erdekeben, hogy a Ket 10 § (1) bekezdeseben foglalt rendelkezes maradektalanul hatalyosuljon Szukséges megszervezni a megfelelo tolmácsszolgalatokat, illetve megkotni a szukseges nemzetkozi szerzodéseket

*Megfontolandó lenne – legalabb a leggyakrabban használt nyelvek tekinteteben – **központi tolmácsszolgálatot létrehozni** amely mobil telefon segitsegével barmely közigazgatasi szerv szamara barmikor elerhető Nem hagyható ugyanis figyelmen kivul, hogy vannak olyan szervek (határőrség, vam- es penzugyőrseg, rendőrseg) amelyek ejjel-nappal működnek, barmikor intezkedésre kenyszerulhetnek magyarul nem beszelő külföldi allampolgarral szemben, illetőleg az is fordulhat hozzájuk azonnali jogvédelemert (pl közuti baleset miatt vagy azert, mert gepkocsiját, illetőleg annak rendszamát elloptak) Egy jogallamban megengedhetetlen, hogy az azonnali hatósagi intezkedessel kapcsolatban az erintett – a magyar nyelv ismeretenek hianya miatt – nem kapja meg legalabb a legfontosabb tájékoztatást, illetőleg a hatosag amiatt ne nyujtsa szamara a kért jogi segitseget, mert az ugyintező egy szot sem ert az ugyfel által idegen nyelven előterjesztett kerelemből*
Még mindig a nyelvhasznalatnal maradva sajnálatos modon gyakran erkeznek hozzank személyek vagy csoportok a zold hataron at, nem egyszer tavoli, egzotikus orszagokbol is Az ő esetukben gyakran nem eleg a telefonon keresztul tortenő tájekoztatas, hanem egy hatosagi hatarozatot kell kapniuk, valamely altaluk ismert nyelven (A jogállami minimum ugyanis még annak is jar, aki jogszabálysértest követett el) Magyarorszagon azonban nem mindig talalhato olyan tolmacs, aki kepes egy hatarozatot lefordítani valamely azsiai vagy afrikai torzsi nyelvre, mar pedig az erintett mas nyelvet gyakran nem ismer Az ilyen esetekre vonatkozoan kell hasznositani a központi államigazgatasi szervek nemzetközi kapcsolatait, pl akként hogy együttműködési megallapodast kotnek valamely nemzetkozi vagy külföldi szervvel (pl az ENSZ Menekültügyi Főbiztossággaval), ahol van a szóban forgó nyelvet ismeró tolmacs
Ha létrejön a megállapodás, a magyar nyelvű határozatot egy előre meghatarozott kozvetítő nyelvre (pl az angolra) lefordítva elektronikus uton eljuttatjuk a megfelelő szervhez es azt nehany napon belul visszakapjuk a kert egzotikus nyelvre lefordítva, ugyancsak elektronikus uton (Az ilyen szolgáltatasnak termeszetesen ara van Celszerű ezért az együttműködesi megallapodásban az elszámolás módjarol is rendelkezni)

3 4 Az elektronikus tajekoztato szolgaltatasok megszervezése

Az államigazgatasi szervek **a Ket hatalybalepesenek napjaig** kotelesek kidolgozni a hatosagi tevekenysegukre vonatkozo, ugytipusonkent tagolt tajekoztatast, s gondoskodni arrol, hogy az a kozponti elektronikus szolgaltato rendszeren keresztul, tovabba sajat internetes honlapjukon hozzáferhető legyen (A Ket és a különös eljárási jogszabályok modositasa nyomán várható fontosabb változasokról ugyanilyen modon már hónapokkal korabban is tájékoztatni lehet az ügyfeleket) Ez nem egyszeru kampányfeladat, hanem gondoskodni kell a tajekoztatas naprakesz allapotban tartasarol is
Bár a Ket november elsejétől még nem teszi kötelezové, legalábbis nyomatékosan ajánlja, hogy az államigazgatasi szervek nyujtsanak interaktiv szolgaltatast, amely tulmegy az egyszeru tájekoztatason és pl az ugyfél által letölthető urlapokat, keresorendszereket is magaban foglal
Abbol sem szabad hosszu tavra szolo kovetkezteteseket levonni, hogy a Ket a nem államigazgatasi szervek (azaz a helyi onkormanyzatok képviselo testületei, a főjegyzok és a jegyzok, a hatósági igazgatási társulások és a nem közigazgatási feladat ellátasára létrehozott, de hatósági jogkör gyakorlasára feljogositott szervek) számára 2005 november elsejei hatallyal még nem teszi kötelezővé elektronikus tájékoztató szolgaltatatás muködtetését A 164 § (5) bekezdéséból ugyanis kiolvasható, hogy ez csupan atmeneti állapot elobb-utobb ugyanis torveny e szervekre is kiterjeszthetı a 8 § (2) bekezdeseben meghatarozott kotelezettseget Mi tobb a hivatkozott rendelkezésből az is kiolvashato, hogy a torvenyalkoto jo neven venne, ha azok az onkormanyzati szervek, amelyeknel az ehhez szukseges szemelyi es targyi feltetelek mar most megvannak vagy megteremthetok, nem varnanak kulon torvenyre, hanem onkentes alapon – az allampolgarok erdekeben – megkezdenék az elektronikus tajekoztató szolgáltatás muködtetését (Megjegyezzük ezt társulásos alapon is meg lehet szerezni, mind az onkormanyzatoknal, mind egyeb szervek eseteben)

3 5 Ugymenet-modellek kidolgozasa

Amikor megtortent a Ket -hez kapcsolodo jogalkotasi feladatok vegrehajtása – azaz befejezodott a kulonos eljarasi jogszabalyok modositasa es kihirdettek a vegrehajtasi rendeleteket is – minden hatósagnal az ott dolgozó eljárási szakérto(k) vezetésével vagy közremuködésével célszeru attekinteni az egyes eljarasfajtak (pl az epitesi engedelyezesi eljaras, a vizjogi engedelyezesi eljaras, a kisajatitasi eljáras) ugymenet-modelljet annak megallapitasa celjabol, hogy azon mely pontokon es milyen valtoztatasokat kell eszközólni Persze ezt el lehetne vegezni kozpontilag is es a korrigalt ugymenet-modelleket valamennyi elsófoku hatósag készen is megkaphatná Am sokkal célszerubb ezt a feladatot egyfajta treningnek tekinteni, amelyeknek keretében a vezeto es az ugyintezo – egyszerre vizsgalva a Ket es az adott eljarasfajtara iranyado kulonos eljarasi norma rendelkezeseit – maga állitja össze a korszerusitett ügymenet-modelleket
Celszeru uj munkaszervezési módszerek alkalmazására attérni, hogy a Ket céljaival összhangban valosuljon meg a közigazgatasi szervek eljarasa

A Ket -be pl céltudatosan, amiatt kerultek bele az egyes eljarasi cselekmenyekre vonatkozo reszhatarıdők, hogy a koztisztviselők szakitsanak azzal a felfogassal „nekem harminc napom van a döntes meghozatalára, bőven elég tehát, ha a huszadik napon veszem a kezembe az ugyiratot" Ha ugyanis csak a huszadik napon derul ki áttetelre vagy hianypótlasi felhivas kibocsatására van szukség ez az eljaras indokolatlan elhuzodasahoz vezet Feltétlenul at kell térni tehat arra a gyakorlatra, hogy az ugyintéző a hozza érkezés napjan – akadályoztatása esetén a legkozelebbi munkanapon – vizsgálja meg a rea szignalt ugyiratokat es a szukseghez képest tegye meg a rovid hatarıdőhöz kotott eljárási cselekmenyeket (pl attetel, hiánypotlasra való felhivas) Mivel ez egy előre gyártott blanketta egyes rovatainak kitöltésével történik, ez a feladat legfeljebb felorat igenyel, de ily módon az ügyintező bizonyos lehet benne, hogy nem fogja tullepni az ügyintezesi részhatárıdőt Az ugyiratok attekintése módot nyújt azok szortirozasára is el lehet különiteni egymastol az azonnali intezkedést igenylő (22 § (4) bek), a soron kivul elbirálandó (33 § (2) bek), a tizenöt napon belül elbiralando (33 § (8) bek), valamint a „normal" ugyintézés korébe tartozó aktákat

3 6 Formanyomtatvanyok letrehozása, aktualizalasa

A kozigazgatasi hatosagok munkajuk megkonnyitese és meggyorsitasa erdekeben – nagyon helyesen – hasznalnak olyan urlapokat is, amelyeket nem valamely jogszabaly rendszeresitett, hanem hazilagosan allitottak össze oket (pl idézés, az ügyfél értesitése valamely eljárási cselekmény idejéról vagy helyeról) Ezeket a Ket alkalmazására valo felkeszüles idószakában at kell vizsgálni és összhangba kell hozni a Ket -tel, valamint a modositott kulonos eljarasi jogszabalyokkal Ezt a felulvizsgálatot ki kell terjeszteni a forgalomban lévo ügyféltajekoztato szorolapokra is Emellett a Ket rendelkezéseire tekintettel celszeru uj urlapok kidolgozása is (pl az ellenérdeku ügyfél értesitese az eljaras megindítasarol [29 § (3) bek b) pontja], az ugyfel ertesitese a bizonyitasi eljárás befejezéséról (70 § (1) bekezdése)

3 7 Felkeszules az elektronikus ugyintezesre*

A Ket az allamigazgatási szervek elektronikus tajekoztato szolgaltatasatol eltekintve nem allapitott meg az osszes kozigazgatasi szervre kötelezó feladatokat az elektronikus ugyintezes bevezetese tekinteteben A 162 § (1) bekezdese csupan annyit mond ki, hogy amennyiben torveny, kormanyrendelet vagy onkormanyzati rendelet ezt nem tiltja, **bizonyos eljarasi cselekmenyek elvegzése elektronikus formában is tortenhet** Az emlitett bekezdés egy nem teljes köru, csupán példalózo felsorolást is tartalmaz arra nezve, hogy mely eljárási cselekmenyek elektronikus uton valo elvegzese javallott Ennek ellentetparjakent a (2) bekezdes azokat az eljarasi cselekmenyeket sorolja fel, amelyek eseten – törvény eltéro rendelkezése hiányaban – nem alkalmazhato az elektronikus ut Vegul a (3) bekezdes az ugyfel jogait hatarozza meg az elektronikus ugyintezessel kapcsolatban

A hivatkozott rendelkezesekkel osszefüggesben a következő hattér-információk megismeresét tartjuk fontosnak A kozigazgatási szolgaltatasok korszerüsitési programjaról szólo 1113/2003 (X 11) Korm hatarozat elrendelte a kozigazgatas informatikai helyzetenek atfogó felmeresét és az ágazati feladatok osszehangolt fejlesztesét szolgáló követelményrendszer kidolgozását A felmerés megtörtent, s a nagytomegü informacio feldolgozasa folyamatban van Mindenkeppen tanulsagos azonban, hogy a kormany-előterjesztes előkészitese soran – mint ez mindenfajta korszerüsitési törekvés esetében tapasztalhato – a tarcák meglehetősen eltérően nyilatkoztak az elektronikus ugyintézeshez való viszonyukról es az informatikai fejlesztési elkepzelesükről Ebben a már megszokott szubjektivitas (pl a minden ujbol való idegenkedes, feladataik sajátos jellegenek tulzott hangsulyozasa) mellett olyan objektiv tenyezők is szerepet jatszottak, mint az egyes agazatok informatikai eszkozokkel valo ellátottsagi szintje, illetőleg az egyes tarcák anyagi lehetőségei által befolyasolt prioritasok különbözősege

Milyen feladatok harulnak az elektronikus ugyintezessel kapcsolatban a Ket alkalmazasara valo felkeszules kereteben az egyes kozigazgatasi szervekre, ide ertve az onkormanyzatok egy reszet is?

- Mindenek elott **számba kell venniuk sajat informatikai bazisuk** pillanatnyi realis **teljesítő képességet**
- Masodszor at kell tekinteniuk, hogy **a hataskorukbe utalt ugyfajtak kozul melyek azok, amelyek tekintetében a kulonos eljárasi szabalyokat magaban foglalo torveny, kormanyrendelet vagy onkormanyzati rendelet nem zarja ki egyes eljarasi cselekmenyek elektronikus uton valo elvegzeset**
- Ezt követoen kerülnek dontesi helyzetbe, hogy **onkentes elhatarozassal mely eljarasi cselekmenyek vonatkozasaban nyitják meg az elektronikus ut igénybe vetelenek lehetoségét** Megtehetik azt is, hogy ezzel a lehetőseggel kezdetben csak egy-ket eljarasi cselekmeny – pl a kerelem és a jogorvoslati kerelem eloterjesztése – tekinteteben elnek, s csupan fokozatosan, a szerzett tapasztalatok elemzése alapjan bovitik a kört

3 8 A társhatóságokkal való együttmuködés elokészítése[5]

Celszerunek tunik a felkészülés idoszakában kapcsolatba lépni azokkal a szervekkel, amelyekkel a Ket rendelkezései alapján a jövoben az erintett hatosag szélesebb körben muködik együtt, mint ez idó szerint

3 9 Felkeszules a nyelvhasznalati szabalyok alkalmazasara

Minden kozigazgatasi hatosagnak – tevekenysegi korehez igazodo modon es mertekben – fel kell keszulnie a Ket uj nyelvhasznalati szabalyainak tenyleges alkalmazasara (Ezzel kapcsolatban nem hivatkozasi alap, hogy az eddigi szabalyokat 1957 ota sohasem alkalmaztak)
Ehhez ossze kell állitani az alkalomszeruen tolmácsolast vállalók névjegyzékét Az ebbe való bekerüléshez sem államilag elismert nyelvvizsga, sem tolmacs igazolvany nem szukseges Onkentesen alkalmi tolmacsolast vállalhat pl egy nyelvtanar, a kisebbségi onkormanyzat valamelyik tagja, vagy magyarul már elfogadhatóan beszelo kinai kereskedó is A névjegyzéknek tartalmaznia kell az erintett szemely elektronikus elérhetóségét is (telefon- vagy mobil telefonszamat)
Szukseges lehet a hivatasos tolmacsok es szakforditok nevjegyzekenek osszeallitasa is (pl egy kulföldi befektetovel való tárgyalás céljából vagy egy hatarozat idegen nyelvre történo leforditásához) Ennek a néven tulmenoen mind a levelcimet, mind az elektronikus elerhetoseget tartalmaznia kell Amennyiben van, indokolt a listára felvenni egy helyben elérhető jeltolmacsot is
Kulon kategoriat alkotnak azok a hatosagok, amelyek rendszeresen ellenoriznek „sok nemzetiségu" piacokat Tolük ugyanis nem várhato el, hogy 6-8, különféle nyelvet beszélő tolmáccsal kezdjenek hozzá az ellenórzéshez

Vagy alkalmi tolmácsot alkalmaznak tehat (az ellenorzes ala vont személy magyar nyelvet ismero, az ellenorzés helyszinén tartózkodó honfitársát), vagy elóre leforditatják, es irásban magukkal viszik a leggyakrabban eloforduló helyszini intézkedésekrol szolo tájekoztatót (pl felhivast az arusitas azonnali abbahagyasara, mert a magyar jogszabalyok tiltjak a szoban forgo arucikk piaci arusitasat, tajekoztatast a zarjegy nelkuli jövedeki termek elkobzasarol)

---

* Lasd reszletesebben a Fuggelek 1 sz pontjat

5 Lasd reszletesebben a Fuggelek 2 pontjat

3 10 Felkészules az ideiglenes intezkedesek megtetelere[6]

Minden helyi polgarmesteri hivatalnak fel kell keszulnie arra, hogy rendkivuli helyzetben gyorsan es hatekonyan meg tudja tenni a Ket 22 §-anak (3) bekezdeseben szabalyozott ideiglenes intezkedeseket

3 11 Technikai eszkozok biztosítasa

A Ket 39 §-ahoz kapcsolodva emlekeztetni kivanunk arra, hogy helyszini szemle vagy hatósági ellenorzes során a körülmenyek többnyire nem alkalmasak a jegyzókönyv készítéséhez Ezért indokolt gondoskodni arról, hogy a bizonyítási eljárás hatékony lefolytatasához és dokumentalasahoz nélkulozhetetlen technikai eszkozok (pl magnetofon, fenykepezógép) rendelkezesre alljanak

3 12 Felkeszules veszelyhelyzetre

A Ket 57 §-aval osszefuggesben fel kell keszulni arra, hogy – életveszély eseten vagy sulyos kárral fenyegeto veszélyhelyzetben – lezart epulet, helyiseg felnyitasa utjan lehet csak azonnali helyszini szemlet tartani Indokolt tehat – onkentes vallalás alapjan – jegyzekbe foglalni azokat a vallalkozokat, akik barmikori riasztas alapjan hajlandok a helyszinre menni, ott a bejutashoz, majd a szemle megtörtente utan az epulet vagy helyiseg biztonsagos lezarasahoz szukseges munkat elvegezni

3 13 Szakértoi jegyzekek osszeallitasa

A Ket 58 §-ának alkalmazasa érdekében célszeru szakteruletenkérti csoportositasban
jegyzékbe foglalni azokat a szakértoket, akiket az eljárasban való szakertoi közremukodesre fel lehet kerni (Ez a lista nem azonos a 3 10 pontban emlitett, bármikori riasztást vállaló szakértok névjegyzekével) A jegyzék összeallitasahoz segitseget jelent az igazsagugyi szakertoknek a bíróságnál hozzáferheto névjegyzéke Mivel azonban a szakertoi közremuködés többnyire szükségessé teszi a szakértó által végzett helyszini vizsgálatot, illetoleg az eljáró hatóságnál valo személyes megjelenést, a lista összeállitasánál is figyelemmel kell lenni a költségtakarekosságra (7 §) Ezért a lehetoség szerint helyben vagy az adott telepuleshez minel kozelebb lako szakértoket kell felvenni a listára

3 14 Felkészulés a lefoglalt tárgyak megórzésére

A Ket 93 §-anak (1) bekezdese – uj intezkedeskent – lehetóve teszi iratok és más tárgyi bizonyitekok lefoglalasat A Ket hatalybalepesenek napjaig fel kell keszulni a lefoglalt tárgyak biztonságos megórzésére, annak érdekeben, hogy azokhoz meg a hatosagnal dolgozok kozul se ferhessen hozza jogosulatlan szemely

3 15 Felkeszules meghatározott cselekmeny elvegzesere a kotelezett helyett

A Ket 140 §-a lehetové teszi a meghatarozott cselekmeny elvegzesere iranyulo vegrehajtast olyan modon is, hogy a hatosag a meghatarozott cselekmenyt a kotelezett koltsegere es veszelyere massal vegezteti el Ennek erdekeben – a hatosag tevekenysegi korehez igazodo modon – célszeru jegyzékbe foglalni azoknak a nevét es elérhetoségét, akik vállalják a hatóság megbizasaból valamely munka elvegzeset A szoba jóhető munkák köre a parlagfu levagásától a permetezésen át a különféle épitési munkákig terjedhet Ennek megfeleloen a munkára vállalkozoknak – a munka jellegétol függóen – nem feltetlenul kell vallalkozoi igazolvannyal rendelkezniük, az egyszerubb munkát alkalmi munkavallalok is elvegezhetik A nagyobb volumenu es költsegkihatasu munkák eseteben érvényre kell juttatni a költségtakarékossag elvet, ezert célszeru több vállalkozotol ajanlatot kerni

6 Lasd reszletesebben a függelek 3 pontjat

III. fejezet

Alapelvek és alapveto rendelkezések

1) **Az eljárási alapelvek** többségükben **a kozigazgatási hatósággal szemben támasztott** olyan fontos **követelmények, amelyeknek az eljárás minden szakaszában érvényre kell jutniuk**
A Ket -ben szabályozott alapelvek egy része magából az Alkotmányból vezetheto le, s az egész jogrendszerre vagy az összes eljárásjogra egyarant iranyadó Ilyen pl a törvény elotti egyenloseg elve, a törvenyesség elve, avagy a jogorvoslathoz való jog Vannak azonban mas alapelvek is, amelyek vagy csupán a közigazgatási eljarásra jellemzok, vagy eljáras-tipusonkent differenciált módon jutnak érvényre Ebbe a körbe sorolhato pl a hivatalból való eljarás elve, amely a büntető eljárasban egészen más módon van jelen, mint a polgari eljárásban, s ismet máskent lelheto fel a közigazgatási eljárásban
Célszeru nyomatékosan hangsulyozni a Ket -ben nem puszta megszokasból vannak alapelvek, megfogalmazásuknak nem az ad ertelmet, hogy szépen hangzanak, s jól mutatunk a törvény elejen Valamely alapelv megsértese egyértelmuen törvénysértésnek minosül

Erre annal is inkabb fel kell hivni a figyelmet, mert noha az alapelvek tobbsege a Ket további fejezeteiben foglalt reszletszabalyok utjan jut ervenyre vannak olyan alapelvek is amelyekre a Ket a későbbiek soran nem tér vissza ezert az esetleges törvénysértest kozvetlenul es kizarolag az alapelv serelmére visszavezetve lehet megallapitani (Ilyen pl az I § (2) bekezdeseben foglalt alapelv, amely tiltja a hatáskor gyakorlasaval való visszaelést)

Az alapelvek elsodleges „címzettjei" a közigazgatasi hatóságok, de vannak kifejezetten az ügyfélre kötelezettséget háritó alapelvek (pl a jóhiszemu eljárás elve), továbba olyan alapelvek is, amelyek az eljárás valamennyi résztvevoje szamara irányadók
Az alapelveket nem csupán a Ket alkalmazása soran kell figyelembe venni, hanem a különös eljárási szabályok megalkotásanál is Az utóbbiakban nincs szükség a Ket -ben foglalt alapelvek megismétlésére, indokolt esetben azonban arra lehetoseg van, hogy a különös eljárási norma a Ket -ben nem szerepló, de az adott eljárás-tipusra fontos további alapelvet fogalmazzon meg

Az alapelvek mellett a fejezet bizonyos **alapveto rendelkezéseket** is magában foglal Ezek vagy *az egyes alapelvek ervenyre juttatasanak modjat* határozzák meg (pl a 6 § (3) bekezdése), vagy – noha nem alapelvek – *az eljaras minden szakaszaban iranyado* fontos szabályokat tartalmaznak (pl egyezsegi kisérlet az eljáras bármely szakaszaban kezdeményezheto (64 § (1) bekezdese)

Mivel terjedelmi okokból nincs módunk a Ket első fejezetenek teljes korű elemzésére, táblazatba foglalva, elvi alapon álló csoportosítást adunk a fejezetbe tartozo rendelkezesekről, amelyek kifejtese reszben a kommentarban talalhato, reszint pedig az előadasok targyat kepezik

Alapelvek, alapveto eljarasi jogok és kotelességek, alapveto rendelkezések

Alapelvek	*Alapveto eljarasi jogok és kotelességek*	*Alapveto rendelkezések*
1 a torvenyesseg elve (1 § (1) bek. 2 a jogalkotoi akarat ervenyesitese a hataskor gyakorlásánál, a merlegelesnel es a meltanyossag alkalmazasanal (1 § (1)-(2) bek. - a hataskor celhoz kotottsege - hataskor gyakorlasaval való visszaeles tilalma - a jogszabalyban meghatarozott merlegelesi szempontokhoz kotottseg - a dontes egyenlesitese 3 a szuksegesseg es aranyossag a jogok korlatozasa soran (1 § (3) bek.) 4 jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogok vedelme (1 § (4) bek. 5 a torvény elotti egyenloség és a diszkriminacio tilalma (2 § (1)-(2) bek. 6 a szabad bizonyitas (2 § (3) bek. 7 a torveny altal korlatozott hivatalbolisag (3 §) 8 az egyszeruség és a gyosaság (1 § (2) bek., 7 §)	1 tisztesseges ugyintezeshez valo jog (4 § (1) bek. - a határidon beluli döntéshez való jo - az anyanyelv hasznalata a torvenyben meghatarozott keretek kozott - a nyelvi kiszolgaltatottsag tilalma - a kozigazgatasi szerv kitanitasi kotelezettsege 2 a hatosag karteritesi kotelessege jogellenes eljaras, dontes eseten es kartalanitasi kotelezettsege a jogszeru károkozás esetére (4 § (2) bek) 3 a jogorvoslathoz valo jog (4 § (3) bek 4 az iratbetekintesi jog (5 § (4) bek.) 5 a védett titok megorzesének és a szemelyes adatok vedelmenek kotelezettsege a hatosag reszerol (5 § (4) bek) 6 az ugyfel nyilatkozat tételi joga es az igazmondasi kotelezettseg (51 § (1) bek) 7 a jóhiszemu eljárásvitel követelmenye (6 §) 8 a koltsegtakarekos eljarás kotelezettsege a hatoság reszérol (7 §)	1 a nyelvhasznalat szabalyozasa (9-11 §) 2 a Ket targyi és szemelyi hatalya (12 §) 3 az eljarasfajtak kategorizalasa a Ket hatalya es a Ket -tol való eltérés szempontjából (13-14 §, 185 § (2) ek) 4 az ugyfelek korének meghatarozasa (15 § (1)-(5) bek.) 5 az eljarási képesseg (15 § (6) bek.) 6 az eljarási jogutodlas (6 § (7) bek.) 7 az adat- és titokvédelem (17 §)

Ezen a helyen azt a megoldasi modot valasztjuk, hogy egy kivalasztott alapelv ervenyesuleset – az altalanostol a kulonosen at az egyedi fele haladva – egy haromszintu modell kereteben mutatjuk be Ennek az a lenyege, hogy kiindulunk az Europai Unió alkotmánytervezetébol, majd megvizsgaljuk, hogy a kivalasztott alapjogot a Ket hany alapelvre osztotta, vegul azt elemezzuk az emlitett alapelvek milyen konkret rendelkezesek utjan jutnak ervenyre a kozigazgatasi eljarasjogban (a Ket -et es a kulonos eljarasi normakat egyarant ide ertve)
Az unios alkotmanytervezet II resze tartalmazza Az Unio Alapjogi Chartajat A Charta II-41 cikke „A megfelelo ugyintezeshez valo jog" cimet viseli Noha a hivatkozott cikk szervi hatalya csupán az Unió különbözo szerveire terjed ki, a cikk tartalma értelemszeruen az iranytu szerepet tolti be az egyes tagallamok alkotmany- es torvenyszerkesztoi szamára (Nem ez az egyetlen rendelkezese a Chartának, amely az ügyintézéssel kapcsolatos alapjogot fogalmaz meg) Az emlitett cikk a kovetkezo negy bekezdest foglalja magaban

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ugyeit az Unió intezmenyei, szervei, hivatali es ugynokségei reszrehajlas nelkul, tisztességes modon es ésszeru hataridon belul intezzek
(2) Ez a jog magaban foglalja
mindenkinek a jogat arra, hogy az ot hátranyosan erinto egyedi intézkedések meghozatala elótt meghallgassak,
mindenkinek a jogat arra, hogy a szemelyere vonatkozo nyilvantartasba a bizalmas adatkezeléshez, illetoleg a szakmai és uzleti titokhoz fuzodo jogos érdekek tiszteletbentartasa mellett betekintsen,
az igazgatasi szervek azon kotelezettseget, hogy donteseiket indokoljak

(3) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az Unio a tagallamok jogaban foglalt kozos altalanos elvek alapjan megterítse szamara az intezmenyei es alkalmazottai altal feladatuk teljesitese soran neki okozott karokat
(4) Mindenkinek lehetosege van arra, hogy az Alkotmány nyelveinek valamelyiken irasban forduljon az Unio intezmenyeihez es ugyanazon a nyelven kapjon valaszt "

Nezzuk meg ezek utan, hogy az ismertetett negy bekezdes tartalma hogyan jelenik meg a Ket I fejezeteben

Az elso bekezdesben foglaltakat a Ket több alapelvre bontotta, s ennek során nem csupán konkretizálta az elso bekezdes tartalmát, hanem azon tulmutato kovetelmenyeket is megfogalmazott (Nincs okunk tehat szegyenkezesre a Ket ezzel kapcsolatos rendelkezesei a nemzetkozi osszehasonlitas tukreben is megalljak a helyuket) A következo alapelvekre és alapveto rendelkezésekre hivjuk fel a figyelmet

A kozigazgatasi hatosag „hataskoret a jogszabalyokban meghatarozott celok megvalositasa erdekeben gyakorolja" (1 § (1) bek , **a hataskor celhoz kotottsegenek elve**), tovabba „hatáskorenek gyakorlasaval nem elhet vissza" (1 § (2) bek , **a hataskor gyakorlasaval való visszaéles tilalma**)

A hataskor celhoz kotottsege azt jelenti, hogy a kozigazgatasi szerv a szamara jogszabalyban meghatarozott hatásköret csak rendeltetesenek megfelelően gyakorolhatja Pl a helyi önkormányzat hatáskörebe tartozik a telekgazdalkodás es a településrendezes Ezek kereteben joga van az önkormanyzat képviselő-testuletenek kulterületi földrészletet belteruletbe vonni es a belteruletbe vont teruleten epitesi telkeket kialakitani Ezt azonban csak akkor tudja megtenni, ha az adott földterulet tulajdonjogat megszerzi Elképzelhető, hogy a földreszlet tulajdonosa nem kivanja eladni az onkormányzatnak a kerdeses foldet A kepviselő-testulet valaszul – jogszerűen, hisz van ra hataskore – telekadot állapit meg az ingatlanra, megpedig a torveny altal megengedett legmagasabb mértekü telekadót Az adó mérteke eves szinten akar az ingatlan forgalmi értékét is elerheti, ami nyilvanvaloan arra „osztonzi" a telektulajdonost, hogy eladja az ingatlanát Ebben az esetben a kepviselő-testulet a hatásköret nem celhoz kototten gyakorolja, hisz a telekado célja nem az, hogy a tulajdonost eladasra kenyszeritse Az onkormányzat ebben az esetben megserti a hatáskor gyakorlas celhoz kotöttségének elvet es magatartasa jogellenes A targyalt eljárási alapelv serelmére hivatkozva a tulajdonos sikerrel tamadhatja meg az onkormanyzat adoztatast megallapito donteset az Alkotmanybirosag előtt (azert az Alkotmanybiroság előtt, mert a telekadó a helyi onkormányzat rendeleten alapul)

A hataskor celhoz kötottsegehez hasonlo tartalmu alapelv a hatáskör gyakorlasaval való visszaeles tilalma Ez az alapelv a celhoz kotöttsegnel szelesebb korben vedi az ugyfel jogait a hatosag esetleges tulkapasaival szemben Előfordulhat ugyanis, hogy a hatósag minden egyes eljarasi cselekménye jogszerű, de egyuttes hatasában azok alkalmasak az ugyfel , kicsinalasara ' Tipikus pelda erre a helyszini ellenőrzés jogával valo visszaéles A hatósag elvileg megteheti pl , hogy az adoellenőrzés jogcimen, heteken at minden éjszaka ellenőrzest tart az ugyfel lakasan, amely egyben az ugyfel altal folytatott adokoteles tevekenyseg helyszine is Fokozhato ez azzal is, hogy az adohatóság „felkéri" a tarshatóságokat – vam- es pénzugyőrseg, ANTSZ, fogyasztóvedelem stb , hogy ugyan segitsenek mar be hasonlo ellenőrzesekkel a nem kivanatos ugyfel „megrendszabályozasába" A hatáskör gyakorlasaval valo visszaeles bizonyitása nehez feladat, ezert a birói jogvedelem aligha lesz kellően hatekony ezen alapelv ervenyesitesere, de a kepzessel is erősithető koztisztviselői etika, illetve a megfelelői vezetői es felugyeleti ellenőrzés elejet veheti a ataskor gyakorlassal való visszaélés elterjedesenek.

„A kozigazgatasi hatosag merlegelesi es meltanyossagi jogkoret a jogalkoto altal meghatarozott szempontok figyelembe vetelevel es az adott ugy egyedi sajatossagaira tekintettel gyakorolja (1 § (1) bek , **a merlegeles jogszabalyi szempontjaihoz valo kotottség elve, a dontes egyedi esitesének elve**)

„A kozigazgatasi hatosag hataskore gyakorlasanak soran a **szakszeruség**, az **egyszeruség** es **az ugyféllel való együttmuködés** kovetelmenyeinek megfeleloen köteles eljarni" (1 § (2) bek)

„A kozigazgatasi hatosag az ugyfel jogat es jogos erdeket csak a kozerdek es az ellenérdeku ügyfel jogának, jogos érdekenek vedelmehez szukseges mertekben korlatozza" (1 § (3) bek , **a szukseges es aranyos jogkorlátozás elve**)

„A közigazgatasi hatóság védi az ügyfelek jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogait, ezek korlátait e törvény hatarozza meg" (1 § (4) bek , **a jóhiszemuen szerzett es gyakorolt jogok vedelmének elve**)

„Az ugyfeleket a hatósági eljarasban megilleti a torveny elotti egyenloség, ugyeiket indokolatlan megkulonboztetes es reszrehajlas nelkul kell elintezni Tilos minden olyan kulonbsegtetel, kizaras vagy korlatozás, amelynek célja vagy következmenye a törveny elotti egyenlo bánasmód megsértese Az eljáras során az egyenlo banasmod követelmenyet meg kell tartani" (2 § (1)-(2) bek , **a törvény elotti egyenloség és az egyenlo bánásmód elve**)

Az egyenlő banasmód elve nem azt jelenti, hogy a hatosag figyelmen kivul hagyja az ugyfelek között meglévő tényleges különbsegeket, egyenlőtlensegeket Esetenkent eppen a „megkulonboztetes" teszi az eljarast az egyenlő banasmódot biztosító eljarassá A torveny az indokolatlan

megkülönböztetést tiltja! A szociális segélyezési eljárásban pl az ügyfelek anyagi helyzeteben fennálló különbségek beszámítása a döntésbe éppen hogy szükséges, ugyanakkor a vagyoni különbségek nem játszhatnak szerepet a telekalakítási eljárásban Az utóbbi esetben ugyanis a vagyoni helyzet nem olyan tény, amely az eljárást jogszerűen befolyásolhatná!

Az ügyfeleket megilleti a **tisztességes ügyintezeshez valo jog** (4 § (1) bek)

Az ügyfeleket megilleti a jogszabályokban meghatározott **határidóben hozott döntéshez valo jog** (4 § (1) bek)

Terjunk ra ezek utan az unios alkotmany II-41 cikk második bekezdésében foglaltak magyar megfelelojének keresésére Ez a bekezdés harom reszjogositvanyt foglal magaban [a)-c) pont] A Ket ezek kozul csupan egyet kezel alapelvi szinten, ami az a) pontban foglaltak tekinteteben sajnalatosnak mondhato, hiszen ha nem is a meghallgatashoz valo jog, hanem az ennel joval szelesebb köru nyilatkozattételi jog bizvast megerdemelte volna, hogy az I fejezetbe keruljon Bekerult viszont az 5 § (4) bekezdésebe, hogy a közigazgatasi hatosag a torvenyben meghatározott korlátozasokkal az ügyfeleknek és képviseloiknek, valamint más érdekelteknek biztositja az iratbetekintesi jogot Ehhez azonban a Ket hozzáfuzi a hatóság ugyanakkor gondoskodik a törveny által védett titkok megórzéséról és a személyes adatok védelmérol Abbol azonban, hogy a masodik bekezdes nincs magyar alapelvekkel teljes koruen lefedve, nem szabad messzemenó következtetéseket levonni, hiszen – ha nem is alapelvi szinten – a Ket reszletes szabályai mindhármat lefedik, sot közülük egyet az unios alkotmanytervezetben foglaltakon messze tulmutato modon juttatnak ervenyre
Nem mondhato el ugyanez a harmadik bekezdes tekinteteben A konnyebb egybevetes celjabol felidezzuk ennek szoveget „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az Unio megteritse szamara az intezmenyei es alkalmazottai altal feladatuk teljesitese soran neki okozott karokat" Nos, ez precíz megfogalmazas, amely azt juttatja kifejezesre, hogy a kozigazgatas kétfele modon okozhat kart tevekenysege soran jogellenesen (mulasztassal vagy tevólegesen), amiert karteritesi felelosséggel tartozik es jogszeruen, amely utóbbiért kártalanítás formajaban kell helytallnia Ehhez kepest a Ket 4 §-ának (2) bekezdeseben foglalt alapvetó szabály már rossz Eszerint ugyanis „a közigazgatási hatóság a nem jogszabályszeru eljárással az ügyfélnek okozott kart a polgari jog szabalyai szerint megteriti "

Az idézett rendelkezés azért rossz, mert leszukito jellegu olyan látszatot kelt, mintha a közigazgatást csak „a nem jogszabályszeru eljárással okozott kárért" s akkor is csak az ügyfel irányában terhelné helytállási kötelezettség Ha pedig már az alapvetó rendelkezes igy félrecsuszott, ennek szinte okszeru következménye, hogy – s ezt nemi onkritikus felhanggal kell megallapitanunk – epp igy felrecsusztak az alapveto rendelkezest „apropenzre valtani" torekvo részletszabályok is Arra nezve, hogy mi minósül eljarási költségnek, a 153 § (2) bekezdese tizenot pontba foglalt taxaciot tartalmaz
Ebben három helyen merül fel csupán kártalanítás jellegu költsegelem az ugyfel, az ugyfel kepviseleteben eljaro szemely es a tanu megjelenesevel kapcsolatosan kiesett jovedelem megteritese Valojaban ennel az eljaras soran sokkal tobbszor kerul ervenyesitesere kartalanitasi igény abszolut jogszeru magatartás miatt, igy pl a szemlevel kapcsolatosan (a szemle résztvevoi letaposták a szomszed ingatlanon lévó vetest, mert csak igy tudtak a helyszint megkozelíteni), de fókent a kirendelt szakérto tevékenység kapcsan (le kellett verni a vakolatot, mert kerestek egy, a falban huzodo vezeteket, illetoleg a kutatófuras idézett elói károsodást) A kártalanítási igény szempontjából – mint ezt a peldak is alatamasztjak – teljesen kozombos, hogy a karosult ugyfel-e, avagy az eljárás egyéb résztvevója, netán az eljárás által nem érintett kivulallo (A kodifikacios hibat nem menti, hogy az emlitett taxacioban a 15 pont azt tartalmazza „a torvenyben vagy kormanyrendeletben meghatarozott egyeb eljarasi koltseg" Amit ugyanis az iment hianyoltunk, azt a Ket -ben kellett volna szabalyozni, nem pedig kulonos eljarasi normaban)
Vegul vegyuk sorra az unios alkotmanytervezet II-41 cikkenek negyedik bekezdeset, amely a **nyelvhasználatrol szol** Itt mar – a dolog természetéból eredóen – jelentós különbség van egy nemzetközi szervezet (az Unió) és egy tagallam között Az Unió szerveitól joggal elvárhato, hogy az Alkotmany nyelveinek barmelyiken megszovegezett beadvanyt ne csupan befogadjanak, hanem ugyanazon a nyelven kuldjek el a valaszt (esetenkent a dontest) is Ugyanezt a tagallamoktol sem az Unio, sem mas nem varja el minden tagallam kozigazgatasanak megvan az egy vagy több hivatalos nyelve, s emellett nemzetközi szerzodések kötelezik óket egyeb nyelv vagy nyelvek hasznalatara (ilyen nemzetközi szerzódes pl A regionális és kisebbségi nyelvek europai chartaja) Az utobbi kovetelmenynek a Ket uj nyelvhasznalati szabalyai – bizvast megallapithatjuk – peldamutatoan eleget tesznek Ehhez kepest – sajnalattal, de a legcsekelyebb onkritika nelkul – kell megallapitanunk a Ket 4 §-ának (1) bekezdeseben megfogalmazott, a nyelvhasználatra vonatkozó alapvetó rendelkezés „ugy rossz, ahogyan van" (Ennek egyszeru magyarázata van a Ket egyetlen fejezetébe sem pancsolt bele annyi hozza nem értó ember, mnt eppen az I fejezetbe)

Az alapelvek ugyanis annyiban hasonlitanak csak a magyar futballhoz, hogy mindenki ugy veli ert hozzajuk A biralt rendelkezes a kovetkezóképpen szol „Az ügyfeleket megilleti az eljaras soran az anyanyelv használatanak joga" Aki ezt a mondatot szovegezte, feltehetoen abban a feltevesben volt, hogy az Ae -hez keszit alapelvet Az Ae ugyanis – epp ugy, mint 1957-ben az Et tette – valoban kimondja „a kozigazgatasi eljarasban mind szóban, mind irasban mindenki hasznalhatja az anyanyelvet" Ez az Ae -nek az a szabalya, amely soha egyetlen pillanatig nem hatalyosult, mivel a magyar kozigazgatas nem volt es ma sincs felkeszulve, arra, hogy szuaheli vagy ujgur nyelven, de meg arra sem, hogy dan es holland nyelven bonyolitsa az ügyintézést Epp ezert készültek el a Ket alapvetoen megváltozott tartalmu nyelvhasználati szabályai, amelyek már lényegesen közelebb vannak a realitásokhoz, de a 4 § (1) bekezdéséból idézett alapvetó rendelkezés – mint mondani szoktak – „köszónó viszonyban sincs veluk "

Már eddig is sok tanulsággal szolgált az Europai Unio alkotmanytervezetéból kivalasztott egyetlen alapjog egybevetese a Ket -nek az emlitett alapjogot érintó alapelveivel és alapvetó rendelkezeseivel
Most pedig elerkeztünk a felvázolt háromszintu modell harmadik szintjéhez annak elemzésehez, hogy a Ket reszletszabalyai mikent juttatják érvényre a szóban forgó alapjogot. Már az eddigi fejtegetésekbol is kiderült, hogy amit az unios alkotmány tervezete „megfelelo ügyintezéshez való jog" néven fogalmaz meg, az valojában önalló eljárási alapjogok összefüggó csoportja Eppen ezért itt sem törekedhetünk teljessegre, be kell ernunk azzal, hogy ket kivalasztott jog tekinteteben vegezzuk el a Ket rendelkezeseinek elemzeset Erre a celra a II-11 cikk (2) bekezdesenek a) es b) pontjában meghatarozott jogokat valasztottuk ki
Az a) pont szerint **mindenkinek joga van arra, hogy az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák** Orommel allapitjuk meg, hogy a Ket rendelkezesei ennel sokkal szelesebb korben biztositjak az ugyfel aktiv reszvetelet az eljarasban Erre nezve az alapveto rendelkezés az **51 § (1) bekezdése**, amely kimondja **az ugyfelnek joga van ahhoz, hogy az eljarás soran irasban vagy szoban nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattetelt megtagadja** (Ha azonban a nyilatkozattetelt valasztja, szankcio terhe mellett igazmondasra koteles, tehat nem tehet valotlan tartalmu, a hatosag megtevesztesere vagy félrevezetesere iranyulo nyilatkozatot)

Az ismertetett joghoz szorosan kapcsolodik a 49 §, amelynek ertelmeben, ha a hatóság nem tartja szuksegesnek az ugyfel idezeset (vagy arra a 46 § (2) bekezdeseben foglalt rendelkezes miatt nincs is lehetoség), köteles az ügyfelet a tanu és a szakerto meghallgatasaról, a szemlerol es a targyalasrol – ha az ügy körülményeibol más nem következik – legalabb ot nappal korabban értesiteni azzal a tajekoztatassal, hogy a szoban forgo eljarasi cselekmenyen részt vehet, de megjelenése nem kötelezó

Az emlitett ertesítés a következó célokra irányul

- az ugyfel folyamatosan ertesuljon a bizonyitasi eljaras allasarol es megismerhesse a bizonyitekokat,
- módja legyen a tanuhoz és a szakértohöz kérdéseket intézni, tovabba a felsorolt negy eljarasi cselekmeny soran nyilatkozatot tenni, esetleg (tovabbi) bizonyitásra irányuló inditvanyt tenni, illetoleg olyan irasbeli bizonyitékot eloterjeszteni, amely cáfolja a tanu állitását, illetőleg a szakvéleményben foglaltakat

Az 50 § (4) bekezdése a bizonyitékok felsorolásánál elso helyen emliti az ugyfel nyilatkozatat, amelynek letezik egy sajatos, irasbeli bizonyitekot potlo valfaja is Az 52 § (3) bekezdese szerint ugyanis az aránytalanul nehezen beszerezheto irat helyett az ugyfel a bizonyitani kivánt tényról nyilatkozatot tehet (Ilyen esetben azonban a hatoság köteles az ugyfelet tájekoztatni valotlan tartalmu nyilatkozattetelenek kozigazgatasi eljárásjogi, illetóleg buntetojogi következmenyeirol) Mindez igy csokorba gyujtve nagyon szépen hangzik, de az ügyfel jogvedelmehez – es ezen belul nyilatkozatteteli joganak tenyleges ervenyesulesehez – a gyakorlati tapasztalatok szerint nem elegendo Surun elofordult ugyanis, hogy az ügyfél (leggyakrabban az ellenérdeku ügyfel) egyáltalan nem tudott az ugyeben (vagy rea is kihatoan) folyo eljárasról, ezért az elsofoku eljárásban egyaltalan nem tudott elni a szamára törvényben biztositott jogokkal, igy egyebek kozott a nyilatkozatteteli joggal sem Annak erdekeben, hogy ez a jövoben ne fordulhasson elő, a Ket tervezete két uj, jogállami garanciának számitó jogintezmenyt kivant bevezetni az ugyfel ot napon beluli ertesiteset az eljaras megindítasarol, tovabba a bizonyitekoknak az ugyfellel valo ismertetését Ezek közül főként az utobbi kifejezetten arra a celra iranyult, mint az unios alkotmanytervezet hivatkozott rendelkezese Ha az ugyfélnek korábban nem volt lehetosege az összes bizonyíték megismerésere (mert pl a hatóság szakvéleményt kért ugyan, de a szakértot szemelyesen nem hallgatta meg, illetoleg különbözo helyekrol beszerzett irásbeli bizonyitékok szolgálnak a meghozandó döntés alapjául), az ugyfelnek a bizonyitasi eljaras befejezese utan modjaban alljon valamennyi bizonyitekot megismerni, azokra eszrevetelt tenni, nyilatkozatteteli jogával élni és további bizonyitásra irányuló inditványt eloterjeszteni
Ismerve a Ket megszuletesenek korulmenyeit, orommel kell nyugtaznunk, hogy az utobbi rendelkezes mindenfajta valtoztatas nelkul bekerult a Ket 70 §-aba (Ennek megfeleloen ha a bizonyitási eljárás a hatóság által lefolytatott hatósagi ellenórzés adataira, illetoleg a helyszini vizsgalatra – pl az uzleti konyvek tobb napon at tarto atvizsgalasara – épül, az erról keszitett jegyzokönyvet, jelentést, hivatalos feljegyzest is az ügyfel elé kell tarni) Az elsóként emlitett uj jogintézmény – az ugyfelnek (ellenerdeku ügyfélnek) az eljárás megindításáról való értesitese – is bekerult a Ket 29 §-anak (3) bekezdesebe, am azzal a „felpuhitassal", hogy az ertesites csak akkor kötelezo „ha törvény vagy kormányrendelet eltéróen nem rendelkezik" Nyugodtan leszogezhetjuk jogallami kovetelmenynek szamito garancialis szabaly eseten ilyen elteresnek nincs letjogosultsaga Ennek ellenere megallapithato a Ket reszletszabalyai a maguk osszessegeben osszhangban allnak mind az unios alkotmanytervezet idezett rendelkezesevel, mint a Ket 5 §-anak (1) bekezdesében foglalt ama alapelvvel, amely szerint „a közigazgatási hatóság az ügyfel és az eljáras más résztvevoje szamara biztositja, hogy jogaikról és kötelezettségeikrol tudomást szerezzenek, és elomozditja az ugyfeli jogok gyakorlasat " (Ezt a (2) es a (3) bekezdes meg tovabbi reszletezessel is kiegeszíti)

Tekintsuk at vazlatosan, hogy mikent allunk az unios alkotmanytervezet masik – peldakent kivalasztott – ama rendelkezesenek ervenyre juttatasaval, amely szerint **mindenkinek joga van arra, hogy a szemelyere vonatkozo nyilvantartasba a bizalmas adatkezeléshez, illetoleg a szakmai és üzleti titokhoz fuzodo jogos érdekek tiszteletben tartasa mellett betekintsen**
A Ket szempontjabol ezt a jogot indokolt kette valasztani, s kulon vizsgalni az ugyfelnek az ugyben keletkezett **iratokba valo betekintesi jogat**, illetoleg a **hatosagi nyilvantartas** rea vonatkozo reszebe **valo betekintési jogat** Ami az elso jogot illeti, annak a lényege – mint erre mar utaltunk – alapelvi szinten bekerult a Ket 5 §-anak (4) bekezdesébe **Ennek az alapelvnek a reszletes szabalyozasat a 68-69 § foglalja magaban** A kiindulópont az a foszabaly, hogy az ügyfél illetve képviselője betekinthet az eljaras soran keletkezett iratba, arrol masolatot, kivonatot keszithet, vagy masolatot kerhet Ehhez képest a kiveteleket a (2) bekezdes allapitja meg

Vegyuk tehat sorra a (2) bekezdesben foglalt kiveteleket
Nem tekinthet be az ugyfel a hatarozat (vegzes) tervezetebe Ezzel osszhangban az ugyfelet meg a bizonyitekok ismertetese soran (70 §) szoban sem kell tajekoztatni arrol, hogy milyen tartalmu dontes varhato (Vagyis az unios alkotmanytervezetben foglaltaktol eltéróen a bizonyitekok ismertetese nem függ ossze azzal, hogy az ugyfelre hatranyos dontesre van-e kilatas)
Ugyancsak nem tekinthet be az ügyfél a zárt tanácskozásról készult jegyzókönyvbe Ez tipikusan a testületi szervek donteshozatali eljarashoz kapcsolodik, de zart tanacskozást lehet tartani a különbözo szakhatóságok ellentétes követelményeinek összhangba hozatala celjabol is
Nem tekinthet be az ügyfél a tanu vagy a bejelentó természetes személyazonositó adatait tartalmazó jegyzókönyvbe (iratba), ha a hatosag a tanu, illetve a bejelento szemelyazonosito adatait zartan kezeli A „vedett tanu" tanuvallomasanak tartalmát az ugyfel jogosult megismerni, hiszen az bizonyitek – nem egyszer ügydöntó bizonyitek – ezert az ugyfel annak ismerete nelkul sem eszrevetelt nem tud tenni a vallomasra, sem ellenbizonyitasra vonatkozo inditvanyt nem tud eloterjeszteni, s valójában jogorvoslati joga is kiuresedik Amit az ugyfel nem ismerhet meg a „vedett tanu" szemelyazonosito adatai, alairasa, s a vallomas olyan reszei, amelyek alapjan a tanu szemelye – azonosito adatok nélkul is – egyértelmuen azonosithato A személyazonositó adatok tehat a jegyzokönyvbe csak akkor kerülhetnek be, ha a hatosag vezetoje a jegyzokönyv elkészítése után rendelte el a tanu adatainak zárt kezeleset A probléma athidalasanak az a modja, hogy ilyen esetben az ugyfel reszere olyan jegyzokönyv-masolatot kell megmutatni, amelyben a tanu szemelyazonosito adatait, tovabba minden esetben az alairasat es vallomasanak azt a reszet, amelynek alapjan a tanu kilete azonosithato, lefestessel vagy mas modon olvashatatlanna tettek

Nem szorul magyarazatra az a rendelkezes, amelynek ertelmeben az ugyfel – betekintesi vagy megismeresi engedely hianyaban – nem tekinthet be az allamtitkot vagy szolgalati titkot tartalmazo iratba

Vegul az utolso kivetel **az ugyfel nem tekinthet be a torveny altal vedett egyeb adatot tartalmazó iratba, ha ezt az erintett adat vedelmét szabályozó torvény kizárja vagy ha a vedett adat megismeresenek hiánya nem akadalyozza az ugyfelet a Ket -ben biztosított jogainak gyakorlasaban** Ehhez ismet csak kivánkozik némi magyarazat Az utobbi evekben a védett titokfajták száma megnott A Ket 172 §-anak n) pontja ertelmeben torveny altal vedett titok az **államtitok, a szolgalati titok, továbba az uzleti, a bank, a biztositasi, az ertekpapir, a penztartitok, valamint a magantitok** (A felsorolas hianyos ebbe a körbe tartozik a hivatasbeli – pl orvosi, ugyvedi, lelkészi – titok is) Itt ismet csak az a helyzet **az ugyfel csupan akkor nem tekinthet be a szóban forgó iratba, ha az elejétól végig védett titkot tartalmaz** Ez a közigazgatási gyakorlatban meglehetosen ritka A tipikus az, hogy a titokvedelmi szempontbol artalmatlan szovegkornyezetben van egy vedett adat Ilyenkor a mar ismertetett modon kell eljarni a védett adat lefestendo, ám az ártalmatlan szövegrészt – amely ügydönto jelentoségu lehet – az ugyfel megismerheti

A 68 § (3) bekezdese felhatalmazza az ugyfelet, hogy a hatosagtol az adatok konkret megjelolesevel kerhesse az ellenerdeku ügyfél iratbetekintesi joganak kizarasat szemelyes adatainak, valamint uzleti es mas meltanyolhato maganerdekenek vedelmeben (A kizaras ilyenkor termeszetesen csak a konkret adatra, nem pedig az egesz iratcsomagra vonatkozhat) A Ket rendelkezese szerint a hatosag az ilyen kerelemnek – a korulmenyek gondos merlegelese alapjan – akkor ad helyt, ha az adatok megismerésének hiánya az ellenérdeku ügyfelet nem akadalyozza a Ket -ben foglalt jogai gyakorlasaban Ezt ugyanis csak egyedileg, a konkret ügy ismereteben lehet elbiralni Igy pl az ugyfel vagyoni helyzete altalaban nem tartozik az ellenerdeku ugyfelre Ha azonban a hatóság erre való hivatkozással adott az ügyfélnek halasztást valamely – az ellenerdeku ügyfelet érintó – kotelezettseg teljesitesere, vagy reszletfizetesi kedvezmenyt az ellenérdeku ügyfélnek járó eljárási

költség megfizetésére, akkor az említett adat nagyon is az ellenérdeku ügyfélre tartozik Hasonló a helyzet az életkorral, ami általában nem tartozik az ellenérdeku ügyfélre, kivéve ha ügydöntő jelentősége van (mert pl ettől függ egy szerződés érvényessége) Uzleti érdekre való hivatkozással nem lehet eltitkolni egy leendo üzem környezetszennyezo kibocsátási paramétereit, de még a tervezett napi üzemelés időtartamát sem Mindezek ismeretében irtuk az adat- és titokvédelem felértékelodése a korábbinál lényegesen nagyobb felelősséget hárit az eljáró hatóságokra, mert gyakran alapvető jog áll szemben egy másik alapveto joggal vagy jogos érdek egy másik jogos érdekkel A Ket absztrakciós szintjén általános érvénnyel nem lehet eldönteni, hogy mi az elobbre való az ugyfel magántitkának megorzése (Alkotmany 59 § (1) bek), avagy az ellenérdeku ügyfel jogorvoslathoz valo joga (Alkotmány 57 § (5) bek)

Egy bekezdés erejéig – már csak az uniós alkotmánytervezetben foglaltak miatt is – foglalkoznunk kell a hatósági nyilvántartásba való betekintes jogával, amelyet az alkotmanytervezet az ügyfel szemelyére vonatkozó adatok tekintetében emlit A Ket 86 §-a kizarólag azokra a hatosági nyilvántartasokra vonatkozik, amelyek vezetését jogszabály irta elo, meghatározva egyuttal a nyilvantartás adattartalmát is Mivel a hivatkozott § nem állapit meg speciális szabályokat a hatosági nyilvantartásba való betekintésre nézve, erre – a 82 § (1) bekezdesében foglaltak szerint – az általános szabalyok az irányadók, azaz az érintett személy bármikor jogosult betekinteni a nyilvántartás reá vonatkozó, kifejezetten ot érintó, vagy a tulajdonát képezo vagyontargyat (pl ingatlant, gépkocsit) érinto részébe Az érintettnek ugyanis joga van tudni, hogy a nyilvántartasban rea vagy a vagyontárgyára nézve milyen adatok szerepelnek, s ennek alapján kérheti a valóságnak meg nem felelo, pontatlan vagy idoközben megváltozott adatok törleset vagy kijavitasát, sot esetleg meg a saját törlését is a nyilvántartásban szereplok közül (Azt, hogy a kifejezetten erintetten kivul még kik es milyen feltetel fennállasa esetén tekinthetnek be a nyilvántartásba, az azt rendszeresito jogszabaly határozza meg)

IV fejezet

A törvény hatálya és a különös eljárási normák

1 A törvény hatálya

A törvény rendelkezése szerint *„a közigazgatási hatóság eljárása során az e törvény hatálya alá tartozó közigazgatási hatósági ügyekben e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni"*

A Ket *tárgyi hatálya* tehát az ún közigazgatási hatósági ügyekre terjed ki, de csak akkor, ha az adott hatósági ügy intézésére nincs eltérő szabályozás
Közigazgatási hatósági ügy (a továbbiakban hatósági ügy) elemei a következők

a) az ügyben valamely közigazgatási hatóság jár el és a hatóság az ügyfelet érinti
b) jogot vagy kötelességet állapít meg,
c) az ügyfél számára adatot, tényt vagy jogosultságot igazol,
d) hatósági nyilvántartást vezet vagy
e) hatósági ellenőrzést végez, valamint
f) hatósági ügy a tevékenység gyakorlásához szükséges nyilvántartásba vétel és az abból való törlés

A hatósági eljárás *személyi hatálya* a hatóságra, az ügyfélre és az eljárásban közreműködőkre terjed ki
A hatósági eljárásnak a *hatóság* és az *ügyfél* (illetve a helyette vagy nevében eljárásra jogosult) szükségszerű alanya

A hatóság lehet
- államigazgatási szerv,
- helyi önkormányzat képviselő-testülete, vagy annak szervei,
- jegyző (főjegyző, körjegyző),
- a képviselő-testület hivatalának ügyintézője,
- megyei jogú város kerületi hivatalának vezetője,
- hatósági igazgatási társulás,
- törvény felhatalmazása alapján más szervezet, köztestület vagy személy

Az ügyfél
- az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek (amelynek) jogát, jogos érdekét vagy jogi helyzetét az ügy érinti, akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire (amelyre) nézve - tulajdonát, jogait és vagyontárgyait is ideértve - a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz
- a létesítménnyel kapcsolatos, illetve a tevékenység engedélyezésére irányuló eljárásban ügyfél a *határterületen* lévő valamennyi ingatlan tulajdonosa és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogszerű használója
- a hatóság a feladatkörét érintő ügyben
- törvény vagy kormányrendelet által meghatározott más személy,
- törvényi elhatalmazás esetén az érdekvédelmi szervezetek és azok a társadalmi szervezeteket, amelyeknek a nyilvántartásba vett tevékenysége valamely alapvető jog védelmére vagy valamilyen közérdek érvényre juttatására irányul

Az eljárás egyéb résztvevői (közreműködők)
- képviselő
- tanú
- szakértő
- tolmács
- szakhatóság
- szemletárgy birtokosa
- hatósági közvetítő
- végrehajtó szolgálat (2008 január 1-jétől)

2 A Ket és a különös eljárási normák

A Ket és a különös eljárási normák viszonya lényegében azt mutatja meg, hogy milyen típusú közigazgatási ügyek tartoznak a Ket hatálya alá, illetve hogy a Ket szabályai, mint általános eljárási szabályok milyen mértékben érvényesíthetők a konkrét ügyfajtára irányuló eljárásban

A Ket megengedi, hogy az ún különös eljárási normák kisebb-nagyobb mértékben eltérjenek a Ket rendelkezéseitől Ennek megfelelően a közigazgatási eljárások hat típusát határozza meg a törvény Ezek

a) Az első kategóriába a Ket hatálya alól kivett eljárások tartoznak
b) A második kategóriába tartozó eljárások tekintetében a Ket rendelkezéseit „csak akkor kell alkalmazni, ha az ügyfajtára vonatkozó törvény eltérő szabályokat nem állapít meg"
c) A harmadik kategóriába azok az eljárások tartoznak, amelyekre vonatkozóan a törvények – a Ket -ben felsorolt tárgykörökben – a Ket -tól eltérő szabályokat állapíthatnak meg
d) A negyedik kategória csupán annyiban különbözik az előzőtől, hogy itt már nem csak törvény, hanem kormányrendelet is megállapíthat „eltérő vagy kizáró szabályokat", méghozzá olyan garanciális tárgykörökben is, mint pl a jogorvoslatok és a jogorvoslati fórumrendszer, avagy a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelme, amely utóbbi a közigazgatási eljárásban a jogbiztonság érvényre juttatásának fontos eszköze

e) Az otodik kategoriaba sorolt eljarasfajtaban az egesz Ket -et csak külön törveny eltero rendelkezése hiányában kell alkalmazni, azzal sulyosbitva, hogy egy hosszu felsorolásban szereplo szakaszait és bekezdéseit egyáltalán nem szabad alkalmazni

f) Vegul az eddigiekben nem emlitett eljarasfajtak tartoznak a hatodik kategoriaba az ezekre vonatkozo jogszabalyok csak ott terhetnek el a Ket -tol, ahol ezt a Ket kifejezetten lehetove teszi

Nos, a legutolsó három szo rejti magaban a kovetkező nagy gondot a Ket es a különos eljárasi normak viszonyaban A tarcak a Ket csaknem minden rendelkezesebe belecsempesztek a „ha jogszabaly maskent nem rendelkezik", „ha ezt torvény vagy kormanyrendelet lehetővе teszi", „ha ezt jogszabaly nem tiltja", „a jogszabaly egyeb felteteihez is kotheti", „törvény, kormanyrendelet vagy önkormanyzati rendelet eltérő rendelkezese hianyaban" stb szövegreszt Az ekként „megpantlikazott" rendelkezesek annyiban alkotnak összefuggő rendszert, hogy minden uj – esetenkent jogallami minimumnak szamito – rendelkezest ki lehet iktatni a segitsegukkel, amely a tarcak valamelyikenek valamilyen okból nem tetszik

Mindezt egy-ket példaval szeretnenk illusztralni A tarcak jo nehany „szakertőjenek" nagyon nem tetszett a hatosagi szerződes jogintezmenye, mert jogi ismereteiket évtizedekkel előbb szereztek, amikor erről nem igen hallottak az egyetemen, ahol raadásul azzal fertőzték a hallgatokat, hogy a kozjogi jogviszonyokat az ala-folerendeltseg jellemzi No mar most az illetőket a legcsekelyebb módon sem befolyasolta, hogy a közigazgatasi szerződés – amely a hatósági szerződesnek csupan egyik valfaja – idestova egy evszázada nagyon előkelő helyet foglal el a nyugat-európai jogallamok közigazgatásanak jogi eszköztaraban, s ma mar minden magyar jogi karon resze a tananyagnak Az sem kulonosen zavarta őket hogy a kozjogi jogviszonyokat az ala-folerendeltseggel jellemző felfogasrol kiderult iszonyu nagy ostobasag s ma már sehol sem oktatnak effelet Ezért a Ket 76 § (1) bekezdésének az elejére betettek a , ha jogszabaly lehetővé teszi" szövegrészt ami magyarra forditva annyit tesz nem tudták ugyan megakadalyozni, hogy ez a „csunya" jogintezmény bekeruljön a Ket -be, de ők majd gondoskodnak rola, hogy még veletlenul se kerulhessen bele az X miniszterium gondozasara bizott eljárasokba Ráadasul meg konnyű helyzetben is vannak, hiszen semmit sem kell tenniuk céljuk elerese erdekeben Bőven elegendő, ha csupan hallgatnak, azaz a különös eljarasi normak felulvizsgalata soran nem rendelkeznek a hatosagi szerződesről Mivel ekkent nem lesz olyan jogszabaly, amely ennek alkalmazasat lehetővе teszi, legalabbis X miniszterium tevekenysegi koreben a Ket 76-77 §-a papiron marad, azaz nem letezőnek minősul

A másik csomopont, ahol kiemelkedoen fontos a Ket és a különös eljárasi normak viszonya, **az ügyintézési határidő** Az erdemi hatarozat meghozatalára vonatkozó hatarido szabályozasa a legfontosabb erdemi kerdesben 1957 ota nem valtozott A szabalyozasnak az a lényege, hogy az Et , az Ae , illetóleg a Ket meghataroz ugyan egy **harminc napos altalanos ugyintézési határidót, ám az egyes eljárásfajták sajatossagait figyelembe veve a kulonos eljarási jogszabályok ettol mind fölfele, mind pedig lefele elterhetnek** Értheto garanciális okbol a **fölfelé való eltérést csak törvény vagy kormányrendelet teheti lehetové,** mig a lefele valo elterest – az onkormanyzati rendeletet is ide ertve – barmilyen szintu jogszabály

Kivanatos, hogy harminc naposnál hosszabb ugyintézési határido megállapitására csak akkor keruljön sor, ha ez az adott ügytipusban valoban indokolt

Az indokoltsag elbiralasaval kapcsolatban harom szempontra kell felhivnunk a figyelmet
Az **elso** – es talan a legfontosabb – az, hogy a Ket 33 §-anak (3) bekezdese osszesen nyolc olyan időtartamot sorol fel, amelyek nem szamitanak be az ügyintézési határidóbe Ezek között vannak több hónapos, mi több kedvezotlen esetben több eves idotartamok is

Ilyen pl az az eset, ha az ingatlan tulajdonosanak halála utan egy magat orokosnek tartó szemely ker epitesi engedélyt, aki azonban tulajdonjogat nem tudja okirattal igazolni Amennyiben a tulajdonos kiléte mas módon nem allapitható meg, a hagyateki eljáras, majd az azt kovető esetleges per tartamara az eljarast a 32 § (1) bekezdése alapjan fel kell fuggeszteni De ha mar itt tartunk az Ae -től elterően a Ket lehetővе teszi, hogy olyan ugyfajtákban, amelyekben a szakvelemeny elkeszitese hosszabb időt nem vesz igénybe, a kulonös eljarasi szabaly erre vonatkozo rendelkezés alapjan a szakvelemeny elkeszitesetg terjedő időre fel lehessen fuggeszteni az eljarast

Valójában az ügyintézesi határidó nem az ugy elbiralásának tényleges (bruttó) idotartama, hanem nettó idotartam A netto idótartamot pedig ugy lehetne jellemezni, hogy abba csak az az idó számit be, amikor az eljáró hatóságot semmi sem akadályozta abban, hogy az ugy elbiralasán munkálkodjék, más oldalrol közelitve nem lehet beszámitani azokat az idotartamokat, amikor az eljaro hatósag rajta kivulallo okból nem volt olyan helyzetben, hogy az erdemi dontest megalapozó eljarasi cselekmenyt vegezhetett volna

Megjegyzés! Előfordulhat tehat, hogy az eljaró hatosag annak ellenere nem lepte tul a 30 napos ugyintézési határidőt, hogy a kérelem megérkezese es a hatarozat meghozatala kozott negy hónap vagy ennél is hosszabb idő telt el

A **masodik szempont** a reális idószükseglet megállapitásánal nem lehet figyelmen kivül hagyni azokat a lehetoségeket, amelyeket az **elektronika** nyujt a nettó eljárási határidó lerovidítesere, igy pl azt, hogy egyes kozponti nyilvantartasok adatallomanyabol masodpercek alatt hozzáferhetók bizonyos adatok (Természetesen ezt az előnyt csak akkor lehet figyelembe venni, ha az adott ugyfajta elbiralasara hataskorrel rendelkező szervek már kivétel nélkül rendelkeznek a megfelelő technikai infrastrukturával)
Nem elhanyagolhato a **harmadik szempont** sem Ennek az a lenyege a Ket ra akarja szoritani a köztisztviseloket a **megfelelő munkaszervezes**re Ennek erdekeben nem csupan a hatarozat meghozatalára nézve állapit meg határidót, hanem számos – ot, nyolc, tizenot napos – részhatarídót is magában foglal az egyes eljárasi cselekmények elvégzésére (pl a hianypotlasra iranyulo felhivas kibocsatasara, a vegrehajtas elrendelesere) nezve Amennyiben az ugyintezo megtartja ezeket a részhatarídóket, nagy valószinuséggel nem esik kesedelembe a nettó ugyintézési határidó tekintetében sem

Erre a kovetkeztetesre a tarcak is eljutottak Eppen emiatt „alulrol fölfele epitkeznek", azaz a részhatarídőknek a Ket -ben megallapitott időtartamat probalják ket-haromszorosara novelni, s ezaltal hivatkozasi alapot teremteni arra, hogy a netto ugyintezési határidővel ugyanezt tegyek A kulonos eljarasi normak felulvizsgalata kapcsán erkezett a Belugyminiszteriumhoz olyan tárcajavaslat, amely pl az ugyfelnek az eljarás megindításárol valo ertesitese 5 napos határidejet 15 napra a hianypótlasi felhivás 8 napos határidejet 20 napra mig az ugy érdemi elbiralasanak 30 napos határidejét 90 napra akarta felemelni (A Ket ugyanis mindharom esetben felhatalmazast ad az elterő határidő megállapitasara)

A hatodik kategoriaba sorolt eljarasfajtakra vonatkozo kulonos eljarasi jogszabalyok ott terhetnek el a Ket rendelkezéseitol, ahol erre nézve maga a Ket felhatalmazast ad Onmagaban veve a felhatalmazas léte szükseges, de nem elégséges feltetele azonban az eltéró szabályozasnak Ahhoz ugyanis a felhatalmazáson tulmentoen az is szukséges, hogy az eltérésnek ésszeru, az adott ügytipus sajátosságából eredó indoka is legyen

A KULONOS ELJARASOK OSSZEFOGLALASA					
KIVETT ELJARASOK	SZUBSZIDIARIUS ELJARASOK	PRIVILEGIZALT ELJARASOK		QUASI KIVETT ELJARÁSOK	EGYEB ELJÁRASOK
		TORVENY ALAPJAN PRIVILEGIZALT	TORVENY ÉS KORMANY RENDELET ALAPJÁN PRIVILEGIZALT		
A Ket hatalya a kivett eljarasokra nem terjed ki	*A Ket. mogottes jogszabaly, csak akkor kell alkalmazni, ha a kulonos eljarasi torveny eltéroen nem rendelkezik*	*A Ket altal meghatarozott korben torveny elterhet a Ket. szabalyaitol*	*A Ket altal meghatarozott korben torveny vagy koranyrendelet elterhet a Ket. szabalyaitol*	*Torvény a Ket bármely rendelkezésétől eltérhet és a Ket. egyes rendelkezesei nem alkalmazhatok az eljarasban*	*Jogszabaly elterhet a Ket-tol, ha azt a Ket. kifejezetten megengedi*
1) szabalysertesi eljaras 2) valasztasi eljaras 3) nepszavazas 4) allampolgarsagi ugyek	1) iparjogvedelem 2) államháztartasi befizetések es az allami penzalapokkal kapcsolatos eljarasok 3) kulfoldiek beutazasa es tartozkodasa 4) piacfelugyelet es piacszabályozas 5) penz es tokepiaci felügyelet	1) az atomenergia alkalmazasa koreben 2) veszelyes letesitmenyekkel kapcsolatos eljarasban	1) haditechnikai eszkozok es szolgaltatasok, illetve 2) kettos rendeltetesu termékek és technológiak kulkereskedelmi engedelyezese	1) versenyfelugyelet 2) az Unio kozvetlenul alkalmazando jogi aktusa, vagy nemzetkozi szerzodes eljarasi rendelkezese alapjan folyo ugyekben az ott szabalyozott kerdesekben	

V fejezet

JOGHATÓSÁG, HATASKÖR, ILLETÉKESSÉG

A joghatoság, a hatáskör és az illetekesség hármasa a közigazgatási eljárásban arra ad valaszt, hogy a konkrét közigazgatási hatósági ügyben a vilag szamos közigazgatási szerve közül melyik járhat el és milyen intézkedést tehet (döntést hozhat)

1 Joghatóság

A Ket -ben a joghatóság azt jelöli ki, hogy a közigazgatási hatósági ügyben **mely ország** közigazgatási hatosága jar el A joghatóság vizsgálata megelozi a belso jog szerinti hatáskör vizsgalatát

A joghatosag lehet **általános** és különös **joghatóság** A különös joghatosag lehet kizarolagos, kizárt, vagylagos joghatoság és lehetoseg van joghatósági kikötésre

Kizarolagos joghatosag eseten a konkrét ügyben csak meghatározott állam hatósága járhat el *Kizarolagos joghatosag*ot hoz létre a joghatósági kikötes is Ilyen esetben az ügyfelek megallapodhatnak abban, hogy konkrét hatósági ügyben melyik állam jogát kell alkalmazni es mely állam hatosága jár el
A kizart joghatosag eseten az kerül meghatározasra, hogy mely állam hatosaga nem járhat el a konkrét ügyben **A kizárólagos joghatóság a többi állam vonatkozásában kizárt joghatóságot hoz létre**
Vagylagos joghatosag esetén a jogszabály vagy a joghatósági kikötés alapjan több állam joga is alkalmazható a konkret ügyben A joghatósági kikötesben több joghatóság is kikötheto, vagy az ügyfelek arrol rendelkeznek, hogy a kikötött joghatóság mellett egyéb joghatósággal rendelkezo állam joghatósága is fennmarad Ilyen esetben az ügyfelnek választási lehetősége van a különös vagy az általános joghatóság között

A jogalkalmazas során minden esetben meg kell vizsgálni, hogy fennall-e valamilyen különös joghatóság, ha nem, akkor az általános joghatosagot kell alkalmazni A különös joghatóság megallapitásara az Unió jogi aktusaiban, törvényben vagy nemzetközi szerzodésben van lehetoség

A Ket altalános joghatósági szabályokat allapit meg Kimondja, hogy a magyar ügyfél hatósági ügyében a Magyar Köztársaság területén a magyar hatóság jár el Lehetoséget biztosit azonban arra, hogy az Unió jogi aktusa, törveny vagy nemzetközi szerzodés az általanos joghatosagi szabalyok alkalmazása helyett különös joghatóságot allapitson meg
Az általános joghatósági szabályt kell alkalmazni a külföldi ügyfél tekintetében akkor, ha a hatósági ügyben a Magyar Köztarsaság területén a magyar hatóság jár el, és az eljárásban az Unió jogi aktusát, illetve magyar jogszabályt kell alkalmazni

A Ket annak érdekében, hogy a kulföldi ügyfélre vonatkozo emlitett rendelkezés tekintetében a hontalanokra is alkalmazható legyen, a „külföldi allampolgár" fogalom helyett a „nem magyar állampolgár" fogalmat használja A jogi személyiseggel nem rendelkezo szervezetet és a jogi személyt akkor kell külföldinek tekinteni, ha kulföldön vettek nyilvantartasba

Adott közigazgatási hatósági ügyben nemzetközi szerzodés vagy az ügyfajtára vonatkozó különös eljarási szabály az altalanos joghatósági szabalyoktol eltéro szabályként különös joghatósagot allapithat meg

A közigazgatási hatóság az eljarás megindításától kezdve az eljárás egész idotartama alatt vizsgálja a joghatóság megletét és megállapitja az alkalmazandó jogot Ha azt állapítja meg, hogy az adott ugyben nincs joghatósága, akkor az eljárás iranti kerelmet nyolc napon belül erdemi vizsgálat nélkül végzéssel elutasitja [ld 22 § (1) bekezdes, 30 § a) pont] **A joghatóság hiányában hozott döntés semmis**

A Ket kimondja, hogy külföldön az ugyfél hatosagi ügyeben a magyar kulképviseleti hatósag vagy a konzuli szolgálat **jogszabály felhatalmazása**, illetve **nemzetközi szerződés** vagy **viszonosság** alapján járhat el Az ilyen ügyeket a konzuli védelemről szoló 2001 évi XLVI törveny szabályozza Ilyenek például
- elveszett uti okmány pótlása,
- képviselet ellátása,
- halotti anyakönyv beszerzése,
- uniós állampolgárok egyes ügyei az ugyfel kérelmére

2 A hatáskör megállapítása és az eljárási kötelezettség

A hatáskör azt mutatja meg, hogy az adott közigazgatási ugyben milyen tipusu, milyen szintu szerv jár el és mit tehet

A kozigazgatási hatáskörök nem korlátozódnak kizárólagosan a hatósági ugyben való eljárás jogára, hanem kiterjednek a közigazgatási szervek minden olyan tevekenységfajtajára, amelyek gyakorlásakor a szerv jogosult közhatalmi jogkörben eljarni, döntést hozni, intézkedni

A hataskör a törveny hatályának megfeleloen kizarólag a közigazgatasi hatósági ugyekben valo eljárás és döntes jogát jelenti Azt, hogy a közigazgatasi szerv milyen feltételek mellett milyen döntést hozhat, az anyagi jogszabályok határozzak meg, ez adja meg a hataskör tartalmát, a hatósági jogkört

A hatóság hatáskörét mindig jogszabályban kell meghatározni E jogszabályban kell rendezni azt, hogy milyen ügyfajtaban, milyen terjedelemben illeti meg a hatáskör az eljáró hatóságot A hatósag önállóan vagy szakhatóság bevonásaval gyakorolja hatáskörét

A jogbiztonságot szolgálja, hogy a hataskört megallapito jogszabalyban meg kell határozni az elso fokon eljáró hatóságot Ez egyrészt eligazitast ad az ügyfélnek, hogy ügyével milyen tipusu szervezet foglalkozik, másrészt kijelöli a hatósági fórumrendszert A törvény szabályozza, hogy minden közigazgatási döntéssel szemben biztositani kell a jogorvoslat lehetoségét Az elso fokon eljáró szerv kijelölese alapján megállapitható a felettes szerv, amely – általános szabály szerint – jogosult a tipikus jogorvoslat, a fellebbezés elbirálására, illetve a felügyeleti

eljarasra Amennyiben a fellebbezes elbiralasara nincs felugyeleti, vagy a Ket-ben meghatarozott mas kozigazgatasi szerv, a hataskort megallapito jogszabalyban ki kell jelolni a fellebbezes elbiralasara jogosult szervet is

Kozigazgatási rendszerunk törvenyes mukodésenek követelmenye, hogy a kozigazgatasi szerv hataskoret minden szerv tiszteletben tartsa, azt tóle ne vonja el, helyette ne intezkedjen A Ket azonban megengedi, hogy – kivetelesen - a hatosag a hataskoret vagy annak gyakorlasat kifejezett torvenyi felhatalmazas eseten mas hatosagra ruhazhassa at

A hataskor atruhazasa esetén figyelemmel kell lenni a Legfelsőbb Birosag Kozigazgatasi es Polgari Jogegységi Tanacsának 1/2003 KPJE határozatara, amely a közigazgatasi szerv hataskorenek gyakorlasarol es atruhazhatosagarol, delegalhatosagarol szol E jogegysegi határozat – egyebek között – a kovetkezőket tartalmazza[7]
, I A kozigazgatási szerv a hataskoret csak jogszabaly felhatalmazasa eseten ruhazhatja at (delegalhatja)
II/a) A törvenyben megállapitott hataskor gyakorlasa tórtenhet ugy is, hogy a kozigazgatasi szerv valamelyik szervezeti egysége folytatja le az eljarast, de ez a hataskor jogosultjanak szemelyet es személyes felelősseget nem erinti
II/b) A kiadmányozasi (alairasi) jog belső szabalyzatban való engedelyezése nem minősul hatáskor átruházásának

Az eljaras szempontjabol sajatos csoportot alkotnak az önkormanyzati hatosagi ugyek Ezekben az ugyekben a kepviselo-testulet gyakorolja a hatosagi hataskort A torveny annak erdekeben, hogy novekedjek az onkormanyzati hatósagi ügyek száma, lehetové teszi, hogy a kepviselo-testulet rendeleteben a hatosagi hataskoret atruhazhassa a kozgyules elnökére, a polgarmesterre, a fopolgármesterre, a részónkormányzat testületére, a képviselo-testulet bizottsagara, illetve a torvenyben meghatarozottak szerint letrehozott tarsulasra
Az atruhazott hataskorben hozott dontessel szemben a fellebbezés elbiralasara a kepviselő-testulet jogosult.

A hataskor megallapitasanak sajatos szabalya, hogy a torveny eleve kizarja a hataskori vitat a kozigazgatasi szervek es a birosag kozott Ha a birosag az adott kozigazgatasi ugyben a sajat hataskoret megallapitotta, a kozigazgatasi szerv nem jarhat el, es nem hozhat az ugyben erdemi döntést Ilyen esetben a közigazgatasi szerv az elotte folyo eljáras allasara tekintettel

- az ugyfel kerelmet erdemi vizsgalat nelkul elutasitja [ld 30 § b) pont],
- az eljarast megszunteti [ld 31 § a) pont],
- ha erdemi határozatot hozott, akkor a határozat a 121 § (1) bekezdesenek b) pontja alapjan semmis

Ugyanezt a szabalyt kell alkalmazni akkor is, ha a birosag az ugy erdemeben hataroz A birosag erdemi dontese egyben allasfoglalas hatáskörrol is A bíróság ugyanis akkor dont erdemben, ha az ugyet a sajat hataskorebe tartozonak tekintette Amennyiben a birosag a donteseben a hataskorenek hianyat allapitotta meg, abbol nem kovetkezik automatikusan, hogy a kerdesben a kozigazgatasi hatosagnak van hataskore

A Ket rendelkezese csak a bíróság es a kozigazgatasi szerv kozotti hataskori vitak kiküszoboleset szolgalja, es nem vonatkozik azokra az esetekre, amikor a birosag a kozigazgatási szerv donteset erdemben felulvizsgalja

A kozigazgatasi szerv a hatosag hataskorebe tartozo ugyben az illetekessegi teruleten koteles eljarni Ez azt jelenti, hogy ha az eljaras megindítasanak anyagi jogi jogszabalyban foglalt feltetelei beallnak, az eljarast a hataskorrel es illetekességgel rendelkező hatóságnak meg kell inditania Az eljaras megindítasának kötelezettsege akkor áll fenn, ha az ugyfel a kerelmét benyujtotta, illetoleg ha hivatalbol indithato eljaras eseten a hatosag eszlelte, hogy a hataskörebe tartozo ugyben intézkedesi, dontesi kotelezettsege all fenn

Sulyos jogsértés az eljárásra köteles hatóság részérol, ha eljárási kotelezettségenek a torvényben meghatarozott esetben nem tesz eleget
Ezt nevezzuk a kozigazgatasi szerv hallgatasanak. A Ket ket esetben azonban jogszerunek tartja a közigazgatási szerv hallgatasat Egyreszt jogszabaly ugy rendelkezhet, hogy ha az ugyfel kerelme (bejelentese) jog megszerzesere iranyul, es a hatosag az ugy intezesere megallapitott hatarídon belul nem hoz határozatot - felteve, hogy az ügyben nincs ellenerdeku ügyfel –, az ugyfelet megilleti a kerelmezett jog gyakorlasa [ld 71 § (2) bekezdes] Masreszt jogszabaly lehetóvé teheti azt is, hogy a hatóság mellozze a hatarozathozatalt, ha az eljárás penzbeli ellatas jogszabalyban meghatarozott mértékre történó emelésére irányul Ezt a szabalyt a torveny egyes penzosszegek rendszeres emelese eseten lefolytatott eljaras megkonnyitése érdekében (pl egyes rendszeres pénzbeli szociális ellátásokkal összefüggo ügyekre nezve) fogalmazza meg Kimondja azonban, hogy ez az altalanos szabaly az egyedi hatosagi ugyben indult eljarasban nem alkalmazhato [ld 71 § (5) bekezdes]

A ket emlitett eset kivetelevel a kozigazgatasi szerv hallgatasa, ha az eljaras kerelemre indul, az ugyfel jogait sulyosan serti, jogainak ervenyesiteset akadalyozza, a hivatalbol indulo eljáras eseten pedig muködési zavarhoz, a hatékonyság hiányához vezet abban az esetben, ha a hatosag keslekedik a dontessel
Az ugy erdemi eldontesere – altalanos szabaly szerint - harmincnapos határidot állapit meg a torveny (Torveny es kormanyrendelet ennel hosszabb, barmely jogszabaly pedig ennel rovidebb hatarídot allapithat meg) Abban az esetben, ha az ugyfél által, illetoleg hivatalból indított eljaras eseten a **felugyeleti szerv** – kerelemre vagy hivatalbol – azt allapitja meg, hogy a kozigazgatasi szerv az eljaras megindítási kotelezettsegenek vagy eljarasi cselekmeny elvegzésere irányulo kötelezettségének nem tesz eleget, soron kivul, de legkésobb a tudomásszerzéstol számított **ot napon belul** kivizsgalja a mulasztas okat A vizsgalatnak figyelemmel kell lennie az irányadó ugyintézési határídóre, illetve arra, hogy az eljaro hatosag az ugy intezesevel kapcsolatban milyen eljarasi cselekmenyeket vegzett A vizsgalat eredmenyenek figyelembevetelevel a felugyeleti szerv az ügy intézésére vonatkozo határído kituzésevel – **harom napon belul** – a mulaszto hatosagot az eljaras lefolytatására utasitja A határído eredmenytelen eltelte eseten, a felugyeleti szerv haladektalanul mas hatosagot jelol ki az eljaras lefolytatasara es egyben – kötelezoen megindítando – fegyelmi eljarast kezdemenyez a mulaszto hatosag vezetojevel szemben Garancialis szempontból az ugyfél érdekében a törvény eloirja, hogy a határído kituzéserol, intézkedésrol három napon belül értesiteni kell az ügyfelet, es a felugyeleti szerv ellenórzi, hogy a hatóság az eljarasi kötelezettségének a mulasztást követoen az elóirt határidón belül eleget tesz-e
A törveny a hatósági mulasztások esetén a közigazgatási szerv vezetojének felelósséget állapitja meg A szerv vezetojének felelossége ugyanis kiterjed arra, hogy megfelelo munkaszervezési intezkedesekkel a szervezeti egységeknél jelentkezo munkaterheket kiegyenlitse, figyelemmel kisérje az elintezendo ügyeket, az azokra vonatkozo határídok betartasat, kidolgozza a helyettesites rendjet A fegyelmi eljárást a koztisztviselói törvénynek a fegyelmi eljarasra vonatkozo szabalyai szerint kell lefolytatni A torveny csak a fegyelmi eljaras megindítasi kotelezettseget mondja ki Az eljaras lefolytatasanak eredmenyekent allapithato meg a fegyelmi buntetes

7 Jelezzuk, hogy a jogegysegi határozat meg az Ae szabalyai alapjan mondta ki, hogy a hataskor atruhazasa barmely jogszabaly felhatalmazasa alapjan tortenhet Az uj torveny szigoritotta a szabalyozast olyan modon, hogy a jogszabaly helyett csak torveny határozhatja meg (teheti lehetóve) hataskör gyakorlasanak atruhazasat

Annak, hogy a felugyeleti szerv nem vonhatja magahoz a mulaszto szerv hatásköret, az az oka, hogy a Ket biztosítani kívánja, hogy a lehetőseghez kepest minden kozigazgatasi hatósági ugyben legyen lehetőség a fellebbezesi jog gyakorlásara Emellett a torvenyalkotok nem akartak összezsúfolni az eljárasi forumrendszert annak lehetővé tetelevel, hogy ugyanolyan ügyben, ugyanaz a szerv hol első fokon, hol masodfokon jarhasson el

A mulasztás miatt a személyes felelősségen tulmenően a jogalkotó anyagi szankciokent az allamhaztartasrol szolo 1992 evi XXXII torveny kiegeszitesevel (Aht 11/B §) 2005 januar 1-tol bevezette az illeték-visszafizetesi kotelezettseget Ha az ugyfel az illeteket a torvenyben meghatarozottak szerint megfizette, es a hatosag a sajat hibajaból az ugyintézesi hataridot elmulasztja, es az illeték visszatérítésének egyebkent nincs helye – koteles visszaterniteni a megfizetett illetek 50%-at Ha a késedelem az ügyintézési határidó kétszerese vagy azt meghalado idó, akkor visszafizetendo az eljárási illetékkel megegyező osszeg Az eljáró hatóságnak a megtérítendó összeget a saját költsegvetéséből kell megfizetnie, nyolc nappal az eljaras befejezese utan Ha az eljaro hatosag kesedelme mas hatosag hibaja miatt kovetkezett be, akkor az utobbi az eljaro hatosag altal megfizetett osszeget felszolitasra koteles megteriteni az eljaro hatosagnak

Speciális ismeretekkel és hatáskörrel rendelkezo szerv mulasztása eseten nem jelölheto ki más, azonos hatásköru szerv az ügy intézésére Ilyen esetben a felugyeleti szerv felszólitasára a hatoság legkésobb tizenöt napon belul köteles eleget tenni elmulasztott kotelezettsegenek A felügyeleti szerv ilyen esetben is kezdeményezi a fegyelmi eljárast a hatósag vezetojével szemben

Onkormanyzati hatosagi ugyekben a közigazgatasi hivatal vezetoje az ugyfél kérelmén kivül hivatalból is felhivhatja a mulasztó tisztsegviselot vagy testületet, hogy soron kivül, illetve a testulet legközelebbi ulésén, de legkésóbb harminc napon belül határozzon A döntesre jogosult a dontes várható idopontjától a közigazgatási hivatal vezetójének felhivásától számitott öt napon belül értesiti az ügyfelet
Az onkormanyzati hatosagi ugyben a kozigazgatasi hivatal felhivasanak eredmenytelensege eseten az ugyfel vagy a kozigazgatasi hivatal vezetője, továbbá ha az ügyben nincs felügyeleti szerv, vagy a felugyeleti szerv az intézkedesi es eljárasi kötelezettsegenek nem tesz eleget, az ügyfel kérelmére a megyei, fővárosi bíróság mint a közigazgatasi ugyekben eljaro birosag kotelezi a hatosagot az eljaras lefolytatasara

A mulasztassal kapcsolatos rendelkezeseket kell alkalmazni a fellebbezesi eljarason tulmenően a szakhatosagi eljarasra es akkor is, ha a hatarozat megsemmisitese vagy hatalyon kivul helyezese folytan a hatosag az ugyintezesi hatarídon belul nem tesz eleget az uj eljáras lefolytatasara iranyulo kotelezettsegenek

2 1 Illetekesseg

A kozigazgatasi szerv az illetekessegi teruleten a hataskorebe tartozo ugyben koteles eljarni Az illetekesseg annak meghatarozasat jelenti, hogy **adott ugyben az azonos hatásköru közigazgatasi szervek kozul melyik jogosult eljarni** A kozigazgatasi szervek illetekessegi teruletenek ismerete mind az ugyfelek jogainak ervenyesulese, mind a kozigazgatasi szervek mukodese szempontjabol nelkulozhetetlen **Az illetekessegi teruletet jogszabalyban kell megállapitani** Figyelemmel kell lenni arra, hogy a közigazgatási szerv általános muködési terulete egyes esetekben elterhet a kozigazgatasi szervnek az adott hatosagi ugyekre nezve meghatarozott illetekessegi területetol

Az illetekesség az azonos hatásköru szervek közötti munkamegosztast szabályozza Az illetekessegi okok[8] pontos, teljes köru törvényi felsorolasára a közigazgatasi ügyek sokszinuségére tekintettel nincs lehetoség A törvény nem ad tételes felsorolast az illetekessegi okokrol, hanem a leggyakrabban eloforduló illetékessegi okokat fogalmazza meg azzal, hogy jogszabály attól eltéróen is rendelkezhet Az ügy jellege, targya, az ugyfel jogai gyakorlasanak biztositasa, a bizonyitas megkonnyitese azok a szempontok, amelyek alapjan az altalanos illetekessegi okok megallapitasra kerultek

Vannak mar olyan szervek, amelyek esetében az „illetekessegi terulet" és az „illetékesség" nem értelmezhető, (pl az ügyfel az okmányirodak hatáskörébe tartozó ügyben az ország területén működő – immar több mint 280 – okmányiroda bármelyikéhez fordulhat) Ezt az teszi lehetóvé, hogy az okmányirodák a központi adatbázisra támaszkodva dolgoznak, az pedig bármely okmányiroda számára elérhető Egyébként egy nagy bevásárlóközpontban működő okmányirodának vagy a Központi Okmányirodának eleve nincs is kijelölt illetékességi területe, illetékessége az ország egész területére kiterjed

A Ket meghatarozza – ha jogszabaly maskent nem rendelkezik- az altalanos illetekessegi okokat

a) A torveny az általános illetékességi okok között elso helyen az ügyfel lakcimet, lako-, tartozkodasi helyet, ennek hianyaban szallashelyet szekhelyet (telephelye) jeloli meg Azokban az esetekben, amikor a jogi szemely ugyfelnek tobb telephelye, fioktelepe van, vagy akár az ország egész területén muködik, jogszabály elóirhatja, hogy az ügyfel szekhelye hatarozza meg az eljaro hatosag illetekesseget
b) Az ingatlanra (termofóldre, házra, egyéb épületre, lakásra, házhelyre stb) vonatkozó ügyben annak a hatoságnak van illetekessege, amelynek teruleten az ingatlan fekszik
c) Azokban a közigazgatasi ugyekben, amelyek engedelyhez vagy bejelenteshez kotott tevekenyseggel kapcsolatosak, az a hataskorrel rendelkezó szerv jár el, amelynek teruleten a tevekenyseget gyakoroljak vagy gyakorolni kivanjak
d) A jogellenes magatartás elkövetojével szemben az a hatósag illetékes, melynek területen a cselekmenyt elkövettek

A hatosagi ügyek nagy tobbsege az altalanos illetekessegi szabalyok alapjan elintezhetók Vannak azonban specialis ügyek, amelyek intezesere a Ket specialis illetékességi szabályokat allapit meg, vagy lehetoséget biztosit, hogy törvény vagy kormányrendelet jelölje ki az illetekes hatosagot

A Ket szerint nemzetgazdasági szempontbol kiemelt jelentősegű vagy kulonleges szakertelmet igenylő ugyekben torveny vagy kormányrendelet kijelolheti azt a hatosagot, amely meghatarozott ugyekben az orszag egesz teruletére kiterjedő illetekesseggel jar el Ilyen esetben a szakhatósagok kozremukodésével folyó eljarásokban a kijelölésnek a szakhatóságokra is ki kell terjednie Pl Magyar Koztarsaság gyorsforgalmi kozuthálozatanak kozerdekusegeről es fejlesztéséről szóló 2003 évi CXXVIII torveny 9 es 12 §-a vagy az atomenergiarol szólo 1996 evi CXVI torvény 8 §-anak (1) bekezdese A Ket figyelemmel van arra is, hogy az ilyen specialis ugyhöz szukseges helyismerettel rendelkező hatosag eljarása megkonnyitheti, szakszerűbbe teheti a dontest Ennek erdekeben a kijelolt hatósag a donteshozatal előtt köteles kikerni

8 Az illetekessegi ok azt a tenyt allapotot esemenyt jelenti, amely alapjan meghatarozhato, hogy az azonos hataskorú szervek közul melyik jogosult es koteles az adott ugyben eljarni

annak a hatósagnak a vélemenyet, amely a kijeloles hianyaban illetekes lenne Ez a velemenyadás nem azonos a szakhatósági állasfoglalassal A velemeny a hataskorrel rendelkező illetekes hatosag szamara nem kötelező A törveny azt is kimondja, hogy a velemenyadas elmaradása nem akadalya az erdemi dönteshozatalnak

Specialis illetekessegi szabalyt fogalmaz meg a Ket a hatosagi igazolvany kiadásakor Az általános illetékességen tulmenoen az a hatóság is illetekes, amelynek a teruleten a bizonyitando teny bekovetkezett, az allapot tartott vagy megszunt, amelynek területén a bizonyitással kapcsolatos dolog van, vagy abizonyitani kivant idoszak alatt volt, illetve amelynek nyilvantartasa az adatot tartalmazza [ld 83 §(2) bekezdes]

Annak erdekeben, hogy az illetekes hatosag hianya ne akadalyozza az eljaras lefolytatasat, a torveny kulonos rendelkezest tartalmaz arra az esetre, ha az ugyfel tartosan kulfoldon tartozkodik, illetve utolso lakcime (lako- es tartozkodasi helye vagy szallashelye) ismeretlen Ilyenkor az illetekesseget az ugyfel utolso ismert hazai lakcime alapjan kell megallapitani, felteve, hogy a törveny eloirása szerint a hatósági ugyben a lakohely, szekhely szerint illetekes hatóság jár el (Tartós külföldi tartózkodásnak minősül a törvény szerint a három hónapot meghaladó ideju kulföldi tartózkodás) Abban az esetben, ha nem allapithato meg az utolso ismert lakcim, a torveny szerint az eljarasra az adott ugyfajtaban a fovarosban eljarásra jogosult hatóság, mig a jegyző hatáskörébe tartozó ügyben a fovarosi fójegyző az illetékes

Elofordulhat, hogy adott ügyben több hatóság illetekes Amennyiben tobb hatosag illetekes az ugyben, akkor az az illetekes hatosag jar el, amelynél az eljarás elobb indult meg Erre tekintettel, ha az illetékes hatóság azt állapitja meg, hogy a megelozés alapján mar egy másik illetekes szerv eljárt, vagy az eljaras az elott van folyamatban, a sajat eljárását **vegzessel** megszünteti vagy döntését visszavonja, errol a korábban eljárt, illetve a folyamatban levo ügyben eljáró hatóságot és az ügyfelet értesiti A megelozés intézményének alkalmazása szempontjabol az eljaras megindítasanak idopontját kell figyelembe venni Hivatalbol indult eljaras eseten annak a hatosagnak kell eljarnia, amely az ugyben elóször végzett eljárási cselekményt

2 2 A joghatosag, a hataskor és az illetekesseg vizsgalata

A hatosag a joghatosagot – ezzel összefuggesben az alkalmazando jogot -, valamint hataskoret es illetekesseget **az eljaras minden szakaszaban hivatalból koteles vizsgalni** A vizsgalatnak figyelemmel kell lennie a torvénynek az eljarasi tenyekre, a hataskor elvonas tilalmara vonatkozo szabalyaira Az eljaras minden szakaszaban történo vizsgálat azt jelenti, hogy a hatóság vizsgálatának az elsofoku eljárásra, a jogorvoslati eljárásra, a végrehajtási eljárasra és a hatósági ellenórzésre is ki kell terjednie Ha a **jogi szabalyozás, a kozigazgatási teruleti beosztas** modosul, vagy az **ugyfel lakohelye** valtozik, akkor az eljaro hatosag koteles megvizsgalni, hogy az adott ugyben tovabbra is van e hataskore es illetekessege

Ha a hatosag az eljaras megindítasakor vagy az eljaras barmely szakaszaban megallapitja hataskorenek vagy illetekessegenek hianyat, koteles a kerelmet az ugyben keletkezett iratokkal együtt haladéktalanul, de legkésóbb a kérelem megérkezésétol, folyamatban levó ugyben a hataskor vagy az illetekesseg hianyanak megallapitasatol szamitott **ot napon belul** áttenni a hatáskörrel és illetekességgel rendelkezo hatósághoz Elófordulhat, hogy a hataskor vagy illetekesseg hianya csak a hatarozat meghozatala utan – pl a fellebbezesben foglaltak alapjan – derul ki Ilyenkor a **hatarozat visszavonasa** mellett kerul sor az attetelre

A hatosag – tekintet nelkul a joghatosagra, valamint a hataskorere es az illetekessegere – hivatalbol is koteles megtenni azt az **ideiglenes intezkedest**, amelynek hianyaban a kesedelem elharithatatlan karral vagy veszellyel jarna
Az ideiglenes intézkedésról haladéktalanul, de legkésóbb öt napon belül, végzésben kell tájekoztatni az ugyfelet es a joghatosaggal es hataskörrel rendelkezo illetekes hatósagot Az ugyben joghatosaggal és hatáskörrel rendelkező illetékes hatóság az ideiglenes intezkedes szuksegesseget felulvizsgalja, es szukseg esetén megteszi a hataskorebe tartozo intezkedest Ha az illetekes hatosag egyetert az ideiglenes intezkedessel, akkor erdemi dontesevel helybenhagyja az ideiglenes intezkedesben foglaltakat Az ideiglenes intézkedes felulvizsgalatanal nem ervenyesül a jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogok védelme, mert ilyen esetben az intezkedés csak ideiglenes jellegu, arra nem alapithatok jóhiszemuen szerzett es gyakorolt jogok

Ideiglenes intezkedés lehet pl a szalmonellával fertőzött elelmiszer arusitasanak azonnali megtiltása vagy a megtalalt robbanószerkezet kore vedőovezet kijelolese es az őrzés elrendelese

2 3 Hatáskori, illetekessegi vita

Az eljárás során elófordulhat, hogy a hatósagok között vita merul fel a hataskör és az illetekesseg kerdeseben
Abban az esetben, ha tobb kozigazgatasi szerv allapitja meg az adott ugyben hataskoret vagy illetekesseget, **pozitiv hatáskori osszeutkozesrol,** ha pedig tobb közigazgatasi szerv állapitja meg az adott ugyben hataskorenek vagy illetekessegének hianyat, **negatív hatáskori** összeutközésrol van szó

A Ket a hatáskori és illetekességi összeütközes eseten elsodlegesen az erintett hatoságok egyeztetési kötelezettségét irja elo Ezek a hatósagok kotelesek a vita felmerulese eseten **haladektalanul**, de legkésobb az eljaras megindítasara iranyulo kérelem erkezésetol, illetve a tudomasszerzéstol szamitott **nyolc napon belul** megkiserelni a vita eldonteset
Ha az egyeztetés sikeres, akkor az a szerv, amely a megegyezés alapján nem jar el, az elótte folyamatban lévó eljarást vegzessel megszunteti, az eljaras soran hozott donteseit visszavonja, egyszersmind az ugy iratait es a bizonyitekokat atteszi a megegyezes alapjan az ugyben eljaro hatosaghoz
Ha az egyeztetes nem volt sikeres, az eljaro hatosagot **illetekessegi osszeutkozes eseten a legkozelebbi közos felugyeleti szerv**, ennek hianyában a vita eldöntését kero hatósag mukodesi terulete szerint illetekes **közigazgatási hivatal vezetoje** jeloli ki
Hataskori osszeutkozes eseten – az ügyfel vagy a hatosag kerelmere – a **Fővárosi Itelotábla** jeloli ki az eljaro hatoságot
Ha az eljaro hatosagok hataskor hianyara hivatkozva elutasitottak az eljaras megindítasat, es az egyeztetes nem vezetett eredmenyre, de nem kezdemenyezték a Fovárosi Itélotáblánál az eljáró hatóság kijelölését, azt az ügyfél is kezdeményezhesse Ellenkezo esetben igen „kényelmes" lenne a hivatalok helyzete, hisz a hataskori osszeutkozes megallapitasaval minden ugyet „ad acta" tehetnének

2 4 Eljaras az illetekessegi teruleten kivul

A hatosag a hataskoret az illetekessegi teruletén gyakorolja Kivetelesen törveny es kormanyrendelet – gazdasagossagi, szakmai es mas célszeruségi szempontbol - lehetóvé teheti, hogy a hatosag az illetekessegi teruleten kivul egyes eljárási cselekményeket végezhessen

A torveny vagy kormanyrendelet kizarolag arra jogosithatja fel a hatosagot, hogy az illetekessegi teruleten kivul **egyes** eljarasi cselekmenyeket vegezhessen

A fővárosi keruleti illetékességu hatóság a főváros egesz teruletén, a megyei jogu varosok kerületi hivatalanak vezetoje pedig a megyei jogu varos egesz teruleten vegezhet eljarasi cselekmenyt
A fővárosi kerületi hatosagnak és a megyei jogu varos keruleti hivatal vezetojenek ez a jogkore altalanos jellegu, tehat minden eljarasi cselekmenyre kiterjedhet

2 5 Belföldi es nemzetkozi jogsegely

Az eljáras során elofordulhat, hogy az eljaró hatosag nem rendelkezik az ugy eldontesehez szukseges ismeretekkel es azok megszerzesehez mas hatosag segitsege indokolt E segitseg nyujtasara szolgal a **jogsegely** intezmenye
Jogsegelyre a hatósági eljárásban akkor kerul sor, ha a hataskörrel rendelkezo illetekes szervnek az adott ugy intezese soran olyan adatra, tenyre, iratra vagy bizonyitekra van szuksege, amely mas hatosagnal van, vagy altala szerezheto be, illetoleg ha olyan eljárási cselekményt kell vegeznie, amely mas hatosag illetekessegi teruleten foganatosithato, vagy ha az ugyfel jogos erdeke, illetve a koltsegtakarekossag azt indokoltta teszi

Belföldi hatóságtól kért jogsegély esetén a belföldi megkereso hatóság az ugyben azonos hatasköru es illetekességgel rendelkezo hatosagot keresheti meg Ilyen hianyakor a megkeresest a telepulesi onkormanyzat jegyzojehez kell intezni
Az orszagos hatáskörrel és illetekességgel rendelkezo szerv konkrét ugyben eljarva, koltsegtakarekossagra figyelemmel, vagy az ugyfel erdekeben jogosult megkeresni a teruletileg illetekes jegyzot a jogsegely nyujtasára

A megkeresett szerv **tizenot napon belul** koteles teljesiteni a megkeresesben foglaltakat, ha meghatarozott cselekmenyt kell elvegezni, illetve a cselekmenyt az ugyfel jogos erdeke vagy koltsegtakarekossag indokolja Ha a megkereses adat, tenybeli ismeret, irat vagy mas bizonyitek megszerzesere iranyul, a megkeresest **nyolc napon belul** kell teljesiteni Jogszabaly a megkereses teljesitesenek hatarideјere rovidebb hataridot is eloirhat
Ha a magyar kulkepviseleti hatosag megkeresese szukseges a belfoldi jogsegely iranti kerelem teljesitesehez, a jogsegely teljesitesenek hatarideje a megkeresesnek a kulkepviseleti hatósághoz torteno megerkezése napján kezdódik

Ha a megkereses jogszabalysertesre iranyul, vagyis ha a megkereso hatóság kérésének teljesitese jogszabalyba utkozne, akkor a megkeresett hatosag megtagadja a megkeresesben foglaltak teljesiteset

Amennyiben a megkeresett hatosag nem jogosult a megkeresesben foglaltak teljesitesere (nincs hataskóre, nem illetekes, a kert eljarasi cselekmeny nem tartozik a feladatkorebe), a megkeresest haladéktalanul, de legkésobb a megkeresés megerkezesetol szamitott öt napon belül megkuldi annak a hatosagnak, amely a megkeresesben foglaltak intezesere jogosult Az attetelról egyidejuleg tájekoztatja a megkereso hatosagot

A Ket korszerusitette és részletesen szabályozta a **nemzetkozi jogsegely** intézményet A nemzetközi kapcsolatok fejlodese, az orszaghataron atnyulo ugyek szamanak novekedése miatt megszunt a kulugyminiszter kizarolagos hataskore a nemzetkozi jogsegelyugyekben A torveny elóirja, hogy mind a külföldre irányulo, mind a kulföldrol érkezo jogsegély esetén az **eljaro hatóságok** - a törvenyben meghatarozott kivetelekkel - **kozvetlenul erintkeznek egymassal**

Ha a Magyar Köztarsasagnak valamely allammal kozigazgatasi **jogsegelyegyezmenye** van, vagy ha az allamok kozott **viszonossag** all fenn, illetoleg ha többoldalu **nemzetkozi szerzodes** ezt lehetové teszi, az eljárásra illetekes hatosag adat, irat, mas bizonyitek megszerzese, meghatarozott eljarasi cselekmeny elvegzese erdekeben kulfoldi hatosaghoz fordulhat, illetoleg – ha ez nem utkozik magyar jogszabalyba – koteles teljesiteni a kulföldrol érkezo jogsegelykerelmet Ez a kotelezettseg akkor is fennall, ha - az **Unio jogi aktusa,** nemzetkozi szerzodes vagy torveny felhatalmazasa alapjan - a kulfoldi hatosaggal kotott egyuttmuködési megállapodas konkrét ügyben ezt elóirja,

Elofordulhat, hogy az eljáró hatóság elott nem ismert az a külföldi hatóság, amely az ugyben jogosult eljarni Ilyenkor a jogsegely iranti kerelmet az eljaro hatosag - a felugyeleti szerven keresztul - a Kulugyminiszteriumhoz juttatja el A Kulugyminiszterium a jogsegelykerelmet a kulfoldi allam kulugyekben illetekes miniszteriuma utjan juttatja el a kulföldi hatosaghoz

Ha a külföldrol érkezett jogsegélykérelem teljesítésere a megkeresett belföldi hatosagnak nincs hatásköre vagy nem illetekes, akkor haladéktalanul, de legkésóbb a beérkezesétól szamitott **ot napon belul** intézkedik annak attételérol a hataskörrel rendelkezo illetekes hatosaghoz, es errol tájékoztatja a megkeresó felet

A törveny meghatarozza azokat az eseteket, amelyekben a jogsegelykerelmek teljesiteset a hatósag megtagadhatja Ha az Unió jogi aktusa vagy nemzetkózi szerzodés masként nem rendelkezik, a jogsegelykerelem megtagadhato, ha annak teljesitese serti a Magyar Koztarsasag **nemzetbiztonsagi erdekeit** vagy a **kozbiztonsagot,** az ugyben erintett **személy alapveto jogat,** illetoleg a **vedett adat** megorzésehez fuzodo erdekeket, es az adat tovabbitasat jogszabaly nem teszi lehetove, vagy a továbbításhoz a jogszabályban eloirt feltetelek nem allnak fenn
A teljesites megtagadásának okait a hatóság hivatalból vizsgálja A Ket eloirja, hogy ha a hatóság a külföldi jogsegély teljesítését megtagadja, akkor errol és a megtagadas okarol koteles a megkereso szervet haladektalanul tájekoztatni

FOGALOMTAR AZ V FEJEZETHEZ

Joghatóság meghatározza, hogy közigazgatasi hatósagi ügyben mely ország közigazgatási hatosaga jogosult eljárni A joghatoságot röviden nemzetközi hataskörnek is nevezik

Hatáskör egy szervezet vagy szerv, illetve személy feladatát és az e feladathoz kapcsolódó jogosítványok meghatározását tartalmazó szabályok összessége Közigazgatasi hatósagi ügyekben az eljaras, a döntés és az intézkedés jogát jelenti

Illetékesség az azonos hatásköru szervek közotti munkamegosztast jelenti Meghatározza, hogy adott ügyben az azonos hatásköru szervek közül melyik jogosult eljarni

Pozitív hatáskori összeütkozés ha több közigazgatási hatóság állapitja meg hatáskörét vagy illetékességét

Negatív hatáskori összeütközés ha tobb közigazgatási hatóság állapitja meg hatáskörének vagy illetékessegének hiányát

Megelozés több illetékes hatóság közül annak kell eljárnia, amelynél az eljaras elóbb indult A megelozés alkalmazása szempontjából az eljárás megindítasát kell figyelembe venni

Jogsegély az az eljárási cselekmény, amellyel a megkeresett hatosag, a megkeresó hatóságnak a konkret ügy intézéséhez szukséges adatra, tényre, bizonyitékra, iratra, illetoleg cselekményre iranyulo kérelmét teljesiti

VI Fejezet
A közigazgatási hatósági eljárás

A közigazgatási eljárás az ügyfél es a közigazgatási szerv kozott keletkezett, közigazgatasi jogviszony kereteben vegzett, jogilag szabályozott cselekvések rendszere, amelyben a közigazgatási szerv egyedi dönteseket hoz és érvényesit az ügyfél érdekeben vagy ellenében

A közigazgatási eljárás az eljáras alanyai kózott folyik, az un közigazgatási hatosagi ügyben
A közigazgatasi hatósági eljárásban mindig szükséges a közigazgatasi szerv és az ugyfél részvétele (az eljárás alanyai) A közigazgatasi szerv es az ügyfél mellett az eljaras alanyai lehetnek az un közremukódok kepviselo, hatósági közvetito, szakhatosag, tanu és hatósagi tanu, szemletárgy birtokosa, szakértó, tolmács

A kozigazgatasi eljárás három szakasza kulönböztetheto meg
- alapeljáras,
- jogorvoslati eljáras
- végrehajtási eljarás

Az alapeljárás mindig szukségszeru eleme a közigazgatási eljárásnak, mig a jogorvoslati eljarasra akkor kerül sor, ha az ügyfel, vagy a hatósag (felettese) megitélese szerint az elso foku eljárásban hozott dontés hibás, illetve a végrehajtasi eljáras akkor folytatható le, ha az ugyfel az eljaras soran hozott hatósági döntést nem hajtotta vegre

1 Az elsó foku eljárás

A közigazgatasi hatosagi eljáras szakaszai közul – nevenek megfeleloen – az elso foku eljaras a kezdo s egyben a meghatarozó jelentosegu szakasz Ez utóbbi jelzó tobb okból is helytallo Egyreszt az ugyek tulnyomó többségében az eljárás elso fokon lezarul, azaz sem jogorvoslati eljarásra, sem pedig végrehajtasra nem kerül sor (Az ügyfél kérelmének helyt adó döntést hoz a hatóság, vagy a kötelezést tartalmazó hatarozatban foglaltakat az ugyfel teljesiti) Ez egyben azt is jelenti, hogy az ugyfelek elsosorban az elso fokon eljaro közigazgatasi szervekkel kerülnek kapcsolatba, igy a közigazgatas megitélése döntoen e szervek munkájának szinvonalatól függ Az anyagi es eljárásjogi szabalyok betartásaval lefolytatott elsófoku eljáras azt is biztositja, hogy az ügyfelek megértik és elfogadják a hozott határozat (még ha az kötelezest is tartalmaz a szamukra), igy ritkán kerul sor jogorvoslati eljarasra

Az elso foku eljárás, pontosabban a Ket azt szabályozó III fejezete rendelkezéseinek jelentosegét másrészt az adja, hogy **az itt meghatározott normák többségét az eljárás további menetében** (jogorvoslati eljarás, végrehajtás), valamint a törvenyben szabalyozott specialis eljárasok (hatosagi bizonyitvany, igazolvany kiadasa, hatósagi nyilvantartas vezetese, hatósági ellenorzés lefolytatasa) során **is alkalmazni kell** Közelebbrol az itt meghatarozott rendelkezesek kisebbik hányada csak az elso foku eljaras során alkalmazandó es alkalmazhato (pl az eljárás megindításara vonatkozó szabalyok), mig **az itt tárgyalt jogintézmények többségét valamennyi eljárásban, illetve az eljárás valamennyi szakaszában alkalmazni kell** Az elso foku eljáras szabalyainak alapos ismerete es gyakorlati alkalmazasanak készsege ezert alapkövetelmény valamennyi hatósági ügyben eljaró ügyintezo es vezeto köztisztviselő számára

Ugyanakkor az elso foku eljaras során is figyelembe kell venni a Ket más fejezeteiben talalható rendelkezéseket Itt elsosorban az elektronikus ügyintézésrol és hatósági szolgaltatasrol szoló X fejezetre hivjuk fel a figyelmet Ma még ritkán fordul eló, hogy az ugyfelek elektronikus uton kezdemenyeznek ügyeket, vagy tartanak kapcsolatot a hatosagokkal A közeli jövoben azonban jelentosen növekedni fog az ilyen ügyek szama, igy az ügyintézoknek megfelelo jártasságot kell szerezniük a papir nélküli ügyintézés területén is A továbbiakban a fejezet egyes rendelkezeseinek ismertetesekor általában külón nem utalunk az elektronikus ügyintezés lehetoségere, de az eljarasnak ezt a modját – amennyiben az ügyfél kezdemenyezi, s ennek jogszabalyi feltetelei fennállnak – az eljárás ugyszólván valamennyi mozzanatánál tudni kell alkalmazni (Peldaul az ügyfel elektronikus levélben kezdeményezi az eljarast, ilyen formaban keri a hatosag altal kibocsatott dokumentumok kezbesitését)

Az elso foku eljaras az alabb fobb szakaszokra bonthato

- az eljárás megindítása
- ertesités az eljaras megindításárol
- a kérelem vizsgalata
- a kérelem elutasitása vagy az eljaras megszüntetese
- az eljárás felfüggesztése
- a tényallas megállapitása
- a tényallas tisztazasa, bizonyitása
- a hatósag döntése

1 1 Az eljárás megindítása

A hatosagi eljaras kérelemre vagy hivatalbol indul A különös eljárási szabalyok állapitják meg, hogy egy adott ugy kérelemre vagy hivatalból (esetleg mind kerelemre, mind pedig hivatalbol) megindithato Az eljárás megindításához jelentos joghatasok fuzodnek, nevezetesen

- ettol az idoponttól kezdve illetik meg az eljáró hatóságot es az ügyfel(ek)et a Ket -ben es a különös eljarasi szabalyokban megállapitott jogok, valamint
- terhelik oket az ott irt kötelezettségek es
- az eljárás megindítasanak napjától kell szamitani az ügyintézési határidot

1 1 1 Az eljárás megindítása hivatalból

A közigazgatási szerv akkor indithat hivatalból eljárast, ha ezt az adott ügyre vonatkozó különös eljárási szabály megengedi, es a rendelkezesre allo információk szerint ezt a közerdek vagy valakinek a jogos magánérdeke szuksegessé teszi A hatosagnak ilyen esetben mérlegelesi

joga annak eldontese tekinteteben, hogy szukseges-e eljarast inditani vagy sem Ez a merlegelesi jog azonban nem korlatlan Egyreszt a hivatalbol valo eljaras elve, masreszt az a hataskori szabaly, miszerint a hatosag a hataskorebe tartozo ugyben illetekessegi teruleten koteles eljarni,[9] a jelen esetben azt jelenti, hogy amennyiben az eljaras meginditasara okot ado korulmenyek fennallnak, az eljarast meg kell inditani

Az esetek többségében a hatóság a saját maga által szerzett információk alapján (pl a hatósági ellenorzés[10] soran tapasztaltak miatt) dont az eljaras megindításáról Elofordul azonban, hogy egy allampolgár vagy egy masik hatóság hivja fel a figyelmet az eljaras megindítasara okot ado korulmenyre Az ilyen figyelemfelhivas – fuggetlenul annak elnevezésétol – nem minősül a kerelemre indult eljarast kezdemenyezo beadvanynak, azaz a hatosagnak kell merlegelnie – a fent emlitett korlatok kozott -, hogy szukseges-e hivatalbol eljarast inditani A torveny ugyan nem irja elo, mégis indokolt ilyen esetben a kezdemenyezo személyt vagy hatóságot levelben értesiteni javaslatanak sorsáról (Az eljárás megindítasat kezdemenyezo kerelemrol akkor lehet csak szo, ha az azt benyujto szemely a Ket 15 § (1) bekezdese szerint ugyfelnek tekintendo, illetve a kezdemenyezo hatosagot megilletik azugyfel jogai [11])

A Ket néhány esetben kötelezové teszi, hogy a hatóság a hataskörebe tartozó ügyben illetekessegi teruleten hivatalbol inditson eljarast Ezek az esetek a következok

Jogszabály irja elo – az ott meghatarozott feltetelek fennallasa eseten – az eljaras megindítasat Peldaul hivatalbol kell **anyakonyvezni** a szuletest es a halalesetet, ha bejelentesre kotelezett nincs, vagy a kotelezett a bejelentest elmulasztotta A szuletes, a hazassagkotes es a halaleset anyakönyvezését követoen az erintett reszéreegy izben hivatalból illetékmentes anyakonyvi kivonatot kell kiallitani [12]
Az eljaras megindítasara a **felugyeleti szerv utasította** a hatosagot, vagy erre a **bírosag kotelezte** Ennek leggyakoribb esete, amikor jogorvoslati kerelem alapjan a felugyeleti szerv, illetoleg a bíróság az elso foku határozatot megsemmisiti (hatályon kívül helyezi), es az eljárt szervet uj eljaras lefolytatasara utasitja [13] Sor kerulhet ilyen intezkedesre a felugyeleti eljaras, valamint az Alkotmanybirosag hatarozata alapjan tortent felulvizsgalat eredmenyekent is [14] A felugyeleti eljaras soran a felugyeleti szerv jogosult hivatalbol vizsgalni a hatosag eljarasat, illetve donteseit Ez a jog nem csupán a folyamatban levo, illetve a lezart ügyek vizsgalatára terjed ki, hanem a közigazgatasi szerv hatosagi tevékenysegének egészére, többek között a hivatalból torteno eljarás elvének ervenyesulésére Ha ennek soran a felugyeleti szerv azt allapitja meg, hogy a hatosag elmulasztotta egy ügy hivatalból történó megindítasat, noha ez kotelessege lett volna, utasithatja a hatosagot az eljaras megindítasara
Egyes peres ugyekben a birosag is kotelezheti a hatosagot eljaras lefolytatasara Peldaul a gondnoksag ala helyezes irantí perben a birosag kotelezheti a gyamhatosagot ideiglenes gondnok kirendelesere [15]
A hatosag koteles az eljarast hivatalbol megindítani, ha **életveszéllyel vagy sulyos kárral fenyegeto helyzetrol** szerez tudomast (Ez a kotelezettseg nem azonos a 22 § (3) bekezdeseben szabalyozott esettel, amikor a hatosag joghatosagara, hataskorere es illetekessegere tekintet nelkul köteles ideiglenes intézkedest tenni)

1 1 2 Az eljaras megindítasa kerelemre

Kerelemre indult ugy az ugyfel **kerelmere, bejelentesere, nyilatkozatára, mas hatosag kezdemenyezesere** es a kulon jogszabalyban meghatarozott **panaszra** inditott eljaras

Az ugyfel eljárást kezdeményező beadvanyának tobbfele elnevezése a torvenyben ket okból is indokolt Egyreszt a kulönos eljárasi szabalyok eltero fogalmakat hasznalnak az eljaras kezdemenyezeset illetően Peldaul az ugyfel kerelmet nyujt be szociális segély megállapítasa vegett, bejelenti személyazonosito igazolvanyanak elvesztését, adobevallast nyujt be, ami tulajdonképpen nyilatkozat az adokoteles jövedelemről es a torvényben meghatarozott egyéb adatokrol Masrészt az ügyfelek esetenkent nem a jogszabalyban meghatarozott elnevezessel illetik beadvanyukat

A kerelmet tartalma szerint kell elbiralni akkor is, ha az nem egyezik az ugyfel altal hasznalt elnevezéssel

(Megjegyzendő, hogy ezt a rendelkezést nemcsak az eljarast kezdemenyező beadvanyra, hanem az ugyfel altal benyújtott valamennyi dokumentumra vonatkozóan alkalmazni kell!)

Csak azt a beadvanyt lehet – elnevezesetol fuggetlenül – az eljaras megindítasara vonatkozo kerelemnek tekinteni, amit olyan szemely nyujtott be, aki ügyfélnek tekintendo A nem ugyféltol (vagy képviselojetol) érkezett beadványok kezelesenel a hivatalbol indithato eljarasra vonatkozo szabalyokat kell alkalmazni

Mas hatosag kezdemenyezeset akkor lehet eljaras indítasara iranyulo kerelemnek tekinteni, ha e hatosag az adott ugyben ugyfelnek tekintheto, vagy megilletik az ugyfel jogositvanyai, mert a kerdeses ugy a feladatkoret erinti A mas hatosagtol erkezett egyeb kezdemenyezeseket – azok tartalmatol függoen – vagy a belfoldi jogsegely (megkereses) szabalyai szerint kell inteznI,[16] vagy a hivatalbol indult eljarasrol irtak szerint kell eljarni

A hatalyos jogszabalyok csak nehany esetben nevesitik panaszkent az eljarás kezdemenyezésere iranyulo kerelmet Így alkotmanyjogi panasszal lehet az Alkotmánybirósaghoz fordulni a valasztasi torvények megsertésére hivatkozva panasszal lehet élni az illetékes valasztási bizottsagnal, ezekre az eljarasokra azonban a Ket szabalyai nem vonatkoznak A Ket hatalya ala tartozik viszont a rendőrsegről szóló torvenyben meghatarozott panasz elbiralasa, amelyet a rendőri intézkedések, illetőleg kenyszerítő eszkozok alkalmazasa miatt lehet benyuj-

9 20 § (1) bekezdese

10 Ket VI Fejezete

11 15 § (4) bekezdese

12 Lasd az anyakonyvekről a hazassagkotesi eljarasrol es a nevviselesrol szolo 1982 evi 17 torvenyereju rendelet (a tovabbiakban Atvr) 9 § (5) bekezdeset, valamint 40 § (4) bekezdeset

13 Lásd a 105 § (3) bekezdeset es a 111 § (1) bekezdeset

14 Lasd a 115 es 117 §-okat

15 Lásd a polgari perrendtartasrol szolo 1952 evi III torveny (a tovabbiakban Pp) 308/A §-at

16 Lasd a 26 §-t

tani, valamint a panasz alapján hozott határozat ellen benyujtott fellebbezés [17] Ezt erősitette meg a Legfelsőbb Bíróság jogegysegi határozata, amelyben kimondta, hogy a fellebbezes alapján hozott hatarozat a birosag altal felulvizsgalhato államigazgatási hatarozatnak minősul [18]

1 1 3 A kérelem eloterjesztésének módja

Foszabályként a kerelmet a hatosaghoz **irasban** lehet benyujtani Ha jogszabaly nem zarja ki az ugyben az elektronikus ugyintezest, a kerelem ilyen formaban is benyujthato, s ez a forma egyenerteku az irasbeli kerelemmel, feltéve, hogy az ugyfel azt legalabb fokozott biztonsagu elektronikus alairassal latta el, vagy ennek hianyaban ugyfelkapuval, s az ahhoz szukseges azonosító koddal rendelkezik

A termeszetes szemely ugyfel a kerelmet **szóban** is elóterjesztheti Az igy eloterjesztett kerelmet jegyzókönyvbe kell foglalni A Ket arra is lehetoséget ad, hogy eletveszéllyel vagy sulyos kárral fenyegető helyzetben az azonnali intezkedést igénylo ügyben a kérelmet távbeszelo utján is elóterjesszék Az igy elóterjesztett kérelemrol hangfelvételt vagy hivatalos feljegyzest kell keszitení

Jogszabály eloirhatja, hogy az ugyfel a kerelmet az erre a celra rendszeresitett nyomtatvanyon, vagy elektronikus ugyintezes eseteben elektronikus urlapon nyujtsa be Ilyen eloirás ervényesul peldaul az **adóbevallas eseteben,** vagy a hatosagi **erkolcsi bizonyitvany** iranti kerelemnel

Az ugyfel és a hatoság erdekét (a gyors es pontos ugyintezést) egyarant szolgalja peldaul az APEH altal alkalmazott megoldas, miszerint az adobevallasokhoz szukseges nyomtatvanyok az Internetről letolthetők, es egy ugyanott elerhető program segitsegevel az ugyfel ellenőrizheti, hogy helyesen toltötte-e ki a dokumentumot [19] Esetenkent az eljaro hatosagok is alkalmaznak nyomtatvanyokat a kerelmek elkeszitesének megkönnyitese érdekeben Ezek alkalmazasa termeszetesen nem kotelező am celszerű, ezert ezek „nepszerűsitese ' az erintett hatoság fontos érdeke

1 1 4 A kerelem tartalma

A kerelemnek mindenekelott az ugyfel azonositásához szukséges adatokat kell tartalmaznia. Természetes személy eseteben ez az ügyfél nevet es lakcimet, jogi szemely vagy jogi szemelyiséggel nem rendelkező szervezet esetében pedig a szervezet megnevezesét és székhelyét vagy telephelyét jelenti Ha az ugyfel nevében kepviselo jár el, az o fenti adatait is közölni kell A Ket szerint nem kötelezo, de **ajanlott** az ugyfel hivatalos celokra (is) hasznalhato elektronikus levélcimének és távközlési uton való elérhetóségének (telefonszámának, faxszamanak) a megadása

Az adott ugyfajtara vonatkozo kulonos eljarasi szabalyok – az ugyfel azonositasa erdekeben – tovabbi azonosito adatok feltunteteset is kötelezove tehetik
Ilyen adat lehet peldaul az adoszam vagy az adoazonosito jel, a tarsadalombiztositasi azonosito jel (TAJ-szam) vagy a szemelyi azonosito
Az adatvédelmi szabalyok betartása érdekében alapvető követelmény, hogy az ügyféltól ilyen adat (azonosító) csak akkor kerheto, ha ezt jogszabály elóirja, és törveny hatalmazza fel az eljáro hatoságot, hogy az adott ügyben ezt az azonosítót kezelheti Peldaul az adozas rendjerol szólo törvény szerint az adószám iránti kerelemben a termeszetes szemely ugyfelnek kozolnie kell az adoazonosito jelet [20]

Bar a Ket errol kulón nem rendelkezik, de a kérelemnek nyilvánvalóan tartalmaznia kell, hogy az ügyfel milyen ugyben fordul a hatosaghoz, s miben keri a donteset

Megjegyzendő, hogy az előző pontban emlitett nyomtatvanyok hasznalata azért is celszerű, mert azok – a formai kovetelmenyeken túl – a kerelem tartalmara vonatkozoan is eligazitast adnak az ugyfel számara

1 1 5 A kerelem mellekletei

A kerelemhez csatolni kell a jogszabályban eloirt mellékleteket Ez a szabaly akkor is ervenyes, ha az ügyfel szóban terjesztette elo kérelmét, hiszen a mellekletekben talalhato adatok, informacíok nelkulozhetetlenek a tenyallas megallapitasahoz Ha az ugyfel a kerelem szoban torteno eloterjesztésekor nem adja át a hatósagnak az elóirt mellekleteket, a kérelem jegyzokonyvbe foglalasat nem lehet megtagadni, hanem a hianypotlasra vonatkozo szabalyok szerint kell eljarni

A Ket nem zarja ki, hogy a hatosag a jogszabalyban foglaltakon tul egyeb mellekletek csatolasat is igenyelje, azonban e kerdesben **kettos korlatot allit** Egyreszt nem lehet az ugyfeltól mellekletkent szakhatosagi állásfoglalás csatolasat kérni, mert a szakhatosagot az ugyben erdemi dontesre jogosult hatosagnak kell megkeresnie A masik korlat, hogy – az ugyfel-azonositashoz szukseges adatok kivetelevel – az ugyfeltól nem kerhető olyan adat igazolasa, amelyet valamely hatósag jogszabállyal rendszeresitett nyilvantartasanak tartalmaznia kell, es a szemelyes adatok tekinteteben az adat tovabbitasat az adott ügy elbíralasához szukséges célbol törvény lehetové teszi, vagy az ugyfel sajat szemelyes adata tekinteteben ezt keri

A fenti szabaly ervenyesülesének egy kötelezo és két vagylagos feltetele van Kötelezo feltetel, hogy a kerdeses adatnak valamely hatosag jogszaballyal rendszeresitett nyilvantartasaban kell szerepelnie

E szabaly alkalmazasa soran hatosag alatt kizarólag kozigazgatasi hatoságot kell érteni, ezert pl a bírósagok altal vezetett nyilvantartasokra (cegbirosági nyilvántartas, egyesuletek nyilvantartása, gondnokság alatt állók nyilvantartása stb) ez a szabály nem vonatkozik Az ilyen nyilvantartasbol nyerhető adatot, igazolast az ugyfelnek kell beszereznie

---

17 Lasd a Rendőrsegrol szolo 1994 evi XXXIV torveny 93 §-at

18 1/1999 Közigazgatasi jogegysegi hatarozat a felettes rendőri szerv vezetojenek a panasz elbíralasa targyaban hozott hatarozata birosag altali felulvizsgalatarol

19 Ez a szolgaltatas a www apeh hu honlapon erheto el

20 Lasd az adozas rendjerol szolo 2003 evi XCII torveny (a tovabbiakban At) 16 §-at

Tovabbi feltetel, hogy a kerdeses adatnak a kozigazgatasi szerv altal vezetett hatosagi nyilvantartasban kell szerepelnie [21] A kozigazgatasi szerv altal vezetett, de a Ket hatalya ala nem tartozo nyilvantartasokra (pl szemelyzeti, munkaugyi, szamviteli nyilvantartasok) ez a szabaly nem vonatkozik

A szabaly alkalmazasanak tovabbi feltetele, hogy – amennyiben szemelyes adatrol van szo – az adat továbbitasat törvény lehetove teszi, vagy az ugyfel ezt keri

E szabaly van összhangban a személyes adatok vedelmeről és a közerdekü adatok nyilvanossagarol szoló törveny (a tovabbiakban adatvedelmi torveny) azon rendelkezésevel, miszerint szemelyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az erintett hozzajarul, vagy azt torveny vagy – torveny felhatalmazasa alapján, az abban meghatarozott korben – önkormányzati rendelet lehetővе teszi [22]

A gyakorlatban e szabaly azt jelenti, hogy ahol törveny ezt eloirja, **a hatosagnak hivatalból kell gondoskodni a szukseges adat beszerzeséről** Az ugyfel kerheti a hatosagtol, hogy helyette az szerezze be a kerdeses adatot (igazolast) Ezt a kerelmet irasba kell foglalni, s e kerelem az ugyfel szemelyes adata tekinteteben adat kezelesehez, illetve tovabbitasahoz valo hozzájarulásnak minosül

A szukseges adatok, igazolasok beszerzesenek ez a modja termeszetesen nem mentesiti az ugyfelet az előirt illetek vagy igazgatási szolgaltatasi dij fizetese alól Ezt a kotelezettseget az ugyfélnek – a Ket IX fejezeteben foglaltak szerint – az eljaró hatóságnal kell teljesiteni Az igazgatasi szolgaltatasi dij a megkeresett hatosag bevetele, ennek atutalasaról az eljaró hatosagnak kell gondoskodnia

1 1 6 A kérelem ellenórzése, felhivás hiánypótlásra

A kerelem beerkezese utan a hatosagnak haladéktalanul ellenorizni kell, hogy az tartalmazza-e a szukseges azonosito adatokat, tovabba csatolta-e az ügyfel az előirt mellekleteket, vagy – ezek hijan – kerte-e a hatosagot, hogy az szerezze be a szukseges igazolasokat

Ha az ugyfél a kerelmet hiányosan nyujtotta be, az eljáro hatóság a kerelem beerkezésétol számitott nyolc napon belul ot hiánypótlásra hivja fel (Törveny vagy kormanyrendelet ennel hosszabb hataridot is megallapithat a felhivás kibocsátasára) A felhivasban meg kell hatarozni azt az esszeru hataridot, amin belul az ügyfelnek a hiányt pótolnia kell

A határidő megállapitasanal figyelembe kell venni a pótolando adatok, igazolasok beszerzesehez szukseges időt Peldaul az ugyfélnek szamos eljarasban hatósagi erkölcsi bizonyitvannyal kell igazolnia buntetlen előéletet [23] *A hiánypotlasi hataridőt ennek megfelelően kell meghatarozni* [24]

A hianypotlasra vonatkozo felhivasban figyelmeztetni kell az ugyfelet a mulasztas kovetkezmenyeire Kozolni kell tehat az ugyfellel, hogy amennyiben az eloirt határidon belül nem potolja a hianyzo adatokat vagy dokumentumokat, akkor az eljaro hatosag az eljarast megszuntetheti,[25] vagy a rendelkezesre allo – hianyos – adatok alapjan fog donteni (ami nagy valoszinuséggel a kérelem elutasitását fogja eredmenyezni)

Hangsulyozni kell, hogy a kerelem ellenorzése az eljaro hatóság feladata Eljaro hatóság alatt pedig azt a szervet kell erteni, amelyik a szoban forgo ugyben **joghatosaggal, hataskorrel** es **illetekességgel** rendelkezik Eloször tehát a joghatosag, a hataskör es az illetekesseg meglétét kell ellenőrizni, s csak ennek megállapitása utan kerulhet sor a kérelem most tárgyalt ellenorzesere Ha az eljarasra masik hatosag jogosult, az attetel szabalyait kell alkalmazni,[26] s a most targyalt ellenorzést és szükség eseten a hiánypótlasra történő felhivást a hatáskörrel rendelkezo illetékes szervnek kell majd megtennie Ezt az eljarast kell alkalmazni abban az esetben is, ha az ugyfel a kerelmet a lakohelye vagy munkahelye szerint illetekes hatósagnal terjeszti elo

1 1 7 A kérelem benyujtasanak helye

A kerelmet – foszabalyként – az eljarasra **hataskorrel** rendelkezo **illetekes** hatosagnal kell benyujtani A termeszetes szemely ugyfelek eljarasbeli helyzetenek megkonnyitese erdekeben a Ket ugy rendelkezik, hogy a kerelem az ugyfel lakcime, illetve a foglalkoztatojanak szekhelye, telephelye szerinti székhelyu, azonos hatásköru hatóságnal, ennek hianyában pedig a lakcime vagy munkahelye szerint illetekes jegyzonel is eloterjesztheto, aki azt **ot napon belul** tovabbitja a hataskörrel rendelkezo illetékes hatósághoz

A fenti rendelkezes alkalmazasat jogszabaly kizarhatja Igy peldaul a hatosagi erkolcsi bizonyitvany iránti kerelem kizarólag az első fokon eljaró hatósághoz (BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvantartó es Valasztasi Hivatala) nyujthato be postai úton [27]

A kérelem benyujtását illetoen a Ket két tovabbi kiegeszitő szabalyt is tartalmaz Az egyik szerint törveny vagy kormanyrendelet a fent leirtaktól elteroen is kijelölheti azt a hatóságot, amelyikhez a kerelem eloterjesztheto
Peldaul az allando szemelyazonosito igazolvanyt barmely korzetközponti jegyzo hivatalában (okmányirodaban) lehet kerni, fuggetlenul a kerelmezo lakóhelyetol [28]

---

21 Lasd a 86 §-t

22 A szemelyes adatok vedelmerol es a kozerdekü adatok nyilvanossagarol szolo 1992 evi LXIII törveny (a tovabbiakban adatvedelmi torveny) 3 § (1) bekezdese

23 Peldaul szakfordito vagy tolmacsigazolvanyt csak buntetlen eloeletu szemely kaphat (24/1986 (VI 26) MT rendelet 4 § (1) bekezdese)

24 Lasd a 83 § (3) bekezdeset

25 Lasd meg a 31 § (2) bekezdeset

26 22 § (2) bekezdese, 30 § b/ pontja

27 A hatosagi erkolcsi bizonyitvanyrol szolo 6/2000 (II 11) BM rendelet 2 § (2) bekezdese

28 A szemelyazonosito igazolvany kiadasarol es nyilvantartasarol szolo 168/1999 (XI 24) Korm rendelet 15 § (1) bekezdese

A másik kiegészítő szabály szerint az elektronikus ügyintézéshez szükséges ugyfélkapu letesitesere szolgalo egyszeri azonosito kodot az ugyfel – szemelyes megjelenes mellett – a szemelyi adat- es lakásnyilvántartó központjában, vagy a körzetközpontban muködö okmányirodaban, illetve kormanyrendeletben meghatarozott mas hatosagnal kerheti

1 1 8 A kerelem visszavonasa

Az ugyfel az eljárás megindításra irányuló kerelmet a határozat jogerore emelkedéséig visszavonhatja Ez esetben – főszabálykent – a hatóság az eljarast **vegzessel** megszunteti

Az eljaras folytatasara – a kerelem visszavonasa ellenere – ket esetben kerulhet sor
Ha az eljaras **hivatalbol is folytathato**, es a hatosag az eljaras folytatasat **szuksegesnek tartja** [29]

Peldaul az ugyfel az epulet lebontasanak engedelyezese iranti kerelmet visszavonja, de az epulet fennmaradasa eletveszélyt okozhat, a hatosag jogosult az eljárás folytatására Az eljarás hivatalból történő folytatásarol a hatosag végzessel dont, amelyet – értelemszerűen – meg kell kuldeni a visszavonást tett ugyfelnek

Ugyancsak folytatni kell az eljarast, ha az ugyben több kérelmezo vesz részt, és **nem mindegyikuk vonta vissza a kerelmet** Az eljaras folytatásárol ilyen esetben formális döntést (vegzest) nem kell hozni, azonban a többi kérelmezot célszeru értesiteni a visszavonasról, s allasfoglalasukat kerni az eljaras folytatását illetoen Ez különösen akkor lenyeges, ha akar egyetlen kerelem visszavonasa is meghiusithatja az eljaras eredmenyesseget (Peldaul kozos tulajdonban allo ingatlan tulajdonostarsai kerik az ingatlan megosztasanak engedelyezeset, majd egyikuk a kerelmet visszavonja)

1 2 Értesites az eljárás megindítasarol

Ha törveny vagy kormanyrendelet eltéroen nem rendelkezik, az eljaras megindításarol a hivatalbol indult eljarasban az ugyfelet az eljaras megindítasatol, a kerelemre indult eljarasban az ismert ellenérdeku vagy érintett ugyfelet a kérelem beérkezésétól számított **öt napon belul** értesiteni kell A törvény értelemszeruen az ismert ügyfelek értesitéséról rendelkezik Ha kesobb válik ismertté egy ugyfel szemelye, akkor – velemenyunk szerint – ezt kovetoen kell ot az eljárásról értesiteni, azaz nem lehet olyan álláspontra helyezkedni, hogy ha az eljáras megindításakor nem volt ismert valamely ügyfél személye, akkor később már az értesités mellozheto

Egyes esetekben a kulonos eljarasi szabalyok a hatosag kötelességéve teszik az eljarasban erintett ugyfelek személyenek meghatarozasat Peldaul az épitesi tevekenységgel érintett ingatlannal kozvetlenul szomszedos epitesi telekkel rendelkezni jogosultak adatait az épitesugyi hatósag hivatalból – az illetékes földhivatal megkeresése utján – szerzi be [30]

Az ertesités csak az alább felsorolt esetekben mellőzhető

- Ha ezzel a hatosag veszelyeztetne az eljaras eredmenyesseget

  Ilyen veszely lehet pl , hogy az ugyfél elrejt az ugy szempontjából fontos bizonyitekokat Ez a helyzet kulonosen két esetben fordulhat elő egyrészt ha az eljaras az ugyfél szamara kotelezettseget vagy szankciót megallapitó dontes hozatalára iranyul, masreszt hatósagi ellenőrzes esetében Ez utóbbi esetre vonatkozóan a 90 § részletesen szabalyozza az ertesites modjat és felteteleit

- Nincs szukség értesitésre az egyszeru megitelésu, a tenyallas elozetes tisztázasat nem igénylo ügyben, ha az eljaras megindítása utan azonnal sor kerul az erdemi hatarozat meghozatalara Példaul a gépjármuadó evenkénti kivetese a hatóság rendelkezésére allo nyilvantartas adatai alapjan tortenik, azaz az eljaras megindítasa utan nyomban megszuletik a hatarozat [31]
- Ugyancsak mellozhető az értesites, ha ez ellenorzésre feljogositott hatóság az adott targyban folyamatosan lat el az erintettnél ellenorzési feladatot [32]
- Vegul az ertesitest honvedelmi, nemzetbiztonsagi vagy kozbiztonsagi okbol jogszabaly kizarhatja

1 2 1. Az értesites tartalma

Kerelemre indult eljárásban az ugyfel kérheti, hogy a hatosag tájékoztassa ot az ugy iktatasi szamáról, az eljáras megindításának napjarol, az ugyintézési határidoról, az ügyintézorol és az ügyintezo hivatali elérhetoségéról A hatósag ezt a kérést a kérelem beérkezeset követo öt napon belul koteles teljesiteni, ha pedig a kerelem elektronikus uton erkezett, akkor harom napon belul Ez utobbi esetben az ertesitesnek tartalmaznia kell a kapcsolattartas elektronikus levelcimet (e-mail cimet) is

Az értesitesnek a következo adatokat és információkat kell tartalmaznia

- Az ugy targyat,
- iktatasi szamat,
- az eljaras megindítasanak napjat es
- az ugyintézési határidot, valamint
- az ügyintézo nevet és hivatali elérhetoségét (hivatali helyet, postacimét, telefonszamat), valamint
- az iratokba valo betekintes es

---

30 Az egyes epitmenyekkel, epitesi munkakkal es epitesi tevekenysegekkel kapcsolatos epitesugyi hatosagi engedelyezesi eljarasokrol szolo 46/1997 (XII 29) KTM rendelet (a tovabbiakban epitesugyi rendelet) 5 § (5) es (7) bekezdese

31 Lasd az At 176 § (1) bekezdeset

32 Lasd a 88 § (2) bekezdeset

- a nyilatkozattétel lehetőségére irányuló tájékoztatást

  Itt nem elegendő az ügyfelet csupán arról tájékoztatni hogy az ügy irataiba betekinthet, illetve nyilatkozatot tehet A tajekoztatasnak arra is ki kell terjednie, hogy e jogaval hol és mikor elhet (pl az ügyintezővel egyeztesse a megjelenes helyet es időpontjat

- Hivatalbol indult eljárásban az erre történő utalast,
- kérelemre indult eljárasban a kerelmező ügyfel nevet
- Az ügyfél tajekoztatását az elektronikus ugyintézes lehetőségének igenybevételéről és az ügyfajtara vonatkozo elektronikus tajekoztató szolgáltatas elérhetőségéről

1 2 2 Az értesítés formái

1 2 2 1 A kozvetlen értesítés

A kozvetlen értesítés az ügyfel levelben, faxon vagy elektronikus úton való kozvetlen megkeresesevel történik

1 2 2 2 Értesítés hirdetmeny és kozhirre tétel útjan

Az eljaras megindításarol – ha jogszabaly maskent nem rendelkezik - hirdetmenyi uton, továbba kozhirre tetel utjan kell az ügyfeleket értesíteni a következő esetekben

a) A letesítmennyel kapcsolatos, illetve a tevekenyseg engedelyezesere irányulo eljarasban a **hatasteruleten** lévő valamennyi ingatlan tulajdonosat es az ingatlan-nyilvantartasba bejegyzett jogszeru használóját [33]
b) Azokat az erdekvedelmi szervezeteket es tarsadalmi szerveket, amelyeknek a nyilvantartasba vett tevekenysege valamely alapvető jog vedelmére vagy valamilyen közérdek érvényre juttatasara irányul, és az adott ügyben törveny e szervezeteket az ügyfel jogaval ruhazta fel [34]
c) Minden egyeb esetben, amikor az eljaras **jelentős számú ügyfelet** erint

A hirdetmenynek, illetve a kozhirre tetel utjan kozolt kozlemenynek tartalmaznia kell az ügy **targyat,** a tervezett **letesítmeny** vagy **tevekenyseg rovid ismerteteset,** a **hatasterulet hatarait,** továbba **tajekoztatast** arrol, hogy az erintettek hol es mikor tekinthetnek be a tervekbe, illetve az ügy egyeb irataiba

A fentiek szerint kell eljarni akkor is, ha az ügyfelek koret vagy a hatasterulet hatarait nem lehet pontosan megallapitani A hirdetmenyben ez esetben a hatasterulet velelmezhető határait kell megjelölni

A hirdetmenyi uton történő közles módjara vonatkozó szabályokat, valamint a közhirré tételre vonatkozo kotelezettseget egyuttesen figyelembe veve, az értesítest a kovetkezők szerint kell teljesíteni

- a hatóság hirdetotáblájan ki kell fuggeszteni,
- a kozponti elektronikus szolgaltato rendszeren kozze kell tenni,[35]
- ha a hatosagnak van internetes honlapja, ott is kozze kell tenni,
- a hatosag, valamint a teruletileg erintett onkormanyzat hivatalos lapjaban kozze kell tenni,
- a helyi sajtoban (helyi lap, radio vagy televizio) is meg kell jelentetni a hirdetmenyt, illetve a kozhirre tetelt

1 3 A kerelem erdemi vizsgalat nelkuli elutasítasa

A kérelem benyujtasat követően a hatóság első erdemi feladata megvizsgalni, hogy az eljáras lefolytathato-e
A hatosag a kerelmet erdemi vizsgalat nelkul, **nyolc napon belul vegzessel** elutasitja a kovetkezo esetekben

- Az eljarasra magyar hatosagnak nincs joghatosaga [36] Az elutasító vegzes indokolasaban – amennyiben a beadvanybol ez megallapithato – célszeru a kérelmezot tájékoztatni arrol, hogy mely orszag hatosaga jogosult a kerdeses ugyben eljarni
- A hatosagnak nincs hataskore vagy nem illetekes, es a kerelem attetelenek nincs helye, továbbá ha a kerelem attetelehez szukseges adatok a kérelemből hiányoznak,es azok hivatalból sem allapithatók meg

  Hataskor és/vagy illetekesség hiányában – főszabályként – a kérelem áttételeről kell intezkedni Egyes különös eljarasi szabalyok azonban a kerelem benyujtasara olyan feltételeket irhatnak elő, amelyek miatt attételre nem kerulhet sor A letelepedesi engedely iranti kerelmet peldaul személyesen kell benyujtani az illetékes idegenrendeszeti hatosagnal [37] A törvényben szabalyozott masik esetben mindenek előtt arrol van szo, hogy a kerelemből nem tűnik ki egyertelműen, hogy az ugyfel milyen ügyben kezdemenyez eljárast

- A kerelem nyilvanvaloan lehetetlen celra irányul
- Jogszabály az igény érvényesítesére határidot állapit meg, es a kerelem elkesett Termeszetesen nincs helye az erdemi vizsgalat nelkuli elutasitasnak, ha az ügyfel egyidejuleg igazolasi kérelmet is előterjesztett, s a hatóság ennek helyt adott
- A hatosag az ugyet erdemben mar elbiralta, es valtozatlan tenyallas es jogi szabályozas mellett ugyanazon jog ervenyesitesere irányulo ujabb kerelmet nyujtottak be, es ujrafelvetelnek nincs helye, felteve hogy a kerelem erdemi vizsgalat nelkuli elutasitasat jogszabaly nem zarja ki (Az ujrafelvetelt eljaras feltételeit es a kizaro okokat a 112 § kapcsan mutatjuk be)
- A kezbesítesi velelem megdontese iranti kerelmet kesedelmesen terjesztettek elő

---

33 15 § (2) bekezdese

34 Lasd a 15 § (5) bekezdeset, valamint a kornyezet vedelmenek altalanos szabalyairol szolo 1995 evi LIII torveny (a tovabbiakban kornyezetvedelmi torveny) 98 § (1) bekezdeset

35 Lasd meg a Ket X fejezetet

36 Lasd a 18 §-t

37 A külföldiek beutazasárol es tartozkodasarol szolo 2001 evi XXXIX torveny (a tovabbiakban idegenrendeszeti törveny) 19 § (1) bekezdese

- A kerelem tartalmabol megallapıthato, hogy az ugy nem hatosagı ugy
  Az itt szabályozott egyik esetben arrol van szó, hogy az ugy egyaltalan nem tartozik allami szerv hataskörebe A masik esetben pedig nem közigazgatasi hatóság jogosult eljarni A Ket terminologiaja szerint ugyanis (12 § (2) bekezdése) „hatosagi ugy" alatt kizarólag a közigazgatasi hatosagi ugyeket kell erteni Ha tehat a kerdeses ugy peldaul az Alkotmanybirósag, birosag vagy az allampolgari jogok országgyülesi biztosa hataskorébe tartozik a kerelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasitani Fel kell azonban hivni az ugyfel figyelmet, hogy kerelmevel melyik allami szervhez fordulhat

A kerelem erdemi vizsgalat nelkuli elutasitasarol hozott vegzes fellebbezessel megtamadhato [38]

1 4 Az eljaras megszuntetese

A kozigazgatasi hatosagi eljaras megindıtasat követoen bekövetkezhet olyan tény, állapot, esemény, amely az eljárás lefolytatását lehetetlenıti vagy ertelmetlenne teszi Ebben az esetben a hatosag az eljarast megszunteti, illetve megszuntetheti
Az eljaras megszuntetése az ugy érdemi dontes nélkuli lezarasat jelenti Az eljaras megszüntetésere vonatkozóan a Ket részben kötelező szabalyokat allapıt meg, reszben a hatosag merlegelese bizza, hogy adott esetben megszunteti-e az eljarast

1 4 1 Az eljárás megszüntetésének kötelezo esetei

A hatosag az eljarast az alabbi esetekben **koteles vegzessel megszuntetni**

- a kerelem érdemi vizsgálat nelküli elutasitasának lett volna helye, az elutasitasi ok azonban az eljárás megindıtását követoen jutott a hatóság tudomasara,
- az ugy tárgyát kepezo vagyontargy megsemmisult vagy olyan mertekben karosodott, hogy az eljaras okafogyotta valt,
- az eljárás kérelemre indult, és az ügyfél az érdemi hatarozat jogerore emelkedése elott kérelmét visszavonta, kiveve ha az eljaras hivatalbol is megindithato, es a hatosag az eljarast hivatalból folytatja, vagy ha az eljarasban több kérelmező vesz részt, és nem mindegyikuk vonta vissza kerelmet,

  E szabaly kapcsan kerdeses lehet, hogy ha az eljaras megszuntetesere az első foku hatarozat meghozatala utan kerül sor, szukséges-e kulon intézkedni az erdemi határozat visszavonasarol Álláspontunk szerint erre nincs szukség es nincs is lehetőseg, mert a 67 § (1) bekezdese valamint a 103 és a 114 § tetelesen meghatarozzak a határozat visszavonasának eseteit, s ezek között a jelen eset nem szerepel A megszuntető vegzésben azonban utalni kell arra, hogy a hatarozat a megszuntetes folytan hatalyat vesztette

- az ugyfél halála vagy a jogi személy, illetve a jogi szemelyiseggel nem rendelkező szervezet megszunése következtében az ugy okafogyotta valt, es eljarasbeli jogutodlas sem kovetkezett be,
- az eljarast hivatalbol indıtottak vagy folytattak, es az eljaras folytatasara okot ado korulmeny mar nem all fenn,
- az ügyfél a kérelmére indult eljárásban a kepviselo visszautasítása esetén az ugyfel a hatosag felhivasa ellenere nem gondoskodik a kepviselet-ellatasra alkalmas szemely meghatalmazasarol, vagy nem jar el szemelyesen[39],
- jogszabalyvaltozas miatt az ugy elbiralasa a tovabbiakban mar nem hatosagi hataskörbe tartozik

1 4 2 Az eljaras megszuntetese a hatósag merlegelése alapjan

A hatosag ket esetben merlegelheti, hogy megszunteti-e az eljárast, vagy az ügyben érdemi határozatot hoz Az első esetben akkor kerülhet sor az eljaras megszuntetesere, ha az ugyfel a kerelmere indult eljarasban a hianypotlasra valo felhivasnak nem tett eleget, es az erre megallapitott határidő meghosszabbitását sem kérte, illetve nyilatkozattételének elmaradása megakadalyozta a tenyallas tisztazasat A hatosagnak ilyen esetben azt kell mérlegelnie, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok elegendo alapul szolgálnak-e a hatarozat meghozatalahoz Amenynyiben nyilvánvalóan nem, akkor célszeru az eljárás megszüntetéserd dönteni

Ugyancsak **megszüntethető** az eljaras, ha azert **illeteket** vagy **igazgatasi szolgaltatasi dıjat** kell fizetni, és az ugyfel **a fizetesi kotelezettsegenek a hatosag erre iranyulo felhivasa ellenere nem tesz eleget** es koltsegmentessegben sem reszesul

A koltsegek viselésenek szabalyait a Ket IX fejezetének ismertetése kapcsan reszletezzuk, azonban itt is fel kell hivnunk a figyelmet arra, hogy az un egyéb költségek[40] befizetesenek (megelőlegezésének) elmaradasa – sajatos módon – nem szolgalhat alapul az eljáras megszuntetesere

1 4 3 Ertesítés az eljárás megszüntetéséról

Az eljárás megszuntetéséről a hatosag **ot napon belul** mindazokat ertesiti, akiket az eljaras megindıtasarol ertesitett A hatosag az eljarast **vegzessel szunteti meg**, s a vegzest az ugyfellel, illetve az eljárás olyan egyéb résztvevójével kell közölni, akire nézve ez jogot vagy kötelezettseget állapit meg, illetve akinek a jogi helyzetet kozvetlenul erinti [41]

Mivel az eljarasrol azokat kell ertesiteni, akik a fenti kategoriaba tartoznak, a ket jogszabalyhely összevetese alapjan a legcelszerűbb eljarasnak azt tartjuk, ha a hatoság a végzes megkuldesevel tesz eleget ertesitesi kotelezettsegenek A hirdetmennyel vagy közhirre tétellel tortent eljarasi ertesitesi esetekben hirdetmeny és kozhirre tetel ujan (is) kell kozolni a megszuntető vegzest A közlesnek ezt a modjat annal is

38 Lasd Ket 98 § (3) bekezdese

40 A 153 § (2) bekezdés 3-15 pontjaban felsorolt koltsegek

41 78 § (2) bekezdese

inkabb szukségesnek tartjuk, mert az eljárast megszuntető végzés ellen fellebbezesnek van helye, marpedig egy puszta értesités ellen aligha lehetne jogorvoslattal elni

1 5 Az eljaras felfuggesztese

A hatosagi eljaras soran lehetseges, hogy az eljaras valamely, az eljaro hatosagtol fuggetlen ok kovetkezteben atmenetileg nem folytathato Ezekben az esetekben az eljaras felfuggesztese jelent megoldast Ez az intezkedes azért fontos, mert a felfüggesztés időtartama alatt az ugyintezési határidő nyugszik Az eljárás felfüggesztese a „hatóságot védi" Amennyiben az eljárás megakadása nem a hatóság érdekköreben merül fel, a hatóságra nem hárulhatnak a határidok elmulasztásának kovetkezmenyei Esetenként a jog kötelezóve teszi az eljaras felfüggesztését Erre altalában akkor kerulhet sor, ha a meghozando dontes valamely mas szervezet dontese nelkul nem hozhato meg Mas meltanyolható, de a hatosagi döntésre csak valoszinuleg hato esetekben a hatosag merlegelesi joga a felfüggesztes

1 5 1 Az eljárás felfüggesztésének kotelezo esetei

A hatosagnak az eljarast fel kell fuggeszteni

- ha az ügy erdemi eldöntese olyan kerdés elozetes elbirálasától függ, amelyben az eljaras más szerv hataskorebe tartozik,

  A „mas szerv" fogalma alatt itt mind a kozigazgatasi hatosagokat, mind pedig a hataskörrel (azaz kozhatalmi jogositvanyokkal) rendelkező többi szervet (pl birosagot) is érteni kell Ugyanakkor nem vonatkozik ez a szabaly a szakhatóságok kozreműködesere, mert a Ket 33 § (3) bekezdes d/ pontja értelmeben a szakhatósagi eljáras időtartama nem számit be az ugyintezesi határidőbe azaz szakhatosagi közreműködes eseten szuksegtelen volna az eljarast felfuggeszteni

- ha ugyanannak a hatosagnak az adott üggyel szorosan összefüggo más hatósági döntese nelkul az ugyben megalapozottan nem lehet dontени,
- ha a donteshez kulfoldi hatosag vagy mas szerv allaspontjat is be kell szerezni,
- ha az eljarasban a jogutod kilete vitas, ennek eldonteseig a hatósag a folyamatban lévo eljárást a kérelmező ugyfel kiesese esetén felfuggeszti

  Erre természetesen csak akkor kerulhet sor ha lehetőseg van jogutodlasra Ha a jogutod kilete megallapitast nyert, kérelmeznie kell az eljaras folytatasat [42] Ennek elmaradasa eseten a hatosag az eljarast megszunteti

A felsorolt esetek három különböző helyzetben következhetnek be

- Az egyik eset, amikor már folyamatban van egyik másik szerv elott az az eljáras, aminek az eredmenye az ugy eldontese szempontjabol relevans (Peldaul a jogutodlas kerdéset eldönto hagyateki eljárás már megindult)
- A masik esetben a hatosag kotelessege azt a szervet megkeresni, amelynek a dontese vagy allasfoglalasa szukseges Ilyenkor a belfoldi jogsegelyre vagy a nemzetkozi jogsegelyre vonatkozo szabalyok szerint kell eljarni [43]
- A harmadik eset, amikor az ugyfel jogosult a mas szerv elótti eljárás megindítására

  Például valamely vagyontarggyal kapcsolatos eljaras kozben derul ki, hogy vitatott a tulajdoni helyzet Ez esetben az ugyfelnek kell pert inditani ennek rendezese erdekeben Ilyen esetekben – megfelelő határidő kitűzése mellett – a felfüggesztésről hozott végzesben fel kell hivni az ugyfelet a szukseges eljaras megindítasara Egyben arra is figyelmeztetni kell, hogy amennyiben a felhivasnak nem tesz eleget, a hatosag az eljarast megszunteti vagy a rendelkezesre allo adatok alapjan dont

1 5 2 Az eljaras felfuggesztese a hatosag merlegelese alapjan

A hatosag merlegelese alapján négy esetben függeszthető fel az eljaras

- ha a közigazgatasi ugyekben eljaro birosag a hatosagot uj eljarasra kotelezi, es ezzel a birosagi dontessel szemben perujitasi vagy felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elo,[44] a hatosag az eljarast felfüggesztheti Ennek indoka, hogy a perujitasi vagy felulvizsgalati eljárás eredményeként születendő döntéskihathat a hatóság előtt folyó eljárásra (Pl nem kell uj eljarast lefolytatni, vagy az uj eljarast a perujitasi vagy felulvizsgalati eljaras eredmenyekent hozott birosagi hatarozatban foglaltak szerint kell lefolytatni)
- az eljaras felfuggeszteset az ugyfel is kerheti, ha
  - azt jogszabaly nem zarja ki, es
  - nincs ellenérdeku ügyfél, vagy az ellenérdeku ugyfél az eljáras felfüggesztéséhez hozzájárul, vagy az ellenérdeku ügyfél erdeket az nem erinti

  Kulonös eljarasi szabaly az eljarasnak az ugyfel kerelmere tortenő felfüggeszteset az emlitetteken tul egyeb feltetelhez is kötheti Megjegyezzuk, hogy a végrehajtas felfüggesztese iránti kérelmet a Ket 148 §-ában foglaltak szerint kell elbiralni Ez utobbi eljaras szabalyai, feltetelei eltternek a most targyalt esettől

- ha a jogutod kiléte vitás, ennek eldönteseig, kivéve ha a kérelmezo ügyfel jogutodjának szemelye a vitas, ez esetben ugyanis az eljáras felfüggesztese kötelezo (lásd az elozo pontot) E kerdés mérlegelése során a hatosagnak azt kell tisztazni, hogy (valamelyik) ugyfel kiletenek bizonytalansaga akadalyozza-e az eljaras folytatasat

42 Lasd a 16 § t

43 26-28 §

44 Lasd a Pp 260-275/B §-ait

Például egy létesítmeny vagy tevékenység hatasterületén élő valamennyi személyt ügyfelnek kell tekinteni [45] Esetenként az ilyen ügyfelek száma több száz vagy ezer is lehet Közülük egy vagy két személy esetében a jogutódlás bizonytalansága aligha befolyásolhatja az eljárás folytatását

- ha a szakvélemény elkészítése hosszabb idot vesz igénybe, jogszabaly lehetővé teheti, hogy az eljaró hatóság a szakérto kirendelesekor, illetve a szakvelemeny keresekor az eljarast a szakvelemeny megerkezeseig felfüggessze

1 5 3 Az eljaras felfuggesztesenek jogkovetkezmenyei

Az eljárás felfüggesztéséről a hatóság **vegzessel** dont, amely dontes ellen onallo fellebbezesnek van helye Az ugyfelnek az eljaras felfuggesztesere iranyulo kerelme elutasitasarol is vegzesben kell hatarozni, de ez utobbi vegzes ellen onallo fellebbezesnek nincs helye
Az eljaras felfuggesztesenek legfontosabb jogkovetkezmenye, hogy ilyenkor **minden hatarido megszakad**, es az eljaras felfuggesztesenek megszunésekor – az ügyintézési határidó kivetelevel – ujra kezdódik Ez más megfogalmazásban azt jelenti, hogy **a felfüggesztés időtartama nem számít be az ügyintézési határidobe**, azonban az eljaras megindítasatol a felfuggesztés elrendeléséig eltelt idót be kell számítani

A fenti szabaly merev alkalmazása esetenkent indokolatlanul elnyujtana az egyes eljarasokat, ezert a Ket ugy rendelkezik, hogy a hatosag az eljaras felfüggesztese eseten is donthet ugy, hogy a folyamatban levo eljárasi cselekményeket és az azok teljesítésére megállapított határidoket az eljaras felfüggesztese nem erinti

Ha peldaul egy kulfoldi hatosag dontesenek beszerzese miatt szukséges az eljárast felfuggeszteni, ez nem feltetlenul akadályozza egyéb eljarási cselekmenyek folytatasát (pl szakertő kirendelese, tanú meghallgatasa) A hatosagnak az egyes eljarási cselekmenyek folytatasara vonatkozo dontését az eljaras felfüggeszteseről hozott vegzésbe bel kell foglalni

2 Határidők

A kozigazgatasi eljarasban az eljaras megindítasa után a hatosag, illetve az ugyfel es a kozremuködók az eljárási cselekményeiket a törvényben, vagy a törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott idotartam alatt, illetve időpontban jogosultak vagy kotelesek megtenni

A határidokre vonatkozo szabályok megallapitasa és azok betartasa a közigazgatási hatósagi eljárás egyik **garanciális jelentoségu kérdése**
Az ugyfelek szamara fontos, hogy ugyuket gyorsan, az elóirt törvenyes határidon belül intezzék el, s a hatosagokrol alkotott velemenyek is dontó mértékben attol függnek, hogy az általuk intézett ügyeket mennyi ido alatt tudjak lezarni A határidok betartása ugyanakkor közerdek is A gyors ugyintezes altalaban olcso, ami csokkentheti a kozigazgatas muködési költségeit, illetve eróforrásokat szabadithat fel más fontos kozigazgatasi feladatok ellatasara A határidokre vonatkozo szabályok ismerete, továbba ezek betartasa es betartatasa ezert valamennyi hatosag kiemelt kotelessege

2 1 A határidó és határnap fogalma

A hatarido az az idotartam, amelyen belül valamely eljárási cselekményt a hatóságnak, a szakhatóságnak, az ügyfélnek vagy az eljárás más resztvevojenek teljesitenie kell A határidok egy részét a Ket állapitja meg, éspedig vagy kötelezó (kogens) szabalykent, vagy olyan rendelkezeskent, amelytol a különös eljárási szabalyok eltérhetnek A hatosag kotelessege a határidót naptari nap szerint rögziteni, es erre az érintettek figyelmet felhivni

Egyes eljarasi cselekmenyek hataridejet a hatosag allapithatja meg

Ilyen példaul a hianypótlasra vonatkozo határidő (37 § (2) bekezdese), vagy a szakertői vélemeny előterjesztesenek határideje (58 § (8) bekezdese) A hatosagnak ilyen esetekben gondosan merlegelni kell, hogy a határidő elegendő legyen a kerdeses eljarasi cselekmeny elvegzesere, ugyanakkor ne eredmenyezze az eljaras indokolatlan elhuzodasat

A határnap egy pontosan meghatározott idopontot jelent Fontos tudni, hogy a határnap fogalmába nemcsak a kerdeses nap, hanem az ora es a perc is beletartozik Hatarnap megallapitása általaban olyan eljárási cselekmények lefolytatása esetén indokolt, amikor több résztvevo egyuttes megjelenese szukseges (targyalas, szemle stb)

2 2 Ugyintézési határidők

Foszabály szerint a kozigazgatasi eljarasban az erdemi határozatot harminc napon belül kell meghozni Ennél rövidebb hataridot bármely jogszabaly, hosszabbat pedig torvény vagy kormanyrendelet allapithat meg

Peldaul a környezetvédelmi törveny 91 §-a szerint a kornyezetvedelmi engedely megszerzesere, tovabba a működesi engedely kiadasara iranyulo eljárasban az ugyintezesi határidő legfeljebb kilencven nap, a kisajatitasrol szoló 1976 évi 24 tvr végrehajtásáról rendelkező 33/1976 (IX 5) MT rendelet (a tovabbiakban kisajatitasi rendelet) 39 §-a szerint a hatarozathozatalra előirt harminc napos határidőt a targyalas befejezésétől, illetőleg – ha a targyalas kitűzesére vagy annak megtartasára nincs szükség – az egyezség csatolásától kell számitani A gyulekezési jogrol szolo 1989 evi III törveny 8 § (1) bekezdese – a fentiekkel szemben – rövidebb határidőt allapit meg a rendőrség a törvényben meghatarozott esetekben a bejelentesnek a hatósaghoz valo beérkezesetől szamitott 48 órán belul a rendezveny megtartasat megtilthatja

Az altalanos ugyintezesi határidő mellett a Ket maga is megallapit kiveteles ugyintezesi határidóket
A kivételes határidok indoka sokféle lehet, de a két legfontosabb ok

45 Lasd a 15 §-t az ugyfel fogalmarol

- a hatóság döntese veszélyhelyzet elhárításara vagy kar megelozésere szolgál, illetve
- az ugy bonyolultsagi foka az általános határidohöz kepest hosszabb, vagy rövidebb ügyintézési idotartamot igenyel

Kiskoru ugyfél eseteben, továbba ha életveszéllyel vagy sulyos karral fenyegető helyzet elharitasa indokolja vagy ha a kozbiztonság erdekében egyebkent szukseges, az erdemi hatarozatot soron kivul kell meghozni Ez esetben tehat a torveny nem allapit meg konkret hataridőt, azonban a hatóság kötelessegevé teszi, hogy az egyebkent előirt határidőnél rövidebb idő alatt döntson az ugyben A hatosagnak pedig az adott ugy korulmenyeitől fuggően kell dontenie a hataridőről (ami pl veszelyhelyzet eseten jelenthet azonnali dontest is)
Ha a hatosag testuleti szerv, a hatáskörebe tartozo ugyben a fentiekben meghatarozott hataridőn belul, vagy ha ez nem lehetseges, a hatarido letelte utáni első testuleti ulésen, legkesőbb azonban hatvan napon belul hataroz E szabaly alkalmazására a leggyakrabban az önkormanyzati hatósági ugyek intezese soran kerül sor
Ha jogszabaly másként nem rendelkezik, a hatosagi bizonyitványt a kérelem előterjesztésétől számított nyolc napon belul kell kiadni [46]
A szakhatosag eljarasara irányado ugyintezesi hatarido – ha jogszabaly maskent nem rendelkezik – tizenot nap

Az eljaro hatosag **vezetoje** – ha azt torveny nem zarja ki – az ügyintézési határidot **indokolt** esetben **egy alkalommal, legfeljebb harminc** – kiskoru ugyeben legfeljebb tizenot – **nappal** meghosszabbithatja Errol ertesiteni kell az ugyfelet és mindazokat, akiket az eljáras megindításarol ertesitettek
A szakhatosag vezetője indokolt esetben egy alkalommal tizenöt nappal hosszabbithatja meg a reá vonatkozó határidot, az ugyfel és a megkereso hatosag egyideju értesitése melett

A meghosszabbitasra vonatkozoan rovidebb hataridőt barmely jogszabaly hosszabbat pedig törvény vagy kormanyrendelet allapithat meg Sajátos szabalyt tartalmaz az Át 92 § (2) bekezdese, mely szerint az adóellenőrzes határidejet az ellenőrzést vegző adóhatosag indokolt kerelmere a felettes szerv egyszer, legfeljebb kilencven napig terjedő időtartammal meghosszabbithatja

Hangsulyozni kell, hogy az ügyintézési határido jogszabalyban torteno megallapitása nem azt jelenti, hogy a hatóságnak a hatarido utolso napjaig varnia kell az erdemi hatarozat meghozatalaval Ha az erdemi hatarozat meghozatalahoz szukseges informaciok rendelkezésre állnak (a tényállás tisztázott), s az ügy jogi megitélése is megtortént, célszerú a határozatot ezt kovetoen nyomban meghozni

2 2 1 Az ugyintezesi határido kezdete

Az ugyintezesi határidó a kérelemnek **az eljarasra hataskorrel es illetekességgel rendelkező hatósághoz történó megérkezése napján,** illetve az eljárás hivatalból történo megindításának napján kezdodik E szabályból következik, hogy ha az ügyfél a kerelmét nem a hatáskorrel rendelkezo illetékes hatosagnal nyujtotta be, vagyis az ugy áttételének van helye, az attétel idotartama nem számit be az ügyintézési határidobe Szintén nem számit be az ugyintezesi határidobe a hataskörı vagy illetekességi vita egyeztetésenek, illetve az eljáro hatosag kijelolesenek időtartama

A fenti szabalyt kell alkalmazni azokban az esetekben is, amikor a magyar hatosag eljarasanak megindításahoz szukseges kerelmet nem magyar hatosagnal kell benyujtani, de az altalanos szabályt kell alkalmazni abban az esetben, ha a kerelem benyujtasara külföldön muködó magyar hatosagnal (pl a konzuli hivatalnal) kerul sor [47]

A felugyeleti szerv eljárása esetén az ugyintézési hatarido az iratoknak a felügyeleti szervhez érkezésekor kezdodik A hatóság a felügyeleti szervnek erre iranyulo felhivasatol szamitott **ot napon belul koteles az iratokat felterjeszteni**

2 2 2 Az ugyintézési határidobe nem beszámítható idotartamok

Az ugyintézési határidóket a jogszabályok ugy állapitják meg, hogy az elegendo legyen a hatáskörrel rendelkezo illetékes hatóságnak az ügy erdemi vizsgalatara es a dontes meghozatalara Nem indokolt tehat az eljarasnak azokat a szakaszait is az ugyintézési határidobe beszamitani, **amikor a hatosag nincs abban a helyzetben, hogy az uggyel érdemben foglalkozni tudjon** Ennek megfeleloen nem számitanak be az ugyintezesi határidobe a következók

- a hataskori vagy illetekessegi vita egyeztetesenek, illetve az eljaro hatosag kijelolesenek időtartama,
- a nemzetközi jogsegelyeljarás idotartama, ideértve a magyar kulképviseleti hatósagtol kért jogsegély időtartamát is,
- a hianypotlasra iranyuló felhivástól az annak teljesitéséig terjedo idó Allaspontunk szerint e szabalyt kell alkalmazni abban az esetben is, amikor az ugyfel keresere a hatosag szerzi be azokat az adatokat vagy igazolasokat, amelyeket egyebkent az ugyfelnek kellene benyujtania, a szakhatóság eljárásának idotartama,
- az eljarás felfüggesztesenek idotartama,
- a bizonyitekok ismertetesere meghatarozott ido az ügyfel ertesitesétól a bizonyitékok megismeréséig, illetve az ezt követo nyilatkozattetelig terjedo ido,
- elektronikus ugyintezes eseten az uzemzavar idotartama,
- a kérelem, a határozat és az egyéb irat hiteles forditasahoz szükseges ido

2 2 3 Az ugyintezesi határido számítasa

A hatosagi eljaras soran a hataridoket általaban **napokban kell megallapitani** Ilyen esetben a hatosag ketfelekeppen jarhat el vagy a kerdeses idoponttól kezdodoen **napokban** határozza meg a határidot (pl „a fellebbezest a jelen határozat közlesétol szamitott tizenöt napon belul lehet eloterjeszteni"), vagy **naptári nap szerint** allapitja meg a határidó befejező idopontjat (pl „a hianyzo mellékletet 2005 november 3oáig juttassa el hatóságomhoz") A napokban megallapitott hataridobe nem **szamit bele** a kozlesnek, a kezbesitesnek, a hirdetmeny

46 83 § (3) bekezdese

47 Peldaul a kulföldre utazasrol szolo 1998 evi XII torveny vegrehajtasarol szolo 101/1998 (V 22)Korm rendelet (a tovabbiakban Uvhr) 14 § (1) bekezdese szerint a maganutlevel iranti kerelmet kulföldön a kulkepviseletnel kell benyujtani

kifüggesztesenek és levetelének napja Azaz a határido az ugyfél (vagy az eljaras mas resztvevoje) vonatkozásában a **kozlést, a kézbesitest** (vagyis a dontes megismereset, illetve a kuldemeny atvetelet) vagy **a hirdetmény kifüggesztését követo napon kezdodik**

Ha nem is tul gyakran, de elofordul, hogy a határidőt honapokban vagy evekben kell meghatarozni Ilyen esetben a határidő azon a napon jar le amely szamanal fogva megfelel a kezdőnapnak, ha pedig ez a nap a lejarat honapjaban hiányzik, akkor a hónap utolso napjan

Ha a hatarido utolso napja olyan nap, amelyen a hatoságnál a munka szünetel, a határidó a legközelebbi munkanapon jár le Munkaszuneti nap, heti pihenónap, ünnepnap eseteben ez a szabály mindenkire egyaránt érvényes

Előfordulhat azonban, hogy valamilyen mas okbol szunetel a munka az adott hatosagnal (peldaul aramszunet miatt nem lehet munkat végezni, bombariado miatt az épuletet ki kellett uriteni) Ez a szabaly eltérő következmenyekkel jarhat a hatóság, illetve az ugyfel (vagy az eljárás mas résztvevője) esetében Ha a határidő lejarta a hatosagot kotelezi, akkor ertelemszerűen a következő munkanapra tolodik a határidő lejarta, hiszen a hatósag nincsen abban a helyzetben hogy munkat tudjon vegezni Ugyanez a helyzet, ha az ügyfelet olyan határidős kotelezettseg terheli, amelyet a hatóságnál szemelyes megjelenessel kell vagy lehet teljesiteni Ha azonban az ugyfel szamara olyan határidőt allapitott meg a hatosag, amely az ott folyo munkavégzestől függetlenul teljesíthető (pl a birtokhaborító allapot megszuntetése), akkor az ugyfelnek ezt a kötelezettseget az előirt határidőig teljesitenie kell

A **postan** kuldött beadvány eloterjesztési ideje a postára adás napja, de az ugyintezési határido ilyen esetben is azon a napon kezdodik, **amely napon a beadvany megerkezik** a hataskorrel es illetekességgel rendelkezo hatósághoz Ez a szabály abból a tenybol indul ki, hogy a postara adas es a kuldemeny megerkezese kozott esetenkent tobb nap is eltelhet, s ezt az idoszakot nem lehet sem az ugyfel, sem a hatosag terhere roni Ezt a rendelkezest egyebkent celszeru szelesen ertelmezni, azaz nem csupán az ügyintezési határidot erinto beadványok, hanem minden mas, az adott uggyel kapcsolatban a hatosaghoz kuldott dokumentumra vonatkoztatni kell E szabalybol kovetkezik tovabba, hogy ha a határido olyan napon jár le, amikor postára adásra nincs lehetoség, a határidó a következo napon jár le

Az elektronikus dokumentum elóterjesztésének, illetve kézbesitésének ideje a külön jogszabályban meghatározott módon történo visszaigazolas idopontja Ha az elektronikus dokumentum eloterjesztesi, illetve kézbesitési ideje nem munkanapra esik, a határido a következő munkanapon kezdódik

A törveny szerint a határidót ketség eseten megtartottnak kell tekinteni

Ez a helyzet merulhet fel peldaul akkor ha a postan feladott kuldemenyből nem állapithato meg a postara adas napja, mert a boritekra nem kerult belyegző, vagy azon a datumot nem lehet elolvasni Jogszabaly ugyan nem irja elő, hogy az ugyfel köteles ajanlott kuldeményként feladni a hatosagnak cimzett beadvanyokat, megis celszerű ezt a megoldast valasztani, mert ekkor az igazolo szelveny alapjan megállapitható a feladas időpontja, mig a postaladaba dobott level eseteben előfordulhat, hogy arra csak a kovetkező napon kerul bélyegző

3 Jegyzókönyv és hivatalos feljegyzés

Az eljarasi cselekmények dokumentálása a hatósagi eljaras valamennyi resztvevője számára garanciális jelentoségu kérdes a hatósag szamara segitseget nyujt a dontes megalapozott elokeszitesehez, biztositja az ugyfel szamara az eljaras teljes menetenek, valamennyi eljarasi cselekmenynek a megismereset, a jogorvoslat eljarasok soran pedig nelkulozhetetlen eszkoz a felugyeleti szerv vagy a birosag szamara annak megallapitasakor, hogy a lefolytatott eljaras es a hozott dontes megfelel-e a jogszabalyoknak A Ket az egyes eljarasi cselekmenyek dokumentalasara **jegyzőkönyv** vagy **hivatalos feljegyzes** keszitéset rendeli

3 1 Mikor kell jegyzokonyvet készitenі?

Az **ugyfel, a tanu, a szakérto meghallgatásáról, a szemle lefolytatasáról,** a helyszini **ellenórzésrol** es a **targyalasról,** valamint a **szoban eloterjesztett kérelemrol** jegyzokönyvet vagy hangfelvételt, vagy kép- es hangfelvetelt kell keszitени Ugyancsak jegyzokönyvet kell felvenni a lefoglalasrol (Ket 50 § (7) bekezdese) A felsorolt eljarasi cselekmenyekrol a jegyzokonyv keszitese **kötelezo** Ez a szabaly termeszetesen nem értelmezheto ugy, hogy mas eljarasi cselekmenyrol ne lehetne szinten jegyzokönyvet készitени Ez utobbi esetben a hatóságnak kell mérlegelnie a jegyzokónyv készitésének szüksegesseget

A törvény a hagyományos (papiralapu) jegyzokönyvvel egyenértéku dokumentumnak tekinti az eljárási cselekményról keszitett **hangfelvetelt, kepfelvetelt** (fenykepet), valamint kep- es hangfelvetelt (**video- vagy filmfelvetelt**) Ez a rendelkezes osszhangban van az iratra vonatkozo szabalyokkal, miszerint az iratra vonatkozo rendelkezesek iranyadok minden olyan targyra, ami adatokat rogzit Ez a megoldas gyakorlati szempontbol is fontos, hiszen egyreszt vannak olyan eljarasi cselekmenyek (pl egy ingatlanon lefolytatott szemle), ahol komoly nehezsegbe utközne jegyzókönyvet irni Masreszt sok esetben egy szemletargyrol keszult fenykep vagy a filmfelvetel tobb informaciot tartalmazhat, mint a latottak leirasa

A hangfelvetelt tartalmazo hanghordozo eszkozt az iratokhoz kell csatolni, vagy arrol tizenot napon belul a torvenyben eloirt tartalmu jegyzokönyvet kell készitени Ez utobbi esetben a hangelvetel megsemmisitheto (törölheto)

A törvény külön nem rendelkezik arról, hogy mi a teendo a fenykep vagy videofelvetel, filmfelvetel adathordozójaval E targyakat szinten iratnak kell tekinteni, s az ügy többi irataval egyutt megorizni

A jegyzőkonyv kulonbözö formainak egyenértekűsege ellenere fel kell hivni a figyelmet arra, hogy kep- vagy hangfelvetel eseten előfordulhat, hogy utobb (a felvetel előhivasa vagy lejatszasakor) derul ki a felvetel hasznalhatatlan Az ilyen esetek megelőzese érdekeben celszerű digitalis berendezéseket alkalmazni, mert ezek segitsegevel nyomban ellenőrizhető a felvetel minősege Az sem mellékes szempont, hogy ma mar az ilyen eszkozök beszerzese es alkalmazasa kevesebb koltseget igenyel, mint a hagyomanyos (analóg) eszkozöke

3 2 A jegyzőkönyv tartalma

A jegyzokönyvnek a következő adatokat kell tartalmaznia

- az eljaro hatosag megnevezese, az ugy targya es ugyiratszama (iktatoszama),
- a jegyzőkönyv készítésének helye és idopontja,
- a meghallgatott szemely termeszetes szemelyazonosito adatai (neve, anyja neve, szuletesi helye es ideje),
  - lakcime,
  - eljárásjogi helyzete (ugyfel, tanu, szakértő stb) es
  - elérési lehetosége (telefon vagy fax-szama, elektronikus levelcime, stb),
- a meghallgatott szemely jogaira es kotelessegeire valo figyelmeztetes megtörtente (peldaul ugyfel esetében a nyilatkozatteteli jogra es a nyilatkozattetel megtagadasanak jogara, valamint ez utobbi esetben a nyilatkozat megtagadasanak kovetkezmenyeire valo figyelmeztetes),
- az ügyre vonatkozo lenyeges nyilatkozatok es megallapitasok

  E rendelkezesből kovetkezik, hogy irasbeli jegyzőkonyv keszitese eseten nem kötelező minden esetben szo szerint rögziteni az elhangzottakat A lenyeges – tehát az ügy szempontjából meghatározó jelentőségű – nyilatkozatok eseteben azonban a szo szerinti rogzitestől nem szabad eltekinteni

- a szemle és a hatósági ellenorzés során tapasztalt, az ügy eldöntese szempontjából lenyeges korulmenyeket es megallapitasokat,
- a meghallgatott személy, az eljarási képességgel nem rendelkezo személy képviselője, az eljáró ügyintézó és a jegyzokönyvvezeto oldalankénti aláírását Errol ugyan a törveny külön nem szol, de lényes még a jegyzőkönyv oldalait számozással is ellátni

Hangfelvetel eseten (ide ertve a hangfelvetelt is tartalmazo video- es filmfelvetelt is) az alairasokat kiveve valamennyi fent felsorolt adatot rögziteni kell Ha pedig a hangfelvételről irasos jegyzokönyv készül,[48] azon az erintett személyek alairasat is rogziteni kell Ha az eljarasi cselekmény valamelyik résztvevoje – barmilyen okbol – az igy utolag készített jegyzokönyvet nem irja ala, akkor a hangfelvételt nem szabad megsemmisiteni (torolni), hanem azt is az ugy irataihoz kell csatolni

Uj szabaly a Ket -ben hogy ha a hatosag vezetője a tanu vagy a bejelentő szemelyes adatainak zárt kezelését rendelte el, az ugy hozzaférhető iratai között a jegyzőkönyvnek olyan masolata helyezhető el, amely nem tartalmazza a szemely azonositasahoz szukséges adatokat es a meghallgatott személy alairasát A jegyzőkönyv masolatát ugy kell elkeszíteni, hogy abból semmikepp se lehessen kövétkeztetni az érintett személy kilétére

3 3 Hivatalos feljegyzes

Minden olyan eljárasi cselekményről **hivatalos feljegyzest** kell készíteni, amelyrol nem keszül jegyzőkönyv vagy hang-, illetve kep-, vagy filmfelvetel A hivatalos feljegyzes tartalmazza

- a felvételének helyét és idopontjat,
- az ugy targyat es
- szamat,
- az eljarasi cselekmenyt,
- az eljáro ügyintézó nevét es alairasat

A felsoroltakon tul a Ket nem allapit meg tovabbi kovetelmenyeket az eljarasi cselekmények soran történtek rögzítésenek (dokumentalasanak) ezen egyszerűsített formajával szemben Ennek megfelelően peldaul az sem kovetelmény, hogy a hivatalos feljegyzés külön iven kerüljon megszerkesztesre Ha az eljáró hatosagnal előadoi ivet alkalmaznak, elegendő a hivatalos feljegyzést ezen feltuntetni

3 4 Mikor nem kell jegyzőkönyvet készíteni?

A Ket három esetet hataroz meg, amikor jegyzokönyv készítése nem szukséges

- Nem kell jegyzőkönyvet készíteni a szóbeli kérelemről, ha a hatóság a kérelmet **azonnal teljesíti**, es az ugy elintezesere vonatkozó szabalyok szerint elegendő a teljesitest az ügyiratra feljegyezni vagy a nyilvántartasba bejegyezni

  Ilyen eset lehet például ha az ugyfel anyakonyvi kivonatot ker a hatósagtól s e kerelmet az anyakonyvvezető nyomban teljesíti Lenyeges követelmény minden ilyen esetben, hogy a kerelem teljesítését (pl hatosagi bizonyitvany kiadasat) valamilyen formaban rögziteni kell, azaz valamilyen formaju hivatalos feljegyzes keszul az ugyről

- Szintén mellőzhető a jegyzőkönyv készítése szóbeli kerelem eseten, ha a hatosag a kérelem erdemi vizsgalat nelkuli elutasitasat tartalmazó dontesét azonnal meghozza

  A jegyzőkonyv keszítésének mellőzese azonban nem jelentheti az irásbeliség mellőzését is Az érdemi vizsgalat nelkuli elutasítasról ugyanis vegzest kell hozni, amit ertelemszerűen irásba kell foglalni, s annak indokolasaban fel kell tuntetni azokat az okokat, amelyek e dontést megalapozzak

- Sem jegyzokönyvet, sem hivatalos feljegyzest nem kell készíteni abban az esetben, ha a hatóság az ügymenetre vonatkozo altalanos vagy az adott ugy allasarol szolo tajekoztatast nyujt az ugyfel reszere

  Ha azonban e tajekoztatasnak jogi következmenye lehet (pl teljesitesi határidő lejartara hivja fel a hatosag az ugyfel figyelmet), célszerű erről legalabb hivatalos feljegyzést készíteni

48 Lasd az előző pontban irtakat

4 Kepviselet

A kozigazgatasi eljarasban – altalaban – az ügyfel helyett mas is eljárhat. Az ugyfél helyett eljárasra jogosult a képviseló, jogszabály azonban eloirhatja, hogy az adott ügyben az ügyfel köteles szemelyesen eljarni

A kulonos eljarási jogszabalyok ritkan rendelkeznek ugy, hogy az ügyfel szemelyesen koteles az eljarasban reszt venni Ilyen pl a hazassagkotesi eljaras, amelynek soran mind a házasságkotesi szandek bejelentésekor, mind az eljarás során szemelyesen kell az ugyfélnek eljarni [49] *Ugyancsak szemelyesen kell eljarni (nehany kiveteles esettől eltekintve) az uti okmany iránti kérelem benyújtasakor* [50]

4 1 A kepviselet fogalma

A hatosagi eljarasban kepviseletre általaban ket okbol kerul sor

- az ugyfel nem tud szemelyesen eljarni Ennek oka lehet az ugyfel
  - eljarasi kepessegenek hianya,[51]
  - akadalyoztatasa (betegseg, tavollet stb),
  - ismeretlen helyen tartozkodik, vagy az ugyfel
- szemelye ismeretlen

A **másik ok**, hogy az ugyfel nem rendelkezik az eljaras eredmenye vitelehez jogi vagy szakmai ismeretekkel, ezert megbiz valakit, hogy **helyette** vagy **mellette** az eljarasban reszt vegyen

A képviseló a hatósági eljárásban az ugyfel **helyett** vagy **mellett** eljarasi cselekmenyek vegzesere jogosult
Képviseló a hatósági eljárásban csak az ugyfél helyett járhat el

Az eljaras egyeb resztvevői (pl tanu vagy szakertő) csak szemelyesen vehetnek részt az eljarasban, a hatosagnak az ugyben eljaro koztisztviselőjet pedig – noha tulajdonkeppen ő a hatósagot kepviseli – a Ket nem tekinti képviselőnek. (Termeszetesen, ha a hatosag ugyfelkent vesz részt valamely eljarásban, akkor helye van a kepviseletnek)

A képviselo a hatósági eljáras valamennyi szakaszában elvégezheti azokat a cselekményeket, amelyeket egyébként az ugyfél jogosult vagy köteles megtenni Ez egyben azt jelenti, hogy a kepviselo is részese a hatósági eljárásnak, azaz ugyanolyan jogok illetik meg es kotelezettsegek terhelik, mint az ügyfeleket, ezért ha az ügyfelnek kepviseloje van, **az iratokat a képviselő reszére kell kezbesiteni**

A szemelyes megjelenesre szolo idezes kézbesitese azonban a megidezett reszére történik, kepviselőjének egyidejű ertesitesevel
Meghatalmazott képviselő eljarasa eseten azonban előfordulhat hogy a képviselő meghatalmazasa nem teljes körű, azaz csak az ugyfel altal meghatarozott eljarasi cselekmenyek vegzesere korlatozodik

4 2 A kepviselet fajtai

A kozigazgatasi eljarasban a kepviselet harom formaja nyert elismerest

- **a torvenyes kepviselet,**
- **a meghatalmazotti kepviselet** es
- **az ugygondnok által ellátott kepviselet**

Jogszabály a képviselet egyeb módjat is meghatarozhatja Ilyen sajatos képviseleti forma az ***eseti gondnok****, akit a polgari torvenykonyv szerint a gyamhatosag rendel ki peldaul akkor, ha a szülő, a gyam vagy a gondnok valamilyen okból nem jarhat el a cselekvőkepessegeben korlatozott szemely ugyeben* [52] ***Ideiglenes gondnokot*** *rendelhet ki a gyamhatosag annak a szemelynek a reszere, aki ellen gondnoksag ala helyezes irant folyik birósagi eljaras* [53]

A kepviselet két formaja a torvenyes es az ugygondnoki a jogszabaly erejenel fogva, mig a meghatalmazotti képviselet az ugyfel elhatarozasa alapjan johet letre

4 2 1 A torvenyes kepviselet

Törvenyes képviselo jár el annak a termeszetes szemelynek az ugyeben, aki eljarasi kepesseggel nem rendelkezik (a polgari jog szerint cselekvoképtelen vagy korlátozottan cselekvokepes), valamint a jogi személy es a jogi személyiséggel nem rendelkezo szervezet ugyében Igy torvenyes kepviselője van

- a kiskoru személynek (a szülo vagy a gyám),
- a cselekvóképtelen vagy korlátozottan cselekvokepes nagykoru személynek (gondnok),
- a jogi szemelynek es a jogi személyiséggel nem rendelkezo szervezetnek
  (Az egyes szervezetek törvényes kepviselőjéről az adott szervezetre vonatkozo jogszabalyok rendelkeznek Peldaul a gazdasagi tarsasag törvenyes kepviseletet a vezető tisztségviselők latjak el)[54]

---

49 Lasd az Atvr 15 es 25 §-ait

50 Lasd az Uvhr 15 §-at

51 Lasd a 15 § (6) bekezdeset

52 Lasd a polgari torvenykonyvről szolo 1959 evi IV torveny 225 §-at

53 Lasd pl a Pp 308/A §-at

54 Lasd a gazdasági tarsasagokrol szolo 1997 évi CXLIV torveny 39 §-at

A törvényes képviseló képviseleti jogosultsaga **általános es folyamatos** Az altalanos jelleg azt jelenti, hogy a törvényes képviselo – e megbizatasanak fennallasa alatt – az altala kepviseltet mindenfajta ugyben es eljarasban kepviselheti, tovabba a képviseleti jogosultsag az ugyfelet egyébként megilleto mindenfajta jognyilatkozat megtételére vagy eljárási cselekmeny elvegzesere kiterjed

Ezen altalanos szabaly alol ket kivétel van egyrészt a szulő, a gyam es a gondnok egyes jognyilatkozataınak ervényességéhez a gyámhatósag hozzajarulasa kell, tovabbá a törvenyes képviselő nem jarhat el olyan ugyben, ahol kozte es a kepviselt között erdekellentet van (Többek kozott ez utóbbi esetben kerulhet sor a fent emlitett eseti gondnok kirendelésére) Tovabbi kivetel, hogy a gazdasagi tarsasag a vezető tisztsegviselő képviseleti jogat korlatozhatja ugyan, ez a korlatozas azonban harmadik szemelyekkel szemben nem hatalyos

A kepviselet folyamatos jellege azt jelenti, hogy egy-egy ugyben valo eljaras, ugy elintezese nem jar egyutt a kepviseleti jogosultsag megszunésevel

A törvenyes képviseló nem köteles minden ügyben szemelyesen eljarni Ugyanugy, mint az ugyfelnek, neki is joga van meghatalmazott kepviselot igénybe venni egy-egy ugy vagy eljarasi cselekmeny elvegzesehez

4 2 2 Meghatalmazotti kepviselet

A maganszemely ugyfel – ha jogszabaly a szemelyes eljarasat nem teszi kötelezové – donthet ugy, hogy maga helyett, vagy maga mellett meghatalmazast ad valakinek, hogy az ugyeben eljarjon
A torvenyes kepviselő szinten jogosult meghatalmazott kepviselőt igenybe venni

A közigazgatási eljárásban bárki lehet kepviselo, akivel szemben a torveny rendelkezese alapjan nem all fenn kizaro ok Ezek

- Meghatalmazott nem lehet az, aki nem rendelkezik eljarasi kepesseggel
- Az ellenérdeku ügyfeleket nem képviselheti ugyanaz a meghatalmazott.
- Nem jarhat el képviseloként a meghatalmazott, ha kozte es az ugyfel kozott az ugyre vonatkozoan erdekellentet van
- Nem lehet képviselo az, aki a képviseletet jogszabályi felhatalmazás nélkül, rendszeresen, anyagi haszonszerzesre torekedve kivanja ellátni

A legtobb hatósági ügyben hozzátartozo, szomszéd vagy az ugyfel által jól ismert más szemely szokott meghatalmazottként eljárni Bonyolult vagy jelentős anyagi kihatasu ugyekben azonban az ugyfél gyakran ugyvednek ad kepviseleti megbizast A jogi szemelyek es a jogi szemelyiseggel nem rendelkező szervezeteket pedig – amennyiben nevukben nem törvenyes képviselő jar el – a szervezet jogtanacsosa vagy ügyved kepviselt meghatalmazas alapjan

A meghatalmazas alapjan az ugyfel es a meghatalmazott között **megbizási szerződés jön létre** Ez akkor is igaz, ha a meghatalmazast a felek nem foglaltak irasba A meghatalmazas kiterjedhet az ugyben valo kepviselet egeszere, de korlatozodhat egyes eljarasi cselekmenyek vegzesere is **A korlátozásnak a meghatalmazásból egyértelmuen ki kell tunnie**

Kulonösen jogi személyek eseteben követett gyakorlat, hogy a kepviselőnek (ugyvednek, jogtanácsosnak) altalanos meghatalmazást adnak, ami azt jelenti, hogy a meghatalmazott a meghatalmazasban meghatarozott időszakon belul, s az ott megjelolt ugyekben (ugyfajtakban) kepviselheti az ugyfelet Ilyen esetben nem szukseges minden egyes ugyben külon-külön megbizast adni

4 2 3 Ugygondnoki képviselet

A közigazgatasi eljarasnak – altalaban – nem akadalya az, hogy az ugyfel valamilyen oknal fogva nem tud reszt venni az eljarasban Az ugyfel erdeke, vagy kozerdek, illetve mas szemely jogos erdeke szuksegesse teheti, hogy az eljaras abban az esetben is lefolytathato legyen, ha az ugyfel az adott ugyben nem kepes eljarni

Az ugyfel erdeket szolgalja pl hogy az eletveszelyesse valt udulőjenek elbontasat ugygondnok rendelese mellett rendelje el a hatosag

A természetes személy ügyfél részére, ha ismeretlen helyen tartózkodik, vagy nem tud az ügyben eljárni, és nincs törvényes képviselője vagy meghatalmazottja, illetve ha az ugyfel szemelye ismeretlen az eljaro hatosag kezdemenyezesére a **gyámhatóság** ugygondnokot rendel ki A kirendelo határozat alapján az ügygondnokot megilleti az **ugyfel kepviseletenek joga**, es **terhelik az ugyfel kotelessegei,** a hatarozatban megallapitott korlatok kozott Igy az **ugygondnok** – ha jogszabaly maskent nem rendelkezik – a gyamhatosag felhatalmazasa nelkul **penzt vagy dolgot nem vehet at, egyezseget nem kothet, vitas jogot nem ismerhet el, illetve arról nem mondhat le**, kiveve, ha ezzel az altala kepviselt szemelyt a nyilvanvalo karosodastol ovja meg [55] Az ügygondnok tevékenységérol félévenként, illetve ha a kirendeles celja megvalósult, vagy annak oka megszunt, ezt követően nyolc napon belul köteles a gyámhatóságnak jelentését benyujtani Az ugygondnokot tevekenysegeert munkadij illeti meg, amelynek osszeget a gyamhatosag allapitja meg [56]

4 3 A kepviseleti jogosultsag vizsgalata

A hatosag – ha az ugyfel nem szemelyesen jar el – az eljaro szemely kepviseleti jogosultsagat **megvizsgalja**, es indokolt esetben irasbeli meghatalmazast kerhet

Ha az ugyintéző szemelyesen ismeri az ugyfelet és a meghatalmazott kepviselőt, ami kulonösen kisebb telepuleseken gyakori, s azt is tudja, hogy az erintettek kozott nincs olyan érdekellentet, ami a képviselet akadalya lehet, nyugodtan el lehet tekinteni az irásbeli meghatalmazastol Ha azonban a legkisebb gyanu merul fel a kepviselet jogszerűseget illetően, meg kell követelni az irásos meghatalmazast

55 A gyamhatosagokrol, valamint a gyermekvedelmi es gyamugyi eljarasrol szolo 147/1997 (IX 10) Korm rendelet (a tovabbiakban gyamugyi rendelet) 137 §-a

56 Lasd a gyamugyi rendelet 141 §-at

A **jogi szemely** és a jogi szemelyiséggel nem rendelkező szervezet **képviselójének, az ugyvednek és az ugygondnoknak a kepviseleti jogosultsagat minden esetben meg kell vizsgalni** A kepviseleti jogosultsag igazolasara csak irasos dokumentum szolgalhat

Fontos hangsulyozni, hogy törvenyes kepviselő eseteben nincs szukseg a konkret ugyben valo kepviseleti jog igazolasara, neki azt kell igazolnia, hogy az altala kepviselni kivant ugyfél törvenyes képviselője Ez következik abból a szabalyból, hogy a törvényes képviselet általános kepviselet, s valamilyen csaladi kapcsolatból beosztasbol, vagy hatosagi dontesből kovetkező jarulekos jogositvanyt jelent (Például egy korlatolt felelősségű társaság ügyvezetője a törveny erejenél fogva kepviseli céget Neki tehát elegendő azt igazolni, hogy az ugyfélnek minősulő cég ugyvezetője Ugyanigy, ha a szulő jar el kiskoru gyermeke ugyeben, elegendő a szulői minőseget igazolnia)

Az ugyvedi (jogtanacsosi) meghatalmazas es az ugygondnok eljarasa eseten azonban a konkret ugyre vonatkozoan kell megkovetelni a kepviseleti jog igazolasat Ilyen igazolasnak tekintendó az is, ha az ügyvéd (jogtanácsos) általanos meghatalmazassal rendelkezik az ugyfel ugyeit illetően

A kepviseleti jogosultsag igazolására nem csupan azert van szukseg, hogy a hatosag meggyőződjon annak jogszerűsegeről, hanem azert is, mert a meghatalmazas esetenként a képviseleti jog korlatozasara is tartalmazhat rendelkezéseket

A hatóság visszautasitja a meghatalmazott eljarasat, ha az

- nem alkalmas az ugyben kepviselet ellatasara Ennek megfelelően nem járhat el képviselóként, akinek nincs eljárási képessége, tovabba az, akinek kepzettsége, felkeszultsege alapjan nyilvanvalo, hogy nem tudna a kerdeses ugyben az ugyfelet megfelelően kepviselni,
- kepviseleti jogosultsagat az erre iranyulo felhivas ellenere sem igazolja,
- a kepviseletet jogszabalyi felhatalmazas nelkul, rendszeresen, anyagi haszonszerzesre torekedve kivanja ellatni Aki ezt teszi, elköveti a zugirászat buncselekményét, ezért nyilvánvaló, hogy a hatosagnak az ilyen kepviselet vissza kell utasitania

***Jogszabály** a kepviseleti jogosultság igazolását meghatarozott **formahoz kötheti** Ilyen esetekben szintén vissza kell utasitani a kerdéses szemely eljárását, ha jogosultságat nem a jogszabalyban meghatarozott formaban igazolja Például az ugyved e minőséget ügyvedi igazolvannyal igazolja, az ugyfeltől kapott meghatalmazast pedig irasba kell foglalni* [57]

A kepviseló visszautasitása esetén a hatóság felhivja az ügyfelet, hogy járjon el személyesen, vagy gondoskodjék a képviselet ellátására alkalmas, irásbeli meghatalmazással rendelkezo képviselóról

5 Hatósági közvetítő

A kozigazgatasi eljaras esetenként nagy szamu ugyfelet erinthet Ennek kovetkezteben az egyes érintettek ugyfelkent valo megjelenese az eljarasban nehézkes, vagy megoldhatatlan, ezert ha jogszabály lehetové teszi, a nagyszámu ügyfelet érintó eljárásban a hatóság – lehetoleg az ugy targyahoz igazodo – **felsófoku végzettségu** hatósági közvetitót vehet igénybe

A hatósági közvetitó uj intezmeny a magyar jogrendszerben Bevezetesét részben a kedvezo nyugat-europai tapasztalatok inspiraltak, reszben az a teny, hogy a nagyszamu ügyfelet érinto, bonyolult ugyekben (pl egy autopalya epitesehez kapcsolódo kisajatitasi eljarasban) gyakran szinte megoldhatatlan feladatot jelent a hatóság szamara az ügyfelekkel való targyalas, az eltéro erdekek egyeztetése es figyelembe vetele A hatósági közvetitó e problémák megoldasaban tud segitseget nyujtani mind a hatosag, mind pedig az ugyfelek szamara

A hatósagi közvetito a hatósághoz és az ügyfelekhez fuzodo viszonyat tekintve **„semleges" személy** Maskent fogalmazva nem a hatosag neveben es erdekeben jar el, s **nem is az ugyfelek képviselője az eljárás során** Semleges jogallasanal fogva – kulonosen, ha kozismert, s köztiszteletben álló személyiségról van szó – jelentos segitseget adhat a bonyolult eljarások tisztességes lezárásához Erre különosen akkor lehet szükség, ha az eljárás tárgyát képező letesitmény vagy tevekenység tekintetében jelentós ellenerzesek tapasztalhatok az ügyfelek köreben, s emiatt is hianyzik az ugyfelek bizalma a hatosag targyilagos eljarasaval szemben (ilyen lehet pl egy jelentós környezeti karral vagy veszéllyel fenyegető létesitmény felépitesenek engedelyezesere iranyulo eljaras)

Hatósági közvetito felsofoku végzettséggel rendelkezo szemely lehet, aki a hatósagi közvetitók tevékenységére, képesitési felteteleire es kivalasztasara vonatkozo szabalyokat megallapito kormanyrendeletben meghatarozott felteteleknek megfelel, es keri felvetelet a hatosagi közvetitok nyilvántartásaba A hatósagi közvetitok nyilvántartasát a megyei (fóvarosi) közigazgatasi hivatalok vezetik A nyilvantartas tartalmazza a hatósági közvetito természetes személyazonosito adatait (név, anyja neve, születési helye és ideje), képesitéset, az elérhetosegehez szukseges adatokat, valamint azt a tevekenysegi kort, amelyben hatosagi kozvetitokent eljarhat

Nem lehet hatósági közvetito

- az ugyfel,
- az eljárásban ügyfelként részt vevo szervezet tulajdonosa, tisztsegviselője, alkalmazottja, illetve
- az ügyfellel munkavégzésre iranyuló szerzodéses kapcsolatban álló személy,
- a hatósaggal vagy a hatosag felugyeleti szervevel kozszolgalati vagy mas, munkavegzesre iranyulo jogviszonyban allo szemely,
- az, aki szemelyeben vagy hozzatartozoja reven erintett az ugyben,
- akitol más okból nem varható elfogulatlan közremuködés

5 1 A hatósági közvetítő feladatai

A hatosagi közvetitó igénybevételéről az ügyben eljáró hatósag dönt Hatósági közvetito igénybevételére (kirendelésere) akkor kerulhet sor nagyszámu ügyfelet érinto ügyben, **ha ezt a különös eljárási jogszabály lehetóvé teszi** Ilyen esetekben a hatosagnak is erdeke a hatosagi közvetito közremuködése az eljarásban, ezért bízni lehet abban, hogy az ilyen jellegu ügyekben mind gyakrabban kerul majd sor igenybevetelukre

57 Lasd az ugyvedekről szolo 1998 evi XI törveny 26 es 116 §-ait

A hatosagi közvetito fo feladata

- gondoskodik az erintettek hiteles, szakszeru és közerthető tajékoztatasarol,
- tajekozatja az ugyfeleket a vonatkozó jogszabalyokrol es jogaikrol,
- közvetit a hatoság és az ügyfelek, valamint az ellenerdeku ügyfelek kozott,
- összegyujti es rendszerezetten a hatosag rendelkezesere bocsatja az ugyfelektól érkezett eszreveteleket

5 2 A hatósági közvetíto jogai és kotelezettségei

A hatosag – ha torveny nem zarja ki, vagy nem korlatozza – lehetove teszi a hatosági közvetitő számara az **iratokba valo betekintest,** tovabba megad szamara minden olyan segitseget, amely szukseges a tevekenysege ellatasahoz (pl helyiseget biztosit az ugyfelekkel valo targyalashoz, közhirré teszi a hatósági közvetitő elérhetőségét)

A hatósági közvetitő köteles megorizni a tevekenysege soran tudomasára jutott védett adatokat, es koteles gondoskodni a szemelyes adatok vedelmérol Ha a hatosagi közvetito neki felrohato okbol nem teljesiti feladatat, eljarasi birsaggal sujthato es a felmerult koltsegek viselesere kotelezheto A hatósági közvetitot munkajáert dij illeti meg, es a koltsegviselés szabalyai szerint igenyt tarthat koltsegeinek megteritesere

6 Kizaras

A közigazgatasi eljáras szukségszeru alanya a hatóság Az eljaras során elofordulhat, hogy a hatoság, vagy annak alkalmazottjanak reszvétele az eljarásban nem engedheto meg Ezekben az esetekben a hatoság, vagy annak munkatarsa az ugy intézésébol kizarhato, illetve egyes esetekben ki kell zarni

A kizaras intézmenyenek celja annak biztositasa, hogy a hatosagok fuggetlenul, reszrehajlastol mentesen jarjanak el a hatosagi ugyekben Ennek megfelelően ne vehessen reszt az eljarasban az az ugyintezo, vezeto vagy hatoság, aki (amely) bármilyen okból elfogult, vagy akivel (amellyel) szemben az elfogultsag latszata vagy gyanuja felmerulhet

A kizaras csak a hatosaggal, illetve annak munkatarsaval szemben alkalmazható Az ügyfel és az eljárás közremuködoi az eljárásból nem zarhatok ki

A kizarast az un kizarasi okok alapozzak meg A torveny kulonbseget tesz **abszolut** es **relativ** kizarasi okok kozott Abszolut kizarasi ok eseteben nincs helye merlegelesnek, azt a koztisztviselot vagy szervet, akivel (amellyel) szemben az ok felmerült, ki kell zárni az ugy intezesebol Relativ kizárasi ok eseteben pedig a döntesre jogosult vezetonek vagy szervnek kell merlegelnie, hogy indokolt-e a kizaras intezmenyet alkalmazni

Abszolut kizárási ok áll fenn a következo esetekben

- ha az ügyintézo vagy az adott ügyben kiadmányozási joggal rendelkezo vezető a saját vagy hozzátartozója[58] ugyeben jarna el,
- a másodfoku érdemi döntés elókészíteseben és meghozatalában nem vehet részt az, aki a megtamadott hatarozat meghozatalaban vagy elokészítésében alsóbb fokon reszt vett, továbba az, aki az ugyben tanuvallomást tett, illetve hatósági közvetitoként, az ugyfel kepviselojeként vagy szakértoként jart el,
- a hatosag a sajat ugyenek intezeseben hatosagkent nem vehet reszt

E rendelkezés alkalmazasánal sajat ugynek az az ugy minősul amelyben a hatosagnak ugyfeli jogállasa van A hatóság azonban nem valik kizartta amiatt, mert a dontesben megallapitott fizetési kötelezettseg (ado, birsag) teljesitése az altala megjelolt számlára történik

A **relativ kizarasi ok** szerint az eljárásban nem vehet részt ugyintezokent az, akitól **nem várhato el az ugy targyilagos megitelése**

Altalanos szabály, vagy taxativ felsorolás nem adható azokról az esetekről vagy helyzetekről, amelyek fennállasa esetén a kizarás mellett kell donteni E kerdesben a hatoság vezetőjenek kell dontenie, s mindig az adott ugy viszonylataban kell mérlegelni a kizáras indokoltságat Peldaul az ugyintéző és az ugyfel közötti szoros baráti kapcsolat kellő ok lehet egy jelentős anyagi kihatassal járó ugyben a kizarás megállapitasara, viszont ugyanez a kapcsolat aligha szolgálhat alapul a kizarasra, ha a hatosag nyilvantartasaban szereplő adatrol kell hatosagi bizonyitvanyt kiallitani Mindenesetre ugy kell ilyen esetekben eljarni, hogy a hatóságra vagy az ugyintezőre meg a „gyanu arnyeka" se vetődjon

A kizarási okot a hatóság alkalmazottja koteles bejelenteni a hatoság vezetojenek, az ugyfel pedig jogosult ezt megtenni Az ugyintézo es a kiadmányozási jogkörrel rendelkező vezeto a hatóság vezetojenek **haladektalanul**, de legkésobb az ok felmerülésétól számitott **harom napon belul** koteles bejelenteni, ha vele szemben kizarasi ok merult fel A kizarasi okot az eljaras megindulasatol, illetve a kizarasi okrol valo tudomásszerzéstol szamitott nyolc napon belul az ügyfél is bejelentheti A kizárás tárgyában a **hatóság vezetoje** dont, szukseg eseten **masik ugyintézót jelöl ki,** tovabba arrol is dont, hogy meg kell-e ismetelni azokat az eljarasi cselekmenyeket, amelyekben a kizárt ugyintéző járt el A hatóság vezetoje erre az eljárásra belso szervezeti egység vezetojét is feljogosithatja Ha a kizarasi okot az ugyfél jelentette be, akkor kell vegzest hozni a kizaras ugyeben Ha ilyen esetben a hatosagnak nincs masik, megfelelo szakképzettséggel rendelkezo ügyintézoje, akkor az ugyintezot a felügyeleti szerv vezetoje jelöli ki

A hatosag vezetoje, az államigazgatási hatósági jogkörben eljáró polgarmester, fopolgármester, jegyzo, fójegyzo, s a közgyulés elnöke – ha vele szemben kizarasi ok merul fel - a felugyeleti szerv vezetojének köteles bejelenteni a kizárási okot, aki – hacsak jogszabaly másként nem rendelkezik – másik azonos hatásköru hatóságot jelöl ki az ügy elintézésére

58 Lasd a 172 § g) pontjat

E rendelkezést nem kell alkalmazni a hatósági bizonyítvannyal igazolvánnyal es nyilvántartassal, illetve a jogszabályban meghatározott mertekü – nem mérlegelesi jogkörbe tartozo – ado- vagy mas fizetesi kotelezettseg megallapitasaval kapcsolatos ugyekben

Ugyanigy kell eljarni, ha a kizarasi ok a hatosag egeszevel szemben merult fel

Ha önkormányzati hatósági ügyben merül fel kizárási ok az elozó bekezdesben felsorolt önkormányzati tisztsegviselok tekintetében, akkor nem a Ket szerint kell eljarni, hanem a kulon torvenyben (Otv) meghatarozott, személyes erintettseggel kapcsolatos eljaras az iranyado

Ez a kulon torveny a helyi onkormanyzatokrol szolo 1990 evi LXV torveny (a tovabbiakban Ötv) Ennek 14 §-a szerint a kepviselő-testulet donteshozatalabol kizarhato az, akit vagy akinek hozzatartozojat az ugy szemelyesen erinti A telepulesi kepviselő koteles bejelenteni a szemelyes erintettseget A kizárasról az érintett kepviselő kezdemenyezesere vagy barmely települési kepviselő javaslatara a kepviselő-testulet dont A kizárt telepulesi kepviselőt a hatarozatkepesseg szempontjaból jelenlévőnek kell tekinteni (Hasonló tartalmu rendelkezest foglal magaban a bizottsági tagok tekinteteben az Ötv 26 §-a)

A hatosagi jogkorben eljaro – nem onkormanyzati – testulet tagjaval és vezetojével, valamint kiadmányozási jogkörrel rendelkező vezetójevel szemben megfeleloen alkalmazni kell a kizaras Ket -ben megallapitott szabalyait

7 A szakhatóság közremuködése

Szamos eljarasban tobbfele, jogszabalyban meghatarozott kovetelmenyt vagy erdeket kell ervényesiteni, s ezeknek a kovetelmenyeknek es erdekeknek az ervenyesitese altalaban tobb hatósag hataskorebe tartozik Ezekben az eljarasokban ezert csak ket vagy tobb hatosag egyuttes allasfoglalasa alapjan lehet az erdemi dontest meghozni Az ugyfelek es a hatosagok szamara egyarant rendkivuli nehezseget okozna, ha ezeket az eljarasokat kulon-külön kellene lefolytatni, sót esetenként lehetetlenné is tenne az összehangolt, egyeztetett döntéshozatalt Ezért rendelkezik ugy a Ket – megórizve az Ae altal bevezetett s bevalt jogintezmenyt -, hogy ilyen esetekben (ha ezt jogszabaly elrendeli) a határozat meghozatala elótt más hatóság (a szakhatóság) állasfoglalását be kell szerezni

A „szakhatóság" elnevezes nem valamifele sajatos hatosag-tipust jelent, hanem a kozigazgatási hatosagi szervnek az adott ugyben betoltott szerepet jelöli meg Ez a szerep azt jelenti, hogy a hatosagnak közre kell működnie egy masik hatosag altal folytatott eljarasban, s allasfoglalását (dontését) ez utóbbi hatóságnak ervenyesitenie kell az ugyben hozott határozatában Vagyis a közigazgatási szervek az egyik ugyben hatosagkent jarnak el, mig egy másik ugyben szakhatosagkent működhetnek kozre

A fentiekből kovetkezően alapvető kulonbseg van a szakhatosag es a szakértő szerepe között A szakhatosag – a hataskorebe tartozo kerdesben – ugydöntő szerepet jatszik, mig a szakertő vélemenye bizonyitasi eszköz, amelynek felhasználásaról az eljaro hatóság merlegelés alapjan dönt

7 1 A szakhatósági eljaras

A szakhatosagot az ugyben erdemi dontesre jogosult hatosag keresi meg Ez a szabaly osszhangban van azzal a rendelkezessel, miszerint az ügyfél nem kötelezheto szakhatósági állásfoglalás beszerzésére Ugyanakkor nem kizárt, hogy az ügyfél már az eljáras megindítása elótt beszerezte valamelyik szakhatosag allasfoglalasat Ez akkor fogadhato el, ha hat hónapnal nem regebbi, és a szakhatosag megallapitotta, hogy a most benyujtott es a szakhatosaghoz korabban benyujtott kerelem tartalma azonos Ilyen esetben tehat szinten meg kell keresni a szakhatosagot e nyilatkozat megtetele erdekeben

Elófordulhat, hogy a szakhatóság eljárása során válik szukségesse az ügyfél felhivása hiánypotlasra Ez esetben a szakhatosag az eljaro hatosagot keresi meg ot napon belul, s ez utobbi hatosag feladata az ugyfelet hianypotlasra felhivni, valamint a hianypotlas elmulasztása eseten az eljaras megszuntetni

Egyes eljárásokban több szakhatóság közremuködeset is eloirhatja jogszabály, s ilyenkor elófordulhat, hogy a szakhatosagok egymassal reszben vagy egeszben **ellentétes elofrásokat**, kovetelmenyeket allapitanak meg E helyzet **megelőzése**, illetve **kikuszobolese** erdekeben a Ket ket rendelkezest tartalmaz A **megelózést szolgálja** az a szabaly, hogy torveny vagy kormányrendelet egyes ugyfajtakban kotelezheti az eljaro hatóságot es a szakhatosagokat az engedelyezesi feltételek egyeztetés utjan való megállapitására Ha pedig később derül ki, hogy az egyes szakhatóságok ellentetes elóirásokat állapitottak meg, akkor a megkeresó hatóságnak és az érintett szakhatóságoknak **allaspontjukat** nyolc napon belul **egyeztetniuk kell**

Jogszabaly elóirhatja, hogy egyes ügyekben az engedélyezési feltételek megállapitása céljából elozetes **(elvi)** szakhatosagi allásfoglalast kell kiadni Ennek beszerzesere es kiadasara ugyanazok a szabalyok vonatkoznak, mint a konkrét kerelem alapjan kialakitando szakhatosagi allasfoglalasra

A szakhatóság elvi állásfoglalására általában akkor van szükség, ha az alapul szolgáló ügyben is megelózi a konkrét kérelem benyujtását egy elozetes (elvi) engedélyezési eljárás Például ha a tavközlő hálózat felszini épitményeit védetté nyilvanitott természeti vagy épitett környezetben kívánják elhelyezni, elvi építési engedélyt kell kérni Az elvi engedély kiadására jogosult hatóság szakhatósági állásfoglalást kér a termeszetvédelmi, illetve muemlékvédelmi hatóságtol [59]

7 2 A szakhatóság dontese

A megkereses alapjan a szakhatosag – indokolassal ellatott – **állasfoglalast ad ki** Ebben a kerelem teljesitesehez vagy hozzajarulasat adja, vagy a hozzajarulasat megtagadja, vagy egyedi szakhatósági eloiras vagy feltétel megállapitasa mellett adja hozzajarulasat

59 Lasd az epitesugyi rendelet 7 es 11/A §-ait

Ez utóbbi fordulat megértéséhez tudni kell, hogy a legtobb ugyben a szakhatósag feladata „csupán" annak vizsgalata, hogy a kerelemben foglaltak megfelelnek-e a jogszabalyokban es mas kotelező előirasokban (pl szabvanyokban) foglaltaknak Ha megfelelnek, akkor hozzajarulasat adja, ha pedig nem, akkor a hozzajarulast megtagadja Egyes esetekben azonban a jogszabály felhatalmazza a szakhatóságot, hogy a fenti altalanos előirásoktol elterő egyedi előirasokat vagy felteteleket allapitson meg

Az ugyben erdemi dontesre jogosult hatosag **kotve van** a szakhatosag allasfoglalasahoz Ha tehat a szakhatosag megtagadta hozzajarulasat a kerelem teljesitesehez, akkor a kerelmet el kell utasitania A szakhatosagi hozzajarulas megadasa nem jelenti azt, hogy a kerelmet teljesiteni kell, hiszen egyeb – a szakhatosag hataskoren kivuli – okbol is indokolt lehet a kerelem elutasitasa
A szakhatosag megnevezeset, allasfoglalasat es annak indokolasat az ugyben eljaro hatosagnak a hatarozataba kell foglalnia Erre azert is szukseg van, mert **a szakhatosag állasfoglalasa ellen nincs helye kulon fellebbezesnek,** hanem az ugyfel az ugy erdemeben hozott hatarozat ellen fellebbezesben kifogasolhatja meg a szakhatosag donteset

Ha a szakhatosag a szamara megállapitott ugyintezesi hataridon belül nem nyilatkozik, akkor az ugyben erdemi dontesre jogosult hatosag a szakhatosag felugyeleti szervehez fordul Ha pedig az ugy erdemeben donteni jogosult szerv figyelmen kivul hagyta a szakhatosag allasfoglalasat, a szakhatosag felugyeleti eljarast kezdemenyezhet

8 Idezes es ertesítés

Az eljaras soran szukségessé valhat az ügyfel és a közremukodok (pl tanu, szakerto) jelenléte az eljaras helyszinén A hatóság az erintetteket kotelezi (idezes) a megjelenesre, vagy ertesiti, hogy mikor es hol kerul sor arra az eljarasi cselekmenyre, amelyen a megjelenese fontos lehet Az idezés a hatósag olyan dontése, amely alapjan az ugyfél, vagy a közremuködo köteles megjelenni a hatosag elott és ez a megjelenési kotelezettseg akar eroszak alkalmazasával is kikenyszeritheto

Idezni azt lehet, illetve kell, akinek szemelyes meghallgatasara az eljaras soran szukseg van Az ugyfél azonban nem kötelezheto megjelenesre az altala kezdemenyezett ügyben, igy nem is idézheto, kiveve ha a kerelem visszavonását követoen a hatosag az eljarást hivatalbol folytatja Ez a szabaly ertelemszeruen vonatkozik az ügyfel kepviselójére is Az idezes celja, hogy a hatosag az eljarast lefolytathassa A kerelemre indult ugyben az ügy ura a kérelmező, ezert o nem kényszeritheto az eljárasban való reszvetelre Furcsa lenne pl , ha a hazassagkotési eljarast megindító ügyfelet meg nem jelenése eseten a rendorseg vezetne kényszerrel az anyakönyvvezető elé
Ha jogi szemely vagy jogi szemelyiseggel nem rendelkező szervezet képviselojét kell idezni, s ennek személye nem ismert, akkor az idezest a szerv vezetője reszere kell kibocsátani Ebben fel kell ót hivni, hogy vagy személyesen jelenjék meg, vagy megfelelóen képviseltesse magat

Az idezest hatarido vagy hatarnap megjelolesevel kell kibocsatani Ha tobb szemely egyuttes meghallgatasara vagy jelenletere van szukseg (pl targyalas, szemle), akkor termeszetesen csak hatarnapra szolhat az idezes Ha azonban egy szemely meghallgatasara szol az idezes, akkor celszeru **határidot** megállapitani, s az idezesben felhivni a megidezett személyt, hogy a megjelölt határidón belül **foglaljon idopontot,** vagy az ugyintézóvel tavbeszélon történó egyeztetéssel **allapodjon meg** a megjelenés idopontjarol [60]

Az idezesben pontosan meg kell jelolni azt a helyet, ahol a megidezett szemelynek meg kell jelennie Ez altalaban a hatosag hivatali helyisege, de az eljarási cselekmény jellegétol függoen más helyszin is lehet (pl szemle esetében) Foszabalyként a hatosag a székhelyere csak olyan szemelyt idezhet, aki az adott telepulesen lakcimmel rendelkezik Ha olyan szemely meghallgatasa valik szuksegesse, akit e korlatozas miatt nem lehet idezni, akkor a hatosagnak azt a legalsobb foku hatosagot kell megkeresnie az erintett szemely meghallgatasa celjabol, ahol az illetó lakik vagy tartozkodik

A Ket azonban egyrészt lehetové teszi, hogy jogszabaly a fenti rendelkezésektól elterjen, továbbá maga is több kivételt állapit meg, azaz **megengedi a szekhelyen kivul** lako szemely idezeset is Ezek a kivételek a következok

- Ha az erintett szemely maga keri, vagy
- ha e szemely az eljaro hatosag szekhelyet elonyosebben erheti el, mint azt a legalsobb foku hatosagot, amelynek szekhelyen lakik vagy tartozkodik
- Az idezes celja targyalason vagy egyeztetesen valo reszvetel
- Ha a megkereses utján történó meghallgatas csorbitana az ügyfél eljarási jogait (Peldaul az ugyfel nem tud a meghallgatason jelen lenni, a meghallgatott szemelyhez kerdest intezni)
- Ha az idezni kivant szemely lako- vagy tartozkodasi helyen nem mukodik olyan hatosag, amely megfelelo szakismeretek birtokaban tudna elvegezni a szukseges eljarasi cselekmenyt
- A fovarosban működo hatosag a fovaros, a megyei jogu varos keruleti hivatalanak vezetoje a megyei jogu város teruletérol, a korjegyzo a körjegyzoség, a hatosagi igazgatási társulas kiadmányozási joggal rendelkezo vezetője a tarsulas egesz területéról idézhet

Az idezesben meg kell jelolni, hogy a hatóság az idézett szemelyt milyen ügyben es milyen minosegben (pl ügyfelként, tanukent) kivanja meghallgatni Az idezett szemelyt figyelmeztetni kell a megjelenes elmulasztasanak kovetkezmenyeire

Az idezest ugy kell kozolni, hogy azt az idezett szemely a megjelenesenek megkonnyitese erdekeben a meghallgatast **legalabb ot nappal** megelozoen megkapja

A Ket szerint ennél rovidebb idő is elfogadhato, ha az ugy korulmenyeiből ez kovetkezik Ezt a kivételt azonban csak rendkivul indokolt esetben szabad alkalmazni, az allampolgarok indokolatlan zaklatasanak elkerulés érdekeben

Idezni **irasban, tavbeszélo** utjan es **elektronikus** uton lehet *A tavbeszelőn tortenő idezesről hivatalos feljegyzest kell keszíteni, az elektronikus uton tortenő idezes felteteleiről es modjarol a Ket X fejezeteben foglaltakat kell figyelembe venni* Az irasbeli idezessel azonos hatalyu, ha az eljáras soran jelen levo személyt az ügyintézo más idópontra valo megjelenesre kötelezi, ezt az iratra feljegyzi, és a megidezettel alairatja

60 Egyre tobb kozigazgatasi szervnel van lehetőseg arra, hogy tavbeszelon vagy az Internet utjan foglaljon időpontot az, aki a hatosagot valamilyen ugyben fel kivanja keresni

8 1 A mulasztás kovetkezmenyei

Az idezett szemely az idezesnek koteles eleget tenni Amennyiben az idezett az idezesre **nem jelenik meg,** vagy meghallgatása elott az eljárás helyérol a **hatosag engedélye nélkul eltavozik,** es távolmaradását vagy eltávozását megfelelóen **nem igazolja,** tovabba ha az idezesre önhibajából eredo ittas vagy bódult állapotban jelenik meg, **eljarasi birsaggal sujthato,** tovabba az eljarasi cselekmeny megismetlese miatti **többletköltség megfizetésére kötelezheto**

Az ittas vagy bodult allapot meghatarozasanal nagy korultekintessel kell eljarni, hiszen a hatoság altalaban nem rendelkezik sem felhatalmazassal, sem eszkozzel és szakemberrel az ilyen allapot hiteles megallapitasára Álláspontunk szerint ez a szabaly akkor alkalmazhato, ha a megidezett személy magatartasabol egyertelmüen megallapitható az ittas (bodult) allapot, s emiatt nem kepes a kerdésekre valaszolni vagy összefuggő nyilatkozatot tenni

Ha az idezett szemely **ismetelt idezesre** sem jelenik meg, es tavolmaradasat nem menti ki, a **rendorség utján elóvezettethetó** Az elóvezetes foganatositasahoz - ha torveny maskent nem rendelkezik - az **ugyesznek** a hatósag vezetoje altal kert **jovahagyasa szukseges** Az elovezetes koltséget az azt kéro hatóság elolegezi meg
A fegyveres erók vagy a rendvedelmi szervek hivatasos állományu tagja, az elovezetés céljabol az allomanyilletekes parancsnokot kell megkeresni, aki intézkedik a megidézett elovezeteserol
Ha az idezett szemely igazolja a távolmaradásanak vagy eltavozásának menthetó indokát, vissza kell vonni az eljarasi birsagot megallapito es az elovezetést elrendelo végzést
Ha jogi szemely vagy jogi személyiséggel nem rendelkezo szervezet képviselója nem jelent meg az idézésre, es a kepviselo nevet a vezeto tisztségviseló a hatóság felhivására nem kozli, a vezeto tisztségviselo eljárási birsággal sujtható, és kötelezhetó a többletköltseg megfizetesere Az elóvezetést ebben az esetben a vezeto tisztségviselovel szemben lehet alkalmazni

8 2 Értesites

A kozigazgatasi eljarasban az ugyfelnek joga van barmely eljarasi cselekmenyen **reszt venni,** az ott jelenlévokhóz **kerdest intezni,** vagy **nyilatkozatukra reagalni** E jog biztositasa erdekeben rendelkezik ugy a Ket , hogy ha a hatosag nem tartja szuksegesnek az ugyfel idezeset, koteles az ugyfelet a tanu es a **szakérto meghallgatásáról,** a **szemlérol** es a **targyalasrol** – ha az ugy korulményeibol más nem kovetkezik – legalabb **ot nappal korabban** ertesiteni azzal a tájékoztatassal, hogy ott részt vehet, de megjelenese nem kötelezó Nagyszámu ügyfelet érinto ugyben ezt az ertesitesthirdetmeny es közhirre tetel utjan is közölni lehet
Bizonyos esetekben az ot napos idotartam nem biztositható Peldaul azonnali intezkedés megtetele miatt kell szemlet tartani, akkor legfeljebb közvetlenul a szemle elott lehet távbeszélon ertesiteni az ugyfelet, illetve egyes eljarasi cselekmenyeknel nem lehet az ugyfel jelenletet biztositani (peldaul az un vedett tanu meghallgatasanal)
Mivel az ügyfél az altala kezdeményezett ugyben nem idézheto, ot értesitem kell az eljárási cselekményekrol

9 A tényallas tisztazasa, bizonyitas

A tenyallas tisztazasa azt jelenti, hogy a hatosag ertekeli a kerelemben foglaltak valodisagat, illetve feltarja az ugy elbiralasa szempontjabol fontos tényeket Az eljárás elsó lépése – mint azt korabban lattuk – a kerelem vagy az eljaras hivatalbol valo elrendelese alapjan megallapitani, hogy a hatosag rendelkezik-e az ugyben hataskorrel es illetekességgel A hataskor es az illetekesseg vizsgalatahoz szukseges az adott ugyben a **tenyallas megallapítasa**

A hatosag a tenyallas megallapitasa soran azt vizsgalja, hogy a kerelemben leirtak megfeleltethetoek-e valamely kozigazgatasi ugy jogszabalyban meghatarozott elemeinek Más szóval a kérelem állitásai alapján el kell dönteni, hogy az közigazgatasi ügynek minosul-e, es ha igen, akkor milyen tipusu ügyrol van szó

Pl A kerelemben az ügyfel leirja, hogy jovedelemmel nem rendelkezik, eltartoja, tamogatoja nincs, ezert szuksege van a hatosag penzugyi tamogatasara A hatosag a kerelmet elemezve arra a következtetesre jut, hogy az ugyfel penzbeli szocialis tamogatast ker A szocialis ellatas kozigazgatasi ugy es a kerelemben leirtak megfelelnek a „penzbeli szocialis tamogatas" ugytipusnak

A tenyallas megallapitasa fuggetlen attol, hogy az ugyfel a kerelmet milyen elnevezessel nyujtotta be A kerelem tartalma alapjan a hatosag allapitja meg a tenyallast
A tenyallas megallapitasa utan kell vizsgalni, hogy az adott ugytipusban a hatosag rendelkezik-e hataskorrel, azaz jogszabaly felhatalmazta-e eljarasi es intezkedesi jogkorrel A hataskor fennallasa eseten meg kell vizsgalni az ugy egyeb korulmenyeit (az ugyfel lakohelye, az engedelyeztetni kivant tevekenyseg gyakorlasanak tervezett helye stb), azaz az illetekessegi okokat A hataskörrel rendelkezo hatóság csak akkor jarhat el a konkret ugyben, ha fennáll az illetekessege
Ezt követoen a hatóság azt vizsgálja, hogy a kérelem – ha azt jogszabaly eloirja – megfelel-e az alaki kovetelmenyeknek (pl a szukseges mellekletek meglete), illetve, hogy a kerelmet az arra jogosult nyujtotta-e be
A tenyállás, a hataskör es illetékesség, illetve a kerelem megfelelosegenek megállapitása után indulhat az eljáras érdemi resze, amelynek elso eleme a tenyallas tisztazasa

Az esetek jelentos részében bizonyitasra nincs szukseg, mert a tenyallas az ugyfel kerelmeben foglaltak, valamint a hatosagnal vezetett nyilvantartasok adatai alapjan tisztazhatok Ugyanez a helyzet a hatóság altal hivatalosan ismert, valamint a koztudomasu tenyek eseteben Ha azonban az igy rendelkezésre álló adatok a tenyallás megallapitásához nem elegendoek, a hatósagnak bizonyitasi eljarást kell lefolytatnia
A bizonyitasi eljaras kerelemre es hivatalbol is lefolytathato Ez a szabaly fuggetlen attol, hogy maga az eljaras kerelemre vagy hivatalbol indult Ennek megfelelóen az ugyfél a hivatalból indult eljárás soran is kezdeményezhet bizonyitást, illetoleg a hatosag a kerelemre indult ügyben is elrendelhet hivatalból bizonyitast. Errol formális döntést (végzést) nem kell hozni, ha azonban a hatosag az ugyfel bizonyitasi inditvanyat elutasitja, ezt vegzésben kell kimondani
A kozigazgatasi hatosagi eljarasban – bizonyos korlatok kozott – a **szabad bizonyitas elve** érvenyesul Ez azt jelenti, hogy fószabályként a hatosag szabadon valasztja meg az alkalmazando bizonyitasi eszkozt, s minden olyan bizonyitekot felhasznalhat, amely alkalmas a tenyallas

tisztazasanak megkonnyitesere A Ket felsorolja, s reszletesen targyalja a legfontosabb bizonyitekokat, annak azonban nincs akadalya, hogy szukseg eseten a hatosag mas bizonyitekokat is felhasznaljon, illetve mas bizonyitasi eszkozt vegyen igenybe

Szamos eljárasban alkalmazott bizonyitasi eszköz például az un helyszini bejaras, ami leginkabb a szemle es a targyalas egyfajta kombinaciojanak fogható fel (Itt jegyezzuk meg, hogy bizonyíték az a dolog, ami a tenyallas tisztazasat biztositja vagy megkönnyiti, mig a bizonyitasi eszkoz az a szemely targy vagy esemeny aki, illetve ami a bizonyitekot hordozza vagy annak megismeresét lehetővé teszi Igy peldaul bizonyitási eszkoz a szemle, s bizonyítek az arrol készített jegyzőkonyv)

A szabad bizonyitás korlátját az jelenti, hogy törvény előirhatja a hatóság a határozatát kizarolag valamely bizonyitasi eszkozre alapozhatja, tovabba törveny vagy kormányrendelet meghatarozott ügyekben kötelezővé teheti valamely bizonyitási eszköz alkalmazását, illetve előirhatja valamely szerv velemenyenek a beszerzeset

Peldaul a gyámhatósagi eljárásban kornyezettanulmány keszitese kotelező [61]

A szabad bizonyitas elve magaban foglalja a **bizonyitekok szabad merlegelesenek elvet** is A Ket szerint a hatosag a bizonyitekokat egyenkent és összességukben értekeli, és az ezen alapulo meggyozodese szerint állapitja meg a tenyállást Ennek az elvnek a gyakorlati alkalmazasa kulonosen akkor fontos, amikor az egyes bizonyitekok elternek egymastol, vagy eppen ellentetesek
Uj szabaly a Ket -ben, hogy a hatosag a tenyallas szempontjabol fontos targyi bizonyitekot es a bizonyitekkent felhasznalhato iratot jegyzőkonyv felvetele mellett vegzessel lefoglalhatja Ha jogszabaly maskent nem rendelkezik, a tenyallas tisztazasahoz a tovabbiakban mar nem szükséges tárgyi bizonyitékot és iratot nyolc napon belül ki kell adni annak, akitol azt lefoglaltak A lefoglalt iratrol az ugyfel vagy az irat birtokosának kérésére es költségére az eljáro hatóság hitelesitett másolatot adhat ki E szabály alkalmazására elsősorban a hatósági ellenorzes soran kerulhet sor

Egyes kulonös eljarási jogszabályok – általaban mas terminologiat használva – eddig is lehetővé tettek a bizonyitekkent felhasznalható targyak vagy iratok elvetelet Például az adóellenőrzes soran a hatóság a torvényben meghatározott esetben az iratokat, bizonylatokat átveteli elismervény elleneben bevonhatja [62]

9 1 A bizonyitekok nevesitett fajtai

A torveny a tenyallas biztositasara szolgalo bizonyitekok egy reszet nevesiti es azokra szabalyokat állapit meg A Ket a következő bizonyitekokat nevesiti

- az ugyfel nyilatkozata,
- az irat,
- a tanu,
- a szakértó

A tényallas tisztázását segitó cselekmenyek, illetve jogositvanyok

- targyalas,
- tolmacs alkalmazasa,
- idezes es ertesites

9 1 1 Az ugyfel nyilatkozata

A gyakorlatban is az egyik legfontosabb bizonyíték az ugyfél nyilatkozata, hiszen számos ügyben elsosorban o rendelkezik azokkal az ismeretekkel, amelyek alapul szolgalhatnak a dontés meghozatalahoz

Ezzel együtt az ügyfél nyilatkozata nemcsak, sőt elsősorban nem bizonyitek, hanem az ügyfélt jogok gyakorlásának eszköze, hiszen az ügyfél nyilatkozat formájában kezdemenyezhet eljárasi cselekményeket, szolgáltathat adatokat a hatóságnak, tehet észrevételt az eljárás irataira vagy mas bizonyítékokra.

Az ugyfelnek a Ket szerint joga van ahhoz, hogy az eljaras soran irasban vagy szoban nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattetelt megtagadja A nyilatkozatteteli jog nem korlatozhato, az mind a kerelemre, mind pedig a hivatalbol indult eljarasban megilleti az ugyfelet A nyilatkozattetel egyben azt a kotelezettseget hanitja a hatosagra, hogy reagaljon a nyilatkozatra es/vagy azt vegye figyelembe a tenyallas tisztazasa soran
A nyilatkozattetel megtagadasanak joga mar nem ilyen korlátlan jog Fószabályként ugyan az ügyfel mind a hivatalbol, mind a kerelemre indult eljárasban elhet e jogával, azonban ennek mar lehetnek kedvezotlen következményei reá nézve Ha ugyanis a nyilatkozat elmaradasa miatt a tenyállast nem lehet teljes köruen tisztázni, a hatóság jogosult az ugyfél kérelmére indult eljárást megszüntetni, illetve mind a hivatalbol, mind a kerelemre indult eljarasban a rendelkezesre allo bizonyitekok alapjan dontení A nyilatkozattetel megtagadasaval az ugyfel megfosztja magat attol a lehetőségtól, hogy közolje a hatósággal a reá nézve kedvező dontest megalapozo korulmenyeket
Az ugyfel tehat merlegelheti, hogy tesz-e nyilatkozatot vagy sem Ha azonban nyilatkozik, koteles igazat allitani Ha ugyanis az ugyfel vagy kepviseloje más tudomása ellenére az ugy szempontjából jelentos valótlan tenyt állit, vagy az ügy szempontjából jelentos tényt elhallgat, eljarasi birsaggal sujthato

A nyilatkozattetel megtagadasának jogat a kulonos eljarasi szabalyok korlatozhatjak Torveny vagy kormanyrendelet ugyanis kotelezheti az ugyfelet arra, hogy a hivatalból indult eljarasban a hatósag felhivasara közölje az érdemi donteshez szukseges adatokat, es jogkovetkezményeket allapithat meg az adatszolgaltatasi kotelezettseg elmulasztasa vagy valotlan adat közlese esetere (Szemelyes adat tekinteteben ilyen kotelezettseget csak torveny allapithat meg) Nyilatkozatteteli kötelezettseget allapit meg peldaul az At 48 §-a, mely szerint az adóhatosag az adozót felhivasban nyilatkozattetelre kötelezheti az altala ismert, illetve nyilvantartasaban szereplő adatrol, tényről, korulmenyről E kotele-

61 Lasd a gyamugyi rendelet 9 §-at

62 Lasd az At 96 §-at

zettség elmulasztasa esetén a hatosag mulasztási bırságot szabhat kı, sőt a buntető jogszabalyokban meghatározott esetben (pl jelentős adat elhallgatasa) adocsalas bűncselekmenye is megallapıtható [63]

A jogszabalyon alapulo adatszolgaltatast – az allamtitok es a szolgalati titok kivetelevel – nem lehet megtagadni a torveny altal vedett egyeb titokra hivatkozassal A fenti peldat folytatva az adozo adotitokra vagy uzleti titokra hivatkozva az adatszolgaltatast (nyilatkozattetelt) nem tagadhatja meg Az adatszolgaltatast az ugyfel akkor tagadhatja meg, ha nem kapott felmentest az allamtitoknak vagy szolgalati titoknak minositett adatra vonatkozó titoktartasi kötelezettség alol, továbbá ha nyilatkozatával sajat magát vagy hozzátartozóját buncselekmeny elkovetesevel vadolna

9 1 2 Irat

A kozigazgatasi eljarasban az irat a leggyakrabban hasznalt bizonyitasi eszkoz A hatosag a tenyallas megallapitasa celjabol felhivhatja az ugyfelet **okirat** vagy mas **irat** bemutatasara, vagy ezek beszerzese erdekeben mas szervet is megkereshet A kozigazgatasi hatosagi eljarasban az iratra vonatkozo rendelkezesek iranyadok minden olyan targyra, amely – általaban muszaki vagy vegyi eljárással – adatokat rogzit (fenykep, film-, hangfelvetel, optikai lemez /CD/, magnesszalag, magneses adathordozo, elektronikus dokumentum stb) E szabaly jelentősege napjainkra egyre inkabb novekszik, hiszen az elektronikus ugyintezes terjedesevel mind tobb irat fog elektronikus dokumentum formajaban megjelenni, ami egyuttal a papiralapu iratok jelentoségének fokozatos haterbe szorulásával fog járni

9 1 2 1 Az irat, okirat fogalma

Irat minden olyan szöveg, szamadatsor, terkep, tervrajz es vazlat – a megjelentetes szandekaval keszult konyv jellegu kezirat kivetelevel -, amely valamely szerv muködésével, illetoleg személy tevékenységevel kapcsolatban bármilyen anyagon, alakban, bármely eszköz felhasznalasaval es barmely eljarassal keletkezett[64]
Keletkezesuket, rendeltetesuket es bizonyito erejet tekintve az irat lehet **okirat** vagy **egyéb irat**
Az **okirat** olyan irat, amelyet abbol a celbol keszitettek, hogy altala valamely allitast, tenyt, korulmenyt, adatot, allapotot, jogot vagy kotelezettséget a jövóben bizonyitani lehessen Az okirat valodisaganak kelleke a kiallito vagy kiallitok alairasa **Eredeti** az okirat azzal a tartalommal es abban a formában, ahogyan azt elöször kiallitottak **Masolatnak** nevezzuk az eredeti okirat utankepzeset (szo szerinti masolat, fenymásolat, fotokópia stb) Hiteles a másolat, ha közjegyzo vagy mas erre feljogositott hatóság hitelesito zaradekkal igazolja, hogy a másolat az eredetivel mindenben megegyezik A hiteles masolat altalaban ugyanolyan bizonyito erovel rendelkezik, mint az eredeti okirat A nem hitelesitett másolat az egyszeru másolat A hatósági eljárásban bizonyitékkent elsosorban az eredeti okirat vagy annak hiteles masolata hasznalhato fel, de a hatosag – a szabad bizonyitas elve alapjan - adott esetben egyszeru masolatot is elfogadhat
Ha az okiratot biroság, közjegyzó, közigazgatási vagy mas hatósag ügykören belul, a jogszabalyban megszabott alakban allitotta ki, kozokiratrol beszelunk A kozokirat a benne foglaltakat – az ellenkezo bizonyitásáig – teljes bizonyito erovel bizonyitja A bizonyitas azt terheli, aki a kozokirat vagy a benne foglaltak valodisagat ketsegbe vonja
Magánokirat minden olyan okirat, amely az elobbiek szerint nem minosül kozokiratnak
Teljes bizonyito ereju a maganokirat, ha azt

- a kiállitoja saját kezuleg irta és aláirta, vagy
- ket tanu aláirásaval igazolta, hogy a kiallitó a nem sajat kezuleg irt okiratot elottuk irta ala, vagy a rajta lévo aláirást sajátjának ismerte el, vagy
- a kiallito alairasat az okiraton a biroság vagy közjegyzo hitelesitette,
- ha azt a gazdálkodó szervezet muködesi körében szabalyszeruen aláirták (cégszeru aláírással láttak el), továbbá ha
- ügyved vagy jogtanacsos az általa készitett okirat szabalyszeru ellenjegyzesével igazolja, hogy a kiallito a nem altala irt okiratot elotte irta alá, vagy aláirását elotte sajatjanak ismerte el
- A teljes bizonyitó ereju maganokirat az ellenkezo bizonyitásáig teljes bizonyitékul szolgál arra, hogy a kiallitoja a benne foglalt nyilatkozatot megtette (Az termeszetesen mar nem biztos, hogy a nyilatkozat megfelel a valosagnak)

Az olyan magánokirat, amely nem rendelkezik a fent felsorolt kellékekkel, egyszeru magánokirat Ennek bizonyito erejet a hatosag szabadon merlegelheti Ugyancsak felhasznalhato bizonyitékul az okiratnak nem minosulo irat (pl maganlevel), ha belole az ügy szempontjabol jelentos teny allapitható meg Ennek bizonyitó ereje is szabad merlegelés targya

9 1 2 2 Kulföldon kiallitott es/vagy idegen nyelven kiallitott irat

A kulfoldon kiallitott kozokirat, illetoleg a külföldi biróság, közigazgatási szerv, közjegyzó vagy egyéb közhitelességgel felruházott személy altal hitelesitett **maganokirat** - hacsak az ügyfajtara vonatkozó jogszabályból, nemzetközi szerzodesbol, illetve viszonossági gyakorlatbol mas nem kovetkezik - a magyar törveny szerinti bizonyitó erovel csak akkor rendelkezik, ha azt a kiallitás helye szerinti államban muködó magyar külképviseleti hatóság diplomáciai felülhitelesitéssel latta el
A nem magyar nyelven kiallitott okirat - ha az ugyfajtara vonatkozo jogszabaly maskent nem rendelkezik - csak hiteles magyar forditassal ellatva fogadhato el

E szabaly alkalmazása szempontjaból az a terulet tekintendő kulfoldnek, amely az okirat kiallitasanak időpontjaban nem tartozott Magyarország teruletehez A diplomaciai felulhitelesites azt jelenti, hogy az okiratot kiallitó orszagban működő magyar kulképviseleti hatóság igazolja, hogy a kozokiratot kiallito vagy a maganokiratot hitelesitő hatosag letező szervezet, s az jogosult ilyen dokumentum kiallitasara Ez a követelmény jelentős mertekben lassithatja es nehezitheti az eljarast, ezért nemzetkozi egyezmeny szuletett a kulföldon felhasznalasra kerulő kozokiratok diplomaciai vagy konzuli hitelesitesenek (felulhitelesitesenek) mellőzeséről [65] *A szerződés reszes országaiban kiallitott közokiratok esetében nincs szukseg felulhitelesitesre A reszes allamok teljes listajarol a Kulugyminiszterium ad tajekoztatást*
Ha olyan országból kell beszerezni okiratot, amely nem részese az egyezmenyek, illetőleg külföldon hitelesitett magánokiratra van szukség, akkor a diplomaciai vagy konzuli felulhitelesites nem mellőzhető

63 Lasd a bunteto torvenykonyvrol szolo 1978 evi IV törveny (a tovabbiakban Btk) 310 §-at

64 1995 evi LXVI tv 3 § c) pontja

65 Kihirdette az 1973 evi 11 torvenyerejű rendelet

A fent ismertetett valamennyi esetben kovetelmeny tovabba – hacsak az adott ugyre vonatkozo jogszabaly maskent nem rendelkezik -, hogy az okirat csak hiteles magyar forditassal fogadhato el A szakforditasrol es tolmacsolasrol szolo 24/1986 (VI 26) MT rendelet 5 §-a ertelmeben hiteles forditast forditas hitelesiteset vagy idegennyelvű hiteles masolatot – ha jogszabaly elterően nem rendelkezik – csak az Orszagos Fordito es Forditashitelesitő Iroda keszithet [66] Az Irodanak az R 5 §-aban meghatarozott kizarolagos feladatkore nem erinti a kulkepviseleteknek a mas jogszabalyban vagy nemzetkozi szerződesben meghatarozott hataskoret forditasok, valamint idegen nyelvű iratmasolatok keszitesere es azok hitelesitesere, tovabba a kozjegyzőknek a kulon jogszabalyban meghatarozott hataskoret idegen nyelvű okirat elkeszitesere, forditas hitelesitesere, idegen nyelvű okiratrol hiteles masolat keszitesere, idegen nyelvű okirat, illetőleg idegen nyelvű okiraton alairas hitelesitesere

Ha jogszabaly másként nem rendelkezik, a hatoság az eljárasban a nem magyar nyelvu irat hiteles magyar nyelvu fordítását is kérheti Ez a szabaly barmely (mas) idegen nyelven keszult irat eseteben alkalmazhato, s a hatosag merlegeli, hogy igenyli-e a hiteles forditast

(Ha peldául az ugyintéző beszéli az iraton alkalmazott nyelvet, szuksegtelen az ugyfelet hiteles forditas benyújtasara kotelezni) Főszabalykent ilyen esetben is az irat benyujtójat terheli a forditas koltsege Ha azonban egy kisebbseghez tartozo magyar allampolgar vagy kisebbsegi szervezet nyujt be a hatosaghoz a kisebbseg nyelven irt iratot, ennek forditasi költsege a hatoságot terheli [67]

Ha jogszabaly másként nem rendelkezik, az aranytalanul nehezen beszerezheto irat helyett az ugyfél a bizonyitani kivant tényrol nyilatkozatot tehet E szabaly alkalmazására elsosorban akkor kerul sor, ha az iratot külföldrol kellene beszerezni A hatóságnak termeszetesen gondosan merlegelni kell, hogy az irat beszerzese valoban aranytalan nagy nehezseggel jar-e Az iratot potlo nyilatkozatot minden esetben jegyzokonyvbe kell foglalni

Az ugyfel ilyen nyilatkozata csak az adott ugyhöz kapcsolodo eljarasban es nem általaban potolja az iratot Ebben az eljarasban viszont az ügyfel nyilatkozatanak ugyanolyan hatalya van, mintha az ugyfel az eredeti iratot mutatta volna be, azaz például egy kozokiratot potlo nyilatkozatot az ellenkező bizonyításig hitelt érdemlőnek kell elfogadni A nyilatkozat tartalmaert a nyilatkozattevő felelős, a hamis nyilatkozatnak buntetőjogi kovetkezmenyei is lehetnek, továbba eljarási birsag kiszabására is lehetőseg van A hatóságnak ezert ilyen esetekben az ugyfelet tajekoztatni kell a valotlan tartalmu nyilatkozattétel jogkovetkezményeiről

9 2 A tanu

Az ugyre vonatkozo teny tanuval is bizonyithato **A tanu olyan szemely, aki az ugy szempontjából jelentős tényt, körülményt ismer, s ennek ismertetesevel hozzajarulhat a tenyallas megallapitasahoz**

A hatósagi ugyek jelentős reszeben egyaltalán nem vagy csak nagyon ritkan kerul sor tanú meghallgatasara Vannak azonban olyan ugytipusok, ahol a tanuval történő bizonyitasra gyakran sor kerul (pl gyamugyi eljarasok), ezert a tanuzasra vonatkozo szabalyok alapos ismerete nelkulozhetetlen a hatósagi eljárásban kozreműkodő koztisztviselők szamara

A tanu lehet tanu, vedett tanu es hatosagi tanu

9 2 1 A tanuzas altalanos szabalyai

A tanuvallomas tetele mindenkinek torvenyben foglalt kotelessege, ezert a tanukent megidezett személy köteles a hatóság elott megjelenni, es – az alabb felsorolt eseteket kiveve – tanuvallomast tenni A kiveteleket tekintve a Ket ket kategoriat allit fel, espedig egyreszt meghatarozza, hogy kit nem lehet tanuként kihallgatni, masreszt rendelkezik arrol, hogy ki jogosult a tanuvallomast megtagadni Nem hallgathato ki tanukent

- akitol nem várható bizonyitekkent értékelheto vallomás,

  Ebben a kerdésben a hatóságnak kell – az osszes korulmény mérlegelésével – donteni A meghallgatás akadálya lehet elmebeli vagy érzekszervi fogyatékossag, vagy az teny peldaul, hogy a tanuként megidezett szemely nem volt jelen azon az esemenyen, amiről vallomast kellene tennie Lenyeges szempont, hogy onmagaban az eljárasi kepesseg hianya még nem zarja ki, hogy valaki értekelhető tanuvallomast tegyen

- védett adatnak, hivatasbeli titoknak minősülo tényrol az, aki nem kapott felmentest a titoktartas alol az arra jogositott személytol vagy szervtol

A vedett adat azokat az adatokat jelenti, amelyek torveny altal vedett titkot tartalmaznak Ide tartozik az allamtitok, szolgalati titok, az uzleti, a bank-, a biztositas, az ertekpapir-, a penztartitok, valamint a magantitok Hivatásbeli titok különösen az orvosi, ugyvédi, közjegyzői, lelkeszi-egyhazi szemelyi hivatasbeli titok Ha a tanu a titoktartasi kotelezettseg alol felmentest kapott, koteles vallomást tenni, ennek soran azonban az ugyfel es az eljaras egyeb resztvevoje nem lehet jelen, az ilyen vallomasról keszult jegyzokönyvbe pedig az irat-betekintesi jog korlatozott

A tanuvallomast megtagadhatja

- aki az ugyfelek valamelyikenek hozzatartozoja [68]

66 Az iroda elerhetősege Budapest, Bajza utca 52 1062, telefonszama 428-9600, informacio 269-3831, fax 269-5184

67 Lasd a Ket 9 § (3) bekezdeset es a 11 § (2) bekezdeset

68 Lasd a 172 § g) pontjat

A hozzatartozoi minőség általaban okirattal (pl szemelyazonosito igazolvany, anyakonyvi kivonat) bizonyitható, az elettarsi kapcsolatot azonban ilyen módon bizonyitani nem lehet, ezert ketseg eseten – ha pl az ugyintező nem ismeri a feleket – egyeb bizonyitek is megkövetelhető a hozzatartozoi kapcsolat igazolasara

- aki vallomásával saját magát vagy hozzatartozóját buncselekmény elkövetésével vadolna,
- a diplomáciai mentességben részesülo személy, a külön jogszabályban meghatarozott esetek kivételével

A meghallgatas kezdeten meg kell allapitani a tanu szemelyazonossagat, majd a tanunak nyilatkoznia kell arrol, hogy az ugyfelekkel milyen viszonyban van, nem elfogult-e A tanu esetleges elfogultsagát megalapozó tenyt a nyilatkozat alapján a jegyzőkönyvben rögziteni kell Az elfogultsag (pl szoros baratsag vagy haragos viszony) nem akadalya a tanuvallomas tetelenek es bizonyitekkent valo felhasznalasanak, azonban a bizonyitekok merlegelese soran a hatosagnak ezt a korulmenyt figyelembe kell vennie A tanut figyelmeztetni kell jogaira, kotelessegeire es a hamis tanuzas jogkovetkezmenyeire

Nem lehet bizonyitekkent ertekelni annak a szemelynek a tanuvallomasat, akit tanukent nem lehetett volna meghallgatni, tovabba az olyan tanuvallomást, amelynek megtétele előtt a tanut nem figyelmeztették arra a jogara, hogy e törvényben meghatározott esetben a tanuvallomást megtagadhatja

Az a tanu, aki az ugy lenyeges korulmenyére valótlan vallomast tesz, vagy a valót elhallgatja, a hamis tanuzás buncselekményét követi el Ezzel kapcsolatban kell felhivni a figyelmet, hogy aki nem el a vallomastetel megtagadasanak a jogaval (pl hozzatartozokent vallomast tesz), szinten elkoveti a hamis tanuzás buncselekményét, ha valotlant allit

A tanu meghallgatasara vonatkozoan a Ket csak ket szabalyt tartalmaz Az egyik szerint a meg meg nem hallgatott tanu nem lehet jelen az ügyfél, más tanu vagy a szakérto meghallgatasakor E szabaly celja annak megakadalyozasa, hogy a tanu masnak a vallomasahoz (nyilatkozatahoz) igazitsa a sajat mondanivalojat, azaz a masok altal elmondottak ne befolyasolhassak (akar akaratlanul is) a tanut A masik szabaly szerint, ha a hatosag a tanut targyalason kivül hallgatja meg, a meghallgatásra a tárgyalás szabályait kell megfelelően alkalmazni

9 2 2 A vedett tanu

Esetenként számolni kell annak lehetőségével, hogy megfelemlitik a tanut, aki emiatt nem mer vallomást tenni, vagy mindenre kiterjedően nyilatkozni Ezert a Ket – uj szabalykent – lehetoséget ad a tanu adatainak zárt kezelesére Erre akkor kerülhet sor, ha a tanu valószinusiti, hogy ot tanuvallomása miatt sulyosan hatrányos következmény érheti, és ezért az adatainak zart kezelését kéri A kérelemrol a hatosag vezetője jogosult dönteni Ez a szabály arra a termeszetes szemelyre is iranyado, akinek bejelentese alapjan a hatosag az eljarast hivatalbol megindította Ilyen esetben nem csupan az adatok zart kezelese a hatosag kotelessege, hanem az egesz eljarast ugy kell lefolytatni, hogy annak soran (es termeszetesen annak lezarasa utan) a vedett személy kiléte csak azok számara legyen megismerheto, akiket erre a törvény feljogosit Ezt a következők biztositják

- A tanunak (bejelentonek) a természetes személyazonosito adatait az ugy iratai kozott lezart es lepecsetelt borítekban kell elhelyezni Ennek felnyitására csak az ügy eloadoja es a hatosag vezetoje, a felügyeleti szerv erre felhatalmazott ügyintézoje es vezetoje, az illetekes ugyesz es a birosagi felulvizsgalat soran a biro jogosult
- A tanu meghallgatásán nem lehet jelen az ügyfél és az eljárás egyeb résztvevője Ezen tulmenoen a tanut nem akkor kell meghallgatni, amikor az eljarás többi resztvevojét, mert ez esetben a szemelyere konnyen feny derülhet
- A tanu meghallgatasáról készitett jegyzokönyvet zártan kell kezelni Az ügy hozzaferhető iratai között a jegyzokönyvnek olyan másolata helyezheto el, amely nem tartalmaz a vedett szemely azonositasara alkalmas adatot vagy megallapitast
- A hatarozat indokolasaban es az ugy soran keletkezett egyeb iratokban is csak olyan megfogalmazasok szerepelhetnek, amelyek kizárják a tanu szemelyenek megallapitasat

A Ket szerint a tanu, bejelentő adatainak zartan történő kezelése nem erinti a szemelyes adatok védelméhez való jog érvényesitesehez szukseges, kulon torveny szerinti adat-megismeresi, adat-betekintesi jogosultsagot Igy az ugyfelet ilyen esetben is megilleti az a jog, hogy példaul megismerhesse a vedett tanu vallomását, arra nyilatkozatot tegyen, ezt a jogat azonban csak annak a jegyzőkönyv-masolatnak az elolvasásaval gyakorolhatja, amely nem tartalmazza a vallomastevő azonosito adatait

9 2 3 Hatósági tanu

A Ket uj jogintézmenykent szabalyozza a hatosagi tanu igenybevetelenek szabalyait Hatosagi tanu az a szemely, aki a hatosag felkeresere vesz részt egy szemlen vagy hatósági ellenorzesen annak erdekében, hogy az ott tapasztaltakat az eljaras tovabbi meneteben tanukent bizonyitsa Hatósági tanu igénybevételére általaban akkor kerul sor, ha feltételezheto, hogy az ugyfel vagy mas erintett szemely utobb ketsegbe akarja vonni a hatosag eljarasanak szabalyszerusegét vagy objektivitasát, esetleg a hatóságot kivánja felelossé tenni valamely kár bekovetkezeseert (pl azt allitva, hogy a szemle soran megrongaltak a szemletargyat)

Hatosagi tanu barki lehet, kiveve

- az ugyfel hozzatartozojat,
- az eljárós hatosaggal közszolgalati vagy mas munkavegzesre iranyulo jogviszonyban allo szemelyt, tovabba
- az eljárási képességgel nem rendelkezo személyt A hatósági tanu igénybevételérol a hatóság dönt Ennek módja lehet, hogy már a szemle vagy ellenorzés megkezdése előtt gondoskodik a tanuról, de az is lehetséges, hogy a helyszinen kér fel valakit e feladat ellátására. Mindenesetre célszeru olyan személyt valasztani erre a feladatra, akit az eljaras tovabbi meneteben – szukseg eseten – konnyen meg lehet talalni (pl az adott településen lakik) Hatosagi tanu alkalmazasa eseten is be kell tartani a tanuzasra vonatkozo szabalyokat, azaz meg kell allapitani a tanu szemelyazonossagat, meg kell kerdezni, hogy az ugyfellel milyen viszonyban van stb

A hatósági tanu igénybevételét a szemléről, hatósági ellenorzesrol készitett jegyzokönyvben rögziteni kell, s ha a tanu nem volt jelen a teljes eljáras során, azt is fel kell tüntetni, hogy az eljárás mely szakaszában volt jelen Celszeru, ha a jegyzokonyvet a tanu is alairja, illetve olyan

kiegeszito jegyzokönyv készül, amelyben azok a tények, esemenyek nyernek rögzitest, amelyekre nezve a közremuködo személy tanuként vallomast tett vagy tehet

9 3 Szemle

A tenyallas tisztazására szemle rendelheto el Jogszabály a szemle megtartasat kotelezové tehetı Az epitesugyi eljarasban peldaul a hasznalatbavetelı engedely irantı kerelem elbiralasa soran az epitesugyi hatosag koteles helyszini szemlet tartani
Szemle tartasanak ket esete lehetseges Az **egyik** esetben a hatosag arra kotelezi a szemletargy birtokosat, hogy annak megvizsgalasat tegye lehetove a hatosag altal megjelolt helyen (pl hozza azt el a hatosagi hivatali helyisegebe) A **masik** a helyszini szemle, amikor a megvizsgalando helyszin vagy az ott lévo targy megtekintesere kerul sor A szemletargy (a helyszin) birtokosanak a helyszinre valo bejutast es az ott tartozkodast kell biztositania Kulon szabalyt allapit meg a Ket arra az esetre, ha a helyszini szemlet maganlakasban kell foganatositani Ezt ugy kell megtartani, hogy az csak a szukseges mertekben korlatozza az erintetteknek a maganelethez valo jogat

Az ugyfelet es a szemletárgy birtokosát a szemlérol elozetesen ertesiteni kell Ettol akkor lehet eltekinteni, ha az elózetes értesites a szemle eredmenyesseget veszelyeztetne Annak sincs akadalya, hogy a hatosag a szemlere – az ugyfelen es a szemletargy birtokosan kivul – masokat is meghivjon (például szakérto, szakhatóság képviseloje, hatósági tanu)

A szemletárgy birtokosanak vagy a megszemlélni kivant hely tulajdonosanak vagy hasznalójanak a távolléte nem akadalya a szemle megtartasanak Ilyen esetekben azonban feltetlenul indokolt hatosagi tanu(k) igenybevetele, hogy utobb ne lehessen vitatni a szemlen tapasztaltakat vagy a hatosag eljárásanak szabalyos voltat Ha a szemle eredmenyes es biztonsagos lefolytatasahoz szukseges, a hatosag a rendőrseg kozreműkodesét kérheti Erre akkor kerulhet sor, ha az ugy jellege vagy a korabbi tapasztalatok alapján ellenállasra lehet szamitani E szabaly alkalmazasa során azonban a hatosag – altalaban - arra nem jogosult, hogy erőszakkal (pl a lezart kapu feltöresevel) jusson be a szemle helyszinere Aki a szemlét akadalyozza (peldaul a bejutast nem teszi lehetővé), eljárasi birsággal sujtható

A szemletárgyak pontos körét nem lehet jogszabalyban elore meghatározni, ezért a Ket is csak példálódzó felsorolast ad, amikor ugy rendelkezik, hogy az ügy jellegetol függoen szemletárgynak minosül különösen az ugy tárgyaval összefüggo irat, valamint a tenyallas tisztazashoz szukseges barmely dolog
Ha a szemletargy birtokosa a szemletargyat a hatosag felhivasara – a jogkovetkezmenyekre valo figyelmeztetes ellenere – nem mutatja fel, illetve annak helyszini atvizsgalasat jogellenesen megakadalyozza, a hatosag a szemletargyat – szukség esetén a rendorseg közremuködesevel – lefoglalhatja, es hivatali helyisegebe vagy a hatosag altal megjelolt helyre szallithatja Ha a szemletargy szemelyes adatokat tartalmazo nyilvántartas vagy adatbázis, az csak akkor foglalható le, ha azt az adott eljárásban torvény lehetove teszi A szemletárgy lefoglalasa jegyzokonyv felvetele mellett, vegzessel tortenhet A lefoglalt szemletargyat atvizsgalas utan nyolc napon belul vissza kell adni

Ez a szabaly nemileg ellentmond a Ket 50 § (7)-(8) bekezdeseben foglalt rendelkezésnek, mely szerint targyi bizonyuték lefoglalására nemcsak akkor kerulhet sor, ha annak birtokosa azt nem hajlandó a hatosag rendelkezesére bocsátani (Hasonló szabály található a hatósagi ellenőrzesről szoló fejezetben is a 92 §-ban) Allaspontunk szerint e szabalyok egyuttes ertelmezeséből az következik, hogy ha a szemletargy megvizsgalása a helyszinen megvalósitható, akkor nem kerulhet sor lefoglalasra Ha azonban ez nem lehetseges (pl azért, mert a vizsgalat – egy uzleti konyv attanulmanyozasa – hosszabb időt vesz igénybe), lefoglalasra fuggetlenul attol sor kerulhet, hogy a szemletargy birtokosa milyen magatartast tanusított

A szemle soran is ervenyesulnek a vedett adatokra vonatkozo korlatozasok A Ket szerint ugyanis a szemletargy birtokosa az allamtitkot, szolgalati titkot tartalmazo szemletargy felmutatására nem kötelezheto, ha nem kapott felmentést a titoktartási kötelezettseg alol Ugyanakkor e szabaly szerint az egyeb torveny altal vedett titokra vagy hivatasbeli titokra hivatkozassal nem lehet megtagadni a szemletargy felmutatasat
Ha a helyszini szemlere eletveszellyel vagy sulyos karral fenyegeto helyzetben, azonnali intezkedes erdekeben van szukseg, vagy ha torveny más fontos okból lehetové teszi, a helyszini szemlet a hatóság a lezart terület, épulet, helyiség felnyitásával, az ott tartozkodó személyek akarata ellenere is megtarthatja Ilyen helyzet keletkezhet peldaul egy elemi csapas (arvíz, tuzvész stb) által megrongált épület esetében, amikor azonnal át kell vizsgalni az épuletet, s dönteni a bent élo szemelyek – es esetleg vagyontargyak – biztonsagos helyre szallitasarol
Az ilyen modon törteno szemle megtartásához az ugyész elozetes jovahagyásara van szükség, továbbá a rendórseg es hatósági tanu közremuködeset kell kérni Ha kesedelem veszelyével jarna az ugyész elozetes jóváhagyasanak beszerzése, a szemle e nelkül is megtartható Ilyen esetben a szemlerol keszült jegyzokönyvet kell az ugyésznek három napon belul megkuldeni Ebben az azonnali intezkedes okat es a tett intezkedeseket reszletesen ismertetni kell

9 4 Szakérto

A hatosagi ugyek intezese soran szuksegkeppen allast kell foglalni a hatosagnak valamilyen szakkerdesben A tenyallas tisztazasa s annak egybevetese a jogszabalyok rendelkezeseivel valamilyen iranyu szakertelmet mindig megkovetel Az esetek tulnyomo többsegeben ez a szakertelem az eljaro hatosagoknal rendelkezesre all, hiszen az egyes munkakorokben elóirt képesitési követelmények az ellátando ügyekhez „igazitva" kerulnek meghatarozasra Ha pedig valamely szakmai ismeret egy masik hatosagnal biztositott, akkor a jogszabalyok általaban ez utobbi szervet szakhatosagkent rendelik bevonni a kerdeses ugybe Mégis elofordulhatnak olyan esetek, amikor egy ugy eldontese olyan speciális szakmai vagy jogi ismeretet igenyel, ami az eljaro szervnél nem áll rendelkezésre Ilyenkor a hatósagnak lehetosége van szakerto kirendelesere Egyes esetekben jogszabaly kotelezove tehetı szakérto igénybevételet [69] Ha jogszabaly egy szakkerdesben szakhatosag allasfoglalasanak beszerzeset irja elő, nem kell szakértot igénybe venni Annak azonban nincs akadálya, hogy a szakhatóság rendeljen ki szakértot allasfoglalasanak kialakitasa elótt
Foszabalyként a hatoság szabadon dönt arrol, hogy kit (mely intézményt) vesz igénybe szakértóként Pontosabban elsosorban igazsagügyi szakértot vagy szakértó intezményt lehet igenybe venni, de indokolt esetben más szervet, szakerto testuletet vagy szakertelemmel rendelkezo egyeb szemelyt is igenybe lehet venni

69 Peldaul ha a gyamhatosag a gyermek eletpalyaja kijeloleserol dönt, be kell szerezni a nevelesi tanacsado vagy a gyermek nevelesi-oktatasi intezmenyenek velemenyet tovabba – szukseg eseten – a gyermek-pszichiatriai gondozo szakvelemenyet (Gyamugyi rendelet 23 §)

Ez utóbbira például akkor kerülhet sor, ha jogi szakkérdésben kell szakértőt találni, olyan szakértő intézmény ugyanis nem létezik, amely kifejezetten jogi kérdésekben adna véleményt Az igazságügyi szakértők és szakértői intézmények adatbázisa az Igazságügyi Minisztérium honlapján érhető el [70]

Jogszabály előírhatja, hogy meghatározott esetben mely szervezetet, intézményt, testületet vagy személyt kell szakértőként igénybe venni Törvény vagy kormányrendelet azt is előírhatja, hogy az eljáró hatóság valamely meghatározott kérdésben kötve van egy meghatározott tudományos vagy szakmai testület, illetve szakértői szerv szakvéleményéhez Ez a szabály összhangban van a szabad bizonyítás elvével (így a hatóság a szakértői véleményt is szabadon mérlegelheti), másrészt a szabad bizonyítás korlátaira nézve is megállapít rendelkezéseket (amikor tehát a hatóság a szakértő véleményéhez kötve van) (Ilyen esetben a jogorvoslati eljárásban nem járhat el változatlan személyi összetételben ugyanaz a testület, illetve szakértői szerv)[71]
Szakértő személyére az ügyfél is tehet javaslatot, továbbá kezdeményezheti a kirendelt szakértőn kívül másik szakértő igénybevételét is Erre akár az előző szakértő véleményének előterjesztése előtt, akár azt követően sor kerülhet Az ügyfél javaslatáról a hatóság mérlegelés alapján dönt, azonban az ügyfél javaslatának elutasítása esetén a döntés indokolásában erre a kérdésre is ki kell térni [72]

9 4 1 A szakértő jogai és kötelességei

A tanúvallomással ellentétben **a szakértői közreműködés nem törvényi kötelezettség**, azaz a szakértő a felkérést, kirendelést nem köteles elfogadni Ha a szakértő nem vállalja a kirendelést, ezt a kirendelő végzés kézhezvételétől számított öt napon belül indokolással ellátva köteles közölni a hatósággal Az ilyen esetek szükségképpen lassítják az ügyintézést, ezért célszerű a formális kirendelés előtt konzultálni a kiszemelt szakértővel (intézmény képviselőjével), s csak akkor dönteni a kirendelésről, ha úgy nyilatkozik, hogy vállalja a szakértői munkát
Szakértőként nem járhat el az

- akivel szemben az ügyintézőre vonatkozó kizárási ok áll fenn,
- aki tanúként nem hallgatható meg, vagy
- a tanúvallomást megtagadhatja

Ha a szakértő a kirendelést vállalta, köteles a szakvéleményt elkészíteni, s azt a kirendelő végzésben megjelölt határidőn belül a hatósághoz eljuttatni Ha a szakvéleményt valamilyen okból nem tudja határidőre elkészíteni, ezt a tényt köteles a kirendelés kézhezvételétől, illetve az akadály tudomására jutásától számított öt napon belül a hatósággal közölni Ha a szakértő nem teljesíti a feladatát határidőre, s nem élt az előzetes akadályközlés fenti lehetőségével, eljárási bírsággal sújtható
A hatóságnak a szakértővel közölni kell mindazokat az adatokat, amelyekre feladatának teljesítéséhez szüksége van A szakértő az ügy iratait megtekintheti, az ügyfél és a tanú meghallgatásánál, a tárgyaláson és a szemlén jelen lehet, az ügyfélhez, a tanúhoz és a szemletárgy birtokosához kérdéseket intézhet Jogszabály azt is előírhatja, hogy az ügyfél köteles a szakértői vizsgálatban közreműködni (pl magát orvosi vizsgálatnak alávetni)
A szakértőt a véleményadás előtt figyelmeztetni kell a hamis véleményadás jogkövetkezményeire A szakértő köteles megőrizni a tevékenysége során tudomására jutott védett adatot és hivatásbeli titkot

9 5 Tolmács

A tolmács természetesen nem bizonyíték, de a bizonyítási eljárás eleme arra az esetre, ha az ügyfél (közreműködő) nyelvét a hatóság nem beszéli
Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője által használt idegen nyelvet az ügyintéző nem beszéli, tolmácsot kell alkalmazni Ha az ügyintéző beszéli az idegen nyelvet, az ellenérdekű ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője érdekében tolmácsot kell alkalmazni, kivéve, ha ők is beszélik a kérdéses idegen nyelvet Ez máskent úgy is megfogalmazható, hogy az eljárás egyetlen résztvevője sem kerülhet olyan helyzetbe, hogy nyelvi ismeretének hiánya miatt őt hátrány érje, vagy jogai ne érvényesülhessenek Az idegen nyelv használatának, illetve a tolmács alkalmazásának tényét a jegyzőkönyvben rögzíteni kell
Ha az eljárásban síket, néma vagy siketnéma személy vesz részt, jeltolmácsot kell alkalmazni Természetesen itt is érvényes a fenti szabály, nevezetesen ha az ügyintéző ért a jeltolmácsoláshoz, és az ügyfélen kívül az eljárásnak nincs más résztvevője, vagy az is érti a jelelést, akkor a tolmács alkalmazása szükségtelen
A Ket nem rendelkezik arról, hogy kit lehet tolmácsként alkalmazni, csupán azt mondja ki, hogy a tolmácsra megfelelően irányadók a szakértőre vonatkozó rendelkezések Ez vonatkozik a kizárásra, a hamis tolmácsolás következményeire, a titoktartási kötelezettségre stb Ha tehát kizárási ok nem áll fenn, a hatóság szabadon dönthet a tolmács személyéről, s erre – a szakértőhöz hasonlóan – az ügyfél is javaslatot tehet Ugyanakkor figyelemmel kell lenni a szakfordításról és a tolmácsolásról szóló jogszabály azon rendelkezésére, mely szerint tolmácsolást munkaviszonyon kívül, díjazás ellenében, hivatásszerűen az végezhet, aki tolmácsigazolvánnyal rendelkezik [73]

Annak azonban nincs akadálya, hogy akár a hatóság idegen nyelvet beszélő munkatársa, vagy – alkalomszerűen – tolmácsigazolvánnyal nem rendelkező személy tolmácsoljon Célszerű azonban e feladatra lehetőleg tolmácsigazolvánnyal rendelkező személyt felkérni, mert ez nagyobb garancia arra, hogy a tolmácsolás szakszerű lesz [74]

Külön szabályt tartalmaz a Ket a hatósági ellenőrzés során alkalmazandó tolmácsra vonatkozóan Eszerint – ha a tényállás tisztázása más módon nem lehetséges – az ellenőrzés helyszínén tartózkodó, idegen nyelvet beszélő személyt lehet tolmácsként igénybe venni Ezt a személyt tájékoztatni kell a tolmács jogairól és kötelességeiről, és ennek tényét, valamint a tolmácsként igénybe vett személy nyilatkozatát a jegyzőkönyvben rögzíteni kell

---

70 Lásd www.im.hu

71 Lásd még a kizárásra vonatkozó szabályokat

72 Lásd a 72 § (1) bekezdés b) pontját

73 24/1986 (VI 26) Korm rendelet 3 §

74 A tolmácsigazolványt- az előző lábjegyzetben hivatkozott jogszabály 4 §-a alapján - a jegyző adja ki s az ilyen igazolvánnyal rendelkezőkről nyilvántartást vezet

E szabály torvénybe iktatását a gyakorlati kovetelmenyek indokoltak Gyakran előfordul ugyanis, hogy helyszini ellenőrzes soran (pl munkaugyi ellenőrzes, kereskedelmi egysegek ellenőrzese) olyan szemelyt kell meghallgatni, aki a magyar nyelvet nem beszéli Termeszetesen ez szuksegmegoldas, ha a hatóság tudja, hogy az ellenőrzés során tolmacsra lesz szukseg, célszerű róla előre gondoskodni

9 6 Targyalás es kozmeghallgatas

A hatosag akkor tart targyalast, ha azt jogszabály eloirja,[75] vagy a tenyallas tisztazasahoz, illetve az egyezsegi kiserlet lefolytatasahoz **szukség van az eljárásban részt vevo személyek együttes meghallgatására**
A tárgyalás kezdetén a hatósagnak eloször meg kell allapitania, hogy az idézett és meghivott szemelyek megjelentek-e, továbbá ellenőrizni kell a megjelentek szemelyazonossagat Tajekoztatni kell a jelenlévőket jogaikról es kötelezettségeikrol (pl az ügyfelet és képviselőjét arról, hogy eszrevetelt tehet a targyalason elhangzottakra, kerdest intezhet a meghallgatott szemelyekhez, es inditvanyozhatja mas szemely meghallgatasat vagy mas bizonyitek beszerzeset)
A meg meg nem hallgatott tanuk nem lehetnek jelen mas tanu meghallgatasanal
Ezt követően kerül sor a résztvevők (ügyfel, tanu, szakérto stb) meghallgatására A meghallgatas sorrendjet – a tárgyalandó kérdés jellegétol függoen – a hatóság képviseloje határozza meg

A meghallgatást célszerű ugy megszervezni, hogy a meghallgatandó szemely először lehetőleg összefuggően előadhassa a mondanivalojat, majd ezt követően kerulhet sor arra, hogy a hatoság képviselője vagy más jelenlévők a meghallgatotthoz kerdéseket intezzenek

A targyalasrol kötelező jegyzőkönyvet készitени, célszeru egyidejuleg irásos jegyzokönyvet keszitени, s azt a targyalas befejeztevel a jelenlevőkkel aláiratni, mert ha hangfelvétel készül, az erről később leirt jegyzokönyv alairatása az érintettekkel már nehézségbe ütközhet

A tárgyalás soran az ügyfél es a közremuködok kötelesek tartozkodni a targyalas rendjenek megzavarasától pl az ellenérdeku fél összefüggo nyilatkozattetelenek akadalyozasa kozbeszólásokkal, hatoság megsértése, a tárgyalas engedély nélküli elhagyasa, fenyegető fellépes Azt, aki a targyalás rendjét megzavarja, a tárgyalas vezetoje rendreutasitja, ismetelt vagy sulyosabb rendzavaras eseten kiutasithatja, tovabba eljarasi birsaggal sujthatja Ha a kiutasitott szemely nem hajlandó a tárgyalas helyszinét elhagyni, a rendőrség segitségét kell kérni

9 6 1 Közmeghallgatas

A kozmeghallgatas celja, hogy olyan ugyekben, amelyekben pl adott letesitmeny epitesenek vagy tevekenyseg vegzesenek az engedelyezese jelentős számu személyt érint, az érintettek megfeleló tájekoztatást kapjanak errol, illetve a varható hatásokról, s egyben véleményt mondjanak es javaslatot tegyenek a szükségesnek itelt intézkedesekre Az ilyen jellegu ügyekben irja elő jogszabály a közmeghallgatás megtartásanak kotelezettseget,[76] a hatóság azonban akkor jar el helyesen, ha a nagyszámu érdekeltet erintó ugyekben jogszabályi kötelezettseg nelkul is a kozmeghallgatas megszervezese mellett dont
A közmeghallgatás helyérol és idejéről a hatoság – ha jogszabaly maskent nem rendelkezik – nyolc nappal korabban **hirdetmenyi** uton, tovabba **kozhirre tetel utján** ertesiti az erintetteket Célszeru azt is lehetové tenni, s erre az érintettek figyelmét az értesitesben felhivni, hogy a közmeghallgatás előtt bárki megtekinthesse az üggyel kapcsolatos dokumentumokat
A kozmeghallgatáson elhangzottakrol jegyzőkönyvet kell készitени

A kozmeghallgatason barki részt vehet, azaz senkinek nem kell igazolnia érintettsegét a napirenden szereplő ugyben A közmeghallgatast olyan helyiségben kell megtartani, hogy abba a várható résztvevők szamára elegendő hely legyen Ha nagy számu érdeklődő megjelenésere kell szamitani, celszerű arra is felkeszulni, hogy a kivul rekedtek hangszórok vagy monitorok utjan kovetni tudjak a kozmeghallgatas esemenyeit A kozmeghallgatast celszerű ugy megszervezni, hogy először a hatóság es/vagy a kerelmező ugyfel kepviselője adjon tajekoztatast a tervezett beruhazasaról, majd ezt követően kerüljon sor a kérdések es az eszrevetelek megtetelere

9 7 Egyezsegi kiserlet

Ha az eljárasban ellenérdeku ügyfelek vesznek részt, a hatóságnak célszeru arra törekedni, hogy az ügy megegyezéssel záruljon Ha az ügyfelek megegyeznek (egyezséget kötnek), ez egyszerusiti és rövidíti az eljarást, s a majdani vegrehajtás szempontjából is kedvezobb helyzetet teremt Ezert, ha jogszabály elrendeli, a hatósagnak a döntes elott meg kell kisérelnie egyezseg létrehozasát az ellenérdeku ügyfelek kozott Egyezsegi kiserletre akkor is sor kerulhet, ha az ugy termeszete azt egyebkent megengedi
Az egyezsegi kiserlet lenyeget tekintve egy sajatos targyalas, ezert elrendelesére és megtartasara a targyalasra vonatkozo szabalyokat celszeru megfeleloen alkalmazni Ha az egyezsegi kiserlet eredmenyes, a hatosag az egyezseget hatarozatba foglalja es jovahagyja [77] (Allaspontunk szerint annak sincs akadálya, hogy az ügyfelek a hatóság közremuködese nelkül kössenek egyezseget, s ezt a hatosag utobb jóvahagyja) Ha az egysegi kiserlet eredmenytelen, a hatósag az eljárast az altalanos szabalyok szerint folytatja

9 8 Igazolasi kerelem

A közigazgatási eljárásban a jogszabály határidot vagy határnapot szabhat meg az eljarás alanyai szamara az egyes eljarasi cselekmenyek megtetelere Ha az ugyfel, vagy mas kozremuködó elmulasztja a határidot vagy határnapot, igazolási kérelmet terjeszthet elo
A hatósági eljárásban megallapitott hatarido vagy határnap elmulasztása jelentos joghátránnyal jarhat a mulasztora nezve (birsaggal sujtjak vagy más szankciót állapitanak meg vele szemben, számára kedvezótlen döntés születik, nem tud élni jogorvoslati jogaval stb) Ezert, aki az eljárás soran valamely határnapot vagy hataridot **onhibajan kivul elmulasztott, igazolasi kérelmet terjesztheto elo** Az „onhibajan kivul"

75 Jogszabaly irja elő peldaul targyalas tartasat a kisajatitasi eljarasban (lasd a kisajatitasi rendelet 35 § (1) bekezdeset)

76 Lasd peldaul a környezetvedelmi torveny 93 §-at

77 Lásd a Ket 75 §-át

kifejezes egyreszt arra utal, hogy az erintett szemely rajta kivul allo ok miatt mulasztott (pl betegseg miatt nem tudott az idezesre megjelenni), masreszt ez a mulasztas a hatosag hibajara vagy tevedesere vezetheto vissza (pl rossz cimre kuldték az idézést, ezért azt az idezett nem kapta meg)

Az igazolási kérelemben elo kell adni a mulasztás okat, s valószinusiteni kell, hogy az nem a mulaszto hibájából történt Ha lehetséges, celszeru az ezt megalapozo bizonyitekot (pl orvosi igazolast) is csatolni a kerelemhez Az igazolási kerelem eloterjesztésével egyidejuleg az elmulasztott cselekmenyt is potolni kell

Peldaul fellebbezesi hatarido elmulasztasa eseten be kell nyujtani a fellebbezést, hianypotlasra adott hatarido elmulasztásakor csatolni kell a kert adatot, okiratot Hatarnap elmulasztasa esetén ertelemszerűen nem kerulhet sor az elmulasztott cselekmeny egyidejű potlasara

Az igazolasi kérelmet az elmulasztott hatarido utolsó napjától, illetve az elmulasztott hatarnaptol számított nyolc napon belül lehet eloterjeszteni Ha a mulasztás az érintettnek később jutott tudomasára, ez a határidó a tudomásra jutáskor, akadalyoztatas esetén pedig annak megszunese napjatol szamit Az elmulasztott hatarido utolsó napjától, illetve az elmulasztott hatarnaptol szamitott hat honapon tul nem lehet igazolasi kérelmet eloterjeszteni
Az igazolási kerelemrol az a hatosag dönt, amelynek eljárása soran a mulasztás történt Igy például az elso foku erdemi döntéssel szembeni fellebbezési határidó elmulasztása esetén az igazolasi kérelmet az első foku hatoság biralja el, mivel a fellebbezést az elso foku hatoságnal kell benyujtani [78] E szabaly alol egy kivetel van, nevezetesen a dontes ellen kereset benyujtasi határidejének elmulasztasa miatti igazolasi kerelmet akkor is a birósag biralja el, ha az ugyfel a keresetet a hatosagnal nyujtotta be
Ha a hatosag az igazolasi kerelemnek helyt ad, az ugyfelet eljarasjogi szempontbol olyan helyzetbe kell hozni, mintha nem mulasztott volna Ennek megfeleloen a hatosag a döntését módositja vagy visszavonja, az eljárást megszunteto döntes visszavonasa esetén az eljárást folytatja, az eljarasi cselekmenyt megismetli
Az igazolasi kerelemnek helyt ado dontest meg kell kuldeni mindazoknak, akik az eljaras megindításarol értesitest kaptak **E dontes ellen** azonban **nincs helye fellebbezesnek**
Az igazolási kérelmet elutasító döntes ellen az ügyfel nem fellebbezhet, kivéve ha a kérelem benyujtására fellebbezesi határido elmulasztása miatt kerult sor (Az elutasitast az erdemi dontes ellen benyujtott jogorvoslati kerelemben lehet kifogasolni) Az eljaras egyeb resztvevője fellebbezhet az igazolasi kerelmet elutasito dontes ellen
Ha a hatosag megtartotta az ugyfelek értesitesere es a hatarozat kozlesére vonatkozo szabalyokat, a fellebbezési és keresetindítási határido elmulasztasa eseten nincs helye igazolasi kerelemnek arra valo hivatkozassal, hogy az értesites vagy a hatarozat kozlese nem postai kézbesites utjan történt E szabály elsősorban azokra az esetekre vonatkozik, amikor nagyszamu ugyfel erintett az ugyben, vagy az ugy targyat képezo letesitmeny vagy tevékenyseg **hatásteruletenek** hatarat nem lehet pontosan megallapitani Ilyen esetekben a hatosag az ugyfeleket hirdetmeny es kozhirre tetel utjan értesiti, s ilyen modon tortenik a hatarozat kozlese is [79] A jogorvoslati kerelem benyujtasara rendelkezesre alló határido ilyenkor a hirdetmeny levetelét követo napon kezdodik

9 9 Az eljaras irataiba valo betekintes

A kozigazgatasi eljarasban a tárgyalas tartása nem tekinthető általánosnak Ennek hiányában az ügyfel az ügy állásáról az iratok megtekintesevel tud tajekozodni
Az eljárás irataiba való betekintes joga az ügyfél számára alapveto jogositvany, hiszen e nélkül nem tudja teljes körüen gyakorolni az eljaras soran ot megilletó jogokat Egyes esetekben harmadik személyeknek is jogos erdeke fuzódhet egy eljárás iratainak megismerésére, végül olyan iratok is keletkezhetnek egy-egy ügyben, amelyeknek a megismereset szeles korben is lehetové kell tenni A Ket ennek megfeleloen differencialtan szabalyozza az iratbetekintest

9 9 1 Az ugyfel iratbetekintesi joga

Az iratbetekintesi jog szabalyozasa soran egyensulyt kell teremteni az ugyfel jogai es jogos erdekei, valamint harmadik szemelyeknek az adatvédelemhez fuzodo jogai es érdekei között Foszabalykent **az ugyfel** szemelyesen, illetve a torvenyes vagy irasban meghatalmazott kepviseloje utján **betekinthet az eljaras során keletkezett iratokba, arról masolatot, kivonatot készithet, vagy masolatot kerhet** (Ez a jog akkor is megilleti, ha korabban nem vett reszt az eljarasban) Ha az ugyfel nem papiralapu iratba (pl elektronikus dokumentum, hangfelvetel) kivan betekinteni, akkor a hatosagnak kell biztositani e dokumentum megismerhetósegét Masfelól a törvény felsorolja azokat az iratokat, amelyekbe az ügyfél nem tekinthet be Ezek a következók

- A hatarozat (vegzes) tervezete
- A zárt tanácskozásról készult jegyzokönyv (E szabály elsősorban azokra az esetekre vonatkozik, amikor a döntés testulet hataskorebe tartozik, s a testulet zart tanacskozason hozza meg donteset)
- A védett tanu vagy bejelento személyazonosito adatait tartalmazó (zártan kezelt) jegyzokönyvbe vagy más irat
- Betekintesi vagy megismeresi engedely hianyaban az allamtitkot vagy szolgalati titkot tartalmazo irat (Ez esetben az ugyfel a titokbirtokos szervtol (titokgazdától) kérhet engedélyt a betekintesre)
- A torveny altal vedett egyeb adatot tartalmazo irat, ha azt az adat vedelmet szabalyozo torveny kizarja Ha a törvény nem zarja ki kategorikusan a betekintest, ezt a hatosag akkor engedheti meg, ha ennek hianya nem akadalyozza az ugyfelet a Ket -ben biztositott jogai gyakorlasaban Ilyen esetben tehat a hatosagnak kell merlegelnie, hogy indokolt-e az ugyfel szamara betekintest biztositani

Az iratbetekintesi jog biztositasarol kulon dontest (vegzest) hozni nem kell Ha peldaul az ugyfel levelben kerte e jog biztositasat, akkor elegendo ot szintén levélben értesiteni arrol, hogy mikor és hol élhet e jogaval **Az iratbetekintesi jog kizarasrol vagy korlatozásarol szolo dontest viszont vegzésben kell kimondani** Ez ellen az ugyfel csak ket esetben elhet onallo fellebbezessel

- ha ezt az ugy jogeros lezárását követóen keri, vagy
- a hatosag azert utasitotta el a kérelmet, mert a kérelmezot nem tekinti ügyfelnek

78 Lasd a Ket 102 § (1) bekezdeset

79 Lasd a Ket 80-81 §-ait

Az elso esetben azért van lehetoség önalló jogorvoslatra, mert akkor mar nincs mod az ugy erdemeben hozott hatarozat ellen jogorvoslati kerelemben vitatni az elutasito dontes jogossagát A másik eset akkor fordulhat elő, ha a betekintesi jogot kérelmező személy az eljárásban nem vett részt, azonban őt ügyfélnek kell tekinteni, a hatósag azonban e minőseget nem hajlando elfogadni
Az ügyfél az adatok konkrét megjelölésével kérheti az ellenérdeku ugyfél iratbetekintési joganak kizarasat szemelyes adatainak, valamint uzleti es mas maganérdekenek vedelmeben (Jogi szemely vagy jogi személyiseggel nem rendelkező szervezet ezt csak üzleti érdekei vedelmeben kerheti) A hatosag a kerelemnek – a korulmenyek gondos merlegelese utan – akkor ad helyt, ha ez az ellenérdeku ügyfelet nem akadalyozza a torvenyben foglalt jogai gyakorlasaban

9 9 2 Harmadik személy iratbetekintesi joga

A harmadik személyek iratbetekintesi jogát illetoen különböztetnünk kell a hatósági eljárás résztvevoi és egyéb személyek között Az első esetben a törvény ugy rendelkezik, hogy a szakérto és a hatósági közvetito az eljárási feladatainak ellátasahoz szukseges mertekben ismerheti meg az iratokat (azaz itt a hatosagnak kell mérlegelnie, hogy milyen iratok eseteben ad betekintesi jogot), a tanu pedig a vallomását tartalmazó jegyzokönyvbe tekinthet be A tanu szamara minden olyan iratba biztositani kell a betekintési jogot, amely az o vallomását, a kérdésekre adott válaszait stb tartalmazza, vagy reá vonatkozó megállapitást tartalmaz Az eljárás egyéb résztvevoi (pl tolmács, a szemletárgy birtokosa) azokba az iratokba tekinthetnek be, amelyek rajuk vonatkozo megallapitast, kötelezettseget vagy adatot tartalmaznak
Az eljárásban részt nem vevo harmadik személy számára a hatóság akkor engedheti meg az iratokba valo betekintést, ha igazolja, hogy az irat megismerese joga ervenyesitesehez, illetve jogszabalyon vagy hatosagi hatarozaton alapulo kotelezettsege teljesitesehez szukseges E jog tehat tobb szempontbol korlatozott

- A harmadik személynek igazolnia kell (pl okirattal) az irat megismeréséhez fuzodó jogat
- A harmadik szemely se tekinthet be azokba az iratokba, amelyeket az ugyfel sem tekinthet meg
- Csak a jogai gyakorlasahoz (kotelezettsegei teljesitesehez) szukseges iratokat tekintheti meg

Ha a harmadik szemely az iratbetekintes kizarasat vagy korlatozasat nem veszi tudomasul vagy vitatja, a hatosag arrol öt napon belul onallo jogorvoslattal tamadhato vegzesben rendelkezik
Torveny egyes ugyfajtakban meghatarozhatja az iratbetekintesre jogosult harmadik szemelyek koret

9 9 3 Barki által megismerhető iratok

Az adatvedelmi torveny biztositja egyes iratok bárki által történo megismerhetőségét Az allami vagy helyi önkormanyzati feladatot, valamint jogszabalyban meghatarozott egyeb kozfeladatot ellato szerv vagy szemely koteles rendszeresen kozze- vagy mas modon hozzaferhetővé tenni a tevekenysegevel kapcsolatos legfontosabb adatokat E szabaly alapjan azonban kizarolag a dontesek korlatlan megismerese biztositott, aki az ügy egyéb iratait is meg kivanja tekinteni, annak az elozo két pontban ismertetett modon igazolnia kell jogosultsagat A barki által megismerheto iratokat célszeru közzétenni

9 10 A bizonyitekok ismertetese az ugyfellel

Ha a hatosag az ugyfelet nem értesitette az eljaras megindítasarol es az ugyben bizonyitasi eljarast folytatott le, annak befejezesétol számított **ot napon belul** értesiti az ugyfelet, hogy az – az iratokba valo betekintes szabalyai figyelembevetelevel – megismerhesse a bizonyitekokat, azokra ot napon belul eszrevetelt tehessen, elni tudjon nyilatkozatteteli jogaval, es tovabbi bizonyitasra iranyulo inditvanyt terjesszen elo
Ez a szabály az ügyfél értesítéséhez hasonlóan elsosorban azt szolgálja, hogy az ugyfel elni tudjon jogaival, s ne csak a hatarozat kezhezvetelekor tudja meg, hogy ugyeben eljaras folyt Ez egyben a hatóságnak is érdeke, mert igy még a határozathozatal elott terjeszthet elő az ügyfél olyan inditványokat, amelyeket egyébkent csak a fellebbezésben tudna eloadni, ezzel csökkenthető azoknak az ügyeknek a száma, amelyekben jogorvoslati eljarasra kerul sor
A törvény szerint az értesités mellőzhető, ha az ügyfél már a bizonyítási eljárás során megismert minden bizonyitekot, es modjaban allt gyakorolni a jogait, vagy ha az ellenérdeku ügyfél nélkuli ügyben a hatóság teljesiti az ügyfel kérelmet Tekintettel arra, hogy az ugyfel kerelmere indult ugyben nincs szukseg az ugyfel ertesitesere az eljaras megindítasarol, a torvenynek ez utobbi fordulata azt sugallja, hogy erre az ertesitesre akkor is sor kerülhet, ha az ugyfel tudott ugyan az eljaras folytatasarol, de annak soran nem ismerte meg az osszes bizonyitekot Bonyolult ügyben tehát célszeru a döntéshozatal elott lehetőséget adni az ügyfélnek az összes bizonyíték megismerésere
Az értesités elosegiti az ügyfel jogainak érvényesülését, az ügyfél azonban nem köteles élni ezzel a lehetőséggel Ezért nem akadálya az eljaras befejezesenek, ha az ügyfél az eloirt határidon belül nem élt e jogával

10 Az eljaras akadalyozasanak kovetkezmenyei

Megfelelo szankció, illetve szankcióval való fenyegetettség hiján a hatóságok nem tudnák együttmuködésre birni azokat a személyeket, akik valamilyen okból nem hajlandók erre az együttmuködésre, de akiknek közremuködése nélkül nem lehet az eljárást eredmenyesen befejezni
A Ket szabalyozza az eljaras akadalyozasanak altalanos kovetkezmenyeit, az egyes tovabbi kovetkezmenyek (szankciok) alkalmazasanak lehetőségét és módját is rendezi Külön jogszabályok további szankciókat is megállapithatnak ilyen esetekre

10 1 Eljarasi birság

Az eljarasi birság a Ket altalanos szankcioja, azaz a kotelezettseg vetkes megszegese eseten – a torvenyben meghatarozott esetekben - eljárási birsag kiszabásának van helye Eljárási birság kiszabására az Ae is lehetőseget adott, azonban az abban – kozel huszonot éve – megallapitott birságösszeg ma már semmiféle visszatarto erővel nem rendelkezett A Ket ezért jelentosen megemelte a kiszabhato birsag alsó és felso határát Eszerint a birság legkisebb összege ötezer forint, mig a legmagasabb összege természetes személy esetén ötszázezer forint, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet eseteben egymillio forint A vegrehajtasi eljarasban ennel nagyobb összegu birság kiszabására is sor kerülhet

Birsag kiszabasara csak vetkesseg (azaz szandekossag vagy gondatlansag) esetén kerulhet sor Aki onhibajan kivul mulaszt (pl betegsege miatt nem tud az idezésnek eleget tenni), birsággal nem sujtható A kiszabható birsag alsó és felso határa közöttü intervallum kello lehetoseget biztosit a hatóságnak a megfeleló mérlegelesre Ennek soran a hatosagnak a következóket kell figyelembe vennie

- **A jogellenes magatartas sulyat es felrohatosaganak merteket** A jogellenes magatartás sulya mindenekelott az adott eljáráshoz, pontosabban annak eredmenyessegéhez valo viszonyban ertekelendó Más szoval minel inkabb akadalyozza e magatartas az eljaras eredmenyes folytatasat, annal szigorubban kell azt megitelni A felróhatóság mertékét illetoen pedig mérlegelni kell, hogy az erintett szemely tudatosan szembehelyezkedett-e a hatosag dontesevel, vagy gondatlan magatartása miatt mulasztott
- **Az erintett vagyoni helyzetet es jovedelmi viszonyait** A birsag osszeget tehat ugy kell megallapitani, hogy az ne hozza lehetetlen helyzetbe a jogsértot, ugyanakkor megerezze a buntetés sulyát Ez a merlegelési kötelesség a jogi személyek (jogi szemelyiseg nelkuli szervezetek) eseteben is fennáll, hiszen ezek körében találni hatalmas vagyonnal rendelkezó, illetoleg kifejezetten szegeny szervezeteket
- **Az eljárási birságnak ugyanabban az eljárásban történo ismételt kiszabása esetén az elózo birságolások számát és mérteket** Az eljarasi birsag egy eljarasban, ugyanazon kotelezettseg ismetelt megszegese vagy mas kotelezettsegszeges eseten ismetelten is kiszabható Fontos szempont, hogy a birsag kifizetesevel nem lehet a mulasztást „letudni" Ha például a szakérto az eloirt idon belül nem ad szakvéleményt, a birsag kiszabásával egyidejuleg uj határidot kell számára kituzni, s ennek elmulasztása esetén ismetelten birsagolhato A torveny ugyan nem mondja ki, de azt sugallja, hogy ha ismetelten szukseges birsagot kiszabni, akkor azt a korabbinal magasabb osszegben celszeru megállapitani

10 1 1 Ki sújtható eljárási birsaggal?

Eljarasi birsag a következo esetekben szabhato ki

- Ha a hatósági kozvetito neki felrohato okbol nem teljesiti a feladatát (41 § (6) bekezdes)
- Ha az idezett szemely az idezesnek nem tesz eleget, vagy meghallgatása elótt az eljaras helyerol engedély nélkül eltavozik, es tavolmaradasat vagy eltavozasat megfeleloen nem igazolja, továbbá ha az idezésre önhibajából eredo ittas vagy bódult állapotban jelenik meg (48 § (2) bekezdes)
- Ha jogi szemely vagy jogi személyiséggel nem rendelkezo szervezet képviselója nem jelent meg az idézésre, és a képviselo nevet a vezeto tisztsegviselo a hatóság felhivására nem közli, a vezeto tisztsegviselo sujtható birsaggal (48 § (6) bekezdés)
- Ha az ugyfel vagy képviseloje más tudomasa ellenére az ügy szempontjából valótlan tényt allit, vagy a kötelezo adatszolgaltatas körebe tartozó nyilatkozatában az ügy szempontjabol jelentos tenyt elhallgat (51 § (6) bekezdés)
- A szemle megtartasat vagy eredmenyes lefolytatasat akadalyozo szemely (56 § (8) bekezdes
- Ha a **szakértó** a közremuködést vallalta, es anelkul, hogy a hatarido meghosszabbitása iranti igenyet vagy akadályoztatasat elozetesen bejelentette volna, nem teljesiti feladatait határidore (59 § (6) bekezdés)
- Aki a targyalas rendjet zavarja (62 § (4) bekezdes)
- A helyszini ellenorzés megtartását vagy eredmenyes lefolytatását akadályozo személy (56 § (8) bekezdés, 88 § (4) bekezdes)
- Ha a penzugyi intezmeny a kotelezett rendelkezesere allo fedezet ellenere a vegrehajtasra vonatkozo megbizast (azonnali beszedési megbizas) nem teljesiti, az intézmény felelós munkatarsa, vagy ha ez nem állapithato meg, az intézmeny vezetoje eljárási birsaggal sujthato (133 § (5) bekezdes)
- A munkaberre vezetett vegrehajtasra vonatkozo munkáltatói kötelesség megszegese esetén az elozo pontban foglaltak szerint szabható ki birsag (134 § (3) bekezdes)
- Ha a meghatarozott cselekmeny vegrehajtasa (a teljesites elmaradasa) a kotelezettnek felrohato (140 § (1) bekezdes d/ pont)
- Biztositasi intezkedes vegrehajtasa soran ugyanazokban az esetekben szabhato ki birsag, mint a kotelezettseg teljesitesere iranyulo végrehajtas eseten (151 § (3) bekezdes)

A hatosag az eljarasi birsag osszeget mersekelheti, ha annak kiszabasa utan a birsaggal sujtott szemely eleget tesz kotelessegenek (pl a szakertó elvegzi a feladatát)
Az eljarasi birsagot megallapito vegzest vissza kell vonni, ha az idezett szemely elfogadhatoan igazolja távolmaradásanak vagy eltavozasanak indokat

10 2 Egyeb szankcios

Az eljárási birság kiszabása nem mentesiti a jogsérto személyt a torvenyben vagy egyeb jogszabalyokban meghatarozott jogkovetkezmenyek, szankcios alol [80] A Ket -ben ilyen szankcio peldaul az **elovezetés**, vagy jogsertes miatt megismetelt egyes eljarasi cselekmenyek koltsegeinek megfizetese

A más jogszabalyokban megállapitott szankciók közül legsulyosabbak a buntetőjogi szankciók A hamis tanuzas bűncselekmenyet követi el az, aki birósag vagy mas hatósag előtt az ügy lenyeges körülményére valotlan vallomást tesz, vagy a valót elhallgatja Hamis tanuzás miatt mindaddig, amig az az ügy, amelyben a hamis tanuzást elkovettek, nem fejeződik be, buntetőeljaras csak az alapugyben eljáró hatóság feljelentese alapjan indithato Ugyancsak bűncselekmenyt kovet el, aki mast hatosagi ugyben hamis tanuzasra rabirni torekszik Hatosagi eljarassal kapcsolatos lehet a hatósagi eljáras akadalyozasa bűncselekmenye, amit az követ el, aki mast erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kenyszerit, hogy a hatósagi eljarasban a törvenyes jogait ne gyakorolja, vagy a kötelezettségeit ne teljesitse

80 Lasd meg a 170 §-t

VII fejezet

A hatóság döntései

A közigazgatási eljárásban a tényállás tisztázása során, illetve a tényállás tisztazasát követoen a hatóság döntést hoz Az ügy érdemében a hatóság döntése – általában – a határozat meghozatala, míg az un eljárási kérdesekben végzéssel dönt a hatóság

A hatosagi eljárás egyik celja az adott ügyben szükséges dontések meghozatala es ervényesítése A döntés lehet

a) határozat (beleértve az egyszerusitett határozatot),
b) vegzés,
c) ideiglenes intézkedés,
d) egyezség jóváhagyása,
e) hatósági szerzódés,
f) határozat jellegu okirat (pl hatósági bizonyitványok),
g) jogszerű hallgatással „létrehozott" hatarozat

A fentieken tul a konkrét utasítás, mint egyedi aktus is szerephez juthat a hatósági eljarasban A szerv vezetője barmely ugyben soron kivuli eljarasra utasithatja az ugyintezőt, a kiadmanyozasra jogosult vezető pedig meghatározott tartalmu dontés-tervezet elkészítesere is A hatosagok közötti eljarásban szintén helye van a konkrét utasitasnak A hatósag mulasztasa esetén a felugyeleti szerv ujabb határidő kitűzésevel a mulaszto hatósagot harom napon belul az eljáras lefolytatására utasitja (Ket 20 § (2) bek) Ebben az esetben az utasitas kibocsatasa kotelező A felugyeleti szerv eljárasa keretében, „szukseg esetén az ugyben eljart hatósagot uj eljarasra utasithatja" (Ket 115 § (2) bek) Ebben az esetben a konkret utasitás a felugyeleti jog egyik, de nem kizarolagos eszkoze

A döntesek szerkezetevel kapcsolatban mindenekelott azt kell kiemelni, hogy a Ket külön-külön szabályozza a **határozat** és a **végzés struktúráját**
A határozat a következó részekbol áll
- fejlec,
- rendelkezo rész,
- indokolás,
- záro rész

- **A fejléc** tartalmazza a hatósági jogviszonyban résztvevok es a hatósági ügy legfontosabb adatait

- a hatosag megnevezését és ügyintézojének nevét,
- az ügy számát és tárgyának a megjelölését,
- az ügyfél nevét, lako- vagy tartozkodási helyet, illetve az ügyfél megnevezését, székhelyet vagy telephelyét

Kozhely, de mégis indokolt ramutatni az adatok pontos rogzítésenek a fontossagara A kisebb-nagyobb sulyu pontatlansagok a kesőbbiekben sok felreertest es kellemetlenseget okozhatnak. Nem veletlen, hogy pl nevelıras eseten, hivatalbol vagy kerelemre, jogorvoslasnak van helye (Kiavitas)
Az ugy targyának rovid, tomor, de ugyanakkor pontos meghatarozasa a nyilvantartas vezetes es visszakereses szempontjabol jelentős A targy megjelölese nem mindig végezhető el rutinszerűen A feluletesseg a későbbiekben sok bonyodalommal jarhat egyutt

- A **rendelkezo rész** lényegében a döntest es az ahhoz kapcsolódó tartalmi elemeket foglalja magába
- Az **indokolás** elsódleges rendeltetése a döntés megalapozása és elfogadtatása (A részletesebb kifejtést szintén a késobbiekben végezzük el)
- Az utolsó (**záró**) **rész** tartalmazza

- a döntéshozatal helyét és idejét,
- a kiadmányozó nevét, hivatali beosztását és aláirasát,
- a hatósag bélyegzólenyomatát,
- a minositett elektronikus alairást, ha elektronikus dokumentum formajában kerül kiadásra a döntes

1 A határozat

1 1 A határozat rendelkezó része

A határozattal szemben alapvető követelmeny az egyértelmuség A többféle értelmezés lehetosége jogbizonytalanságot eredményez A lehetőséghez kepest el kell kerülni az ügyfel számára nem-, vagy nehezen ertelmezheto szakkifejezesek hasznalatát A bonyolult es/vagy több döntést magába foglaló rendelkezés megfogalmazásakor erre a körülményre fokozott figyelmet indokolt forditani

A határozat kiemelkedóen fontos eleme a rendelkezo rész, amely tartalmazza a hatóság döntesével az ügyfél számára meghatározott jogokat és kötelezettségeket, illetve az ügyfél jogainak védelmét segito tájékoztatásokat
Amennyiben szükséges, a rendelkezo rész un kikötéseket is tartalmazhat (pl az engedélyezett tevékenység folytatásához szükséges feltételek biztosítása) A kikötés a tartalmát tekintve a döntés része, amely a határozatba foglalt jogok és kötelességek gyakorlasának elófeltetele, illetve feltétele lehet
A rendelkező részben külön ki kell kimondani a hatarozat fellebbezésre való tekintet nélküli végrehajthatóságát (101 § (4) bek) és meg kell indokolni
Az elsofoku eljárásban a rendelkező részben kell tájekoztatni az ügyfelet a jogorvoslat, a fellebbezes, a keresetindítás lehetőségére A jogorvoslatra való figyelmeztetés soran célszeru felhivni az ügyfél figyelmet arra, hogy – ha volt ilyen – a szakhatóság állásfoglalása ellen a határozat ellen benyujtott fellebbezés elóterjesztésével van lehetóseg A fellebbezési eljárás keretében hozott határozatba a keresetindítás lehetoségét kell belefoglalni A rendelkező részbe azt is közölni kell, hogy a jogosultak **milyen határidón belul, mely szervnél** terjeszthetik elo jogorvoslati kérelmuket es kell-e, illetve milyen összegu illeteket kell fizetniuk
Az érdemi döntesre jogosult hatóságnak a határozat rendelkező részében – ha az eljárásban szükseg volt szakhatóság közremuködésére – fel kell tüntetni
a/ a szakhatosag megnevezését,
b/ a szakhatóság hozzájárulasát és az egyedi szakhatósági eloirást vagy feltételt (együtt szakhatósagi állásfoglalás)

A rendelkezo részben – ha a dontes kotelezest tartalmaz – kozolni kell a kotelezettseg teljesitesenek hatarnapjat vagy hataridejet is A hatarozat rendelkezesenek önkentes betartasat segitheti elo, hogy a hatóság köteles felhivni az ügyfel figyelmét az önkéntes jogkövetés elmaradasanak kovetkezmenyeire A hatarozatban rendelkezni kell az eljarasi költségek viseléséről is
Végül tajekoztatni kell az ugyfelet a fellebbezesi illetek es a hatarozatban megállapitott fizetesi kotelezettség elektronikus uton való megfizethetoségerol

1 2 Indokolás

Az indokolas alapveto rendeltetese a döntés **tenybeli** es **jogi** megalapozasa A gondosan megszerkesztett indokolas nemcsak tajekoztatast ad, informaciót nyujt, hanem meggyozó erével is rendelkezik Az indokolás legyen teljes köru, a döntési folyamat minden lenyeges reszere terjedjen ki
Az indokolas elso eleme a tenyallas megallapitasa es annak megalapozasa Az indokolásba az ügyfel által eloterjesztett, de mellozött bizonyitast és a mellózés indokait is bele kell foglalni
Az indokolas tartalmazza – a merlegelesi, meltanyossagi jogkorben hozott hatarozat eseten – a figyelembe vett szempontokat es tenyeket
A tényallás megallapitasa mellett az indoklas masik fo eleme a döntés alapjául szolgáló **jogszabalyhelyek** pontos **meghivatkozasa** A pontosság alatt az is értendó, hogy nem eleg a jogszabaly megjelolese (szamanak es cimenek indoklasba foglalasa), hanem konkretan meg kell jelolni a rendelkezest (szakasz, bekezdés, pont stb) es a hivatkozott rendelkezest be kell idezni az indokolas szovegebe Nyilvanvalo, ha a hatosag a rendelkezeset tobb jogszabalyhelyre alapozza, a pontos meghivatkozast mindegyik esetben el kell vegezni Mindig az „alap" jogszabalyt kell meghivatkozni, méghozza akkent, hogy a hatarozat meghozatalanak napjan hatalyos szoveget kell iranyadonak tekinteni
Uj elem a Ket -ben, hogy az indoklasban a hatosag hataskoret es illetekesseget megallapito jogszabalyokra is utalni kell
A jogorvoslati kérelemben a tényállás tisztázása és a jogszabalyhelyekre történo hivatkozas egyaránt kifogás targyává tehető
A hibak jelentós része arra vezetheto vissza, hogy nincs meg az elvárt összhang a határozat rendelkezó része és az indokolas között Ennek ketféle elófordulasa ismert Az egyik, amikor a két rész elemei összekeverednek a döntés indokolást is tartalmaz, és megfordítva A masik esetben a rendelkezó rész és indokolas „koszono viszonyban" sincs egymással Ezekre a hibakra azert is erdemes odafigyelni, mert a Ket a korabbiakhoz kepest szigorubb kovetelmenyeket allit fel a donteshozatallal szemben
Az indokolasban közolni kell a szakhatóság allasfoglalasat es az allasfoglalas indokolasat is

2 A végzés[81]

A végzes elemei a következok fejléc, rendelkezo rész, indokolas, záró rész

- A hatarozat es vegzes „fejlecere" vonatkozo szabalyok azonosak
- A végzés rendelkezo resze tartalmazza
  - a dontest,
  - a fellebbezés vagy a keresetindítás lehetoségére valo figyelmeztetést,
  - tájékoztatast a fellebbezés elektronikus uton történo benyujtasáról
- A vegzesbe foglalt dontest reszletesen indokolni kell es meg kell hivatkozni azokat a jogszabalyhelyeket, amelyek alapjan a hatosag a vegzest meghozta, tovabba utalni szukseges a hatosag hataskoret es illetekesseget megallapito jogszabalyokra
- Az utolso (zaro) resz tartalmi elemei megegyeznek a hatarozateval

A Ket szabalyozza az egyszerusitett vegzes esetet is, amikor kimondja, hogy ha a vegzes kizárólag valamely eljárasi cselekmény idopontjat határozza meg, az indokolás mellozheto
A hatoság egyszerusitett végzést hozhat abban az esetben is, ha az indokolás kesleltetné a döntés meghozatalat és a kesedelem életveszellyel, vagy sulyos kárral fenyegeto helyzet kialakulásahoz vezetne Ebben az esetben azonban az indokolást pótolni kell és azt a döntéstol szamitott 5 napon belul meg kell kuldeni az ugyfelnek

81 A Ket által megengedett, illetve eloirt vegzessel történő dontesek eseteit az 1 sz melleklet tartalmazza

A VEGZÉSSEL MEGHOZHATÓ DÓNTÉSEK A KET-BEN

ÖNALLÓ FELLEBBEZESSEL MEGTAMADHATÓ VEGZESEK	ÓNÁLLÓ FELLEBBEZÉSSEL NEM TAMADHATÓ VÉGZESEK
1) Eljárás megszuntetése megelozés alapjan (21 § (6) bekezdese) 2) Eljáras megszuntetese hataskorı és illetekessegı vita egyeztetese alapjan (23 § (2) bekezdése Az eljaras megszuntetése (31 §) 3) A kerelem érdemı vizsgalat nelkulı elutasıtása (30 §) 4) Az eljaras felfuggesztese (32 § (7) bekezdese) 5) Eljarası bırság kıszabasa (61 § (1) es (5) bekezdese) 6) Igazolási kerelem elutasıtasa fellebbezési határıdo elmulasztasa eseten (66 § (3) bekezdese) 7) Igazolası kérelem elutasıtasa az eljaras egyeb resztvevője terhére (66 § (3) bekezdése) 8) Harmadık személy ıratbetekıntési joganak kızarasa, korlatozasa (69 § (4) bekezdese) 9) Az ıngóság pénzegyenertékenek megállapıtasa (143 § (6) bekezdese) 10) A végrehajtás megszuntetese (149 § (1) bekezdese) 11) Vegrehajtası kıfogasról dontes (152 § (2) bekezdese) 12) Dontes az eljarası koltségek viseléséről (158 § (1) bekezdese) 13) Koltsegmentesseg ırantı kerelem elutasıtasa (159 § (5) bekezdese)	1) Jogutódlas megallapıtasa kerelemre ındult ugyben (16 § (2) bekezdese) 2) Ideiglenes ıntezkedes (22 § (4) bekezdese) 3) Kızaras az eljárásbol az ugyfel által bejelentett ok alapjan (43 § (2) bekezdese) 4) Elővezetés elrendelése (48 § (3) és (5) bekezdesei) 5) Tárgyı bızonyıtekok lefoglalasa (50 § (7) bekezdese es 92 § (2) bekezdese) 6) Szemletargy lefoglalasa (56 § (7) bekezdese) 7) Szakérto kırendelése (58 § (1) és (7) bekezdese) 8) Igazolası kerelem befogadasa (66 § (2) bekezdese) 9) Határıdon tul, vagy nem a jogosult által benyujtott fellebbezés elutasıtasa (104 § (2) bekezdese) 10) Végrehajtas elrendelese (130 § (1) bekezdese) 11) Pénzugyı ıntezmeny kotelezese beszedesı megbízás teljesitesere (133 § (5) bekezdese) 12) Letıltas elrendelese a munkaltato fele (134 § (1) bekezdese) 13) Jelzalogjog bejegyzésének elrendelése (136 § (4) bekezdese) 14) A vegrehajtas foganatosıtasahoz szukseges ıntezkedes elrendelese (142 § (2) bekezdese) 15) Penzkovetelés bıztosıtasa (151 § (1) bekezdese) 16) Dolog zarlata bıztosıtası ıntezkedesként (151 § (1) bekezdese)

Eljaras végzéssel való megszüntetése, megelozés elve alapján
Ket 21 § (6) bek ,

Eljaro kozigazgatasi hatosag
Elérhetosége
Ugyintezoneve
Ugyirat szam

Targy
ugye

V e g z e s

Ugyfel megnevezese
Lakohelye (szekhelye, telephelye, szallashelye) ugyfel
ugyeben inditott eljarast megszuntetem, mivel hivatalos tudomasomra jutott, hogy ugyanebben az ügyben más hatóság megelozés alapjan mar eljart

Döntésem ellen a kézbesitést követő naptól számitott 15 napon belül lehet fellebbezest benyujtani, amelynek illeteke Ft A fellebbezest a masodfoku kozigazgatasi hatosaghoz kell cimezni, de kozigazgatasi hatosagomnal kell benyujtani (Elektronikus uton a fellebbezést a megnevezésu ügyfelkapun nyujthatja be)

I n d o k o l a s

ugyfel ugyeben eljaras megindítasat kezdemenyezte hatosagomnal A közigazgatási hatóság értesitése alapján tudomásomra jutatott, ugyanebben az ügyben ott is eljárás folyik és a megelozés elve alapjan a kozigazgatasi hatosag illetekes az eljarasra Ezert a 2004 evi CXL torveny (a tovabbiakban Ket) 21 §-anak (6) bekezdese alapjan az eljarast megszuntettem
A fellebbezesi lehetőséget a Ket 98 § (2)-(3) bekezdesei, valamint a 99 § (1) bekezdes alapjan adtam meg

Az fellebbezesi illeték mertekét az illetékekről szóló 1990 évi XCIII évi törvény 29 §-a valamint 50/2004 (XII 29) Korm rendelet 1 §- a alapjan allapitottam meg

, 200 ev ho nap

P H

(közigazgatási szerv vezetoje)
(kiadmanyozo neve, beosztasa)

Erről értesül
Ugyfel
Irattar

Jegyzet
Szintén végzéssel kell megszüntetni az eljárást, ha ugyanabban az ugyben más hatóság elott eljárás van folyamatban, illetve mar dontott

Kerelem erdemi vizsgalat nelkul valo elutasitasa vegzessel
Ket 30 § a) pont

Eljaro kozigazgatasi hatosag
Elérhetosege
Ugyintézo neve
Ugyirat szam

Targy
ugye

V é g z e s

Ugyfel megnevezese
Lakohelye (szekhelye, telephelye, szallashelye) ugyfel
ugyeben inditott eljarast erdemi vizsgalat nelkul elutasitom, mivel az eljarasra magyar hatosagnak nincs joghatosaga

Döntésem ellen a kézbesitést követó naptól számitott 15 napon belul lehet fellebbezest benyujtani, amelynek illeteke Ft A fellebbezest a masodfoku kozigazgatasi hatosaghoz kell cimezni, de kozigazgatasi hatosagomnal kell benyujtani (Elektronikus uton a fellebbezest a megnevezesu ügyfélkapun nyujthatja be)

I n d o k o l a s

ugyfel ugyeben eljaras megindítasat kezdemenyezte hatosagomnal A kerelmet megvizsgáltam és megállapitottam, hogy a kérelem nemzetközi jogsegély utján, illetve mas módon sem teljesitheto, mert az eljárasra magyar hatosagnak nincs joghatosaga Ezert a kerelmet a 2004 evi CXL torveny (a tovabbiakban Ket) 30 §-anak a) pontja alapjan vizsgalat nelkul elutasitottam A hivatkozott torvenyhely kimondja, hogy A hatosag a kerelmet erdemi vizsgalat nelkul, nyolc napon belul vegzessel elutasitja, ha az eljarasra magyar hatosagnak nincs joghatosaga,

A fellebbezési lehetoséget a Ket. 98 § (2)-(3) bekezdesei, valamint a 99 § (1) bekezdese biztositja

A fellebbezési illeték mértekét az illetékekrol szólo 1990 évi XCIII évi törvény 29 §-a valamint 50/2004 (XII 29) Korm rendelet 1 §- a alapjan allapitottam meg

, 200 év ho nap

P H

(kozigazgatási szerv vezetoje)
(kiadmanyozo neve, beosztasa)

Erról értesül
Ugyfel
Irattar

3 Az egyszerusített döntés

A kozigazgatasi eljaras alapelve, hogy a kozigazgatasi hatosag, tobbek kozott, a gyorsaságra és egyszeruségre törekedve jár el A gyorsasagot, az eljárás leegyszerusitését szolgalja, hogy a hatóság a törvenyben meghatározott feltételek fennallása eseten un egyszerusitett döntést hozhat Egyszerusitett döntés csak kerelemre indult ugyben es akkor lehet hozni, ha
- jogszabaly ezt megengedi,
- a hatósag az ugyfel kérelemenek helyt ad, es
- az ügyben nincs ellenérdeku ügyfél (Ket 71 § (3) bek)

Az egyszerusites azt jelenti, hogy a hatarozatnak nem kell tartalmaznia
- a jogorvoslatrol szolo tajekoztatast,
- es az indoklast

4 Egyezség jóváhagyasa

A közigazgatasi eljárásban sajátos döntés az egyezség jóváhagyása Az eljarasban résztvevó ellenérdeku felek a megkövetelt feltételek fennallasa eseten megallapodhatnak egymással az ügy kimenetet illetoen (pl a gyámugyi eljárásban megallapodnak a gyermek láthatásáról)
A megallapodas azonban akkor lesz ervenyes, ha azt a hatosag jovahagyja es hatarozatba foglalja
Az eljaras soran

a) ha jogszabály elóirja, a hatóságnak a döntés meghozatala elott meg kell kisérelni az egyezség létrehozását az ellenérdeku ügyfelek kozott,
b) egyezségi kisérletre akkor is sor kerülhet, ha jogszabály ugyan nem irja eló egyezségi kisérlet tartasat, de azt az ugy termeszete megengedi,
c) az egyezsegnek ki kell terjednie a teljesitési hatarídore és a költségek viselésére is

A hatosag az egyezseget hatarozatba foglalja es jovahagyja, amely ellen nincs helye fellebbezesnek

5 A hatósági szerzodés

A közjogi (ezen belül a közigazgatásijogi) szerzodes gyujtofogalomkent ismert, és ezen belül különbözo fajta szerzódesek alakultak ki Ezek kozul az egyik nevesitett es viszonylag jol korulhatarolhato fajta a hatosagi jogalkalmazas koreben szamos allamban meghonosodott hatosagi szerzódes Tény viszont az is, hogy „fiatal" intezmeny, es a hazai kozigazgatasi eljarási jogban nincs elózmenye
Mi támasztja alá a létjogosultságát? Mindenekelótt az a szemléletbeli változás, amelynek hatasara a modern kozigazgatas kozhatalom gyakorlása is átalakul A Ket koncepcioja ennek lenyeget a következoképpen fogalmazta meg A demokratikus jogallamok közigazgatását az is jellemzi, hogy

a) nem minden esetben hatalmi pozicioból targyal az ugyfellel,
b) nem törekszik a közerdek kizárólag hatalmi eszközökkel történo elérésére

Egyebirant általános tendenciának tekinthető, hogy a különbözo államok közigazgatasában a mellérendeltségi kapcsolatok felerosódnek és a kozigazgatasi jogba a polgari jog egyes elemei atkerulnek
A hatósagi szerzodésnek ott és akkor van létjogosultsága, ahol és amikor kölcsönös elónyökkel jar az ugyfel es a hatosag szamara Mindenfajta eroltetés és tulzás csak gatolja az intezmeny meggyokeresedeset
A kulfoldi tapasztalatok arrol tanuskodnak, hogy az intezmeny kulonosen az épitesugyi igazgatasban, a telepulesfejlesztes és telepulesrendezes koreben, valamint a kornyezetvedelemben bizonyul sikeresnek
A fentiekkel függ össze a követelmények széles köru meghatározása A hatósági szerzodés akkor köthető, ha

a) azt jogszabály lehetove teszi,
b) a szerzodést irasba foglaljak

A miniszteri rendelet kivetelevel minden jogforrasban tovabbi felteteleket is meg lehet hatarozni

Ha a hatósagi ügyben szakhatósági állasfoglalást kell beszerezni, akkor a szerzodés elofeltetele a szakhatosagi hozzajarulas megadása, tovabba az abban meghatározott eloirásoknak és felteteleknek a szerzodésbe foglalása
Amennyiben a megkötendo szerzódés harmadik személy jogat vagy jogos érdekét érinti, a szerzodés megkötése elótt be kell szerezni az erintett irasbeli hozzajarulasat
Jogszabaly kikotheti a szerzodés érvenyességi feltételekent a hatóság felugyeleti szervenek a hozzájarulását Ennek beszerzéserol a szerzodó hatóság gondoskodik
A feltetelek fennallasa azonban nem keletkeztet szerzodesi kenyszert A törvény ugyanis „csak" a szerzodéskötés lehetóségét biztositja A hatósági szerzodés alapvetó jellemzoje, hogy a kötelezettségek önkéntes teljesitésére épül, mögötte azonban „látens jelleggel" meghuzódik a benne foglaltak kikenyszeritesenek a lehetosege
A szerzódésszegés következménye ügyféli oldalon

- a szerzodés jogeros és végrehajthato hatarozatnak minosül,
- a hatosag, figyelembe veve az addigi teljesitest, hivatalbol intezkedik a vegrehajtas elrendeléséról

A szerzodésszegés következménye a hatósag oldalán

- az ugyfel teljesitesre iranyulo felhivast juttathat el a hatosaghoz,
- a felhivás eredmenytelensége eseten, a szerzodésszegés tudomásara jutasától szamitott harminc napon belul, a kozigazgatasi ugyekben eljaro birosaghoz fordulhat

Hatósági szerzódes megkötésére kerülhet sor pl akkor ha a rendezési terv szerint egy adott telek nem épithető be a kívánt módon, mert hiányzik a megfelelő csatorna Az ügyfél a hatósági szerződésben kötelezettséget vállalhat a csatorna megepitésére és a hatóság ennek eredményeként kiadhatja az épitési engedélyt

A hatékony környezetvédelmet szolgálhatja, ha a hatóság hatósági szerződést köt a szennyezővel, hogy az a szennyezés mértékét 3 éven belül a felér csökkenti és addig a hatóság nem él a birságolási jogaval Amennyiben az ügyfél nem tesz eleget a szerződésben vállalt kötelezettségének, a hatóság az elévülési időn belül visszamenolegesen kiszabja a birsagot, annak maximum értékén

A szerzodés, mint általában a szerzodések, a felek akaratából módositható A hatósági szerzódes azonban – szemben a polgari jogi szerzodesekkel – csak akkor módositható, ha

a) az ügy szempontjából jelentos uj tények merültek fel,

b) a szerződéskötéskor fennálló körülmények lényegesen megváltoztak
A modosítást bármelyik fél kezdeményezheti Ha a módosításban a felek nem tudnak megegyezni, vagy vita merül fel a módosítás törvényi feltételeiről, akkor a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól kérhetik a szerződés módosítását vagy megszüntetését
Előfordulhat, hogy az ügyfél saját érdekeire tekintettel olyan kötelezettséget is vállal, amelyre hatósági határozattal nem lenne kötelezhető Ilyen esetekben szerződéskötésre csak akkor kerülhet sor, ha az ügyfél saját szerződésszegése esetére szólóan az általa vállalt többlet kötelezettség tekintetében is alávetí magát a szerződésszegés következményeinek

6 A döntés közlése

A hatóság döntésének végrehajtásához szükséges, hogy a döntést az érintett megismerje A döntés megismerése érdekében a hatóság a döntést közli az érintettekkel
A döntések közlésének mindenekelőtt az adja meg a jelentőségét, hogy a hatóság aktusába foglaltak joghatása általában a döntés közlésének időpontjában veszi kezdetét (a jogorvoslathoz való jog, a végrehajthatóság beálltának a kiszámítása stb) Erre figyelemmel a döntések közlésének szabályozása garanciális jelentőségű
Ez a hatóság oldaláról abban nyilvánul meg, hogy neki kell igazolnia a közlés szabályszerű megtörténtét A határozatot közölni kell az ügyféllel és mindazokkal, akikre nézve a határozat jogot vagy kötelezettséget állapít meg, illetve a szakhatósággal és jogszabály rendelkezése esetén más hatósággal, vagy állami szervvel
A Ket hatféle módon teszi lehetővé a hatóság döntéseinek a közlését
- postai úton,
- személyesen írásban vagy szóban,
- elektronikusan, illetve távközlési úton,
- hirdetmény útján,
- kézbesítési meghatalmazott, vagy ügygondnok útján,
- hatósági kézbesítő útján
A hatóság azonban önkényesen nem válogathat a lehetőségek közül
Jelentősen megváltozott, egyszerűsödött a határozat külföldi ügyfélhez történő eljuttatásának a szabályozása Ha jogszabály vagy nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik a külföldi ügyfélnek a határozatot
- közvetlenül,
- képviselője vagy
- kézbesítési meghatalmazottja útján kell megküldeni
Közömbös tehát az, hogy az ügyfél természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet
Az a gyakorlatban gondot okozhat, hogy a törvény ezen a helyen csak a döntés egyik fajtájáról, a határozatról rendelkezik Nézetünk szerint ezt a szabályt indokolt lenne kiterjesztő módon értelmezni és hasonlóan eljárni azokban az esetekben, ha a végzés ellen önállóan fellebbezésnek van helye

6 1 A kézbesítési vélelem

A kézbesítési vélelem eredeti rendeltetése az volt, hogy megakadályozza, de legalább is korlátozza a döntéshozatal és a döntés érvényesítés elhúzódását Az időközben bekövetkezett társadalmi változások miatt azonban esetenként az ügyfeli jogok érvényesítését megnehezítette vagy éppen lehetetlenné tette a kézbesítési vélelem intézményének nem kielégítő jogi szabályozása Erre figyelemmel hozta meg az Alkotmánybíróság a 46/2003 (X 16) AB határozatát „Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a jogalkotó alkotmányellenes helyzetet idézett elő azzal a mulasztásával, hogy nem szabályozta az erre irányuló törvényekben és más jogszabályokban a hivatalos irat postai kézbesítésével fuzodó bírósági és más hatósági eljárásban általánosan érvényesülő vélelem megdöntésének lehetőségét Az Alkotmánybíróság felhívta a jogalkotót, hogy feladatának 2004 június hó 30 napjáig tegyen eleget "

Ha a postai úton történő kézbesítés azért hiúsul meg, mert a címzett vagy meghatalmazottja úgy nyilatkozik, hogy a küldeményt nem veszi át, az iratot a megkísérlés napján kézbesítettnek kell tekinteni
A gyakorlatban azonban a megkísérlés bizonyítása körül adódhatnak nehézségek (pl ki tekintheto meghatalmazottnak stb)
Amennyiben az első megkísérlés után a küldemény „nem kereste" jelzéssel érkezik vissza a hatósághoz, a második megkísérlést követő **otodik** munkanapon, az ellenkező bizonyításig, az iratot kézbesítettnek kell tekinteni Ekkor tehát beáll **a megdöntheto kézbesítési vélelem** Az eljárás megindításáról szóló értesítés és a hatósági döntés kézbesítése esetén a hatóság „a kézbesítési vélelem beálltát megalapozó hivatalos irat megküldésével nyolc napon belül értesíti az ügyfelet " Az átvétel megtagadása, az iratra a „nem kereste" jelzéssel a hatósághoz történő visszaérkezése esetén az iratot kézbesítettnek kell tekinteni (kézbesítési vélelem)
A fenti vélelem azonban megdönthető A megdöntésére irányuló kérelmet az ügyfél (képviselője, meghatalmazottja) a kézbesítési vélelem beálltáról történő tudomásszerzéstől számított **tizenot napon belül**, de legkésőbb hat hónapon belül terjesztheti elő A hat hónap jogvesztő határidő, kivéve azt az esetet, ha a jogerősse vált döntés (határozat) alapján megindult a végrehajtási eljárás

6 2 A közlési módok

- Ma még dominál a postai úton történő kézbesítés A későbbiek szempontjából meghatározó jelentősége lehet annak, hogy az az eset minősül postai úton történő kézbesítésnek, ha a döntést hivatalos iratként adták fel és kézbesítették
- A hatóság a döntést a **jelenlévő** ügyféllel írásban vagy szóban is közölheti A szóbeli közlést jogszabály kizárhatja Mind az írásban, mind a szóban történő közlést azonban dokumentálni kell Az ügyfél kérheti a szóban hozott döntés kézbesítését
- A döntés közlése akkor történhet elektronikus úton, ha törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet nem tiltja

Az elektronikus közléssel kapcsolatban fontos figyelembe venni a következőket
- az ügyfél az eljárás bármely szakaszában választhat az ügyintézés hagyományos és elektronikus formája között,
- az ügyfél abban az esetben is kérheti, hogy a hatóság a döntést hagyományos úton kézbesítse, ha kérelmét elektronikus úton nyújtotta be,
- az ügyfél kérheti, hogy a hatóság a döntés tényéről csak elektronikus értesítést küldjön és a döntést biztonságos, csak az ügyfél számára hozzáférhető ideiglenes tároló helyre továbbítsa,
- a hatóság döntését minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum tartalmazhatja (jogszabály időbélyegző alkalmazását előírhatja),

- a hatosag az elektronikus dontesről a jogosult kerésere és választasa szerint, hitelesitett elektronikus, vagy hagyomanyos, papir alapu masolatot ad ki (Ket 162 § (3) bek)

Ha törvény nem irja elő, az ugyfel es az eljárasban résztvevő mas szemely nem kötelezhető arra, hogy eljárási cselekményeit elektronikus uton vegezze

Eletveszellyel vagy sulyos karral fenyegető veszelyhelyzet eseten a dontest tavkozlesi eszkoz utjan is lehet kozolni A kozles időpontjat es módját az iratra fel kell jegyezni és a hatarozatot az ugyfel részere nyolc napon belul meg kell küldeni

- A hirdetményi uton történo közlés altalaban lehetseges, ha torveny maskent nem rendelkezik További feltetel a hirdetmenyi uton történo kézbesitéshez
  - az ugyfel lakcime (szekhelye stb) ismeretlen,
  - a visszaerkezett postai kuldemenyen az szerepel, hogy a cimzett ismeretlen helyen vagy cimen tartózkodik,
  - a nyilvantarto hatosag vagy mas allami szerv megkeresese eredmenytelennek bizonyult

Hirdetményi uton történo közlésnek van helye akkor is, ha az ügyfelet az eljárás megindításarol hirdetmenyi uton ertesitettek Ebben az esetben a jogorvoslat lehetőségéről és benyujtásanak határidejérol a hirdetményben tájékoztatást kell nyujtani
A hirdetmenyt
- a hatóság hirdető táblájára ki kell függeszteni,
- a kozponti elektronikus szolgaltato rendszeren,
- a hatosag internetes honlapjan – ha azzal rendelkezik – kozze kell tenni
A hirdetmény továbba közzetehető
- az onkormanyzat hivatalos lapjaban,
- az elobbi hiányában a helyi lapban,
- a hatosag hivatalos lapjaban
A hirdetmeny tartalmi elemeit a torveny reszletesen felsorolja Ezek rendre a kifüggesztes napjanak megjelolese, az eljaro hatosag megnevezese, az ugy szama es targya, a kerelmezo ügyfél megnevezese, az ügy hatásterülete, figyelemfelhivás, hogy az ügyben a hatóság döntott, jogorvoslati tajekoztatas

- Magyarorszagon lako - vagy tartózkodási hellyel (székhellyel stb) nem rendelkező külföldi ügyfél az eljárás folyamán bármikor kerheti a hatosagtol, hogy a tovabbiakban reszere a kézbesites magyarországi lakhellyel (telephellyel stb) rendelkezo **kezbesitesi meghatalmazott** utjan történjen A meghatalmazottnak irasban kell nyilatkozni a meghatalmazas elfogadasarol
- A Ket meghatarozza azokat az eseteket, amikor az eljaro hatosagnak kezbesitesi ugygondnokot kell kirendelni A kirendeles „kivaltja" a hirdetményi kezbesitest Az ugygondnok kötelessege, hogy megkiserelje
  - az ugyfel tartozkodasi helyenek a kideriteset,
  - továbbá a hatarozat eljuttatasat az ugyfelhez
- A **hatóság kézbesítője** utjan történo kézbesitésnek kisebb településeken, különösen, ha a postai uton történó kézbesités nehézkes, van jelentoségbe
- Torveny elrendelheti a hatarozat nyilvános kozzetetelet, ha a határozat jogerore emelkedett A nyilvanos kozzetetellel a hatarozat rendelkezo része is közzéteheto, de a jogorvoslat lehetőségéről szóló tájékoztatót nem kell tartalmaznia a kozzetetelnek

VIII Fejezet

Hatósági bizonyítvány, igazolvány és nyilvántartás

1 A hatósági bizonyítvány, igazolvány és nyilvántartás

A közigazgatási hatósági ügyek körébe tartoznak – egyebek mellett – mindazok az ügyek, amelyben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő

a) adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, vagy
b) hatósági nyilvántartast vezet

Az *a)* pont alá tartozo esetben a közigazgatási hatósag – az eset körulményeitől függoen - **hatósági bizonyítványt**, vagy **hatósági igazolványt ad ki**, mig a *b)* pont szerinti esetkörben a hatósági nyilvantartás vezetésével kapcsolatos tevékenységet látja el (nyilvantartasba bejegyez, nyilvántartási adatot javít, módosit, nyilvántartásbol töröl)

A hatósági bizonyitvány olyan **közokirat**, vagy mas formaban történo közhitelu igazolas[82],

a) amelyet jogszabály ir elő, vagy kiadásának szükségességét az ügyfél valószinusiti,
b) amely valamely – nem feltétlenül az ugyfelhez kotódo - tényt, állapotot vagy egyeb adatot igazol, es
c) amelyet a közigazgatási hatóság az ugyfél kérelmére, illetve kivételes jelleggel hivatalból ad ki

A hatósági igazolvány olyan **közokirat**,

a) amelyet törvény, kormányrendelet, vagy helyi önkormanyzati rendelet ir elő,
b) amely az ügyfél adatainak vagy jogainak rendszeres igazolására szolgal, és
c) amelyet a közigazgatási hatosag az ugyfél kérelmére ad ki

A hatósagi nyilvántartás olyan **közhitelu adatbázis**,

a) amelyet jogszabály rendszeresit,
b) amely a jogszabályban eloirt adatokat tartalmazza,
c) amelyet a közigazgatási hatóság hivatalból vezet, karbantart, és
d) amelybe a közigazgatási hatósag az ügyfel kérelmére vagy hivatalból adatokat jegyez be, javit ki, módosit vagy töröl

2 Közös szabályok

a) Amennyiben a közigazgatási hatóság – akár kérelemre, akár hivatalból - valamely tény, adat, jogosultság vagy allapot igazolása tárgyaban közokiratot állit ki, illetoleg a hatósági nyilvantartásba bejegyzést, módositást, javítást vagy törlést eszközöl, mindez jogi hatását tekintve **határozatnak minősül** Ugyancsak határozatnak kell tekinteni a teny, állapot vagy egyeb adat mas hasonló módon történó igazolását is [83]

b) Azokban a kérelemre indult eljárásokban, amelyekben a kozigazgatási hatósag az ügyfél kérelmevel ellentétes döntést hoz, e döntését határozati formában kell meghoznia Azaz, ha megtagadja az ugyfel által kért hatósági bizonyitvány vagy hatósági igazolvány kiadását, illetoleg a hatósági nyilvántartás esetében megtagadja az ügyfel kérelmével megegyező bejegyzést, modositast, javitást vagy törlest, a kérelem elutasitásaról alakszeru hatarozatot kell hoznia

c) A harmadik közös szabály a három jogintézmény adattartalmára és a kiallitás, illetve a bejegyzésre, javitásra, módositásra, törlésre vonatkozik Eszerint mindezekrol a hatósagi bizonyitványt és a hatósagi igazolvanyt rendszeresito jogszabályban (hatósági igazolvány eseten csak törvényben, kormányrendeletben vagy helyi önkormányzati rendeletben), illetve a hatósági nyilvántartást letrehozó jogszabályban kell rendelkezni Ezen előirás azonban nem érvényes a hatósági bizonyitvány adattartalmát illetoen akkor, ha annak kiallitasára nem jogszabály, hanem az ügyfél által valószinusitett szükséglet alapjan kerül sor

Tovabbi, mindhárom jogintézményre érvényes eloirások a következok

a) A kiallitásra, illetve a bejegyzésre, javitásra, módositásra, törlésre vonatkozoan barmely jogszabály az általanos szabályoktól (9-11 §) eltéro nyelvhasználati szabályokat állapithat meg [11 § (3) bekezdése]

b) Részben eltéro szabályok érvényesülnek a közigazgatási hatóság eljárási kötelezettsege körében bekövetkező mulasztas esetén A mulasztó hatósag felügyeleti szerve itt is köteles kivizsgálni a mulasztás okat, illetoleg hatarido kituzesével rászoritani a mulasztó hatoságot az eljarási kötelezettségének teljesitésére Ismételt mulasztás esetén a felügyeleti szervnek itt is kezdeményeznie kell a mulasztó hatóság vezetojével szemben a fegyelmi eljárást (melynek megindítása kötelezo) **Jelentos kulonbség** viszont, hogy az ismetelten mulasztó hatóságtól nem vonható el az ügy, következésképpen más hatóság eljárás lefolytatásara kijelölésének nincs helye

c) Nem alkalmazható e körben a kizárás szabályai kozül az, amely a közigazgatási hatóság vezetojével, valamint az államigazgatasi hatósági jogkörben eljáró polgármesterrel (fopolgármesterrel, közgyulesi elnökkel) és jegyzóvel (körjegyzovel, főjegyzővel) szemben felmerulo kizarási ok esetén a felügyeleti szerv altal kijelölt másik azonos hatásköru közigazgatási hatósághoz utalja az adott ügyben való eljárást

A hatósagi bizonyitvány, igazolvány és nyilvántartás kiadása, illetve vezetese során is alkalmazni kell az elsőfoku eljárásra vonatkozó szabályokat

- itt is biztositani kell a törvény eljarasi alapelveinek érvényre jutását,
- alkalmazandók a joghatóság, a hatáskör és az illetékesseg szabalyai (a mulasztási jogkövetkezmények körében a már ismertetett kivétellel),
- megfelelően alkalmazandó a kerelemre, illetve a hiánypótlásra vonatkozó szabályozás,

82 Peldaul az un kotelezo hitelesitesű merőeszkozok időszakos hitelesiteset igazolo a meroeszközön elhelyezett törvenyes tanusito jel, lasd a meresugyrol szolo 1991 evi XLV torvenyt, valamint az ennek vegrehajtasara kibocsatott 127/1991 (X 9) Korm rendeletet

83 Peldaul a törvenyes tanusito jelet, lasd az előző labjegyzetben leirtakat

- e korben is helye lehet a kérelem erdemi vizsgalat nelkuli elutasitasanak, az eljaras megszuntetesenek, illetve az eljaras felfüggesztesenek,
- alkalmazhatók a képviselet, illetóleg – az emlitett kivetellel – a kizaras szabalyai,
- a tenyallas tisztazása soran a bizonyitasi eszkozok kozul kulonosen az ugyfeli nyilatkozatnak, az iratnak, illetve a tanunak lehet szerepe,
- e korben is helye lehet igazolasi kerelemnek

3 Hatosagi bizonyítvány

Hatosagi bizonyitvanyt kérelemre, illetve kivetelesen (pl a szuletes bejegyzesekor a szuletesi anyakonyvi kivonat kiallitasa) hivatalbol lehet kiallitani A kerelemre indulo eljarasokban a hatósagi bizonyitvany kiallitasanak feltetele, hogy ezt jogszabaly[84] elóirja, vagy ennek szuksegességet az ügyfél valószinusitse Ennek megfeleloen a hatósági bizonyitvany kiadasát hatarozattal meg kell tagadni, ha

- kiadasa jogszabalyba utkozik,
- az igazolni kivant teny, allapot vagy egyeb adat mas okirattal bizonyithato,
- az ugyfel a hatosagi bizonyitvany felhasznalasanak celjat nem jeloli meg,
- az ügyfel a hatósági bizonyitvány szükségességet nem tudja valoszinusiteni, vagy
- az ugyfel valotlan adat, teny, allapot igazolasat keri

A hatosagi bizonyitvany kiadasa targyaban – az általános ugyintézési határidotol eltéroen - a kérelem eloterjesztésétol számitott **nyolc napon belul** kell dontest hozni, az adott bizonyitvanyrol rendelkezo jogszabály ettól eltéro határidót is megállapithat

A hatosagi bizonyitvany megjelenesi formajat tekintve jellemzóen – közokiratnak minosulo[85] – irat, amely lehet onallo dokumentum, e celra rendszeresitett formaju dokumentum (pl hatosagi erkolcsi bizonyitvany), vagy az ugyfel altal benyujtott irat zaradekolasa Az iratnak tartalmaznia kell
- az eljaro hatosag megnevezeset,
- az ügy számát és az eljáro ügyintézónevet, valamint
- a donteshozatal helyet es idejet, tovabba
- a kiadmanyozo nevet es hivatali beosztasat
Az iratban – az adott hatósági bizonyitványra vonatkozó jogszabály eltéro rendelkezese hianyaban - fel kell tuntetni, hogy azt
- kinek,
- milyen celbol,
- mely szerv eljárásaban történó felhasznalasra es
- milyen bizonyitekok alapjan adtak ki
Kivételesen a hatósági bizonyitvany másolat formájat is öltheti, ugyanis törvény lehetove teheti, hogy a hatosag a hatosagi bizonyitvany kiadasa helyett a hatosagi nyilvantartasba bejegyzett adatok alapjaul szolgalo iratrol masolatot adjon ki Egyes specialis esetekben a hatosagi bizonyitvany nem irat alakjaban jelenik meg, hanem mas hasonlo módon történó igazolás formájában (pl törvényes tanusító jelkent)

A közigazgatási eljárasban érvényesülo negy altalanos illetekessegi ok a hatosagi bizonyitvanyokkal kapcsolatos eljarasok eseteben **tovabbi harom illetekessegi okkal** bóvül, mely szerint hatosagi bizonyitvany kiallitasara az a hatosag is illetekes, amelynek

- teruleten a bizonyitandó tény bekövetkezett, illetve az állapot tartott vagy megszunt,
- területen a bizonyitassal kapcsolatos dolog van, vagy a bizonyitani kivant idoszakban volt,
- nyilvantartasa az adatot tartalmazza

A hatósági bizonyitvány tartalmát illetően a Ket egy – megdöntheto – törvényi vélelmet állit fel a benne foglaltakat az ellenkezó bizonyitasáig mindenki köteles elfogadni A törvényes vélelem megdöntésének (az ellenkezo bizonyitasanak) az alabbi esetei lehetsegesek

- az ellenérdeku ügyfél a hatósági bizonyitvány felhasználási célja szerinti eljarasban bebizonyitja, hogy a hatósági bizonyitvány tartalma valotlan,
- a hatosagi bizonyitvany tartalmanak valotlansagat az a hatosag allapitja meg, amelynek eljarasaban az ugyfel a hatosagi bizonyitvanyt felhasznalta, vagy
- a tartalom valotlansagat a hatosagi bizonyitvanyt kiallito hatosag allapitja meg

Mindhárom esetkörben a hatósági bizonyitványt kiállító hatóság hivatalbol (az első ket esetkorben a bizonyitvany felhasznalasi celja szerinti eljarasban erintett hatosag jelzese alapjan) **hatarozatot hoz** a hatosagi bizonyitvany **kijavitasarol, visszavonásáról vagy modositasarol** E hatarozatot meg kell kuldeni annak a hatosagnak is, amelynek eljarasaban – a kiallito hatósag tudomasa szerint - az ugyfel a hatósági bizonyitvanyt felhasznalta vagy fel kivanta hasznalni

Felhasznalhatóságát tekintve a hatósági bizonyitvány általában vagy idohöz kötött (pl a hatosagi erkolcsi bizonyitvany harom honapig hasznalhato fel), vagy jellegenel fogva egyetlen alkalommal, valamely kozigazgatasi eljarasban hasznalhato fel

4 Hatosagi igazolvany

Hatosagi igazolvany kiadasara csak kerelemre es csak akkor kerulhet sor, ha azt torveny[86], kormanyrendelet[87] vagy helyi onkormanyzati rendelet[88] eloirja Külso formájat tekintve a hatosagi igazolvany mindig – a torvenyben, kormanyrendeletben vagy helyi onkormanyzati

84 Lasd peldaul a haziorvosi mukódtetési jog megszerzeset tanusito hatosagi bizonyitvanyrol rendelkező 2000 evi II torvenyt, vagy az 1997 evi LXXX törvennyel rendszeresitett raszorultsagi hatosagi bizonyitvanyt

85 A kozokirat fogalmara nezve lasd a Pp 195 § aban foglaltakat

86 Lasd peldaul az 1998 evi XII torvényben szereplo utlevelet, az 1992 evi LXVI torveny altal szabalyozott szemelyazonosito igazolvanyt, vagy a 2003 evi XCII torveny szerinti adoigazolvanyt

87 Pl a magyar igazolvány illetve a magyar hozzatartozoi igazolvany [318/2001 (XII 29) Korm rendelet], vagy az egyeni vallalkozoi igazolvany [129/2000 (VII 11) Korm rendelet]

88 Ilyen lehet peldaul egy helyi parkolási igazolvany

rendeletben – **meghatározott alakban és adattartalommal megjelenő közokirat** E kozokirat tartalma csak az ugyfelhez (a hatosagi igazolvany tulajdonosához) kötodo adatokra, illetve jogosultsagokra terjedhet ki, amelyeket az igazolvany – szemben a hatosagi bizonyitvány idobeli korlataival - rendszeres jelleggel igazol A hatosagi igazolvanyba csak a jogszabalyban (tehat itt mar akar miniszteri rendelet is szoba johet) erre feljogositott hatosag tehet - a jogszabalyban meghatarozott tartalmu - bejegyzest

A hatósági igazolványban szereplo adatok és jogok tekintetében – hasonloan a hatósági bizonyitvanyhoz – a Ket egy megdöntheto törvényi velelmet allit fel a bejegyzett adatokat es jogokat az ellenkezo bizonyitasáig mindenki köteles elfogadni, s ezekre nezve az ugyfel mas bizonyitasra nem kötelezhető Az ellenkezo bizonyitására (a törvényi vélelem megdöntésére) nézve a Ket a hatósági bizonyitványra irányadó szabályok megfeleló alkalmazását rendeli Amennyiben pedig a hatósági igazolvány ellenorzésére jogosult hatóság vagy hivatalos személy a hatósági ellenorzés során allapitja meg, hogy a hatósági igazolvány vagy annak valamely bejegyzese hamis, illetve valotlan, a hatosagi igazolvanyt (atveteli elismerveny kiallitasa mellett) a tovabbi eljaras celjabol elveszi

Felhasznalhatosagat tekintve a hatosagi igazolvany jellegenel fogva (adatok es jogok rendszeres igazolása) hosszabb idoszakra vonatkozóan ervenyes (pl a szemelyazonosito igazolvany eseteben – eletkortól függóen – 6 vagy 10 ev), vagy akár határozatlan idóre is szólhat (pl a 70 eletevet betoltott szemelyek szemelyazonosito igazolvanya)

5 Hatosagi nyilvantartas

Hatosagi nyilvantartas-vezetesi kotelezettseget – meghatározott formában, illetoleg adattartalommal - barmely jogszabaly[89] eloirhat a közigazgatasi hatósag szamara Amennyiben azonban a nyilvantartas szemelyes adatokra (is) vonatkozik, ez csak torvenyben vagy torveny felhatalmazása alapjan és a törvény által meghatározott körben helyi önkormányzati rendeletben irható elo

Hatósági nyilvántartásba történó bejegyzésre, a bejegyzett adatok javitására és módositására, illetoleg a hatósági nyilvántartásból való törlésre csak a nyilvantartást vezetó közigazgatási hatóság jogosult Mindezeket a nyilvántartó hatósag vagy az ügyfel kérelme alapjan, vagy hivatalbol eljarva teszi meg A Ket kulon is kiter arra az esetre, ha a hatosag a nyilvantartasaban hibas adatot eszlel ebben az esetben a hibat hivatalból köteles kijavitani, és erről az érintettet ertesiteni

A hatosagi nyilvantartasban szerepló adattartalom alapján az ugyfel kérelmére hatósági bizonyitvány (pl a bunügyi nyilvántartasból hatósági erkolcsi bizonyitvany), illetve hatosagi igazolvany (pl az anyakonyvi nyilvantartas es a polgarok szemelyi adatainak es lakcimenek nyilvantartasa alapjan kiallitott szemelyazonosito igazolvany) allithato ki Tovabba, ha jogszabaly maskent nem rendelkezik, a nyilvantartasban szereplo adattartalomról – tartalmukat tekintve hatósági bizonyitványnak minósuló - hitelesitett masolat (pl az ingatlan-nyilvantartasbol a tulajdoni lap masolata), illetve kivonat (pl hazassagi anyakonyvi kivonat) adhato ki

89 Pl a kozuti kozlekedesi nyilvantartasrol szolo 1999 evi LXXXIV torveny, az anyakonyvi nyilvantartasokat szabalyozo 1982 evi 17 torvenyerejű rendelet, vagy a közgyogyellatasban reszesulők adatait tartalmazo nyilvantartast rendszeresitő 28/1993 (II 17) Korm rendelet

IX Fejezet

Hatósági ellenőrzés

A közigazgatási hatósági ügyek körébe tartoznak – egyebek mellett – mindazok az ügyek, amelyekben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érinto hatósági ellenórzést végez
A törveny

- pontosan definiálja a hatósági ellenorzés fogalmát,
- meghatarozza a hatósági ellenorzés formáit (a szabályozás középpontjaba a helyszini ellenórzést helyezve),
- reszletesen rendezi a helyszini ellenorzésrol való ertesitési kötelezettséget, ennek lehetséges megvalósulasi formáit, valamint az értesítés mellózésének (mellózhetoségének) esetköreit,
- meghatarozza a helyszini ellenorzés lefolytatásának módjával kapcsolatos elóirásokat, megfogalmazva az ügyfél kiméletével lefolytatandó ellenórzés elvét,
- reszletezi a helyszini ellenorzést végzo szemely jogait, ellenorzesi eszközeit, illetve kötelezettségeit, a jegyzókönyv-vezetési kötelezettséggel összefüggó rendelkezéseket,
- meghatarozza a lefoglalás jogintézményének szabályait,
- megfogalmazza a hatósági ellenorzés lehetseges jogkövetkezményeit

1 A hatósági ellenőrzés fogalma, rendeltetése

A központi, illetóleg a helyi jogszabályokban foglalt elorások hatalyosulásának kérdése minden jogalkalmazói tevékenységben, igy a közigazgatási hatóságok jogalkalmazó tevékenységében is kiemelkedo fontosságu Ugyanez értelemszeruen vonatkozik a jogszabályok alapján a közigazgatasi hatóság által hozott döntésekre is, különós tekintettel a hatósági hatarozatra A jogszabályi rendelkezések, illetve a közigazgatási határozatban megállapított jogok, valamint kötelezettségek hatalyosulása alapvetoen az érintett természetes és jogi személyek önkéntes jogkövetó magatartása utján megy végbe (pl kiskereskedelmi üzlet az elelmezés-egészségügyi és fogyasztóvédelmi jogszabalyi elorások betartasával folytatja mindennapos tevékenységet, vagy a beépitett belterületi ingatlan tulajdonosa az önkormányzati adóhatóság jogeros határozatában foglaltaknak megfeleloen az eloirt hatarídoben befizeti az ot terhelo épitményadót) Ugyanakkor az érintett szemelyek önkéntes jogkövetо magatartására való hagyatkozás önmagában nyilvánvalóan nem elegendo A hatályosulás magasabb szintjének eléréséhez elengedhetetlen a közigazgatási hatóságok ellenorzési tevékenysége, melynek révén egyfelol kiszurhetoek a szabálytalankodók, a jogi és a hatósagi elorásokat megszego személyek, másfelol pedig a hatósági kontroll preventiv hatással az önkéntes jogkövetó magatartasra sarkall

A hatósági ellenórzés tárgya minden esetben a jogszabalyban vagy a jogerós hatósági döntésben megállapitott elorások megvalósulásának vizsgalata Az első esetkörben bármely jogalkotó által kibocsatott jogszabály hatályosulása képezheti az ellenórzés tárgyát (pl a munkavédelmi elorirasokat meghatározó törvény, vagy a települesi önkormányzat helyi iparuzési adót bevezeto rendelete) A **hatósági döntések esetében** a hatósági ellenórzés megindításanak feltétele az adott határozat végrehajthatósága A közigazgatási hatarozatnak tehát fószabályként jogerósnek kell lennie Jogeró hiányában a közigazgatasi hatarozat hatályosulása akkor vizsgálando, ha a közigazgatási hatóság a hatarozatának rendelkező részében kimondta a határozat – fellebbezésre való tekintet nélküli – azonnali végrehajthatóságát

Lényegi különbség van a hatósági ellenórzés tárgyai között abból a szempontból, hogy milyen következményei vannak az ellenorzes során feltart szabalytalansagoknak, az önkéntes jogkövetés elmaradasanak
A jogeros, illetve az ettol függetlenül azonnal vegrehajtható közigazgatási hatarozatok esetében az önkentes jogkövetes elmaradasa – az adott határozatban foglaltak végre nem hajtása – a közigazgatási eljárás kikényszerito fázisat, végrehajtasi eljárást vonja maga után
A jogszabalyokban foglaltak be nem tartása esetén a hatósági ellenorzes kovetkezménye, hogy konkrét közigazgatási ügy keletkezik A jogszabályban foglaltak megsértése esetén a közigazgatási szerv hivatalból megindítja a közigazgatási eljárást Ebben az eljárásban fontos bizonyitási eszközként szerepel a hatósági ellenorzésrol felvett jegyzokönyv

2 A szabályozás szintjei

A hatósági ellenórzés szabályait a törvény külön fejezetben határozza meg Fontos azonban emlékezetbe idezni, hogy a hatósági ellenórzo tevékenység végzése folyamán érvényre kell juttatni a közigazgatasi eljárás alapelveit (igy kulönösen a tisztességes eljáráshoz valo jog elvet), alkalmazni kell a hatáskörre és az illetékességre, a kizárásra, a kepviseletre, a jegyzokönyv-vezetésre, a nyelvhasználatra vagy éppenséggel az adatvédelemre vonatkozó elóirásokat

A különös közigazgatási eljárásfajták esetében a hatósági ellenórzésre vonatkozó rendelkezéseket csak abban az esetben kell alkalmazni, ha az ügyfajtara vonatkozó törvény nem állapit meg eltéro szabalyokat

E korből kiemelkedik az adoigazgatasi eljaras koreben végzendő hatósági ellenőrzes, az adozás rendjeről szoló torveny[90] (Art) igen reszletesen, a Ket szabályainal joval nagyobb melysegben szabalyozza ezt a hatósági ellenőrzési tevekenységet Mindez persze termeszetesen nem jelenti azt, hogy az adohatosagok altal vegzett ellenőrzesek eseteben teljesen figyelmen kivul kell hagyni a Ket rendelkezeseit Ugyanis barmilyen részletesen szabályoz is az Art , a Ket több általanos jellegű szabalya – az Art hallgatása folytan – az adóhatósagi ellenőrzes soran is alkalmazando (pl a kizarasi szabalyok, vagy az anyanyelv hasznalataval kapcsolatos rendelkezesek)

A Ket 14 §-a ket további közigazgatási eljárásfajta esetében – nehány más terület mellett – speciálisan a hatósági ellenorzésre nézve teszi lehetóvé, hogy törvény az általános szabályoktól elteró szabályokat állapitson meg Egyfelól az atomenergia alkalmazási körébe tartozó ügyekben lehetoség van a VI fejezettól való teljes eltérésre Másfelol viszont a veszélyes létesitmenyekkel összefüggó eljárásban ennél szukebb körben, csupán a helyszini ellenorzés vonatkozásában engedi meg az eltero szabályok megállapitását

A fenti privilegizált közigazgatási eljárásokat nem szamitva, az egyes hatósági ellenórzésekre vonatkozó kulönös eljárási szabályokban az általanos szabályoktól való eltérésre akkor van lehetoseg, ha ezt a törvény kifejezetten megengedi (pl az ellenorzes megkezdesének feltételhez kötése körében) Ezen tulmenoen az egyes hatósági ellenorzések lefolytatására csak a Ket rendelkezéseivel összhangban alló kiegészito szabalyok alkothatók meg

90 Lasd a 2003 evi XCII torveny 86-119 §-ait

3 A hatósági ellenőrzés fajtái

A Ket a hatósági ellenőrzésnek több fajtáját is megkülönbözteti, így a hatósági ellenőrzés kereteben az ellenőrzést lefolytató hatóság
- az ügyféltől jogszabályban meghatározott **adatok** – időszakos vagy folyamatos - **szolgáltatását kérheti** (amennyiben az adatok személyes adatnak minősülnek, az adatszolgáltatás csak törvényben meghatározott adatok tekintetében kérhető),
- **iratok bemutatását kérheti** (pl az áru beszerzését igazoló számlát, vagy a gépjárművezetői engedély bemutatását),
- egyéb **tájékoztatást kérhet** (pl az ellenőrzött szerv alkalmazásában álló munkavállaló meghallgatása), vagy
- **helyszíni ellenőrzést tart** [91]

A Ket -ben nevesített hatósági ellenőrzés fajtákon belül meghatározó a helyszíni ellenőrzés Részben a többi ellenőrzési fajta mindegyike (akár egyszerre is) beagyazódhat a helyszíni ellenőrzésbe (a helyszínen kérik az adat szolgáltatását, az irat bemutatását, vagy más tájékoztatást) Részben pedig garanciális szempontból (pl az ügyfél jogainak védelme érdekében, az indokolatlan és zaklató jellegű ellenőrzés elkerülése végett) is a helyszíni ellenőrzés igényli a legreszletesebb szabályozást

3 1 Helyszíni ellenőrzés

A helyszíni ellenőrzés lefolytatására jogosult személyek az ellenőrzési jogosultságukat az ellenőrzés során kötelesek megfelelő módon igazolni Nincsen szükség az ellenőrzési jogosultság igazolására abban az esetben, amikor a helyszíni ellenőrzést olyan külső vizsgálati módszerrel (pl a káros anyag kibocsátás talajra vagy felszíni vizekre gyakorolt szennyező hatásának mérése) el lehet végezni, amelyhez nem szükséges az ügyfél (az ellenőrzött személy) közreműködése

Az ügyfél jogait és érdekeit, valamint személyes szférájának, illetve üzleti tevékenységének zavartalanságát hivatott védeni az a főszabályként érvényesülő törvényi előírás, mely szerint **az ügyfelet a helyszíni ellenőrzésről előzetesen értesíteni kell** Nem ritkán azonban ennek a személyhez kapcsolódó érdeknek az ellenében feszül a helyszíni ellenőrzés eredményes lefolytatásához fűződő közérdek Ilyen érdekellentét esetén az közérdek érvényre juttatásának kell elsőbbséget biztosítani

Ha az ügyfél előzetes értesítése a helyszíni ellenőrzés eredményességet veszélyeztetné, elegendő az ügyfélnek az ellenőrzés megkezdésével párhuzamosan történő szóbeli tájékoztatása

E szabály alkalmazásához kellő alapot nyújt az, ha a közigazgatási hatóság okkal tarthat attól, hogy az ellenőrzött személy a helyszíni ellenőrzésről tudva mindent megtesz (pl iratok, dokumentumok megsemmisítésével vagy eppenséggel ilyenek gyártásával) a rea nézve kedvezőtlen tényállás feltárásának megakadályozása érdekében
Bizonyos hatósági helyszíni ellenőrzések esetében (pl próbavásárlás) az ellenőrzés megkezdése előtti tájékoztatás is nyilvánvalóan veszélyeztetné az ellenőrzés eredményességet Ekkor elegendő az ügyfelet az ellenőrzés befejezésekor tájékoztatni arról, hogy helyszíni ellenőrzést folytattak le, s egyúttal közölni kell az ügyféllel az ellenőrzés során tett megállapításokat is

A hatósági helyszíni ellenőrzés eredményességét veszélyeztető, az ügyfél személyében rejlő szubjektív tényezőkön túlmenően előfordulhatnak olyan objektív okok és körülmények is, amelyek szintén felülírják a helyszíni ellenőrzésről való előzetes értesítési kötelezettséget Ekképpen objektív alapon kizárt az előzetes értesítési kötelezettség teljesítése akkor, ha a helyszíni ellenőrzés előzetesen nem ismert ügyfeleket érint

Erre példa lehet a közúton végzett közlekedéshatósági ellenőrzés, amikor is lényegében véletlenszerű, hogy az ellenőrzés időpontjában mely gépjárművek haladnak arra és ezek közül is melyeket állítanak meg ellenőrzés céljából az ellenőrzést végző személyek.

Egyes esetekben a helyszíni ellenőrzésről történő tájékoztatás is mellőzhető, ha az objektív körülmények lehetővé teszik az ellenőrzés eredményes lefolytatását az ügyfél bevonása nélkül Erre példaként szolgálhatnak egyes környezetvédelmi hatósági ellenőrzések, amelyeknél az ellenőrzés lefolytatásához egyáltalán nem szükséges a szennyezést kibocsátó létesítménybe való belépés, ugyanis a környező talajra, vízre, levegőre, stb gyakorolt szennyező hatás az ügyfél közreműködése nélkül, külső vizsgálattal, méréssel is elvégezhető

Az ellenőrzött személy vagy szerv (az ügyfél) személyes szférájának, illetve üzleti tevékenységének zavartalanságához kapcsolódó érdekek védelmét szem előtt tartva a közigazgatási hatóság főszabályként az alábbi időpontokban folytathat le helyszíni ellenőrzést
- valamely **tevékenység** ellenőrzését célzó vizsgálat esetén az ellenőrizni kívánt tevékenység folytatása idején,
  (itt a potenciális időpontok értelemszerűen változóak, például merőben más ellenőrzési időpontokat kínál egy normál munkaidőben funkcionáló üzem vagy iroda, illetőleg egy éjszakai szórakoztatásra szakosodott vendéglátó-ipari egység),
- a **magánlakásban** lefolytatandó helyszíni ellenőrzésre rendelkezésre álló időpontokat a törvény már pontosan meghatározza, eszerint ilyen ellenőrzésre csak munkanapokon, a reggel 8 óra és az este 20 óra közötti intervallumban kerülhet sor, nem irányadó azonban ez a rendelkezés akkor, ha a magánlakás szokhelyként vagy telephelyként funkcionál (ez esetben nyilvánvalóan a tevékenység folytatásának ideje határozza meg az ellenőrzés időpontját), továbbá, ha az ellenőrzés sikeres lefolytatása más időpont választását teszi szükségessé

Ugyancsak az ügyfél kíméletével kapcsolatos, hogy a helyszíni ellenőrzés lefolytatása során alkalmazandó módszert illetően a Ket kimondja, hogy az ellenőrzési tevékenységet úgy kell végezni, hogy az az ügyfél munkáját, a rendeltetésszerű tevékenységet lehetőleg ne akadályozza Ennek az általánosság szintjén megfogalmazott és inkább alapelvi jellegű, zsinórmértékként szolgáló törvényi elvárásnak a konkretizálása nyilvánvalóan lehetetlen, a konkrét tartalommal való feltöltés egyik közigazgatási eljárásról másik közigazgatási eljárásra lépve igen eltérő jelentéstartalmat hordozhat magában

Az ellenőrzést végző személyt a helyszíni ellenőrzés során – az adott ellenőrzési szituáció körülményeitől, sajátosságaitól függően, hatásköre gyakorlásának keretei között – a következő ellenőrzési részjogosultságok illetik meg, illetve az alábbi ellenőrzési eszközök és módszerek közül választhat
- **belépési jogosultság** az ellenőrzés lefolytatásához szükséges területre, építménybe ésegyéb létesítménybe,

---

91 Megjegyzendő hogy a hatósági ellenőrzésnek lehetségesek más a Ket -ben nem nevesített fajtái is, így például mintavétel és laboratóriumi vizsgálat, próbavásárlás leltárfelvétel vagy próbagyártás

- **iratbetekintési jog**, ennek körében az ellenorzes targyaval összefüggo barmely iratot (pl üzleti könyv, üzleti nyilvantartás, szerzodések, számlák, bizonylatok, muszaki dokumentacio, elektronikus dokumentumok, technikai adathordozok) hatósági igazolvanyt, bizonyitványt, engedélyt megvizsgalhat,
- valamely targy vagy munkafolyamat **megvizsgálásának joga**,
- **felvilágosítás-kérési jog**, melynek kereteben az ügyféltol vagy kepviselojetol, továbbá az ellenorzés helyszinén tartózkodó barmely más személytól adatot és tajekoztatást kerhet,
- az ügyfél **nyilatkozattételre való felhivása**,
- **kép- és hangfelvétel készitésének joga** a helyszinrol, a megszemlélt tárgyakrol, illetoleg folyamatokról,
- **mintavételi** (ellenminta-vételi) **jog**,
- **lefoglalási jog**, melynek gyakorlása kereteben a tenyállas tisztázasat segitó iratok, valamint más targyi bizonyitékok (pl kamionos tachográf) lefoglalhatók,
- **egyéb bizonyitás** lefolytatásanak joga (példaul a hatosagi elelmiszer-ellenorzes területen az elelmiszer-eloállitással kapcsolatban levo természetes szemelyek szemelyi higienejenek ellenorzese)

A helyszini ellenórzes sikeres lefolytatásanak fontos feltétele, hogy az ellenórzesi tevékenység helyszinéül szolgálo épulet, üzlet, telephely, egyéb épitmény, telek, stb tulajdonosa (berloje, haszonélvezoje, stb) vagy annak alkalmazottja, csaladtagja, illetve más ott tartozkodó személy ne akadályozza, ne hátraltassa az ellenorzesi tevékenyseget A Ket VI fejezete nem állapit meg külön jogkovetkezményeket a helyszini ellenórzes akadályozasa, hatraltatása esetere, hanem a törvény egy korabbi paragrafusát hivja fel, ugyanis az ilyen esetekre nezve a szemle akadalyozása esetére vonatkozó rendelkezések (56-57 §-ok, irat vagy más dolog lefoglalása, eljárási birsag kiszabasa, a lezart épulet felnyitasa) megfelelo alkalmazasat irja elo

Garancialis jelentoségu, hogy a helyszini ellenorzés során az ellenorzési jegyzokönyv elkészitése az eljáró hatóságnak minden esetben kötelezettsége

4 A hatósági ellenorzés jogkovetkezményei

Amennyiben a hatósági ellenórzés az ellenorzött személy vagy szerv onkéntes jogkövetо magatartását állapitotta meg, az ellenorzési jegyzokönyv irattárba kerül, s az ügynek nem lesz további folytatasa Amennyiben viszont a közigazgatasi hatóság az ellenórzés eredményekent megállapitja, hogy az ügyfél a jogszabályban, illetve hatósági hatarozatban foglalt eloirasokat megsértette, a hatosag saját hatáskörére és az ugy körülményeire (pl a jogsértés sulyossaga, a mento körülmények lete) figyelemmel az ugynek az alábbi folytatásai lehetsegesek

- az ugyfel figyelmeztetese,
- az elsófoku közigazgatasi hatósági eljárás hivatalbóli megindítása, és/vagy
- mas szervnél eljaras kezdemenyezése

Ha a közigazgatási hatóság a hatósági ellenorzés eredményeként azt állapitja meg, hogy csupán **kisebb szabálytalanságok** terhelik az ellenorzött személyt vagy szervet és nem indokolt az elso foku eljarás megindítása, továbbá jogszabály nem irja elő a közigazgatási szerv számára sem az eljaras megindításanak kötelezettséget, sem pedig más szervnel történő eljáras-kezdemenyezési kötelezettseget, az ügyfelet **figyelmezteti** A figyelmeztetesnek az alábbiakat kell tartalmaznia

- az ügyfel figyelmenek felhivása arra, hogy megsértette a jogszabalyban vagy/es a hatosagi határozatban foglalt eloirasokat,
- az ugyfél felszólitása - határido tuzésevel – arra, hogy szüntesse meg az ellenorzés során feltárt jogsérto helyzetet,
- az ugyfél figyelmének felhivása arra, hogy a jogsérto helyzet megszuntetésének elmaradása milyen jogkövetkezményekkel jarhat

Ha az ellenórzés során feltárt jogsértes sulyossaga, illetoleg más körulmények nem teszik lehetove, illetve célszeruvé az ugyfelfigyelmeztetes alkalmazását, tovabba akkor is, ha az ugyfel-figyelmeztetést mar alkalmazták, de az nem jart az elvárt eredménnyel (azaz az ugyfel nem szuntette meg kituzött határido alatt a jogsérto helyzetet), a közigazgatási hatóság hivatalbol megindítja a hatáskörébe tartozo elso foku eljárást

A jogserto helyzet megszüntetésére alkalmas hatáskór hianyaban az ellenorzést lefolytató közigazgatási hatóságnak az alábbi kezdemenyezési jogositványai, illetve kötelezettségei vannak

- mas közigazgatasi hatóság eljarasának kezdeményezese, illetoleg
- a hatáskörrel rendelkezo mas szervnél fegyelmi, szabalysértési, büntető- vagy egyéb eljárás kezdeményezése

Az elso esetkörben a hatósági ellenorzést lefolytato közigazgatási hatosag megkeresi az eljarás lefolytatasara, illetve a jogserto helyzet megszuntetésere alkalmas intézkedesre hatáskörrel rendelkezo közigazgatási hatosagot Az eljárás megindítasára vonatkozo kezdeményezéssel megkeresett közigazgatási hatóság a megkeresést érdemben köteles megvizsgálni, es a jogsérto helyzet megszüntetését célzó intezkedéséről vagy az ilyen intézkedés mellózesenek okáról a megkeresó közigazgatasi hatosagot **harminc napon belul** tájékoztatni köteles

A második esetkörben a hatósági ellenorzés során feltart jogsertő helyzet körulményeitől, sajatosságaitól függoen az elozoekben taglalt közigazgatasi hatósági eljárás kezdeményezese helyett vagy azzal parhuzamosan az ellenórzést lefolytató közigazgatasi hatósag az arra hatáskörrel rendelkező más szervnel fegyelmi, szabálysértési, bunteto-, polgári vagy egyéb eljárast kezdeményez

X fejezet
Jogorvoslatok

A jogorvoslati rendszer szabályozasa – hasonlóan az Ae -hez – az uj eljárási kódex egyik legfontosabb tárgyköre (az elsófoku eljáras mellett az ezt tárgyaló VII fejezet képezi a Ket legterjedelmesebb fejezetét) Jelentosége különösképpen, egyebek mellett, abból ered, hogy

- az eljárasok tulnyomo része közigazgatási hatarozattal és nem bírósági döntéssel zárul, emiatt nem érvényesül a bírósági hatarozathoz kapcsolodó anyagi jogero (a határozat megváltoztathatatlansága), ugyanakkor a jogbiztonságot – ésszeru korlátok között – mégis garantálni kell, mert alkotmanyellenes helyzet állna elo, ha a közigazgatási dontést az azt meghozó szerv vagy felettes szerve hivatalból vagy kérelemre bármikor es bármely okból megvaltoztathatná,
- az ugyek többségében nincsenek ellenerdeku ügyfelek, ezért nem lehet arra számitani, hogy az ellenérdeku ügyfél jogorvoslati kérelme nyoman fény derül arra is, ha a közigazgatasi szerv olyan döntest hozott, amely az ügyfel szamára kedvezo, ám (pl kulso befolyás vagy buncselekmeny hatasára) sulyosan sérti a közérdeket, illetoleg törvénysérto,
- számos olyan közigazgatási ügy van, amelyben a hatarozat szakmai vagy humanitárius mérlegelésen alapul, ezért a felülvizsgalat sem szukülhet le pusztán a formális jogszeruség vizsgálatára, hanem szukség van olyan jogorvoslati forumra, amelynek joga van a hozott döntés és az azt megelózo eljaras teljes köru es komplex –célszeruségi, méltányossági, szakmai és törvényessegi – felülvizsgálatára, s erre felkészültségenél fogva alkalmas is

Fentiekre is tekintettel a törvény egyfelol az ügyfél (az eljáras más résztvevője) rendelkezésére álló jogorvoslati eszközöket, másfelol a hivatalbol (saját, vagy kivülrol érkezo kezdeményezésre) alkalmazható döntés-felülvizsgálati módokat foglalja magaban Csak az ilyen összetett jogorvoslási rendszer képes egyszerre szolgálni az ügyfél jogorvoslathoz való alkotmányos alapjogát, a jogbiztonságot és a törvenyességet, lehetové tenni a téves jogszabály-értelmezésbol vagy más okból eredo hibás döntések megfelelo korrigálását

A Ket -nek az Ae -hez viszonyitott teljesebb köru volta több vonatkozasban szembetuno
Egyreszt a fejezet szerkezeti felépitése ervényre juttatja azt a kettosséget, amelyet a közigazgatasi eljarásokban

- az Alkotmányban rögzitett jogorvoslathoz valo jog ügyfél általi gyakorlásával, illetoleg
- a hivatalboli döntés-felülvizsgálati jogok alkalmazasával aposztrofalhatunk

Masreszt az uj törveny, amellett, hogy hiánytalanul megtartja az Ae -ben szerepeltetett jogorvoslati formákat, elodjehez képest két uj, az Alkotmanyban rögzitett alapveto joghoz kapcsolódó jogorvoslati fajtát nevesit

- az ujrafelvételi kérelmet, illetve a
- meltányossági kérelmet

Ehhez kapcsolódóan tovabbá az uj törveny e fejezet keretében szabályozza a szinten jogorvoslati eszközöknek tekintendó kijavitást, kicserélest, illetve kiegészitést
Harmadreszt pedig a Ket – föképpen a semmisségi okok megallapitasa tekintetében - reszben uj alapokra helyezi a semmisség jogintézményet

1 A jogorvoslás alkotmányos alapjai

A Magyar Köztársasag Alkotmánya az alapveto jogok köreben nevesiti a jogorvoslathoz való jogot Az Alkotmany értelmében a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatasi és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét serti Azon kitétel, mely szerint a törvényben meghatarozottak szerint lehet jogorvoslattal élni, ketféle következtetés levonására is alapot ad Egyfelol a szóban forgo alkotmányi bekezdés önmagaban nem teremt közvetlen jogi lehetoséget a jogorvoslat benyujtására, hanem csak az egyes külön törvényekben[92] meghatarozott formaban es feltetelek meglete eseten Masfelol az is következik az Alkotmany ezen bekezdésébol, hogy a jogorvoslatnak több fajtája lehet

Az Alkotmánybirosag több határozataban is megallapitotta, hogy az alaptorveny az egyes eljarasokra bizza a jogorvoslati rendszer (jogorvoslati formák, jogorvoslati fokok, stb) meghatarozasát[93]

Minden jogorvoslat lenyegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetosége, vagyis a jogorvoslatnak fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmaznia kell a jogsérelem orvosolhatóságat[94] A jogorvoslathoz való jog az alapvetó jogok azon csoportjába tartozik, amelyek korlátozhatók, feltéve, hogy a korlátozás kiállja az alkotmánybirósági gyakorlatban alkalmazott szükségességi-arányossági próbát Ezzel adekvátan az Alkotmány kimondja, hogy **a jogorvoslati jogot a jelenlévó országgyulési képviselók kétharmadának szavazatával elfogadott torvény korlátozhatja**, mégpedig a jogvitak ésszeru idon belüli elbirálasa érdekében, azzal arányosan Következésképpen a jogorvoslathoz való jog korlatozásának szükségességét a jogviták ésszeru idon belüli elbirálásahoz fuzodo érdek támasztja alá, az aranyosság pedig ehhez igazodóan vizsgálandó

Az Alkotmány a jogorvoslathoz való jogot a közhatalmi döntések (birósági iteletek és végzések, közigazgatasi határozatok és végzések) által érintett személyi kör (felperes, alperes, ügyfél, adózó, stb) aspektusából ragadja meg, amely a jogorvoslat fogalmi körének szuk értelmezését eredményezi E szuk felfogáshoz képest a közigazgatási eljárasokban - s ez markáns különbséget jelent az igazságszolgáltatas jogorvoslati rendszereihez kepest – igen fontos szerepet töltenek be az ex officio (hivatalból), adott esetben akár az ügyféli akarattal kifejezetten szembemeno jogorvoslatok Ez utóbbi kiterjesztéssel adekvátan a közigazgatási hatóság a törvény keretei között

- hivatalból felülvizsgálhatja mind a saját, mind a felügyeleti jogkörebe tartozó hatósag határozatát, illetóleg
- hivatalból intézkedhet a döntesének kijavitásáról, kiegeszitéséról, módositásáról és visszavonásárol

2 A kozigazgatási jogorvoslás új rendszere

A Ket jogorvoslati rendszere akként biztositja az alapveto jog ervenyesülését, hogy **minden hatósági dóntéssel szemben lehetővé teszi** valamilyen jogorvoslati eszköz igénybevételet A jogorvoslat lehet **közvetlen** (pl az érdemi döntés ellen irányulo fellebbezés vagy birósági kereset) es **közvetett** (az önálló fellebbezéssel meg nem támadható végzésben foglaltak sérelmezése a hatósagi hatarozat ellen irányuló fellebbezés keretei között) Az viszont, hogy milyen jogorvoslatot lehet igénybe venni és jogorvoslat alapján hány hatáskori szinten kerülhet

92 A Ket mellett elsosorban a Pp illetőleg a Be

93 Lasd peldaul a 9/1992 (I 30) AB hatarozatot a 22/1995 (III 31) AB hatarozatot illetve a 49/1998 (XI 27) AB hatarozatot

94 Lasd a 23/1998 (VI 9) AB hatarozatban foglalt indokolast

sor a serelmezett döntes felulvizsgalatara, reszben eljarasfajtankent, reszben dontesfajtankent valtozo Alaphelyzetben a kozigazgatasi dontesekkel összefüggő jogorvoslatok kétfélék a kérelem alapján lefolytatandó jogorvoslati eljárások, illetóleg a hivatalból lefolytatható döntésfelulvizsgalati eljarasok Az egyes jogorvoslasi fajtak tekinteteben a Ket nevesiti, hogy mely jogorvoslasi fajta indulhat **kérelemre**, illetőleg **hivatalbol**, vagy - atipikus modon - **mindketto alapján**

A kérelem alapján lefolytatandó jogorvoslati eljárások eseteben az ügyfél az aktiv szereplo, teljes egészében tole függ a jogorvoslati forma igenybevetele, az ehhez kapcsolodo jogorvoslati eljarasok hivatalbol nem indithatóak meg A kerelem alapjan lefolytatando eljarások megindítasanak feltetele, hogy valamely kozigazgatasi dontes – legalabbis az ugyfel allitasa szerint - az ugyfel jogat vagy jogos erdeket sertse Ugyanakkor, ha az ügyfel szabályszeru jogorvoslati kerelmet terjeszt elő, a jogorvoslat elbirálására hataskörrel rendelkezo és illetékes szerv koteles az ugyfel erre iranyulo kerelmet erdemben megvizsgalni

Ezzel szemben a hivatalbol lefolytatando dontes-felulvizsgalati eljarasok eseteben az ugyfel teljes passzivitásra van karhoztatva Ha ugyanis a közigazgatasi hatosag – akar sajat vizsgalata kovetkezteben, akar az Alkotmanybirosag hatarozata, vagy ugyeszi ovas alapjan – megallapitja valamely kozigazgatasi dontes jogszabaly-ellenesseget, hivatalbol koteles megindítani a dontes-felulvizsgalatot, fuggetlenul az erintett ugyfel akaratától, vagy akar (például egy jogosultsagot megallapito hatarozat esetében) az erintett ugyfel kifejezett ellenerdekeltségétől

Mindez ugyanakkor nem jelenti azt hogy az ugyfel teljesen kiszolgaltatott lenne a jovőbeni vizsgalatoknak, s barmifele idő- es tartalmi korlat nelkul a ra vonatkozó közigazgatasi hatarozat megsemmisithető, illetőleg megvaltoztatható lenne Ez ugyanis ellentmondana a jogbiztonsag kovetelményenek, kovetkezesképpen a torveny csak meghatarozott feltetelek mellett (pl vedve a johiszeműen szerzett es gyakorolt jogokat) teszi lehetővé a hivatalbol történő döntés-felulvizsgálatokat

Mindezzel adekvatan a törveny e dichotomia jegyeben rendezi el a jogorvoslassal kapcsolatos szabalyozast, markansan megkulonboztetve es önállo alfejezetbe foglalva egyfelol az ügyfeli jogorvoslatokat (ugyfel kerelme alapjan indulo jogorvoslati eljarasok, 98-113 §-ok), illetóleg másfelol a hivatalboli jogorvoslatokat(a hivatalból lefolytatható döntes-felulvizsgalati eljarasok, 114-120 §-ok)

Termeszetesen a két kategoria kozott nem minden vonatkozásban húzodnak merev határok Igy például a saját dontes modositasara vagy visszavonasara sor kerulhet mind hivatalból, mind pedig az ugyfel fellebbezese alapján Az Alkotmánybirosag hatarozata mögött az ugyfel alkotmanyjogi panasza huzodik meg, de ugyanigy sor kerulhet ugyeszi óvasra az ugyfel panasza nyoman is Az tehat, hogy a kozigazgatasi hatosag hivatalbol jar el, nem feltetlenul jelent ugyfeli passzivitast, hiszen esetenkent a „hatterből" az ugyfel mozgatja az eljaras szalait

Az ugyfel kerelme alapjan az ugyfeli jogorvoslatok korebe az alabbi eljarasok tartoznak
- a fellebbezesi eljaras (98-108 §),
- a birosagi felulvizsgalat (109-111 §),
- az ujrafelveteli eljárás (112 §),
- a méltanyossagi eljaras (113 §)

Az első-, vagy másodfoku közigazgatási hatóság hivatalból a következo döntés-felulvizsgalati eljarasokat folytathatja le
- a sajat dontes felulvizsgalatara iranyulo, sajat hataskorben inditott eljarás (114 §),
- a felugyeleti eljaras (115-116 §),
- az Alkotmanybiroság határozata alapjan, a felugyeleti szerv által inditott eljaras (117 §),
- ugyeszi ovas alapjan, a dontest hozo közigazgatasi hatóság, vagy ennek felügyeleti szerve elott folyó eljárás (118-120 §)

Vegul mind az ugyfel kerelmere, mind pedig hivatalbol lehetseges jogorvoslati forma a kozigazgatási döntés kijavitása, kicserélése, illetoleg kiegeszitese (122-123 §)

Foszabálykent a Ket minden közigazgatasi hatósági ugyben lehetové teszi a közigazgatási döntések elleni barmelyik, fentebb felsorolt jogorvoslati forma alkalmazását, feltéve persze, hogy az adott jogorvoslati forma törvényi elofeltetelei egyébként fennallnak
E fószabály alól azonban akad egy fontos kivétel, melynek körében egyes jogorvoslati formak nem alkalmazhatoak, e kivetel a koztestuleti (kamarai) hatosagi ugy [95] Ebben a korben ugyanis nem alkalmazhatóak a következo jogorvoslati formak
- az ugyfeli jogorvoslatok közül az ujrafelvételi kérelem, illetoleg a méltányossági kérelem,
- a hivatalboli jogorvoslatok körebenpedig a jogszabalysérto mulasztas felszámolására iranyuló felügyeleti intézkedes

Ugyancsak alapvető kérdés a jogorvoslas tárgyaban, hogy a kozigazgatasi hatosag egyes dontesei (határozat, vegzes) elleneben a jogorvoslati lehetoség **onalloan** vagy csak **jarulekosan** gyakorolhato-e Ennek alapjan a közigazgatasi **hatósag határozata** (azaz az ugy erdemeben hozott döntese) **ellen** a törvényben megallapitott modokon es feltetelekkel **önallo** jogorvoslatnak van helye Ugyanakkor a közigazgatasi hatosag masik dontesi formaja, a kozigazgatasi **vegzes eseteben** foszabálykent a jogorvoslat **járulékos jellegu**, azaz jellemzoen a végzés elleni jogorvoslati kerelem a határozat elleni jogorvoslati kérelembe beépitve terjeszthető elo Végzes ellen onalló jogorvoslatnak akkor van helye, ha azt törvény lehetové teszi, erre maga a Ket határoz meg nehány esetet (pl az eljárást megszünteto végzés, vagy az eljárasi birsag kerdeseben hozott vegzés) Osszegezve tehat a Ket a kozigazgatasi határozat eseteben altalanossa, mig a kozigazgatasi vegzes eseteben csak akkor teszi lehetóve az önálló jogrvoslást, ha azt törvény (akár a Ket , akár más törvény) kifejezetten megengedi

3 A szabalyozas szintjei

A közigazgatási jogorvoslati eljárasok (s ezen belül elsosorban az ügyfél kérelemére indult rendes jogorvoslati eljárás) többé-kevesbe hasonló folyamatot irnak le, mint az elso foku közigazgatasi hatosagi eljarasok A nyilvanvalo kulonbsegek es sajatossagok (pl a jogorvoslati döntés nem önmagában, hanem az elsófoku határozathoz képest értelmezendo, az ügyfél iranyában az elso fokon eljárt közigazgatási hatóság közvetito szerepet tölt be, a birósági felülvizsgalatra iranyado eljárásjog nem a Ket , hanem a Pp) ellenére az elsofoku eljárasnál megismert jogintezmények, eszközök nagy része a jogorvoslati eljárásokban is elofordul Igy peldanak okaert a jogorvoslati eljarasokban is
- ervenyre kell juttatni az eljarasi alapelveket (az egyenlő banásmód követelménye, a tisztességes ügyintézéshez valo jog, a szakszeruség elve, az egyszeruség elve, az anyanyelv hasznalatanak joga, stb),

95 A koztestuleti (kamarai) hatosagi ugy a valamely tevekenyseg (foglalkozas) gyakorlasahoz szukseges nyilvantartasba vetelben, vagy az e nyilvantartasbol valo torlesben testesul meg, felteve, hogy torveny ennek a tevekenysegnek (foglalkozasnak) gyakorlasat koztestuleti vagy mas szervezeti tagsaghoz köti (pl az orvosok, az ugyvedek vagy a konyvvizsgalok eseteben)

- alkalmazandok a joghatosagra, hataskorre, valamint illetekessegre vonatkozo rendelkezesek,
- kulonosen az ugyfel kerelmere indult jogorvoslati eljarasokban (a birosagi felulvizsgalat kivételével) az ügyintézési határidore, az igazolási kerelemre, tanu meghallgatasara, kizarasra, az eljaras felfuggesztesere, stb vonatkozo szabalyokat,
- a jogorvoslati eljarasok (a birosagi felulvizsgalat kivetelevel) is a kozigazgatási hatoság döntésevel zárulnak, illetoleg ezen eljárasokban is elófordulnak közbenso döntesek, kovetkezeskeppen a közigazgatasi döntésre eloirt tartalmi és formai szabalyok a jogorvoslat soran is alkalmazandok

E rendelkezéseknek a jogorvoslati fejezetbe történő beepítése kodifikációs szempontból nézve egyáltalán nem lenne célszerű, ugyanis több tucat eljárásjogi szabály fölösleges megismétlését eredményezne, továbbá rendkívüli mértékben felduzzasztana a jogorvoslati fejezet terjedelmét Mindezeket elkerülendő a Ket VII fejezete csak azokat az eljárásjogi szabályokat foglalja magában, amelyek jogorvoslat-specifikus előírásoknak minősülnek. A szabályozási koherencia megvalósítása érdekében pedig a szóban forgó paragrafus kimondja, hogy amennyiben a jogorvoslati fejezet másként nem rendelkezik, az egyes jogorvoslati eljárásokban mutatis mutandis a Ket. többi fejezetének rendelkezéseit kell alkalmazni[1]

4 Kerelemre indulo jogorvoslati eljarasok

Eljaro szervek a kerelemre indult jogorvoslati eljarasokban

Az ugyfel kerelme alapjan indult jogorvoslati eljarasokban a Ket alapjan az eljaras lefolytatasara – az adott jogorvoslati fajtától függóen - **a megtamadott dontest hozó szerv, a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv**, valamint **a kozigazgatasi ugyben eljaro birósag** jogosult, illetve kotelezett

A megtamadott (a jogorvoslati kérelemmel érintett) döntest hozó közigazgatasi hatóság az alábbi esetekben minősül jogorvoslati szervnek
- sajat valasztasatol fuggoen a fellebbezési kérelem eseten,
- az ujrafelveteli kerelem, illetóleg
- a meltanyossagi kérelem targyaban

A fellebbezesek elbirálása tekintetében (amennyiben az elsofoku hatoság nem él a saját hataskorben valo módositas vagy visszavonas lehetosegevel) alapelv, hogy a jogorvoslathoz valo jog immanens tartalma az erdemi hatarozatok tekinteteben a **mas szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége**, az ugyfel szamara annak biztositasa, hogy jogorvoslati kerelmét az alapügyben eljart szervtól különbözo szerv biralja el [96] Mindezt ervenyre juttatando a fellebbezés elbirálására jogosult szervet illetoen a Ket két, egymással szoros kölcsönhatásban allo - reszben egy hataskori, reszben pedig egy szervezeti - kriteriumot tamaszt A celkituzés mindkét esetben az, hogy legyen a fellebbezes elbiralasara jogosult az elsofoku hatósagtól szervezeti, illetve feladatkör szempontjából elkülönülo szerv E célkituzés egyfelól az elsofoku közigazgatási hatáskörök megállapitására, másfelól a közigazgatási szervezetrendszer kialakitasara vonatkozik

A Ket egy hármas hataskörtelepitesi rendezó elv alkalmazásával valositja meg azt, hogy minden hatósági ügy esetében (értelemszeruen azon esetek kivetelevel, amelyekben a fellebbezes kizart) pontosan megallapithato legyen a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv

Az **elsó hatáskörtelepítési rendezo elv** azokra az elso fokon eljárt közigazgatasi hatósagokra vonatkozik, amelyek hierarchikus szervezeti rendszerben fejtik ki tevekenységüket Esetukben a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv **főszabályként a közvetlen felettes szerv**
Abban az esetben pedig, ha nincs felettes szerv (pl a valamely miniszter altal hatosagi ugyben hozott hatarozatnal, az Orszagos Radio es Televizio Testulet, a Nemzeti Hirkozlesi Hatosag Tanacsa, vagy a Kozbeszerzési Döntobizottság határozatainál) az elsófoku döntések elleneben birosagi felulvizsgálat indithato

A **masodik hatáskörtelepitési rendező elv** azon elsofoku közigazgatási hatóságok esetében hatarozza meg a fellebbezesi forumrendszert, amelyeknél nincsen hierarchikus felettes szerv, azaz a fellebbezési jogkör telepitése az elóbbi pontban leirtak alapján nem magától értetodo Ide tartoznak a **helyi onkormanyzatok**, illetve ezek szervei, a **koztestuleti onkormanyzatok**, valamint a nem közigazgatasi feladat ellatasara letrehozott **egyeb szervezetek** vagy hatosagi jogkort gyakorlo **szemelyek**

a) A helyi önkormányzatok (illetve ezek szervei) esetében a fellebbezés elbirálására jogosult szerv meghatározása érdekében mindenekelott meg kell kulonboztetnunk egymastol az **onkormanyzati hatósági ugyeket**, illetoleg **az államigazgatasi hatósági ugyeket**

Onkormanyzati hatosagi ugynek minósulnek mindazok a hatósági jogkörök, amelyekben a helyi képviselo-testület (közgyulés), vagy atruhazott hataskörben mas onkormanyzati szerv hozza meg az elsófoku közigazgatási hatósagi határozatot. A képviselo-testület (közgyules) onkormanyzati hatosagi ugyben hozott hatarozata ellen nincs helye fellebbezesnek, az ilyen hatarozatok felulvizsgalata jogszabalysertesre valo hivatkozassal a biroságtól kérhető Ami pedig az átruházott hataskorben eljarva – a polgarmester, bizottsag, stb altal - hozott elsófoku donteseket illeti, a Ket alapjan az ezekkel szembeni fellebbezés elbirálása a képviseló-testület (közgyules) hatáskörébe tartozik.

Más a helyzet a helyi önkormányzatokhoz telepitett államigazgatási hatósagi ugyeket illetoen E jogköröket a torvenyek vagy kormanyrendeletek a jegyzohöz, fójegyzóhöz, illetoleg kivételesen a polgármesterhez, fópolgármesterhez, megyei közgyulési elnokhoz, valamint a polgarmesteri hivatal ügyintézójéhez telepithetik A felsoroltakon tul a megyei jogu varos kerületi hivatalának vezetoje, illetóleg hatósági igazgatasi tarsulas jarhat el államigazgatasi hatósági ügyekben elsó fokon Valamennyi esetben az elsofoku hatósági határozat ellen fellebbezés elbiralasara **fószabályként a megyei/fovárosi közigazgatási hivatal vezetoje** jogosult Ettol azonban jogszabályban el lehet térni (pl ilyenek a települési önkormanyzati jegyzo altal gyakorolt elsofoku közlekedési hatosagi jogkorok, amelyek vonatkozasaban a fellebbezes elbiralására jogosult szerv nem a közigazgatási hivatal, hanem a megyei/fővárosi közlekedési felugyelet)

b) **Koztestuleti onkormanyzat eseten** a hatáskóreben eljárva hozott elsofoku hatósági hatarozat ellen fellebbezest torvenyben, vagy ha a vonatkozo torveny ezt a kerdest nem szabalyozza a koztestulet alapszabalyaban, szervezeti szabalyzataban meghatarozott koztestuleti szerv biralja el Ilyen szabalyozásokat talalhatunk peldaul a Magyar Epitesz Kamaranal, a Magyar Ugyvedi Kamaranal, a Magyar Konyvvizsgaloi Kamaranal, vagy a Magyar Egeszsegugyi Szakdolgozoi Kamarának Amennyiben pedig sem a vonatkozo torveny, sem a koztestulet alapszabalya (szervezeti szabalya) nem rendezne el ezt a kerdest, akkor a Ket a koztestulet elsofoku hatarozatával szemben birósági felülvizsgálatot biztosit

96 Lasd peldaul az 513/B/1994 AB hatarozatot vagy a 22/1995 (III 31) AB hatarozatot

c) A nem kozigazgatasi feladat ellatasara letrehozott **egyeb szervezet** vagy hatosagi jogkort gyakorlo **szemely** (pl kéménysepró ceg, környezetvedelmi zoldkartyat kiado szerviz) hatarozata ellen fellebbezesek eseteben a Ket **fószabályként** az illetékes megyei/fovárosi **kozigazgatási hivatal vezetőjét** nevesiti a fellebbezes elbiralasara jogosult szervkent

Vegul a Ket **harmadik hatáskörtelepítési rendező elve** lehetőséget ad a jogalkotás szamára az előző két rendező elvtol való eltérésre Az eltérés törvényi feltétele rugalmas, lehetoséget biztosit az adott kozigazgatasi hatosagi ugyfajta sajatossagainak tekintetbevetelere, ahogyan a torveny e feltetelt megfogalmazza ha az elterest valamely ugyfajta jellege indokoltta teszi Ilyen esetben a hataskort megallapito torvenynek, illetve kormányrendeletnek (tehát nem minden jogszabály jogosult elterést kimondani) expressis verbis meg kell jelölnie mind az elso fokon eljaro, mind pedig a fellebbezes elbiralasara jogosult szervet

A birosági felülvizsgálat iránt benyujtott keresetek elbiralása köreben pedig értelemszeruen a közigazgatási ügyekben eljáró illetekes bíróság jogosult, illetve köteles az eljarás lefolytatására A Pp hatalyos szövege alapján a közigazgatási határozatok birósági felülvizsgálata főszabalykent az elso fokon eljárt közigazgatási szerv szekhelye szerint illetekes megyei bírosag hatáskörébe tartozik E főszabálytól eltéroen nem a megyei, hanem az első fokon eljárt kozigazgatasi szerv szekhelye szerint illetekes munkaugyi birosag hataskört kepezi a munkaugyi ellenorzes, illetve a munkavédelem kereteben hozott közigazgatasi határozat, a foglalkoztatás elosegitéséról és a munkanélkuliek ellatasáról szolo torveny alapján a megyei (fővárosi) munkaugyi kozpont altal hozott kozigazgatasi határozat, tovabba a tarsadalombiztositasi hatarozatok ellen inditott kozigazgatasi perekben valo eljaras

4 1. A fellebbezes

A fellebbezes - mint rendes jogorvoslat - a kozigazgatasi eljarasok **alapvető**, s ebbol fakadóan leggyakrabban alkalmazott jogorvoslati formaja

Az uj eljarasi kodex lenyegeben az Ae -vel megegyező szabalyozasi logikara felepitve rakja le a fellebbezessel összefüggő fundamentalis rendelkezéseket, azaz a fellebbezés jogintezményének lényeget az uj szabályozas nem valtoztatja meg A valtozások jellemzően a törveny más reszeiben bevezetett ujitasokra vezethetők vissza, egyfelől a közigazgatasi dontés kettőssegenek (hatarozat és vegzes) tukrözödesekeppen, masfelől pedig – figyelemmel a költsegtenyezők jelentősegének megnovekedett voltara – az eljarasi koltseg kerdeseben hozott vegzessel kapcsolatban, amely dontesi formát az eljarasi birsagot kirovó vegzessel egy jogorvoslati szintre emeli a törvény, megengedve az önallo fellebbezes benyujtasát[97]

Fellebbezésre csak a közigazgatási hatóság elso fokon hozott döntései (határozatai, végzései) ellenében kerülhet sor **Hatarozat eseten a fellebbezes mindig onalló,** mig a **vegzesek eseteben** a fellebbezes **foszabályként járulékos jelleggel veheto igénybe** Néhány kiveteltol eltekintve az első fokon hozott közigazgatási hatósagi hatarozatok tekintetében az ügyfél fellebbezesi jogosultsaga **altalanos**, azaz foszabalykent **minden elsófoku határozat ellenében fellebbezéssel élhet** Nem nyujthato be fellebbezes viszont az alabbi hatosagi hatarozatok ellen

- kozvetlen birosagi felülvizsgalattal megtamadhato hatarozatok,
- ellenérdeku ügyfelek közötti egyezséget jóváhagyó határozatok, valamint
- meltanyossagi eljarasban hozott hatarozatok

A hatosagi **vegzések körében csak az elsófoku végzések fellebbezhetőek meg** Az elsofoku közigazgatási hatóság végzései tekinteteben foszabályként **csak jarulekos formában** tamadható meg az ügyfél által sérelmezett döntés, azaz csak az ügyet elso fokon lezáró hatosági hatarozat ellen fellebbezésben lehet egyuttal a végzes ellen is fellebbezni E főszabály alól azonban lenyeges kivetelek leteznek, amely körben az elso foku eljarás során hozott vegzesek önállóan, azaz az eljárást lezáró határozattol függetlenül megtámadhatóak E vegzések az alabbiak

- az eljárást felfüggeszto végzés,
- az eljárást megszüntető végzés,
- az ugyfel kerelmet erdemi vizsgalat nelkul elutasito vegzes,
- az eljarasi birsagot kiszabo vegzes,
- az eljárási költség viseléséról rendelkező végzés,
- mindazon vegzesek, amelyek tekinteteben mas torveny megengedi az onallo fellebbezest,
- mindazon végzések, amelyek olyan elsofoku eljárásban születtek, amelyekben az ügyet lezáró elsófoku határozat ellen fellebbezesnek nincs helye, mivel torveny a hatarozat kozvetlen birosagi felülvizsgálatát teszi lehetővé,
- az eljáras egyéb résztvevójére (szakértó, tanu, stb) vonatkozo bármilyen végzés

A fellebbezesi jog gyakorlasa nincs meghatarozott jogcimhez kotve az ugyfélnek annyit kell mindossze allitania, hogy az adott hatarozatban foglaltak a **jogát, jogos erdekét** vagy **jogi helyzetet sértik** Kovetkezeskeppen az ugyfel barmely okra valo hivatkozassal nyujthat be fellebbezesi kerelmet, amely okra tekintettel a kozigazgatasi hatarozatot serelmesnek tartja Igy peldaul hivatkozhat a hatósagi hatarozat célszerutlenségére, méltanytalan voltára éppugy, mint jogszabálysértésre, vagy akar eljárási szabálytalanságokra A fellebbezésben megjelölt ok onmagaban is elegseges a masodfoku eljaras megindításahoz, azaz **kerelmet az ugyfel nem koteles kulon megindokolni**

A fellebbezes benyujtasara rendelkezésre álló idotartam valtozatlanul a kozigazgatasi hatosag döntésének közlésétol számított **tizenöt nap** Ettól az általános fellebbezési határidótol eltéro (akár rövidebb, akár hosszabb) fellebbezési határidot csupan torveny vagy kormanyrendelet jogosult megallapitani

Az eltérő fellebbezesi határidők megallapitasanak megengedesevel a Ket a kozigazgatasi eljarások sokszinüségét, eltérő szakmai bonyolultsagát kivanja megfelelő rugalmassággal akceptalni E vonatkozasban a rugalmas szabalyozás lehetősege már csak azért is fontos, mivel a fellebbezesi hatarido kerdese szoros összefuggesben van az Alkotmanyban biztositott jogorvoslathoz valo jog gyakorolhatosagaval Miként arra az Alkotmanybirosag egyik hatarozataban ramutatott a jogorvoslati jog tenyleges gyakorlasanak egyik elengedhetetlen feltetele, hogy a jogorvoslat benyújtására megfelelő idő alljon rendelkezesre[97]

97 Lasd a 24/1999 (VI 30) AB hatarozatban foglaltakat

A fellebbezési kérelmet annál az elsófoku közigazgatasi hatóságnál kell eloterjeszteni, amely a serelmesnek velt dontest meghozta E szabaly kimondásának elsosorban pragmatikus okai vannak, az elsofoku hatóság ismeri az ügyet, az ügy valamennyi dokumentuma az elsofoku hatóság birtokában van, stb Emellett a benyujtás helyének ekképpen valo meghatarozását az is indokolja, hogy az elsófoku hatosagnak törvényi lehetósége van a fellebbezés alapján a hatósagi döntés saját hatáskörben történó módositására vagy visszavonasára E hatáskor lehetoséget ad **az elsőfoku közigazgatási hatóság** szamara, hogy – kulonos tekintettel arra a szabalyra, miszerint a fellebbezesben az ugyfel uj tenyeket es bizonyitékokat is felhozhat – immaron a fellebbezesben leirtak ismereteben **meg egyszer atgondolja** a donteset es esetlegesen valtoztasson az eredeti hatarozaton

Az elsófoku kozigazgatasi hatósag a kézhez vett fellebbezési kérelmet megvizsgalja, s ennek eredményeképpen **két lehetoség** kozul valaszthat Amennyiben a fellebbezest **alaposnak** vagy egyebkent meltanyolhatonak **tartja**, s mindennek torvenyi feltetelei fennallnak, donthet akkent, hogy a fellebbezes alapjan **sajat hataskoreben modositja vagy visszavonja** az elsófoku döntést, illetoleg a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően **kijavitja, kicsereli** vagy **kiegeszíti** a donteset Ha viszont a fellebbezesben leirtakat az elsófoku hatóság **nem latja elfogadhatónak**, vagy elfogadhatonak latja ugyan, de nem allnak fenn a dontes visszavonasanak vagy modositasanak a feltetelei, akkor a fellebbezest az ugy valamennyi iratával egyetemben a fellebbezesi határido leteltétól számitott **nyolc napon belul** koteles a fellebbezes elbiralasara jogosult szervhez **felterjeszteni** A felterjesztéssel párhuzamosan az elso fokon eljáró hatóság jogosult (de nem köteles) a fellebbezessel kapcsolatos allaspontjarol, velemenyérol tájékoztatni a masodfoku hatosagot

Ilyen tajekoztatás különosen akkor célszerű, ha a szóban forgo ugy a szokasosnal osszetettebb, bonyolultabb, vagy ha a fellebbezésben az ugyfel uj tenyeket, illetve bizonyitekokat is megjelolt

A fellebbezesrol az ügyfel lemondhat A fellebbezésról való lemondás jelentoségét elsosorban abban jelolhetjuk meg, hogy **a jogero beálltának elore hozatalával felgyorsítja a közigazgatasi eljarast**, s lehetové teszi az első foku határozatban foglaltak gyors realizalasat Ezert az ilyen lemondasnak jellemzoen a jogot megallapitó, engedelyezó közigazgatási határozatok esetében van realitása A fellebbezesrol valo lemondas joga **kizarólag a fellebbezesre jogosult szemelyeket illeti meg**, és értelemszeruen csak a fellebbezési határido tartama alatt, tovabba – a kerelem teljesitese esetere szolo nyilatkozattal – már a döntés közlése elótt is gyakorolhato A lemondas irasban vagy szoban egyarant történhet, utóbbi esetben a közigazgatási hatósagnak a lemondást jegyzókönyvbe kell foglalnia A fellebbezési jogról történo lemondas legfontosabb kovetkezmenyei a **visszavonhatatlansag** (a lemondo nyilatkozat ugyanis semmilyen korulmenyek kozott nem vonhato vissza), illetoleg a **határozat jogerőssé válása**, illetve **vegrehajthatosaga** (tobb fellebbezesre jogosult eseten a jogero értelemszeruen csak valamennyi fellebbezesre jogosult lemondasa eseten all be)

4 1 1 A fellebbezes benyujtasának jogi hatasa

A fellebbezes benyujtasanak legfontosabb jogi hatasa az, hogy megakadalyozza az elsó foku közigazgatási határozat jogerore emelkedeset, azaz a benne foglalt rendelkezesek vegrehajtasat Ugyanis fószabalykent a megtamadott hatarozatban foglalt jogok nem gyakorolhatók, és a **fellebbezesnek a határozat vegrehajtasara halaszto hatalya van** A rendes jogorvoslat eseteben a vegrehajtas halasztó hatályának foszabalykent valo rogzitese, az Alkotmanybirosag allaspontjara is figyelemmel, ugyancsak a jogorvoslathoz valo alkotmanyos alapjog megvalosulásanak egyik lényeges feltetele Ugyanakkor a közigazgatási hatarozat jogerore emelkedesenek fellebbezes miatti elmaradasa nem jar minden esetben egyutt a hatarozat egesze vagy egy resze vegrehajtasanak halaszto hatalyaval Vannak ugyanis olyan esetek, amelyekben bizonyos tenyezok, megfontolások a **fellebbezesre tekintet nelkuli vegrehajthatoságot** igenylik Ezen esetkorok az alabbiak

- a hatosag a hatarozatot a fellebbezes halaszto hatalyanak kizarasaval vegrehajthatonak nyilvanitotta [101 § (1) bekezdese],
- az ügyfél javára megállapitott egyszeri vagy rendszeres pénzkifizetésról rendelkezo hatarozatot az ugyfel tobbletigeny indokaval tamadta meg [101 § (2) bekezdese],
- az eljárás egyéb résztvevője (szakértó, tanu, stb) megtámadta a határozat rá vonatkozó részét [98 § (5) bekezdése],
- valamely ügyfajtában törvény vagy kormányrendelet lehetóve teszi a részjogeró alkalmazasat [104 § (4) bekezdese]

Fenti esetkorók közul a fellebbezesre tekintet nelkul vegrehajthatova nyilvanitott hatarozatok eseteben nem fogalmi elem a fellebbezes tenyleges benyujtása vagy a fellebbezesi határido eltelte Ezzel szemben a tobbi esetkorben fogalmi elemkent szerepel az, hogy adott hatarozat elleneben fellebbezest nyujtottak be, viszont – valamilyen akceptalhato korulmenyre figyelemmel – a fellebbezes nem gatolja meg a határozat egészenek jogeróre emelkedesét, hanem a kifejezetten nem tamadott reszek eseteben helye van a **részjogerő** alkalmazasanak, s e tekintetben az erintett rendelkezesek vegrehajthatok

Az elsofoku közigazgatási hatóság a törvenyben meghatározott esetekben döntését – valamely nyomos okra hivatkozva - fellebbezesre tekintet nelkul, azonnal vegrehajthatonak nyilvanithatja Ezt az elsofoku határozat rendelkezó részében kulón ki kell mondani, illetóleg a hatarozat indokolasi reszeben e rendelkezest az azonnali vegrehajtasra alapot adó ok, korulmeny megjelolesevel kulon meg kell indokolni A fellebbezesre tekintet nelkuli vegrehajthatosag kimondasa eseten a vegrehajthatosag nem fugg sem attol, hogy nyujtott-e be valaki fellebbezest, sem attól, hogy eltelt-e már a fellebbezési határido, sot elofordulhat olyan eset is, amikor a hatarozat közlése sem szukseges az azonnali vegrehajtashoz (pl tomeges eletveszely eseten) Ha azonban a fellebbezesre tekintet nelkul vegrehajthato hatarozat valamely kotelezettseg teljesitésere határidot, határnapot jelöl meg, az azonnali vegrehajtás csak a határidó vagy határnap eredménytelen eltelte utan kenyszeritheto ki

Az elsofoku közigazgatasi határozat akkor nyilvánitható fellebbezésre tekintet nélkul végrehajthatonak, ha az alabbiakban felsorolt okok, helyzetek kozul **bármelyik fennall** (mindebból ertelemszeruen az is következik, hogy amennyiben a törvényben nevesitett okok, helyzetek egyike sem all fenn, az adott ugyben nem lehet helye az azonnali vegrehajtas elrendelesenek)

- **életveszéllyel vagy sulyos kárral fenyegető helyzet** megelozése, elharitasa vagy karos kovetkezmenyeinek enyhitese miatt szükséges (pl egy lakóházban bekövetkezett gazrobbanás vagy függofolyosó megroggyanása esetén szükségessé váló kiürítést elrendeló határozat),
- a **kozbiztonsag** fenntartasa erdekeben vagy fontos kozrendvédelmi okból szükséges (pl veszélyes árut szallító jármu utvonalát kijelölő határozat),
- a végrehajtás késedelme jelentós vagy helyrehozhatatlan **karral jarna** (pl valamely kornyezeti elemet sulyosan szennyezó tevekenyseget megtilto hatarozat),
- a hatarozat valakinek a **tartasáról** vagy **gondozasáról** rendelkezik (pl alkoholista szulok gyermekének állami gondozásba vételét elrendeló határozat),

- azt torveny **honvedelmi, nemzetbiztonsagi, kozegeszsegugyi, jarvanyugyi, munkabiztonsagi, kornyezet- vagy termeszetvedelmi** okból, továbbá a közérdeku **kozlekedesi infrastruktura** kialakitasa, illetve az **energiaellátas** folyamatos biztositasa erdekeben lehetové teszi

A fellebbezesre tekintet nélkuli vegrehajthatosag kimondasa termeszetesen nem eredmenyezheti az ugyfel jogorvoslati jogtól valo megfosztasat, az azonnali vegrehajtas elrendelese csupan a fellebbezes eloterjesztésének végrehajtásra gyakorolt halaszto hatályát erinti Az ugyfel az azonnali vegrehajtástól függetlenul jogosult fellebbezési kérelmenek hataridoben történó benyujtására, amelyben az ugyfel magára az azonnali vegrehajtas elrendelesere nezve is allithatja joganak, jogos erdekenek vagy jogi helyzetenek serelmet es kerheti az azonnali vegrehajtas felfuggesztesét Az ilyen, halaszto hatallyal nem jaro fellebbezest is – hasonloan a halasztó hatalyt eredményezó fellebbezésekhez - a fellebbezesi eljarasra iranyado altalanos szabalyok szerint el kell biralni (például helye lehet az elsofoku hatoság saját hataskörben történo módositasanak, illetve visszavonasanak)

Amennyiben a kozigazgatasi hatosag hatarozata az ugyfel javara megallapitott - akar egyszeri, akar rendszeres - pénzkifizetésrol (pl szocialis segely, munkanelkuli penzbeli ellatas, nyugdij) rendelkezik, azonban ennek osszeget az ugyfel azon az alapon serelmezi, hogy neki ennel tobb penz jarna, a hatarozatban megallapitott penzosszeget a hatosag folyositani koteles Ugyanis ebben az esetben az ugyfel fellebbezese nem a penzkifizetes tenye ellen iranyul, hanem csupan a megallapitott osszegen felüli tobbletigenyre vonatkozik

Ilyen esetekben – kulonösen arra tekintettel hogy az erintett ugyfelek jellemzően szociálisan raszorultak - meglehetősen meltánytalan lenne es a valoban jogos fellebbezések benyujtasatol is elriasztana az ugyfeleket, ha a fellebbezes a határozat vegrehajtasara nezve halaszto hatallyal járna (ami az ugyfél szamara akár megelhetési problémákat is okozhat) E helyett a Ket lenyegeben egy sajátos reszjogerőt akceptál A torvenyi szabalyozas ugyanis abbol indul ki, hogy az ugyfel – nyugdij, segély, stb iranti – igenye magaban foglalja azt a penzosszeget is, amelyet az elsőfoku határozat megitélt neki (alapösszeg), azonban az igenye azt meghalado pénzosszegre is vonatkozik (tobbletigeny) Azaz az alaposszeg tekinteteben lenyegeben beall a reszjogerő, s annak folyositasat vegre kell hajtani, a fellebbezes csak a tobbletigenyre vonatkozik, amelynek jogosságát, teljesithetősegét a masodfoku eljaras fogja majd eldönteni

Az eljaras **egyéb résztvevoje** értelemszeruen **csak a határozat ót érintó része ellen** fellebbezhet, amely esetben meltanytalan es a jogintezmeny szellemevel ellentetes lenne, ha az ilyen fellebbezes a hatarozat vegrehajtasanak halaszto hatalyaval jarna egyutt Ezt a nem kivanatos helyzetet elkerulendó a Ket kimondja, hogy az eljárás egyéb resztvevoje altal benyujtott fellebbezes nem akadalyozza meg a hatarozat tobbi részének jogerore emelkedését, azaz a fellebbezéssel meg nem támadott rendelkezések minden további nelkül végrehajthatová valnak

A Ket mas torveny vagy kormanyrendelet szabalyozasi targykorebe utalja az egyes kozigazgatasi ugyfajtak eseteben a **részjogerő** megengedeset E torvenyhely alapjan az emlitett ket jogszabalyfajta tartalmazhat olyan eloirást, hogy adott ügyfajtaban hozott hatósági döntés fellebbezessel meg nem támadott részei jogerosse es végrehajthatova valnak, felteve, hogy a fellebbezéssel megtamadott részek elbiralása – az adott ügy jellegébol, sajátosságaiból adodoan - nem befolyasolhatja a fellebbezessel meg nem tamadott hatarozati rendelkezeseket

4 1 2 A fellebbezes elbirálasa sajat hataskorben

A Ket megkulonbozteti es onallo paragrafusban szerepelteti a kozigazgatasi hatosagi dontesek fellebbezesi kerelem kovetkezteben történó **módositasat,** illetve **visszavonását** Ezekben az esetekben az elso foku dontést hozo kozigazgatasi szerv a fellebbezest – a törvényi főszabalytol eltéroen – nem terjeszti fel a fellebbezes elbiralasara jogosult szervhez Ennelfogva a fellebbezest nem a fellebbezesi eljarasra iranyado szabalyok szerint intezik el, hanem helyette (mintegy a fellebbezesi eljarast kivaltva, s ezaltal a fellebbezes elbiralasara jogosult szervet is tehermentesitve) az első fokon eljárt közigazgatasi szerv sajat hatáskörében eljárva hozza meg uj döntését Azaz a fellebbezesi kerelem benyujtasa onmagaban meg nem jelenti azt, hogy az ügy vegigfut a fellebbezesi eljaráson (lasd a következo pontban) Ugyanis a fellebbezés alapjan, az abban foglaltak figyelembevetelevel a megtamadott dontest hozo kozigazgatasi hatosag jogosult „hazon belul" elrendezni a jogorvoslat kerdeset

A fellebbezesi kerelem sajat hataskorben valo elrendezesenek, az uj dontes meghozatalanak torvenyi alapja, vagy az eredeti döntés jogserto mivoltanak megallapitasa, vagy – az ellenerdeku ügyfelek részvételével folyó eljárás kivetelével – az ugyfel fellebbezesi kerelmeben foglaltakkal való egyetértes Mindkét esetkörben az elsófoku közigazgatási hatóság uj döntése az eredeti döntés modositásában vagy visszavonasaban testesul meg Ha a fellebbezessel megtamadott eredeti dontes hatarozat volt, akkor a modositasnak, illetve visszavonasnak is hatarozat formajat kell magara oltenie, mig a hatóság vegzese értelemszeruen csak egy uj vegzéssel modosithato, illetve vonhato vissza A modosito vagy visszavono hatosagi dontest a fellebbezo ügyfelen (az eljárás egyéb résztvevojén) kívül valamennyi olyan személlyel is közölni kell, akikkel/amelyekkel az eredeti kozigazgatasi dontest kozoltek **Az uj dontes** a jogorvoslas aspektusából értelemszeruen **elsofoku közigazgatási határozatnak vagy végzésnek minosül, amelynek elleneben az ugyfel** – az altalanos fellebbezesi szabalyok szerint – **jogosult fellebbezesi kerelem benyujtasara**

A jogszabálysértésre figyelemmel történo módositas vagy visszavonás eseteben az elsofoku hatosagot nem kötik a fellebbezésben leirtak, uj döntésének meghozatalánal a hatalyos jogot kell szem elott tartania

Elképzelhető olyan eset is, amikor a jogszabálysertesre hivatkozó fellebbezest megvizsgálja az elsőfoku hatóság, úgy találja, hogy ténylegesen mas jogszabályhelyet sert az eredeti hatarozata, mint amelyre az ugyfel kerelme utal Ekkor nyilvanvaloan nem a fellebbezesben foglaltaknak megfelelően, hanem a valós jogi helyzetre figyelemmel kell meghoznia az uj – modosito vagy visszavonó – döntését Merőben mas a helyzet akkor, amikor az uj dontés nem az eredeti hatarozat jogszabalysertesen alapszik, hanem az elsőfoku hatosag „empatiajan" Amikor ugyanis a hatóság, bar tisztaban van azzal, hogy az eredeti döntesevel osszefüggesben semmilyen jogszerűsegi problema nem merulhet fel, mégis egyetért a fellebbezésben felhozott nem jogi indokokkal, ez esetben az eredeti dontését csak a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően modosithatja

4 1 3 A fellebbezés elbiralása masodfokon (a fellebbezesi eljaras)

Ha az elsofoku közigazgatasi hatoság a benyujtott fellebbezes alapjan nem elt a dontes visszavonasanak vagy modositasanak jogaval, akkor a fellebbezésrol a fellebbezesi eljárás kereteben a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv dont A fellebbezes elbiralasara jogosult szerv az

elsofoku közigazgatasi hatosag altal felterjesztett fellebbezest - mintegy elozetes döntéskent - vagy **érdemben megvizsgalja**, vagy **megtagadja annak erdemi vizsgalatat** A Ket alapjan ugyanis nem folytathato erdemi vizsgalat az olyan fellebbezesi kerelmek tekinteteben, amelyeket

1 a fellebbezesi határidót tullépve nyujtottak be – a fellebbezes ezen fogyatekossagat az ugyfel igazolási kérelem egyideju elóterjesztésével orvosolhatja, feltéve, hogy az elsofoku hatosag e kerelmenek helyt ad, illetóleg

2 amelyek fellebbezesre nem jogosult személytol szarmaznak – ez a fogyatekossag nem orvosolhato

Mindket esetben a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv az ugyfel jogorvoslati kerelmet erdemi vizsgalat nelkul **koteles elutasitani** Az elutasito dontest a hatosag **vegzes formajaban** hozza meg, abban az esetben is, ha a fellebbezest kozigazgatasi hatarozat elleneben nyujtottak be

Ha adott fellebbezesi ugyben nem merul fel a kerelem elutasitasanak kotelezettsege, a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv (a masodfoku hatosag) koteles a jogorvoslati kérelmet annak iratairal egyetemben érdemben megvizsgálni Ehhez kapcsolódóan kiemelendo, hogy **a kozigazgatasi eljarasokban altalában nem ervenyesul a kerelemhez kotottseg**, azaz a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv az ugyfel altal serelmezett közigazgatási döntest, valamint az első fokon lefolytatott eljárást **egészeben vizsgalja meg** Ennek során nincs kotve a fellebbezesben foglaltakhoz (**teljes felulbiralat elve**) E rendelkezesnek az az indoka, hogy mivel gyakran nincs ellenerdeku ügyfél, a masodfokon eljaro szerv **hivatalbol koteles megvizsgalni, hogy a serelmezett dontes** - esetleg az ugyfel javara - **nem sert-e valamilyen kozerdeket** vagy a fellebbezo altal nem említett **jogszabalyi rendelkezest** Eljarasa soran a masodfoku hatosag jogosult - kulonosen akkor, ha a fellebbezesi kerelem uj tenyeket, illetve bizonyitekokat jelol meg - a tenyallas tisztazas erdekeben **kiegészito bizonyitási eljárást** lefolytatni, vagy pedig ennek lefolytatasa erdekeben az elso fokon eljart kozigazgatási hatosagot az elsofoku dontes megsemmisitese mellett **uj eljaras** lefolytatasara utasitani

A fellebbezes elbiralasara jogosult szerv teljes felulbiralati jogosultsagat, a felulbiralat terjedelmét korlatozza az esetleges részjogero Ha ugyanis peldaul az eljaras egyeb resztvevoje (például a szakérto) nyujt be fellebbezést a hatarozat ot érintő resze ellenében, e fellebbezés nem ad alapot a masodfoku hatosag szamara a hatarozat egeszenek vizsgalatahoz

E helyütt, csakugy, mint a reszjogerő mas eseteiben, a főszabaly ellenében lényegeben egyfajta kerelemhez kötottseg valosul meg, a fellebbezesi eljarasban a másodfoku hatoság ugyanis csak a hatarozat megtamadott részeit vizsgalja Ami pedig áttetelesen megiscsak az ilyen ugyben is attöri a kérelemhez kötöttseget, az abbol ered, hogy a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv vizsgalodasi kötöttsege csak a fellebbezesi eljarasra vonatkozik. Viszont, ha a reszfellebbezes vizsgalata soran az elsőfoku hatarozat mas reszeiben jogszabalysertest eszlel, minden tovabbi nélkul gyakorolhatja felugyeleti jogkóret

A fellebbezes elbiralasara jogosult szerv a fellebbezesi eljaras lefolytatasanak eredmenyekent **tobbfele dontest hozhat**, döntési lehetőségei az alabbiak

- az elsofoku döntést helybenhagyja, amennyiben az elso fokon eljárt közigazgatasi hatóság dönteset jogszerunek, megalapozottnak tartja es az ugyfel fellebbezeseben megjelolt indokokat (kulonos tekintettel az esetleges uj tenyekre es bizonyitekokra) nem tartja elegsegesnek a kasszacios vagy reformatorius jogkorenek gyakorlasahoz,
- az elsófoku döntést megvaltoztatja, ekkor a masodfoku hatóság reformatórius jogköreben eljarva az ugyfeli fellebbezesben foglaltakat (vagy azok egy részét) akceptálva hozza meg döntését, illetoleg – felteve, hogy az adott ugyfajta nem esik sulyositasi tilalom ala – a fellebbezési kérelem tartalmától függetlenul valtoztatja meg az elsofoku hatosagi dontest,
- az elsofoku döntést megsemmisiti, ez esetben a masodfoku hatóság kasszációs jogköreben eljarva – felteve, hogy a megsemmisites nem egy uj eljaras lefolytatasara vonatkozo utasitassal tarsul – lenyegében az eredeti (az elso foku eljarás elotti) állapotot allitja vissza,
- az elsofoku döntést megsemmisiti es ezzel egyidejuleg az első fokon eljárt szervet uj eljárás (az un megismetelt eljárás) lefolytatasara kotelezi

A kasszacios jog es a megismetelt eljaras lefolytatasara iranyulo utasitasi jog parhuzamos gyakorlasa feltetelezi, hogy

- a masodfoku dontes meghozatalahoz nincs eleg adat vagy a tenyallas tovabbi tisztazasa szukseges, es a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv nem kivanja lefolytatni a szukseges kiegeszito bizonyitási eljarást, vagy
- a masodfokon eljaro szerv a fellebbezesi eljaras soran azt allapitja meg, hogy az eljarasba tovabbi vagy mas ugyfel (ugyfelek) bevonasa szukseges

Az elso esetben a fellebbezes elbiralasara jogosult szervnek merlegelesi joga van, hogy lefolytatja-e a kiegészitó bizonyitási eljárást és annak eredményétől függoen hozza meg az adott ügyet a közigazgatási eljaras keretében lezáró (az elsofoku döntést helybenhagyó, megvaltoztato, vagy megsemmisitó) döntését, avagy kiegészito bizonyitasi eljaraslefolytatasa nélkül az elsofoku döntés megsemmisitése mellett az elsofoku kozigazgatasi hatosagot uj, megismetelt eljaras lefolytatasara utasitja

A masodik esetben viszont ilyen merlegelesi jogkor nem illeti meg a fellebbezes elbiralasara jogosult szervet Ha ugyanis azt allapitja meg, hogy az eljarasba tovabbi vagy mas ugyfel bevonasa szukseges, **koteles** az elsofoku közigazgatási hatósagot – az elsófoku döntés egyideju megsemmisitese mellett – a megismetelt eljaras lefolytatasara utasitani

Mindkét esetben a megismételt eljárásban az elso fokon eljaro hatóság a másodfoku hatarozatban (ideértve nemcsak a rendelkezo részt, hanem a hatarozat indokolasat is) foglaltakhoz kotve van

Így tehat, ha peldaul a masodfoku hatósag megitélése szerint az ugy elbiralasához szakertő bevonasara van szukseg, az elsőfoku hatosag koteles a szakertői bizonyitast lefolytatni

A fellebbezes elbiralasara jogosult szerv masodfokon hozott dontesenek megjelenesi formajat az hatarozza meg, hogy milyen formaju kozigazgatasi dontes elleneben nyujtottak be fellebbezést Ennek megfeleloen a másodfokon eljáró szerv a határozat ellen irányuló fellebbezést hatarozattal, a vegzes ellen iranyulo fellebbezest vegzessel biralja el A masodfoku hatosagi dontest (az ugy irataival egyetemben) a fellebbezes elbiralasara jogosult szerv a döntes meghozatalatol számított **harom napon belul** köteles megkuldeni az elsófoku közigazgatási hatosagnak Az elsófoku hatóság a döntést koteles **haladéktalanul kezbesiteni** egyreszt a jogorvoslatot kéro ügyfél számára, másrészt pedig mindazon szemelyek szamara, akikkel az elsofoku dontest kozoltek

4 2 A birosagi felulvizsgalat

A birosagi felulvizsgalat jogintezmenyenek koncepcionalis elemei a következok

a) A Ket ertelmeben a keresetlevel benyujtasa a kozigazgatasi határozat vegrehajtasa tekinteteben nem jar automatikus halaszto hatallyal A vegrehajtas felfuggesztesehez ugyanis – az ugyfel kifejezetten erre iranyulo, s a keresetlevelebe belefoglalt kerese alapjan – szukseges a biróság felfüggesztó határozata E határozatot a biróság akkor adja meg, ha valószinunek latszik, hogy a birosagi felulvizsgalat kovetkezteben a kozigazgatasi határozatot megvaltoztatjak, vagy hatalyon kivul helyezik, illetóleg ha a végrehajtas nyomán olyan helyzet állna eló, amely lehetetlenne teszi az esetleges jogsertes maradektalan orvoslasat

b) Az uj torveny azt kivanja elerni, hogy a kozigazgatasi ugyekben a biroi ut igenybevetelének lehetosége minden esetben adott legyen Ennek celjabol a Ket nem allapit meg olyan kozigazgatasi ugyeket, ugycsoportokat, amelyeknel nincsen helye a kozigazgatasi határozat birosagi felulvizsgalatanak, ezert az ugyfel barmely hatosagi ugyben kerheti a birosagtol a kozigazgatasi hatóság jogeros, tehát közigazgatási uton mar meg nem tamadhato határozatanak felulvizsgalatat

A birosagi felulvizsgalat - a fellebbezeshez kepest - szukebben vonja meg a jogorvoslati kérelem (a kereset) hivatkozasi alapjat Ugyanis amig a rendes jogorvoslat korében a törveny az ugyfeltol csupán annak állitását várja el, miszerint az elsofoku határozat az ügyfél valamely jogat, jogos erdeket vagy jogi helyzetet serti, addig a birosagi felulvizsgalat **a jogszabalysertesre hivatkozast kovetelí meg** A keresetlevelben az ugyfelnek kifejezetten – jogszabaly, jogszabalyhely megjelolesevel – hivatkoznia kell a kozigazgatasi dontes teljes vagy reszben jogellenessegere, pontosabban fogalmazva arra, hogy megitelese szerint jogszabalysertes tortent

Nem akadalya azonban a bírói gyakorlat szerint a felulvizsgalatnak, ha az ugyfel a keresetlevelben nem jeloli meg azt a konkret jogszabalyhelyet, amelyre a keresetet alapitja [98]

Ertelemszeruen az ügyfel keresetlevélbeli hivatkozása egyaránt takarhat valós vagy vélt jogszabalysertest, ennek eldontese az illetekes birosag feladata

Az ugyfel jogszabalysertésre valo hivatkozasanak nincsen egyeb korlatja, mint a hatalyos jog (csak hatalyos pontosabban a kozigazgatasi határozat meghozatala idején hatalyos jogszabalyra történhet a keresetlevelbeli hivatkozas) Ennel fogva a keresetlevelben egyarant lehet hivatkozni anyagi, illetve eljarasi jogszabálysertesre, valamely – az ugyfel megitelese szerint az adott ügyben releváns - hatalyos jogi norma figyelmen kivül hagyasara Sőt, mint arra a Legfelsőbb Birosag Kozigazgatasi Kollegiumanak egyik allasfoglalasa rámutat az ugyfel hivatkozasa arra is vonatkozhat, hogy szerint a kozigazgatasi hatóság a határozat meghozatala soran tevesen ertelmezte az alkalmazott jogszabályt [99] *A felperes a jogszabalysertes koreben konkrét jogszabályi rendelkezes megsertését is megjelolheti, ez azonban nem jelenti azt, hogy ehhez a megjeloléshez (a paragrafus pontos megjelolesehez) kötve van a birosag Kulonösen akkor nincs kotve a bírósag a fel nyilatkozatahoz, ha az tevedésen alapul, illetőleg nem fedi a fel valosagos akaratat*

A birosagi felulvizsgalat igenybevetelenek alapveto elofeltétele, hogy

- az ugyfel a kozigazgatasi eljaras soran a fellebbezesi jogat kimeritse (azaz az ugyben masodfoku határozat szuletett, s ennek elleneben lehet birosagi felulvizsgalathoz folyamodni), vagy
- ha az adott közigazgatasi ugyfajtaban a fellebbezes kizart (azaz az elsofoku közigazgatasi határozat elleneben kozvetlen birosagi felulvizsgalatnak van helye)

Ha az adott hatosagi ugyben tobb – akar azonos érdeku, akár ellenerdeku – ügyfel van, az elso esetkór szerinti elofeltetel mar azzal megvalosul, ha az ugyfelek valamelyike kimeritette a fellebbezesi jogat Ha az ugyfel a fellebbezesi jogat nem meritette ki (akar egyaltalan nem fellebbezett, akar elkesettseg miatt utasitottak el erdemi vizsgalat nelkul a fellebbezesi kerelmet), s ennek ellenere keresetet nyujt be a birosaghoz, a birosag koteles azt idezes kibocsatasa nelkul elutasitani

E szabaly értelemszerűen nem alkalmazható az olyan ugyfél esetében aki ugyan nem vagy elkésetten fellebbezett de ugyanabban az ugyben szereplő masik ugyfel szabalyszerű fellebbezest adott be, s ennek alapjan megszuletett a masodfoku kozigazgatasi határozat [100]

A birosagi felulvizsgalat kezdemenyezesere iranyulo keresetlevelet az ügyfel a közigazgatasi határozat közlésetol számított **harminc napon belul** nyujthatja be Törvény ettol eltéro keresetindítási határidot is megállapithat (pl a Közbeszerzési Döntobizottság határozata elleneben tizenöt nap a keresetlevél benyujtására nyitva álló határido) Ha az ügyfel a keresetlevel benyujtasara megallapitott **határidót elmulasztotta, akkor a Pp szerinti igazolassal elhet A kozigazgatasi szerv a hozza elkesetten benyujtott keresetlevelet nem utasithatja el, hanem koteles azt a birosaghoz továbbitani** (E kotelezettseg fennall abban az esetben is, ha az ugyfel igazolási kérelmet nem terjesztett eló)
A birosagi felulvizsgálat iránti keresetlevelet az elsofoku közigazgatási határozatot hozo szervnél kell benyujtani Az elsofoku közigazgatasi hatosag a keresetlevelet az ugy irataival egyutt **harom napon belul** koteles a **felugyeleti szervehez felterjeszteni** A felugyeleti szerv a kezhez vett keresetlevelet es iratokat **nyolc napon belul** koteles tovabbitani az illetékes **bírósághoz**, s egyúttal mellekelnie kell a keresetlevelben foglaltakra vonatkozo nyilatkozatat (allaspontjat) is Ezt a nyilatkozatot a birosag elnoke irasban kozli a felperessel (azaz a pert megindito ugyfellel)

A keresetlevelet az ellen a kozigazgatas szerv ellen kell benyujtani, amely – az ugyfel megitelese szerinti – jogszabálysérto, felulvizsgálni kert határozatot hozta A keresetlevel alapjan indulo kozigazgatasi perben a pert megindito ugyfel felperesi, mig a felulvizsgálni kert hatosagi határozatot meghozo kozigazgatasi szerv alperesi pozicioban van Abban az esetben, ha az ugyfel a pert nem a felulvizsgalni kert határozatot hozo masodfoku hatosag, hanem az elsófoku kozigazgatasi szerv ellen inditotta, a per soran a masodfoku kozigazgatasi szervet perbe vonhatja

Ha valamely kozigazgatasi hatosagi ugyben tobb – akar ellenérdeku (pl kapcsolattartási ügyben), akár azonos érdeku (pl egy társashazepitesi ugyben) - ugyfel szerepelt, s az ugyfelek valamelyike a hatosag határozataval szemben birosagi felulvizsgalat iranti keresetet nyujtott be, a közigazgatási hatóság e tényrol - az ugy irataimak a birosághoz való felterjesztesével egyidejuleg - koteles a tobbi ugyfelet ertesiteni

98 KK 34 szamu allasfoglalas

99 KK 31 szamu allasfoglalás

100 KK 32 szamu allasfoglalas

Azonos érdeku ügyfelek esetén a pert nem kezdeményezo ugyfél jogosult az altalános polgári perrendtartási szabályoknak megfeleloen felperesi beavatkozóként a perben részt venni Ha pedig a közigazgatási ügyben ellenérdeku ugyfelek voltak, ez esetben a pert nem kezdemenyezo ellenérdeku ügyfélnek joga van arra, hogy – akar felperesi, akar alperesi oldalon - beavatkozóként perbe szalljon Ez a jog az ellenérdeku ügyfelet a biroi itélet hozatalát megelózó tárgyalás berekesztéséig illeti meg Az ellenérdeku ügyfelet az eljáró bíróság köteles tajekoztatni a beavatkozas lehetosegeról

A torvenyi szabalyozas ertelmeben a keresetlevel benyujtasanak a kozigazgatasi dontes vegrehajtasara nezve nincsen halaszto hatalya A halasztó hatály kizárásának következtében a közigazgatasi határozat a közléssel jogerossé válik, a benne foglaltak foszabály szerint vegrehajthatok, azonban az ugyfel a birosagi felulvizsgalat iranti keresetleveleben a dontes vegrehajtásának felfüggesztését kérheti A jogeros kozigazgatasi dontes vegrehajtasanak felfuggesztesere iranyulo ugyfeli inditvany kozvetlen jogi hatasa, hogy **az inditvany elbiralasaig a vegrehajtas nem foganatosithato** A vegrehajtas felfuggesztesere iranyulo kerelem eseteben a jogorvoslathoz való jog ervenyesulese nyilvanvaloan gyorsabb ugymenetet kivan Erre tekintettel ilyen esetben a keresetlevelet és az ügy iratait kiveteles sürgösséggel, három napon belul kell eljuttatni a birosaghoz A birosag ugyancsak soron kivul, **nyolc napon belul** koteles a megtamadott kozigazgatasi hatarozat vegrehajtasanak felfuggesztese targyaban hatarozatot hozni Erre irányuló dontéshozatala során a bíróságnak elsősorban azt kell megvizsgalnia, hogy az ugyfél keresetleveleben hivatkozott jogszabalysertes az ugy erdemi eldontesere milyen hatassal lehet, tovabba, hogy a kozigazgatasi hatarozat vegrehajtasa milyen visszafordithatatlan következmenyekkel jar

A bírói gyakorlat alapulvételével a bíróság a közigazgatási határozat végrehajtasának felfüggeszteset kulonösen akkor rendelheti el, ha a felfuggesztest kulonos meltánylast érdemlő vagy egyéb jelentős korulmenyek indokoljak, vagy ha a vegrehajtás a fel szamara sulyos hátranyt előidező kovetkezményekkel jarhat [101]

Fentiektol eltéróen vannak azonban olyan esetek, amikor a Ket nem teszi lehetové a végrehajtas felfuggeszteset E kiveteles helyzetet a torveny taxativ modon az alabbi ket hatarozat-fajtara nezve rogziti

- a polgari vedelmi szolgalat ellatasaval kapcsolatos kotelezettseget megallapito hatarozatok, illetoleg
- a jogerós birosági döntés végrehajtását szolgáló határozatok

A birosag a felulvizsgalati eljarast nem a Ket szabalyai alapjan, hanem a ra iranyado eljarasi szabalyok (Pp XX fejezete) figyelembevetelevel folytatja le [A kozigazgatasi perre vonatkozó szabályozast részletesen a tankönyv következő fejezete tárgyalja.]

A birosag a kozigazgatasi per lefolytatasanak eredmenyeképpen a következo iteleteket hozhatja meg (a felsoroltaktól eltéró tartalmu érdemi dontes, pl megallapito vagy marasztalo itelet, a kozigazgatasi perben nem hozhato)

- jogszabálysertes megallapitasa eseten a kozigazgatasi dontest **hatályon kívul helyezi,**
- ha ez szukségesnek mutatkozik a hatalyon kivul helyezéssel egyidejuleg a közigazgatasi hatosagot **uj kozigazgatasi eljaras lefolytatasara kotelezi,**
- torvenyben meghatarozott kozigazgatasi hatosagi ugyfajtakban a kozigazgatasi dontest **megvaltoztathatja,**
- az ugyfel (a felperes) **keresetet elutasitja**

Jogszabálysértes megállapitasa esetén tehát főszabályként a bíroság a felülvizsgált közigazgatasi határozat tekinteteben kasszacios jogaval el, a határozatot hatalyon kivul helyezi

Ezzel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy nem minden, a kozigazgatasi eljarasban bekovetkezett jogszabalysertes jar feltetlenul a hatarozat hatalyon kívul helyezésével Ugyanis – figyelemmel a biroi gyakorlatra – olyan eljarasi jogszabalysértés esetén, amely a kozigazgatási hatosagi ugy erdemi eldonteset nem befolyasolta, a kasszacios jog gyakorlása nem indokolt

Erre tekintettel a Ket kimondja, hogy a kozigazgatasi dontest a birosag akkor helyezi hatalyon kivul, ha - az ugy erdemere ki nem hato eljarasi szabaly megsertesenek kivetelevel – jogszabalysertest allapitott meg **Eljarasi jogszabalysertes eseteben tehat akkor van helye a hatalyon kivul helyezesnek, ha a jogszabalysertes jelentosnek minósul,** kihatassal van a kozigazgatasi hatosagi ugy erdemi eldontesere, es a birosagi eljarásban mindez nem orvosolhato

Szükség esetén a kasszacios jogkór gyakorlása (a jogszabalysérto közigazgatasi határozat hatalyon kivül helyezése) mellett a bíróság a kozigazgatasi szervet uj eljarasra (megismetelt eljaras) is kotelezi A megismetelt eljarasban a kozigazgatasi hatosagot a birosagi iteletben foglaltak (ide ertve annak indokolasat is) kotik

Ha torveny azt megengedi, meghatarozott esetekben a birosagot a határozatot megvaltoztato erdemi dontes meghozatalanak joga is megilleti Igy a Pp alapjan a birosag a közigazgatasi határozatot megvaltoztathatja

- az örökbefogadast engedélyezo, illetve az örökbefogadast elutasító, valamint a kiskorut orokbe fogadhatonak nyilvanito,
- a kiskoru intezeti nevelesbevételét elrendelo, az intezeti neveles megszuntetese iranti kerelmet elutasito,
- a szuloi felügyeleti jogokkal kapcsolatos,
- a gyámot vagy gondnokot kirendeló, felmentó vagy az elmozdítását kimondó,
- az anyakonyvi bejegyzes, valamint az allami nepesseg-nyilvantartasba szemelyi adat felvetelenek megtagadásáról, törléséról, kijavításáról, kiegészitésérol vagy szemelyi adat közlésének, illetve közokiratba foglalásának megtagadasarol rendelkező,
- a földhivatalnak ingatlanra vonatkozó jogok és tenyek bejegyzéserol rendelkezo, illetve ingatlanra vonatkozo jogok es tenyek bejegyzeset elutasito,
- az ado-, vagy illetekkötelezettség megállapitásáról vagy a külön jogszabály szerint ezzel egy tekintet alá esó más fizetesi kötelezettségrol es az ezekhez kapcsolodo egyeb befizetésekrol hozott,
- a levéltári anyag általános levéltárban történó elhelyezését elrendelo,
- a kisajatitasi ugyben hozott,
- a menekultkent valo elismeressel kapcsolatban hozott,
- a fegyver nélküli katonai, illetve polgári szolgalat iranti kérelemrol dönto,
- a csaladi potlekrol rendelkezo,
- a tarsadalombiztositasi,
- vagyonatado bizottsagnak a vagyonatadas targyaban hozott,
- lakas vagy lakrész igénybevételét elrendelo

101 KK 14 szamu allasfoglalas

határozatok bírósági felulvizsgálata során

Fentieken túlmenően megváltoztathatóak a bírósági felülvizsgálat során azok a közigazgatási határozatok is, amelyek tekintetében a reformatorius jog gyakorlását valamely más törvény a bíróság számára lehetővé teszi Ilyen rendelkezést találhatunk például – egyebek mellett - a Közbeszerzési Döntőbizottság által hozott határozatok, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség vezetője által hozott határozatok, a versenytanácsi határozatok, vagy a Magyar Szabadalmi Hivatal határozatai vonatkozásában

Amennyiben a felülvizsgálni kért közigazgatási hatósági határozat tekintetében jogszabálysértés nem állapítható meg, illetőleg csak az ügy érdemét nem befolyásoló eljárási jogszabálysértés történt, továbbá az adott ügyfajtában nincs helye a határozat megváltoztatásának, a bíróság az ügyfél (felperes) keresetét elutasítja

A bíróságnak a közigazgatási perben hozott jogerős ítélete több fontos jogi következménnyel jár együtt Ezek a következők

- a közigazgatási hatóságnál ugyanabban az ügyben azonos tényállás mellett – értelemszerűen a bíróság által elrendelt megismételt eljárás kivételével – nincs helye új eljárásnak,
- a megismételt eljárásban a hatóságot köti a bíróság határozatának rendelkező része és indokolása, az eljárás és a határozathozatal során köteles ennek figyelembevételével eljárni

Miként az az eddigiekből egyértelműen kitűnik, a bírósági felülvizsgálat jogintézményének fő tárgyát a közigazgatási hatósági határozatok, azaz a közigazgatási szerv érdemi döntései képezik Az eljárási kódex nyít az egyes eljárási kérdésekben hozott közigazgatási döntések bíróság előtti felülvizsgálhatósága felé is, ugyanis lehetőséget ad meghatározott hatósági végzések közvetlen bírósági felülvizsgálatára Így a Ket közvetlen felülvizsgálati lehetőséget biztosít az eljárás egyéb résztvevőjének az őt érintő végzések vonatkozásában
Ezen túlmenően a Ket lehetővé teszi azt is, hogy bármely törvény megengedje a végzések nem peres eljárásban történő bírósági felülvizsgálatát Ezek a rendelkezések azonban – szemben a Ket általános hatálybalépési időpontjával – csak 2006 január 1-jétől hatályosak A közigazgatási hatósági végzések bírósági felülvizsgálatánál a határozat felülvizsgálatára vonatkozó előírások (jogszabálysértésre hivatkozás kötelezettsége, a fellebbezés kimerítettsége, a keresetbenyújtási határidő, a bírósági hatáskör és illetékesség, a peres felek perbeli pozíciója, stb) megfelelően irányadók

4 3 Az újrafelvételi eljárás

A közigazgatási eljárásban a Ket -tel bevezetett új jogorvoslási forma, az ügyfeli kérelemre induló újrafelvételi eljárást Újrafelvételi eljárásnak kizárólag – szemben az eddig tárgyalt, ügyfeli kezdeményezésre indult jogorvoslási formákkal, amelyek bizonyos korlátokkal a hatósági végzések megtámadására is lehetőséget adnak – **csak közigazgatási hatósági határozat esetében** van helye Az újrafelvételi kérelem benyújtása szempontjából – szemben a bírósági felülvizsgálattal - érdektelen, hogy az adott ügyben az ügyfél kimerítette-e a fellebbezési jogát

Az ügyfél akkor nyújthat be a jogerős határozattal lezárt közigazgatási ügyben újrafelvétel iránti kérelmet, ha

- a hozott hatósági döntés **közigazgatási szakban emelkedett jogerőre** (azaz nincs a bíróságnak az ügyben érdemi határozata – ebben az esetben ügyanis nem a közigazgatási újrafelvételi eljárás, hanem a Pp -ben szabályozott perújítás áll az ügyfél rendelkezésére), és
- az ügyfélnek csak a határozat **jogerőre emelkedése** után jutott tudomására valamely, a határozat meghozatala előtt már meglévő, az eljárásban **meg el nem bírált** és az ügy elbírálása szempontjából **lényeges tény, adat vagy bizonyíték,** és
- az újonnan felmerült lényeges tény, adat vagy bizonyítek elbírálása esetén ez az ügyfélre nézve **kedvezőbb tartalmú határozatot eredményezett volna**

A fenti előfeltételeken túl az újrafelvétel jogintézményénél is fontos szempontot képez a jogbiztonság előtérbe helyezése Ezért a törvény nem biztosít parttalan és időben korlátlan lehetőséget a felmerülő relevans új tényeknek, adatoknak vagy más bizonyítékoknak ahhoz, hogy rájuk alapozva az eredeti jogerős határozat módosítására, vagy visszavonására kerüljön Ekképpen fontos eleme a szabályozásnak a határidő, illetőleg a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelme

Újrafelvételi eljárás megindításara vonatkozó kérelem benyújtásara az ügyfél csak meghatározott időtartamon belül jogosult A törvényi határidő egyfelől egy szubjektív elemhez (az új ténynek, adatnak vagy más bizonyítéknak az ügyfél tudomására jutása), másfelől pedig a jogbiztonsághoz fűződő közérdekhez (egy bizonyos időn túl már nem lehessen megbolygatni a jogerős hatósági határozatokat) igazodik Az időskálán mozogva az adott közigazgatási hatósági határozat jogerőre emelkedésének napjától számított **hat hónapon keresztül** van lehetőség újrafelvételi eljárás iránti kérelem előterjesztésére Ezen időtartamon belül a másik fontos időtényező az **a nap, amikor az ügyfél tudomást szerez** a relevans **új tényről, adatról** vagy más **bizonyítékról** Az ügyfél a tudomására jutást követő naptól számított **tizenöt napos** időtartam alatt jogosult újrafelvételi eljárást kezdeményezni, e határidő elmulasztása esetén az ügyfél igazolási kérelemmel élhet Amennyiben azonban az ügyfél a hat hónapos határidő lejárta előtt például három nappal szerez tudomást az új tényről, adatról vagy más bizonyítékról, ez esetben a kérelem benyújtására nyitva álló idő a hat hónapos határidőből hátralevő idővel egyenlő **A hat hónapos határidő jogvesztő** A jogvesztő határidő természetesen az igazolási kérelem benyújthatóságát is érinti, a szubjektív (tizenöt napos) határidőt elmulasztó ügyfél számára az igazolási kérelem benyújtására nyitva álló utolsó időpont az újrafelvételi kérelem benyújtasara nyitva álló hat hónapos időtartam utolsó napja

A Ket az általa meghatározott hat hónapos határidőt foszabalynak szánja, elfogadva, hogy különös méltánylást érdemlő esetekben ettől az objektív határidőtől az ügyfél érdekében – azaz hat hónapnál hosszabb határidő kimondásával – el lehessen térni Ilyen elterést azonban kizárólag **törvényben** lehet megállapítani, oly módon, hogy az adott közigazgatási ügyfajtában (a határozat jogerőre emelkedésétől számított) **legfeljebb három éven belül kezdeményezhető az újrafelvételi eljárás** A hosszabb határidő alkalmazásának azonban feltétele, hogy az újrafelvételi eljárás lezárásaképpen hozott új határozat másik jogát, jogos érdeket vagy jogi helyzetet nem érintő (mint láthattuk, ilyen feltétel az alap-határidő esetében nincs) A Ket főszabályától eltérően megállapított, legfeljebb három éves objektív határidő értelemszerűen jogvesztőnek minősül

Ugyancsak érvényre kell juttatni ezen jogorvoslási forma esetében is **a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelmét** Erre figyelemmel a Ket kimondja, hogy az újrafelvételi eljárásban hozott hatósági határozat **az eredeti jogerős határozat alapján jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokra főszabályként nem hat ki** Az újrafelvételi eljárást lezáró határozat akkor érinti e jogokat, ha az újonnan ismertté vált tény, adat vagy más bizonyíték figyelembevételével a jogerős határozat jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokra tekintet nélküli megsemmisítésének lenne helye

Az ujrafelveteli kerelem elbiralasara az a közigazgatási hatoság jogosult, amely az elso foku határozatot hozta, tehát abban az esetben is, ha az adott ügyben született masodfoku hatarozat Eljárása soran az elsofoku hatóság első lépcsoben azt vizsgálja meg, hogy az ujrafelvételi eljaras megindításának törvényi elofeltételei fennállnak-e, a Ket alapjan benyujthato-e egyaltalan az ujrafelvetel irantı kerelem A torveny meghatarozza mindazon eseteket, amelyeknel **kizart az ujrafelveteli eljaras** irantı kerelem benyujtasa Eszerint nem nyujthato be ilyen kerelem, ha

- azt az ügyfél a jogeros hatarozat meghozatala után bekövetkezett tényre, adatra, vagy más bizonyitékra alapozza,
- abban a jogi szabalyozasban bekovetkezett valtozasra hivatkoznak,
- az ugyben mar birosagi felulvizsgalat van folyamatban,
- a birosag az ugyben mar hatarozatot hozott,
- a jogerore emelkedésétol számitva hat hónap eltelt, vagy
- valamely ugyfajtaban az ujrafelvetelt jogszabaly kizarja

Amennyiben pedig az ugyfél mégis benyujtana a kérelmet, azt az eljaro elsofoku közigazgatási hatosag koteles elutasitani

A felsorolt kizáró okok hianyában az elsofoku közigazgatási hatoság az ujrafelveteli kerelemben foglaltakat erdemben megvizsgalja Ennek soran **az elsofokú eljárásra vonatkozó szabályok megfelelo alkalmazásával** a beterjesztett uj adat, teny vagy mas bizonyitek felhasznalasaval **megallapitja az új tényallast** Ha vizsgalata eredmenyekeppen azt allapitja meg, hogy az uj tenyallasra tekintettel az eredeti hatarozat nem tartható fenn, a következo határozatokat hozhatja meg

- jogerós hatarozatat modositja,
- jogeros határozatát visszavonja, vagy
- az uj tenyallasnak megfelelo uj határozatot hoz (s egyuttal eredeti határozatát értelemszeruen visszavonja)

E hatarozatok ellen az altalanos szabalyok szerint jogorvoslatnak (fellebbezesnek, vagy ha ez kizart, akkor kozvetlen birosagi felulvizsgalatnak) van helye

Ha az uj tényallás nem teszi indokoltta az elobbi határozatok valamelyikét, az eljáro közigazgatasi hatosag az ugyfel ujrafelveteli kerelmet elutasitja

Az ujrafelveteli eljaras minden esetben egy, a közigazgatási ügyszakban (elso vagy masodfokon) jogerore emelkedett hatósági határozat kozigazgatason beluli felulvizsgalatára iranyul Ugyanakkor a jogero bekövetkezése valószinusiti, hogy az adott ügyben – akar onkentes jogkovetes formajában, akar a jelen torveny szerinti vegrehajtasi eljaras kozben jottevel - folyamatban van, vagy mar megtortent a hatarozatban foglalt kotelezettseg vegrehajtasa Erre figyelemmel, ha mar a tényallás tisztázását megelozoen, például az ujrafelvételi kérelem tartalma alapján az elsofoku közigazgatasi hatosag azt valószinusiti, hogy az eredeti jogeros hatarozatban megallapitott kotelezettseg nem lesz fenntarthato, akkor köteles a folyamatban levo végrehajtást felfüggesztése iránt intézkedni Ha pedig az ujrafelvételi eljaras vegen a kozigazgatasi hatosag megallapitja, hogy az uj tenyallas alapulvetelevel reszben vagy egészben nem lett volna helye a jogerós határozatban foglalt kötelezettség elrendelésének, az ezt orvoslo határozatával egyidejuleg intézkednie kell az eredeti hatarozat vegrehajtasa nyoman kialakult helyzet rendezéséről, igy kulonosen – az adott ügy konkrét korulmenyeitol függően – az ugyfélnek alaptalanul okozott joghátrany megszünteteséről, tovabba az ugyfelnek okozott kar, valamint az ugyfel altal viselt eljarási költség megtérítéséről

4 4 Meltanyossági eljaras

Hasonloan az ujrafelveteli eljarashoz a Ket egy tovabbi uj jogorvoslasi intezmeny, a meltanyossági eljárás bevezetéséről rendelkezik Méltanyossagi kerelem – hasonlokeppen az ujrafelvetelhez - **a jogerós közigazgatási hatósági határozat ellen terjeszthető elo** E kerelmeben az ügyfel a nem jogszabálysérto határozat módositását vagy visszavonását kérheti attól a közigazgatási hatóságtól, amely a jogerós határozatot hozta A meltanyossagi kerelem alapjakent az ügyfél azon allitása szolgál, miszerint a jogerós határozatban foglalt kötelezettség vegrehajtasa szamara **a hatarozat meghozatala utan bekovetkezett okbol méltanytalanul sulyos hatranyt okoz**

A hatarozat meghozatala idején mar letező okra történő hivatkozas a meltanyossági kerelem elutasitását vetiti előre Fontos azonban jelezni, hogy a Ket nem tekinti a hatarozathozatal utan bekovetkező oknak a jogi szabalyozasban a határozat meghozatala utan bekovetkező valtozast, erre hivatkozva tehat nem adhato be meltanyossagi kerelem

A határozat méltányossági alapon történo modositasara vagy visszavonására csak kivételes jelleggel es a következó feltételek **egyuttes fennallasa** eseten kerulhet sor

- az eljaro hatosag hataskoret megallapito jogszabaly ezt nem zarja ki,
- az ügyben nincs ellenérdeku ügyfél, vagy az ellenérdeku ugyfél hozzajarul a határozatnak a kerelem szerinti modositasahoz,
- a modositas vagy visszavonas nem serti a kozerdeket,
- a hatarozat jogerore emelkedese óta egy ev, vagy ha a jogerós hatarozatban megallapitott teljesitesi határidó egy evnel hosszabb, a teljesitési határidó meg nem telt el

A meltányossági kérelem tárgyaban az eredeti jogeros határozatot hozo kozigazgatási hatóság jogosult az eljárás lefolytatására Tehat attol függoen, hogy az adott ügyfajtaban egyfoku vagy kétfoku a közigazgatasi ügyszak, illetoleg, hogy kétfokusag esetén történt-e fellebbezes, az elsofoku vagy a másodfoku hatosag hozza meg az ügy korulményeitol függoen

- az eredeti jogeros határozatot módosító,
- az eredeti jogeros határozatot visszavono, vagy
- a meltanyossagi kerelmet elutasito hatarozatot

E hatarozatok ellen sem fellebbezes, sem birosagi felulvizsgalat irantı kereset benyujtasanak nincs helye

5 Hivatalbol inditott dontes-felulvizsgalati eljarasok

5 1 Az eljarás megindításának közös jellemzői, feltételei

A hivatalbol lefolytathato dontes-felulvizsgalati eljarasokkal osszefuggesben eloljaroban nehany sajátossagra, illetve kozos elemre szukséges rairanyitani a figyelmet

Az ex officio eljarasok az eljarasinditas szempontjabol tobb csoportba sorolhatok be Vannak esetek, amikor a kozigazgatasi hatosag **sajat jogkorben** dont arrol, hogy megindítja-e az eljarast, ide tartoznak az első- vagy masodfoku hatosag által sajat hataskorben eszkozolt dontés-**modositas,** illetve **visszavonas** alapesete, illetoleg a felügyeleti szerv altal felügyeleti jogkörben meghozott dontes alapesete Leteznek olyan esetek is, amikor a kozigazgatasi hatóságnak nincsen mérlegelési lehetősége, hogy megindítja-e vagy sem az eljarast, ha nem inditana meg az eljarast, jogszabálysérto mulasztás állna be Ezekben az esetekben a saját hatáskörben történó döntés-modositas, illetve visszavonas, valamint a felugyeleti jogkorben való dontes specialis formaival szembesulhetunk, amelyekre nezve a Ket az alapesetektol eltéro szabályokat is rendel A kötelező esetek egyikében kivülrol, de nem az ugyfeltol, érkezik az iniciativa, s ennek alapján a hatóság köteles megindítani és lefolytatni az eljarast Erre kerul sor **az Alkotmánybirosag hatarozata** folytan, valamint az **ugyeszi óvás** kovetkezteben Ezek alapjan a felügyeleti szerv, illetoleg az ügyészi óvásnál, ha az óvást nem hozza, hanem a megóvott határozatot hozó szervhez nyujtották be, ez a közigazgatasi hatosag koteles az ugyben meghozni a jogorvoslati dontest A másik kötelezo esetnél magából a törvénybol fakad a hivatalból eljarasinditas kotelezettsege A felsorolt semmisségi okok eseten ugyanis a hatosag sajat hataskoreben vagy a felugyeleti szerv a felugyeleti jogkoreben eljarva koteles megsemmisiteni (visszavonni) donteset

Minthogy **a dontés-felulvizsgalati eljarasok kivetel nelkul hivatalbol indulnak,** az erintett ugyfel (ugyfelek) szempontjabol garancialis jelentőséggel bir, hogy minderrol értesüljenek és meg tudjak tenni a szerintük szukséges jogi lépéseket Erre figyelemmel – es egyuttal több eljarasi alapelvet is ervenyre juttato modon – a torveny a hatosag szamara **ertesitesi kotelezettseget** ir elő, amelynek a hatóság főszabályként az eljaras megindítasatol szamitott **ot napon belul** köteles eleget tenni

Hivatalboli dontes-felulvizsgalatra kizarolag **csak jogszabalysertes esetén** kerulhet sor, azaz e korben – szemben a fellebbezessel – az ügyfelnek a jogszabálysértés körén kivül eso serelmei (pl meltanytalannak tekinti az eredeti dontest), vagy akar a hatóság időközben felmerült célszeruségi megfontolásai (pl költségvetési megfontolasból a segély mérséklését tartja szükségesnek) irrelevansak

A hivatalboli dontes-felulvizsgalat **általában jogerós döntés ellen irányul, kivéve a saját hatáskörben történó dontes-modositas, illetve –visszavonas** alapesetét, amelynél a jogerossé válást megelozoen is sor kerülhet a döntés felülvizsgálatára E kivételtol eltekintve viszont a Ket vagy kifejezetten utal a jogeróre, lásd a felügyeleti jogkör gyakorlásának speciális eseteit (alkotmanybirosagi hatarozat, illetve ugyeszi ovas alapjan indult eljarasok), valamint a sajat hataskorben – ugyeszi ovas alapjan - történó döntes-modositas, illetve –visszavonas, vagy az a torveny szoveg-összefüggéseiből következik (mint a felügyeleti jogkor gyakorlasanak alapeseteben)

A jogbiztonság, illetóleg az ügyfél érdeke egyarant megkivanja, hogy a közigazgatási hatóság döntései egy bizonyos idó eltelte után veglegesse, visszafordíthatatlanna valjanak, tekintet nelkul a dontes jogszabalysertó tartalmára Erre figyelemmel a törvény minden esetben – az egyes jogorvoslati fajtáknal, illetve egyes fajtáknál még azon belül is eltéro - időbeli korlatokat allit fel, amelynek eltelte utan mar nincs lehetőség az ex officio döntés-felulvizsgalatra

A torveny alapelvei kozott szerepel, hogy a hatosag vedelemben koteles reszesiteni az ugyfél jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogait A johiszemuen szerzett és gyakorolt jogok vedelme kiemelkedo fontossaggal bir a hivatalból inditott döntés-felulvizsgalati eljarasokban, azonban lenyeges annak kihangsulyozasa, hogy e vedelem nem korlatok nelkuli (lasd peldanak okaert az Alkotmanybirosag hatarozata alapjan indulo felugyeleti eljarast, vagy a semmisseg jogintezmenyet)

A hivatalboli dontes-felulvizsgalati eljárasok körében a hatóság jogorvoslata jellemzoen jogeros hatósági döntésekre irányul A jogerós hatósági dontesben foglaltak rendszerint teljesulnek A döntés jogszabálysértésre tekintettel történó utólagos megváltoztatása (módosítása) vagy megsemmisitese (visszavonasa) eseten viszont a vegrehajtas (vagy reszleges vegrehajtas) nyoman beállott kovetkezmenyeket is a lehetőségekhez képest orvosolni szükséges Hasonló szükseglet nem jogeros határozatnál is felmerülhet, ha a hatóság annak azonnali végrehajtasat rendelte el Kovetkezeskeppen a hivatalboli dontes-felülvizsgálatnak szükségkeppen az orvoslásra, illetóleg a korábbi állapot helyreallitasara iranyulo elemet is kell tartalmaznia

5 2 Eljaró szervek az ex officio dontes-felulvizsgalati eljárasokban

A hivatalbol megindított dontes-felulvizsgalati (jogorvoslati) eljarasokban a Ket alapjan az eljarás lefolytatasara – az adott jogorvoslati fajtától függően - a jogszabálysértó döntést hozó szerv, valamint a felügyeleti szerv jogosult, illetve kötelezett

A jogszabalysérto (azaz a jogorvoslattal érintett) döntést hozó közigazgatási hatóság a dontes visszavonása és modositasa eseten, illetoleg akkor jogosult es kotelezett az ex-officio dontes-felulvizsgalat lefolytatasara, ha az ugyesz hozza (es nem a felugyeleti szervhez) terjesztette be az ovasat

Felugyeleti szervnek - jogszabály eltero rendelkezése hianyaban - főszabalyként a fellebbezés elbiralására jogosult szervek minosülnek Ennek megfelelően felügyeleti szervként jár el

- helyi onkormanyzati hatósági ügyben atruhazott hatáskörben eljáro szerv esetén az önkormanyzat képviseló-testulete (közgyulese),
- önkormányzati hatósági ügynek nem minosülő, az önkormányzat szervei által gyakorolt hatosagi ugyek eseten az illetékes megyei (fővarosi) közigazgatasi hivatal,
- nem közigazgatasi feladat ellátására létrehozott, hatósági jogkört gyakorló szerv vagy személy esetén az illetékes megyei (fővarosi) kozigazgatasi hivatal,
- köztestulet hataskorebe utalt ugyben a koztestulet alapszabalyaban vagy szervezeti szabalyzataban meghatarozott koztestuleti szerv,
- államigazgatasi szervek eseten a kozvetlen felettes szerv

A fenti foszabály alapján nem (vagy csak részlegesen) beazonosíthato esetekre nézve a Ket egy kiegészíto szabályt is tartalmaz Ennek értelmeben az illetékes miniszter minosül felügyeleti szervnek a Kormany irányítasa és a miniszter felügyelete alatt muködo országos hatáskörü hatoság (pl Országos Nyugdíjbiztosítási Foigazgatósag), a miniszter irányítasa ala tartozó országos hatáskörü hatóság (pl Fogyasztovédelmi Fofelügyeloség), továbbá a megyei (fovarosi) közigazgatási hivatal vezetojének hataskörébe tartozó közigazgatási hatósagi ügyek vonatkozasaban

5 3 A dontes hivatalboli módosítasa, illetve visszavonasa

Az ex officio sajat hataskorben megvalosított es a korabbi sajat dontes modosítasara, illetve visszavonasara iranyulo eljarast mindenkeppen el kell határolnunk a korábban tárgyalt, az ügyfél fellebbezési kérelmének eredményekeppen bekövetkezo és ugyancsak sajat hatáskörben eszkozolt dontes-modosítastol, illetve -visszavonastol E ket jogintezmenyt nemcsak a kezdeményezés különbözosége (az ügyfél szerepe teljesen eltero, az egyiknél aktiv tenyezokent van jelen, a masik esetben viszont nincs rahatasa az eljaras megindítasara), hanem az alkalmazhatosag felteteiei (az egyik esetben a jogszabalysertes alapfeltetel, a masiknal jogszabálysértésre valo hivatkozás, illetve celszeruségi-méltanyosságí elem egyaránt elofordulhat, eltero idóhatárokban alkalmazhato a két jogintezmény, stb) is markánsan megkülönböztetik Csupan annyi azonos a két jogintezményben, hogy a jogorvoslati eljarast lefolytató szerv mindig az a közigazgatasi (jellemzóen, de nem kizárolagosan az elsofoku) hatósag, amelyik a jogorvoslás tárgyat képezo hatóságidöntest (határozatot, vagy vegzest) meghozta

Hivatalboli dontes-modosítasra, illetoleg–visszavonasra az alabbi esetekben kerulhet sor

- A hatósági döntést meghozó közigazgatási szerv saját maga észleli (pl egy belso vezetoi ellenorzés eredményeként) a döntes jogszabálysértó voltát (alapeset),
- Ugyeszi ovas nyoman (felteve, hogy az ugyesz az ovasat nem a felugyeleti szervhez nyujtja be),
- Semmissegi ok alapjan,
- Bár a Ket kifejezetten nem szól rola, van egy negyedik lehetséges esetköre is a saját hataskörben torteno döntés-modosítasnak, illetve –visszavonasnak Amennyiben a dontest hozo kozigazgatasi hatosag felugyeleti szerve az altala lefolytatott vizsgálat során észleli a jogszabálysérto döntest, ezt minden további nélkul jelezheti az elsó fokon eljárt szervnek, amely e szignalizacio alapjan megteszi a szukseges lepeseket (Erre azonban csak akkor kerulhet sor, ha a felugyeleti intezkedest jogszabaly kizarja)

A Ket több feltétel egyuttes meglétét irja elo a saját hatáskörben történó döntés-modosítashoz, illetve visszavonashoz Eszerint a szoban forgo dontes-felulvizsgalati jogkor akkor gyakorolhato, ha

- a dontes jogszabalyt sert,
- ugyfeli fellebbezesi kerelem nem erkezett,
- a birosag a felulvizsgalat iranti keresetet meg nem biralta el,
- a felugyeleti szerv nem gyakorolta a felugyeleti jogkoret,
- a határozat közlesétol kevesebb, mint egy év telt el (kiveve, ha torvény elteroen rendelkezik),
- az adott döntést illetoen meg nem történt hivatalboli módosítas, illetve visszavonas,
- nehany kiveteltol eltekintve nem sert johiszemuen szerzett és gyakorolt jogokat,
- jogszabaly nem zarja ki a modosítast, illetve visszavonast, es
- az megfelel a kulon jogszabalyban foglalt feltetel(ek)nek, amennyiben jogszabaly a modosítast, illetve visszavonast feltetelhez koti

5 4 A felugyeleti eljarás

A felugyeleti szerv jogosult **hivatalbol barmikor** megvizsgalni a kozigazgatasi hatosagi ugyben eljáró és a felügyeleti körebe tartozó elso- vagy masodfoku hatosag eljarasat, illetve jogszabálysérto mulasztását, továbba az eljárás folyamán, illetoleg annak lezárasakeppen hozott donteset Felugyeleti eljaras lefolytatasara a Ket értelmeben tobbfele alapon kerulhet sor

- a kozigazgatasi hatosag mulasztasa eseten (ez az eljaras nemcsak hivatalbol, hanem az ugyfel kerelme alapjan is megindulhat),
- a felugyeleti szerv sajat vizsgalatanak kovetkezteben,
- az Alkotmanybirosag hatarozata alapjan, ekkor a felugyeleti szerv a 117 § alapjan jar el,
- ugyeszi ovas alapjan, ha az ugyesz az ovast a felugyeleti szervhez nyujtotta be – ekkor a felugyeleti szerv eljarasat a 118 es 120 §-okban foglaltak, valamint az Utv hatarozzak meg,
- semmissegi ok alapjan – ekkor a torveny 121 §-a az iranyado

Ha a felugyeleti szerv vizsgálata soran azt állapitja meg, hogy a felugyeleti körébe tartozo elso- vagy masodfoku kozigazgatasi hatosag jogeros hatosagi döntése jogszabalyt sert, felugyeleti eljarast folytat le es – ha ezt torveny nem zarja ki – a 115 §-ban korulirt felugyeleti jogkoret gyakorolja Ennek soran a felugyeleti szerv az alabbi donteseket hozhatja

- megvaltoztathatja,
- megsemmisitheti a jogszabálysértó dontest, illetve
- szukseg eseten a dontes megsemmisitese mellett az ugyben eljart hatosagot uj eljarasra utasíthatja

A Ket meghatarozza mindazokat az eseteket, amelyekben nincs helye a hatosagi dontes felulvizsgalatat célzo felugyeleti jogkor gyakorlasanak Ezek a kovetkezók

- a jogszabálysérto döntest a közigazgatasi ügyekben eljáró bíróság már érdemben elbiralta,
- semmissegi ok eseten ha a semmissegre iranyado szabalyok a dontessel szembeni kasszacios jogkor gyakorlasat kizarjak,
- semmissegi ok hianyában a kasszacio, illetve a reformacio az ügyfél jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogat sértené,
- a kötelezettséget (joghatrányt) megallapito döntés jogerore emelkedésétol vagy ha az hosszabb, a teljesítési határido utolsó napjatol szamitott ot ev eltelt,
- a felugyeleti jogkor gyakorlasat jogszabaly kizarja,
- a felugyeleti jogkor gyakorlasat jogszabaly feltetelhez koti, viszont a feltetel nem all fenn

A jogszabálysértő döntésnek mind a megsemmisítése, mind a megváltoztatasa esetén rendezni szükséges a jogszabalysérto döntés következmenyeinek felszamolasat, s ezen belul, amennyire az lehetseges, az eredeti allapot helyreallitasat E restitutiv hatarozat meghozatala nem a kasszációs vagy reformatorius döntést meghozo felugyeleti szerv, hanem az elsofoku közigazgatasi hatosag kotelezettsege Amennyiben azonban a felügyeleti szerv megsemmisito vagy megváltoztató döntését jogorvoslattal támadták meg, az elsofoku közigazgatási hatoság koteles a restitutiv hatarozat meghozatalara iranyulo eljarasat – a jogorvoslati kerelem elbiralasaig - felfüggeszteni

A felügyeleti szerv megsemmisitő vagy megváltoztató döntése alapjan, illetve az ellene benyujtott jogorvoslati kerelem eseten ennek elbiralasatol függoen az elsofoku hatóság restitutiv hatarozata az eredeti (jogszabálysérto) döntes addigi vegrehajtásával összefüggésben kialakult, az uj dontessel ellentetes helyzet rendezesere es a szuksegtelenul okozott koltseg megteritesere iranyul **Az elsófokú hatóság e határozata ellen jogorvoslatnak van helye**

5 5 Felulvizsgalat az Alkotmanybirosag hatarozata alapjan

A Ket az alkotmánybirósagi határozat alapjan sorra kerulo döntés-felulvizsgalati eljarasnak ket lehetseges eredojét állapitja meg, nevezetesen

- az Alkotmanybirosag az alkotmanyellenesse nyilvanitott jogszabalynak az egyedi ugyben történő alkalmazhatósága visszamenoleges kizarásával ad helyt alkotmányjogi panasznak, illetoleg
- az Alkotmanybirosag az alkotmanyjogi panasz alapjan a jogszabalyt nem, csak annak valamely lehetseges értelmezeset nyilvanitja alkotmanyellenesse

Mindkét fenti esetkörben a hivatalboli jogorvoslati eljáras lefolytatására az erintett jogeros közigazgatási határozatot meghozó elso- vagy masodfoku kozigazgatasi hatosag felugyeleti szerve jogosult, felteve, hogy az ugyben birosagi felulvizsgalatra meg nem kerult sor A felugyeleti szerv az Alkotmanybirosag hatarozatanak reszere - hivatalbol - történo kézbesitését követoen indítja meg felügyeleti eljárasat es döntését a kézbesitéstol szamitott **harminc nap alatt** kell meghoznia Eljarasanak vegen a felugyeleti szerv – az ügy körulményeitól függoen – a következo dönteseket hozhatja meg

- megvaltoztatja a hatarozatot,
- megsemmisiti a határozatot, illetoleg
- szükség esetén a hatarozat megsemmisitésével egyidejuleg az ugyben eljárt hatóságot uj eljárás lefolytatására utasitja

A sajat elhatározása folytán gyakorolt felügyeleti jogkörétól elteróen az Alkotmánybiróság határozata nyoman lefolytatott felügyeleti eljárasaban a felugyeleti szervet nem kotik egyes, a felugyeleti jogkorenek gyakorlasara vonatkozo korlatok Igy nem kell figyelemmel lennie arra, hogy

- semmissegi ok eseten az arra iranyado hatarídok elteltek,
- semmissegi ok hianyaban a megvaltoztatas vagy megsemmisites az ugyfel johiszemuen szerzett es gyakorolt jogat sertene,
- a kotelezettseget (joghatranyt) megallapitó hatósági döntes jogerore emelkedésétol szamitott, vagy– ha ez a határído hosszabb – a döntésben foglalt teljesitési határído utolso napjától számított öt év eltelt

E jogorvoslási formát illetoen a Ket meg rendelkezik arra az esetre nézve is, amikor az alkotmanybirosagi hatarozat altal erintett kozigazgatasi hatósági határozat tekinteteben nincs felügyeleti szerv Ebból a közigazgatasi szervezetrendszeri sajatosságból, vagy esetlegesen abbol a tenybol, hogy a felügyeleti szerv felügyeleti jogkóret torveny zarja ki, a panaszost (az ugyfelet) nyilvanvaloan semmifele hatrany nem erheti Ennel fogva az ilyen esetekben – felteve, hogy a jogeros kozigazgatasi hatarozat felulvizsgálatát birósagtól nem kérték - a hatarozat birosagi felulvizsgalatat lehetové tevo perindítasi határído ismételten, megpedig az alkotmánybirósagi határozat kihirdetésétol számított harminc napra nyitva all az ugyfel szamara

5 6 Az ugyészi ovás

A Ket tartalmazza az ugyeszi **ovasra,** az ugyeszi **figyelmeztetesre,** valamint az ugyeszi **felszolalasra** vonatkozo, az adott jogintezmeny lenyeget bemutató és a kozigazgatasi jogorvoslati rendszerben betoltött jelentoségére ravilagító legfontosabb normákat, és csak ezeken tulmenoen utal az Utv vonatkozó fejezetére

A Ket figyelembe veszi, hogy az ugyesz elveszitette korabbi altalanos keresetindítasi jogositvanyat, ezert nem teheti meg, hogy az ugyfelek számára nyitva álló idon belül maga nyujt be keresetet a birósághoz Ugyanakkor elófordulhat, hogy az ügyész csak a határozat jogeróre emelkedese után több hónappal szerez tudomast arrol, hogy a közigazgatasi hatóság az ügyfél javara, az ügyfélnek elonyt okozó módon kovetett el torvenysertest (s emiatt az ugyfel termeszetesen nem tamadta meg keresettel a számara elonyös határozatot) Az ügyészi ovas tehat bizonyos ertelemben biztonsagi szelepkent is funkcional a jogorvoslati rendszerben

Az ugyeszi ovas benyujtasanak felteteleit a Ket az alabbiakban allapitja meg

- az ovas csak jogeros, illetve végrehajtható közigazgatasi hatósági döntésre irányulhat,
- a dontest a kozigazgatasi ugyekben eljaro birosag meg nem vizsgalta felul, es
- a dontes jogszabalyt sert

A jogszabalysértó közigazgatasi hatósagi dontés közlesétol szamitott **harom even belul** az ugyeszi ovas lehetseges jogi hatasai korlatlanok, azaz az óvas folytán tett intézkedesben nem kell figyelemmel lenni még a jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogokra sem Ha azonban az ügyesz az ovast egyedi ugyben hozott jogerós hatósági döntes ellen annak közlését követo három éven tul, de még a közléstol szamitott **ot even belul** (illetoleg ha ez a hosszabb terminus, a hatarozat szerinti teljesitési határído utolsó napjához viszonyitott öt even belul) nyujtja be, az ovas folytan tett intezkedes **már nem sértheti a jóhiszemúen szerzett és gyakorolt jogokat**
Amennyiben pedig az ugyesz az ovast a hatosagi dontes kozleset követo öt éven tul nyujtja be (illetoleg ha ez utobbi a hosszabb, a hatarozatban foglalt teljesitési határído utolsó napjatól szamitott ot even tul nyujtja be), az ovas folytan tett intezkedes jogot nem korlatozhat vagy vonhat el, illetóleg kötelezettséget és joghátrányt nem állapithat meg Nem vonatkozik azonban ez a korlátozás a nem jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogokra, ha a jogeros rendelkezés tartalmát buncselekmény befolyásolta, és a szoban forgo buncselekmeny elkövetését jogeros ítélet megállapitotta, illetoleg az ilyen itelet meghozatalát nem a bizonyitottsag hianya zarta ki

Az ügyeszi óvas – amennyiben az eljáró ügyesz ennek szukségessegét latja - **felfuggesztési indítványt is tartalmazhat**, amelyben az ugyész a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését indítvanyozza Ilyen indítvány beérkezése esetén a közigazgatási hatóság nem mérlegelhet, a végrehajtás felfüggesztése ugyanis a törveny erejénel fogva kötelezo

Az ügyész a jogszabálysérto közigazgatási hatósági döntés ellení óvását – választása szerint – a határozatot hozó első- vagy másodfoku hatósaghoz, vagy pedig annak felügyeleti szervéhez nyujthatja be Ha az ugyész az óvást a jogszabálysérto döntést hozó közigazgatási szervhez nyujtja be, a hatóság a benyujtástól szamitott nyolc napon belül köteles az óvást elbírálni Amennyiben a jogszabálysérto határozatot testületi szerv (pl önkormányzati bizottsag) hozta, akkor az ovás elbiralasi kötelezettsege a benyujtást követo legközelebbi testületi ulésre vonatkozik A jogszabálysérto döntést hozó közigazgatasi szerv az elbirálási határidó alatt az óvasban foglaltakat megvizsgálja, és

- ha az óvást alaposnak tartja, jogszabálysertó döntését köteles – a jogszabálysértés terjedelmétól függóen – saját hataskörben módositani, illetve visszavonni,
- ha az óvással nem ért egyet, köteles az elbírálastol számított nyolc napon belul a kifogásolt döntésre vonatkozó iratokat az ügyészi óvással és a sajat észrevételeivel együtt felülvizsgálat céljából felügyeleti szervéhez felterjeszteni

Ha az ugyész az óvást nem a jogszabálysértó határozatot hozó hatosághoz, hanem annak felügyeleti szervéhez nyujtották be, a felügyeleti szerv azt harminc nap alatt köteles elbírálni Ugyancsak harminc nap áll a felügyeleti szerv rendelkezésére abban az esetben, ha az ovást az ügyész nem hozzá nyujtotta be, viszont a jogszabálysértó határozatot hozó hatóság – miután nem értett egyet az abban foglaltakkal - élt az ovással kapcsolatos felterjesztési jogaval A felügyeleti szerv az óvás tárgyában felügyeleti jogkörében eljárva a következo határozatokat hozhatja meg

- az óvásban foglaltakkal való egyetértése esetén az adott ügy körulményeitól függoen a jogszabálysértó hatosagi döntést megváltoztatja, illetve megsemmisiti, továbba – ha ez szükségesnek mutatkozik – a megsemmisítés mellett az eredeti döntést hozo közigazgatási hatóságot uj eljarás lefolytatására utasitja,
- amennyiben pedig nem ért egyet az ügyészi óvással, azt határozatával elutasitja

6 A semmisség

A Ket szabályozza a semmisség jogintézmenyét, amelynek következteben a közigazgatási szerv döntését – feltéve, hogy annak jogerore emelkedésétól számitva az egyes esetkörökben a törvény által megallapitott idó nem telt el, illetoleg egyéb, a törvény altal a megsemmisités akadályának tekintett körülmény nem forog fenn – meg kell semmisiteni

Elvileg a semmisség esetében nem lenne lejogosultsága semmiféle jogvesztő határidőnek, léven, hogy az adott hatósági döntés olyan súlyos jogi fogyatekosságarol van szo, amelyet az idő mulasa sem kepes orvosolni Ugyanakkor a jogbiztonsaggal kapcsolatos kivanalmak ezzel a torvenyessegi megfontolással ellentetes tartalmat hordoznak A semmiseg kerdeseben tehát legfeljebb arról lehet szo, hogy ket alkotmanyos értéket a jogbiztonsagot es a törvenyesseget kell valamilyen módon összebekiteni egymással Ezt az osszebekitest kíserli meg a Ket , megpedig a korabbi eljarasi torvenyi szabalyozashoz képest cizellaltabb modon (pl a semmissegi okok korének teljesebb meghatározasaval, vagy a korábbi egyetlen határidő helyett az eltérő semmissegi tényállásokat figyelembe vevő több határidő megállapításaval

A semmisség jogintézményének lényegi eleme, hogy a különféle jogorvoslati eljarasokban a közigazgatási hatósag döntését meg kell semmisiteni, ha a jogorvoslati eljárást lefolytató szerv az adott ügyben a törvényben felsorolt semmisségi okok valamelyikének a fennálltát észleli A Ket átformalta és jelentosen kibovitette a semmisseghez vezeto okok körét, ennek megfelelóen az alábbi semmisségi okokat ismeri

- a magyar hatóság joghatósaga az Európai Unió jogi aktusa, nemzetközi szerzódés vagy törveny rendelkezése alapján kizárt, kivéve az olyan ideiglenes intézkedést, amelyet a törvény alapján joghatóságára tekintet nelkül köteles megtenni,
- az ügy nem tartozik az eljáró hatoság hatáskörebe, kivéve az olyan ideiglenes intézkedést, amelyet a törvény alapján hatáskörére tekintet nélkül köteles megtenni,
- illetékességi ok hianyában az ügyben való eljarasra az eljáró hatóságnak nincs illetékessége, kivéve az olyan ideiglenes intézkedést, amelyet a törvény alapján illetékességére tekintet nélkül köteles megtenni,
- a határozatot a szakhatósag megkeresése nélkül, vagy a szakhatóság jogszabalyon alapuló állasfoglalásának figyelmen kivul hagyásával hozták meg,
- a közigazgatási döntés tartalmát buncselekmény befolyásolta, feltéve, hogy a buncselekmény elkövetését jogerós ítélet megállapitotta,
- a döntést hozó testuleti szerv nem volt hatarozatkepes, vagy nem volt meg a döntéshez szükseges szavazati arany,
- a döntés olyan tényállást vett alapul, amelyben a közigazgatási ügyben eljáró bíróság már az ügy érdemében határozott, feltéve, hogy az uj eljárast nem a bírósag rendelte el,
- a döntés tartalma eltér az ugyben eljart bíróság iteletének rendelkező részében, illetve indokolásában foglaltaktól

A Ket bizonyos körben megengedi a semmisségi okok korének kibovitését, lehetové téve, hogy bármely törvény valamely meghatarozott forma mellózeset, illetve valamely sulyos eljárási jogszabálysértest semmisségi okká minositsen

A semmisségi ok által érintett hatósagi döntest a jogeróssé válásatol számított **három éven belül** minden – idóbeli vagy egyéb – korlatozas nélkül meg kell semmisiteni Ehhez képest

- a jogerore emelkedéstől szamitott három éven tul már nem semmisithető meg a döntés, ha a megsemmisités az ügyfel **jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogát sértené**,
- a jogeróre emelkedéstól számított, vagy – ha ez a határidó hosszabb – a döntésben foglalt teljesitési határido utolsó napjától, illetve a folyamatos kötelezettséget megállapító döntésnél az utolsó teljesitéstól számított **ot év** eltelte után nincs helye a kötelezettséget (joghátrányt) megállapító hatósági döntés megsemmisitésének,
- **idobeli korlátozás nélkül** semmisitheto meg a jóhiszemuen szerzett és gyakorolt jogot nem érintő hatósági döntés, ha tartalmát **buncselekmény** befolyásolta, feltéve, hogy a buncselekmény elkövetését jogeros ítélet megallapitotta

XI fejezet

A VÉGREHAJTÁS

1 A közigazgatási végrehajtás fogalma és rendeltetése

1 1 A közigazgatási végrehajtás fogalma

A közigazgatási végrehajtás a hatósági eljárás azon szakasza, amelyben az arra feljogosított hatóság a jogszabályban meghatározott eljárási cselekmények foganatosításával gondoskodik a végrehajtható döntésben megállapított, és **az ügyfél által nem teljesített kötelezettség** ügyfél általi megvalósításának **kikényszerítéséről**, vagy a kötelezettség teljesítésével elérni kívánt cél (eredmény, állapot) ügyfél helyett történő megvalósításáról Ennek megfelelően az anyagi jog realizálását szolgáló legális kényszercselekmények hatásirányukat tekintve vagy az ügyfelet akaratot befolyásolják, vagy az ügyfél helyébe lépve a teljesítéshez szükséges cselekmények elvégzésére irányulnak

1 2 A közigazgatási végrehajtás rendeltetése

A közigazgatási végrehajtás – az alapeljárás és a jogorvoslás mellett – a hatósági eljárás harmadik, viszonylag önálló szakasza, amelyet az előzőektől a végrehajtás *eltérő rendeltetése és módszere* különíti el Az alapeljárás célja az érdemi döntés meghozatala, vagyis fő szabályként a közigazgatási anyagi jogszabály általános rendelkezésből a konkrét ügy tényei alapján az ügyfélre vonatkozó egyedi jogok és kötelezettségek – jogi hatás kiváltására alkalmas módon és formában történő megállapítása Az alapeljárás folyamata e jogalkalmazói döntés előkészítése, amely tipikusan a jogot vagy kötelezettséget megállapító érdemi (ügydöntő) határozat megalkotásával és a címzettel való közléssel betölti rendeltetését

A végrehajtási szak az alapeljárástól lényegét tekintve tér el, mert **rendeltetése** nem az anyagi jogot egyedi jogviszonyokban konkretizáló jogalkalmazói döntés meghozatala, hanem **a végrehajtható döntésben meghatározott cél realizálása** Ebből adódóan a végrehajtást foganatosító szerv számos, alakszerű jogalkalmazói döntést nem igénylő, a cél közvetlen megvalósításat szolgáló un reálcselekményt végez (pl azonnali beszedési megbízást bocsát ki, ingóságot foglal le, ingatlan árverést folytat le, pályázati felhívást bocsát ki az ügyfél terhére történő munka elvégzésére stb) Ha pedig jogalkalmazói szerepkörben jár el, közbensó döntései nem az érdemi döntés befolyásolására irányulnak Ezek célja elsósorban a kötelezettség teljesítésének elóre vítele (pl végzésben felhívja a munkáltatót a munkabérből történó letiltásra, pénzegyenértéket állapít meg stb), vagy a végrehajtás folyamatára hat ki (pl az eljárást felfüggeszti stb), vagy az eljárásban résztvevókre állapít meg a végrehajtás eredményességét elómozdító kötelezettséget (pl eljárási bírságot vet ki, végrehajtási költség előlegezését rendeli el stb)

1 3. A végrehajtás alkalmazásának határai

A hatósági eljárás a végrehajtási szak nélkül is lehet teljes **Nem kényszeríthető ki például az ügyféltől a kérelmére lefolytatott eljárásban az őt jogosító döntésben megállapított jog gyakorlása** (pl az engedélyköteles építmény megépítése), mert e tekintetben az ügyfél rendelkezési joga érvényesül Más kérdés, hogy a jognak a határozatban foglaltakkal összhangban álló gyakorlása (pl az építési engedélybe foglalt előírások vagy korlátozások megtartása) – a jogellenes tényállásra alapított, hivatalból indított eljárás keretében kikényszeríthető Fogalmilag **kizárt a végrehajtás a deklaratív és a regisztratív döntések tekintetében is** A hatósági döntést **kikényszerítő eljárásra akkor van szükség, ha a döntés az ügyfelet terhelő kötelezettséget állapít meg, s annak a címzett önként nem tesz eleget** Elmarad tehát a végrehajtás akkor is, ha a kötelezettség megállapítását az előírt határidón belül önkéntes teljesítés követi

1 4 A végrehajtási szabályok és a törvény egyéb részei közötti viszony

A törvény kimondja, hogy a **végrehajtási eljárásban a törvény rendelkezéseit a végrehajtásról szóló fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni** A törvény más fejezeteiben található rendelkezések a végrehajtási eljárásban való alkalmazhatóság szempontjából az alábbi kategóriákba rendezhetők

Teljes érvényesulest kívanó, változatlan tartalommal alkalmazandó rendelkezések
Ide sorolhatók az **eljárási alapelvek** többsége
a nyelvhasználat, a jogutódlás, az adatvédelem, a joghatóság, hatáskör és illetékesség, a jegyzőkönyv, a kepviselet, a kizárás, a tolmács, az idézés és az értesítés, az iratokba való betekintés, a hatósági ellenőrzés, a döntés kijavítása, kicserelese vagy kiegészítése, a döntés saját hatáskörben történő módosítása vagy visszavonása, a fellebbezés végzésekre vonatkozó szabályai, az eljárási költség viselése

A végrehajtás szempontjából közömbos (nem értelmezheto, nem alkalmazható) rendelkezések.
Ide tartoznak

a jóhiszemuen szerzett jogok védelme, vagy az érdemi döntés előkészítésének tárgyszerűségét, a bizonyítás elveit rögzítő tételek, az ügyintézési határidő, a tényállás megállapításával és bizonyításával összefüggő rendelkezesek, az egyezségi kísérlet és annak jóvahagyása, a közigazgatási szerződés, a deklaratív és regisztratív döntésekre vonatkozó szabályok (hatósági bizonyítvány, igazolvány, nyilvántartásba vétel), a bírói felülvizsgálat speciális eseteinek kivételével az érdemi döntésre irányuló jogorvoslati eszközök (bírósági felülvizsgálat, újrafelvétel, ügyészi óvás), azzal a kiegészítéssel, hogy az utóbbiak kihatással lehetnek a végrehajtási eljárásra is (így pl a végrehajtást fel kell függeszteni, ha azt az ügyész a végrehajtható határozat ellen benyujtott óvásban indítványozta, illetőleg a végrehajtást meg kell szüntetni, ha a végrehajtható döntést visszavontak vagy megsemmisítettek

A torveny egyeb fejezeteiben is megtalalhato, de a vegrehajtasi fejezetben reszlegesen ervenyesulő, illetve elterően szabalyozott rendelkezesek, mint például a (végrehajtási) eljárás megindítása, a végzés tartalmi elemei és közlése, a végrehajtási felfüggesztése, megszüntetése

1 5 A közigazgatási végrehajtás helye a végrehajtási jogok rendszerében

A közigazgatási határozattal megállapított pénzfizetési vagy egyéb magatartásra irányuló kötelezettség hatósági kényszercselekmény útján történő realizálása a **kötelezett *vagyoni jogainak*** vagy kivételesen ***személyes szabadságának*** **korlátozásában nyilvánul meg**

1 5 1 A vagyoni végrehajtás

A **közigazgatási végrehajtás** dominánsan területe a vagyoni jogok korlátozása, mert a végrehajtás vagy eleve az anyagi jogszabályból eredő **pénzfizetési kötelezettség**, vagy az eljárás során megállapított **költség, eljárási bírság**, esetleg a pénzfizetési kötelezettségge átalakított egyéb cselekmény kikényszerítését szolgálja Ezért a közigazgatási végrehajtás – a bírósági végrehajtás, adóvégrehajtás és a közvetlen végrehajtás mellett – a vagyoni végrehajtás egyik önálló területe Az elkülönülés és a viszonylagos önállóság magyarázata azonban nem a végrehajtási cselekmények különbözőségében keresendő, mivel a végrehajtás foganatosításának eszköztára közös, hanem az érvényesítendő anyagi jog által érintett társadalmi viszonyok eltérő sajátosságai által indokolt eltérő eljárásjogi és szervezeti megoldásokban A vagyoni végrehajtás két fő rendszere alakult ki, a ***bírósági és a közigazgatási*** végrehajtás

- *A bírósági végrehajtás* a polgári eljárásjog körébe tartozó nemperes eljárás, függetlenül az érvényesített követeléstől A bírósági végrehajtás a vagyoni végrehajtás intézményeinek, eszközeinek komplex rendszere, ezért a közigazgatási végrehajtás általános és különös területe (az adóvégrehajtás) egyaránt erre a közös alapra építkezik

- *A közigazgatási végrehajtás* bázisa tehát a bírósági végrehajtásról szóló 1994 évi LIII törvény (Vht) A két szabályrendszer viszonyát a Ket meghatározza *a pénzügyi intézménynél kezelt összegre, munkabérre továbbá az ingóságra vagy ingatlanra vezetett végrehajtás során a Ket -ben nem szabályozott kérdésekben a Vht szabályait kell megfelelően alkalmazni* Ahol a Vht végrehajtható okiratot, azon a végrehajtást elrendelő végzést, ahol pedig végrehajtót, azon a végrehajtást foganatosító szervet, illetve a nevében eljáró ügyintézőt, ahol adóst, azon a kötelezettet kell érteni Vagyis a Vht egésze a Ket hatterszabályául szolgál, a Ket csak annyiban állapít meg eltéro szabályokat, amennyiben azt a jogviszony sajátossága megkívánja

A munkabérre és egyéb járandóságra, valamint a pénzügyi intézménynél kezelt összegre vezetett végrehajtás foganatosítása esetén a bírósági végrehajtás szabályai irányadók akkor is, ha a pénzkövetelést közigazgatási végrehajtás vagy közvetlen végrehajtás útján hajtják be
A két törvény viszonyát érintő rendelkezések közül a Vht elsőbbséget biztosít a bírósági végrehajtásnak abban az esetben, ha ugyanazt az ingóságot (követelést jogot) vagy ingatlant bírósági és közigazgatási végrehajtás során egyaránt lefoglalják. Ebben az esetben a végrehajtási eljárást a bírósági végrehajtó útján a Vht szabályai szerint kell lefolytatni Ugyancsak bírósági végrehajtásban történik a jegyzőnek a birtokvitában hozott, az elmaradt hasznon, a kár és a költségek megtérítéséről rendelkező határozatában foglalt pénzfizetési kötelezettség, továbbá a közigazgatási döntésből eredő kártalanítás (pl kisajátítási vagy bányakártalanítás stb) behajtása

Figyelem!
A Ket. hatályba lépésétől az ingó és ingatlan végrehajtás foganatosítása a közigazgatási végrehajtást foganatosító szerv hatáskörébe kerül

- *Az adóvégrehajtás* a közigazgatási végrehajtás sajátos területe A Ket és az adózás rendjéről szóló 2003 évi XCII törvény (Art) az általános és különös viszonyában állnak Az Art kimondja, hogy ha törvény vagy adót, adófizetési kötelezettséget, költségvetési támogatást megállapító törvény másként nem rendelkezik, *az adóügyekre az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni*

Az adóvégrehajtási szabályok ugyancsak a Vht-re épülnek, e két törvény viszonyát illetően a Ket-nél leírtak irányadóak. Kimondja továbbá az Art , hogy az Art eltérő rendelkezése hiányában az adóhatóság alkalmazottja a végrehajtási eljárásban az egyes végrehajtási cselekmények foganatosításakor a Vht rendelkezéseit alkalmazza Az adóvégrehajtót pedig mindazok a jogok megilletik, amelyeket a Vht a bírósági végrehajtónak biztosít A végrehajtás lefolytatásához szükséges adatok beszerzésére és kezelésére a Vht 47 §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni
Sajátos munkamegosztás érvényesül az adók módjára behajtható köztartozások végrehajtása körében a Ket és az Art között Az Art úgy rendelkezik, hogy a végrehajtás tekintetében az Art rendelkezéseit kell alkalmazni azokra a köztartozásokra igazgatási szolgáltatási díjakra, amelyekre törvény az adók módjára való behajtást rendeli el Ebben az esetben az adóhatóság folytatja le a végrehajtást a köztartozás jogosultjának megkeresésére Ha a kötelezett magánszemély, akkor a lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes önkormányzati adóhatóság az eljárásra jogosult szerv, míg jogi személyek és egyéb szervezetek köztartozási ügyében az állami adóhatóság jár el

- *A pénzkövetelés érvényesítésének sajátos, közvetlen állami kényszert nélkülöző, a jogosult által foganatosított formái*

Ide tartozik a foglalkoztatási jogviszonyokban ismert un
  - ***közvetlen végrehajtás***, amikor jogszabály a munkáltatót hatalmazza fel a munkabér előleg vagy a túlfizetés munkabérből történő levonására, valamint
  - a gazdasági forgalomban alkalmazott un *pénzforgalmi úton történő behajtás*

- A teljesség kedvéért megemlítendő, hogy vagyoni végrehajtásra a *büntető- és a szabálysértési eljárásban* is szükség van

A részletek mellőzésével csupán jelezzük, hogy a büntetőeljárásból származó igények érvényesítése a bírósági végrehajtás, szabálysértési ügyekben pedig az adóvégrehajtás keretében valósul meg

1 5 2 A személyes szabadság korlátozása

A közigazgatási végrehajtásban a személyes szabadság korlátozása kivételes és másodlagos, sohasem az eljárás végső célja, csupán az eljárás eredményességet biztosító eszköz A személy elleni, különösen a fizikai ellenállás leküzdésére szolgáló kényszercselekmény alkalmazása azonban különleges felkészültséget és felelősséget igénylő rendészeti feladat, ezért erre – a végrehajtást foganatosító hatóság megkeresésére – **kizárólag a rendőrség jogosult**

A rendőrseg kozigazgatasi szervekkel való egyuttmükodesi kotelezettséget a rendőrségről szoló 1994 évi XXXIV torveny (Rtv) alapozza meg A rendőrseget, mint a közbiztonsag és a belső rend vedelme érdekében bűnmegelőzesi, bűnuldözesi és rendeszeti feladatokat ellato rendvedelmi szervet, egyuttmükodési kötelezettség terheli az allami es önkormanyzati szervekkel, és ennek kereteben segitseget nyujt e szervek hivatalos eljarasanak zavartalan lefolytatasahoz Az Rtv kifejezetten rendelkezik a vegrehajtasi eljarasban valo kozremükodesről is

A rendórség közremuködésére a vegrehajtas foganatositasa soran tipikusan a kötelezett szemelyazonossaganak megallapitasa, a vegrehajtasi cselekmeny helyszinen valo megjelenesenek biztositasa, a meghatarozott magatartás kikényszeritese, a kötelezett vagy az érdekében fellépó szemelyek vegrehajtast akadalyozó ellenallásanak lekuzdese, a foglalas targyanak a kotelezett rendelkezese alatt allo ingatlanon vagy gepjarmuben történó felkutatasában való közremuködes, a végrehajtási cselekmény során az eljarásban résztvevók személyi biztonsaganak vedelme erdekében van szükség Ebból is látható, hogy a kozigazgatasi hatarozat vegrehajtasahoz indokolatlan lenne a rendorségi eszköztar teljes felvonultatasa, ezert a torveny tetelesen meghatarozza, hogy a kozigazgatasi vegrehajtásban közremukódo rendor az Rtv -ben szabalyozott intézkedések és kenyszerító eszközok közül melyeket alkalmazhatja

Ezek a kovetkezók

- igazoltatas,
- felvilagositas keres,
- elfogás és elóallitás,
- elovezetés,
- intezkedes maganlakasban es közteruletnek nem minosülo egyéb helyen

A közigazgatási vegrehajtasban a rendór kirendelesének törvenyessegeert a végrehajtást foganatosító szerv vezetoje, az eljarasi cselekmeny levezeteseert pedig e szerv ugyintézoje a felelos

Ha a rendőrség közremükodesevel zajlo vegrehajtasi cselekmeny soran a rendőrség hivatalból történő fellépésére okot adó korulmeny merul fel (pl szabálysértes, vagy bűncselekmeny előkeszulete vagy elkovetese, a kozbiztonsagra veszelyt jelentő egyéb helyzet all elő stb), akkor az eljarasban kozremükodő rendőr az Rtv -n alapuló hataskoreben eljarva koteles megtenni mindazt az intézkedest es alkalmazhatja mindazt a kenyszerítő eszközt, amelyet a rendőrségre, illetve a rendőrre vonatkozo szabályok ilyen helyzetben előirnak Az Rtv alapján tett intézkedes torvenyességéert es szakszerűsegeért a rendőr felelős, e tekintetben a vegrehajtast foganatosito szerv reszéről eljaro szemelynek az eljaras vezetesevel osszefuggő jogositványai nem érvenyesulnek

2 A vegrehajtas feltetelrendszere

A kozigazgatasi aktus vegrehajthatosaganak konjunktiv felteteleit a Ket a következok szerint allapitja meg a dontes akkor hajthato vegre, ha az

- kotelezettseget állapit meg az ugyfélre vagy az eljarás egyéb résztvevójére,
- jogerore emelkedett vagy fellebbezesre tekintet nelkuli vegrehajtasat rendeltek el, tovabba
- a kötelezettség teljesitésére megállapitott hatarido elmult és a kötelezettséget nem teljesitettek,
- a vegrehajtashoz valo jog nem evult el

2 1 Kotelezettseg megallapitasa

A kotelező hatarozat

A kotelezettseget megallapito hatósagi aktus alaptipusa a hivatalból indult eljarásban hozott érdemi döntés, a kötelezo határozat. E határozat az ugy erdemét (tárgyát) érinto rendelkezés mellett járulékos kötelezettségek forrasa is (pl eljárasi költseg megfizetése stb) A végrehajthatóság szempontjából az egy határozatba foglalt tobbfele es különbözo tipusu kötelezettsegek kozott nincs kulonbseg

- Kerelemre indult eljaras is zarulhat kotelezettseg megallapitasaval A vegrehajthato aktusok ezen csoportjaba az alabbi dontesek sorolhatok

- A kerelemre indult eljarast a hatosag hivatalbol folytatja

Erre akkor kerul sor ha a kerelemre indult eljaras olyan jogellenes helyzetet tar fel, amely tényallas alapjan az eljaras hivatalbol is meginditható Ebben az esetben – a jogellenes helyzet tekinteteben – az ugyfél minősége atalakul, kerelmezőből kötelezette valik, es vele szemben kotelezettseget megallapito dontés szuletik Ennek végrehajtása a kotelező hatarozatokra iranyuló szabalyok szerint történik

- *Az ugyfeli pozicioban ellenerdekű ugyfelek vannak* es az egyik kerelmere a masikat kötelezik arra, hogy a kérelmező vagy más jogosult reszere teljesitsen valamit, vagy a kérelmezo jogos érdeksérelmet szuntesse meg illetve tartózkodjon valamely magatartástól

Ebben az esetben a dontesnek van jogosultja es kötelezettje is (Az ellenerdekű ugyfelek reszvetelevel folyó ugyekben is helye lehet az eljáras hivatalboli folytatásának) A kotelezettség teljesitesenek elmaradasa eseten a jogosult a hatósagtól kérheti annak kikenyszeritését A vegrehajtas ugyancsak a kotelező dontésekre vonatkozo szabalyok alapjan tortenik

- Elofordulhat, hogy a jogellenes helyzetet észlelo személy vagy szervezet ***bejelentest*** tesz az illetekes hatosagnal kerve az annak megszuntetesehez szukséges intezkedest Az intezkedest mas allami szerv ***szignalizacio*** vagy ***megkereses*** utjan is kezdemenyezheti

- *A kotelezettseget elrendelő vegzes* A vegrehajtasi eljarasban eljarasi birsag es penzegyenérték megfizetesére, a költsegek elólegezesére vagy viselésére kötelezo végzés kibocsátasara kerulhet sor

Az eljarasi birsag a vegrehajtasi szakban

- az ugyfelre rosszhiszemu eljarasa eseten
- az azonnali beszedesi megbizást fedezet ellenere nem teljesito pénzugyi intézmény felelos munkatársa vagy vezetoje, illetve
- a munkaltatora, valamint
- a meghatarozott cselekmeny teljesitesenek felrohato elmulasztasa eseten a kotelezettre vetheto ki

Az eljarasi birsag behajtasa a penzfizetesi kotelezettseg vegrehajtasara vonatkozo szabalyok szerint történik Ebben az esetben a vegzes vegrehajtasat a foganatosito szerv rendeli el

Az eljarasi birsag az alapeljárasban es a jogorvoslati szakban is kiszabhato, és annak címzettje nemcsak az ugyfel, hanem az eljaras egyeb resztvevője (pl a szakerto) is lehet E vegzes a tovabbiakban függetlenne valik az alapugy kimeneteletől, eljárási szempontból onallo palyara kerul, vagyis ha a vegzés vegrehajtasának feltételei megvalosulnak az első fokon eljaro hatóság köteles a végrehajtast hivatalbol elrendelni Előfordulhat tehat, hogy az eljárasi birsag vegrehajtasanak elrendelese megelőzi az alapugy lezarasat

Penzegyenertek megfizeteset elrendelő vegzes kibocsatasara akkor kerul sor, ha

- meghatarozott cselekmenyre iranyulo kotelezettseg vegrehajtasa soran a jogosult a szolgaltatas penzbeli „megvaltasat" kerelmezi, vagy
- a meghatarozott ingosag kiadasara kötelezo döntés esetén az ingóság a végrehajtás foganatosításakor már nincs meg
- Lenyegeben a meghatarozott cselekmeny penzkoveteléssé történo atváltoztatásának sajátos esete valósul meg akkor is,ha a cselekmenyt a kotelezett helyett a jogosult, a hatosag vagy az altala megbizott harmadik szemely vegzi el es a kotelezettet a koltsegek megelólegezésére vagy utólagos megfizetésere kötelezik

- Az erdemi határozat az eljáró hatósagnak az eljárás targyát alkotó ügyet eldönto egyoldalu akaratnyilvánítasa Ez az egyoldalu hatalmi viszony jellemzi az eljárás folyaman döntest igénylo kérdesekben hozott vegzéseket is A vegrehajthato aktusok következo tipusat azok alkotjak, amelyben a kotelezettseg tartalmanak kialakitasaban szerephez jut az ugyfel akaratnyilvanitasa is

- *A hatosag altal jovahagyott egyezseg* A hatósag az ellenerdeku ügyfelek altal az eljaras soran kotott – a jogszabályi feltételeknek megfelelo es a közerdeket vagy mások erdekeit nem sérto – *egyezseget* határozatba foglalja es jovahagyja A jovahagyas tovabbi feltetele, hogy az egyezseg kiterjedjen az ugyfel altal vallalt kotelezettseg teljesitesi határidejere es az eljarasi koltseg viselesere is A hatosagi jovahagyassal az egyezsegben vallalt kotelezettseghez a hatosag altal elrendelt kotelezettseg joghatasai jarulnak

- *A hatosagi szerződes* A hatosagi ugyek kolcsonos erdekek és elonyök alapjan történo rendezésének lehetoségét teremti meg a hatósági szerzodés intezménye A civiljog mellérendeltsegi viszonyait es a kozhatalmi dontes autoritativ vonasait kombinalo, az ugyfel es a hatosag együttmuködését elomozdito konstrukcionak a vegrehajtás szempontjabol is jelentoseggel biró vonasa, hogy a jogszabaly alapján biztositható elonyos feltételek (kedvezmenyek, támogatasi forrasok, birasag-elengedes stb) igénybevetele ellenében lehetové teszi az ügyfél szamara olyan kotelezettség vallalasát, amelyre egyebkent az anyagi jogszabaly alapjan nem lenne kötelezhető Ennek ellenére az ervenyes szerzodesben vallalt kotelezettseg teljesitese a kozigazgatási vegrehajtas keretében ugyanugy kikenyszeritheto, mintha azt a hatosag kötelezo határozatban rendelte volna el
Ha tehát a hatóság a határozattal jovahagyott egyezségben vagy a hatosagi szerzódesben foglalt teljesitesi határido elmulását követoen az onkentes teljesites hianyat allapitja meg az altalanos szabalyok szerint intezkedik a vegrehajtas elrendelesere

2 2 A dontés jogerore emelkedése

A vegrehajtasi eljaras megindítasahoz tovabbi altalanos, de nem kivetel nelkuli feltetel a dontés jogerore emelkedése Kivetelesen lehetoség van a vegrehajtásra a jogero bevárása elott is, ha

- a határozat fellebbezesre tekintet nelkuli (azonnali) vegrehajtasat rendelik el, vagy
- a vegrehajtasi cselekmenyre biztositasi intezkedeskent kerul sor

A jogero fogalma A jogerő fogalmát illetóen a következok előrebocsátása szükséges Az eljárásjog-tudomány különbséget tesz az un alaki és anyagi jogerő között, az előbbin a döntés megtamadhatatlanságát, az utóbbin a döntés megváltoztathatatlanságát értve Az anyagi jogerő csak a multban gyökerező jogvita eldöntésénél jöhet számításba, amikor is a döntés jogerore emelkedésével az ügy véglegesen lezárul, az többé nem bolygatható A közigazgatás jövőorientált társadalomszervezo funkciójától a döntések megváltoztathatatlansága idegen A közigazgatasi hatósági eljárás tipikus tárgya nem a fentiekben leirt jogszolgáltatás, hanem a fennálló jogi helyzet jövőbeni alakítása celjaból az ügyfelet megillető jogok, vagy az ót terheló kötelezettsegek megállapítasa, melyekre nézve a körülmények jövőbeni változása hatással lehet

Természetesen a jogbiztonság érdekében ezekkel az aktusokkal szemben is felmerül a stabilitas követelménye A közigazgatási határozatok viszonylagos stabilitását a Ket megfelelő intézményei biztositják, ami azt jelenti, hogy a döntés köti mind az ügyfelet, mind a hatóságot, a döntés megváltoztatására vagy visszavonására csak a Ket-ben meghatározott feltételek és időkorlátok között van lehetőség Ez a stabilitás azonban nem azonos az anyagi jogerő perjogi hatásával Nem kizárt ugyanis a fennálló jogviszonyok ujabb eljárás keretében való megváltozatása, ha erre az anyagi jogszabály lehetőséget ad A Ket fogalomrendszerében tehát a jogeró eljárásjogi értelemben azt fejezi ki, hogy a határozat a továbbiakban nem vitatható, megváltoztatására jogorvoslati eszközök utján többé nincs lehetoség

A jogerő beallasanak időpontja Jogeróre emelkedik és végrehajtható az elsófoku határozat, ha

- ellene a törvényes határidon belül nem nyujtottak be fellebbezest, vagy ha
- fellebbeztek ugyan, de azta masodfoku hatarozat jogerore emelkedese elott visszavontak, tovabba ha
- a fellebbezésrol lemondtak vagy a fellebbezés kizart

A jelzett esetektol függoen a jogeroe emelkedés időpontja eltéróen alakul

Az elsőfoku dontes

- a közlés napjaval emelkedik jogerore, ha a fellebbezesrol az érdemi határozat meghozatala elótt lemondtak, vagy azt a torveny kizarja,
- ha az elso foku határozat ellen fellebbezésnek van helye és a jogosult e jogával nem él, a fellebbezési határido utolso napját követo napon emelkedik jogerore,
- a fellebbezési jogról történo lemondás hatosaggal való kozlesenek napjan emelkedik a jogero, ha a lemondasra a döntes közlését követoen, de a fellebbezési hatarido lejárta elott kerult sor,
- a visszavonasrol szoló jognyilatkozatnak a hatósággal történo közlése napjan valik jogerosse, ha a fellebbezest a fellebbezo visszavonja

A masodfoku dontes

- a közlés napján jogerore emelkedik, és egyben végrehajthatóvá válik.

A birosagi felulvizsgalat nem halaszto hatalyu jogorvoslat, ezert a keresetlevel benyujtasa nem akadalya a vegrehajtas elrendelesenek es foganatositasanak Ha azonban a kotelezett a keresetlevelben a dontes vegrehajtasanak felfuggeszteset keri, e kerelem elbiralasaig a vegrehajtast nem foganatosithato

Ha a fellebbezes csupan a dontés egyes rendelkezesei ellen iranyul es azok elbiralasa nem hat ki a hatarozatban megallapitott egyeb kotelezettsegekre, akkor a dontes reszlegesen emelkedik jogerore
A *részjogerő* kovetkeztében a dontes egyes erdemi rendelkezesei – akar egy akar tobb ugyfel eseten, vagy az ugyfelre es az eljaras egyeb resztvevojére vonatkozo rendelkezesei különbözo időpontban emelkednek jogerore, emiatt a végrehajthatoság feltételei a döntés egyes rendelkezései tekintetében kulönbözó idopontban állnak be Erre a végrehajtas elrendelesenel kell figyelemmel lenni

2 3 A teljesítési határidó elmulasa

Ha a dontes kötelezést tartalmaz, a hatarozatban vagy vegzesben teljesitesi határidot vagy határnapot kell megallapitani Ha a határidot jogszabaly állapitja meg, a döntésben a hatarıdot akkor is meg kell jelölni A teljesitesi határidót a döntés jogerore emelkedésenek napjatol, ha pedig annak a fellebbezesre tekintet nelkuli vegrehajtasat rendeltek el, akkor a kozles napjatol kell szamitani Ha az utobbi esetben a hatosag a dontes azonnali vegrehajtasat rendelte el, eltéro rendelkezés hiányaban a teljesitési határido a döntés közlésének napja Azonnali vegrehajtas elrendelésenek az életveszellyel vagy sulyos kárral fenyegeto helyzetben van helye

- Ugyanaz a határozat kulonbözó tipusu kötelezettségekrol rendelkezhet, amelyek teljesitesi határideje nem szuksegszeruen esik egybe (pl a teljesitesi határido az engedély nélkül megépitett epitmeny elbontasára 6 hónap, az eljarási költsegek megfizetesére 30 nap) Az azonos hatarozaton beluli *eltero hatarıdők* adodhatnak abbol is, hogy a hatosag a fokötelezettség megvalositására ütemezett hatarıdot, vagy a kulonfele reszkotelezettseg teljesitesere mas-mas hatarıdót allapit meg E körulményból adódóan **a hatarozat vegrehajthatósaga a kulonbozo kötelezettségek tekintetében eltéró időpontban állhat be**, ami a vegrehajtás elrendelese szempontjából bir jelentoséggel Hasonlo hatással jarhat a reszjogerő beallasa is

- A vegrehajtas szempontjabol a kotelezettsegek soraban sajatos helyet foglal el a tilalom, mint meghatarozott magatartastol valo tartozkodasra (nemtevesre), vagy valamely cselekmeny, helyzet elturesére irányuló kötelezés Ezek lényegi vonása, hogy a kötelezettól passzivitast várnak el, ezert **ezekhez** – az aktiv magatartassal megvalósithato céloktól eltéroen – **teljesitési határido nem rendelhető**, igy ebben a korben **a határido elmulasztása, mint a kikényszeríthetoségi feltétel kiesik** E kotelezettsegtipus eseten a kotelezettsegszegeshez fuzódo jogkövetkezmények (eljarási birság, személyi szabadságot korlátozó rendori intezkedes stb) alkalmazasanak minden egyes esetben helye van, amikor a kötelezettsegszeges megvalosul

- A *vegrehajtasi eljarasban a teljesitesi hatarıdő – fő szabalykent – nem hosszabbithato meg*

A hatarıdo meghosszabbitására – ha azt nem jogszabaly allapitja meg, vagy a meghosszabbitast jogszabaly nem zarja ki – a hatarozat jogerore emelkedésétol a teljesitési határido lejártáig, vagy legkésobb a végrehajtás elrendeleséig van lehetóség. A teljesitési hatarıdo az érdemi dontes resze, ezert meghosszabbitasa az alapugyben eljart kozigazgatasi hatosag hataskorebe tartozik

A teljesitesi hatarıdónek a vegrehajtas elrendeléset követo meghosszabbitása azzal a következmennyel járna, hogy megszunne a folyamatban lévo végrehajtási eljárás további folytatasanak jogalapja, hiszen a vegrehajthatosagnak a teljesitési határido elmulasa kötelezó törvényi feltétele, továbbá az uj teljesitési határido lejártaig a teljesités az ugyfel erdekkorebe tartozik

A fenti fő szabály alól egy kivétel adodhat Arra az esetre, *ha a kotelezett szemelyeben valtozas kovetkezik be*, a jogeros hatarozattal megállapitott kotelezettseg eseten *a teljesitesi hatarıdő egy alkalommal tortenő meghosszabbitasaval a jogutod lehetőseget kaphat az onkentes teljesitesre* Mivel a jogutodlas a vegrehajtás elrendelését követoen is bekövetkezhet, ebben az esetben a teljesitési határido meghosszabbitasára vonatkozó szabály alkalmazása sem zárhato ki Az uj teljesitesi határidó megállapitásárol a vegrehajtás elrendelésére jogosult szerv rendelkezik Ha a jogutodlas idopontjáig nem történt részteljesites es vegrehajtasi cselekmeny foganatositasara sem kerult sor, akkor egyidejuleg intézkedni kell a már *folyamatban levő vegrehajtasi eljaras megszuntetesere* Ha már történt részteljesités vagy a teljesitést elórevivo vegrehajtasi cselekmeny, akkor ügyfeli oldalon is fontos érdek fuzódik az addig történt önkentes reszteljesites vagy a mar sikeresen foganatositott vegrehajtasi cselekmeny eredmenyenek a késóbbi teljesites érdekében történó megorzeséhez Ezért ebben az esetben az ujabb teljesitesi hatarıdot megállapito végzesben – a vegrehajtas megszuntetese helyett – az *eljaras felfuggesztese* irant szukseges intezkedni

A vegrehajtási szakban a teljesitési határidó meghosszabbitása helyett *penzfizetesi kotelezettseg eseten fizetesi halasztas, illetve reszletfizetes engedelyezesere kerulhet sor*

Ha a meghatarozott cselekmeny vagy magatartas kikenyszeritese eljarasi birsag alkalmazasaval történik, akkor az erdemi döntest nem érinto, az ismételt számonkerhetóség feltetdet megteremtó, *uj eljarasi hatarıdőt kell kitűzni*

- A hatosag jogerós végzésével *jovahagyott egyezsegben* valamint a *hatosagi szerződesben* vallalt kötelezettseg teljesitesenek elmulasztasa azzal a joghatással jár, hogy az a jogeros kötelezo határozatban megállapitott kötelezettség modjára vegrehajthatova valik Ha tehat a hatarıdo elmulását követoen a hatóság az önkentes teljesités hianyát állapitja meg, az altalanos szabalyok szerint intezkedik a vegrehajtas elrendeléséról

2 4 A kulfoldi hatarozat végrehajtasanak egyeb feltetelei

A Ket a nemzeti hatóságok közötti egyuttmuködés nemzetközi jogi alapja tekintetében az Unio aktusait, a nemzetközi szerzodéseket es a viszonossagot nevesiti A kulföldi hatarozatok magyarorszagi vegrehajtasanal a Ket -ben foglalt rendelkezesek szubszidiarius jelleguek, csak az emlitett jogforrások, illetve a kodifikált nemzetközi jogot helyettesito viszonossági szabalyok eltéró rendelkezeseinek hianyaban érvenyesulnek Ebben az esetben a kulfoldi hatosag megkeresese alapjan a hatarozat magyarorszagi vegrehajtasa akkor rendelhető el, ha

- a megkereseshez csatoltak a kotelezettseget megallapito dontés,
- a végrehajtas elrendeléséról szóló vegzés, továbbá ha az szukséges,
- a jogosultnak a vegrehajtas megindítasara iranyulo kerelmenek eredeti peldanyat es

- hivatalos magyar nyelvu fordítasat

2 5 Az elevules

A vegrehajtas elrendelesere, illetve az elrendelt vegrehajtas kereteben vegrehajtasi cselekmeny foganatositasara csak a kotelezettseg vegrehajtasara megallapitott **elévülési idohatáron belul** van lehetoség

A hatarozattal elrendelt kötelezettseg teljesitését a törvényben meghatározott idomulást követoen végrehajtással nem lehet kikényszeriteni Az **elevules** az onkentes teljesites jogalapjat azonban nem erinti, csak annyit jelent, hogy a kötelezettseg ervenyre juttatasahoz a továbbiakban **állami kényszer már nem veheto igénybe** Az elévülesi idot a vegrehajthato döntés jogeróre emelkedését követó, vagy, ha a döntés teljesitesi határidot állapit meg, akkor a határido utolsó napját követo naptol kell számitani Ez utóbbi szabály biztositja, hogy a vegrehajthatosag a teljesítesi határidó lejárta elott ne szunhessen meg

A kozigazgatasi eljarasban a vegrehajtashoz valo jog **altalanos elevulesi ideje ot ev**, különös eljárasi jogszabály ennél rövidebb idótartamot is megallapithat **Az elevulest bármely vegrehajtasi cselekmeny megszakítja** A megszakitás joghatása az, hogy a cselekmény idópontjatol kezdve az elévülési ido számitasa ujból kezdodik, vagyis az általanos elévülési idó esetén a teljesités kikényszeritesére nyitva álló ido **a megszakitást követo naptól számítva ujabb öt évvel meghosszabbodik** A döntés jogerore emelkedesétol számitott **tiz év** elmulasa azonban – függetlenül a teljesitési határidótól – olyan **abszolut idóhatár**, amelyen tul a kozigazgatasi dontes vegrehajtas utjan mar nem ervenyesitheto

2 5 1 Nyugszik az elevules

- a vegrehajtasi cselekmenyek foganatositasa,
- a vegrehajtas felfuggesztese, valamint
- a vegrehajtasi eljarasban engedelyezett fizetesi kedvezmenyek igenybevetelenek idotartama alatt

Az elevules nyugvasa azt jelenti, hogy az elevulési ido folyása szunetel, azaz a szünetelés idotartamat az elévulesi idó szamitásánal figyelmen kivul kell hagyni A nyugvas ugyancsak meghosszabbitja a vegrehajtasi eljaras idotartamat

A vegrehajtás megszüntetese nem minosül a vegrehajtas elevuleset megszakito vegrehajtasi cselekmenynek Ilyen esetben tehat az elevulest a megszüntetést megelozo végrehajtási cselekménytol kell számitani

Ha a kotelezettseg az elevules miatt nem hajthato vegre, az eljarast meg kell szuntetni, a behajthatatlan penztartozast torolni kell, az ingatlanfoglalas soran bejegyzett jelzalogjogot az ingatlan-nyilvantartasbol toroltetni kell

Az elevulés megallapitása önállo döntést nem igényel, azt mint a végrehajtást megszunteto okot a megszuntetest elrendelo vegzesben kell rögziteni, es a vegzest – ingatlanfoglalas eseten – a foldhivatallal is kozolni kell

2 6 A teljesítés ellenorzése

Az eljárás hivatalbol történó megindítására vagy folytatására az anyagi jogszabályokban kifejezesre juttatott kozerdek ervenyesitese celjabol kerul sor A jogszabályi eloirások gyors és eredmenyes érvenyesitése megkivánja, hogy az elsó fokon eljáró közigazgatási szerv a hivatalbol inditott eljarásban megallapitott kötelezettség hataridore történo teljesitését hivatalból vizsgalja, tovabba a teljesites erdekeben szukseges intézkedeseket a leheto legrövidebb idon belul foganatositsa Erre figyelemmel a törvény eloirja, hogy ha a teljesítés a hatóság rendelkezesere allo adatokból nem állapitható meg, a határido lejártát követo **tizenöt napon belul hatósági ellenőrzést kell tartani A végrehajtás csak akkor rendelhető el, ha a hatóság megbizonyosodott a teljesites elmulasztasarol**

Az ellenőrzes modja a kotelezettseg termeszetéből adodóan tobbfele lehet Ezek kozul a helyszini ellenőrzés elsősorban akkor jut szerephez, ha a kotelezettség teljesítése szempontjából valamely konkrét helyszín is jelentőseggel bir Erre tipikusan a meghatarozott cselekményre iranyulo kotelezes eseten kerul sor, amikor a kotelezettseg a kulvilagban erzekelhető, valamely munkaval elerhető eredmeny, valtozas előidezesere iranyul Ilyenkor az ellenőrzes celja annak megallapitása hogy megtortent-e a teljesites es az megfelelt-e a hatarozatban, illetve a jogszabalyokban foglalt kovetelmenyeknek A hatosagi ellenőrzés megallapitasairol jegyzőkönyvet kell felvenni abból a celbol, hogy az abban rögzített tenyállás, ügyfeli, szakertői stb nyilatkozatok alapjan meghatározhato legyen, hogy milyen konkret eredmény elerése erdekeben, milyen vegrehajtasi cselekmenyt kell a vegrehajtas során foganatositani

Ha az ellenérdeku ügyfeli kötelezettség végrehajtását a jogosult kezdeményezi, a végrehajtasa elrendelése elott a hatoság ugyancsak köteles megfelelo modon – szükség eseten hatósagi ellenórzéssel – meggyozodni a teljesites elmaradasarol

3 A vegrehajtas folyamata

A végrehajtási eljáras folyamata az elrendelestol a végrehajtható döntesben tételezett cel teljesüléséig, illetoleg ennek teljes vagy részleges lehetetlenulese eseten a vegrehajtas megszunteteseig tart A folyamat a dontésben kifejezett cél megvalósitását elomozditó

- szervezesi intezkedesek,
- realcselekmenyek es
- közbenso döntések egymást követo láncolata, amelyet csak a végrehajtas felfüggesztesenek elrendelese szakithat meg

3 1 A vegrehajtas elrendelese

Az elrendelés célja a végrehajtási eljárás megindítása Ezzel az aktussal megnyílik a törvényes lehetoség a kötelezett vagyoni jogainak, és szukseg eseten szemelyes szabadsaganak a teljesítés érdekében történo korlátozására Ez a döntés egyben intézkedési kotelezettseget hárit a vegrehajto szolgalat reven a vegrehajtas foganatositasara A dontes a kotelezett reszere jelzi, hogy a teljesítés a továbbiakban az ó akaratától független kenyszerpalyara lepett A jogosult ugyancsak e dontes alapjan ertesul arrol, hogy kerelme alapjan a hatosag a vegrehajtasi eljarast megindította **E dontes tovabbra sem szuntetí meg az ugyfel teljesitesi kotelezettseget**, es nem zarja el az ügyfelet a határido utani önkentes – szamara kevesbe hatranyos – teljesites lehetosegetol Ez azonban a ketszeres – az ugyfel es a vegrehajtast foganatosito szerv parhuzamos cselekmenye folytan megvalosulo – teljesites veszelyenek elkerulese, vagy a koltsegesebb vegrehajtasi cselekmények megelózese erdekeben a hatósaggal valo szorosabb egyuttmukodést feltetelez

- A vegrehajtas elrendelese – fó szabalykent – **az elso fokon eljáró hatóság feladata** Ha tehat e hatosag megbizonyosodik a vegrehajthatosag valamennyi feltetelenek beallasarol, hivatalból indult eljárásban 5 napon belul, tehát legkésobb a teljesítési határidót követo 20 napon intézkedik a végrehajtas elrendeléséról Ezt a határidot az elévulesi idon belul benyujtott ügyféli kérelem beérkezését követo naptol kell szamitani, ha a kerelemre indult eljárasban a jogosult az elso fokon eljaro hatósagnal kezdemenyezi a vegrehajtas megindítasat az ellenérdeku ügyfellel szemben

- A vegrehajtasi eljarast **vegzessel kell megindítani**, kiveve ha a hatosag a dontes fellebbezesre tekintet nelkuli vegrehajtasat rendelte el Ebben az esetben a vegrehajtas elrendelese kulon aktust nem igenyel, arrol a dontest tartalmazo határozatban kell rendelkezni

A végrehajtas elrendelésenek alakszerü donteshez kotese a Ket uj rendelkezese, amely az ugyfelek ertesitesere iranyulo hatosagi kotelezettseg általanossa teteleből, valamint a végrehajtast elrendelő es foganatosito hatósagok szervezeti elkulonitéseből ered Csak ily modon biztositható, hogy a végrehajtas elrendeléséről mind a vegrehajtast foganatosító szerv, mind a kötelezett, illetve a jogosult időben értesuljön, tekintve, hogy a vegrehajtas foganatositasahoz alakszerü dontesre altalaban nincs szukseg Ezert a törveny tételesen meghatarozza hogy a vegrehajtás elrendeléséről szoló vegzest az eljaras mely szereplőivel kell kozölni
A vegrehajtas vegzessel tortenő elrendelese egyben a hatosagi munka ellenőrzesenek egyik eszkoze, e dontes alapjan rekonstrualható ugyanis a torvenyben szabályozott eljárási határidők betartasa

- A vegrehajtas elrendelese ellen **fellebbezesnek nincs helye**, az kizarolag **végrehajtasi kifogassal** tamadhato meg azon az alapon, hogy az onkentes teljesites a vegzes kezbesiteseig megtortent

- A hatosagi szerzódes civil jogi és közjogi elemeket ötvözo természete jut kifejezésre abban a kivételes szabályban, amely lehetoséget biztosit a szerzodesben vallalt kotelezettseg vegrehajtasát elrendelo végzés birósági felülvizsgálatára Ennek oka az, hogy a végrehajtas elrendelesere az ügyfel szerzódésszegésebol eredo vita ad alapot Mivel a vita a szerzodo felek kozott all fenn, annak eldonteset nem lenne szerencsés az egyik, megpedig a hatalmi pozicióban lévó és az ügy eredmenyes lezárásában érdekelt félre bizni Ezért a törvény e sajatos ügytipusban biroság elott vitathatóvá tette a végrehajtás elrendelésének jogszeruseget Ennek a keresetnek a vegrehajtasra halaszto hatalya van, ezert a kereset benyujtasarol valo tudomasszerzes utan az esetleg mar elrendelt vegrehajtast fel kell fuggeszteni

3 1 1 A vegrehajtasi eljaras megindítasanak sajatos esetei

- A végrehajtás megindítását megelozo eljárási szakban kivetett eljárási birsag végrehajtasa az erdemi döntés elott is elrendelheto,

- a vegrehajtas elrendelesere kivetelesen a vegrehajtasi eljaras megindítasa utan is szukseg lehet A vegrehajtasi szakban kivetett eljarasi birsag vegrehajtasat az azt foganatosito szerv rendeli el Ugyanigy kell eljarni, ha a pénzügyi intézmény munkatársa vagy vezetője, illetve a munkáltato birságolására kerul sor Ertelemszeruen a végrehajtás elrendelese nelkul kell foganatositani azt a végrehajtasi szakban hozott vegzest, amelyben a végrehajtast foganatosito szerv a meghatarozott ingosag kiadasa vagy meghatarozott szolgaltatas nyujtasa helyett penzegyenerteket allapit meg es a vegrehajtast penzösszegre folytatja, tovabba ha a kotelezettet a helyette elvegzett cselekmeny (munka) koltségeinek elolegezésére vagy utolagos megfizetesere kotelezi,

- nincs szükség a végrehajtás önállo végzesben torteno elrendelésére, ha a határozat fellebbezesre tekintet nelkuli vegrehajtasat rendelik el Ebben az esetben a vegrehajtas elrendeleserol és modjárol az ügydonto határozatban történik rendelkezes,

- ha a döntés az egyes kötelezettségek vagy az ügyfelek, illetve az eljárás egyéb resztvevoi tekintetében különbözó teljesítési határidoket allapit meg, vagy a hatarozat egyes rendelkezései különbözó idópontban emelkednek jogeróre (reszjogero), akkor csak azon hatarozatresz végrehajtása rendelheto el, amely tekintetében a vegrehajthatosag minden feltétele megvalósult,

- az ugyfeli pozicioban tobb kotelezett is szerepelhet Ha a kotelezettseg ugyfelenkent osztott (elkülönitheto), minden kötelezettel szemben csak a rea megallapitott kotelezettség hajtható vegre Ugyféli megosztás hianyában a teljesítesert való felelósség – az anyagi jogszabalytól és az erdemi döntéstól függoen – egyuttes vagy egyetemleges A vegrehajtast ettol függoen vagy minden kötelezettel szemben egyutt, vagy a kotelezettek barmelyikevel szemben a teljes kotelezettsegre kell elrendelni,

- nincs szükség a végrehajtás vegzéssel történó elrendelesére, ha a kozigazgatasi döntes végrehajtasara nem a kozigazgatasi vegrehajtas keretei kozott kerul sor, nevezetesen

  - ha torveny a penzfizetesi kotelezettseg adok modjara vegrehajtasat rendeli el, akkor a vegrehajtas az adohatosag hataskorebe tartozik Ilyen esetben a vegrehajtas elrendelesere jogosult hatóság megkeresi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkezo adóhatosagot a vegrehajtas lefolytatasara,
  - ha a közigazgatási hatósag az ellenérdeku felek tulajdoni, vagyoni viszonyait érinto dontést hoz, a vagyoni követelések végrehajtasa a birosagi vegrehajtas keretei kozott realizalodik (pl birtokvitak soran a karok, hasznok és a koltsegek, vagy a kisajatitasi- es a banyakartalanitas stb) Ilyen esetben az adovegrehajtasnal emlitett megkeresesre sincs szukseg, mivel az eljaras megindítasat a jogosult kezdemenyezi

3 1 2 Jogutódlás és mögöttes felelosség

A vegrehajtast a kotelezettel szemben kell elrendelni A vegrehajtas elrendelese kulonos gondossagot igenyel akkor, ha a kotelezett szemelyeben valtozas all be, vagy ha a kotelezettseget a vegrehajtasi eljarasban a mögöttes felelosseggel tartozó jogalannyal szemben kell ervényesiteni, továbbá a kötelezett jogutód nélküli megszunésenek eseteiben A jogutodlas kerdese a vegrehajtasi eljarasban akkor merul fel, ha a kötelezett (vagy ellenérdeku ügyfél esetén a jogosult) személyében a döntes jogerore emelkedését követoen történik változás Ez bekovetkezhet a végrehajtás elrendeléseelott vagy azt követoen, a végrehajtas foganatositasa soran

- Ha jogszabály eltéroen nem rendelkezik, vagy azt az ugy jellege nem zarja ki, a hivatalból inditott vagy folytatott eljarásban a kieso ugyfel helyere annak polgari jog szerinti jogutoda lép, a jogeros hatarozatban megállapitott kötelezettség a jogutódot terheli

A normaszövegből kitűnően e rendelkezés csak jogszabaly eltérő rendelkezese hianyában ervenyesul E mogott az a jogalkotoi megfontolas all, hogy
- a jogutódlassal kapcsolatos kérdesek rendezese alapvetően az adott eletviszonyra iranyulo anyagi es kulönos eljarasi szabalyozasra varo feladat, igy ennek kereteben kell meghatározni a kotelezettseg jogutoddal szembeni ervényesítésének eseteit, feltételeit és modjat, illetve szabalyozni a kotelezett mogott helytallni koteles jogalany tekinteteben a felelősseg ervenyesitesének feltételeit
- ha a jogutódlas vagy a mogottes helytallási kotelezettség torveny erejenél fogva (ex lege) áll be, akkor nincs szukseg a jogutod kotelezésére, hanem – a jogutódlas jogcimére es konkret bizonyitekaira alapozva – elegendő a vegrehajtas jogutoddal szembeni elrendelese

- A vegrehajtas tekinteteben iranyado kulon eljarasi szabalyt allapit meg a *Vht 39 §*-a E szabalynak a kozigazgatasi vegrehajtas nyelvere valo lefordításabol az alabbiak kovetkeznek Ha a végrehajtas elrendelesere jogosult szerv a vegrehajtás elrendelése elott szerez tudomast a kotelezett (vagy a jogosult) szemelyeben tortent valtozasrol, akkor – szukseg eseten a jogutod meghallgatasa es a bizonyitas utan – vegzessel dont a vegrehajtas jogutóddal szembeni elrendeléséről Hasonlo modon kell eljárnia, ha a fenti tényról a vegrehajtas elrendelését követoen értesül Ha a végrehajtást foganatosító szerv ügyintézője szerez tudomast a kotelezett szemelyeben tortent valtozasrol – a vegrehajtas foganatositasa mellett – az iratok megkuldesevel haladektalanul értesíti a vegrehajtast elrendelo szervet, és a kötelezett ismeretlen jogutodja reszere ugygondnokot rendel A lefoglalt vagyontargyat a vegrehajtast elrendelo szerv döntesétol függoen értekesiti A romlando dolgot ilyen esetben is haladektalanul értekesiteni kell A termeszetes szemely jogosult halala eseten, ha a jogutod ismeretlen, a behajtott osszeget birosagi letetbe kell helyezni

- A sikeres végrehajtas érdekében a törvény meghatarozza a végrehajtást elrendelo vegzés speciális tartalmi elemeit, továbba, hogy a vegrehajto szolgalatot milyen informaciokkal es dokumentumokkal kell ellatni

3 2 A vegrehajtasi eljaras felfuggesztese

A jogintezmény celja az eljárás felesleges vagy eredmenytelen folytatásának megelózése érdekében a vegrehajtási folyamatanak idoleges megszakitasa abban az esetben, ha a rendkivuli jogorvoslati eszkozzel megtamadott vegrehajthato hatarozat megvaltoztatasa vagy megsemmisitese várható, vagy pedig az eljáras tovabbi folytatasa mas hatóság hatáskörébe tartozó elozetes kérdes eldöntésétól függ A Ket megkülönbözteti a felfüggesztés elrendelesének kerelemre vagy hivatalból történo eseteit [102]

A kerelemre történő felfuggesztes egyben merlegelesen alapulo dontes is Ebbe a korbe tartozo esetek a következok

- a jogeros hatarozat birósági felulvizsgálata nem halaszto hatalyu jogorvoslat, ezert a folyamatban levó vegrehajtas felfüggesztésének csak a keresetlevelben foglalt ugyfeli kerelem eseten van helye Ebben az esetben a vegrehajtas a felfuggesztesre iranyulo kerelemnek a vegrehajtast foganatosito szerv tudomasra jutasától a kerelem elbirálasaig nem folytathato A végrehajtas felfüggesztéséról **a birosag vegzessel dont** Nincs helye a vegrehajtas felfuggesztesenek, ha a hatarozat polgari vedelmi szolgalat ellatasaval kapcsolatos kotelezettseget allapit meg, vagy jogeros birósági dontes vegrehajtasat szolgalja,

- a vegrehajtas ala vont vagyontargyat a birosagi vegrehajtas soran mar lefoglaltak, tovabba, ha azzal kapcsolatban igenyper van folyamatban Ekkor a felfüggesztes elrendelese elott célszeruségi szempontból azt indokolt merlegelni, hogy a teljesites szempontjabol mi az elonyosebb, a birosagi dontes, illetve a birosagi vegrehajtas bevarasa – figyelembe véve az érintett vagyontargyat terhelo egyéb kötelezettsegeket és a kielegitesi sorrendet – vagy a mas vagyontargyra vezetett vegrehajtasra valo atteres, esetleg a vegrehajtasi mod megvaltoztatasa,

- a vegrehajtás felfuggesztését különös meltanylást érdemló körülmeny is indokolttá tehet, ha pl a kötelezett személyében rejlo okbol vagy a korulmenyeiben bekovetkezett valtozas folytan a teljesitoképessége átmenetileg, a létfenntartást veszélyezteto mértékben meggyengul, vagy megszunik Ebben az esetben a méltányossági döntes a természetes személy kötelezett és a vele közös haztartásban élók, illetve a kotelezett altal eltartottak vagyoni, jovedelmi viszonyainak vizsgalatan es merlegelesen alapul,

- ha a kotelezett vitatja a vegrehajthato hatarozat kezbesiteset es a kezbesitesi velelem megdontesere iranyulo kerelem alapjan annak elfogadasa valószinusithető, ugyancsak helye lehet a felfuggesztes elrendelesenek A merlegeles targyat ebben az esetben a velelmet gyengito vagy erosito tények és körülmények alkotják Ilyenkor a végrehajtast mind kérelemre, mind hivatalbol el lehet rendelni

Itt kell felhivni a figyelmet arra, hogy a 148 § (1) bekezdes szovegszerkesztési hiba van az a) pont ugyanis a vegrehajtas kerelemre tortenő felfüggesztesenek altalános feltetele, amelynek fennállasa eseten – vagylagosan – a b) vagy a c) pont alapján kerulhet sor a felfuggesztésre A (2) bekezdes az (1) bek c) pontjahoz kapcsolodó ertelmező szabaly, amely azonban nem fedi le teljes egészeben a c) pontot, azaz annak alkalmazasára nem kizárólag a (2) bekezdesben meghatarozott okbol kerulhet sor Igy pl merlegelesi jogkorben fel lehet függeszteni a vegrehajtast, ha az átmenetileg fizeteskeptelen jogi szemelynek nagy osszegű követelese van, amelynek vegrehajtasat a birósag mar elrendelte es a birósági végrehajtó – a koveteles osszegenel jelentősen nagyobb becsértékű vagyontargyak tekinteteben – mar kitűzte az arverest, vagy ha a kötelezett jogi személy palyazat alapján jelentős összegű, vissza nem terítendő támogatást nyert el, amelynek folyósítasa napokon belul varhato

---

102 A felfüggesztes szabalyainak felulvizsgalata folyamatban van, ezert a Ket 148 §-a varhatoan valtozni fog A valtozas atvezeteset a szoveg elfogadasa utan lehet beepiteni a tankonyvbe Addig a tervezett szöveget a felkeszitokón az eloado ismerteti

Hivatalbol tortenik a vegrehajtas felfüggesztese, ha

- azt az eljaro birosag, vagy a felugyeleti szerv rendeli el, továbba a felfuggesztest a dontés ellen ovasban az ugyesz inditványozza, valamint, ha
- a vegrehajtas folytatasa veszelyhelyzettel fenyeget

Ezekben az esetekben a felfüggesztes iranti intézkedes kötelezo, méllegelesnek nincs helye

A végrehajtasi eljárás felfuggesztését kell elrendelni abban a – törvenyben nem szabalyozott – esetben is, ha a jogutodlásra a végrehajtas elrendeleset kovetően kerul sor, és az első foku hatosag a teljesitési hataridőt a jogosult kérelmére meghosszabbitja, felteve, hogy a jogutódlas időpontjaig mar történt részteljesités, illetve a végrehajtást foganatosito szerv reszerő̋l a teljesitest előrevivő intezkedés

Ugyancsak a végrehajtas felfuggesztése a celszerű lepés akkor, ha az anyagi jogszabályoknak megfelelő döntést a felulvizsgalati forum eljarasi szabalysértés miatt semmisiti meg és valtozatlan tenyallas mellett uj eljaras lefolytatasát rendeli el Mivel ilyen esetekben az uj eljarasban is azonos tartalmu dontés varhato, indokolt a korábbi eljárashoz kapcsolodó végrehajtas eredmenyeinek megőrzese is E celra a vegrehajtasnak az ujabb dontesig történő felfüggesztese a legalkalmasabb eszköz

- A felfuggesztés elrendelése vegzéssel történik es az a vegrehajtást elrendelo szerv vagy felugyeleti szerve, illetve a kozigazgatasi ugyekben eljaro birosag hataskorebe tartozik A vegzessel szemben fellebbezesnek van helye

- A végrehajtas felfüggeszteset haladektalanul meg kell szuntetni, ha az arra okot ado körülmény megszunt A felfüggesztes megszunteteséről a felfüggesztést elrendelo szerv végzessel dont

- A végrehajtas felfuggesztesevel a vegrehajtas folyamata megszakad A felfuggesztes tartama alatt a vegrehajtas szunetel, további vegrehajtasi cselekmeny nem végezheto, továbba **nyugszik az elevules**

3 3 A vegrehajtás megszuntetese

A dontesben meghatarozott cel megvalositasaval a vegrehajtasi eljaras – es erdemi dontes eseten a hatosagi eljaras folyamata – kulon eljárasi cselekmeny nelkul lezarul **A végrehajtás megszuntetéséről akkor kell rendelkezni, ha a vegrehajtasi eljarast a kotelezettseg maradektalan teljesítese nelkul kell lezarni**

A vegrehajtas megszunteteset akkor kell elrendelni, ha

- törvénysertesre vagy valamely anyagi jogszabalyban meghatarozott feltetelre tekintettel a hatosag a vegrehajthato hatarozatot sajat hataskoreben visszavonta, vagy azt a felettes szerv valamely rendkivüli jogorvoslat kereteben megsemmisitette,
- a termeszetes szemely kotelezett meghalt es a teljesitesre koteles jogutod nincs, vagy a dontes soran ugyfeli pozicioba kerult szervezet jogutód nélkul megszunik,
- a kotelezettseg végrehajthatósaga elévüles folytan megszunt,
- kerelemre indult eljarasban a jogosult erdekmulas kovetkezteben vagy barmely mas okból a vegrehajtas megszunteteset keri,
- a vegrehajtas folytatasától az ügyfél teljesitoképessegenek hiányában további eredmeny nem varhato [103]

A vegrehajtási eljarás megszüntetése indokolt abban a – torvenyben nem szabályozott – esetben is, ha a jogutódlásra a végrehajtás elrendelését kovetően kerul sor, es az első foku hatosag a teljesitesi hataridőt a jogosult kerelmere meghosszabbitja, feltéve, hogy jogutodlas időpontjaig nem tortent a jogelőd reszerő̋l reszteljesites, illetve a vegrehajtást foganatosito szerv sem tett a teljesitest előrevivő intezkedest

A megszuntetési okok elso esetkörében vizsgalni kell, hogy a végrehajtás megszünteteseig tortent-e teljesités, **a vegrehajtható határozat visszavonasa vagy megsemmisitese ugyanis megszunteti a vegrehajtas jogalapjat**, vagyis ha nincs vegrehajthato hatarozat nincs mit vegrehajtani sem Elvben tehat olyan helyzetet kellene teremteni, mintha a vegrehajtasra nem kerult volna sor A folyamatban levó végrehajtasi cselekmenyt, a vagyontargyra vezetett foglalast meg kell szuntetni, az addig behajtott penzosszeget vissza kell fizetni es a kotelezettet – a körülményektol függoen – kartalanitani kell

A gyakorlatban azonban gondos vizsgalatot igényel a visszavonás vagy a megsemmisités indoka illetve a felettes szerv altal elrendelt egyeb intezkedes Ha peldaul az anyagi jogszabalyoknak megfelelő dontest eljarasi szabalysertes miatt semmisitettek meg es azonos tenyallás alapján új eljárás lefolytatását rendelték el akkor az új eljárásban is azonos tartalmu dontés várható, nincs tehát ésszerű indok a végrehajtas folytan előallt helyzet visszarendezesere, hanem a folytatodo eljarasra tekintettel – a vegrehajtas felfüggesztésére vonatkozó szabalyok ertelemszerű alkalmazasaval – a korabbi eljarashoz kapcsolodó vegrehajtas eredmenyeinek megőrzese indokolt Ha azonban az anyagi jogszaballyal ellentetes vagy ténybelileg megalapozatlan döntes született, intezkedni szukseges az eredeti allapot helyreállitására

Kerdesként vetődhet fel, hogy a kötelezett teljesitőkepessegenek hianya miatt megszuntetett eljaras folytathato-e, ha az ügyfel teljesitőképessege utóbb – meg az elevulesi időn belul – helyreall A Ket erre vonatkozo rendelkezest nem tartalmaz Egyertelműnek tűnik azonban, hogy, ha a jogosult az elevulési időn belul a kötelezett körulményeiben bekovetkezett valtozasra hivatkozva a végrehajtast elrendelő szervnel kezdemenyezi a vegrehajtas folytatasat, a kerelem teljesitesenek nincs torvényes akadalya Ez következik abbol, hogy a vegrehajtas megszuntetesenek elrendelese nem szunteti meg a kötelezettseg jogalapjat, a megszuntető vegzeshez anyagi jogerő hatas nem kapcsolodik, tovabba a törvény csak az elevülési időn tuli vegrehajtast tiltja Ebben az esetben a végrehajtás az eljáras ujbóli elrendelésevel folytatható

---

103 A Ket folyamatban levó modositasa alapjan az okok varhatoan kibővulnek a kovetkezokkel

- a vegrehajtast foganatosito szerv a penzkövetelest a penzugyi intezmenyre vagy a munkaltatora vonatkozo felelősségi szabalyok alapjan, vagy a kötelezett tartozasaiert kulon torveny alapjan helytallasra kotelezettel szemben ervenyesitette
- ha jogszabály a vegrehajtas megszunteteset elrendelt

A megszuntető okok korében kell említést tenni a vegrehajtas es a felszamolasi eljarás kapcsolataról A csődeljárasról, a felszámolasi eljarasrol es a vegelszamolasrol szólo 1991 evi IL törvenyben (Cst) szabályozott felszamolasi eljaras celja, hogy a fizeteskeptelen gazdasagi tarsasag jogutod nelkuli megszuntetese soran a hitelezők a tarsasag vagyonabol kielegitest nyerjenek A felszamolasi eljaras lefolytatasat a tarsaság fizeteskeptelensege eseten maga a tarsasag mint adós a hitelező es a Cst 22 §-aban meghatarozottak kezdemenyezhetik A jogerős es vegrehajthato hatósagi dontesből szarmazo penzkoveteles a tarsasag adossagat noveli, es a fizetési kötelezettséget elrendelő, vagy vegrehajtó hatóság a felszámolasi eljaras tekintetében hitelezői pozicióba kerul Ez azt jelenti, hogy a tarsasagi vagyonra vezetett eredménytelen vegrehajtás eseten – a vesztesegek minimalizalasa, vagy a tarsasag tagjait a tarsasag tartozasaiert a gazdasagi tarsasagokrol szolo 1997 evi CXLIV torveny alapjan terhelő mogottes felelősseg peres uton tortenő ervényesitese erdekeben – maga is kezdeményezheti a tarsasag felszámolasat

A Cst kozigazgatasi vegrehajtasra kihato fontos szabalya, hogy a tarsasag ellen a felszámolas kezdő időpontjaban folyamatban levő - a felszamolas körebe tartozó vagyonnal kapcsolatos - végrehajtasi eljarasokat a vegrehajtast foganatositó hatóságnak haladektalanul meg kell szuntetnie, a lefoglalt vagyontargyakat és a befolyt a végrehajtas koltségeinek levonasa utan fennmarado de még ki nem fizetett penzeszkozoket a kijelolt felszamolónak kell atadni Az ados ingatlanan fennallo vegrehajtasi jog a felszamolas kezdő időpontjaban megszűnik A bíróság a felszámolást elrendelő jogerős vegzést megkuldi a végrehajtast elrendelő, vagy – a vegrehajtas felfuggesztesevel – közvetlenul a foganatosito hatóságnak (Cst 38 §)

A végrehajtás megszüntetesenek elrendelesére a végrehajtast elrendelo hatóság vagy felügyeleti szerve jogosult E vegzessel szemben fellebbezesnek van helye Ha a megszuntetesre okot ado korulmenyt a vegrehajtast foganatosito szerv eszleli, arrol haladektalanul tajekoztatja a vegrehajtast elrendelo hatósagot

3 4 A végrehajtásban közremuködo hatóságok

A Ket az elsofoku hatósagok szerepét a végrehajtási eljárásban jelentősen megváltoztatja, mivel a közigazgatási végrehajto szolgálat 2008 januar 1-jei rendszerbe allitasaval a vegrehajtas foganatositásanak kulcsszereploje az uj szervezet lesz Az addig terjedo idoszakban az elso fokon eljáró hatosag a Ket eljárási szabályainak megfelelo alkalmazásaval jar el E fordulopontot követoen a hatóságok közötti munkamegosztas a kovetkezók szerint alakul

A Ket abból kiindulva, hogy javitani kell a kozigazgatási vegrehajtas hatasfokát es eredmenyességét továbbá felismerve hogy a közigazgatasi szervek működesi felteteleit hosszabb távon determinalo koltsegvetesi es létszamkorlátok mellett belatható időn belul nincs lehetőség valamennyi (több mint 3000) elsőfoku hatóságnál a gyors es szakszerű vegrehajtás szervezeti, szemelyi és dologi feltételeinek megteremtésére, a vazolt cel megvalósitasa erdekeben uj tipusu eljarasi es szervezeti munkamegosztast alakit ki Ennek lenyege, hogy a hatosagi dontes meghozatalat es végrehajtasat elkuloniti oly modon, hogy a vegrehajtas feladatait (es forrasait) elvonja az elsőfoku hatosagoktol, és ezeket specialis feladatkörű kozigazgatási szervhez koncentralja E celt szem előtt tartva a Ket a kozigazgatási hivatalok iranyitasa alatt, kistérségi korzetkozponti illetékességgel működő, a közigazgatasi vegrehajtás kozpontositott ellátasara szakosodott végrehajto szolgalat létrehozasaról rendelkezett A vegrehajtast fő tevekenysegként ellató uj szervtipus rendszerbe allitásával letrejon a szakszerű, gyors és eredményes végrehajtas szervezeti feltetele, mikozben a közigazgatasi hatosagok – mentesulve e feladatok munkaterhetől – teljes szakmai potencialjukat a szakfeladataik magasabb szintű ellatasara osszpontosithatjak

A végrehajtasi eljárás megindítása, folyamatának megszakitasa es megszuntetése, tovabba a jogeros es végrehajtható döntéssel összefüggo valtozasok ervenyesitését szolgalo dontesek (pl végrehajtas elrendelése a jogutoddal szemben, jogutódlás estén a teljesitési határido modositasa), valamint a biztositasi intezkedes elrendelese tovabbra is az *elsőfoku hatosag* feladata marad Ez a hatosag keresi meg az adohatosagot vagy a birosagi vegrehajtót, ha a vegrehajtas e szervek hataskörebe tartozik

3 4 1 A vegrehajto szolgalat

A *vegrehajto szolgalat* általános feladatköru végrehajtást foganatosito szerv Az általános jelzo arra utal, hogy – fő szabaly szerint – a hatosagi dontes vegrehajtasa minden közigazgatasi ugytipusban e szervezet hataskorebe tartozik, legyen szo akar államigazgatasi, akar onkormanyzati hatósági ügyrol A fő szabaly alol azonban több kivétel adódik

- az *első fokon eljáro hatosag* vegrehajtast csak akkor foganatosit, ha a vegrehajtas specialis szakertelmet, kulonleges technikai, laboratoriumi eszkozoket, vagy egyeb sajatos felkeszultséget igényel, és erre tekintettel azt törvény vagy kormányrendeleti szintu különös eljárasi szabaly elrendeli,
- ha a kozigazgatasi hatosag a hatarozat azonnali vegrehajtasat rendelte el, a halaszthatatlan vegrehajtasi cselekmenyek foganatositasa tovabbra is *az első fokon eljaro hatosag* feladata marad,
- ha a telepulesi onkormanyzat a vegrehajtasi feladatok ellatasara a kisterseg teruletere kiterjedo illetekességgel *onkormanyzati hatosagi tarsulast* hoz letre, vagy a penzkoveteles behajtasara az *onallo birosagi vegrehajtoval* köt szerzodést, az önkormányzati hataskörbe tartozó döntesekre kiterjedoen,
- ha a kozigazgatasi dontes vegrehajtása az ado- vagy a birosagi vegrehajtas hatokorebe tartozik

3 4.2. Az egyeb szervek

A vegrehajtasi eljárasban szerephez jutnak meg az e szakban hozott vegzesek ellen jogorvoslatra jogosult szervek, igy az első foku hatóság es a vegrehajto szolgalat *felugyeleti szerve*, továbbá a közigazgatasi szerzodesbol eredo kötelezettség végrehajtásának elrendelese, valamint a penzugyi intezmeny es a munkaltato eljarasi birsagolasa eseten a *kozigazgatasi ugyekben eljaro birosag* E szervek, a vegrehajthato hatarozat elóttük folyamatban lévo felulvizsgalata soran, ugyancsak rendelkezhetnek a végrehajtas felfüggesztéséról, tovabba a felügyeleti szerv a vegrehajtás megszüntetéséról

Ha a törvény vagy nemzetközi szerzodes máskent nem rendelkezik, a magyar hatosag hatarozatanak kulföldön történó végrehajtására hatáskörrel rendelkezo külföldi szervet a végrehajtás elrendelesére jogosult közigazgatási szerv közvetlenul keresi meg Ha a hatáskörrel rendelkező külföldi hatóság nem ismert, a *Kulugyminiszterium* muködik közre a megkeresés tovabbitasaban, tovabba a kulugyi tarca – konzuli halozata utjan – figyelemmel kiséri a végrehajtast és szukség esetén elomozditja annak külföldön torteno teljesitesét

A Ket a kulfoldi hatarozat vegrehajtasara iranyulo megkeresesek befogadasara es intezesenek elokeszitesevel jaro specialis tennivalok ellátasara a fővárosi végrehajto szolgálatot celszerű kijelolni E hatosag feladata annak ellenőrzese, hogy a megkeresés megfelel-e a rea iranyado jogforrasban foglalt feltételeknek, az illetekes magyar vegrehajto szolgalathoz vagy a vegrehajtas elrendelesere jogosult birósaghoz valo attetele, illetve az eljaro szerv kijelölesenek kezdemenyezese, ha nem allapithato meg, hogy a magyar jog szerint mely szerv rendelkezik hataskörrel Ennek megallapitására a torveny a Belugyminisztériumot jeloli ki

A közigazgatási végrehajto szolgálat felallitásáig terjedo időben a hatályos szabályozáson alapuló gyakorlat él tovább, vagyis a kulföldről érkező és az oda irányuló megkeresések forgalma kotott palyan, a Kulugyminiszterium - *szakminiszterium* - erintett hatóság utvonalan bonyolodik

3 5 A közigazgatási végrehajtas eszkozrendszere

A vegrehajtas eszkoztarat alkoto – a kotelezettseg termeszetehez igazodo – realcselekmenyeket, eljarási kotelezettseget megallapito kozbenso donteseket es a kapcsolodo igazgatasszervezesi intezkedeseket a vegrehajtando kotelezettseg legfontosabb eljarási szabalyaival egyutt mutatjuk be

3 5 1 Penzosszeg behajtasa

A penzköveteles behajtása mind az ügyek tömegét, mind jelentoséget tekintve a kozigazgatasi vegrehajtas legfontosabb terulete, ezert a jogervenyesito képesség eljárásjogi feltételrendszerenek fejlesztese erdekeben a torveny
- a behajtasi modozatok tekinteteben megszunteti a termeszetes szemelyekkel es a szervezetekkel szembeni vegrehajtási módok alapvetoen eltero voltát, és a termeszetes szemelyek korében is az ügyfelet megilletó bankszámla-kovetelesre vezetett vegrehajtasnak biztosit elsobbseget,
- a penzfizetesi kotelezettseg bankszamlara es munkaberre vezetett vegrehajtasának korszeru es reszletes szabalyozasaval megkonnyiti a vagyoni vegrehajtas tipikus modozatainak mindennapos alkalmazasat,
- az ido mulásával egyre terhesebbé valo, a jegybanki alapkamat meghatározott százalékában megallapitott késedelmi pótlék bevezetesével a kotelezettet érdekeltté teszi a mielőbbi önkentes teljesitesben,
- meghatarozott osszeghatar feletti kotelezettseg eseten – biztositasi intezkedeskent – lehetove teszi jelzálogjog bejegyzését a kötelezett ingatlanara,
- az adóhatóság közremuködésevel biztositjaaz ugyfel bankszamlaszamanak megismerhetoseget,
- ha a kötelezett bankszámláját vezeto pénzügyi intézmény a beszedesi megbizást az ügyfel rendelkezesere alló fedezet ellenére nem teljesiti, akkor a penzügyi intézmeny sajatköltsegére kotelezheto a megbizas szerinti összeg kifizetesére, és ezen felül az intézmény felelos munkatársa vagy vezetoje eljarási birsággal is sujthato,
- a vegrehajto szolgalat letrehozasaval megteremti hatekony behajtas szervezeti feltételeit

A torveny egyben kifejezesre juttatja a vegrehajtas aranyossaganak és fokozatossaganak elvet a penzfizetesi kotelezettseg vegrehajtasi sorrendjet megallapito szabalyokban azzal, hogy a penzosszeg behajtasanal a penzugyi intezmenynel kezelt osszegre vezetett vegrehajtasnak biztosit elsobbséget Természetes szemely eseteben ezt követi a munkabérbol valo letiltas, és csak az elozoek eredménytelensége utan kerul sor a joval szigorubb, költségesebb és idoigenyesebb ingo vagy ingatlan vegrehajtas elrendelesere A penzkoveteles biztositasa celjabol **az ingatlanra vezetett vegrehajtas a kozigazgatasi eljarasban kiveteles,** csak meghatarozott penzösszeg felett van rá lehetoseg

3 5 2 A penzugyi intezmenynel kezelt penzosszegre vezetett vegrehajtas

E rendelkezések alkalmazásához a következo fogalmak ismerete szukseges
- *penzugyi intezmeny* a hitelintézetekrol és a pénzugyi vállalkozasokról szóló 1996 évi CXII törvény (Hpt) 5 §-aban szabalyozott hitelintezet a bank, a szakositott hitelintezet vagy a szovetkezeti hitelintezet (takarek- vagy hitelszovetkezet), tovabba a Hpt 6 §-a szerinti penzugyi vallalkozasok,
- *penzugyi intezmenynel kezelt osszeg*
    - a bankszamlaszerzódés alapján nyitott bankszámlan szereplo összeg, valamint a betétszerzodes es a takarekbetet-szerzódes alapjan a bankszamlaszerzódés szabályainak megfeleloen kezelt összeg, ideertve a nem pénzforgalmi jellegu bankszamlakon kezelt osszegeket is,
    - a takarekbetetkönyv és egyéb betéti okirat ellenében a penzugyi intézménynel kezelt összeg, egyéb szerzodés alapján a kötelezett reszere a penzugyi intezmenynel kezelt osszeg, továbbá egyéb szerzodés alapján a kötelezett részére a penzügyi intézmeny altal visszafizetendo összeg,
    - a befektetesi szolgaltatokra vonatkozo torvenyi rendelkezesek szerint ugyfelszamlan nyilvantartott, a kotelezett rendelkezese alatt allo osszeg,
- *a kotelezett rendelkezese alatt allo osszeg* a kotelezett penzugyi intezmenynel kezelt penzosszegenek az egyeb vegrehajthato kotelezettseg biztositasara vagy ugyleti biztositek celjara elkulonitett osszegen felul fennmarado resze

A penzugyi intezmennyel kezelt penzosszegre foganatositott vegrehajtas
- penzforgalmi uton történo behajtásnal ***azonnali beszedési megbizassal,***
- a penzforgalmi rendszerbe be nem vont bankszamlan kezelt osszeg, tovabba a betetszerzódes es a takarekbetet-szerzodés alapján a bankszamlaszerzodes szabalyai szerint kezelt összeg esetén a végrehajtast foganatosító szerv betéti számlája javára benyujtott ***azonnali beszedesi megbizassal,***
- egyeb esetben ***atutalasi vegzessel*** tortenik

3 5 3 Penzforgalmi uton történó behajtás

A Ket a pénzügyi intézménynél kezelt összegre vezetett végrehajtás szabályai közul csak a pénzforgalmi uton történó behajtás fobb szabalyait emeli ki, a tovabbi modozatok szabalyozasat a Vht -re, mint mogottes szabalyra hagyja A pénzforgalmi uton érvényesitheto pénzkövetelest azonnali beszedesi megbizassal kell behajtani, egyeb vegrehajtasi cselekmenynek csak akkor van helye, ha a megbizas nem vezet eredmenyre Penzforgalmi uton akkor lehet behajtani a penzkovetelest, ha a kotelezett penzforgalmi bankszamlaval rendelkezik

A penzforgalomrol, a penzforgalmi szolgáltatasokrol és az elektronikus fizetesi eszközökről szoló 232/2001 (XII 10) Korm rendelet (R) a bankszamlan kezelt osszeg tekinteteben a hitelintezetre szigoru teljesitesi sorrendet allapit meg Az előbb allo pontban felsorolt pénzkoveteles rangsorban megelőzi a hátrebb allókat, az azonos pont ala tartozo megbizasok teljesitesi sorrendjet pedig a megbizas pénzügyi intezmenyhez történő beerkezésének időrendje határozza meg E szabalyok a penzugyi intézmény teljesitesert való felelősségenek vizsgalata soran jutnak jelentőséghez

Az azonnali beszedesi megbizast a kesedelmi kamattal novelt osszegre kell kiallitani *A vegrehajtast foganatosito szerv altal kiadott azonnali beszedesi megbizas* teljesitese a hatosag *leteti szamlajara* tortenik A befolyt, es a kezelesi koltseggel csokkentett osszeget atutalassal vagy kifizetessel 5 napon belul kell a jogosultnak tovabbitani Ha a behajtas csak reszben fedezi a kotelezettseget, a befolyt osszeget akkor is tovabbitani kell, azaz nem kell bevarni mig a teljesites kiterjesztese vagy mas vegrehajtasi cselekmeny a maradvany tekinteteben is eredmennyel jar *Nem a leteti, hanem a működesi szamlara tortenik* a teljesites, ha a vegrehajtasi eljarasban kirott eljarasi birsag, vagy a vegrehajtást foganatosito szervet megilleto más összeg behajtására kerul sor (pl az általa megelolegezett végrehajtási koltseg behajtásabol befolyo osszeg)

Ha az *ellenerdekű ugyfelek mindegyike rendelkezik penzforgalmi rendszerbe kapcsolt bankszamlaval a jogosult altal adott azonnali beszedesi megbizas alapjan a teljesites a jogosult bankszamlajara* történik Ilyen esetben a behajtas közvetlen, hatósági közremuködest nem igénylo formaja valosul meg Az ugyfel eljárási terheit csökkenti, és egyben jogervenyesitési lehetőségeit bovíti a törvény azon megoldása, amely a kerelemre elrendelt vegrehajtast hivatalbol folytatott eljarasba forditja at Ha a jogosult kozvetlen behajtasra iranyulo cselekménye nem vezetett eredmenyre, akkor kerelmere a behajtast a vegrehajtast foganatosito szerv koteles az ügyféltol átvenni és folytatni ugy, mintha a vegrehajtast hivatalbol rendelte volna el

Az azonnali beszedesi megbizas a kotelezett *barmely hitelintezetnel* kezelt *barmelyik penzforgalmi bankszamlaja* ellen benyujthato **Egyidejuleg csak egy bankszámlára vezetett végrehajtasnak van helye** Ha a megbizasban megjelolt szamlan kezelt osszeg nem nyujt fedezetet a kotelezettseg teljesitesere es a penzugyi intezmeny mas számlan, illetve mas szerzodés alapjan is kezel a kotelezett rendelkezesére allo osszeget, a penzugyi intezmeny a teljesites kiterjesztesere vonatkozo szabalyok szerint jar el Ebben az esetben a penzugyi intezmeny a *teljesitest kiterjeszti* a tovabbi bankszamlaszerzodes, illetve betetszerzodés vagy takarékbetet-szerzodés alapján kezelt, a kötelezettet megilleto összegre is, kivéve azokat az összegeket, amelyek vegrehajtas alá vonása a betetek és takarékbetetek végrehajtasaról szoló 180/2001 (X 4) Korm rendelet (Tr) alapjan tortenik A penzugyi intezmeny a teljesites kiterjeszteset meghatarozott sorrend szerint vegzi A kiterjesztest követóen kerülhet sor más pénzugyi intezmenynel kezelt penzosszeg behajtasara

3 5 3 1 A penzforgalmi adatok megismerése

Ha a kotelezett cegnyilvantartasba vetele kotelezo és *a penzforgalmi bankszamla szamarol nem nyilatkozik azt a cegnyilvantartas adatai alapjan kell megallapitani*

A cegadatok a cégbíróságon barki számára hozzaferhetőek es azokrol masolat készíthető Az Igazsagugyi Miniszterium szervezeti egysegekent működő Cégnyilvantartasi és Céginformacios Szolgálat a cegjegyzekben szereplő, számítogépen rögzített adatokról kérelemre tájékoztatast ad es biztositja az ezekbe történő betekintest A szolgalat elektronikus ugyfelszolgalata a kormanyzati portalon erhető el (Ct 4 §) A szolgalat a kért céginformaciot a kozigazgatási szervek részére közfeladataik ellatása erdekében ingyenesen bocsatja rendelkezésre

Ha a kotelezett penzforgalmi bankszamlaja a cegnyilvantartasbol nem ismerheto meg, a *vegrehajtast foganatosito szerv az allami vagy onkormanyzati adohatosaghoz intezett megkeresesevel kerheti a penzforgalmi jelzőszam kozleset* Az adozo az adohatosaggal koteles kozolni bankszamlajanak szamat A penzugyi intezmeny ugyancsak koteles az adohatosagnak bejelenteni, ha az adozo bankszamlaszama az intezmeny erdekkorében felmerult okbol megvaltozik A hitelintezet – a cegjegyzekbe bejelentett penzforgalmi szamlara vonatkozo adatok kivetelevel – a bankszamla megnyitasat es megszunteteset ugyancsak kozli az adohatosaggal Az adohatosag a megkeresesben foglaltaknak ingyenesen koteles eleget tenni

3 5 3 2 A vegrehajtas ala vonhato osszeg

A penzugyi intezmenynel kezelt, a kotelezett rendelkezese alatt allo penzosszeg *teljes egeszeben* vegrehajtas ala vonhato azzal a megszoritassal, hogy *termeszetes szemely eseteben ez a szabaly csak az oregsegi nyugdij legalacsonyabb osszegenek negyszerese feletti osszegre alkalmazhato* Az oregsegi nyugdij legalacsonyabb osszege es annak negyszerese kozotti resz 50%-a vonhato vegrehajtas ala **Mentes a vegrehajtas alol az oregsegi nyugdij legalacsonyabb osszege** E rendelkezeseket a pénzügyi intezmény által több szerzodés alapján kezelt, a kotelezettet megilleto együttes összegre kell alkalmazni

3 5 3 3 Eljaras tobb szamlatulajdonos eseten

A penzugyi intezmenynel tobb szamlatulajdonos tulajdonaban allo szamlan kezelt penzosszeg barmelyik szamlatulajdonossal szemben fennallo koveteles fejeben teljes osszegben vegrehajtas ala vonhato E szabaly hianyaban kozos bankszamla nyitasaval, vagy utobb ujabb szamlatulajdonos belepesevel – fuggetlenul a szamla feletti rendelkezesi jog tenyleges gyakorlasatol – gyakorlatilag barmely bankszamlan kezelt osszeg elvonhato lenne a vegrehajtas alol A *vegrehajtast foganatosito hatosag a szamla megterheleserol – a penzugyi intezmeny altal kozolt ertesitesi cim alapjan – koteles haladektalanul ertesiteni a tobbi szamlatulajdonost* A tobbi szamlatulajdonos a kötelezett ellen az igenyperre vonatkozo szabalyok szerint pert indithat a végrehajtas soran a közös számláról leemelt, ot illeto penzösszegek visszafizetése iránt

3 5 3 4 Atutalási vegzes

A vegrehajtast foganatosító szerv a penzkoveteles behajtasa celjabol a kotelezett rendelkezese alatt allo osszeg - ideertve a nem penzforgalmi szamlan kezelt osszegeket is - vegrehajtas ala vonasara *atutalasi vegzest hoz, ha azonnali beszedesi megbizasra azert nem volt lehetőseg, mert*

- *a jogosult nem rendelkezik bankszamlaval illetve*
- *csak lakas-előtakarekossagi szamlaval rendelkezik, vagy*
- *a kotelezett nem rendelkezik penzforgalmi bankszamlaval*

A vegrehajtast foganatosito szerv a vegzesben arra hivja fel a penzugyi intezmenyt, hogy a penzkoveteles összeget utalja ki a jogosulnak, illetoleg utalja at a jogosult által megjelölt bankszámlara, vagy végrehajtast foganatosito szerv leteti szamlajara

3535 A pénzügyi intezmény felelőssége

A penzugyi intezmeny a szamlatulajdonos rendelkezese nelkul vagy ennek ellenere is koteles megterhelni a kotelezett bankszamlajat a vegrehajthato kozigazgatasi hatarozaton alapulo penzfizetesi kotelezettseg behajtasara iranyulo azonnali beszedesi megbizas alapjan, illetve koteles eleget tenni az atutalasi vegzesben foglaltaknak, a termeszetes szemelyekre megallapitott mentessegi szabalyok figyelembevetelevel

Ha a penzugyi intezmény fedezet hianya miatt a beszedési megbízásnak nem tud eleget tenni, errol a végrehajtást foganatosító szervet haladektalanul ertesitenie kell A *vegrehajtast foganatosito szerv jogosult ellenőrizni*, a penzugyi intezmeny pedig koteles tajekoztatast adni a kötelezett bankszamlájáról a megbízás beérkezését követő időszakban teljesített kifizetésekről Ez azt jelenti, hogy a pénzügyi intézmény a banktitokra valo hivatkozassal nem akadalyozhatja a végrehajtást foganatosító szerv ellenorzését, illetoleg nem tagadhatja meg a tajekoztatas adasat

Ha az ellenorzés alapjan megállapithato, hogy a pénzugyi intézmény a rendelkezésre állo fedezet ellenere nem tett eleget kotelezettsegenek, vagy a kotelezett reszere, illetve annak megbizasabol harmadik szemely javara történo kifizetéssel, avagy a teljesítési sorrendben hátrébb állo levonas teljesitesevel a vegrehajtas fedezetet jogellenesen elvonta, a penzugyi intezmeny a megbizas teljesiteseert **objektív felelősséggel tartozik,** mig az atutalasi kotelezettseget felrohatóan megszego alkalmazott, vagy ha annak kiléte nem állapitható meg az intézmeny vezetoje a vetkes felelősség szabályai szerint felel
A vegrehajtast foganatosito szerv a *penzugyi intezmenyt vegzessel kotelezheti a megbizasban feltuntetett osszeg megfizetesere*, es ebben a vegzesben a *penzugyi intezmeny felelős munkatarsat vagy helyette az intezmeny vezetőjet eljarasi birsaggal is sujthatja* A vegzesnek a birsagolasra vonatkozo rendelkezese ellen az altalanos szabalyok szerint lehet jogorvoslattal elni Ennek jogpolitikai indoka az, hogy a végrehajtási eljárás akadályozásához fűzodo szankciok alkalmazasara az eljarason eddig kivul allo szemellyel szemben kerul sor, akinek eljarasjogi pozicioja e döntes folytan megegyezik az erdemi hatarozattal penzfizetesre kotelezett jogalany statuszaval, ezert szamara a jogorvoslati jog szempontjabol is ezzel azonos helyzetet kell teremteni

354 Vegrehajtas munkabérre es egyéb jarandoságra

A rendszeres munkajövedelemmel, járandósággal rendelkező *termeszetes szemelyek* eseteben a penzfizetesi kotelezettseg masik – a bankszámlara vezetett végrehajtással egyenérteku – modja az emlitett jövedelmekbol történo *kozvetlen letiltas* Ennel a vegrehajtasi modozatnal a vegrehajtast foganatosito szerv vegzesben hivja fel a munkaltatot, illetve a rendszeres jarandosagot folyosito szervezetet, hogy a *letiltott osszeget a munkaberből, jarandosagbol vonja le, es azt a jogosult reszere fizesse ki vagy utalja at a felhivasban megjelolt szamlara*

A munkabérre vezetett végrehajtas hatalya ujabb letiltas nelkül kiterjed arra a munkaberre is, amelyet a kötelezett – a munkaltato megvaltozasa eseten – az uj munkaltatótol kap

A rendelkezes alkalmazásához a kovetkező fogalmak ertelmezese szukséges
- munkabér a munkaviszonyból, közszolgalati és kozalkalmazotti jogviszonyból, az ugyeszségi szolgálati viszonyból, a birói (bírósági) szolgalati viszonybol, a hivatasos szolgalati viszonybol, a munkaviszony jellegű szövetkezeti jogviszonybol eredő (a tovabbiakban egyutt munkaviszony), tovabba a tarsadalombiztositasi jogviszonyon alapulo járandóságbol, valamint a munkabol eredő egyeb rendszeres, időszakonkent visszatérően kapott dijazasból, juttatasból, kovetelesből szarmazó bevétel,
- munkaltató a munkabért folyosito szervezet vagy termeszetes szemely

A munkaltatonak a letiltással kapcsolatos kotelessege
A munkaltató kotelessege, hogy legkesőbb a letiltas atvételét követő munkanapon értesítse a kotelezettet a letiltásrol, intézkedjek, hogy a munkaber esedékesse valásakor (a kifizetesenek napjan) a letiltott osszeget a munkabérből vonjak le, es fizessek ki a jogosultnak vagy utaljak at a letiltasban megjelolt szamlara, illetve haladektalanul értesitse a letiltas foganatositasának akadalyarol a letiltást kibocsato szervet

Ha a kotelezett munkabéréből a rendszeresen, időszakonként visszatérő részletekben levonandó kovetelest valamelyik honap folyaman részben vagy egyaltalan nem lehetett levonni az elmaradt részleteket le kell vonni, mihelyt lehetséges E szabalyt kell alkalmazni az előző munkaltatonal es a munkaviszonyon kivül toltott idő alatt esedekessé valt reszletekre is

Ha a letiltasban megjelolt osszeg egyszerre nem vonható le, a munkaltato ertesitemi koteles a vegrehajtast foganatosito szervet, amely az időszakosan levonhato összeg ismereteben dont a részletekben történő teljesítésről, vagy indokolt esetben mas végrehajtasi mod foganatositasárol, es ennek függvenyeben a letiltó vegzest modosítja vagy visszavonja

3541 Tartozasigazolas

A munkáltato köteles a kötelezett reszére a munkaviszony megszunesekor olyan igazolast kiállitani, amely feltunteti, hogy a munkaberbol milyen tartozasokat, milyen dontes vagy jogszabaly alapjan, mely jogosult reszere kell levonni Igazolast kell adni arrol is, hogy a munkavallalónak a munkabert terhelo tartozása nincs **Ha a kotelezett ujabb munkaviszonyt létesit, koteles a tartozásigazolast a munkaba lépese elott az uj munkáltatójának átadni,** az pedig koteles a tartozasigazolast a munkavallalotol bekerni es a vegrehajtast folytatni

3542 A vegrehajtást foganatosito szerv ellenorzési jogkore és a munkáltató felelőssége

A vegrehajtást foganatosító szerv ügyintézője (a továbbiakban ügyintezo) a *munkaltatónal a helyszinen is ellenőrizheti, hogy a munkaberre vezetett vegrehajtas szabalyait a munkaltato megtartja-e,* a munkaltató pedig köteles biztositani az ügyintező reszére a munkahely területere

vagy az ügyintézés helyszínére történő belepest és a munkáltatónak a kötelezettre vonatkozó személyi nyilvántartásába, a munkaberere, és a letiltás foganatosításara vonatkozó iratokba történő betekintest A felhívásban foglaltak teljesítéséért a munkaltatói felelősség a pénzügy intezmenyevel azonos modon alakul

3 5 4 3 A levonas kozos szabalyai

A munkabérből történő levonásnál azt az összeget kell alapul venni, amely a munkabért terhelő, abból a külön jogszabály szerint levonással teljesítendő adónak (adóelőlegnek), egészségbiztosítási és nyugdíjjáruleknak, magánnyugdíj-pénztári tagdíjnak, továbbá egyéb járuléknak a levonása után fennmarad Az így csökkentett összegből általában legfeljebb 33%-ot, kivételesen legfeljebb 50%-ot lehet levonni

A kozigazgatasi vegrehajtas szempontjaból a levonas soran mentes a vegrehajtas alól a havonta kifizetett munkabernek az a resze, amely megfelel az oregségi nyugdij legalacsonyabb osszegenek Ha a kotelezett tobb munkaltatótol kap munkabert, a mentesség őt abból a munkaberből illeti meg, amelyet elsőkent tiltottak le Ugyanattol a munkaltatotol egyidejűleg tobb jogcimen kapott munkabert a mentesseg szempontjabol osszevontan kell figyelembe venni A levonas utan fennmarado osszegből korlatozas nelkul végrehajtás ala vonhato a havonta kifizetett munkabernek az a resze, amely meghaladja az oregsegi nyugdij legalacsonyabb összegenek otszöröset

3 5 4 4 Levonási sorrend

A Vht által meghatározott levonási sorrend a közigazgatási végrehajtas koreben érvényesítendő követeléseket a letfenntartással összefüggő, továbbá a bűntető és szabálysértési ügyekből az államot megillető igények, valamint az állam működése szempontjából létfontossagu kovetelesek moge rangsorolja

A közigazgatási végrehajtas céljára levonható összegen belül a követeles érvényesítésével felmerult eljárási költség és a főkövetelés azonos sorban van, de a koltsegek megterítese megelőzi a főköveteles kielégítését, a főköveteles pedig rangsorban megelőzi a végrehajtási eljarasban kiszabott eljarasi birsagot

3 5 4 5 Levonás a munkavállalói munkabérből

A munkaviszony alapjan kapott munkabérből legfeljebb 33%-ot lehet levonni A levonas a privilegizalt kovetelesek (tartasdij, a kotelezettel szemben fennallo munkavallalói munkaber koveteles, a jogalap nelkul felvett munkaber es tarsadalombiztosítasi ellatas), valamint tobb letiltas eseten a munkaber 50%-aig terjedhet

A kozigazgatasi vegrehajtas szempontjabol lenyeges hogy tobb letiltas eseten 50% a levonas felső határa akkor is, ha nem privilegizalt kovetelesek ervenyesitesere kerul sor

A levonas soran a munkavallaloi munkaberhez tartozik a munkaltato altal a munkavallalo reszere

- a betegszabadsaganak idejere kifizetett osszeg,
- a vegkielegites, valamint
- a jutalom is

E szabalyokat kell alkalmazni az alkotó- és munkaközösségi tag jövedelmere, a tudományos továbbképzési ösztöndíjasnak a munkabér jellegű osztondijara, tovabba egyéb, visszatérően kapott, munkabol eredő, rendszeresen vagy időszakonként visszatérően kapott jovedelmere vezetett letiltasnal is

3 5 4 6 Levonás a nyugdíjból

A kotelezett tarsadalombiztositasi nyugellatasabol legfeljebb 33%-ot lehet levonni Privilegizalt koveteles es tobb letiltas eseten a levonas a nyugellatasnak legfeljebb 50%-aig terjedhet, a munkabernel emlitett szabaly figyelembevetelevel

Kozigazgatasi vegrehajtas nem vezethető az alabbi juttatasokra es jarandosagokra
- arvaellatas
- egeszsegbiztositasi penzbeli ellatas (baleseti jaradek, baleseti tappenz, tappenz, gyermekgondozasi dij, terhessegi-gyermekagyi segely
- gyermekek ellatasahoz kapcsolodo juttatasok (gyermekgondozasi segely, gyermeknevelesi tamogatas, csaladi potlek, iskolaztatasi tamogatas,
- munkanélküli ellátás (munkanélküli járadék, nyugdij elotti munkanélküli segely, kereset-kiegeszites, keresetpotlo juttatas
- vegrehajtas alol mentes juttatasok

3 5 5 Penzkoveteles végrehajtasa egyeb vagyontárgyakra vezetett vegrehajtassal

Amennyiben a penzosszeg behajtasara barmely okbol nincs mod, a Ket lehetőseget biztosit e vegrehajtasi modozat helyett a kotelezett egyeb vagyontárgyainak végrehajtas ala vonasára abból a celbol, hogy az igy lefoglalt vagyontargy értékesítésebol származó bevételt a penzfizetesi kotelezettseg teljesitesere lehessen fordítani A Ket alapjan a penzfizetési kötelezettség helyebe lépo, egyeb vagyontárgyra vezetett végrehajtast a Vht szabalyai szerint a vegrehajtast foganatosito szerv folytatja le

A pénzügyi intézménynél kezelt összegre vezetett végrehajtásról vagy a munkabérből való letiltásról az ingo- vagy ingatlan vegrehajtasra valo **áttérés alakszeru döntést nem igényel**
Az ingo- es az ingatlan-vegrehajtas folyamatanak legfontosabb mozzanatai

- a foglalas,
- a becsertek megallapitasa,
- a lefoglalt dolog értékesítese, illetve az annak soran befolyt vetelar kifizetese

3 5 6 Meltanyossag a penzkoveteles vegrehajtasanál fizetesi kedvezmenyek

Ha a teljesítés elmaradasa a kötelezettnek nem róható fel, mert arra a helyzetében a döntést követően bekövetkezett változás folytan nem képes, vagy az szamara aranytalan terhet jelent, **kerelmere** a *vegrehajtast foganatosito szerv fizetesi kedvezmenyt allapithat meg* A Ket ketfele kedvezmenyt nevesit

- a *fizetesi halasztast* es
- a *reszletekben történő teljesitest*

Lehetővé teszi azonban a torveny, hogy torvenyi szintű kulonos eljarasi szabaly a kedvezmeny megadasara vonatkozó feltetelek tekinteteben további könnyiteseket allapithasson meg, es a kedvezmenyek koret kiterjessze a tartozas merseklesere vagy elengedesere is

A kedvezmenyek igenybevetelenek maximalis idotartama egy év
A reszletfizetes engedelyezesenek konjunktiv feltetele

- a jogszabalyi tilalom hianya es
- a végrehajtást elrendelo hatóság előzetes hozzájarulása

Ellenérdeku ügyfél eseten e kérdesben a végrehajtást elrendelo hatóság szukség esetén a *jogosult meghallgatasa* utan dönt

A kedvezmeny megadasanak az **ugyfel kerelme alapjan** van helye A korulmenyekben bekovetkezett hatranyos valtozast a kotelezettnek kell bizonyitania Az engedelyezes a vegrehajtast foganatosito szerv diszkrecionalis jogkoreben tortenik, ezert **a kerelem elutasitasa ellen fellebbezesnek nincs helye** Az ügyfel rosszhiszemu eljárása, vagy a késedelem fdrohatosaga kizarja a kedvezmeny alkalmazasat

A Ket lehetővé teszi, hogy a végrehajtast foganatosito szerv a fizetesi kedvezmeny engedelyezeset a kotelezettség teljesitését előmozdító egyeb feltételhez kösse E specialis feltételek ugyfajtánkénti kimunkalasa a joggyakorlatra varó feladat A feltétel teljesítéseinek elmulasztása azzal a joghatassal jar, hogy a vegrehajtast a tovabbiakban a hatralek teljes összegere kell folytatni a teljes összegű kesedelmi pótlek felszamitasaval Ez azt is eredmenyezheti, hogy a tovabbiakban a vegrehajtás mas szigorubb végrehajtasi módozatban folytatódik

3 5 7 Kesedelmi potlek

A határidore történo önkéntes teljesitésben való erdekeltséget teremti meg a törvény a késedelmi pótlek intezmenyenek bevezetesevel A potlekot mind az ugy erdemeben hozott hatarozat, mind az eljárasi vegzésekben megallapitott, mind pedig a közigazgatási szerzódésbol szarmazo penzfizetesi kotelezettsegek utan *fel kell szamitani*, az esedekesség idopontjától Késedelmi potlek kivetesenek egyedül a késedelmi potlekkal novelt tartozas potlek tartalma utan nincs helye
A potlek napi merteke a hatraleknak a felszamitas napjan ervenyes jegybanki alapkamat ketszeresenek 365-od reszevel szamitott resze

A pótlekfizetési kötelezettség kezdó időpontja (esedékessége) a kovetelés jellegétól függóen eltéroen alakul
A potlekot az erdemi hatarozatban vagy eljarasi vegzesben megallapitott fizetési kötelezettség eseten a teljesitesi hatarídót követo naptol kell felszamitani
A hatosagi szerzodés alapján igénybe vett visszatérítendó kedvezmeny, vagy tamogatás esetén a potlek attol a naptól esedékes, amelytol a tamogatas a kotelezett rendelkezesere all (a folyositas napja), illetve
amelytol a kötelezett a kedvezményt igenybe vette
Az állam altal előlegezett költseg utan a potlékfizetesi kotelezettseg az elolegezés napjatol indul
A vegrehajtas elrendelese az ugyfel teljesitesi kotelezettseget nem szunteti meg, ezert a potlekot mindaddig fel kell szamitani, amig a kovetéles teljesitese vagy behajtasa meg nem tortenik Ez alol csupan a végrehajtás felfüggesztésének időszaka jelent kivetelt

3 6 Meghatarozott cselekmeny vegrehajtasa

A torveny a meghatarozott cselekmeny vegrehajtasaval kapcsolatos szabalyozas koreben a kotelezettsegek sokfelesegehez igazodo differencialt végrehajtási módozatok alkalmazására teremt lehetoseget Ezek a módszerek *helyettesitő, motivacios* vagy *kenyszeritő* jelleguek

A *helyettesitő modszer* vagy a kotelezett aktiv, celiranyos magatartasat vagy a kotelezettseg tárgyat alkoto szolgaltatast helyettesiti

A *cselekmeny ugyfel helyett történő elvegzesere* akkor kerulhet sor, ha a kotelezettseg targya valamely celiranyos tevekenységgel, munkavégzéssel elérheto eredmény Ebben az esetben a megvalositasi folyamat megindítasahoz, illetve veghezvitelehez szukseges tevekenyseget a mulasztó ügyfel helyett más fejti ki A kötelezett helyett történó teljesités nem eredmenyezi felelosségenek megszuneset, mert a kötelezettség atalakul a mas altal elvegzett cselekmeny (a munkavegzés) költségeiért, illetoleg a munkavégzessel felmerülo karveszelyért való helytallasi kotelezettsegge

A kotelezett helyett cselekvő személy lehet a vegrehajtast foganatosito szerv vagy felhatalmazasa alapján az ellenérdekű ugyfel, mint jogosult, továbba az altaluk a piaci szereplők kozul kivalasztott vallalkozas A vegrehajtast foganatositó szerv a vallalkozast nyilvanos palyazat alapjan valasztja ki, es a megbizast annak adja, amely osszessegeben a legkedvezőbb ajanlatot tette A vallalkozas kivalasztasahoz nincs szukseg nyilvanos pályázat kiirasara, ha a munka elvégeztetésére a jogosult kap felhatalmazast A munka elvégzésével barmely vállalkozas megbizható, amelynek tevékenysegi kore az elvegzendő munkara kiterjed. A vegrehajtast foganatosító szerv, illetve a jogosult a kivalasztott vallalkozassal szerződest köt

Ezekben az esetekben a *kotelezett a vegzessel az előrelathatolag felmerülő koltseg előlegezesere is kotelezhető* Az errol szolo vegzés ellen fellebbezesnek van helye A megelolegezendo költseg a szerzodésben kikötött díj összege
A kötelezettel szemben felszámítható teljes költseg összetevoi a kovetkezok

- az eljarasi koltseg, valamint
- a szerzodesben meghatarozott díj osszege,
- az elore nem látott többletkiadasokra elszámolt es a végrehajtó szerv által igazolt költseg es munkadij egyuttes osszege,
- valamint a munkavegzes koltségeire a teljesitési hatarídot követo naptol felszámított késedelmi potlek

Ha a munka azonnali elvegeztetese szukseges, a koltsegeket es az elvegzett munka díjat *utolagos elszámolas* kereteben kell megallapitani

Ha az ugyfel a teljesitesi koltseg előlegezésere iranyulo kötelezettseget nem teljesiti és annak végrehajtása csak hosszabb idő mulva vezetne eredmenyre, a koltsegeket a vegrehajtast foganatosító szerv előlegezi meg Ha a kotelezettet a vegrehajtassal felmerult költseg utólagos

megterítesere kotelezik és azt onként nem fizeti meg, a végrehajtás a továbbiakban pénzösszeg behajtására irányul, a penzfizetesi kotelezettseg végrehajtasára vonatkozó szabalyok alkalmazasaval

A *meghatarozott cselekmények bizonyos fajtaja is helyettesíthető, ha az penzkovetelesse alakíthato at*
E végrehajtási modozat alkalmazasanak feltetele, hogy a kotelezettseg targyat alkoto szolgaltatás pénzegyenértékben kifejezheto legyen, tovabba, hogy a penzbeli megvaltast **a jogosult kerje**
A szolgaltatas helyettesitese eseten a végrehajtast foganatosito szervezet *vegzesben allapitja meg a szolgaltatas penzegyenerteket*
A dontes ellen fellebbezesnek van helye
Ha a kotelezett a pénzegyenerteket nem fizeti meg, a végrehajtas a tovabbiakban e penzösszeg végrehajtasara folyik a penzfizetesi kotelezettseg végrehajtasara vonatkozo szabalyok szerint A penzegyenertek megfizetesevel a kotelezett mentesul a kotelezettseg teljesitese alol

*Motivacios eszkoz*kent az *eljarasi birsag* alkalmazhato

A birsag megfizetesevel jaro vagyoni hatrany – ha a kötelezett teljesito kepes es az ahhoz szükséges külső feltételek is rendelkezesre allnak – alkalmas lehet a teljesitesre iranyulo motivumok erositésére A cselekmény vagy a magatartás eljárasi birsaggal torteno kikényszeritesere bármikor sor kerülhet, ha a körülmények miatt az a legcélszerubb, vagy ha sem a kötelezett, sem a szolgáltatás nem helyettesíthető Az eljarasi birsag *ismetelten kiszabhato* erre a birsagot megallapito vegzesben a kotelezettet figyelmeztetni kell A birsag kivetesekor a teljesitesre realis *határidőt kell kitűzni* **A határido kituzését akkor kell mellőzni, ha a határozat valaminek a turésére vagy valamely magatartástol valo tartózkodasra kotelezte az ugyfelet**

A végrehajtas modjarol a végrehajtast foganatosito szerv dont – szukseg eseten a *jogosult vagy a kotelezett meghallgatasaval* – es azt az intezkedest valasztja, amely az eset osszes korulmenyet merlegelve a leghatekonyabban szolgalja a kotelezettseg teljesiteset

A lakasok es helyisegek bérletere valamint az elidegenitesukre vonatkozo egyes szabályokról szoló 1993 evi LXXVIII torveny (Lt) alternativ hataskort biztosit az onkenyesen elfoglalt önkormányzati lakás kiuritesének elrendelesere es végrehajtasara a jegyző, illetve a bíróság reszere A szabaly alkalmazasa szempontjából a lakassal egy tekintet ala esik a lakas egyes helyisege, a lakashoz tartozó helyisegnek a nem lakas celjára, vagy közös hasznalatra szolgalo helyisége es terulete Ha a kiuritést a jegyző rendeli el, a határozatot 8 napon belul kozigazgatasi eljaras kereteben kell végrehajtani A végrehajtas reszletszabalyait lasd a kommentár megfelelő helyen

Rendori *kenyszerítő intezkedes* alkalmazasara, mint viszonylag onallo végrehajtasi cselekmenyre akkor kerul sor, ha a végrehajtando kotelezettseg csak az ugyfel szemelyes kozremukodesevel valosithato meg vagy a kotelezettseg valaminek az abbahagyására, turésére irányul, es a motivacios eszkoz hatastalan

3 7 Meghatarozott ingosag kiadasa

A meghatarozott ingosag kiadasara iranyulo kotelezettseg a meghatarozott cselekmenyek specialis esete, kulon kezeleset az indokolja, hogy végrehajtasakor az *ingofoglalas* – penzfizetesi kotelezettseg végrehajtasara iranyado – szabalyai szerint tortenik A kotelezettseg végrehajtasa soran az egyedileg meghatarozott, meglévő vagyontargyat természetben kell kiadni Az ingóságot az ügyintezo *foglalja le a kotelezettől, es adja at vagy szallittatja el a jogosultnak*
A kiadas megtagadasa eseten a foglalashoz a *rendőrseg kozreműkodeset kell kerni*

Ha a végrehajtasi cselekmeny foganatositasakor az egyedileg meghatarozott vagyontargy mar nincs meg, a jogosult kerheti a penzegyenertek megfizeteset A *penzegyenertek osszeget a végrehajtast foganatosito szerv végzessel allapitja meg* A vegzes ellen fellebbezesnek van helye
Ha a kotelezett a penzegyenerteket nem fizeti meg, a tovabbi végrehajtas a penzkoveteles behajtasara vonatkozo szabalyok szerint folytatodik

4 Jogorvoslat a végrehajtasban

A jogorvoslas rendje a végrehajtasi eljarasban
Az elso foku es a jogorvoslati eljárási szakaszokhoz képest az alapvető eltérés abban all, hogy az ugy erdemeben hozott határozat jogerőssé valt, az abban megallapitott kotelezettseg tovább nem vitathato Ebbol következoen az *erdemi donteshez kapcsolodo jogorvoslati eszkozok tobbsege a végrehajtasi eljarasban hozott végzesekkel szemben nem vehető igenybe*, tovabba a végrehajtasi eljaras jogorvoslati eszközei nem iranyulhatnak a végrehajtas alapjaul szolgalo hatarozat vagy vegzes ellen A végrehajtasi fejezeten belul elszort jogorvoslati szabalyok rendszerszeru áttekintését e helyen végezzuk el

A végrehajtasban alkalmazható jogorvoslatok jellemzoje, hogy
- *a végrehajtasi eljarasban hozott vegzes ellen a torvenyben meghatarozott kivetelektől eltekintve nincs helye fellebbezesnek,*
- *ha a végrehajtasi eljarasban hozott vegzes ellen nincs helye fellebbezesnek a végrehajtast foganatosito szerv intezkedese végrehajtasi kifogassal tamadhato meg*

Nem biztosit a törvény fellebbezési jogot a végrehajtást elrendelo végzéssel szemben, abbol a megfontolásból kiindulva, hogy a végrehajtás jogorvoslati eszkoze nem tamadhatja magat a végrehajtasi eljarast Ugyanakkor a szoban forgo dontes a végrehajtasi eljaras kereten kivul, a végrehajtás elrendelésére jogosult hatóság hatáskörében keletkezik, ebbol következoen – elvben – végrehajtasi kifogassal sem lenne megtamadhato Előfordulhat azonban, hogy a határido utáni önkéntes teljesítés a végrehajtást elrendelo végzés közléset megelozoen, vagy azzal egy időben, esetleg annak kézhezvétele után nyomban megtörténik, mielott a végrehajtást foganatosító szerv még barmilyen intézkedést foganatositott volna Ez a lepes egyreszt megszunteti a végrehajtás jogalapjat, másfelol eloidézi a párhuzamos teljesítés veszelyet Ezt elkerulendo a törvény biztositja a kötelezett számára a végrehajtast elrendeló végzés végrehajtasi kifogassal valo megtamadasat

A végrehajtasi eljárást megindito, illetve az eljaras folyamatában hozott végzések az ellenük igénybe vehető jogorvoslati eszközök alapjan az alábbi csoportokba rendezhetók

Kizart a fellebbezes, csak végrehajtasi kifogassal orvosolhato
- a végrehajtast elrendeló végzés,

- a pénzügyi intézményt a megbízásban feltuntetett összeg megfizetésére kötelezo végzés,
- a munkabérből való letiltást elrendelo végzés (134 § /1/ bek),
- a fizetesi kedvezmenyt megallapito vegzes,
- a penzfizetesi kotelezettseg teljesitese erdekeben foganatositott ingatlan vegrehajtas eseten a becserteket megallapito vegzes,
- a jelzalogjog ingatlan-nyilvántartásba történó bejegyzését elrendelo vegzes *(136 § /4/ bek)*
- a vegrehajtas modjara, valamint
- a költségek hatoság altali megelolegezésére vonatkozó döntésról hozott végzes

A torveny fellebbezesi jogot a kovetkező – vegrehajtasi kifogassal nem tamadhato – dontesek ellen biztosit
- a penzegyenerteket megallapito vegzes,
- a végrehajtási költség viselésére kötelezó vegzés,
- a vegrehajtás felfüggesztesét elrendeló végzés a kötelezó elrendelés esetemek kivetelevel,
- a vegrehajtást megszüntetó végzés,
- a vegrehajtasi kifogast elbiralo dontes

Kiveteles jogorvoslatok

A torveny a fenti szabalyokhoz kepest ket rendhagyo megoldast alkalmaz
- **a hatósági szerzodésre** iranyulo vegrehajtas elrendelese ellen az ugyfel halaszto hatalyu keresettel kozvetlenul a kozigazgatasi ugyekben eljaro birosaghoz fordulhat Ennek magyarazata az, hogy a végrehajtas elrendelésének jogalapja az ügyfél szerzodesszego magatartasa, amelynek megitéleset és eldöntését nem celszeru a másik szerzodo félre bizni, hanem e kerdesben az ugy kimeneteleben erdektelen birosag dontesi jogkoret indokolt megallapitani,
- a torveny a fedezet ellenere nem teljesitett azonnali beszedési megbizás esetén lehetóséget biztosit eljarasi birsag kivetesére a pénzügyi intézmény felelós munkatarsával vagy vezetojevel szemben, továbba a munkáltatóval szemben is ha a munkaberbol való letiltásra irányulo kotelezettseget megszegi **A torveny a pénzugyi intézmény, vagy munkáltató felelósségét érvényesitó végzésnek az eljárási birságot megallapitó rendelkezese ellen teljes köru jogorvoslatot biztosit** Ez azt jelenti, hogy nem csak a fellebbezes, hanem a birosagi felulvizsgalat lehetósége is megnyilik a kotelezett elott

Ha a vegrehajtasi eljarasban hozott *vegzes nem e torvenyen hanem a Vht vagy mas jogszabaly kozigazgatasi vegrehajtasban alkalmazando szabalyan alapul*, akkor – az erintett jogszabály eltéro rendelkezése hiányaban – a vegzes ellen vegrehajtasi kifogasnak van helye

Mig a fellebbezés a végrehajtási eljarás soran hozott végzések elleni kivételes jogorvoslati eszköz, amelyrol a törvény az egyes eljárási intezmenyeknel kulon rendelkezik, addig **a *vegrehajtasi kifogas az eljarasi szak altalanos, barmely, jogaiban vagy erdekeiben sertett szamára igénybe veheto jogintézménye*** Az általanos jelzo arra utal, hogy a végrehajtasi kifogással nem csak a – fellebbezessel nem tamadhato – vegzesekkel, hanem *barmely, a vegrehajtas soran okozott jog- vagy erdekserelemmel jaro intezkedessel cselekmennyel mulasztassal vagy szabalytalansaggal szemben* igénybe veheto

A végzés elleni kifogást a közlestol szamitott 8 napon belul lehet eloterjeszteni a végrehajtást foganatosito szervnél

Egyéb kifogást a végrehajtási cselekményről készult jegyzókonyvben kell rögziteni, vagy ha az érintett a cselekménynél nincs jelen, a kifogás irasban vagy szoban, a tudomasszerzéstól szamitott fenti hataridőn belul a vegrehajtast foganatosító szervnel terjeszthető elő

A kifogasnak – szemben a fellebbezessel – nincs halaszto hatalya A kifogast mindig a vegrehajtasi intezkedest foganatosito hatosag biralja el A kifogás elbirálása azonnali intézkedést igenyel, de arrol legkésobb ót napon belül – vegzesben – kell donteni E vegzes fellebbezessel megtamadhato, amelynek elbiralasa a felugyeleti szerv hataskorebe tartozik **A végrehajtó szolgálat felugyeleti szerve a megyei, fóvárosi kozigazgatási hivatal vezetője**
A fellebbezes elintezesere – a torveny kifejezett rendelkezese hianyaban is – a kifogas elbiralasara megállapitott határidó irányadó

5 A biztositasi intezkedes

5 1 A biztositasi intezkedes célja

A jogintézmény rendeltetése az, hogy a teljesités jövóbeni veszelyeztetettsége esetén elozetesen, már a döntés jogerore emelkedese, vagy a végrehajtas elrendelese elott **garantalja az eredmenyes vegrehajtast** azaltal, hogy megakadalyozza a kotelezettseg fedezeteul szolgalo meglévo penzósszeg, vagyontárgy vagy meghatarozott dolog végrehajtas elóli elvonását Elrendelésének elofeltétele annak valószinusitése, hogy a kotelezettseg – teljesites feltételeinek meghiusulásával fenyegeto körülmény fennállása vagy várható bekövetkezése folytán – az esedekesség idopontjában már nem lesz végrehajtható Ebbol következoen erre az intézkedesre *csak a teljesitesi hatarido lejarta előtt* van lehetoség, ezt követoen ugyanis mar nem a követelés biztositasat, hanem a döntes vegrehajtasat kell elrendelni

A biztositasi intezkedes *nem a vegrehajtasi eljaras kereteibe illeszkedő cselekmeny* (foganatositasa nem eredmenyez vagyonjogi valtozast), hanem a vegrehajtás elrendelését megelózo *ideiglenes intezkedes* Ebbol adodóan **elrendelese ellen onallo jogorvoslat biztositasara nincs szukseg** A végrehajtási eljáráson kivul torteno *elrendelese* pedig kizarja a végrehajtási kifogas alkalmazhatósagat az elrendeló végzessel szemben

A jogintézmeny e fejezetben valo elhelyezese azzal fugg ossze, hogy a biztositasi intezkedes realizalasa végrehajtasi cselekmények utjan (pl ingo es ingatlan foglalással, munkaberből letiltassal stb) valosul meg Ebből viszont az is következik, hogy a foganatositás soran elkovetett jog- es erdekserelmet okozo szabalytalansagok ellen ugyanolyan jogorvoslatot kell biztositani, mintha ezeket a végrehajtasi eljaras kereteben alkalmaztak volna, vagyis a realizalas szabalytalansagai ellen a vegrehajtasi kifogas igenybe vehető

5 2 A biztositasi intézkedes elrendelese es foganatositasa

Biztosítási intézkedés ***pénzkövetelés biztosítására*** vagy *meghatározott* ***dolog zárlatára*** rendelhető el Az elrendelt intézkedést a végrehajtást foganatosító szerv hajtja végre, a kötelezettség végrehajtására irányadó szabályok megfelelő alkalmazásával A biztosítási intézkedés végrehajtása során a Vht , mint háttérszabály rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával kell eljárni

Az intézkedés elrendelésére az ügy érdemében *első fokon eljáró bíróság* jogosult Az intézkedést – amennyiben nem rendeltek el a határozat fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtását – már az *elsőfokú határozatba* is bele lehet foglalni Ha erre valamilyen okból nem került sor, a biztosítási intézkedés elrendelése *végzéssel* történik

Pénzkövetelés biztosítása esetén az ügyintéző felhívja a kötelezettet megílleto összeget kezelő *pénzügyi intézményt*, hogy a felhívás kézhezvételét követően a biztosítandó összeget és az eljárás költségeinek fedezésére szolgáló összeget a számlarol sem a kotelezett, sem más javára ne fizesse ki, ha pedig a számla egyenlege nem éri el a biztosítandó összeget, a jövőbeni befizetések tekintetében is hasonlóan járjon el *Munkabér* akkor túlthato le, ha a kotelezettnek a biztosítandó összeg fedezeteül szolgáló, végrehajtás alá vonható más vagyontárgya nincs

A pénzkövetelés biztosítását szolgáló *ingó foglalásnál* az intézkedést elrendelő végzést az *ügyintéző a helyszínen adja át* a kotelezettnek, egyúttal felhívja, hogy a biztosítandó összeget azonnal fizesse ki az ügyintézo kezéhez Ha a kötelezett ennek nem tesz eleget, az ügyintéző a *kotelezett vagyontárgyait lefoglalja*
Igy kell eljárni akkor is, ha a kotelezett nincs jelen Ebben az esetben az ügyintézo a biztosítási intézkedést elrendelo végzést a foglalási jegyzokönyv másolatával együtt kézbesíti a kötelezettnek

Pénzkövetelés biztosítása eseten a foglalási cselekmények a *foglalással, zár alá vetellel,* követelés lefoglalása es munkabér letiltása eseten a végrehajtást foganatosító szerv letéti számlájára történő befizetéssel, továbba a pénzügyi intézményhez intézett felhívás kiadásával befejeződnek A kötelezettol átvett, illetoleg az eljárás során befolyt összeget a jogosult részére nem lehet kiutalni, azt a végrehajtást foganatosító szerv letéti számlajan kell kezelni

A *foglalást fel kell oldani*, ha a kotelezett a foglalás utan kifizette a biztosítandó összeget, vagy a pénzügyi intézménynek kiadott felhívás teljesítésével a követelés fedezete biztosított

Az ingosag *zárlatat* elrendelo végzést az ügyintézó a helyszínen adja át a kötelezettnek, és egyúttal lefoglalja az ingóságot Az ingóság zárlata *zár alá vetellel* is történhet

5 3 A biztosítási intézkedés megszüntetése, illetve megszűnése

- Ha a biztosítási intézkedést a döntés jogerore emelkedése elott rendelték el es a kötelezett fellebbezése folytán az elsofoku határozatot megsemmisítik a biztosítási intézkedés elrendelését meg kell szüntetni A megszunteto végzésben rendelkezni kell
  - a biztosítási intézkedés végrehajtása során foganatosított cselekmény joghatályának megszüntetéséről (a pénzügyi intézményhez intézett felhívas visszavonasa, az ingo- es ingatlanfoglalás feloldása, a munkabérbol valo letiltás visszavonasa, az ingosag zárlatának megszüntetese),
  - a végrehajtást foganatosító szerv letéti számlajara befizetett pénzösszeg visszatérítéserol

- Ha a fellebbezés folytán a határozatot megváltoztatják es a pénzfizetési kötelezettség mértéke, vagy a teljesítés feltétele megváltozik, egyedi mérlegelést igényel, hogy az elrendelt biztosítási intézkedés megszüntetese vagy megváltoztatása indokolt

- Ha a másodfokon eljáró szerv a fellebbezéssel megtámadott döntést helyben hagyja, vagy a kötelezettség érdemét nem változtatja meg, továbba, ha a biztosítási intézkedést a döntés jogerore emelkedése utan rendelték el, a biztosítási intézkedés hatálya a végrehajtás elrendeléséig tart

- A végrehajtas elrendelésével a biztosítási intézkedés alapjan a letéti számlára befolyt összeget a kötelezettség teljesítésere kell fordítani Az intézkedés kereteben történt foglalás hatálya kiterjed a követelés teljesítése érdekében elrendelt végrehajtásra is, igy a végrehajtás elrendelését követoen újabb foglalás nélkul nyomban lehet intézkedni az elozoleg lefoglalt vagyontárgy értékesítése iránt Ezekben az esetekben a biztosítási intézkedés hatálya a végrehajtás elrendelésével külön intézkedés nélkül szünik meg

- A biztosítási intézkedés megszűnésének sajátos esete valósul meg, ha a kotelezett a lefoglalt vagyontárgy mentése érdekében a pénzfizetési kötelezettséget – akár a végrehajtas elrendelése elott, akár azt követoen – önként teljesíti Ebben az esetben - végzésben - haladéktalanul rendelkezni kell a biztosítási intézkedés kereteben történt foglalás megszüntetéséről

FOGALOMTAR A XI FEJEZETHEZ

végrehajtas a közigazgatasi hatoság jogeros es végrehajthato döntésében meghatarozott kötelezettseg céljának megvalosítására, illetve a kötelezett által tanusitando magatartás vagyoni jogok, vagy kivetelesen a szemelyi szabadság korlatozása utján történo elomozditására irányuló, törvényben szabályozott döntések es eljarasi cselekmények sorozata,

alaki jogerő a közigazgatási hatósági döntes azon eljárási tulajdonsága, hogy a rendes jogorvoslati eszközök igenybevételével nem változtathato meg és végrehajtható, feltéve, hogy azonnali végrehajtását nem rendelték el vagy a jogeróhatás beallasat követó teljesitési hataridot nem állapitottak meg,

a végrehajtás elrendelése a hatósági döntésben megallapitott kötelezettség határidore történo önkéntes teljesitésének elmaradása esetén a végrehajtási eljárás megindítására irányuló hatósági döntés, amely megnyitja az utat a végrehajtás céljának eléréséhez szukseges jogkorlátozo intézkedések alkalmazása elott,

a végrehajtás felfüggesztése a megindított vegrehajtási eljárás folyamatának átmeneti megszakitására irányuló döntés, az eljárás folytatásához vagy megszuntetéséhez szükséges feltételek tisztazásaig vagy bekövetkezeséig terjedo idore,

a végrehajtás megszüntetése a megindított vegrehajtási eljarás folyamatanak a sikeres végrehajtas feltételeinek hiányában vagy az elrendelés okanak megszunése miatt történo vegleges lezárása,

elévulés az ido mulasanak a döntes vegrehajthatóságát megszuntetó hatása,

azonnali beszedési megbízás a penzfizetési kötelezettség penzforgalmi uton – a kötelezett bankszámlájáról – történo behajtása érdekében a jogosultnak vagy a vegrehajtást foganatosító szervnek a számlavezeto pénzügyi intézményhez intézett, átutalásra irányuló rendelkezése,

atutalasi megbízás a penzforgalmi uton nem érvényesitheto penzkoveteles behajtása érdekeben a végrehajtást foganatosito szervnek a szamlavezeto pénzügyi intezményhez intezett rendelkezése, amely alapjan a pénzugyi intézmény a kötelezett bankszamlájáról a vegrehajtást foganatosító szerv leteti számlajára teljesit átutalast,

letiltó végzés a pénzkövetelés behajtasa erdekében a kötelezett munkáltatojához intézett rendelkezés, amely a munkáltatot kötelezi a penzkövetelés levonására a kötelezett munkabéreból,

késedelmi pótlék a pénzfizetesi kötelezettség késedelmes teljesitesehez vagy elmulasztásahoz kapcsolódo, az összeg nagysagaval es az ido mulasaval aranyosan növekvo, a jegybanki alapkamatra épülo algoritmus alapján számított vagyoni joghátrány,

végrehajtási kifogas a végrehajtást elrendelo és a végrehajtási eljárás soran hozott, fellebbezessel nem tamadható döntesek, valamint az eljárás kereteben foganatositott végrehajtási cselekmények és egyeb intézkedesek ellen, tovabba a szukséges intézkedések elmulasztasa miatt barmely érintett által igénybe vehető általanos, kétfoku jogorvoslati eszköz,

biztositasi intézkedés a pénzfizetési vagy meghatározott dologra vonatkozó kötelezettseg késóbbi teljesitésének veszélyeztetettsége eseten a teljesites feltételeinek a végrehajtas elrendeleséig történó megórzését szolgálo – a végrehajtasi eljárás kereteben alkalmazott cselekmenyekkel foganatositható – ideiglenes intézkedes

XII fejezet

Eljárási költség

1 Az eljárási költség fogalma

A Ket az eljárási költségeket két csoportra bontja

- egyfelől az eljárási illetek, valamint az igazgatási szolgáltatasi dij,
- masfelől az ezeken kivül eso többi költség (az un egyeb eljarasi költségek)

Az elso csoportba sorolt ket költségtényező markánsan kulonbozik az egyéb eljarasi költségektol, mivel az eljarasi illetéket, valamint az igazgatási szolgáltatasi dijat a kérelmező ügyfel kvázi átalanyjelleggel azért fizeti meg, hogy a hatóság lefolytassa a kérelmezett eljárást, tehat hivatalbol inditott eljarások során sem illetékfizetési, sem igazgatási szolgáltatasi dijfizetési kötelezettség nem keletkezik Más a helyzet az egyéb eljárási költségekkel, ezek az – akár kérelemre, akar hivatalbol inditott - eljárás folyamán eshetolegesen, többnyire elore nem látottan merülnek fel, s eljárasról eljárásra igen változatos formákban jelenhetnek meg Az egyéb eljarási költségek céljukat tekintve is meglehetosen valtozatosak, vannak közöttuk olyanok, amelyek a tenyallas tisztázásához szükségesek (pl a tanuval kapcsolatban felmerülo költsegek), vannak olyanok, amelyek valamely ügyfeli jog (pl iratbetekintési jog) gyakorlásához kapcsolódnak, és végul léteznek olyanok is, amelyek a hatosag döntesenek hatályosulasát szolgaljak (pl végrehajtasi költségek)

Bar a Ket az eljárási költségek körét igen részletesen, tizennégy pontba foglalva határozza meg, e felsorolást megsem tekinthetjük taxációnak, mivel a törvenyi lista utolsó pontja – figyelemmel a közigazgatási eljárásoknak a jogban mással nemigen összehasonlithato sokszinuségére – lehetové teszi, hogy törvényben vagy kormanyrendeletben megállapitott különös eljárási szabaly a költsegek körét az adott eljáras sajátosságaira tekintettel bovitse

A Ket által nevesitett eljarási költségek a kovetkezok

- **az eljárási illeték** - az illetékekrol szóló 1990 evi XCIII törvényben (Itv) foglaltaknak megfelelően,
- **az igazgatási szolgáltatási díj** - az egyes erintett közigazgatasi eljarasokra vonatkozó (a penzügyminiszter egyetértésével kiadott) miniszteri rendeletben megállapitottak szerint, továbba
- **az egyéb eljárási költségek** (az ügyfél költségei, a nyelvhasználati költségek, az iratbetekintesi költségek, a képviseló költségei, a hatósagi közvetito költségei, a tanu költségei, a szakértoi költsegek, a fordítási költségek, a levelezesi költségek, a vegrehajtas költségei, a rendórségi költségek, valamint az utazási költségek)

2 Az eljárás megindításával kapcsolatos költségek

2 1 Eljárási illeték

Az eljarasi illetékkötelezettség az eljaras megindítása iranti kérelem eloterjesztésekor keletkezik Az illetekkötelezettség akkor is fennáll, ha
1 az ügyfel a kerelmet a hatáskörrel nem rendelkezo szervhez nyujtja be,
2 a közigazgatási hatóság a kérelmet elutasitja,
3 a közigazgatasi hatóság a kérelemnek reszben ad helyt, vagy
4 a kerelmet az elsofoku határozat meghozatala elott visszavonjak

Nem terheli az eljárási illetek fizetesenek kotelezettsege az eljarast megindito ugyfelet, ha az Itv alapjan szemelyere tekintettel szemelyes illetekmentesseg (pl a költsegvetesi szervek, a koztestuletek, a Magyar Nemzeti Bank, vagy az egyhazak), illetőleg az ugy targyara tekintettel targyi illetékmentesség (pl az első anyakonyvi kivonat kiadasa eseteben) illeti meg Az ex lege szemelyes illetekmentességen tulmenően ilyen mentesség illeti meg azt az ugyfelet is, aki részere az eljaro kozigazgatasi hatósag költségmentességet engedelyez

2 2 Igazgatási szolgáltatási díj

Kulon jogszabály (az un díjjogszabály) eloirhatja, hogy egyes közigazgatási eljárasokért, cselekményekert, illetve szolgaltatasokért igazgatási szolgaltatási dijat kell fizetni, ilyen dijfizetesi kötelezettseg eloirasa kizárja az ügyfél illetékfizetesi kötelezettségét

Azt, hogy mely eljárásért vagy szolgáltatasért kell dijat fizetni, továbbá a dij mertékét az érdekelt miniszter - a penzügyminiszterrel egyetertesben - rendeletben szabalyozza A lakossag széles köret erintő dijfizetesi kötelezettseg csak törvenyben allapithato meg (pl a hiteles tulajdonlap-masolattal kapcsolatos igazgatasi szolgaltatasi dij eseteben) A dijjogszabalyban rendelkezni kell a dij - ideértve a jogorvoslati dijat is - beszedésével, kezelésével, nyilvántartasaval, visszatéritesevel stb kapcsolatos részletes szabalyokrol A díjjogszabalyban nem szabalyozott kerdesekre - ideertve a szemelyes es targyi dijmentesseget is - az Itv azon rendelkezesei alkalmazhatok, melyekre az adott dijjogszabaly konkretan utal

3 Az eljárás lefolytatása során felmerulo költségek

Az ügyfél költségei között kell szerepeltetni mindazon költségeket, amelyek az ugyfelnek (ide értve a jogi szemely vagy jogi szemelyiseggel nem rendelkező egyéb szervezet ügyfél nevében eljaro személyt is) az eljarasban valo szemelyes részvetelevel összefüggésben merulnek fel

Így peldaul a hatóság székhelyére történő utazas (tomegkozlekedesi eszköz vagy sajat jármű igénybevételével osszefuggésben felmerult) koltseget, a kiesett jovedelem megteritése, vagy peldaul a mozgasaban korlatozott ugyfelet segitő szemely költséget, stb

Az ugyfel érdekében felmerülo költségek a nyelvhasználati költségek, illetoleg az iratbetekintéssel kapcsolatos költségek is, mindket esetben egy fontos ügyféli joghoz (anyanyelv használatának joga, illetve iratbetekintesi jog) kapcsolodo költségelemmel állunk szemben

Az anyanyelv hasznalataval osszefüggő koltsegek korebe soroljuk peldaul a tolmacs munkadijat es utazasi koltseget, a hatosagi döntes lefordítasanak dijat stb Az ugyfel iratbetekintesi joganak gyakorlasaval kapcsolatos legjellemzőbb költsegek pedig a masolas, a nyomtatas, a postazas, a faxolas, stb költségei

Cselekvokeptelen vagy korlatozottan cselekvoképes ugyfel (pl kiskoru, vagy gondnoksag ala helyezett nagykoru személy), vagy példaul ismeretlen helyen tartozkodo ugyfel eseteben, tovabba ezek hianyaban is az ugyfel erre iranyulo akarata alapjan az egyeb eljarasi koltsegek köreben szerepet játszhatnak az ügyfel kepviseleteben eljaro személy költségei A potenciális kepviseleti költségek körében kiemelendok

- a törvényes kepviselo (kiskoru ugyfél szuloje vagy gyámja, gondnoksag ala helyezett szemely gondnoka) utazassal, stb kapcsolatos koltsegei, valamint a kiesett jovedelmenek megteritese,
- a meghatalmazott kepviselo (pl ügyvéd) költségei es megbizasi dija, munkadija, valamint
- az ugygondnok, kezbesitesi ugygondnok koltsegei es munkadija

Sajatos kepviseletként jelentkezhet egyes közigazgatasi eljárásokban a hatósági közvetito, akinek a közvetitő tevekenysége soran felmerulo valamennyi koltsége (megbizasi dija, utazasi koltsege), tovabba a tevekenysegevel kapcsolatban indokoltan felmerult kiadasa ugyancsak az egyeb eljarasi koltsegek korebe tartozik

Ha a bizonyitasi eljaras soran **tanu** meghallgatasara vagy **szakerto** igenybevetelere van szukség, egyeb eljárási költségnek minosülnek

- a tanu megjelenesevel kapcsolatos koltségek (utazási költség, a kiesett jövedelem megtérítese, mozgáskorlatozott tanu segitojenek koltsegei, stb), valamint
- a kirendelt szakértő oldalan a szakertoi dij (megbizási dij), valamint a szakértónek a szakveleménye elkészitesével (pl epitéshatosagi ügyben az ingatlanhoz valo kiszallás költsége) és a hatóság elotti megjelenésével összefüggo költségei

Az egyeb eljárasi költsegek között adminisztrativ jellegu költségként jelentkeznek az ügyfél anyanyelv használati jogaval kapcsolatos költségek kivetelevel a forditasi koltsegek (pl egy kulföldon szerzett egyetemi oklevel leforditasanak koltsege), valamint a levelezesi koltsegek Ez utobbiak felölelik az ugyfel, valamint az eljárás egyeb résztvevoje reszérol felmerült valamennyi levelezesi, dokumentumtovabbitasi (pl telefax utjan) koltseget

A közigazgatási eljarásban igénybe vett rendorsegi közremuködes eseten a rendorseg oldalan jelentkező költsegek (pl a hatósági ellenorzes helyszinere valo kiszallas), tovabba a kozigazgatasi vegrehajtas soran felmeruló költségek, ide értve a végrehajtasi koltségátalányt is, tartoznak meg az egyeb eljarasi koltsegek korebe

4 Az eljárási költségek viselése az ellenérdeku ugyfelek részvételevel folyo eljarasokban

Sajatos ugyféli (polgári perekre emlékezteto) konstrukcioja miatt kulon szabalyozando az eljarasi költsegek viselese azon hatosagi ugyekben, amikor az ügy ellenérdeku ügyfelek között zajlik, es az eljarast a kérelmezo ügyfél a másik ugyfél jogellenes magatartására hivatkozassal inditotta meg E korben a torveny a polgari eljarasjogban alkalmazott megoldashoz hasonlo koltsegviselesi szabalyozast alkalmaz, amelyben a kozigazgatasi ugyben valo „nyertesseg vagy vesztesseg" alapozza meg a koltsegviselest Amennyiben a hatosag

- a kérelmet elutasitja, a kérelmezo ugyfel, illetve
- a kerelemnek helyt ad, a masik ugyfel

viseli az osszes eljarasi koltseget (ide ertve az eljarasi illeteket is), felteve, hogy valamely koltsegelem tekinteteben torveny maskent nem rendelkezik

Amennyiben pedig nem beszelhetunk tiszta nyertességrol vagy vesztességrol, azaz a közigazgatasi hatosag csak reszben akceptalja az eljarast megindito ügyfél kérelmet, a hatóság az eljarasi illeték általa megallapitott arányban való viselesére kötelezi a kerelmezot, illetve az ellenerdeku ugyfelet Az egyéb eljárási költsegeket illetően ekkor az az ellenérdeku ügyfel lesz a költségviselo, akinek az oldalan az adott költseg felmerult

Azon esetekben pedig, amikor nyertes vagy vesztes ugyfélrol egyáltalan nem beszelhetunk, mivel vitájukban nem a hatóság dont, hanem a felek kotnek – a hatosag altal jovahagyott - egyezséget, az ellenérdeku felek között letrejövo egyezség hatosag általi jóvahagyasanak feltetele az is, hogy a felek az eljarasi koltsegek viselesenek kerdeseben is egyezsegre jussanak

Ellenerdeku ügyfelek eseteben az eljarasi illetek megelolegezese a kérelmezo ügyfelet terheli, mig az egyéb eljarasi költsegeket az a fel elolegezi meg, akinek az oldalan az adott költseg felmerult (pl akinek a megjelenésével kapcsolatban utazási költség keletkezik)

5 Az egyéb eljárási koltségek megelolegezése és viselése

Az egyéb eljarási költsegek megelolegezesének, illetoleg viselésének szabályait a Ket kulón szabalyozza egyfelol a kérelemre indult eljárasokban, masfelol az ex officio eljárásokban

A **kerelemre** indult eljárásban foszabalyként az **ugyfel** viseli az egyéb eljarasi költségeket E főszabály alóli eltérést csak törvény allapithat meg Maga a Ket is tartalmaz kulonos koltsegviselesi szabalyt, mégpedig az egyes bizonyitasi eszkozok igenybevetelevel osszefuggesben felmerulo egyeb eljárási költségeknel (tanu költségei, szakertó dija es költségei) Eszerint a kérelemre indult eljárasokban a bizonyitasi eszkozok igenybevetelevel kapcsolatos koltsegeket az igenybevetelt inditvanyozo – tehat vagy az ugyfel, vagy a hatosag – elólegezi meg A költsegek végsó viselése pedig attól függ, hogy az eljarast lezaro hatarozat az inditvannyal adekvat bizonyitasi eszkozon alapul-e Azaz, ha a hatosagi hatarozat a kozigazgatási hatosag altal inditvanyozott bizonyitasi eszkozon alapul, a koltsegek viselesere az ugyfelet kell kötelezni Ellenkezo esetben a sikertelen bizonyitási eszköz igénybevételével kapcsolatos költsegek a hatosagot terhelik Hasonlokeppen az ugyfel altal inditvanyozott bizonyitási eszköz sikerességetol, illetve sikertelenségétol függ, hogy a megelolegezett költsegeket az ugyfel at tudja-e a közigazgatasi hatosagra haritani, vagy sem

Több azonos érdeku ügyfel esetén az egyeb eljárasi költseget az ugyfelek – eltéro megállapodasuk hianyaban – egymas kozott egyenló aranyban elolegezik meg, illetve viselik E szabalytol az ugyfelek jogosultak elterni

Hivatalbol inditott eljárásokban az egyeb eljárasi költsegek megelolegezése a hatósagot terheli, ideértve a rendórség igenybevételével kapcsolatos koltseget is E költségek végso tehervíselese attol fugg, hogy milyen dontessel zarul az ex-officio eljaras Ha az eljarast lezaro hatosagi hatarozat az ugyfel reszere kotelezettseget allapit meg, a felmerult egyeb eljarasi koltseg viselesere az ugyfelet kell kotelezni Ebben az esetben az ugyfel koteles a hatosag altal megelólegezett költséget a hatosag számlájára visszafizetni, illetoleg a saját oldalán felmerult koltsegeket (pl ugyved megbizasi dija) veglegesen viselni Viszont ha az eljarast lezáro hatosagi hatarozat az ugyfelre nezve nem allapit meg kötelezettséget, az egyéb eljárási költsegek viselését a költségeket megelolegezo hatosag nem háríthatja át, maga köteles azokat viselni

Ha a hivatalbol inditott eljarasban az ügyfél valamely bizonyitási eszköz igenybevételét indítványozza, az ezzel összefüggo költség megelolegezése az ügyfelet terheli A költségviselés pedig attol függ, hogy az eljárast lezaró hatósagi határozat az indítványnak megfeleló bizonyitasi eszközón alapul-e, vagy sem Elobbi esetben az általa megelolegezett költségeket az ügyfél a hatósagra háritja át, a második esetben viszont erre nincs lehetosége

A végrehajtási költségek köreben azt a szemelyt kell a költségek viselésre kötelezni, akinek a magatartasa vagy mulasztása a végrehajtás elrendelésére és foganatositasara okot szolgaltatott

Garancialis elóiras, hogy mind az ugyfelet mind az eljarasban resztvevó mas személyt (pl szakertó tolmacs) az eljarasi cselekmenyek johiszemü es celszerü megvalositasanak kotelezettsege terheli Az ennek elmaradasára visszavezethetó egyeb eljarasi költsegeket – függetlenul az eljárást lezaró hatosagi határozat tartalmatol - az indokolatlan költseget okozo szemely viseli Igy például, ha az ugyfelnek vagy az eljárás egyeb résztvevójének jogellenes magatartására visszavezethetóen valt szuksegesse valamely eljárási cselekmeny megismétlese (pl a hatosagi helyszini ellenórzes jogellenes meggatolasat követó ismetelt helyszini ellenórzes), a hatosag az ezzel kapcsolatos tobbletköltseg megfizetesere kotelezi a jogellenes magatartást tanusito szemelyt

Másfelól ugyanakkor az egyeb eljarasi koltsegek vonatkozasaban a torveny magára az eljaró kozigazgatasi hatosagra is ró kotelezettsegeket Nevezetesen a közigazgatasi hatosag köteles költsegkimelo modon és a célszerüseg szem elótt tartasaval eljarni E kötelezettseg megszegese eseten az indokolatlan koltsegek viselése a kozigazgatasi szervet terheli meg abban az esetben is, ha az eljarast lezaró hatarozat az ugyfél számára kotelezettséget állapit meg

6 Dontés a költségek viseléséról

Az egyéb eljarasi költségek viseléserol, illetve a megelolegezett költség esetleges visszatéritéseról a közigazgatási hatóság **határozattal** vagy **végzéssel** dönt, amellyel szemben – végzés esetében is önallo - fellebbezésnek van helye Az eljárási költsegek viselésével kapcsolatos rendelkezest serelmezó fellebbezes nem hat ki a hatósagi dontés fellebbezessel meg nem támadott részeire, a meg nem támadott részek tekintetében beáll a részjogero

A torvény az eljáro hatóság kötelezettségéve teszi, hogy vizsgalja az ugyfelek illetve az eljarásban reszt vevó más személyek eljárasi cselekmenyeinek celszerü voltat, s az ennek hianyara visszavezethetó indokolatlanul magas egyeb eljárasi koltseg (pl kirtvóan nagy ugyvedi megbizasi dij eseten) helyett alacsonyabb osszeget állapitson meg

7 A költségmentesség

Egy jogállamban a jogbiztonság megvalósulásának az is fontos eleme, hogy mindenki képes legyen az ot megilleto jogok ervenyesitésere, s ezt jövedelmi és vagyoni körülmények se gatolhassák meg E cel megvalósitasát szolgalja a közigazgatasi eljárásokban a költségmentesség jogintézménye

A jogok érvényesithetoségevel kapcsolatos jogallami elvarás elsosorban a lakosság szegényebb retegeihez tartozo természetes szemely ügyfelek vonatkozásában teszi szükségessé a költségmentesség engedélyezeset Erre figyelemmel a közigazgatási hatóság – mérlegelesi jogkörében eljarva - annak a természetes személy ügyfelnek, akí kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt az eljárási költséget vagy egy részet nem képes viselni, jogai ervényesitésének megkönnyitese céljából költségmentességet engedélyezhet

Ugyanakkor a Ket nem zarja el teljesen a koltsegmentesség engedélyezeset a nem termeszetes ugyfelek vonatkozasaban sem Bar a Ket – teljes joggal - nem tartotta indokoltnak a nem termeszetes szemely ugyfelek koltsegmentességi lehetósegének az általanos eljarási szabalyok szintjere emeleset, megis - akceptalva azt, hogy egyes különös eljarasokban ilyen igény felmerulhet - lehetóve teszi, hogy törveny koltsegmentességet gazdalkodo szervezet, jogi személy es jogi személyiseggel nem rendelkezó szervezet részére is megallapithasson

Költsegmentesség az **ugyfél** erre iranyuló **kérelme** alapján engedelyezheto A hatóság a kerelemben foglaltakat megvizsgalja, s amennyiben megbizonyosodik afelól, hogy a kérelmezo kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyai indokolják a kérelem kedvezo elbiralasát, a konkrét körülményektól függóen – vegzéssel - **teljes** vagy **részleges** költségmentességet engedelyez A költségmentesség – teljes köruen vagy részlegesen – **kiterjed az eljárási illetékre, az igazgatási szolgáltatasi dijra és az egyéb eljárási költségekre** Nem részesithetó viszont költsegmentessegben az eljarási illeték vagy igazgatási szolgaltatási dij tekintetében az egyetemleges fizetési kötelezettség alapján fizetésre kötelezett ügyfel, kivéve, ha egyébkent költsegmentességben részesült

A költségmentesség idobeli hatálya magában foglalja - a kérelem kedvezo elbirálása esetén annak elóterjesztésetól kezdódoen - az eljárás egesz tartamat és az esetleges vegrehajtasi eljarást is Az elso foku hatóság altal engedélyezett költsegmentesség ennek megfeleloen – hacsak a körülmenyek megvaltozasára tekintettel a költségmentességet nem módositották vagy nem vonták vissza – a másodfoku közigazgatasi eljárasban is el, egészen a jogerós határozat meghozatalának idopontjáig **Költségmentesség a másodfoku eljárásban is engedélyezheto, azonban ennek az első foku eljárásra visszaható hatálya nincsen** Ha pedig – akár az elso foku, akar a masodfoku eljáras soran - a költsegmentességhez alapul szolgáló feltetelek megváltoznak, a hatóság a költségmentesseget módosithatja, illetve visszavonhatja

A költségmentesseg iránti kérelem elutasitásáról szoló végzés ellen az általanos szabályok szerint fellebbezésnek van helye Hasonloképpen jogorvoslattal megtamadható a már engedélyezett költségmentesség ügyfél hátrányára történo módositásaról, illetoleg visszavonásarol szóló végzes is

XIII fejezet

Elektronikus ügyintézés és hatósági szolgáltatás

1 Az elektronikus ügyintézéssel kapcsolatos szabályok

A Ket elektronikus ügyintézesre és hatósagi szolgaltatasra vonatkozo szabályai keretet kívánnak adni a következo idoszak változásaihoz, ennek megfelelően reszletszabalyok megalkotására ad felhatalmazást kormanyrendeleti, illetve bizonyos kerdésekben miniszteri rendeleti szinten
Alapesetben minden hatósági eljarás intézheto elektronikusan is, csak törvény, kormányrendelet, illetve önkormányzati rendelet zárhat ki valamely ügyintézést ebbol a körból Vagyis **ellenkezo jogszabályi rendelkezés hiányában a hatóság köteles a közigazgatási hatósági ügyeket elektronikus uton is intézni, ennek személyi és tárgyi feltételeit megteremteni**

A Ket elektronikus ugyintézésre vonatkozó szabályai vegrehajtása targyaban készulő kormányrendelet-tervezet (a továbbiakban Vhrt) alapjan a kozigazgatasi elektronikus szolgaltato (KESZ) az a szervezet, amely a Ket hatálya alá tartozo valamely elektronikus szolgáltatást nyujt a közigazgatasi szolgaltatas elektronikus formajanak biztositasahoz az ugyfelek és/vagy a hatosagok reszere Az elektronikus közigazgatáshoz szukséges interoperabilitási, biztonsagi, műszaki és eljarásrendi szabályokat a Kozigazgatási Informatikai Iranyito Bizottsag (KIIB) határozza meg, amely bizottság egyben ellatja majd a nyilt kulcsu kozigazgatasi infrastruktura iranyito (PA) funkcioit is

Az informatikai eszközzel nem rendelkezo ugyfel nem szenvedhet hatrányt amiatt, hogy a hatósággal nem tud elektronikus uton érintkezni, ezért törveny eltéró rendelkezese hiányában az ugyfel nem kötelezheto arra, hogy eljarási cselekményet elektronikus uton végezze
A koltséghatékonyság, az eroforrásokkal való eredmenyes gazdalkodas támogatása érdekeben a Ket az ügyfelek egységes alapokon nyugvó kiszolgálása erdekében az igénybe veheto szolgáltatásokat (és az azokra vonatkozó tájékoztato jellegu információt), a regisztrációt, illetve az elektronikus aláirással nem rendelkezo ügyfelek kello biztonsagu kapcsolattartasát a Kormányzati Portálon összpontositja
A központi elektronikus szolgáltató rendszer latja el a regisztraciot, mint szolgaltatast mindazok szamára, akik elektronikusan kívánjak ugyeiket intézni, és igy számukra szükségtelenné válik minden egyes elektronikus szolgáltatáshoz kulön azonosito igenybevetele

Az *elektronikus ugyintezes* az egyes közigazgatási eljárási cselekmenyek elektronikus feldolgozását, tarolását, illetoleg a továbbitast végzo vezetékes, radiotechnikai, optikai vagy mas elektromagneses eszközök utján történo végzesét jelenti

Az elektronikus ugyintezeshez harom alapvető feltetelt kell biztositani
a) a központi, területi (regionális, megyei, kistérségi) és helyi (települési) elektronikus szolgáltató rendszert,
b) az internetes ügyfélszolgálatot és
c) az interaktiv szolgáltatásokat

ad a) Kozponti elektronikus szolgaltato rendszer együttesen magában foglalja
- az elektronikus kormanyzati gerinchálózatot (EKG),
- a Kormanyzati Portalt,
- a kormányzati ügyféltájékoztató központot (EKK – Elektronikus Kormanyzat Központ)
- az ott megjeleno szolgáltatásokat es ügyintezesi lehetosegeket,
- valamint ezek fenntartóit es üzemeltetoit, továbbá
- a Kormányzati Portal biztositja az ügyfelek számára az elektronikus ügyfelkapu letesitésének lehetoséget

A hivatalos kozponti kormányzati tajekoztato hely a Kormányzati Portál ami a következő web cimen érhető el www.magyarorszag.hu
A Vhrt alapjan a közigazgatasban az ügyfelek tájékoztatasara szolgaló honlapok web cimet hivatalos közleskent es elérési utként is a Kormanyzati Portalon közzé kell tenni A honlapon történő tajekoztatás szabalyait kulon jogszabaly tartalmazza

Az elektronikus kormányzás alapinfrastrukturajat az 1122/2001 (XI 22) Korm határozatban[104] megfogalmazottaknak megfelelően létrehozott EKG alkotja Az EKG a 18 megyeszekhelyet (Pest megye kivetelevel) es Budapestet összekötő szélessavu, nagysebessegű halózat, amely biztositja a kozponti kozigazgatas es a teruleti intézmények adatkommunikacios kapcsolatát internetelereset es elektronikus levelezését Az EKG megyei informatikai vegpontjaikent (megyei vegpontokkent) a Kormanyhatarozat a fővarosi, megyei közigazgatasi hivatalokkal szorosan együttműködő Teruleti Államhaztartasi Hivatalokat[105] jelolte ki
2005 vegére kell elérhetővé tenni husz elektronikus kormanyzati szolgaltatast A husz e-szolgaltatasból tizenkettő maganszemelyeknek, nyolc cegeknek nyujt majd lehetőseget az elektronikus ugyintezésre
Maganszemelyeknek
- *adóbevallas,*
- *munkaerőpiaci ugyintézés,*
- *járulékfizetes,*
- *iratok és igazolvanyok előkészitese,*
- *gepjarmű-nyilvántartas,*
- *epitési engedély,*
- *rendőrsegi bejelentés,*
- *anyakönyvi krvonatokkal kapcsolatos ugyek,*
- *kozkonyvtári szolgaltatasok,*
- *egyetemi jelentkezes,*
- *cimvaltozás,*
- *egeszségugyi adminisztracio*

Cégeknek
- *munkavállaloi hozzajarulások,*
- *tarsasági adó,*

104 Hatalyon kivul helyezte 2202 november 7-től az Elektronikus Kormanyzati Gerinchalozatrol es az Informatikai Kozhalorol szolo 1188/2002 (XI 7) Korm hatarozat

105 2003 junius 30-tol jogutod a Magyar Államkincstar (MAK), a megyei vegpontok a MAK teruleti igazgatosagai

- *altalanos forgalmi ado,*
- *cégbejegyzes,*
- *statisztikai adatszolgaltatas,*
- *vámnyilatkozat,*
- *kornyezetvedelmi engedelyek,*
- *kozbeszerzes*

ad b) Az internetes ugyfelszolgalat olyan nyilvanos internetes felulet, amely az elektronikus kozigazgatasi tajekoztatás es szolgaltatasok igénybevételet teszi lehetóvé, az ügyintézési lehetoségekrol nyujt tájekoztatast (pl Kormányzati Portal)

ad c) Az interaktiv szolgaltatasok biztositása tulmutat az egyszeru tajékoztatason Olyan internetes szolgaltatasokat, letöltheto urlapokat, keresorendszereket, tematikus tájékoztatókat jelent, amelyek csak az ügyfél aktivitasat igenylik az interaktiv szolgaltatast nyujto szerv altal elokészitett dokumentumok alapján Az interaktiv szolgaltatasok az e-kormanyzas harmadik szintjet jelentik
Az első szint az egyszeru információközlés, amelyre a hazai önkormányzati és központi igazgatasi portalok, illetve statikus weboldalak alkalmasak A második szinten lehetóvé válik az állampolgárok es a hivatalok online kommunikációja urlapok letöltése, különbözo fórumok A harmadik szint az interakció Ide tartozik például az urlapok elektronikus kitöltése és elkuldése, amelyekbol azonban – egyelore, az elektronikus ugyiratkezelesi rendszerek kialakitasaig es alkalmazasaig – csak ujabb aktak lesznek a hivatalban Ehhez mar szukseges az ugyfelek egyértelmu azonositására alkalmas elektronikus alairas vagy az ugyfelkapu hasznalata A negyedik az ugynevezett tranzakcios szint, amikor az ugyintézés, valamint az uzleti tranzakcio teljes egeszeben az interneten bonyolodik le Ebben a fazisban az ugyek papiron mar egyaltalan nem jelennek meg a rendszerben
Az elektronikus ugyintezes a hatósagi eljarasok es szolgaltatasok mellett a kozbeszerzesi eljarasra is alkalmazhato az Elektronikus Kozbeszerzesi Rendszer hasznalataval [106]
Az elektronikus (on)kormanyzat kialakitasa nem csupan a webes szolgaltatasok letrehozasat jelenti, hanem a hatóság belsó munkájának teljes atszervezeset is A hivatalon beluli e-ugyintezes megkoveteli a szemelyekre lebontott, pontosan megfogalmazott hataskoroket, valamint az ügyek elektronikus nyomon követési lehetóségét Az uj és nem mindig megbizható technológia miatt a Ket kiemelt jelentóséget tulajdonit az adatok biztonsaganak Alapvetó fontosságu az ugyfel azonositasa ezt vagy elektronikus alairassal, vagy a szemelyazonosito es lakcimadatokkal lehet majd megtenni
Az ugyfelek maguk dontenek arrol, hogy elektronikus kozigazgatasi szolgaltatasokat kivannak-e igenybe venni
A Vhrt alapján a közigazgatasban nyujtott elektronikus szolgáltatásokat azok elindítása előtt a joghatályt is kifejezó biztonsági kategóriába, azon belul az alkalmazhato technologia meghatározásahoz biztonsági osztályba kell besorolni A besorolast a szolgaltatásert felelós szerv, szervezet vegzi majd el A Vhrt negy biztonsagi kategoriat allitana fel
Azonositást nem igénylo, joghatály nélküli e kategóriába tartozoknak nincs joghatálya, nem kérheto azonositás a felhasznalótol, az e-mail cim nem ellenórzött, álnév, rövid név is hasznalhato, az informacio nem hiteles (felelósség kizárása)
Azonositást nem igénylo, joghatállyal e kategoriába tartozok a hivatalos közzététellel, illetve hivatalos közléssel egyenertekuek Nem kerheto azonositás a felhasználótól, az e-mail valaszcim nem ellenórzott, álnév, rövid név is használható
Azonosithatoságot igénylo ide tartoznak azok az ügyletek, ahol az ügyfélrol vita eseten a jogügylet alapjan utolag el kell tudni dontení, azonos-e az uzlet Csak a KIIB szabalyai alapjan elismert azonositasi rendszer alkalmazasához kapcsolodik joghataly Az Eat szerinti legalabb fokozott szintu elektronikus aláírás es az ügyfélkapu azonositási rendszere automatikusan elfogadott
Elozetes azonositást igénylo az elózetes azonositást igényló kategoria egyben azonositást igényló kategória is

A hatosag a kozigazgatasi hatosagi ugyeket – torveny, kormanyrendelet, onkormanyzati rendelet eltéró rendelkezése hiányában – **elektronikus uton is intezheti**
Ez a hagyomanyos ugyintézesi modellben az ugyfel szemelyes megjelenesevel, az altala alairt okirat, kerelem a kozigazgatasi szervhez való benyujtasaval stb tortenik meg Az elektronikus ugyintezes azonban a felek fizikai ertelemben vett tavollete mellett zajlik Az ugyfelek ugyeik elektronikus elintezeset csak elózetes regisztráció utan kezdemenyezhetik, amely lehet
- elektronikus alairas vagy
- ugyfelkapu letesitese

A Ket szabalyozasi modelljeben az ugyfel-azonositásra elsodlegesen az Eat szerinti legalább *fokozott biztonsagu elektronikus alairas szolgal*
Az elektronikus hatósági ügyintézés lehetóségét termeszetes személy ügyfél számára – ha az ugyfelnek legalabb fokozott biztonsagu elektronikus alairasa nincs – a központi elektronikus szolgáltató rendszer biztositja, amelynek muködtetéseert a Kormány által kijelölt kormányzati szerv – a Miniszterelnoki Hivatal – felelos A Miniszterelnoki Hivatal e feladatanak ellatasat a Miniszterelnoki Hivatal szervezetei keretei között muködó Elektronikus Kormányzat Központ végzi
A Ket az elektronikus hatósági ugyintézés lehetóségenek biztositasát legalább fokozott biztonsagu elektronikus alairashoz koti
Az elektronikus hatosagi ugyintezes soran alnevre kiallitott elektronikus alairas nem alkalmazható
A hatosag az azonositashoz az alairas ervenyesseget, valamint az erintett hitelesites szolgaltatonal *viszontazonositas* jelleggel az alairo termeszetes azonositoit ellenorizheti, ez azonban nem érinti az eljárás lefolytatásához szukseges, jogszabalyban meghatarozott adatok atadasanak kötelezettséget A hitelesítés szolgáltató elektronikus alairás közigazgatási felhasznalása esetén az ügyintézo hatóság megkeresesére elvégzi a viszontazonositast, es az adatok egyezeset vagy az elterés tényét a megkereso hatósággal közli
A Vhrt alapján az ellenőrző szerv a vélelmezett szemely termeszetes azonositóit (anyja neve, szuletesi hely, idő) és a kibocsatott tanusitvany vagy azonosito cimet (sorszamat, kódjat) kuldi meg ellenőrzesre, azonositasra az ugyfel altal a szerv fele atadott technikai adattal egyutt, a kibocsato szervezet csak az egyeztetés tényét vagy hianyának tényet valaszolhatja Az ellenőrzesre csak a megalapozottan velelmezett szemelyek eseten kerulhet sor

A hitelesites- es idobélyeg-szolgaltatonak biztositania kell a *szolgaltatoi nyilvanos kulcsanak* sértetlenséget, hitelessegét es elérhetoségét Ennek erdekeben a szolgaltatoi nyilvanos kulcsot Interneten is elérhetové kell tennie
A viszontazonositas azonban nem mentesiti az ugyfelet az eljaras lefolytatasahoz szukseges, jogszabalyban meghatarozott adatok atadasanak kotelezettsege alól
Ha az elektronikusan alairt elektronikus dokumentumon *minősitett elektronikus alairas* szerepel és az aláírás ellenórzésének eredményébol mas nem következik, vélelmezni kell, hogy a dokumentum tartalma az aláírás óta nem változott A fokozott biztonságu, illetve minositett

106 A kozbeszerzesi eljarasokban elektronikusan gyakorolható eljarasi cselekmenyek szabalyairol es az Elektronikus Közbeszerzesi Rendszerről szolo 167/2004 (V 25) Korm rendelet

elektronikus aláírással ellátott elektronikusan aláírt elektronikus dokumentum kinyomtatott változatahoz nem fűzodnek az ugyanezen dokumentum elektronikus változatának bizonyító ereje tekintetében eloírt szabályok
Az ugyfelkapun keresztuli azonosítasi eljaras egyetlen, a hatosagi eljarasban szukseges adat megadasat sem potolja, azt tovabbra is az ugyfelnek az általanos szabalyok szerint kell megadnia. Mivel a küldo személye ismert, igy az esetleges visszaélések szankcionalása megtörtenhet, amennyiben a visszaeles kiderul
Kulon feladatot jelent a jogi személyek elektronikus alairas hianyában történó ügyintezése Ezen a teren a jogalkotot az a szandek vezette, hogy e célra nem indokolt tulzottan kifinomult eljárások kidolgozása, ezek ugyanis jelentós költségigényt jelentenenek a hatosagok szamara Ez az igénybevevoi kör az, amely leginkább képes lehet az elektronikus aláírás mielobbi alkalmazására

Nem kell feltetlenul elektronikus alairas ahhoz, hogy az ugyfelek Interneten intezhessek ügyeiket, kerhessenek tajekoztatast Ha az ugyfel nem rendelkezik ilyen elektronikus alairassal, szamara az ugyintezes celjara egy **kizarolagos használatu *ugyfelkapu*** igénybevetelere nyilik lehetőség, amelyhez a kódot a központi elektronikus szolgáltató rendszeren keresztül a hatosagtól (hivataltol) kerheti, es amelynek kodjaval kizárólag o rendelkezik. Ezt a kodot biztonsagi igenyei szerint sajat maga meg is valtoztathatja A kozigazgatasban hasznalhato rendszerekhez a kod kiadasa szigoru (azonosito okmanyon alapulo) regisztracíohoz kotott
Annak az ugyfelnek, aki ezt a megoldást nem tartja saját adatvédelmi igényeit kielégitonek, annak lehetosége van tobb elkulonult azonositoval is megjelenni az elektronikus ugyintezesben Az ugyfelkapuk szama a Ket altal nem korlatozott, **egy ugyfel tobb ugyfelkapuval is rendelkezhet**
Ugyfelkaput nemcsak a kozponti elektronikus szolgaltato rendszeren keresztul lehet letesiteni, hanem az alábbi hatósagok elotti személyes megjelenéssel is kezdemenyezheto
a) a szemelyi adat- es lakcimnyilvantartas kozponti szerve,
b) a körzetközponti feladatokat ellátó jegyzo által muködtetett okmányiroda,
c) kormanyrendeletben meghatarozott mas szerv
Az ugyfelkapu letesitesehez – az ugyfel-azonositas miatt – szukseges, hogy az ugyfel szemelyazonossagat igazolja es a termeszetes szemelyazonosito adatait megadja, tovabba egyidejuleg közölje az elektronikus ugyintezéshez hivatalos célra hasznalhato elektronikus levelcimet (e-mail cimet)

A szemelyazonosság igazolasara barmely, az erre a célra alkalmas hatosagi igazolvany használható, illetve kulfoldi esetében szemelyazonosító igazolvany vagy utlevel szukséges

Az ugyfel a kapott ugyfelkapun keresztul az ugyintezés informatikai rendszerebe bekapcsolódhat es eljárási cselekmenyeket joghatalyosan végezhet el Az ugyfelkapu elfogadható biztonsággal képes garantálni, hogy az azon keresztul érkezo üzenet valóban az annak feladojakent feltuntetett személytol érkezik, illetve tartalmazza az altala megadott elektronikus valaszcimet is
Az ugyfelkapu hasznalatahoz az ugyfel – az azonosítását követoen – **egyszer használhato kód**ot kap, amelynek alkalmazasaval az ugyfelkapu megnyitasahoz szukseges, **legfeljebb ot evig használhato egyedi azonositot** kepezhet
Az egyedi azonositot az ugyfel megvaltoztathatja Ha az egyedi azonosító harmadik személy altal megismerhetové valik, és ez az ügyfél hibajanak kovetkezmenye, akkor az ugyfel tartozik felelősséggel a harmadik szemely helyett az egyedi azonosito hasznalata, illetve ennek kovetkezmenyei miatt
Az ugyfelkapun keresztul lephet elektronikus uton kapcsolatba azokkal a szervekkel, amelyek elektronikus ugyintezést vagy interaktiv szolgaltatast a kozponti elektronikus szolgáltato rendszeren keresztul vegeznek

Az ugyfelkapun keresztul a hatosaggal kapcsolatba lepő ugyfeltől mas azonosito nem kerhető az elektronikus ügyintezes vagy hatósagi szolgaltatas nyujtásahoz De ez – ugyanugy mint az elektronikus alairasnál – nem mentesíti az ugyfelet az alol a kötelezettsége alól, hogy az eljaras lefolytatásahoz szukseges, jogszabalyban meghatarozott adatokat a kozigazgatasi hatosag reszere atadja

Az ugyfelkaput az ugyfel megszuntetheti Az ugyfelkapu megszunteteseig az ugyfelkapu letesitesehez es hasznalatahoz kapcsolodo azonositas celjabol sajatosan alakulnak egyes adatvedelmi szabalyok
a) **a szemelyi adat- es lakcimnyilvantartas kozponti szerve** adatellenórzés céljából felhasznalhatja az ugyfel nevet, szuletési helyet es idejet, anyja nevet,
b) a **kozponti rendszer** az ugyfelkapuhoz kapcsolodo nyilvantartasban **kezeli** az ugyfel nevet, szuletesi helyet es idejet, anyja nevet, elektronikus levelcimet, egyedi azonositojat,
c) a **kozponti rendszer** a *b)* pont szerinti adatokkal torteno egyeztetessel jogosult **ellenőrizni** az ugyfelkapu szolgaltatasat igenybe vevo ugyfel azonossagat

A kozponti elektronikus szolgaltato rendszer az ugyfel nevet, szuletesi helyet es idejet, anyja nevet, elektronikus levelcimet, egyedi azonositojat az ügyfélkapu működtetéséhez, illetve a Kormányzati Portalhoz történo hozzaféréshez szükséges azonositason tul csak **viszontazonositásra** használhatja fel, és a rendszerben resztvevók számára**csak a hasznalo nevet és elektronikus levelcimet** (e-mail cimet) **tovabbithatja**
Az elektronikus ugyintezes soran a kapcsolat felvetelekor kepzett **tranzakcios azonositot** a kapcsolat bontasa utan a kozponti elektronikus szolgaltató rendszerbol haladéktalanul törölni kell
Ugyancsak törölni kell a rendszerbol az ügyfél nevet, szuletesi helyet es idejet, anyja nevet, elektronikus levelcimet, egyedi azonositojat az ugyfelkapu megszüntetesekor azzal egy időben
A kozigazgatási hatosag az elektronikus ugyintezes vagy szolgaltatas igenybevetelenek lehetoségét nem csak a központi elektronikus szolgáltato rendszeren keresztul, hanem sajat információs feluletén (honlapjan) keresztul is biztosithatja A hatósag kotelezettsege, hogy a sajat informacios feluleten (honlapjan) tajekoztatast adjon a kozponti elektronikus szolgaltato rendszeren elérhető szolgáltatásokrol és azok igénybevételének lehetőségéről

Ez a tajekoztatásadasi kotelezettseg elősegitheti – a valasztas lehetősegén tul – azt is, hogy amennyiben a közigazgatasi hatósag elektronikus rendszere valamilyen okból működeskeptelen (peldaul uzemzavar), akkor az ugyfel az ugyét kesedelem nelkul intezhesse a kozponti elektronikus szolgáltató rendszer igenybevételével

A Ket meghatározza a kérelem elkuldesenek, a megerkezésének a hatóság részéről való visszaigazolási modjat, szabalyozza, hogy az elektronikus uton elkuldött kerelem mikor tekintendo a közigazgatási szervhez benyujtottnak

A Vhrt alapján az ugyfeltől a KIIB által előirt formatumban erkező elektronikus leveleket a kozigazgatási szerveknek fogadniuk kell Amennyiben az elektronikus level barmely resze a szamitogepes rendszerre veszelyes elemet tartalmaz (virus, fereg stb), a levelet nem megfelelőnek kell nyilvánitani A KIIB altal nem előirt formatumban érkező levelek esetén a level nem megfelelő voltaról a feladot elektronikus uton

automatikus válasszal vagy ügyintéző által kuldott elektronikus levelben értesiteni kell az elutasitás oknak feltüntetésevel, amennyiben ez megallapitható Amennyiben az értesites sikertelen, további intezkedes nem szukseges

A vilaghalon az informacıok könnyen elveszhetnek, vagy megsemmisulhetnek Azert, hogy az ugyfel visszaigazolast kapjon az elektronikus uton benyujtott dokumentumának (kérelem, nyilatkozat, elektronikus urlap stb) célba érkezéséről, a dokumentumok megérkezéséről a hatosag ertesitest (visszaigazolast) kuld a feladonak

A Vhrt alapján a beerkező elektronikus levelet ugyintézőnek vagy automatikus elektronikus rendszernek ellenőrizniе kell Amennyiben a level az elektronikus levelre vonatkozó jogszabalyi előirasoknak megfelel es csatolmanyai is olvashatoak, az előirasok szerint érkeztető szamot kell hozza generalni, amennyiben a beadvany jogkövetkezmennyel jarhat, időpecsettel kell ellatni es ezek feltuntetesevel a level megérkezeset a feladó fele elektronikus levelben vissza kell jelezni A visszajelzés nem minősul hatósági döntésnek A központi rendszeren keresztul összeallitott dokumentumok esetében a visszaigazolás szempontjából feladonak az ugyfelkapu regisztrácios rendszerében rögzitett elektronikus levelcimet kell tekinteni

A közigazgatasi szerv visszaigazolasa automatikusan, az elektronikus kuldemeny megerkezesének nyugtázásán tul elektronikus erkezteto szammal tortenik
A visszaigazolás tartalmazza az ügyirat érkezteto számát, amelyre az ügy további intezése, illetve az eljarashoz jogszabaly szerint szukseges illetek, igazgatasi szolgaltatasi dij, illetve egyeb koltsegek befizetese soran hivatkozni lehet
Az érkeztető szám képzésének szabályait külön jogszabályban kialakitott eljárásrend tartalmazza

A hatóság a dokumentum megérkezését követo **három napon belul** koteles megvizsgalni, hogy az megfelel-e a jogszabályban előirt követelmenyeknek
Amennyiben az ügyfel altal megkuldott elektronikus dokumentumot a hatosag nem tudja a rendelkezesére allo eszkozokkel értelmezni, ugy a dokumentum megerkezését követo harom napon belül errol elektronikus levélben ertesiti az ugyfelet
Az elektronikus ugyintezes eseten az ugyfel beadványának megerkezéséhez fuzodó jogkövetkezmények az érkeztetésről szóló automatikus visszaigazolasnak az ugyfel reszere valo elkuldesevel allnak be Ha a kapott dokumentum ertelmezhetetlen, a beadvany megerkezesehez fuzodó jogkövetkezmények csak akkor állnak be, amikor a hatóság értesitését követoen az ügyfél ismetelten – immar a hatósag altal is értelmezheto formaban – nyujtja be elektronikus beadvanyat

A Vhrt alapjan az elektronikus irat megőrzéséről annak megérkezesetől kezdve gondoskodnia kell Az elektronikus ugyintézési folyamatban alapvetően a masolatok mozognak, az eredetit biztonsagos tarolo-helyen kell őrizni Az informacio kezeleseben mindenkor érvenyesülnie kell az adatvédelmi torveny előirasainak

Az ügyfél kerelmére indult eljárásban a hatóság a kérelem megérkezésetol számitott harom napon belül – az elektronikus dokumentum ertelmezhetőségének megállapitása mellett – felhivja az ügyfelet, hogy nyolc napon belül fizesse meg az eljárásért fizetendó eljárási illetéket vagy igazgatási szolgáltatási dijat A fizetési kötelezettség mértékéről, módjáról és hataridejerol, valamint a mulasztás jogkövetkezményéről a hatosag – a felhivasaban – a kérelmezó ügyfelet egyidejuleg tajékoztatja Az elektronikus ügyintezés során is alkalmazni kell az eljarasi illetekekre es igazgatasi szolgaltatasi dijakra vonatkozo szabalyokat

Az elektronikus uton benyujtott dokumentum eseteben azonban nem csak a hatosagnak van eljarasi – es ezen belul visszaigazolasi – kotelezettsege Az ugyfel is koteles a beadvanya kapcsan a hatosagtol kapott elektronikus ertesites, valamint dontes vetelenek visszaigazolasara Ha az ugyfel az elektronikus uton szamara elkuldott dokumentum atvetelet **ot napon belul nem igazolja vissza,** akkor a hatosag postai uton tovabbitja szamara az iratot

A jogalkoto szandeka ezzel a szabályozassal az volt, hogy az ugyfel ne kerulhessen olyan helyzetbe, amely miatt onhibajan kivul eljarasi cselekmenyt (hianypótlas, eljarasi költség megfizetese, fellebbezes stb) mulasztana Ugyanis a hatosag nem rendelkezik/rendelkezhet arrol kellő informacióval hogy az ugyfel a visszaigazolási kötelezettséget szubjektiv okokbol (figyelmetlenség, nemtorődömség stb), vagy objektiv okok miatt (például ugyfelnél felmerulő uzemzavar) nem teljesitette

A kérelem elektronikus uton történó elóterjesztése körében a Ket nem tud a papir alapu ügyintézes minden lehetseges változatat atfogó, azzal egyenértéku elektronikus eljárási rendet kialakitani Ezért fószabályként ugy rendelkezik, hogy a hatósági ügyek intezésének vagy egyes eljarási cselekményeknek elektronikus formában történo végzése az elektronikus kapcsolatfelvétel megfeleló dokumentálásával (Ket 161 §) elektronikus uton is tortenhet A torvény külón nevesiti is azokat a leggyakrabban eloforduló, tipizálható eljárási cselekményeket, amelyek eseteben az elektronikus ut alkalmazhato

a) a kerelem, a fellebbezesi kerelem, az ujrafelvételi kerelem, a meltanyossagi kerelem es a jogszabályban előirt mellekletek benyujtasa,
b) a jogsegély iránti kérelem es annak teljesitese,
c) a hianypótlasi felhivas es a hianypotlas,
d) az eljaras irataiba valo betekintes,
e) az idezes,
f) az igazolási kérelem elterjesztése,
g) az ugyfel nyilatkozata, bejelentese, a hatósaghoz intezett barmely beadvanya,
h) a bizonyitekok ugyfel ele tarasanak hatarnapjat tartalmazo felhivas,
i) a felugyeleti szerv eljarasahoz szukseges iratok felterjesztesere szolo felhivas,
j) az ugyfel tajekoztatasara, ertesitesere es felhivasara vonatkozo egyeb hatosagi kozleseknek az ugyfel tudomasara hozasa,
k) a dontes kozlese

Ugyanakkor a törvény a foszabálytól való eltérest is engedi ha törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet tiltja a hatosagi ugyek intezesenek vagy egyes eljarasi cselekményeknek elektronikus formában történó végzését, akkor azok csak papir alapu ügyintézés formajában vegezhetóek
A Ket hivatkozott fószabályara tekintettel azonban törvény, kormányrendelet vagy önkormanyzati rendelet altalanos tilalmat nem rendelhet el, hanem a tiltas csak meghatarozott ugyekre, csoportokra vagy eljarasi cselekmenyekre vonatkozhat Ezert jogellenes az adott kozigazgatasi szervnél a tilalom ala nem tartozo ugyekben, eljarasi cselekmenyekben az elektronikus ugyintézes kizarasa

A Ket ugyanakkor mar maga is meghatarozza azokat az ugyeket, eljarasi cselekmenyeket, amikor – törvény elteró rendelkezése hiányában – elektronikus ut nem alkalmazhato
a) ha az ugyfel a biroságtol keri az onkormanyzati hatosag kotelezeset az eljaras folytatasara,

b) a kerelemnek es az ugyben keletkezett iratoknak hataskor es illetekesseg hianyaban a hatáskörrel és illetékességgel rendelkezo hatósághoz történo áttétele esetében, kivéve, ha a kérelem es az ugyben keletkezett valamennyi irat elektronikus formaban is rendelkezesre all,
c) a nem elektronikus uton erkezett kerelem erdemi vizsgalat nelkuli elutasitasa es az eljaras megszuntetese targyaban hozott vegzes,
d) a hatósági szerzódesek,
e) a hatóság döntesének birosagi felulvizsgalataval kapcsolatos eljarasban,
f) a vegrehajtasi eljarasban az elrendelt fizetesi kotelezettseg elektronikus uton valo teljesithetőségéről szóló tájékoztatás esetét kiveve

Az ugyfeli jogok vedelmének garancialis szabalya, hogy az ugyfel valaszthat az elektronikus vagy a hagyomanyos ügyintezes kozott Ennek megfeleloen
a) az ügyfél és az eljárásban részt vevo más személy nem kötelezheto arra, hogy eljárási cselekmenyeit elektronikus uton vegezze,
b) az ugyfelet az eljaras barmely szakaszaban megilleti az a jog, hogy valasszon az ugyintezes hagyomanyos es elektronikus formaja kozott,
c) az ugyfel abban az esetben is kerheti, hogy a hatosag a dönteset hagyomanyos uton kezbesitse, ha kerelmet elektronikus uton nyujtotta be,
d) az ügyfel kérheti, hogy a hatóság a döntés tenyérol csak elektronikus értesitést küldjön, és a hatóság a döntését a központi rendszerben biztositott biztonságos, csak az ügyfél számára hozzáférhető, ideiglenes tárolóhelyre tovabbitsa

A hatosag dontése, a hatósági bizonyitvany, a hatosagi igazolvany es a szakhatosag hozzajarulasa – tartalmat tekintve – olyan okirat, amelynek valóságtartalmához mind a hatóság, mind az ügyfel részerol komoly érdek füzódik Ezért ezen okiratokat elektronikus uton történo kezbesitesuk eseten fokozott biztonsagu, *minősített elektronikus alairassal* ellatott elektronikus dokumentumba kell foglalni Tovabbi biztonsagi elemkent jogszabaly elektronikus dokumentum eseteben *időbelyegző* alkalmazasát is eloirhatja
A hatosag dontesének elektronikus uton való közlése lehetoség Erre akkor kerulhet sor rá, ha
- az aktus nem igenyli az ugyfél szemelyes megjeleneset,
- a dokumentum termeszete nem igenyli a papir alapu kiadmanyozast,
- az ugyfel kerte es ahhoz megadta elektronikus levelcimet

A Vhrt alapjan elektronikus értesitést küldhet a kozigazgatasban arra feljogositott szemely, személy felugyelete alatt álló szamitastechnikai rendszer, valamint szervezeti alairassal ellatott szamitastechnikai rendszer Joghatallyal csak az elektronikus alairassal ellatott értesitesek birnak A hivatalos ertesitéséket a kiadmanyozas szabalyai szerint kell alairni A kuldhető ertesiteseknek eleget kell tenniuk a KIIB altal előirt technológiai követelmenyeknek. A kozigazgatasi szerv ugyfelkapun keresztul erkezett megkeresés eseten a regisztracios szervezetnel nyilvantartott levélcimre, közvetlen elektronikus levelben erkezett megkeresés eseten a feladó reszere kuldi az ertesiteseit Az ugyfel jogosult megadni, hogy a valaszt elektronikusan vagy papir alapon kéri Amennyiben az ugyfél erről nem nyilatkozik, a választ elektronikus megkeres ses eseten elektronikus formaban kell megadni Kettős kuldesi forma nem választhato

Az elektronikus ugyintezes ketoldalu kapcsolatot feltetelez, ezert az ugyintezesnek sarkalatos kerdese, hogy az ugyfel elektronikus elerhetoségekkel rendelkezzen Az ügyfél elektronikus elérhetőségeit (elektronikus levélcim, telefonszám, mobil-telefonszam, faxszam stb) a kozigazgatasi szerv az adat visszavonásáig vagy megszunéséig kezelheti, mas szervnek vagy szemelynek csak torveny rendelkezese szerint vagy az ugyfel engedelyevel adhatja at Az adatkezeles az ugyfel felhatalmazasaval tortenhet A hatosag elektronikus levelezes utjan csak azzal az ugyfellel tarthat kapcsolatot, aki e celbol a hatosagnak az elektronikus levelcimet atadta Mivel az elektronikus levelcim (e-mail cim) szemelyes adatnak minosül, az ügyfél azzal maga rendelkezik Ebbol következoen a hatosag a mas modon a birtokaba kerult vagy tudomasara jutott elektronikus levelcimet nem hasznalhatja fel, azon az ugyfellel nem tarthat kapcsolatot, elektronikus levellel nem keresheti meg
Az elektronikus ügyiratba történó betekintés az általános betekintési szabályok megtartásával es a betekintes dokumentalasaval tortenhet
A hatosag az eljáras soran keletkezett elektronikus dokumentumrol a masolat keszitesere jogosult szemely keresere masolatot ad ki Ebben az esetben a jogosult szemely dont arrol, hogy a masolatot a hatosag hitelesitett elektronikus formaban vagy hagyomanyos, papir alapu masolatban adja ki A hatosag csak abban az esetben dontheti el, hogy milyen formaban adja ki a masolatot, ha erre vonatkozolag az ugyfel a masolat kiadasa iranti kerelmeben nem nyilatkozott
A hatósági eljárások egyszerubb és gyorsabb érdemi elbiralasa, a hiánypótlási felhivások szükségességének megelozése érdekében a hatóság jogszabaly altal meghatarozott formanyomtatványokat (adobevallási nyomtatvány, különbözo szociális ellátások igénybevételéhez kérelemnyomtatvany stb) alkalmazhat Jogszabály egyes eljarasi cselekmények elektronikus uton valo elvégzésehez elektronikus urlapot rendszeresithet Ebben az esetben az ugyfel az eljárási cselekmenyt (kerelem benyujtasat, bejelentesi kotelezettség teljesiteset, adobevallas benyujtasat stb) elektronikus uton is elvégezheti a rendszeresitett urlap felhasználásával
Vannak olyan ugytipusok, amelyekben a kerelem elbiralasa nem igenyel kulonosebben bonyolult ugyintezest, ezert a hatóság dontese meghatarozott feltetelek meglete eseten automatizalhato A Ket a gyorsított ügyintézés lehetoségét kívánja megteremteni, azzal, hogy torvenyben meghatarozott esetben, illetve az ugyfel hozzajarulasaval sor kerulhet informatikai eszkozzel vegzett automatizalt egyedi dontesre is A kevesbe bonyolult ugyek feldolgozása gépesitheto, az ügyintézói tévedes valószinusége minimalisra csökkenthető A rendszerben rejlo lehetosegek kiaknazása végso soron jelentos költségmegtakarítást eredményezhet Az automatizalt hatarozat ott alkalmazhato, ahol a kerelem adataibol a nyilvantartott adatok alapjan algoritmussal megadhato a valasz (pl koztartozasi igazolasok) **Az automatizalt döntéshez az ügyfél egyértelmu hozzájárulása kell**

2 Az uzemzavar eseten alkalmazandó eljáras

Az elektronikus kapcsolattartasnak vannak olyan sajatossagai, amelyek specialis szabalyozast igenyelnek Az informatikai eszkozok a nap huszonnegy orajaban kepesek uzenetet fogadni, de atmeneti technikai zavarok is felléphetnek Fontos ezért rögziteni az elektronikus uton erkezó dokumentumok hivatalos érkeztetésének szabalyait
A hatósag és az ügyfél folyamatban levő elektronikus kapcsolattartása során a hatóság ellenórzése alatt álló informatikai rendszerben bekovetkezhet átmeneti, illetve tartós üzemzavar, amely jellegébol adódóan eltéro szabályozást igényel *Tartos uzemzavar*nak minósül az az uzemzavar, amely **legalabb ot napon keresztul** tart
A tartós üzemzavar esetén a hatóság köteles legkésobb az üzemzavar ötödik napját követo elsó munkanapon az ügyfelet az üzemzavar tényéról és kezdó időpontjaról könyvelt postai kuldemenyben ertesiteni es tajekoztatni arrol, hogy az ugyintezesre a hagyomanyos (irasbeli) eljarasi modot lehet alkalmazni A hatosag ertesitesi kotelezettsege tehat a tartos uzemzavar tenyleges tartamatol fuggetlen, e kotelezettseget a tartos uzemzavar minimumának utolsó (ötödik) napjat követó elsó munkanapon köteles teljesiteni Ennek a szabálynak garancialis jelentósege van az ugyfel szempontjabol, hogy ugyet – az uzemzavartol fuggetlenul – a hatóság elott megfelelo módon tudja intezni

Atmeneti üzemzavar esetén a hatóság az üzemzavar elhárítasát követo **huszonnegy oran** belül az üzemzavar tényéról az ügyfelet elektronikus levelben tajekoztatni köteles Az elektronikus levelben a hatóságnak az ügyféllel közölnie kell az üzemzavar kezdo és megszunési idopontjat
Ha a hatosag informatikai rendszerenek tartos vagy atmeneti meghibasodasa, illetve egyeb technikai ok miatt nem volt kepes elektronikus dokumentumot fogadni, a hatóság az errol szóló tajékoztatással egyidejuleg az ügyfelet a szükseges eljárási cselekmeny megismetlesére hivja

fel Ennek termeszetesen feltetele, hogy a hatosag tudomassal birjon arrol, hogy az ugyfel elektronikus uton megkereste A tudomasszerzes tortenhet a nem fogadott megkereses informatikai rendszer altal tortent rogzitesevel, vagy az ugyfel egyeb jelzese alapjan (peldául az ugyfel elektronikus kuldemenye hibauzenettel jon vissza a hatosag informatikai rendszererol és ezért személyesen vagy irásban megkeresi a hatosagot)
Az ügyintézés során felmerülő technikai problémákról a hatosag koteles tajekoztatni az ugyfelet, és az üzemzavar időtartamát figyelmen kívül kell hagynia a határidok számításánál a kovetkezok szerint:

- átmeneti üzemzavar esetén az üzemzavar teljes időtartamát,
- tartós üzemzavar esetén az üzemzavar kezdo idopontjától az üzemzavarról szóló értesitésnek az ügyfel részére történó kézbesitéséig tartó idoszakot. A tartós üzemzavar esetén a hatoság köteles legkésobb az üzemzavar ötödik napját követó elsó munkanapon az ügyfelet az üzemzavar tényéről és kezdó idopontjarol konyvelt postai kuldemenyben ertesiteni es tajekoztatni arrol, hogy az ugyintezesre a hagyomanyos (irasbeli) eljarasi modot lehet alkalmazni A hatosag ertesitesi kotelezettsege tehat a tartos uzemzavar tenyleges tartamatol fuggetlen, e kotelezettseget a tartos uzemzavar minimumának utolsó (ötödik) napjat követo elsó munkanapon köteles teljesiteni Ennek a szabálynak garanciális jelentósége van az ügyfél szempontjaból, hogy ügyet – az uzemzavartol fuggetlenul – a hatóság előtt megfeleló modon tudja inteznı

Amennyiben a tartós üzemzavar elhárításra került, ennek tenyeról az ügyfelet elektronikus uton értesitenie kell Ezt követoen az ügyfél szamara ismetelten megnyilik a lehetóseg ugyeinek elektronikus intezesere

Az uzemzavar nem csak a hatosag informatikai rendszereben kovetkezhet be, hanem az ugyfelnel is Itt az uzemzavar jogkovetkezmenyeit a jogalkoto kulonválasztja szubjektiv es objektiv okok menten
- Amennyiben az ugyfel az elektronikus kapcsolattartashoz az altala igenybe vett es **sajat ellenorzése alatt allo** informatikai rendszer uzemzavara miatt eljárási határnapot, határidot mulaszt, akkor a mulasztás jogvesztó, ellene jogorvoslatnak helye nincs
- Amennyiben az ugyfel az elektronikus kapcsolattartashoz az altala igenybe vett es **nem sajat ellenórzése alatt álló** informatikai rendszer uzemzavara miatt eljarasi határnapot, határidot mulaszt, akkor igazolási kérelem benyujtásának van helye, mivel az informatikai rendszer meghibasodasa, illetve annak elhanitasa az ugyfel onhibajan kivul esik Az igazolási kérelmet az elmulasztott határnap, határidó utolsó napjától számított nyolc napon belül lehet elóterjeszteni

Ha a mulasztás az ugyfelnek kesóbb jutott tudomasara, a határidő a tudomasra jutaskor, akadályoztatas esetén az akadaly megszűnesenek napjától kezdődik Az elmulasztott határnap, határidő utolsó napjatol szamitott hat honapon tul igazolási kerelem azonban már nem terjeszthető elő Az igazolasi kerelem előterjesztesevel egyidejűleg potolni kell az elmulasztott cselekmenyt is, amennyiben annak feltetelei fennallnak

3 Elektronikus tájékoztató szolgaltatás

Az elektronikus tájékoztató szolgáltatások jelentos része nem kívánja meg az ügyfél azonositasat ezeket **barki igenybe veheti** Az altalanos tajekoztatasi kotelezettség keretei kozott a Ket olyan kötelezo tartalmi elemeket határoz meg, melyeknek akkor is meg kell jelennilk, ha a hatoság elektronikus közigazgatási szolgáltatást nem tesz elérhetóvé, és az igy közzétett információkkal az ügyfeleknek csak ügyeik hagyományos uton történő intézésében kívan segitséget nyujtani vagy a közerdeku információkhoz való hozzáférés lehetóségét biztositja
Az *elektronikus kozigazgatasi szolgaltatas* a kozigazgatasi hatosagi ugyintezes korebe nem tartozo, az ugyfeljogok eredmenyesebb, gyorsabb gyakorolhatosagát segitő szolgáltatás, s az ehhez kapcsolódó feladatok ellátása
Az *elektronikus tajekoztato szolgaltatas* (tajekoztatas) az elektronikus közigazgatasi szolgaltatas koren kivuli, a kozigazgatasi szervek altal a hatosagi ugyintezes koreben a hataskorukbe tartozó ügyek intézéséről elektronikus uton keresztül hozzáférhetové tett általános jellegu informacios szolgaltatas

A kozigazgatasi hatosagi eljarasok korebe tartozo elektronikus szolgaltatast a szolgaltato csak abban az esetben teheti az ugyfelek szamara elérhetové, ha a hatósagi ügy intézésere hataskörrel es illetekességgel rendelkezik A Ket az államigazgatási szerv számara kötelezové teszi, hogy a kozponti elektronikus szolgaltato rendszeren es a sajat internetes honlapjan a hataskorebe tartozo ugy elintézéséról tájékoztatót tegyen kozze A tajekoztatonak tajekoztatasi minimumkent tartalmaznia kell
- a hatosag megnevezeset, hataskorét, illetekesseget,
- a hatosag elérhetóségi adatait postai és elektronikus cimet, telefon- es telefaxszamat,
- az egyes hatósági ügyek intézésere a szervezeten belül illetékes ügyintézok megnevezését,
- az ugyfelfogadasi rendet,
- az ügyek intézését segitó utmutatókat,
- a hatalyos jogszabalyokon alapulo ugymenetre (ügyintezesi folyamat leirasara) vonatkozo tajékoztatast es
- az ügyintezéshez használt formanyomtaványok letölthetové tetdet

Az államigazgatasi szerv a tajekoztatasi minimumon tul interaktiv tajekoztatasi szolgaltatast, illetve elektronikus kozigazgatasi ugyintezest **nyujthat** Az interaktiv szolgaltatasok az egyszeru tájékoztatason tulmenó olyan szolgáltatások (pl letölthetó urlapok, keresórendszerek, tematikus tajékoztatók), amelyek csak a használo aktivitását igénylik, a szolgáltatást nyujtó szerv által elokészitett dokumentumok alapján
Az elektronikus urlap az egyes elektronikus ügyintezési eljárasokhoz szukseges adatmezóket tartalmazó kitöltheto elektronikus kérdéssor, melynek kitöltésével és elküldésével az adott eljárás kezdeményezheto (adattartalmat és nyomtatott formáját jogszabály állapithatja meg)
Az interaktiv tajekoztatasi szolgaltatas, illetve az elektronikus kozigazgatasi ugyintezes biztositasa eseten a hatosag tovabbi tajekoztatast koteles adni az internetes honlapjan a következokról
- az ugyintezes soran alkalmazott hatalyos jogszabalyok,
- az ugyintezes jogszabalyban meghatarozott hatarideje,
- az ügyek intézése során elektronikus uton végezheto cselekmények, igy különösen a központi rendszer igenybevetelenek feltetelei, az eljaras megindítasahoz szukseges kérelem (beadvány) elérhetósége, kitoltesenek modja, tovabbitasa,
- az egyes eljárási cselekmenyekhez kapcsolodó, az ügyfelet megillető jogok, az ügyfelet terheló kötelezettségek,
- az adatkezelés szabályai, rendje és az ügyfelet megilleto adatvédelmi jogok,
- az eljarasi illetek vagy igazgatasi szolgaltatasi dij, valamint lerovasuknak, befizetesuknek módja,
- az elektronikus ugyintezési cselekmenyek vegzesehez az elektronikus alairassal nem rendelkezo ügyfél számára szükséges egyedi azonosito hasznalata, illetoleg az egyedi azonositóhoz jutás módjáról valo informacios,
- az elektronikus ugyintezes technikai szabalyai

Ezzel megvalosul az *internetes ugyfelszolgalat*

Az interaktiv tajekoztatasi szolgaltatas, illetve elektronikus közigazgatasi ugyintezes eseteben a szolgaltatas kereteben hivatalosan kozzetett nyomtatványon, elektronikus urlapon érkező kérelmet és beadványt, ha annak kitöltése a jogszabályban meghatározott követelményeknek megfelel, a kozigazgatasi szerv koteles
- a hatosagi ugyintezes hagyomanyos módozatai eseten kinyomtatott formaban,
- elektronikus kozigazgatasi szolgaltatas nyujtasa eseten elektronikus formaban
elfogadni

Az interaktiv tajékoztatasi szolgáltatas és az elektronikus kozigazgatasi ugyintézes biztosítasa a hatósag szamara komoly feladatot es folyamatos adatkarbantartast igényel Ezert hatarozza meg a Ket e szolgaltatasok eseteben, hogy az csak akkor nyujtható, ha a hatósag biztositja a közzetett informacíok hitelesseget, pontossagat naprakeszsegét es az interneten keresztuli folyamatos hozzaferhetőséget Ezek elengedhetetlen feltételei annak, hogy az elektronikus ugyintezes során az ugyfel a sajat ugyeben eredmenyesen tudjon eljárni
Az államigazgatási szervek elektronikus tájekoztatasi kotelezettsegevel parhuzamosan
a) a helyi onkormányzat kepviselő-testulete, illetve annak – önkormanyzati rendelet alapján – atruhazott hatáskörben eljáró szervei,
b) főjegyző, jegyző (körjegyző), a képviselő-testulet hivatalának ugyintézője, a megyei jogu varos keruleti hivatalanak vezetője, a hatósagi igazgatási tarsulas,
c) nem közigazgatási feladat ellatasára letrehozott egyeb szervezet, koztestulet vagy személy, amelyet (akit) torveny vagy torveny felhatalmazása alapjan kormanyrendelet jogosit fel közigazgatasi hatósagi jogkör gyakorlasara
önkéntesen vagy a törveny előirasa alapjan elektronikus tajekoztato szolgáltatast tehet/tesz közzé Ebben az esetben ezek a szervek kotelesek a Ket -nek az államigazgatási szervekre vonatkozo szabályai szerint eljarni

A kulturalt ugyfelfogadas egyik feltetele, hogy a hivatalokban, ugyfelszolgalati irodakban – esetenkent vegelathatatlan – varakozas elkerulese érdekében a hatóság lehetőséget teremtsen elozetes időpont-egyeztetéssel a várakozási idő – es ennek kapcsan az ugyfélnek a munkajatol valo tavolletenek – csökkentesere Ezert a Ket lehetőséget teremt arra, hogy az ugyfelek szemelyes megjelenesehez kotott hatosagi ugyek intézését a hatóság elektronikus uton történő elozetes idopontfoglalással tegye lehetové
Az előzetes idopontfoglalas lehetőségéről a közigazgatasi szerv tájékoztatót tesz kozzé, es az ügyfelek szamara a tajekoztatoban megjelölt internetes feluleten hozzaferest biztosit az ugyintezoi naptárhoz A közigazgatási szerv köteles gondoskodni az ügyintézoi naptar naprakész, folyamatos es hatekony ugyintezest biztosito aktualizalasarol
Az ugyfel a benyujtott kérelmével egyidejuleg az elektronikus uton elérheto ügyintézoi naptarban megjelolheti, melyik ugyfelfogadasi napon és idopontban kíván a hatóságnál ügyintezes celjabol megjelenni
Előfordulhat, hogy szemelyes ugyintezesre az idopontfoglalásban meghatározott időpontban nincs lehetősége Ilyenkor az ügyfél az idopontfoglalásban meghatározott időpont előtt legkesobb három órával annak modositasat kezdemenyezheti
Ha a hatóság (ügyintézo) részerol merül fel olyan akadály, amelynek kovetkeztében az idopontfoglalasban meghatarozott időpontban az ügyfelet nem tudja fogadni, ugy errol az ügyfelet legkésobb egy munkanappal korabban ertesiteni kell és egyidejuleg az időpont módosítását kezdemenyez a hatosag

4 Az elektronikus ugyintezés és tájekoztatas kovetelmenyei

A Ket a szolgaltatasok nyujtasanak feltetelrendszeret ket szempontbol hatarozza meg

- ***egyreszt a*** minden szolgaltatasra, illetve hatosagra iranyado **általanos jogi és technologiai feltetelrendszer** egységesseget biztositani kívánó szabályozási és ellenorzesi rend rögzítésével,
- ***masreszt*** az egyes informalodasi mozzanatokra, illetve a szolgaltatasnyujtokra vonatkozo **sajatos kovetelmenyek** előírásával

A biztonsagos es atlathato ugyintezes érdekében a hatosag az eljarasa soran az elektronikus ugyintezes informatikai tamogatasaval koteles gondoskodni az ügyfél által elektronikus uton eloterjesztett és a hatóság által készített dokumentumok **biztonságos kezeléséről**
A Ket kulon nevesiti azokat a feladatokat, amelyeket a hatosagnak ennek érdekében tennie kell
- biztositania kell az elektronikus ugyirat serthetetlensegenek, megvaltoztathatatlansaganak feltételeit
- biztositani kell az ügyfél és a hatóság közötti elektronikus kapcsolattartás megfelelo informatikai megoldasokat es
- biztositani kell az ugyiratba valo betekintest, arrol hiteles masolat keszíteset, az ugyirat visszakereshetőségét és jogszabályban meghatározott formaban és ideig törteno megőrzését

Az ugyfel az ugyintezes soran kerheti, hogy a hatósag az ugyfel altal elektronikusan megkuldott informaciókat a reszere elektronikus uton kuldje meg Ha az elektronikus uton bekuldott es reszere visszakuldott informacíok es a tenyek (valosag) kozott az ugyfel elterest tapasztal, az információknak a részere történo megküldesétol számított három napon belul kérheti annak kijavitasat

Az elektronikus ugyintezes, illetve szolgaltatas teljesitesehez tobb szempontbol, tobb iranyban kompatibilis informatikai rendszer kialakitasara, igenybevételere van szuksege a hatosagnak
- Biztositania kell a hatosagok egymas kozotti, valamint az ugyfelekkel valo biztonsagos kapcsolatat Ennek érdekében egyseges technologiai kovetelmenyrendszer szukseges, amelynek szabalyozasara az informatikai es hirkozlesi miniszter jogosult
- Biztositania kell – az Avtv rendelkezeseire figyelemmel – az adatvédelmi szabályoknak megfelelő adatkezelést és a hiteles dokumentumcseret
- Biztositania kell az elektronikus iratoknak a jogszabalyban meghatarozott formaban es a kozíratokrol, a közleveltarakrol, es a maganleveltári anyag védelméről szóló 1995 evi LXVI torvényben meghatározott levéltári szabályokban meghatározott ideig történő archivalását
Ezt kivanja biztositani a *kormanyzati informatika* koordinációjáról és a kapcsolódó eljárási rendról szóló 44/2005 (III 11) Korm rendelet, amely az államigazgatasi szervek szamara iranymutatast és kogens szabalyokat tartalmaz

A hatosag koteles

a) a hozzá érkezett és az altala keszitett elektronikus iratokat az érkezes, illetve a keletkezés idoportjában nyilvantartasba venni,
b) a nyilvantartast es az ahhoz kapcsolódo – az irattári anyag áttekinthetőségét szolgáló – ugyviteli segedleteket leveltari celra is hasznalhato modon vezetni,
c) az ügyintézés során a selejtezheto, valamint a maradandó érteku, s ezért nem selejtezheto elektronikus iratokat az irattari terv megfelelo tetelebe besorolni, a tetel jelet az iraton feltuntetni, es azt a nyilvantartasba bejegyezni,
d) a nála keletkezo, nem selejtezhető elektronikus iratok készítésekor azok tartós megőrzését lehetové tevo eszközöket, anyagokat es eljárasokat alkalmazni,

e) az elintezett ugyek elektronikus iratait – az irattári terv szerinti rendszerezés és válogatás pontosságának ellenórzése mellett – irattaraban elhelyezni, és irattári anyaganak szakszeru és biztonságos megórzéséról, valamint használatra bocsátásáról gondoskodni,
f) irattári anyagának selejtezheto reszet, az irattári tervben megjelölt irattári orzési idó letelte után, a hatóság nem selejtezheto iratainak atvetelere jogosult kozleveltar engedelyevel kiselejtezni,
g) a nem selejtezhető irattári tételekbe tartozó elektronikus iratokat a kapcsolódó nyilvántartasokkal es segedletekkel egyutt – keletkezes naptéri év végétól számított tizenötödik év végeig – sajat koltsegen az atvetelere jogosult kozleveltarnak atadni
A fenti iratkezelesi követelmenyek teljesitesenek reszletes szabalyait a hatosag altal keszitett egyedi, vagy a részére kötelezóen eloirt egyseges iratkezelesi szabalyzat es irattari terv tartalmazza

5 Mas elektronikus eszkozok igenybevetele

A kozigazgatási hatosagi eljarasok es szolgaltatasok soran az elektronikus ut igenybevetele nem korlatozodik az elektronikus levelezesre (e-mail), hanem más elektronikus eszközök is igénybe vehetoek mind az ügyfel, mind a hatóság, mind az eljárás egyeb résztvevője által Ilyen – a Ket altal nevesitett – elektronikus eszköz a távbeszélő (telefon), a telefax és a szoveges üzenetközvetitesi szolgáltatás (üzenetrögzitó vagy sms) Ha jogszabály a Ket altal nevesitett elektronikus eszkozokon kivul mas eszkozök igénybevételét teszi lehetóve, akkor az ezzel kapcsolatos eljaras soran a Ket szerinti garancialis szabalyokat kell alkalmazni

A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás módja az elektronikus eszközók muszaki adottságai miatt eltéroek A távbeszélon szoban, a telefaxon irasban, a szoveges uzenetkozvetitesi szolgaltatas utjan szóban vagy irasban tortenik a felek közotti kapcsolattartas Ezen elektronikus eszkozok kozul a jogalkoto a szoveges uzenetkozvetitesi szolgaltatas alkalmazasanak lehetóségét szukitette a masik ket eszkozhoz kepest csak akkor alkalmazhato a szoveges uzenetkozvetitesi szolgaltatas a hatósagi eljaras soran, ha jogszabaly igy rendelkezik

Amennyiben az eljaras soran a hatosag es az ugyfel **távbeszélon** veszi fel a kapcsolatot, az ugyfel azonosithatosaga erdekeben a hatosag az ügyféltól a természetes személyazonosito adatait és az eljáró hatóság altal törvény alapján kezelheto azonositóját kérheti Ezzel az azonositással egyrészt elkerülhetové valik, hogy az ügyféllel kapcsolatos adatok illetektelen kezekbe keruljenek, masreszt az ugyfel szoban tavbeszelon keresztül tehet olyan nyilatkozatokat, kezdemenyezhet olyan eljarasi cselekmenyeket, amelyek esetében jogszabály nem irja elo az irásbeliseg kötelezo alkalmazasat
Ha a hatosag az ugyfelet a fentiek szerint azonositotta, a hatóság az ügyfelet távbeszélo utján is
- felhivhatja hianypotlas teljesitesere,
- idezheti,
- ertesitheti a bizonyitekok ismertetesenek hatarnapjarol

Az ügyfel, illetve az eljárás egyéb résztvevojenek kérelmére a hatosag ezen eljarasi cselekmenyeirol hagyományos (papir alapu), illetve elektronikus levelertesitest (e-mailt) kuld
Az azonositást követoen az ügyfél a hatósag felé a hiánypótlási kötelezettségének távbeszelo utján is eleget tehet, amennyiben a hiánypótlas jellegébol adódóan az szóban is teljesitheto
A távbeszélón történt felhivásról, idézésrol, értesitésról és hiánypótlasrol a hatóságnak **hivatalos feljegyzést kell keszitenie**
Elofordulhat olyan körülmény, amikor a hatósággal távbeszélon kapcsolatot tarto szemellyel valo szobeli informaciovaltas tolmacsolast tesz indokoltta Ebben az esetben a hatosagnak a Ket -nek a nyelvhasznalatra vonatkozo szabalyai szerint kell eljarnia, es a **távbeszélón folytatott tolmacsolásról hangfelvetelt kell készitenie**

Ha a kerelem szóban történo eloterjesztese távbeszélo utjan történik, errol a hatóságnak hangfelvetelt vagy hivatalos feljegyzest kell keszitenі A hivatalos feljegyzesnek tartalmaznia kell
- az ugyfel nevet,
- az ugyfel lakcimet,
- a szóban elóterjesztett kérelem tartalmat es
- a szóbeli eloterjesztes idópontját

Ha az ügyfel a kérelmét szöveges üzenetközvetitési szolgáltatas utjan terjeszti elő, akkor arról – a kérelemnek tavbeszélon történt szóbeli eloterjesztésére vonatkozó szabályai szerinti– hangfelvetelt vagy hivatalos feljegyzest kell keszitenі
A kerelemnek távbeszélő, illetve szöveges üzenetközvetitesi szolgaltatas utján történó eloterjesztese eseten az ugyfel, illetve az eljaras egyeb résztvevójének kérelmére a hatóság az eljarási cselekményrol hagyomanyos (papir alapu), illetve elektronikus levelertesitest (e-mailt) kuld

6 A hatósagi szolgaltatas

A hatósagi ugyintezes mellett a hatoság **jogszabályi felhatalmazas alapjan** hatósagi szolgaltato tevekenysegeket is vegezhet
A Ket tetelesen meghatarozza a hatóság által végezheto hatósági szolgáltatasok körét A hatósag a termeszetes szemely, jogi szemely, vagy jogi szemelyiséggel nem rendelkezo szervezet, mint ugyfel szamara
- mas hatosagok elektronikus tajekoztato szolgaltatasahoz, illetve elektronikus ugyintézési rendszerehez történo hozzáférest biztosithat,
- az ügyfel azonositását követóen egyedi hatósági ügye intezesehez internetes kapcsolati lehetoséget, szakmai és informatikai segitséget nyujthat,
- az ugyfel neveben, jogszabalyban meghatarozott feltetelek eseten a kozhiteles nyilvantartasokból történó adatszolgáltatási, másolatkészitési kérelmet terjeszthet elo,
- az ugyfel neveben hatosagi bizonyitvany kiallitasat kerheti

Az utolso ket esetben a hatosagi szolgaltatas teljesitesere jogszabaly az erintett hatosagok szamara soronkivuliseget vagy rovidített ugyintezési hataridot is megállapithat

A Ket altal meghatarozott korben vegzett hatosagi szolgaltatas felteteleit, tartalmat a hatosagot feljogosito jogszabaly hatarozza meg

E szolgaltatasok nyujtása a hatósag részere nem kötelezettseg, hanem lehetoség, amellyel az ügyfelek részére a hatósági eljárást könnyitheti meg A jogszabalyi felhatalmazas alapjan az adott hatosag anyagi, targyi es személyi felteteleinek ismereteben maga donti el, hogy a hatosagi szolgáltatás nyujtásának lehetóségével elni kivan-e
A szolgaltatasi tevekenysegert – jogszabályban meghatározott mérteku – szolgáltatási dijat kell fizetni, amennyiben jogszabaly az adott hatosagi szolgaltatas biztositasat nem teritesmentesen (ingyenesen) rendeli

FOGALOMTAR A XIII FEJEZETHEZ

Elektronikus alairas elektronikusan alairt elektronikus dokumentumhoz azonositas celjabol logikailag hozzarendelt vagy azzal elvalaszthatatlanul összekapcsolt elektronikus adat

Elektronikus alairas ervenyesitese annak tanusitása minósitett elektronikus aláírás vagy e szolgáltatás tekintetében minósitett szolgáltató által kibocsátott idóbélyegzó elhelyezésevel, hogy az elektronikus dokumentumon elhelyezett elektronikus aláírás vagy idobélyegzó, illetve az azokhoz kapcsolódó tanusitvány az idóbélyegzo elhelyezesének idopontjaban érvenyes volt

Elektronikus aláírás ellenorzése az elektronikusan alairt elektronikus dokumentum aláíraskori, illetve ellenórzéskori tartalmanak összevetese, tovabba az alairo személyének azonositasa a dokumentumon szereplo, illetve a hitelesités-szolgaltato altal kozzetett alairas-ellenorzo adat, tanusitvany visszavonasi informacíok, valamint a tanusitvany felhasznalasaval

Elektronikus alairas hitelesites-szolgaltato az Eat 6 § (2) bekezdése szerinti tevékenységet végzó személy (szervezet)

Elektronikus dokumentum elektronikus eszköz utján értelmezheto adategyüttes

Elektronikus érkezteto szam az elektronikus kuldemeny megerkezesenek nyugtazasan tul az ugyhoz rendelt egyedi azonosito szam

Elektronikus kozbeszerzes a Kbt szerinti kozbeszerzesi eljarasnak a Kbt -ben es e rendeletben foglaltak szerint elektronikus ut igénybevételével történó megvalositása - ideertve a kulon jogszabalyban meghatarozott katalogus alapu eljarast, az elektronikus aukciót es a dinamikus beszerzesi rendszert

Elektronikus Közbeszerzesi Rendszer (EKR) az elektronikus kozbeszerzeseket lebonyolito, a kozbeszerzesi eljarasokban az elektronikus uton megvalosítható eljarasi cselekmenyeket tamogato, a közbeszerzési eljárásokban részt vevó szervezetek és személyek elektronikus uton történo kapcsolattartasát biztositó, e rendelet eltéró rendelkezése hianyában az Elektronikus Közbeszerzési Szolgáltatóval kötött szerzodés alapján igénybe vehető, szolgáltató jellegu informatikai rendszer

Elektronikus kozigazgatasi szolgaltatas a közigazgatasi hatosagi ugyintezes korebe nem tartozó, az ugyfeljogok eredmenyesebb, gyorsabb gyakorolhatóságát segito szolgáltatas, s az ehhez kapcsolodó feladatok ellátása

Elektronikus tajekoztato szolgaltatas az elektronikus kozigazgatasi szolgaltatas koren kivuli, a kozigazgatasi szervek altal a hatosagi ugyintezés koreben a hatáskorukbe tartozo ugyek intézéséról elektronikus uton keresztül hozzáférhetové tett általános jellegu informacios szolgaltatas

Elektronikus ut az eljárási cselekmények elektronikus adatfeldolgozást, tárolást, illetoleg tovabbitást végzo vezetekes, rádiótechnikai, optikai vagy más elektromagneses eszkozok utján történo végzese

Elektronikus ugyintezes a közigazgatási hatósági ügyek elektronikus uton történo ellátasa, az eközben felmerülő tartalmi es formai kezelesi munkamozzanatok osszessege

Elektronikusan történo aláírás elektronikus alairas hozzarendelese, illetve logikailag valo hozzakapcsolasa az elektronikus adathoz

Fokozott biztonsagu elektronikus alairas elektronikus alairas, amely

a) alkalmas az alairo azonositasara,

b) egyedülalloan az aláíróhoz kötheto,

c) olyan eszkozokkel hoztak letre, amelyek kizarolag az alairo befolyasa alatt allnak, es

d) a dokumentum tartalmahoz olyan modon kapcsolodik, hogy minden - az alairas elhelyezesét követoen a dokumentumon tett - modositas érzékelheto

Idobélyegzo elektronikus dokumentumhoz vegervenyesen hozzarendelt vagy azzal logikailag osszekapcsolt olyan adat, amely igazolja, hogy az elektronikus dokumentum az idobélyegzo elhelyezésének idopontjaban változatlan formában létezett

Interaktiv szolgaltatasok az egyszeru tájékoztatason tulmeno olyan szolgáltatások, letöltheto urlapok, keresórendszerek, tematikus tajekoztatok, amelyek csak az ugyfel aktivitasat igenylik, a szolgaltatást nyujtó szerv által elókészített dokumentumok alapján

Internetes ugyfelszolgalat az elektronikus kozigazgatasi ugyfel-tajekoztatas es szolgaltatasok igénybevételét lehetóvé tevo, az ugyintezesi lehetosegekről tájékoztatast nyujto nyilvános internetes felület

Kormanyzati informatika az ügyfelek minél hatekonyabb kiszolgalását, az államigazgatási szervek korszerusitését, muködését és az államigazgatasi feladatok ellatasat tamogato információs és szolgáltató rendszerek létrehozásához és muködtetéséhez szükséges informaciotechnologiai és infokommunikációs szervezeti, eróforrás- es eszkozrendszer

Kriptografiai kulcs olyan kriptográfiai transzformációt vezérló egyedi jelsorozat, amelynek ismerete a kriptografiai transzformacio elvegzésehez, különösen az elektronikus aláírás eloállításához vagy ellenorzéséhez szukséges

Kozponti elektronikus szolgaltato rendszer egyuttesen magaba foglalja az elektronikus kormanyzati gerinchalozatot, a kormanyzati portalt, a kormanyzati ugyfel-tájekoztato központot, az ott megjelenó szolgáltatásokat és ügyintézési lehetoségeket, valamint azok fenntartóit és üzemeltetoit, továbbá biztositja az ügyfelek számára az elektronikus ügyfélkapu létesitesének lehetóségét

Minosített elektronikus aláírás olyan - fokozott biztonsagu - elektronikus alairas, amelyet az alairo biztonsagos alairas-letrehozo eszkozzel hozott létre, és amelynek hitelesítése céljából minositett tanusitványt bocsátottak ki

Minósített hitelesites-szolgaltato az e törvény szabályai szerint nyilvantartásba vett, minósitett tanusitvanyt a nyilvanossag szamara kibocsato hitelesites-szolgaltato

Minósített szolgáltató a minósitett hitelesítés-szolgaltato es az Eat 6 § (1) bekezdesenek *b)-d)* pontjaban meghatarozott szolgaltatasokat nyujtó olyan szolgáltato, amely a szolgáltatók nyilvántartásaban valamely szolgaltatas tekinteteben minósitett szolgáltatokent szerepel

Szolgaltato elektronikus alairassal kapcsolatos szolgaltatast nyujto termeszetes szemely, jogi szemely vagy jogi szemelyiseg nelkuli szervezet

Szolgaltatoi magankulcs olyan kriptografiai kulcs, amelyet a hitelesites-szolgáltató vagy az idobélyegzést nyujtó szolgáltató saját elektronikus alairasi szolgaltatasanak igazolasara, igy különösen a tanusitvany kibocsátására, a visszavonási nyilvántartásokra, az idóbélyegzésre, a naplozashoz, az archivalashoz hasznal

Szolgaltatoi nyilvanos kulcs olyan kriptografiai kulcs, amelyet a szolgaltatoi magankulcs hasznalataval letrehozott elektronikus alairas ellenorzésére hasznalnak

Tartos uzemzavar az az uzemzavar, amely legalabb ot napon at tarto

Ugyfelkapu az az eszkoz, amely biztositja, hogy az ugyfel egyedileg azonositott modon biztonsagosan lephessen kapcsolatba a kozponti rendszer utjan az elektronikus ugyintezest, illetve elektronikus szolgaltatast nyujto szervekkel

Viszontazonositas az elektronikus közigazgatási szolgáltató vagy szerv által a vélelmezett szemely teljes azonosságának ellenórzése az azonositojat, vagy az elektronikus alairas tanusitvanyat kibocsato szervezetnel a termeszetes azonositok alapjan

KIEGESZITES A BIROI FELULVIZSGALATHOZ

A közigazgatási bíráskodás rendszere[107]

1 1 A közigazgatasi bíráskodás Fóbb modelljei

A közigazgatási határozatok es egyes végzések (a tovabbiakban közigazgatasi határozatok) felülvizsgálatat a bíroságtól lehet kérni A közigazgatási perben – illetve nemperes eljárásban (a tovabbiakban együtt közigazgatási per) – a jogeros határozatot hozó közigazgatási szerv szükségszeru alperesként jelenik meg, **a jogvita tárgya** pedig, **a határozat törvényessége**
Az Alkotmány 50 § (2) bekezdésének felhatalmazása alapján a bíróság a végrehajtó hatalom törvényességét hivatott ellenórizni anélkül, hogy a hatalmi ágak szervezeti különállását érintené Az Alkotmany 57 § (5) bekezdese[108] szerint a Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdeket sérti A közigazgatás bírósági ellenorzésének rendszere a XIX században alakult ki [109] Az **angolszász** rendszerben a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatát a **rendes bíróságok** végzik, mig Franciaországban az Allamtanács egyig tagozata intézte a jogvitás ügyeket A **német** modellben elóször **önálló közigazgatási bíróságok** alakultak ki, es csak a késobbiekben jött létre Szövetségi szintu közigazgatási felsóbíróság A közigazgatási bíráskodás egyes modelljeit aszerint szokták megkulönböztetni, hogy **objektív** (hivatalbóli) **vagy szubjektív** (a panaszos kérelméhez igazodó) **felülvizsgálatot végez** E megkülönböztetés az utóbbi évtizedek európai konvergenciája miatt jelentóségét veszitette A legsulyosabb jogszabálysértések eseteben (pl hataskör hianya) az objektiv, ezen az esetkörön kivül a szubjektiv megközelités valt általánossá A közigazgatási bíráskodás europaizálódását jelzi az, hogy Európai Bíróság elozetes döntéshozatali ügyeinek tekintélyes része közigazgatási ügy, amelyeknek egységes megitelése közös érdek Ezt szolgálja az Európai Közigazgatási Legfelsobb Bíróságok Egyesülete altal muködtetett, **az európai közigazgatási jogot érintő eseti döntéseket tartalmazó website** (www raadvst-consetat be)[110]

1 2 A magyar közigazgatási bíráskodás sajátossagai [111]

Magyarországon a közigazgatási bíráskodas létrejöttének elso lépcsoje az egyfokon muködő Pénzügyi Bíróság 1883-a felállitása volt 1896-ban született megy a **Magyar Királyi Közigazgatási Bíróság**, amely 1949-es megszuntetéseig muködött Magas szinvonalu jogertelmezési tevekenységéról döntvénytárak sora tanuskodik 1949 és 1957 között néhány adó, illetményügyben, társadalombiztositási ügyben lehetett minisztériumi döntóbizottsághoz fordulni Az Ae tette szuk körben ismét lehetóvé a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatát
Az Alkotmánybíróság[112] 32/1990 (XII 22) AB számu határozataban 1991 március 31 hatállyal megsemmisitette az Ae 72 § (1) bekezdését es a 63/1981 (XII 5) MT számu rendeletet, továbbá megállapitotta, hogy mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet valosit meg a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgalatára vonatkozó törvenyi szabályozás elmulasztása Az Orszaggyulés a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának kiterjesztéserol szóló 1991 évi XXVI törvényben pótolta a mulasztását A törvény a hatósági ügyekben

---

107 A tanulmany a fontosabb birosagi allasfoglalasokat, illetóleg dönteseket a jelenleg hatalyos szövegukben idezi, mivel azok hivatalos felulvizsgalata – a Ket alapjan – meg nem történt meg A felulvizsgalat nyoman kisebb-nagyobb korrekciokra kell szamitani, odaig menően, hogy egyes allasfoglalasok okafogyotta valnak az uj jogi szabalyozas miatt

108 Az Alkotmany 57 § (5) bekezdeset illetően jelentós megallapitasokat tesz a 39/1997 (VII 1) AB szamu hatarozat az alabbiak szerint „A kozigazgatasi hatarozatok torvenyessege birosagi ellenőrzesenek szabalyozasanal alkotmanyos kovetelmeny, hogy a birosag a perbe vitt jogokat es kötelezettségeket az Alkotmany 57 § (1) bekezdeseben meghatarozott feltételeknek megfelelően erdemben elbiralhassa A kozigazgatasi dontesi jogkört meghatarozo szabalynak megfelelő szempontot vagy mercet kell tartalmaznia, amely alapjan a döntes jogszerűseget a birosag felulvizsgalhatja

Az Alkotmany 50 §-a szerint a birosag , a közigazgatasi hatarozatok torvenyesseget ellenorzi" Ezt a rendelkezest az 57 §-ra tekintettel ugy kell ertelmezni, hogy az eljarasnak ahhoz kell vezetnie hogy a birosag a perbe vitt jogokat es kötelessegeket az ott irt modon valoban „elbiralja az összes, az Alkotmanyban reszletezett követelmeny - a birosag törveny altal felallitott volta, fuggetlensege es partatlansága, az, hogy a targyalas igazsagosan (a nemzetközi egyezmenyek szohasznalataval fair, equitablement, in billiger Weise) es nyilvanosan folyjek - ezt a celt szolgalja csak e kovetelmenyek teljesitesevel lehet alkotmanyosan veglegesnek szamito, érdemi a jogot megallapito dontest hozni A közigazgatasi hatarozatok torvenyessegenek biroi ellenőrzese tehat alkotmanyosan nem korlatozodhat a formalis jogszerűseg vizsgálatara A kozigazgatasi perben a birosag nincs a kozigazgatasi hatarozatban megallapitott tenyallashoz kotve es a jogszerűseg szempontjabol felulbiralhatja a kozigazgatasi szerv merlegeleset is Az igy felfogott érdemi elbiralassal nem all ellentetben hogy a birosag a hatarozatot hozo hatósagot uj eljarasra utasitja Azok a jogszabalyok amelyek kizarják vagy korlatozzak azt, hogy a birosag a kozigazgatasi hatarozatot felulvizsgalva a fentiek szerint erdemben elbiralja a jogvitat, ellentetesek az Alkotmany 57 § (1) bekezdesevel Ebből az okbol nem csupan az a jogszabaly lehet alkotmanyellenes amely kifejezetten kizarja a jogkerdesen tulmenő biroi felulvizsgalatot, vagy annak a közigazgatasi merlegelessel szemben olyan keves teret hagy, hogy az ugy megfelelo alkotmanyos garanciak közötti erdemi elbiralasarol" nem beszelhetunk, hanem az olyan jogszabaly is, amely az igazgatasnak korlatlan merlegelesi jogot advan semmilyen jogszerűsegi mercet nem tartalmaz a biroi döntes szamara sem

109 A közigazgatasi biraskodas fejlődeseről lasd Dr Martonyi Janos A kozigazgatasi biraskodas legujabbkori fejlődese Magyar Kozigazgatastudomanyi Intezet, Bp 1932 , Dr Kilenyi Geza Az allamigazgatasi hatarozatok biroi felulvizsgalatanak formai Allam es Igazgatas, 1968 evi 3 es 4 szama, ifj Dr Trocsanyi Laszlo A közigazgatasi biraskodas Franciaorszagban Allam és Igazgatas 1988 evi 8 szama, Dr Utto György Ausztria közigazgatasanak birosagi ellenőrzese Magyar Közigazgatas, 1993 evi 9 szama, ifj Dr Trocsanyi Laszlo Milyen kozigazgatasi biraskodast? Budapest 1992

110 Az adatbazis a Belga Államtanacs honlapjanak jobb also sarkan talalhato ikonra kattintva erhető el, tartalma ketnyelvu (angol, francia)

111 A történeti munkak közul az alabbiakat emelem ki Dr Toth Kinga Visszapillantas a magyar Kozigazgatasi Birosag tortenetere Magyar Közigazgatas 1991 evi 6 szama, Dr Stipta Istvan A kozigazgatasi biraskodas előzmenyei Magyarorszagon JK, 1997/3 Dr Petrik Ferenc Szazeves a kozigazgatasi biraskodas JK, 1996/6 , Dr Patyi Andras Hataskor es eljaras a magyar közigazgatási biraskodas történeti modelljeben MK, 2001/11 , Közigazgatasi biraskodasunk modelljei Budapest, 2002

112 Az Alkotmanybirosag és a közigazgatasi biraskodas kapcsolatarol lasd Dr Kilenyi Geza Az Alkotmanybirosag es a közigazgatasi biraskodas JK, 1991/9 , Adam Antal A közigazgatas és a közigazgatasi biraskodas alkotmanyjogi osszefüggeseiről MK 1996/12

általanossá tette a bírósági utat és a bírósági felülvizsgálat feltételeként előírta, hogy **csak az ügy érdemében hozott határozat ellen** lehet bírósághoz fordulni, a fellebbezés lehetőségét tehát ki kell meríteni, a felülvizsgálatot csak jogszabálysértésre hivatkozva lehet kérni, a keresetlevelet 30 napon belül be kell nyújtani Az Ae 72 § (4) bekezdésének felsorolásában szük körben kizárt a felülvizsgálat körébol néhány ügytípust A Pp 339 § (2) bekezdésének módosításával jelentós ügy csoportok vonatkozásaban rendelkezett ügy, hogy azokban a bíróság a közigazgatási határozatokat meg is változtathatja
1999 január 1-tol a közigazgatási perek a megyei bíróság hatáskörébe tartoznak Egyuttal **fő szabályként** a bíróság **ítélete ellen fellebbezésnek sincs helye** kíveve azt az esetet, ha a közigazgatási pert olyan határozat bírósági felülvizsgálata iránt indították, amelyet olyan szerv hozott egyfoku eljárásban, amelynek illetékessége az egész országra kiterjed es e határozatot a bíróság a törvény alapján megváltoztathatja [113]

A magyar közigazgatási bíráskodás kiemelkedo jellegzetessége, hogy bár rendes bírósági szervezeti keretben – tehát a hatalmi ágak megosztása klasszikus elvének megfelelo elkülönultséggel – tevékenykedik, mégis hagyományosan széles körben rendelkezik azzal a jogosítvánnyal, hogy a törvényben meghatározott ügycsoportokban **a közigazgatási határozatot** törvénysértes esetén ne csak hatályon kívul helyezhesse, hanem **meg is változtathassa** Szólni kell **a közigazgatás hallgatása**[114] esetére szólo bírói jogkörrol, amelyet az Alkotmánybíróság 72/1995 (XII 15) AB számu határozatában megállapított mulasztásban megnyílvánuló alkotmányellenesség folytán az 1997 évi XIV törvény vezetett be E szerint, ha a közigazgatási szerv döntési kötelezettséget megsértí felettes szerv eljárásra utasítja 8 eredménytelen nap elteltét követoen az ügyet magához vonhatja vagy az elsofoku eljárásra más azonos hatásköru szervet jelöl ki Felettes szerv vagy annak intézkedése hiányában a megyei/fővárosi bíróság nemperes eljárásban **kötelezi a közigazgatási szervet az eljárás lefolytatására** (A Ket már a felügyeleti szervet jogosítja fel a határído meghatározására es a bíróság számára előírja, hogy 30 napon belül döntsön az eljárás lefolytatására kötelezésról)
A közigazgatás bírósági ellenorzése a törvényesség mércéjére helyezi a közigazgatás tevékenységet a jogállamiság elvének megfeleloen biztosítva annak jog ala rendeleset
Említésre érdemes egy a magyar közigazgatási bíráskodásról kifejtett autentikus vélemény, amely szerint „a bírói jogvita tartalmi értelemben is módosít az eredeti formális jogszabály-szerusegi törvényesség merev értelmezesén, a bíróság gyakorlata nemegyszer **a jogszeruség oldottabb felfogását tukrözi**, nemileg összefuggésben azzal, hogy a magánjogi alapu bíráskodás hajlamosabb a jog tartalmi értelmezesére " [115]

2 A bírói felülvizsgálat terjedelme, joghatóság, hatáskor [116]

A Magyar Állam bíróságai **kizárólagos joghatósággal** bírnak közigazgatási perek tárgyalására (a nemzetközi magánjogról szóló 1979 évi 13 törvényerejú rendelet 62/A §-a)
A közigazgatási perek első fokon általában **a fővárosi/megyei bíróság hatáskörébe tartoznak**, kivételt csak egyes munkajogi jellegu, illetve társadalombiztosítási perek képeznek, amelyekben **a munkaügyi bíróságok járnak el** [a Pp 22 § (2) bekezdése, 349 § (5) bekezdése] Ide tartoznak a munkaügyi ellenórzés, a munkavédelem kereteben hozott, a foglalkoztatás elosegítéséról és a munkanélkúliek ellátásáról szóló törvény alapján a megyei/fővárosi munkaügyi központ által hozott közigazgatási határozat, valamint a társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata A társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálatára az alábbi eltero rendelkezések vonatkoznak a) a határozat ellen a keresetet a társadalombiztosítási jogszabályokban meghatározott határidó alatt kell megindítani,
b) a keresetet az első fokú társadalombiztosítási szerv ellen kell megindítani akkor is, ha a felülvizsgálandó határozatot a másodfokon eljáró szerv hozta,
c) a betegségi és az anyasági ellátással kapcsolatos keresetet a munkáltató székhelye (telephelye) szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóság (kirendeltség) ellen kell megindítani akkor is, ha az első fokú határozatot nem ez a szerv hozta,
d) illetékes az a munkaügyi bíróság, amelynek területén a társadalombiztosítás helyi szervének székhelye van,
e) a bíróság a társadalombiztosítási határozatot megváltoztathatja

3 Eljárási szabályok

3 1 Fobb uj elemek

A bírósági felülvizsgálati eljárás jogintézményének fobb uj elemei a következok

- A törvény értelmében a keresetlevél benyújtása a közigazgatási határozat végrehajtására **nem jár automatikus halasztó hatállyal** A végrehajtás felfüggesztésehez ugyanis – az ügyfél kifejezetten erre irányuló, es a keresetlevélbe foglalt kérése alapján – szükséges a bíróság felfüggesztó határozata
- A Ket megteremti a közigazgatási ügyekben **a bírósági út** igénybevételének **teljességét** Ezért nem tartalmaz olyan esetköröket, amelyeknél nincs helye a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatának Ezen túlmenoen mellozi az Ae 72 § (4) bekezdésének a) pontjában szereplő további kivételekre szóló keretfelhatalmazást is

A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatára vonatkozó **részletes szabályokat nem a Ket, hanem a Pp tartalmazza** [117]
A Ket megalkotásának egyik célja a közigazgatási ügyek elbírálásának és végleges lezárásának lehetóség szerinti meggyorsítása volt Ezért **megváltoztatja a keresetlevél benyújtási helyére vonatkozó rendelkezést** A felülvizsgálat időtartamát mindenképpen megrövidíti, ha az

113 A szabályozás változásainak eljárásjogi rendszertani értékeléset lásd Dr Németh János A közigazgatási perek szabályozásának továbbfejlesztése, XXI Jogász Vándorgyűles Szeged 2004 okt 14-15 MJE 2004

114 Lásd Dr Darák Péter A közigazgatás hallgatása elleni bírói védelem MK 1994 6-7

115 Dr Kozma György-Dr Petrik Ferenc Közigazgatási perek a gyakorlatban Deák Ferenc Továbbképző Jogakadémia 1994 , A közigazgatási bíráskodás aktuális kérdéseiről lásd meg Dr Petrik Ferenc A közigazgatási bíráskodás MK, 1991/4 , A közigazgatási bíráskodás aktuális kérdései BL 1993/2 , Közigazgatási bíráskodás, a végrehajtó hatalom leíkúsmerete JK, 2001/15 , Dr Lomnici Zoltán A közigazgatási bíráskodás megújulása Közigazgatási és tarsadalom, 1998 , Az ítélőtáblák elhalasztása és a közigazgatási bíráskodás jövője XIV Jogász vándorgyűles 1994 , A bírói jogorvoslat lehetőségei a közigazgatási eljárások tekintetében MK, 2000/4

116 A Pp XX fejezetének szabályait részletesen tárgyalja a Dr Gáspárdy Dr Wopera-Dr Kormos-Dr Cserba-Dr Nagy-Dr Harsági Polgári Perjog Különös Rész KJK, 2004 , Dr Kengyel Miklós Magyar Polgári Eljárásjog Osiris 2004

117 A Ket bírósági felülvizsgálatra vonatkozó szabályaihoz kapcsolódó jogeseteket részletesen lásd Dr Szabó-Dr Gyergyák-Dr Darák A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályai – kommentár a jogalkalmazóknak az uj törvényhez Unió 2005

ügyfél az elsófokon eljart szervhez nyujtja be a keresetlevelet, amely igy – a kozigazgatasi szolgalati ut megtartasaval – a megtamadott határozatot hozo szerv nyilatkozataval egyutt gyorsan eljut a birosaghoz

A torveny **a kozigazgatasi határozat esetében altalanossa**, mig **a kozigazgatasi vegzes esetében csak akkor teszi lehetővé az önálló jogorvoslatot, ha azt torvény megengedi** A Pp 324 § 2) bekezdese szerint kozigazgatasi határozat a) a kozigazgatasi hatósági eljaras es szolgaltatas általános szabalyairól szoló törvényben meghatározott közigazgatási hatósag vagy vezetője által hatósági ügyben hozott határozat, b) a helyi önkormanyzat torvenyben meghatarozott határozata, c) mas szervnek, szervezetnek vagy szemelynek az a határozata, amely nem tartozik az a) pont hatalya ala, de felulvizsgalatara vonatkozoan kulon torveny e fejezet alkalmazasat rendeli Törvenyben meghatározott vegzes a Ket 98 § (2)-(4) bekezdeseben meghatarozott vegzes, tovabba egyes külon torvenyben meghatarozott vegzesek, amelyek bíroság előtt megtámadhatók A Ket 98 § (2)-(4) bekezdeseben meghatarozott **vegzesek bírósági felulvizsgálata csak 2006 január 1-en lép hatalyba**

A Ket koncepciójának elfogadásakor a Kormány előírta, hogy az igazsagugyminiszter – az OIT bevonasaval – készitse elo a közigazgatási biraskodas megujitott szabalyozasat ugy, hogy az a Ket-tel egy idoben lepjen hatályba A Kormány által az eljárasi törveny tekintetében elrendelt revizios munkak eredmenyekent elkeszult **a Pp XX fejezetenek modosítására irányuló előterjesztés**, amely **T/14604 szamon sürgősségi tárgyalás formájában került az Országgyulés elé** A tananyag a torvenyjavaslat jelenlegi szoveget hasznalja fel [118]

3 2 A birosagi felulvizsgalat feltételei

A felulvizsgalat feltetelei az alabbiak

1 A felulvizsgalható kozigazgatasi határozat, vagy torvenyben meghatarozott vegzes,
2 Az eljaras inditasara jogosult szemely,
3 A 30 napos perindítási határido betartasa,
4 Jogszabalysertesre hivatkozas,
5 Fellebbezes kimeritese

3 2 1 A felulvizsgalhato kozigazgatasi határozat, vagy torvenyben meghatarozott vegzes

A Ket 71 § (1) bekezdesenek ertelmeben a hatosag az ugy erdemeben határozatot hoz Erdeminek azt a dontest kell tekinteni, amely az ugy tárgyát képező jogviszonyt elbírálja Az előirezett jogi hatast tekintve az erdemi határozat jogot keletkeztet, valtoztat vagy szuntet meg, jogot vagy kotelezettseget allapit meg, illetve jogkovetkezmenyt alkalmaz A 3/1998 szamu Kozigazgatasi Jogegysegi Dontes ertelmeben erdemi az a határozat is, amely hatáskor hianyara hivatkozással megakadályozza az ügyfelet jogai érvényesítésében, illetóleg valamely kötelezettseg alóli mentesüléstól zárja el Kimondja, hogy a közigazgatási szervnek a közigazgatasi jogviszony hianyara alapitott, **hataskor hianyat megallapító határozata** – ha birosag altal felulvizsgalhato – **az ugy erdemeben hozott dontes**, ugyanis erdemi elutasitast jelent, ha a hatósagi anyagi jogi szempontbol a kozigazgatasi jogviszony fennallasa targyaban hoz hataskorenek hianyat megallapito határozatot

Nem érdemi és nem felulvizsgálható az a másodfoku döntés, amely az elsofoku határozatot megsemmisíti és az elsofoku földhivatalt uj eljarasra kotelezi (KGD 233/1991)

Reszben erdemi es reszben vizsgalhato felul az a határozat, amely meghatarozott reszeben a jogviszonyt veglegesen elbiralja, mas reszeben az elsofoku határozat megsemmisitése mellett uj eljárást rendel el Annak eldöntéséhez, hogy egy közigazgatási határozat érdemi-e vagy sem, annak tartalmat szukseges megvizsgalni

A biroi gyakorlat szerint nem erdemi dontes a kozigazgatasi eljarast az Ae 37 § (1) bekezdese alapján felfüggesztó határozat (BH 1996/617), a fellebbezést elkésettség miatt elutasító határozat (KGD 1997/85), az érdemi döntést megelozo szakhatósági állásfoglalás (Kpkf I 27 212/1997), a közigazgatasi határozat visszavonasara iranyulo kerelmet elutasito határozat (KGD 1994/181)

A határozat erdemi jelleget annak tartalmi vizsgalata alapjan, nem formai elnevezeset figyelembe véve kell megallapitani Igy lehet birosag altal felulvizsgalhato erdemi határozat az atiratnak nevezett irat, vagy a tajekoztato level is (KGD 1995/23)

Az ugyfeli jogallast megtagado kozigazgatasi határozat is birosag altal felulvizsgalhato erdemi határozat (BH 2004/488)

Ha a hataskorenek hianyat megallapito kozigazgatasi szerv az ugyet az arra hataskorrel rendelkező közigazgatási szervhez teszi át, az áttételt elrendeló határozat nem érdemi határozat, igy bírósági felülvizsgalata iskizárt (KGD 2003/118)

Nem hatosagi határozat az iskola megszuntetes targyaban hozott onkormanyzati döntes, birosagi felulvizsgalatat a kozigazgatasi hivatal vezetoje kezdeményezheti (KGD 2003/4/92)

Torvényben meghatározott vegzes[119] a Ket 98 § (2)-(4) bekezdeseben meghatarozott vegzes, tovabba egyes kulon torvenyben meghatarozott végzések, amelyek bíróság elott megtamadhatok A Ket 98 § (2)-(4) bekezdesében meghatarozott vegzesek az alabbiak

- eljárást felfüggesztó,
- eljárást megszüntető,
- kerelmet erdemi vizsgálat nelkul elutasito,
- eljarasi birsagot kiszabo,
- eljarasi költseg viseléséról döntó végzés,
- eljáras egyéb resztvevojére vonatkozó végzesbeli rendelkezes,
- kulon torveny altal meghatarozott vegzes

A birosagi felülvizsgalati kerelemról a bíróság nem peres eljarasban hataroz Jogszabalysertes eseten a hatalyon kivul helyezes mellett annak **megvaltoztatasara is jogosult**

A Ket 98 § (2)- (4)bekezdeseben meghatarozott vegzesek birosagi felulvizsgalata csak a 2006 januar 1-en lep hatalyba, a kivételes felulvizsgalat modjarol azonban képet alkothatunk nehany más torveny hasonlo – már hatályos – rendelkezésébol Igy a közbeszerzésekrol szóló 2003 évi CXXXIX törveny 345 §-a szerint a Közbeszerzési Döntóbizottságnak az eljárás során hozott határozata ellen külön jogorvoslatnak csak akkor van helye, ha azt e törveny megengedi E § szabalyai szerint van helye jogorvoslatnak a Közbeszerzési Döntobizottság eljárásának felfüggesztését elrendeló határozat ellen is

A jogorvoslati kérelmet a határozat kézbesitésétól számított nyolc napon belul kell benyujtani a Közbeszerzesi Döntobizottsaghoz A Kozbeszerzesi Döntóbizottság a kérelmet - az ugy irataival egyutt - beerkezését követoen haladéktalanul továbbitja a bíróságnak

---

118 A kodifikacios elómunkalatok atfogobb valtoztatasokat sejtettek, pl regionalis szakmai kollegiumok felallitását, a muntaper intezményének bevezeteset, stb lasd Dr Darak Peter A közigazgatasi határozatok birosagi felulvizsgalatanak uj szabalyozasa XIX Jogasz Vandorgyüles Sopron, 2003 majus 15-16 MJE 2003

119 A birosag előtt megtamadhato vegzesek tekinteteben a Ket nem egyertelmű A szabalyozas modositasara elkeszult a javaslat

A Közbeszerzési Döntobizottságnak az eljárás során hozott határozata ellen külön jogorvoslati kérelmet a Fővárosi Bírósag nemperes eljárasban, soron kivul biralja el A birósag a Kozbeszerzési Döntobizottság határozatát megváltoztathatja A vegzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye A birosag eljárására a Pp XX fejezetét kell megfeleloen alkalmazni, amennyiben e törvénybol, illetoleg a nemperes eljárás jellegébol más nem következik
A közbeszerzési Döntobizottságnak a jogorvoslati eljáras során hozott határozata ellen tehát csak akkor van helye jogorvoslatnak, amennyiben azt a torveny külon megengedi, de ebben az esetben is a törvény kulön rendelkezese szukseges ahhoz, hogy a jogorvoslat a hatarozat végrehajtásara halasztó hatályu legyen A jogorvoslatot a Fovárosi Bírósag birálja el, nemperes eljárásban A végzés ellen fellebbezésnek és felulvizsgalatnak nincs helye E § szabalyai szerint van jogorvoslatnak helye a rendbirsagot kiszabo hatarozat a jogorvoslati kerelmet a Kbt 325 § (3) bekezdese alapjan elutasito hatarozat valamint a jogorvoslati eljaras felfüggesztését elrendeló határozat ellen
Hasonlo szabalyt tartalmaz a tisztessegtelen piaci magatartas es versenykorlatozas tilalmarol szolo 1996 evi LVII torveny 82 §-a Eszerint a vizsgalonak, illetve az eljaró versenytanacsnak az eljaras soran hozott hatarozata ellen az e törvenyben meghatarozott esetekben kulon jogorvoslatnak van helye, melynek a hatarozatban foglaltak foganatositasara, az eljaras folytatasara - e törvény eltéro rendelkezése hianyában - halaszto hatalya nincs A jogorvoslati kerelmet az ugyfel, illetve akire nezve a hatarozat rendelkezést tartalmaz, a határozat közlésétol számitott nyolc napon belül terjesztheti elo A vizsgáló határozata ellen eloterjesztett jogorvoslati kerelmet az eljaro versenytanacs targyalason kivul biralja el Az eljaró versenytanacs hatarozata ellen – a torvenyben meghatarozott kivetellel - tovabbi jogorvoslatnak helye nincs Az eljaro versenytanacsnak az eljaras soran hozott hatarozata ellen kulon jogorvoslati kerelmet a Fővárosi Bíróság nemperes eljárásban, soron kivul biralja el A birosag az eljaro versenytanacs hatarozatat megvaltoztathatja A vegzes ellen fellebbezesnek es felulvizsgalatnak nincs helye A fentieknek megfeleloen az eljárás során hozott határozatok ellen csak akkor van jogorvoslat, ha a törvény azt külön megengedi, de ebben az esetben is a torveny kulon rendelkezese szukseges ahhoz, hogy a jogorvoslat a hatarozat vegrehajtasara halasztó hatalyu legyen A vizsgalo hatarozata ellen jogorvoslatot az eljaro versenytanacs, mig ez utobbi (elsofoku) határozata ellen jogorvoslatot a Fovarosi Birosag biralja el, nemperes eljarasban A vegzes ellen fellebbezesnek es felulvizsgalatnak helye nincs

3 2 2 Az eljaras inditasara jogosult szemely

Birosagi jogorvoslati kerelmet az nyujthat be, a) aki a felulvizsgalando kozigazgatasi hatarozat alapjaul szolgalo eljarasban **ugyfél volt vagy az ugyfel jogallasa illette meg**, b) akinek **jogat vagy jogos érdeket a kozigazgatasi hatarozat kozvetlenul érinti**, c) aki nemzetkozi szerzodés alapján **kornyezeti információt ker** a közigazgatási szervtól, es e kérelmet a kozigazgatasi szerv figyelmen kivul hagyta, helytelen modon elutasitotta, vagy nem adott kielegitó választ, továbbá d) közérdeku jogorvoslatot terjeszthet elo **az ugyesz**, ha az ovas folytan hozott hatarozat tovabbra is jogszabalyserto
Nemzetkozi kotelezettsegunknek teszunk eleget azzal, hogy az Aarhusi Egyezmeny kihirdeteséról szóló 2001 évi LXXXI törvény eloirásainak megfeleloen biztositunk perindítási lehetoséget a környezeti információt kéró személy részére
Az ugyesz perindítasi jogosultsagaval kapcsolatosan az lehet kérdeses, hogy a közérdekuség mennyiben vizsgalando, van-e lehetoség az ugyész aktiv perbeli legitimaciojanak hianyanak megallapitasara, es ezen a cimen a kereset elutasitasara

A BH 2001/201 szamu jogesete szerint **a telekalakitasi es epitesi tilalom jogosultja kereshetőségi joggal nem bír a tulajdonjog bejegyzese tárgyaban hozott ingatlan-nyilvántartasi határozat eseten** A Legfelsobb Bíróság kifejtette, hogy a tulajdonjog bejegyzese a felperesnek – mint telekalakitasi es epitesi tilalom jogosultjanak – jogait nem erinti, a foldhivatali határozat kovetkezteben jogai hatranyosan nem valtoznak meg, a tulajdonos személyében bekövetkezo változas a telekalakitási és építési tilalom tartalmára nem hat ki, ezért a felperes perlesi jogosultsággal nem rendelkezik, mivel **az ugy jogat, torvenyes erdekét kozvetlenul nem erinti**

Építésügyi hatósági eljárásban a tervezo is lehet ugyfel, igy perindítasra jogosult, azonban **kereshetőségi jogának vizsgálata nem mellozheto** (KGD 2004/7/136)
A Legfelsobb Bíróság kifejtette, hogy az Ae 3 §-anak (4) bekezdese ertelmeben ugyfel az a maganszemely, jogi szemely vagy jogi szemelyiséggel nem rendelkezo szervezet, amelynek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti Az üggyel érintett jogi érdekvédelmét megalapozza az Alkotmany 57 §-anak (5) bekezdese, amely szerint a Magyar Koztarsasag a torvenyekben meghatarozottak szerint mindenki jogorvoslattal elhet az olyan biroi, allamigazgatasi, vagy mas hatosagi dontes ellen, amely jogat vagy jogos erdeket serti
Az epitésügyi hatósag engedelyezési eljárásában ügyfélként résztvevo epitteton kivül ügyféli jogállást szerezhet azonban az épittető megbizasából muködó tervező is jogsérelme, vagy egyéb **érintettsege okan** addig a hatarig, ameddig az epitési hatosagi eljarasban erintett A hatósági eljárást meghatározó jogviszony alanyai kétségtelenül az épittető és az építésugyi hatóság, az e jogviszonyból származó épitesi jogosultság és a kötelezettségek alapvetoen tehát nem a tervezore vonatkoznak, azonban a hatóság döntése erintheti a tervező jogos érdekét, illetoleg kötelezettséget is allapithat meg a tervezéssel összefüggésben részére Az épittető ügyfélre vonatkozó közigazgatási döntés tehát kihathat az eljárásban szerepló tervezore is, es e tekintetben számára a döntés ügyfeli jogallast biztosit **Az a tény, hogy az épittető és a tervezo között polgári jogi jogviszony áll fenn, nem zárja ki, hogy a közigazgatási határozat** a tervezo **jogat, jogos erdeket is erintse**, és ezáltal megnyiljon a tervezo számára is az ügyfeli jogallasból eredo jogorvoslati jog
Az elsofoku bíróságnak a felperes keresetet kapcsán érdemben kell határoznia arról, hogy a felperes a keresetlevélben megjelölt jogszabálysertes vonatkozasaban rendelkezik-e kereshetőségi joggal, vagyis az általa felulvizsgálni kert epitesi ugy jogat, vagy jogos erdeket erinti-e Ennek elbirálása nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi kérdes, amelyrol az elsofoku bíróságnak itelettel kell határoznia

A kereshetosegi jog terjedelmének vizsgálata építési ügyben (KGD 2004/7/142)
A Legfelsobb Bíróság ebben az ügyben arra mutatott rá, hogy az elsofoku bíróság tévedett annak megitéleseben, hogy a felperesek kereshetőségi joga mire terjed ki, továbbá tevesen itélte meg a keresetvaltoztatás jogát is A felperesek, mint szomszédok az építésugyi hatosagi eljarasban kétsegkivul ugyfelek voltak A Pp 327 §-anak (1) bekezdese az Ae 3 § (4) bekezdes ugyfel fogalmahoz kepest tagabban es eltéroen szabályozza a közigazgatasi per inditására jogosult szemelyek, szervezetek körét A per indítására jogosult az, akinek jogát vagy torvenyes érdeket az eljárás alapjaul szolgáló ügy érinti A kereshetőségi jog a perindítási jogosultsaghoz kapcsolodoan abban a korben engedi meg a perindítasra jogosult fel kereseti kerelmenek erdemi vizsgalatat, amely korben a fel jogos vagy torvenyes erdeke fennall Az epitesugyról szóló 1964 évi III törvény (Etv) 31 § (1) bekezdes a) pontja alapján az épitmény elhelyezese soran biztositani kell az epitmeny es a szomszedos ingatlanok es epitmenyek rendeltetesszeru és biztonsagos hasznalhatosagat A perben alkalmazando korabban hatalyban volt az Etv 29 § (1)-(3) bekezdesei is hasonlo kovetelmenyt tamasztanak az epitesugyi hatosaggal szemben az engedelyek kiadasakor A fel tehát a sajat ingatlana rendeltetésszeru és biztonsagos használhatóságaval összefüggo építésügyi eloirások betartását megkövetelheti, az epitesügyi elóirásokat be nem tartó határozati rendelkezéseket es azok alapját képezó építési terveket kifogas targyava teheti
A felperesek **torvenyes erdeke nem vitathato** el a veluk szomszedos telken tervezett epitkezes tekinteteben **abban** a korben sem, **hogy a beépíteni kívánt ingatlan a tervek szerint ténylegesen beépitheto-e** Tévedett, ebbol kovetkezóen az elsőfoku bíróság, amikor a felpereseknek a beepiteni szant ingatlan építési telek jellegét vitato kereseti kérelmét érdemben nem bírálta el, mert e körben a kereshetőségi jog hianyat allapitotta meg A telekmegosztassal letrejott ingatlan tekinteteben az epitesugyi hatosag koteles vizsgalni, hogy az adott ingatlan meretei, teleknagysága folytán az építésugyi eloirásoknak megfeleloen beépitheto-e Az elsófoku birosag téves allaspontja folytan nem kerult

vizsgalatra, hogy a 9722/2 hrsz-u ingatlan beepitesre alkalmas-e, a 04K épitési övezetre vonatkozó épitésügyi eloirasok beatarasra kerultek-e

Az elsofoku bíróság tévesen foglalt állást a felpereseknek a keresetet kiterjesztéssel utobb eloterjesztett kereseti kérelmei tekintetében is és tevesen allapitotta meg az Ae 72 § (1) bekezdésére és a Legfelsóbb Bírósag KK 31 és 34 szamu allasfoglalasaira hivatkozassal e keresetl kerelmek elbiralhatosaganak hianyat

Az Ae 72 §-ának (1) bekezdese szerint az ügyfel, illetoleg a torvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél keresettel kérheti a bíróságtól a kozigazgatasi hatarozat felulvizsgalatat

A Legfelsobb Bíróság a KK 34 számu állásfoglalása értelmében a bíróság a keresetlevélben megjelölt jogszabálysértest nem allapitja meg, mas – a megjelölttól eltéró – jogszabalysertésre nem alapithatja a dontéset Ez az allasfoglalas a keresethez kotöttseg Pp 215 §-ában foglalt szabályát értelmezi A Pp 146 § (1) bekezdese a Pp XX fejezetének alkalmazása során is érvenyesülo szabály is lehetové teszi, hogy a felperes(ek) a keresetet az elsofoku itélet meghozatalát megelozó targyalás berekeszteseig barmikor megvaltoztathassa(k) [120] Az allasfoglalas helyes értelmezésével (erre vonatkozó álláspontjat a Legfelsobb Bírósag a Kozigazgatasi-Gazdasagi Dontvenytar 2002 evi 2 szamaban kozzetette) a felperes a keresetet az eljaras soran megvaltoztathatja, kiterjeszthetl, azzal a megkotessel, hogy a Pp 330 § (1) bekezdeseben meghatározott határidon belül eloterjesztett keresetben meghatározott iranyu felülvizsgalathoz kapcsolodoan, a meghatarozott iranyu jogserteshez kapcsolódo ujabb jogsertes, kifogas terjesztheto megalapozottan elo

A perbeli esetben a felperesek az épitkezés ellen tiltakoztak, beépithetoséget érintó ujabb kifogasokkal **A kereset kiterjesztés során eloterjesztett keresetl kérelmek vonatkozasaban – minden egyes jogszabálysértesre hivatkozasnal kulon-kulön – vizsgalnia kell** az elsofoku bírosagnak **a felperesek kereshetóségi jogát** Annak vizsgalata, hogy a perindítasra jogosult fél kereshetóségi joga mire terjed ki, a vonatkozó anyagi és eljárási szabályok határozzák meg A Legfelsobb Birosag KK 34 szamu állasfoglalasa ertelmeben a kereset elutasitasara abban a körben kerülhet sor, amely körben felperesek törvényes érdekeltségenek hiánya a fentiek figyelembevételével egyertelmuen megállapitható A felperesek igenyervényesitesi jogosultságának köre (kereshetóségi joga) tekintetében az elsófoku bíróságnak a jogos, illetve törvényes erdek vizsgalataval allast kell foglalnia es az erdemben vizsgalhato keresetl kerelmek targyaban itelettel kell hatarozni a

3 2 3 Perindítási határidó

A perindítási határidó a hatarozat közlésetol számított 30 nap A határidó számításáról a Legfelsobb Bíróság Közigazgatási Kollégiuma[121] kifejtette

1 A kozigazgatasi perekben alkalmazando Pp 330 § (1) bekezdese a **keresetindításra 30 napos határidőt** allapit meg A (4) bekezdese alapján a határidó elmulasztása esetén **a mulasztás** kövétkezmenyei **igazolassal orvosolhatók** a Pp 106-110 §-aiban foglaltak szerint, Ebben az esetkörben a határido számitasara a Pp 105 § (4) bekezdését nem lehet alkalmazni, tehat **a mulasztás a határidó utolsó napjanak elteltével megallapithato**

Az Ae 3 § (6) bekezdeseben felsorolt allamigazgatasi eljarasok eseteben az Ae akkor alkalmazando, ha az eljarasra vonatkozo kulon jogszabaly eltéróen nem rendelkezik Ezekben az ugyekben tehat az Ae 72 §-anak alkalmazasara akkor kerulhet sor, ha az Ae 3 § (6) bekezdeseben irt kulon torveny a hatarozat birosagi felulvizsgalatarol egyaltalan nem rendelkezik Ha az Ae 3 § (6) bekezdeseben irt kulon torveny az Ae 72 § (1) bekezdeseben foglalt, illetoleg a Pp emlitett rendelkezésétol eltéró perindítási határidót állapit meg, ez még nem zárja ki a Pp XX fejezetének alkalmazását. Annak eldönteséhez, hogy a Pp XX fejezetének alkalmazása szempontjából, mely határozat tekintendó kozigazgatasi hatarozatnak, a Pp 324 § (2) bekezdése kelló eligazitást nyujt

Ezekben az ugyekben a keresetlevel kesedelmes benyujtasa eseten – ha a fel igazolással nem él, illetoleg az alaptalan – a keresetlevelet idezes kibocsatasa nelkul hivatalbol el kell utasitani [Pp 130 § (1) bek h) pont], ennek elmaradása esetén a pert meg kell szuntetni [Pp 157 § a) pont]

A kozigazgatasi hatarozat birosagi felulvizsgalatarol szolo Ae 72 § (1) bekezdese is – a Pp 330 § (1) bekezdésében foglaltakkal egyezóen – akkent rendelkezik, hogy a keresetet a hatarozat közlésétól számított 30 napon belül lehet benyujtani Erre figyelemmel kérdésként merult fel, hogy alkalmazhatok-e a hatarido számitasara az Ae rendelkezései Az Ae 39 § (3) bekezdese szerint a postán küldött beadvány eloterjesztésének ideje a postára adás napja Ez eltér a Pp 103 § (5) bekezdés rendelkezésétol, mely szerint **a bíróság előtt teljesítendó cselekményre megállapitott határido már a hivatali idó végével lejár** Tekintettel arra, hogy a keresetlevel benyujtása bíróság elott teljesitendo cselekmeny, **a határido számítására nem az Ae , hanem a Pp rendelkezései alkalmazandók**. Ez a hatarido-szamitas iranyado **akkor is, ha a fél a keresetlevelet az első foku határozatot hozó szervnél nyujtotta be**

Abban az esetben, ha a keresetindítasi határido letelte elott postara adja a felperes a keresetlevelet, de azt a posta a határidó letelte után továbbitja a birosagra vagy az elso foku közigazgatási szervhez, és a perindítási határidó elmulasztása miatt a bíróság a keresetlevelet a Pp 130 § (1) bekezdes h) pontja szerint idezes kibocsatasa nelkul elutasitja, a Pp 107 § (1) bekezdes alapjan a keresetlevelet elutasito vegzes kezhezvetelétol szamitott 15 napon belül igazolasi kerelem terjeszthetó elo a keresetlevelet elkésettseg miatt elutasito végzés kézhezvételétol számított 15 napon belul arra hivatkozással lehet benyujtani, hogy a posta elore nem lathato módon késedelmes továbbította a bírósághoz a keresetlevelet, es csak a vegzes kézhezvetelekor jutott a felperes tudomasara a keresetlevel 30 napon tuli beerkezese a birosaghoz

A postai szolgaltatonak felróható kesedelmet a postarol szolo 2003 evi XI torveny es a postai szolgaltatasok ellatasrol szolo 254/2001 (XII 18) Korm rendelet rendelkezeseire figyelemmel lehet a mulasztas igazolasa köreben figyelembe venni

2 **A Pp XX fejezetének hatálya alá nem tartozó eljárások tekintetében, ha a külon jogszabály a kereset eloterjesztésére határidot állapit meg,** azonban **nem rendelkezik arról, hogy a határido elmulasztása jogvesztéssel jár, és nem is ad lehetőséget igazolásra, a határidő elmulasztása esetén az elévülés szabályait kell alkalmazni** A jogegysegi hatarozat[122] szerint az elévulés hivatalbol nem, csak az alperes elévülési kifogása esetén veheto figyelembe A hatarido számítására a Ptk 326-328 §-okban irt szabalyokat kell alkalmazni Ezekben az ügyekben csak az ügy erdemében hozott döntésben lehet a határidó elmulasztásának kovetkezmenyeit megallapitani

Ebbe a korbe tartoznak azok az – altalaban kozigazgatasi birok altal elbiralt – ugyek, amelyeket a kulón torveny rendelkezese alapjan, vagy jellegüknél fogva nem tartoznak az Ae , illetve a Pp XX fejezetének hatálya alá, de a határozat bírósági felülvizsgálatára a törvény lehetoseget ad (pl tarsadalmi szervezet határozatanak birosag elotti megtámadása az egyesülési jogról szóló 1989 évi II tv 10 §(1) bekezdése alapjan)

Ez iranyado azoknak a koztestuleti hatarozatoknak a birosagi felulvizsgalatara is, amelyekre az azokat szabalyozo torveny nem a Pp XX fejezetenek rendelkezeseit, hanem a Pp altalanos szabalyait rendeli alkalmazni [a gazdasagi kamararól szolo 1999 evi CXXI törveny 36 § (5) bekezdése, a tervezó- és szakértó mérnökök, valamint épiteszek szakmai kamaráiról szóló 1996 évi LVIII törvény 40 § (6) bek]

A keresetlevelet, illetve kerelmet **az elsofoku közigazgatási szervnél kell benyujtani**

120 A Pp 335/A § (1) bekezdese az első targyalas befejezeseig teszi lehetóve a keresetvaltoztatast

121 A Legfelsőbb Birosag Közigazgatasi Kollegiumának elvi velemenye KGD 2004/7

122 A Legfelsőbb Birosag 4/2003 szamu Polgari Jogegységi Hatarozata a birosagi eljarast megindito keresetlevel vagy kerelem kesedelmes benyujtasarol MK 2003/151

Ha az ügyfél a perindítást elmulasztotta, a Pp szabályai szerint terjeszthet elo igazolási kérelmet A Pp 107 § (1) bekezdese szerint az igazolasi kerelem benyujtasara 15 nap all rendelkezésre, az objektiv határidó 3 hónap

3 2 4 Jogszabalysertes

A KK 31 szamu allasfoglalas fejti ki, hogy a fel kereseteben **anyagi és eljárasi jogszabalysertesre** is hivatkozhat, valamint arra is, hogy a határozat meghozatalakor az alkalmazott jogszabalyt **tevesen értelmeztek** Hangsulyozza, hogy eljarasi jogszabalysertes miatt csak akkor van helye hatalyon kivul helyezesnek, ha **az eljárási szabálysértés jelentos és a döntés érdemere is kihat,** tovabba **a bírosagi eljarásban nem orvosolható**
A kereseti kérelemben a megsértett pontos jogszabalyi rendelkezés is megjelölhető, de a felülvizsgálatnak ez nem feltetele Kérheto kizárólag **a határozat indokolási reszenek felulvizsgalata is** A jogszabalysertes vizsgalata koreben ket alapvető jogalkalmazási kerdés merult fel Az első jogszabalysértés cimén van-e helye merlegelessel hozott kozigazgatasi hatarozat felulvizsgalatanak, illetve hogy az utolagos körulmenyvaltozasok eredmenyezhetik-e a hatarozat jogszabalyserteset
A birosagi gyakorlat egyseges abban, hogy a **mérlegelesi jogkorben hozott határozat is lehet jogszabálysértő** Ha a jogszabaly a merlegelesi szempontokat tartalmazza, a kozigazgatasi határozat akkor jogszeru, ha a hatóság a tényallást kellően feltarta, a vonatkozó eljárasi szabalyokat betartotta, számot adott a merlegelés szempontjairól es határozatanak indokolásából a mérlegelés jogszerusége megnyugtatóan megallapithato
Nehezebb megitelésu az olyan ügy, ahol a mérlegelés szempontjait a jogszabály nem adja meg, igy a jogszabály alapjan a döntés jogszerusege megfeleloen nem ellenórizhető Ebben az esetbena hatarozatnak kell részleteznie azokat a körülményeket, amelyekre a dönteset alapozta
A birosag tobb esetben hatalyon kivul helyezte a merlegelesi jogkorben hozott hatarozatot, ha a hatarozat indokolasa nem terjedt ki a tenyallas teljes feltarasara, nem szolgaltatott bizonyitékot a merlegelési lehetőség jogszeru alkalmazására vonatkozóan, és nem alapozta meg, hogy a merlegeles eredmenyekent hozott dontes a jogszabaly celjanak megfelel
Meg kell különboztetni a **meltanyossági jogkorben hozott határozatot,** amelynel a felulvizsgálat lehetosége szukebb köru, bár a méltanyossagi korulmenyek teves ertekelese, az ugyfél jogainak csorbitasa eredményezhet olyan jogszabálysertó meltanyossagi hatarozatot, amelynek hatalyon kivul helyezese lehet indokolt
Az utolagos korulmenyvaltozas az ügy jogi megitélését fo szabály szerint nem érinti Ez a szabaly vonatkozik a közigazgatási határozat alapjaul szolgalo tenyekre, es altalaban a jogszabalyvaltozasra is Kivetelesen azonban – amennyiben az uj jogszabaly alkalmazasat a folyamatban levó ügyekre is eloirja vagy **folyamatos jogvizsony eseten** – a birosagi felulvizsgalat soran **a kozigazgatasi hatarozat meghozatala utan bekovetkezett jogszabalyvaltozast is figyelembe kell venni**

3 2 5 A fellebbezes kimeritése

A birosagi felulvizsgalatra csak akkor kerulhet sor, ha a kozigazgatasi eljarasban valamelyik ugyfel **fellebbezesi jogát kimeritette,** vagy a fellebbezes kizart
A Legfelsobb Bíróság KK 32 számu állasfoglalása kimondja, hogy a közigazgatási határozat bíróság elötti megtámadásának törvenyi elofeltetele a fellebbezesi jog kimeritese, ha az nem tortenik meg, a keresetlevelet a Pp 130 § (1) bekezdes c) pontja alapjan idezés kibocsatasa nelkül el kell utasitani Természetesen leteznek olyan eljárási helyzetek, amikor az ügyféltol nem várható el, hogy fellebbezést nyujtson be, ilyen az az eset, amikor a számára kedvezo elsofoku közigazgatási hatarozatot az ellenérdeku fél fellebbezi meg, es a másodfoku kozigazgatasi szerv masodfokon hoz az ugyfelre hatranyos – az elsofoku határozatot megváltoztato – dontest
A biroi gyakorlat szerint az ügyfél nem meriti ki a jogorvoslati lehetoséget, ha fellebbezését elkésettség miatt utasitják el, vagy az elkesett fellebbezéshez benyujtott igazolasi kerelmet a masodfoku kozigazgatasi szerv elutasitja

3 3 Az elsofoku eljárás

3 3 1 A keresetlevel benyujtas

A keresetlevelet az elsofoku közigazgatási szervnél kell benyujtani, amely a hozzá benyujtott keresetlevelet az ugy irataival egyutt 3 napon belul koteles a felugyeleti szervhez tovabbitani, amely 8 napon belul kuldi meg azokat a birosagnak
A keresetlevelnek a Pp 121 §-ban emlitetteken tul – ide nem ertve a Pp 121 § (1) bekezdesenek f) pontjaban foglaltakat – tartalmaznia kell

a) a felulvizsgalni kert kozigazgatasi hatarozat szamat
b) **a hatarozatról való tudomasszerzes modját es idejet,** valamint,
c) ha a közigazgatási eljárásban a jogi kepviselo olyan meghatalmazást csatolt, mely a per vitelére is vonatkozik, az erre valo utalast (Pp 330 § (1) bek)

Ha az erdekelt perindítási határidót elmulasztotta, igazolási kérelmet nyujthat be, az elkesettseg jogkovetkezmenyeit a birosagnak kell levonnia, **a kozigazgatasi szerv a hozza elkesetten benyujtott keresetlevelet nem utasithatja el**
Az alperes közigazgatási szerv a keresetre irasban köteles nyilatkozni az iratok megkuldésével egyidejuleg, illetve a keresetlevél kezhezvételétol szamitott 8 napon belül
A perindítási határido elmulasztása miatt eloterjesztett igazolasi kerelem alapjaul nem fogadható el az ügyintézo és a jogi kepviselő betegsege, amelyet orvosi igazolassal a felperes nem is igazolt (KGD 1992/33)

3 3 2 Eljaras tanacsban

Ha az ügy különös bonyolultsaga indokolja, az elsófoku bíróság a tárgyalás megkezdese elótt elrendelheti, hogy az ügyben **harom hivatásos birobol allo tanacs** járjon el Ha a bíróság az ügy tanács elo utalásról rendelkezett, utóbb az ügyben egyesbiro nem járhat el (Pp 324 § (4) bek)

3 3 3 A vegrehajtas felfuggesztese

A birosag az eljaras soran **barmikor felfuggesztheti** a keresettel tamadott hatarozat vegrehajtasat
Ha a keresetlevel a kozigazgatasi hatarozat vegrehajtasanak felfuggesztesere iranyulo kerelmet tartalmaz, a birosag annak targyaban az iratoknak a birosaghoz való erkezését követo nyolc napon belül hataroz A kesobbiek során a bírósag a közigazgatási határozat végrehajtasanak felfuggesztését - mar a tárgyalas kituzése elott is – kérelemre bármikor elrendelheti A végrehajtas felfüggesztéséről szóló vegzés meghozatala soran a bíróságnak figyelemmel kell lennie arra, hogy a végrehajtást követóen az eredeti állapot helyreállítható-e, vagy hogy a vegrehajtas elmaradasa nem okoz-e sulyosabb karosodast, mint amilyennel a vegrehajtas felfüggesztesenek elmaradasa jarna-e

A végrehajtás felfüggesztése tárgyában hozott végzés ellen **külön fellebbezésnek van helye** A bíróságnak a végrehajtás felfüggesztését elrendelő végzés **fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható** (Pp 332 § (3), (4) bek)

A végrehajtás tényével együtt járó hátrányokra hivatkozás nem elegséges indok a végrehajtás felfüggesztésehez (KGD 2004/6/110)
A törvényen alapuló azonnali végrehajtás felfüggesztését kimondó határozat felülvizsgálatánál irányadó szempontok (KGD 2002/11/273)

3 3 4 Beavatkozás

Akinek jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a más személyek között folyamatban lévő per miként jöjjön el, a perbe – az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig – az azonos érdekű fél pernyertességének elmozdítása érdekében beavatkozhat (Pp 54 § (1) bek)
Ha a közigazgatási eljárásban ellenérdekű fél is szerepelt, **a bíróság értesíti őt a beavatkozás lehetőségéről** (Pp 332 § (5) bek)
Ha a közigazgatási határozat meghozatalára szakhatósági állásfoglalás alapulvételével került sor, az alperes a szakhatóságot perbe hívhatja (Pp 332 § (6) bek)

3 3 5 Bizonyítás

A bizonyítás a közigazgatási perben is a Pp általános szabályai szerint folyik, azzal az eltéréssel, hogy költségelőlegezésre az alperest nem lehet kötelezni A bizonyítás célja azonban eltér a Polgári perrendtartás alapelveiben megfogalmazottaktól
A közigazgatási per célja ugyanis a közigazgatási határozat törvényességének ellenőrzése E körbe tartozik, hogy **az alperes határozathozatalhoz szükséges tényállást tisztázta-e** Amennyiben azt elmulasztotta, a bíróság általában a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezése mellett a közigazgatási szervet új eljárásra és – az elmulasztott bizonyítás lefolytatása mellett – új határozathozatalra kötelezi, vagy a szükséges bizonyítást lefolytatva a tényállás megállapítása mellett dönt a keresettel támadott közigazgatási határozat törvényességéről
Nem szerencses, ha a bíróság – annak ellenére, hogy a közigazgatási határozat megvalósításra is jogosult – olyan új tényállás alapján hoz döntést, amely a közigazgatási eljárásban nem volt ismert Ebben az esetben ügyanis gyakorlatilag az új tényállás mellett elsőként és végérvényesen jogerős döntést hoz, amely sérti az alkotmányos jogorvoslathoz való jogot Ezért, ha más jogalapon álló határozat meghozatalát látja indokoltnak a felülvizsgálati határozatot hatályon kívül kell helyeznie (Pp 339 § (3) bekezdes)
A bíróság **hivatalból bizonyítást** rendelhet el

a) a közigazgatási határozat **semmisségének** eszlelése esetén az annak alátámasztására szolgáló bizonyítékok tekintetében,
b) ha a bizonyítás elrendelésének elmaradása **kiskoru érdekeit sérti**, vagy
c) ha azt **törvény kifejezetten megengedi**

Ha a közigazgatási eljárás hivatalból indult, vagy a közigazgatási szerv a tényállás megállapítási kötelezettségének nem tett eleget, a közigazgatási szerv köteles a határozata (a szakhatóság az állásfoglalása) alapjául szolgáló tényállás valóságának bizonyítására, ha azt a felperes vitatja (Pp 336/A § (1), (2) bek)

A bírói gyakorlat szerint a szakhatósági állásfoglalás törvényességét a bíróság igazságügyi szakértő kirendelésével is vizsgálhatja (KGD 1995/280)

3 3 6 Az eljárás gyorsítása

Ha előzetes bizonyításra nem került sor, a bíróságnak az első tárgyalás napját úgy kell kitűznie, hogy az legkésőbb az iratoknak a bírósághoz való érkezését követő **hatvan napon belül megtarthato** legyen Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére (Pp 124 §), a tárgyalás megtartására előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani (Pp 332/B §)

Kiskorú felperes által indított közigazgatási perben, valamint a városi gyámhivatal által hozott olyan határozat felülvizsgálata iránt indított perben, amelyben a gyermek védelme érdekében a gyámhatóság

a) elhelyezi a gyermeket a különélő másik szülőnél, más hozzátartozónál vagy arra alkalmas más személynél, illetve nevelőszülőnél – ha ezekre nincs mód -, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben,
b) megállapítja a szülői felügyeleti jog feléledését,
c) dönt a más szerv által alkalmazott ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetéséről vagy megváltoztatásáról,
d) átmeneti nevelésbe veszi a gyermeket és egyidejűleg gyámot (hivatásos gyámot) rendel,
e) tartós nevelésbe veszi a gyermeket és egyidejűleg gyámot (hivatásos gyámot) rendel,
f) dönt átmeneti vagy tartós nevelésben vett gyermek kapcsolattartásáról
g) dönt a gyermek átmeneti vagy tartós nevelésbe vételének megszüntetéséről,

a bíróság soron kívül jár el E szabályok irányadók az említett ügyekben a gyámhivatal által indított perben is, valamint, ha a bíróságot külön törvény kötelezi a perben soron kívül történő eljárásra
Soron kívüli eljárásban a bíróság a keresetlevelet nyomban megvizsgálja és nyolc napon belül intézkedi a tárgyalás kitűzése iránt Amennyiben a Pp 124 §-ban, illetve a Pp 332 §-ban foglalt intézkedések megtételére nincs szükség, a bíróság az első tárgyalást a keresetlevél beérkezésétől számított harminc napon belülri időpontra tűzi ki
A bíróság a határozat felülvizsgálatáról **harminc napon belül érdemben dont, ha** a bíróságnak a megtámadott határozat tekintetében **megváltoztato jogköre nincs** A határidő számításakor a hiánypótlásra fordított idő nem veheto figyelembe
A bíróság határozatát a meghozatalától számított nyolc napon belül írásba kell foglalni, és további nyolc napon belül a felek részére kézbesíteni kell (Pp 333 §)

3 4 A bíróság határozata
3 4 1 Megváltoztatási jogkör

A bíróság a Pp-ben meghatározott esetben megváltoztathatja a közigazgatási szerv határozatát, illetve a Pp 339 § (1) bekezdése alapján jogosult annak hatályon kívül helyezésére, és szükség esetén a közigazgatási szerv új eljárásra kötelezésére is
A bíróság **a közigazgatási határozatot megváltoztathatja**

a) az örökbefogadást engedélyező, illetve az örökbefogadást elutasító, valamint a kiskorút orokbe fogadhatónak nyilvánító,
b) a kiskorú intézeti nevelésbevételét elrendelő, az intézeti nevelés megszüntetése iránti kérelmet elutasító,

c) a szülői felügyeleti jogokkal kapcsolatos, illetve a gyámot vagy gondnokot kirendelő, felmento vagy az elmozdítasat kimondo,
d) az anyakonyvi bejegyzes, valamint az allami nepesseg-nyilvantartasba szemelyi adat kozlesenek, illetve kozokiratba foglalásanak megtagadasarol rendelkező,
e) a földhivatalnak ingatlanra vonatkozó jogok es tények bejegyzéséről rendelkezo, illetve ingatlanra vonatkozo jogok es tenyek bejegyzeset elutasito,
f) az ado-, vagy illetekkotelezettseg megallapitasarol vagy a kulon jogszabaly szerint ezzel egy tekintet alá eső más fizetési kötelezettségrol és az ezekhez kapcsolódó egyéb befizetésekrol hozott,
g) a levéltári anyag általanos leveltarbantörtenó elhelyezését elrendelo,
h) a kisajatitasi ugyben hozott,
i) a menekultkent valo elismeressel kapcsolatban hozott,
j) az internálásban, a kitelepitésben, az orizetbevételben, valamint a közbiztonsagi őrizetben, illetve a Szovjetunioban fogvatartasban töltött idónek az igazolasaval, tovabba a 74/1991 (VI 10) Korm rendelet 1 §-anak (1) bekezdeseben felsorolt szemelyek szemelyes szabadsaga korlatozasanak az igazolásával kapcsolatos rendelkezest tartalmazo, valamint,
k) a családtámogatási ellátasról rendelkezo, illetve társadalombiztosítási,
l) a vagyonatadó bizottsagnak a vagyonatadas targyaban hozott,
m) lakás vagy lakrész igénybevételét elrendeló határozat bírósági felülvizsgalata során, továbbá
n) ha torveny azt elrendeli (Pp 339 § (2) bek)

Rendkivül fontos rámutatni arra, hogy a Ket a közigazgatasi szerv szamára kötelezóvé teszi, hogy **a birosagi itelet rendelkezeseit és indokolását a megismételt eljaras és határozathozatal soran figyelembe vegye, annak figyelmen kivul hagyasa semmisségi ok**

3 4 2 A kereseti kerelemhez kotottseg [123]

Regota szakmai vitak kereszttuzeben all, vajon mennyiben ervenyesul a kereseti kerelemhez kotottseg a kozigazgatasi perben? A KK 34 szamu allasfoglalas leszogezi, hogy amennyiben a birosag a keresetlevelben megjelolt jogszabalysertest nem allapithatja meg, mas – a megjelölttol érdemben eltéro – jogszabalysertesre a kozigazgatasi hatarozat hatalyon kivul helyezeset, vagy megvaltoztatasat nem alapithatja
A Pp XX fejezetének eltéró rendelkezese hianyaban ugyanis **a kereseti kerelemhez kotottség a közigazgatási perben is érvényesulo jogelv** Ez a kotottseg azonban nem jelenti azt, hogy a birosag a konkret jogszabalyi rendelkezes megjelolesehez kotve van
Nem akadalya a felulvizsgalatnak az, ha a fel a keresetlevelben nem jeloli meg a konkret jogszabalyhelyet, amelyre a keresetet alapitja, ugyanis közigazgatasi perekben is ervenyesul az az elv, hogy a kerelmeket tartalmuk szerint kell elbiralni
Nem kizart, hogy a felperes keresetlevelében kizarolag a hatarozat indokolasi reszenek felulvizsgalatat kerje A kereseti kerelemhez kotottség elvét a kollégiumi allasfoglalás egy olyan rugalmas megfogalmazassal határozza meg, amely a visszaelesszeru keresetváltoztatások kizarasara alkalmas Eszerint a kozigazgatasi perben a kereseti kerelem nem altalaban iranyul a kozigazgatasi hatarozat felulvizsgalatara, hanem **meghatarozott iranyu felulvizsgalatot ker a felperes** Hangsulyozza, hogy nem érvenyesul a kotottseg atekintetben, hogy a felperes hatalyon kivul helyezést, vagy megváltoztatast ker
A felperes a keresetet **legkésobb az elso tárgyaláson** [Pp 141 § (1) bek] **változtathatja meg** A keresetet azonban a kozigazgatasi hatarozatnak **a keresetlevellel nem tamadott onalló** - a határozat egyéb rendelkezéseitől egyértelmuen elkülönitheto – **rendelkezesére csak perindításra nyitva álló határidon belül lehet kiterjeszteni**
A fenti rendelkezes nem zarja ki, hogy a fel a keresetet felemelhesse vagy leszallithassa, illetóleg az eredetileg nem követelt járulékokra vagy a követeleseknek, illetoleg járulekoknak a per folyamán esedékesse vált részleteire is kiterjeszthesse (Pp 335/A §)

A biroi gyakorlat szerint a keresetindítási határidon tul a közigazgatási határozat keresettel nem tamadott önálló – a hatarozat egyeb rendelkezéseitol egyértelmuen elkülönithető – rendelkezésere a kereset nem terjeszthető ki (BH 1998/567)
Tulterjeszkedik a kereseti kerelmen a birosag, ha az itélet indokolasaban az alperesi jogszabalysertes tekinteteben olyan korulmenyekre hivatkozik, amelyre a felperes keresete nem terjed ki (BH 1995/128)

A biroi gyakorlat szerint a kozigazgatasi hatarozat hatalyon kivul helyezese eseten a birosagnak meg kell jelolnie, hogy a hatarozat milyen jogszabalysertest tartalmaz, es iranymutatast kell adnia a torvenyes hatarozat meghozatalahoz (KGD 1995/303)

3 5 Perorvoslatok
3 5 1 Fellebbezes

1999 januar 1-jétől **csak akkor van helye fellebbezesnek** a bíróság itelete ellen, **ha a kozigazgatasi határozatot olyan szerv hozta egyfoku eljarasban, amelynek illetekessege az egesz orszagra kiterjed, és a határozatot a birosag a torveny alapján megvaltoztathatja**

3 5 2 A Legfelsóbb Bíróság felülvizsgalati eljárása

A Legfelsóbb Bíróság felülvizsgálati eljárására es a felülvizsgálati kérelemre nem vonatkoznak eltéró szabályok A birói gyakorlat szerint a kozigazgatasi perben a felulvizsgalati kerelemben nem lehet olyan jogszabalysertesre hivatkozni, amit a felperes kereseti kerelme nem tartalmazott (BH 1994/633)

3 6 Az itelet joghatasai – Res judicata

Az itelt ugy tilalma nem csak az ujabb kozigazgatasi perre, de a kozigazgatasi eljarasra is kiterjed Eszerint ugyanis, **ha a birósag az ugy erdemeben határozott**, a kozigazgatasi szervnel **ugyanabban az ugyben, azonos tenyallás mellett nincs helye uj eljarasnak**
A Legfelsóbb Biroság egy eseti döntésében rámutatott arra, hogy az ügyazonosság a földhivatali eljarasban kizarja azt, hogy a vegrehajto az arverési jegyzókönyv alapjan benyujtott tulajdonjog-bejegyzesi kerelme elutasitását követóen ujabb – azonos tartalmu – kerelmet nyujtson be, s azt a földhivatal a korabbi elutasító határozat figyelmen kivul hagyásával bírálja el (Kf VI 27 436/1999/6)

3 7 Az itélet kötoereje

123 Reszletesen targyalja Baueme dr Polonyi Enikő Korreferatum Nemeth Janos a kozigazgatasi perek szabályozasanak tovabbfejlesztése cimu előadasahoz XXI Jogasz Vandorgyűles, Szeged 2004 oktober 14-15 MJE 2004

Amennyiben a bírosag uj eljárásra kotelezi a kozigazgatasi szerv, iteletenek **rendelkezése és indokolasa is koti** az uj eljarasban, ilyen esetben a korábbi itélet iránymutatásának megfeleló dontést – feltéve, hogy idoközben nem volt tenybeli változás, vagy alkalmazandó jogszabalyvaltozas – a biróságnak általában jogszerunek kell tekintenie

FUGGELÉK

1) A Magyar Információs Társadalom Stratégiáról (MITS) és annak végrehajtásáról szóló 1126/2003 (XII 12) Korm határozat az érintett miniszterek 2005 december 31-ig megvalósítandó feladatakent határozta meg a MITS-ben megjelölt, az eEurope 2005 akcióprogramhoz kapcsolódó feladatok, valamint az Európai Unió tagállamainak az elektronikus kormányzat keretében nyujtott alapveto közszolgáltatásokat felsoroló, konszenzusos alapon elfogadott ajánlásában megjelölt elektronikus kormányzati szolgáltatások megvalósítását A MITS-ben foglalt feladatok megvalósítása soran szükséges koordináció ellátására a Kormány az Informacios Társadalom Koordinációs Tárcaközi Bizottságot jelölte ki, amelynek albizottságakent működik az Elektronikus Közigazgatás Albizottság
Az elektronikus közigazgatási ügyintezés és a kapcsolódo szolgáltatások megvalósításával összefüggó feladatokról szolo 1053/2004 (VI 3) Korm hatarozat arra is felhivta az érintett tarcákat, hogy az elektronikus tájekoztató szolgáltatasokat a Kormányzati Informatikai Egyezteto Tárcaközi Bizottsag ajánlásaiban foglalt formai, szerkezeti és tartalmi javaslatok figyelembe vételével, illetve az illetékes ágazati miniszter által az elektronikus kommunikációs csatornák igénybevételevel es használatával kapcsolatosan meghatarozott egyedi követelményeknek megfelelóen alakítsák ki A Tárcaközi Bizottsagon kívül meg kell meg említeni az Elektronikus Kormanyzat Operativ Bizottságot is, amely elosegíti a közigazgatás informatikai fejlesztesével kapcsolatos tervek, javaslatok, a lakosság magasabb szinvonalu közigazgatási ellátását szolgáló kezdeményezések megvalósítását és közremuködik a kormányzat és a közigazgatás egészét vagy jelentos részét érintó közigazgatás korszerusítési, informatikai projektek kialakításában
Már a Ket -et megelózoen megjelent az elektronikus közigazgatási ügyintezésról és a kapcsolódó szolgáltatásokrol szóló 184/2004 (VI 3) Korm rendelet Ennek kidolgozói figyelemmel voltak az EU elektronikus kormányzatot érintó hatályos joganyagára, várhato fejlodésére, az elektronikus kormányzati megoldasokban jelentos eredmenyt elért tagállamok tapasztalataira, muködo modelljeire A kormányrendeletben foglalt szabályozás a magyar jogból még hiányzo, de már elokeszites alatt allo további jogintézmények (az elektronikus archiválás, elektronikus ügyiratkezelés) bevezetése után is olyan konstrukciot kínál, amely a legnagyobb számban jelentkezo közigazgatási ügyek gyors elintezését biztositani tudja
A vazlatosan ismertetett korábbi kormanyzati döntések szolgálnak magyarázatul arra, hogy az 1145/2004 (XII,22) Korm határozat az informatikai fejlesztés terén miért nem harított uj feladatokat a tarcákra E határozat mindössze azt irta elő, hogy az Elektronikus Kormányzat Operatív Bizottság gondoskodjék az elektronikus ügyintézest erinto jogszabalyok végrehajtasarol és a hatóságok egymás közötti illetve a hatosagok és az ügyfelek közötti elektronikus kapcsolattartás országos szintu összekapcsolásáról és megszervezéserol
A MITS-sel kapcsolatos, folyamatban lévo fejlesztések közül mindenképpen kiemelendo, hogy az IHM-BM-MeH közös programok közül az egyiknek a célja az önkormányzatok felkészítése a Ket es az Europe 20 szolgaltatások elektronikus ügyintézési folyamataira, s ennek részekent a kisebb önkormányzatok informatikai hátterének fejlesztése E program távlati célja, hogy minden önkormanyzat polgármesteri hivatala és a közigazgatási hivatalok képesek legyenek az elektronikus ügyintézésre

2) Ilyen mindenek elott a rendorseg, amely jelenleg az ismetelt idézésre meg nem jeleno személy elóvezetésével és a végrehajtási eljárásban segíti az eljáró hatóság munkáját November tol ez a kör kibovül a szemlenél (56 § (3) bekezdés , 57 § (1) bekezdés) , a lefoglalásnal (56 § (5) bek) illetoleg a hatósagi ellenórzésnél (89 § (1) bek) való közremuködéssel De – kifejezett rendelkezés hiányában is – bizvást ide sorolhatjuk az ideiglenes intézkedést is, hiszen pl egy életveszélyessé vált lakóház kiürítésénél is szükség lehet a rendori segitsegre Természetesen nem arra gondolunk, hogy minden közigazgatási szerv vezetoje zarandokoljon el a rendorségre az együttmuködes szervezesi részletkérdéseinek megtargyalása vegett, de az semmiképpen sem árt, ha a rendori közremuködést gyakran igenybe vevók (pl varosi polgármesteri hivatalok) ezt megteszik
Az ugyeszseggel akár tavbeszélon keresztül is meg lehet beszelni, amit indokolt Az elóvezetéshez eddig is ügyészi jóváhagyásra volt szükség, de ezt a „normál" ügymenet kereteben is be lehetett szerezni Am a Ket 57 §-ának (2) bekezdése az ugyész elozetes jóváhagyasának beszerzését irja elő ahhoz, hogy – életveszéllyel vagy sulyos karral fenyegetó helyzetben – a helyszini szemlét a lezárt terület, épület, helyiség felnyitasaval, az ott tartózkodó személyek akarata ellenére is meg lehessen tartani Mivel pedig ilyen veszélyhelyzet bármikor – akár ejnek idejen vagy munkaszüneti napon is – bekövetkezhet, indokolt, hogy a szemlét vezetó köztisztviselo ismerje a vezető ügyész vagy az altala kijelölt ügyész elektronikus elérhetóségét (vezetékes vagy mobil telefonszámát, esetleg mindkettot)
Az is hasznos lehet, ha – addig is, amig sor kerül a végrehajtó szolgalat felállítására – a nagyobb számu vegrehajtást foganatosító hatoságok vezetoi kapcsolatba lépnek az **APEH** illetékes igazgatoságával es a **helyi pénzügyi intézményekkel** annak érdekében, hogy novembertol zavartalan legyen a Ket 133 §-ának (3)-(5) bekezdeseben szabalyozott – pénzfizetesi kötelezettsegre irányuló – végrehajtasi eljáras (Egyáltalán nem biztos ugyanis, hogy egy takarékszövetkezet munkatársai ismerik a hivatkozott rendelkezéseket)

3) Ebből a szempontból nem csupán az árvíz vagy földrengés számit rendkívüli helyzetnek, hanem pl egy lakohazban bekövetkezett gázrobbanás, az alámosott közut egy részének beomlása, a közterulet alatt huzodo gázvezeték szivárgasa vagy a vizvezetek sulyos karral fenyegetó törése is Mivel nem biztos, hogy a veszélyhelyzet idején a jegyzót riasztjak elsoként, célszeru összeallitani és a polgármesteri hivatalban dolgozók által ismert helyen tartani egy rendkívüli helyzet esetére szólo név- és elérhetoségi jegyzéket és intezkedési tervet A jegyzéknek tartalmaznia kell minden olyan szerv vagy ügyeleti szolgalat elérhetoségét, amelynek közremuködesere az adott esetben szükseg lehet Ebbe a körbe tartozik a mentoszolgálat, a rendorség, a tuzoltóság, a katasztrófavédelem illetékes szerve, a közmuvek (víz-, gáz-, áramszolgáltato, a közcsatorna-hálózat fenntartója) ügyeleti szolgálata, a tuzszerészek, szukség esetén a barlangi mentők (Amennyiben a település határaban távolsagi gáz- vagy olajvezetek, illetoleg magasfeszültségu áramvezeték huzódik, a jegyzeknek tartalmaznia kell az ezt fenntartó gazdálkodo szerv ügyeleti szolgálatának elérhetoségét is) Önkéntes vállalas alapján indokolt a listara felvenni egy vagy több bármikori riasztást vállaló statikai szakérto, azonnali veszelyelharitást (pl egy épületresz aláducolását) elvégezni hajlandó epitesi vállalkozó, automento, szállitási vállalkozó, földmunkához vagy vontatáshoz alkalmas erógép tulajdonos elérhetoseget is Nagyon hasznos lehet, ha a lista tartalmazza a telepulesen nem folyamatos üzemmodban muködó olyan cégek vezetoinek elerhetoséget is, amelyek üzemzavar vagy kivételes természeti esemény (pl egy rendkívül eros felhószakadás nyomán keletkezo vízátfolyás vagy belvíz) nyomán környezetszennyezést okozhatnak Az intézkedési tervnek – esetleg erre vonatkozó testületi döntés alapján – tartalmaznia kell, hogy mely közösségi epuletben történhet a fedél nélkül maradt vagy lakasukat elhagyni kényszerülo emberek átmeneti elhelyezése, hol van olyan bekeritett hely, amely felhasználható az erre szoruló állatállomány ideiglenes elhelyezésére, hogyan szervezheto meg egy lakótelepen vagy településrészen lakó emberek egészséges ivovízzel való átmeneti ellátasa (A vázolt feladatok egy kistelepülésen belül többnyire nem oldhatók meg Ezért rendkívüli helyzetben szükség van a szomszédos vagy egy kisterségbe tartozó települések szervei közötti együttmuködésre, továbbá a listának nem feltetlenul a helyi, hanem a legközelebbi elerheto szakérto és vallalkozók adatait kell tartalmaznia)

A VEGZESSEL ELDONTENDO KERDESEK A KET-BEN

14) Jogutodlas megallapitasa kerelemre indult ugyben (16 § (2) bekezdese)
15) ***Eljárás megszüntetése megelőzés alapjan (21 § (6) bekezdése)***
16) ***Eljaras megszuntetese hataskori es illetekessegi vita egyeztetese alapjan (23 § (2) bekezdese***
17) ***Az eljaras megszuntetese (31 §), ha***
    - ***a) erdemi vizsgalat nelkuli elutasitasi ok a hatosag tudomasara jut***
    - ***b) az ugy targya megsemmisult***
    - ***c) a kerelmet az ügyfel visszavonta***
    - ***d) az ügyfél meghal (megszűnik) és nincs jogutódlás***
    - ***e) a hivatalbol inditott eljaras okafogyotta valt***
    - ***f) az ügyfél a kérelemre indult ügyben nem gondoskodik képviseletről, illetve nem jar el személyesen***
    - ***g) jogszabalyvaltozas miatt az ugy mar nem hatosagi hataskorbe tartozik***
    - ***h) az ugyfel a hianypotlast elmulasztotta, vagy nyilatkozatanak hianya megakadalyozta a tényallas tisztazasat***
    - ***i) az ügyfel az eljarasi illeteket vagy igazgatasi szolgáltatasi dijat felhívás ellenere sem fizette meg***
18) ***A kerelem erdemi vizsgalat nelkuli elutasitasa (30 §)***
19) ***Az eljaras felfüggesztese (32 § (7) bekezdese)***
20) Ideiglenes intezkedes (22 § (4) bekezdese)
21) Kizaras az eljarasbol az ugyfel altal bejelentett ok alapjan (43 § (2) bekezdese)
22) Elovezetes elrendelése (48 § (3) és (5) bekezdései)
23) Targyi bizonyitekok lefoglalasa (50 § (7) bekezdese es 92 § (2) bekezdese)
24) Szemletargy lefoglalasa (56 § (7) bekezdese)
25) Szakértó kirendelése (58 § (1) es (7) bekezdese)
26) ***Eljarasi birsag kiszabasa (61 § (1) es (5) bekezdese)***
27) Igazolasi kerelem befogadasa (66 § (2) bekezdese)
28) ***Igazolási kérelem elutasítása fellebbezési határido elmulasztása esetén (66 § (3) bekezdese)***
29) ***Igazolási kérelem elutasítasa az eljarás egyéb resztvevoje terhére (66 § (3) bekezdese)***
30) ***Harmadik szemely iratbetekintesi joganak kizarasa, korlatozasa (69 § (4) bekezdese)***
31) Határidon tul, vagy nem a jogosult által benyujtott fellebbezés elutasitasa (104 § (2) bekezdése)
32) Vegrehajtas elrendelese (130 § (1) bekezdese)
33) Penzugyi intezmeny kotelezese beszedesi megbizas teljesitesere (133 § (5) bekezdese)
34) Letiltas elrendelese a munkaltato fele (134 § (1) bekezdese)
35) Jelzalogjog bejegyzesenek elrendelese (136 § (4) bekezdese)
36) A vegrehajtas foganatositasahoz szukseges intezkedes elrendelese (142 § (2) bekezdese)
37) ***Az ingosag pénzegyenertekenek megállapitasa (143 § (6) bekezdese)***
38) ***A végrehajtas megszuntetese (149 § (1) bekezdése), ha***
    - a) a vegrehajthato dontest visszavontak, megsemmisitettek
    - b) jogutod hianyaban a vegrehajtas nem folytathato
    - c) a vegrehajtashoz valo jog elevult
    - d) a jogosult a vegrehajtas megszunteteset kerte
    - e) az eljarastol eredmeny nem varhato
39) Penzkoveteles biztositasa (151 § (1) bekezdese)
40) Dolog zarlata biztositasi intezkedeskent (151 § (1) bekezdese)
41) ***Vegrehajtasi kifogasrol dontes (152 § (2) bekezdese)***
42) ***Döntés az eljárási költségek viseléséról (158 § (1) bekezdése)***
43) ***Koltsegmentesseg iranti kerelem elutasitasa (159 § (5) bekezdese)***